

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almenyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:
<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

AARBOG

FOR

RIGSDAGSSAMLINGEN

1929—30

VED

C. FRIDERICHSEN

CHEF FOR RIGSDAGENS BUREAU

KØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDEL — NORDISK FORLAG

TRYKT HOS J. H. SCHULTZ A.-S.

1930

Pris: 4 Kr. 50 Øre.

AARBOG

FOR

RIGSDAGSSAMLINGEN

1929—30

VED

C. FRIDERICHSEN

CHEF FOR RIGSDAGENS BUREAU

KØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDEL — NORDISK FORLAG

TRYKT HOS J. H. SCHULTZ A.-S.

1930

Indhold.

	Side
Mindetaler i Anledning af Rigsdagsmedlemmers Død	VII—XV
Den ordentlige Rigsdagssamling 1929—30	1
Ministeriets Medlemmer	2
Rigsdagens Medlemmer	3— 16
Partigruppering	16
Partiernes Bestyrelse	17
Dansk interparlamentarisk Gruppe	18
Rigsdagens Aabningsmøde	19— 23
Tingenes Præsidium og Sekretærer	24— 25
Medlemmerne af de staaende Udvalg	24— 26
Fortegnelse over Lovforslag, Beslutninger m. m.	27— 35
Finanslov	36— 67
Tillægsbevillingslov	69— 71
Øvrige vedtagne Love	72—294
Ikke vedtagne Lovforslag	295—472
Beslutninger m. m.	473—512
Forespørgsler	513—522
Valgs Prøvelse	522—525
Valg til Kommissioner og Hverv	525—530
Forretningsordenen	530—531
Andragender	531
Tillæg til Partiprogrammer	532—534
Sagfortegnelse	535—541

I Tiden mellem forrige Rigsdagssamlings Slutning den 30. Maj 1929 og denne Samlings Slutning den 12. April 1930 er følgende Medlemmer afgaaet ved Døden:

1. Folketingsmand, Borgmester *H. K. Hækkerup* afgik ved Døden den 23 November 1929. I Folketingets Møde den 26 November udtalte Formanden (H. P. Hansen):

„Naar Folketinget i Dag begynder sit Møde, vil Medlemmerne uvilkaarligt kaste et Blik hen paa den Plads, hvor Hækkerup plejede at sidde. I Dag er denne Plads tom. Hækkerup er død, bukket under for den haarde Sygdom. Overraskende for os alle kom i Lørdags Meddelelsen om dette Dødsfald. Vel vidste vi, at Hækkerup nogle Dage forinden havde maattet lade sig indlægge paa Sygehuset i Ringsted; men han selv, hans Familie og Lægen betragtede den da forestaaende Operation som ganske ufarlig. Desværre slog alle menneskelige Beregninger fejl, Døden gjorde sin Høst.

Ved dette Dødsfald har Folketinget mistet et af sine mest virksomme Medlemmer.

For Hækkerup var Arbejdet det første og vigtigste. Folketingsmand Hækkerup, der kun blev 53 Aar gammel, var født i et midtsjællandsk Husmandshjem i en Egn, hvor den politiske Interesse var særlig fremherskende. Det var derfor ikke underligt, at Hækkerup i en tidlig Alder kom ind i dansk Politik. Husmandssønnen blev som Typograf Byarbejder, men han bevarede sin Kærlighed til Landet og sin Interesse og Forstaaelse af Husmændenes og Landarbejdernes Kaar. Derfor var det med oprigtig Glæde og Stolthed, at Hækkerup i 1907 gik ind til en journalistisk Gerning i Ringsted-Kredsen, en Gerning, hvor han kunde faa Lejlighed til at udfolde sine organisatoriske og agitatoriske Evner. Mange Tillidshverv blev ham tildelt. I 1913 indvalgte han i Ringsted Byraad, senere

VIII

blev han Borgmester i samme By. Med rig Erfaring, indvunden gennem mange Aars kommunalt Arbejde, mødte han i 1920 som Medlem af dette høje Ting, og ved sin store

Dygtighed, dybe Grundighed og utrættelige Flid lykkedes det ham ogsaa herinde at skabe Respekt for sit Arbejde og vække Opmærksomhed, naar han i denne Sal tog Ordet. I Udvalg og Kommissioner udførte han ligeledes et stort og dygtigt Arbejde, derfor blev der ofte tildelt ham endnu flere Hverv, og for ca. 1 Aar siden valgtes han til Medlem af Over-Skyldraadet.

For Socialdemokratiet, der i Hækkerup havde en udmærket og trofast Kampfælle, er Tabet stort, men ikke alene Meningsfæller, men alle Medlemmer af denne Sal vil beklage hans alt for tidlige Bortgang. Vi samles i Enighed om at bevidne vor dybeste Medfølelse overfor Hækkerups efterladte Hustru og Børn, der saa pludselig mistede deres bedste Ven, deres Forsørger og Beskytter.

Hækkerup er død, men hans Minde vil bevares her i Tinget.“

2. Landstingsmand, Gaardejer *Rasmus Hansen-Stavnsbjerg* døde den 24. November 1929. I Landstingets Møde den 27. November udtalte Formanden (Jensen-Klejs):

„Siden Landstingets sidste Møde er det tingvalgte Medlem Rasmus Hansen-Stavnsbjerg, afgaaet ved Døden.

Rasmus Hansen blev godt 69 Aar gammel. Han var Medlem af Folketinget fra 20. Maj 1913 til 21. April 1920 og af Landstinget siden 10 December 1923. Forinden Rasmus Hansens Indtræden i Rigsdagen var han som Deltager i offentlig Virksomhed vel forberedt til at deltage i Lovgiv-

IX

ningsarbejdet. Han var saaledes Medlem af Vejle Amtsraad fra 1904 til 1910, Medlem af Kolding Skatteraad, i Forretningsudvalget for Kolding Sydbaner, Formand for Vejstrup Ungdomshjem og Indehaver af flere andre offentlige Hverv. Udstyret med sundt Omdømme var han en god Medarbejder ved Løsningen af foreliggende Samfundsopgaver.

Rasmus Hansens Rigsdagsgerning kendetegnedes mere gennem kyndigt Arbejde i Udvalgene end ved mange eller lange Taler i Salen, men derfor var Gerningen ikke mindre betydningsfuld.

Gennem Slægtskab og Bopæl var han i mange Aar knyttet til en Egn, hvor de nationale Spørgsmaal var fremme i første Række, og hvor Blikket var aabent for disses Værdi, hvor dansk og fremmed Kultur mødtes i aaben Kamp, og hvor Danskheden havde Brug for et aandeligt vaagent Vagtkorps. Rasmus Hansen var præget heraf, og jeg føler mig overbevist om, at han nu og da under Arbejdet med en god Forening af det nationalt samhörige, men i en Aarrække adskilte Land har givet værdifulde Raad saavel paa Kirkens som Skolens Omraader, Raad, der, prægede af Frisind og Forstaaelse, har været til Ære og Gavn for alt Dansk.

Vi vil med Tak mindes Rasmus Hansen.“

3. Medlem af Folketinget, Overretssagfører, Fru *Mathilde Hauschultz* afgik ved Døden den 30. December 1929. I Folketingets Møde den 8. Januar udtalte Formanden (H. P. Hansen):

„Desværre skulde Aaret 1929 ikke gaa til Ende uden at kaste sine mørke Skygger ind over dette høje Ting. Paa Aarets næstsidste Dag bragte Telegrafan det Sorgens Budskab ud over Landet, at Medlem af Folketinget Fru Mathilde

Hauschultz var afgaaet ved Døden. Denne Meddelelse kom sikkert overraskende for de fleste, thi det var kun faa Medlemmer, der ved Rigsdagens Juleferies Begyndelse vidste, at

Fruen var syg, og sikkert ventede ingen, at Sygdommen skulde have Døden til Følge. Fru Hauschultz hørte til de første Kvinder, der blev indvalgt i Folketinget efter Grundlovsrevisionen. I Besiddelse af en grundig juridisk Uddannelse, med en levende Interesse for alle offentlige Spørgsmaal, følte hun sig draget ind i det politiske Liv, og indenfor det konservative Folkeparti skabte hun sig hurtigt en Position og blev af dette Parti indvalgt i Folketinget i 1918. Herinde blev der i rig Udstrækning

gjort Brug af hendes store Evner og sjældent dygtige Arbejdskraft. Det viste sig ikke alene i Udvalgene, men ogsaa under Forhandlingerne her i Tinget, hvor hun ofte tog Ordet og altid vidste at fremføre betydningsfulde Ting. Prægede af en stærk politisk konservativ Aand kunde hendes Taler undertiden faa et ret skarp Tilsnit, men paa Grund af hendes elskværdige Optræden var enhver Antydning af Uvillie hurtigt vejret bort. Og ikke alene indenfor dette Ting, men ogsaa udenfor vidste man at værdsætte hendes Arbejdsevne, og der blev i stor Udstrækning lagt Beslag paa hendes Arbejdskraft. Arbejdet i dette Ting og udenfor det har sikkert været mere, end den tilsyneladende saa stærke Kvinde kunde bære. For det konservative Folkeparti betyder det et stort Tab, at Fru Hauschultz er gaaet bort; men alle Medlemmer af dette Ting, Meningsfæller som Modstandere, beklager hendes alt for tidlige Bortgang. Vi vil mindes Fru Hauschultz med Venlighed og ære hendes Minde.“

4. Folketingsmand, Sekretær *Harald Jensen* døde den 31. December 1929. I Folketingets Møde den 8. Januar udtalte Formanden (H. P. Hansen):

XI

„Men ogsaa paa Aarets sidste Dag gjorde Døden sin Høst indenfor Folketingets Rækker, idet Harald Jensen pludselig blev revet bort, kun 40 Aar gammel. Kort før Juleferien stod Harald Jensen i dette Ting som Ordfører ved Behandlingen af Forslag til Lov om Aktieselskaber. Der var sikkert ingen, der ventede, at denne tilsyneladende raske Mand i den unge Alder skulde gaa bort saa hurtigt, som Tilfældet blev. Nytaarsaften kom han hjem fra sit Arbejde i Oplysningsforbundet, og to Timer efter var han død. Meddelelsen om dette Dødsfald vakte Sorg i Tusinder af Hjemlandet over, thi Harald Jensen havde fra sin tidlige Ungdom

deltaget i det politiske Agitations- og Organisationsarbejde. Han var kendt hele Landet over, og da Socialdemokratiet i 1923 paabegyndte sin storstilede Oplysningsvirksomhed, var han den selvskevne Leder af dette Arbejde. Det var en Kæmpeopgave, der her blev lagt paa ham, men han forstod at magte den og udførte sit Hverv paa en saadan Maade, at det vakte almindelig Anerkendelse i alle Kredse. Men foruden denne store Virksomhed fik han alligevel Tid til at fortsætte sit politiske Arbejde, og selv om han kun i faa Aar var Medlem af dette Ting, var det dog tilstrækkelig længe til at vise, at han ogsaa her var i Stand til at fylde sin Plads, han veg ikke tilbage for Arbejdet. Det, der blev paalagt ham, tog han op til en grundig Undersøgelse, og med den store Flid, han var i Besiddelse af, formaaede han at arbejde sig gennem det sværeste Stof. Naar han tog Ordet i dette Ting, var han altid sikker paa at have en betydelig Tilhørerkreds blandt Tingets Medlemmer, thi selv om hans Taler altid var formede jævnt og roligt. saaledes som hele hans Væsen nu en Gang var, vidste man, at han paa Grund af sin Dygtighed, Flid og store Indsigt altid var i

XII

Stand til at fremføre værdifulde Ting. For Socialdemokratiet betyder Harald Jensens Død et smerteligt Tab, men størst er Tabet naturligvis i hans Hjem, hvor der sidder en sørgende Enke og en stor Børneflokk tilbage. Derfor er vor Medfølelse ogsaa størst overfor Familien. I dette Ting vil alle Medlemmer deltage i Sorgen over Harald Jensen, vi vil alle bevare hans Minde.“

5. Landstingsmand, Hattemager *Carl Jensen* afgik ved Døden den 10. Februar 1930. I Landstingets Møde den 12. Februar udtalte Formanden (Jensen-Klejs):

„Siden Landstingets sidste Møde er Medlem af Tinget Carl Jensen afgaaet ved Døden.

Carl Jensen, der blev knap 65 Aar gammel, indtraadte som Stedfortræder i Landstinget i Oktober 1921 og har siden haft Sæde i Tinget.

Carl Jensen, der var oplært som Hattemager og opnaede Sølvmedaille for sin faglige Dygtighed, søgte ved Rejser i Udlandet fra 1885 til 1893 yderligere Dygtiggørelse i sit Fag, og efter at han i 1906 havde nedsat sig

i Esbjerg, oparbejdede han der en meget betydelig I'oretning.

Ogsaa forinden han blev selvstændig forretningsdrivende, deltog han meget i det politiske Arbejde, og et Par Aar efter, at han havde taget Bopæl i Esbjerg, blev han indvalgt i Byraadet. Tillige blev han Formand for socialdemokratisk Forening i Esbjerg, og efter at han, som alt nævnt, var blevet Medlem af Landstinget i 1921, valgtes han til Medlem af Toldraadet i 1924.

Carl Jensen, der var sit Partis Ordfører her i Tinget i Sager, der vedrørte Aldersrenteloven og forskellige andre sociale Spørgsmaal, talte ikke ofte her i Salen; han saa det

XIII

som lige saa nyttigt at gøre sit Arbejde i de Udvalg, hvoraf han var Medlem.

Partiet, som Carl Jensen tilhørte, har mistet en god Arbejdsfælle, og Tingets Medlemmer uanset Partifarve vil bevare i Erindringen Mindet om en elskværdig Kollega og en behagelig Medarbejder.“

6. Landstingsmand, Grosserer C. V. Bunch afgik ved Døden den 22. Marts 1930. I Landstingets Møde den 25. Marts udtalte Formanden (Jensen-Klejs):

„Døden har igen gjort sin Høst blandt Landstingets Medlemmer, idet Medlem af Tinget, Grosserer Bunch i Lørdags Aftes er afgaaet ved Døden.

Grosserer Bunch, der blev 76 Aar gammel, blev valgt til Medlem af dette Ting i 1920, altsaa i en ældre Alder.

Bunch var udgaet fra Handelen og oparbejdede i sin Branche en større Forretning, som han var Eneindehaver af i henved 40 Aar. Hans Interesser var imidlertid vidtspændende, og der blev i Tidens Løb lagt stærkt Beslag paa Bunchs Evner og Kræfter i forskellige faglige Bestyrelser og i det offentlige Livs Tjeneste. Han blev saaledes Formand for Høkerforeningen i 1916, Formand for de københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation i 1918, Medlem af Sø- og Handelsretten i 1920, Medlem af Hovedbestyrelsen for Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring, af Næringslovskommissionen, af Københavns kommunale Vælgerforenings Forretningsudvalg og af Forretningsudvalget for den konservative Vælgerforening i 1. Kreds.

Det var saa godt som udelukkende i Sager vedrørende Handelen og Industrien, Bunch tog Ordet, og med Kendskab til disses Forhold fremsatte han sin Mening djærvt og ligefrem.

XIV

Med sit omgængelige og ligefremme Væsen opnaede Bunch baade at udrette noget for sin Stand og at blive afholdt af dem, han samarbejdede med, ogsaa her i denne Sal. Saavel Handelsstanden som det Parti, Bunch tilhørte, og Landstinget i det hele taget har lidt et Tab ved hans Død, og vi her i dette Ting vil længe bevare Mindet om Bunch.“

7. Landstingsmand, Tobakshandler *Henrik Nielsen* døde den 28. Marts 1930. I Landstingets Møde samme Dag udtalte Formanden (Jensen-Klejs):

„Siden Landstingets Møde i Gaar er Medlem af Tinget Henrik Nielsen, Roskilde, afgaaet ved Døden. Han blev 65 Aar gammel og var Medlem af Landstinget i 10 Aar.

Henrik Nielsen, der havde drevet Tobaksfabrikation og Handel i Roskilde siden 1898, blev indvalgt i Roskilde Byraad i 1903 og var Medlem af dette indtil 1921 og igen 1925—29. Han var Formand i Direktionen for Roskilde Bank, Medlem af Toldraadet og af Bestyrelsen for

A/S Dansk Legetøjsfabrik samt for A/S Ferd. Bang. Længe før Henrik Nielsen valgtes til Medlem af Landstinget, deltog han i Lovgivningsarbejdet, idet han indvalgtes i Folketinget i 1906 og var Medlem af dette 1906—10 og 1913—20, hvorefter han blev Landstingsmand.

I over 20 Aar har Henrik Nielsen altsaa deltaget i Arbejdet her paa Rigsdagen, og naar undtages det sidste Aars Tid, hvor Sygdom og Lidelse lagde stor Tynge paa ham, deltog han ofte og med Livlighed i Tingets Forhandlinger.

I Sager vedrørende Næringslivet var han sædvanlig sit Partis Ordfører, men ogsaa andre Emner behandlede han,

XV

og det tør nok siges, at hans livlige Foredrag altid blev hørt med Interesse.

Som vi, hans Kolleger her i Tinget, følte med ham under hans Sygdom, vil vi ogsaa bevare Mindet om ham som en interesseret og behagelig Medarbejder, der var vel lidt af alle.“

Den ordentlige Rigsdagssamling 1929 — 30.

Rigsdagens 82. ordentlige Samling aabnedes den 1. Oktober 1929. Aabningsakten fandt Sted i Fællessalen (se Side 19). Samlingen sluttede den 12. April 1930.

Der afholdtes 119 Møder i Folketinget og 80 i Landstinget.

Ministeriet Stauning.

Udnævnelsesdatum: 30. April 1929.

Statsminister og Minister for Søfart og Fiskeri: *Th. A. M. Stauning*, f. 73.

Udenrigsminister: *P. Munch*, f. 70.

Finansminister: *C. V. Bramsnæs*, f. 79.

Forsvarsminister: *L. Rasmussen*, f. 62.

Justitsminister: *C. Th. Zahle*, f. 66.

Kirkeminister: *N. P. L. Dahl*, f. 69.

Undervisningsminister: *F. H. J. Borgbjerg*, f. 66.

Landbrugsminister: *Kr. M. Bording*, f. 76.

Indenrigsminister: *Bertel Dahlgaard*, f. 87.

Socialminister: *K. K. Steincke*, f. 80.

Minister for offentlige Arbejder: *J. F. N. Friis-Skotte*, f. 74.

Minister for Handel og Industri: *C. N. Hauge*, f. 70.*)

*) I Henhold til kgl. Resolution af 29. Juni 1929 er Sager vedrørende Livsforsikringslovgivningen overført fra Socialministeriet til Handelsministeriet (F. Sp. 3, L. Sp. 3).

Medlemmerne af Rigsdagen.

Parti- eller Gruppebetegnelser: S. = Socialdemokrat; V. = Venstre; KF. = Det konservative Folkeparti; RV. = Det radikale Venstre; DR. — Danmarks Retsforbund; Sl. = Slesvigske Parti.

Socialdemokraterne er i Valgruppe med Det radikale Venstre.

A. Folketinget.

Efter Valget til Folketinget den 24. April 1929.

Folketinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
A. Storkredse i København— Frederiksberg.¹⁾			
I. Søndre Storkreds.			
Mathilde Hauschultz, Overretssagfører, Frue	$\frac{2}{12}$ 85	KF.	$\frac{22}{2}$ 18
Halfdan Hendriksen, Direktør	$\frac{12}{11}$ 81	KF.	$\frac{11}{4}$ 24
Chr. Hansen, Møllermester	$\frac{10}{12}$ 61	S.	$\frac{25}{5}$ 09
Th. Stauning, Statsminister og Minister for Søfart og Fiskeri	$\frac{26}{10}$ 73	S.	$\frac{29}{5}$ 06
F. J. Borgbjerg, Undervisningsminister	$\frac{10}{4}$ 66	S.	$\frac{28}{9}$ 98
Helga Larsen, Frue	$\frac{21}{4}$ 84	S.	$\frac{22}{4}$ 18
E. Friis, Rodemester	$\frac{20}{8}$ 77	S.	$\frac{24}{4}$ 29
Under Samlingen ($\frac{30}{12}$ 29) afgik ved Døden:			
Mathilde Hauschultz, Overretssagfører, Frue			
I hendes Sted indtraadte:			
K. V. Koch, Ingeniør, Cand. polyt. ..	$\frac{6}{11}$ 78	KF.	$\frac{31}{12}$ 29

¹⁾ Medlemmernes Rækkefølge indenfor hver enkelt Amtskreds (Storkreds) er bestemt efter Partibetegnelsernes alfabetiske Rækkefølge (jfr. Meddelelse fra Indenrigsministeriet af 16. April 1929) og indenfor Partierne efter den Orden, hvori Kandidaterne er erklæret for valgt.

Folketinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
II. Østre Storkreds.			
J. Pitzner, Bagermester	7/6 65	KF.	22/4 18
A. Fraenkel, Dr. phil.	16/9 51	KF.	29/5 06 ¹⁾
Elna Munch, Cand. mag., Frue	13/6 71	RV.	22/4 18
Oluf Andersen, Overportør	18/10 76	S.	24/4 29
Fr. Andersen, Raadmand	12/10 62	S.	22/4 18
J. Friis-Skotte, Minister for offentlige Arbejder	1/12 74	S.	22/4 18
F. K. Madsen, Journalist	3/4 64	S.	6/7 20
Vilhelm Rasmussen, Forstander for Statens Lærerhøjskole	31/7 69	S.	9/3 15
Julius Schrøder, Typograf	19/7 79	S.	11/4 24
III. Vestre Storkreds.			
C. J. F. Sven, Overretssagfører	24/1 87	KF.	26/4 20
J. Oskar Andersen, Professor ved Uni- versitetet, Dr. theol.	15/5 66	KF.	22/4 18
K. E. S. Rager, Ingeniør, Cand. polyt. .	15/9 84	RV.	24/4 29
J. P. Jønson, Forretningsfører	2/6 65	S.	17/12 19
A. C. Meyer, Journalist	11/6 58	S.	9/4 95
Einer Jensen, Hovedkasserer	5/7 89	S.	20/1 24
J. Chr. Jensen, Direktør	30/11 77	S.	11/5 18
Alsing Andersen, Partisekretær	5/2 93	S.	24/4 29
B. Amterne paa Øerne.			
Københavns Amtskreds.			
Axel Dām, Bibliotekar, Dr. phil.	4/5 68	DR.	2/12 26
Povl Drachmann, Redaktør, Cand. polit.	30/6 87	KF.	26/4 20
A. Grathwohl, Skoleforstander	9/8 66	KF.	14/4 24
Niels Frederiksen, Gaardejer	23/2 74	RV.	20/5 13
Vilhelm Nygaard, Formand for De samvirkende Fagforbund	11/1 72	S.	18/11 28

¹⁾ Var ikke Medlem 25/5 09—20/5 13.

Folketinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
N. P. Nielsen, Sogneraadsformand...	7/1 71	S.	11/1 16 ¹⁾
G. B. Weygaard, Skatteinspektør ...	19/2 75	S.	11/4 24
Jens L.O.Sørensen (Smørum), Husmand	3/2 91	S.	24/4 29
J. A. Hansen, Redaktør.....	12/5 78	V.	26/4 20 ²⁾
Frederiksborg Amtskreds.			
H. Parkov, Oberst.....	22/8 57	KF.	29/5 06 ³⁾
Jørgen Jørgensen (Lejre), Gaardejer ..	19/5 88	RV.	24/4 29
J. P. Larsen, Redaktør	19/8 72	S.	26/4 20
J. I. Jørgensen, Overlærer.....	23/10 79	S.	21/9 20
J. C. A. Larsen, Smedemester	31/8 63	V.	26/4 20
Holbæk Amtskreds.			
N. P. Andreasen (Forsinge), Parcellist .	25/7 81	RV.	24/4 29
Fr. Andersen, Borgmester	26/5 77	S.	26/4 20 ⁴⁾
Hans Clausager, Landbrugslærer, Gaardejer	21/3 74	V.	26/4 20
Christen Christensen (Høng), Dommer- fuldmægtig, Cand. jur.	13/5 74	V.	2/12 26
Sorø Amtskreds.			
Alfred Bindslev, Præst	21/6 96	KF.	2/12 26
Jesper Simonsen, Landsdommer.....	7/7 81	RV.	24/4 29
H. P. Hansen, fhv. Borgmester.....	6/10 72	S.	20/5 13
H. K. Hækkerup, Borgmester.....	24/12 76	S.	21/9 20
Arnth Jensen, Førstelærer	27/9 83	V.	8/8 27
Johannes Hansen, Husmand.....	8/11 86	V.	24/4 29
Under Samlingen (23/11 29) afgik ved Døden:			
H. K. Hækkerup, Borgmester.....			
I hans Sted indtraadte:			
Hans Jørgen Hansen, Lærer	18/8 76	S.	24/11 29

1) Var ikke Medlem 22/4 18—6/7 20.

2) Var ikke Medlem 11/4 24—2/12 26.

3) Var ikke Medlem 20/5 13—22/4 18.

4) Var ikke Medlem 21/9 20—11/4 24.

Folketinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
Præstø Amtskreds.			
Johs. Ulrich, Forpagter	9/5 69	KF.	22/4 18 ¹⁾
Mads Larsen, Gaardejer	28/5 62	RV.	3/4 01 ²⁾
N. Andreasen (Næstved), Redaktør..	30/11 77	S.	29/5 06
J. P. Jensen, Dyrlæge	23/1 69	S.	6/7 20
Otto Himmelstrup, Sekretær, Cand. polit.	1/12 83	V.	11/4 24
Bornholms Amtskreds.			
Hans Rasmussen, Redaktør.....	23/6 73	S.	29/5 06 ³⁾
Axel Koefoed, Gaardejer	18/1 84	V.	24/4 29
Maribo Amtskreds.			
F. W. Larsen-Bødse, Gaardejer	24/6 74	KF.	26/4 20
A. M. Hansen, Statsrevisor.....	21/9 77	RV.	22/4 18 ⁴⁾
S. Bresemann, fhv. Borgmester	14/11 64	S.	20/5 13
Sven Trier, Direktør for Arbejds- og Fabriktilsynet	8/6 77	S.	21/9 20 ⁵⁾
Hartvig Frisch, Lektor.....	17/1 93	S.	2/12 26
N. Kjergaard-Jensen, Professor ved Landbohøjskolen	14/2 82	V.	30/4 29
Odense Amtskreds.			
Christmas Møller, Cand. jur.....	3/4 94	KF.	21/9 20
J. C. A. Carlsen-Skiødt, Handels- gartner	9/3 66	KF.	21/9 20
Oluf Steen, Landmand	16/7 92	RV.	11/4 24
C. N. Hauge, Minister for Handel og Industri.....	13/9 70	S.	25/5 09 ⁶⁾

1) Var ikke Medlem 6/7—21/9 20.

2) Var ikke Medlem 16/6 03—29/5 06, 25/5 09—20/5 10 og 26/4—6/7 20.

3) Var ikke Medlem 20/5 13—21/9 20.

4) Var ikke Medlem 26/4—21/9 20.

5) Var ikke Medlem 2/12 26—1/10 28.

6) Var ikke Medlem 20/5 10—20/5 13.

Folketinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
L. D. Rasmussen, Typograf	2/7 68	S.	20/5 13
L. M. Larsen (Bjerre), Gaardejer....	22/5 83	S.	2/12 26
Søren P. Larsen, Lærer	14/7 88	V.	2/12 26
Vagn Bro, kst. Politimester.....	17/2 94	V.	26/4 20 ¹⁾
Svendborg Amtskreds.			
A. C. D. Petersen, Gaardejer	3/4 80	KF.	11/4 24
P. Munch, Udenrigsminister, Dr. phil.	25/7 70	RV.	25/5 09
J. J. Bjerring, Godsekspeditor	14/11 78	S.	22/4 18
P. Andersen, Redaktør.....	11/6 70	S.	22/4 18 ²⁾
A. C. Duborg, Godsejer	20/8 79	V.	24/4 29
J. Chr. Jensen (Broby), Gaardejer ..	18/2 88	V.	18/2 19
C. Amterne i Jylland.			
Hjørring Amtskreds.			
Holger Kristiansen, Redaktør.....	3/3 75	RV.	20/5 13 ³⁾
Chr. Ludvigsen, Fisker	15/1 66	S.	11/4 24
P. P. Pinstrup, Statsrevisor, Gaardejer.	14/12 61	V.	16/6 03 ⁴⁾
J. S. Vanggaard, Gaardejer.....	25/12 75	V.	20/5 10
O. Thorhaug, Husmand	21/11 69	V.	22/5 18 ⁵⁾
A. Chr. Christensen, Gaardejer.....	9/3 74	V.	2/12 26
Thisted Amtskreds.			
V. Fibiger, Proprietær.....	14/2 86	KF.	26/4 20
Marinus Sørensen, Gaardejer.....	9/2 86	S.	2/12 26
Kr. Fuglsang, Proprietær.....	29/1 78	V.	2/12 26
Kr. Kristensen, Gaardejer	6/9 69	V.	24/4 20

1) Var ikke Medlem 6/7 20—2/12 26.

2) Var ikke Medlem 26/4—21/9 20.

3) Var ikke Medlem 26/4 20—24/4 29.

4) Var ikke Medlem 25/5 09—20/5 10 og 11/4—1/7 24.

5) Var ikke Medlem 26/4—6/7 20.

Folketinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
Aalborg Amtskreds.			
Ole Bjørn Kraft, Redaktør	17/12 93	KF.	2/12 26
N. C. Christensen, Statsrevisor	10/3 60	S.	16/6 03
Gerhard Nielsen, Redaktør	1/11 71	S.	22/4 18
Harald Jensen, Sekretær	24/6 89	S.	11/4 24
N. Elgaard, Redaktør	1/2 79	V.	24/12 22
A. L. H. Elmquist, Landsretssagfører .	18/5 88	V.	16/9 27
N. Edvard Sørensen, Husmand	29/8 93	V.	21/4 29
Under Samlingen (31/12 29) afgik ved Døden:	24/8 89	S.	11/1 24
Harald Jensen, Sekretær			
I hans Sted indtraadte:			
Jens Sørensen (Sejflod), Gaardejer ..	14/7 78	S.	1/1 30
Viborg Amtskreds.			
Hans Thyge Jacobsen, Præst	12/11 96	KF.	24/4 29
Bertel Dahlgaard, Indenrigsminister ..	7/11 87	RV.	26/4 20
A. C. Mortensen, Redaktør	22/1 70	S.	26/4 20
Th. Hauberg, Førstelærer	6/10 87	S.	24/4 29
Laust Nørskov, Gaardejer	22/1 83	V.	30/9 14
A. A. Sevelsted, Gaardejer	12/3 86	V.	2/12 26
Randers Amtskreds.			
V. Pürschel, Generalauditor	28/8 77	KF.	26/4 20
Th. Povlsen, fhv. Minister	22/8 68	RV.	20/5 10
Ole R. Lundberg, Maler	10/1 88	S.	6/7 20
J. P. Olufson, Husejer	27/5 75	S.	26/4 20 ¹⁾
M. F. Mortensen, Statshusmand	5/5 74	S.	24/4 29
N. Neergaard, fhv. Minister, Dr. phil.	27/6 54	V.	28/1 87 ²⁾
Svend Nielsen, Gaardejer	30/8 79	V.	11/4 24

1) Landstingsmand 11/5 18—26/4 20.

2) Var ikke Medlem 21/1 90—20/4 92.

Folketinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
Aarhus Amtskreds.			
A. Geert-Jørgensen, Sognepræst	15/12 63	DR.	24/4 29
Bent Holstein, Hofjægermester, Lens- greve	17/9 81	1)	26/4 20
A. Sneum, Kommunelærer	29/7 79	S.	11/4 24
P. Kammersgaard, Førstelærer	20/4 71	S.	22/4 18
J. P. M. Simonsen (Aarhus), Redaktør	8/4 69	S.	22/4 18
J. Kr. Jensen (Lillering), Gaardejer . . .	1/12 87	S.	11/4 24 ²⁾
C. E. Hedelund, Dyrlæge	3/7 84	V.	26/3 22
Skanderborg Amtskreds.			
P. Korsgaard, Ingeniør	17/7 74	KF.	22/4 18
Hans Nielsen, Redaktør	15/4 69	S.	25/5 09
N. Fisker, Lærer	9/9 86	S.	4/12 24
J. C. C. Kyed, Gaardejer	16/11 78	V.	11/4 24
Kr. M. Vadgaard, Gaardejer	2/6 86	V.	2/12 26
Vejle Amtskreds.			
Viggo Hansen, Gaardejer	28/8 70	KF.	2/12 26
Jens Holdgaard, Husmand	30/9 74	RV.	11/4 24 ³⁾
Holger Larsen, Redaktør	8/1 80	S.	26/4 20
L. Rasmussen, Forsvarsminister	22/11 62	S.	20/5 06 ⁴⁾
Knud Hansen, Redaktør	8/1 66	S.	21/9 20
M. P. Tange, Gaardejer	6/3 71	V.	20/5 10 ⁵⁾
Olav Olsen, Gaardejer	18/8 76	V.	2/12 26
Inger Gautier Schmit, Frue	25/10 77	V.	24/4 29 ⁶⁾
Ringkøbing Amtskreds.			
A. Vesterager, Lærer	12/3 70	KF.	22/4 18
M. P. Rasmussen (Gylling), Gaardejer	8/10 82	RV.	24/4 29

1) Udenfor Grupperne i Tilslutning til Det konservative Folkeparti.

2) Var ikke Medlem 2/12 26—24/4 29.

3) Landstingsmand 11/5 18—10/8 20 og 1/10 20—11/4 24.

4) Var ikke Medlem 20/5 10—20/5 13.

5) Var ikke Medlem 20/5 13—6/7 20 og 11/4 24—2/12 26.

6) Medlem af Landstinget 11/5 18—24/4 29.

Folketinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
Kr. M. Bording, Landbrugsminister . . .	11/4 76	S.	21/9 20
Henrik Vejen, Gaardejer	26/4 75	V.	2/12 26
K. Raunkjær, Redaktør	26/8 80	V.	11/4 24
O. C. Krag, fhv. Minister, Dr. phil.	23/9 70	V.	11/4 24 ¹⁾
L. J. Moltesen, fhv. Minister, Dr. phil. & theol.	18/11 65	V.	25/5 09 ²⁾
C. M. Julin, Højskoleforstander	24/5 82	V.	2/12 26
Ribe Amtskreds.			
Jens Jensen, Gaardejer	21/9 73	RV.	2/12 26
L. J. Bomholt, Forstander	11/6 96	S.	21/4 29
M. K. Sørensen, Overportør	30/9 79	S.	20/3 28
A. V. Pinholt, Klitinspektør	23/11 69	V.	22/4 18
Hans Jacob Sørensen, Gaardbestyrer	31/5 93	V.	6/7 20 ³⁾
M. N. Slesbager, fhv. Minister	13/11 74	V.	25/5 09
Haderslev-Aabenraa-Sønderborg- Tønder Amtskreds.			
Hans Hansen, Gaardejer, Murermester	26/9 78	DR.	24/4 29
Holger Andersen, Cand. theol.	11/4 90	KF.	21/9 20
Johs. Carl Schmidt, Præst	9/6 69	SI.	21/9 20
J. P. Nielsen, Bager	23/4 73	S.	21/9 20
P. H. Mortensen, Maskinarbejder	5/3 86	S.	11/4 24 ⁴⁾
H. J. Hinrichsen, Arbejdsmand	13/7 83	S.	24/4 29
Th. Madsen-Mygdal, fhv. Minister, Godsejer	24/12 76	V.	2/12 26 ⁵⁾
Chr. Ernst Christensen, Gaardejer	25/11 72	V.	21/9 20 ⁶⁾
C. O. Pedersen, Amtsforvalter	31/1 80	V.	11/4 24
Under Samlingen (14/1 30) gaves der Orlov til:			
Holger Andersen, Cand. theol. (F. Sp. 3954)			
Som hans Stedfortræder indtraadte:			
J. J. Nissen, Gaardejer	19/3 74	KF.	5/3 30 ⁷⁾

¹⁾ Landstingsmand 10/7 14—11/4 24.

²⁾ Var ikke Medlem 22/4 18—26/4 20 og 2/12 26—24/4 29.

³⁾ Var ikke Medlem 2/12 26—24/4 29.

⁴⁾ Var ikke Medlem 2/12 26—1/10 27.

⁵⁾ Landstingsmand 10/8 20—23/2 25.

⁶⁾ Var ikke Medlem 11/4 24—2/12 26.

⁷⁾ Se endvidere Sp. 5737.

Folketinget.	Fødsels- dag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
D. Valgdistrikterne paa Færøerne.			
Færø Amtskreds.			
A. Samuelsen, Syssemand.....	1/7 73	V.	6/9 13 ¹⁾

¹⁾ Var ikke Medlem 7/5 15—²²/₄ 18. Landstingsmand ²¹/₈ 17—²²/₄ 18. Valget paa Færøerne fandt Sted 29. Maj 1929.

B. Landstinget.

Efter Valgene til Landstinget i 1., 4. og 6. Kreds den 23. September 1924 og i 2., 3., 5. og 7. Landstingskreds den 21. September 1928 samt efter Valget af landstingsvalgte den 15. August 1928.

Medlem.	Landstinget.	Fødsels- dag	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
	Landstingsvalgte. 1)			
1	H. Jepsen Christensen, Gaardejer ..	28/2 80	V.	7/10 20
2	M. C. Jensen, Kutterfører	5/9 71	V.	5/1 22
3	Rasm.Hansen-Stavnsbjerg, Gaardejer	7/5 60	V.	10/12 23 ²⁾
4	J. V. Christensen, Redaktør	10/1 76	V.	15/2 24
5	Elisa Petersen, Frue	3/1 76	V.	20/3 28
6	J. Villemoes, Konsul	28/9 80	V.	27/6 28
7	Oliver Effersøe, fhv. Sysselmand ...	20/3 63	V.	10/7 14 ³⁾
8	Svenning Rytter, fhv. Minister, Præsident for Københavns Byret....	19/1 75	V.	30/4 29 ⁴⁾
9	C. C. Andersen, Bageribestyrer....	20/5 49	S.	30/9 90 ⁵⁾
10	C. F. A. Lewinsky, Fabrikant....	2/3 58	S.	21/9 06 ⁶⁾
11	Carl F. Madsen	17/11 62	S.	10/8 20
12	Albert Jensen, Urmager	19/6 69	S.	11/5 18 ⁷⁾
13	M. C. Lyngsie, Formand for Dansk Arbejdsmandsforbund	6/7 64	S.	19/10 25 ⁸⁾
14	E. Wiinblad, fhv. Redaktør	15/5 54	S.	1/10 28 ⁹⁾
15	C. M. F. Tvede, Direktør	21/2 62	KF.	2/10 08 ¹⁰⁾

1) Valget fandt Sted den 15/8 1928 (Aarvog for 1928—29, pag. 472).

2) Folketingsmand 20/5 13—26/4 20.

3) Var ikke Medlem 16/8 15—1/10 20 og 1/10 28—4/4 29. Folketingsmand 22/6 06—20/5 13.

4) Folketingsmand 26/4 20—30/4 29.

5) Landstingsvalgt siden 11/5 18.

6) Landstingsvalgt siden 10/8 20.

7) Landstingsvalgt siden 26/9 26.

8) Folketingsmand 5/4 98—29/5 06.

9) Folketingsmand 9/4 95—1/10 28.

10) Landstingsvalgt siden 11/5 18.

Medlem.	Landstinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
16	M. Godskesen, Borgmester, Overretssagfører	7/7 61	KF.	14/3 13 ¹⁾
17	J. C. Døcker, Statsrevisor	11/2 60	KF.	21/9 06 ²⁾
18	C. Th. Zable, Justitsminister	19/1 66	RV.	1/10 28 ³⁾
19	Rasmus Rasmussen, Gaardejer	25/3 69	RV.	10/8 20 ⁴⁾
	Under Samlingen (24/11 29) afgik ved Døden:			
	Rasm.Hansen-Stavnsbjerg, Gaardejer			
	I hans Sted indtraadte:			
	R. Rasmussen (Flemløse), Gaardejer.	23/7 79	V.	25/11 29
	I. Kreds.			
1	C. V. Bunch, Grosserer	22/9 53	KF.	10/8 20
2	H. O. G. Ellinger, Professor	30/12 57	KF.	7/11 21 ⁵⁾
3	J. V. Schovelin, fhv. Børskommissær	6/1 60	KF.	11/5 18 ⁶⁾
4	Henriette Crone, Kontorist, Frøken.	5/2 74	S.	10/8 20
5	Andrea Brochmann, Frue	1/5 68	S.	6/5 26
6	C. F. Sørensen, Cigarhandler	18/2 70	S.	11/5 18
7	C. V. Bramsnæs, Finansminister	12/6 79	S.	11/5 18
8	K. K. Steincke, Socialminister	25/8 80	S.	11/5 18
9	Ludvig Christensen, Hovedkasserer.	28/7 78	S.	1/5 25
10	Charles Petersen, Overportør, Forretningsfører	16/12 77	S.	26/3 28
	Under Samlingen (22/3 30) afgik ved Døden:			
	C. V. Bunch, Grosserer			
	I hans Sted indtraadte:			
	Fritze Teisen, Cand.jur., Ekspeditionssekretær, Frøken	11/3 87	KF.	23/3 30

1) Landstingsvalgt siden 11/5 18.

2) Landstingsvalgt siden 11/5 18.

3) Folketingsmand 9/4 95—1/10 28.

4) Var ikke Medlem 1/10 20—1/10 28. Folketingsmand 20/5 13—22/4 18; 11/4 24—2/12 26.

5) Folketingsmand 5/4 98—3/4 01 og 16/6 03—22/4 18.

6) Folketingsmand 20/5 10—22/4 18.

Medlem.	Landstinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
2. Kreds.				
1	Marie Hjelder, Frue	20/4 69	RV.	11/5 18
2	P. V. Jeppesen (Drusebjerg), Parcellist	7/3 77	RV.	10/7 14
3	G. Lehwald, Proprietær	11/8 66	KF.	1/10 28
4	Axel B. Lange, Købmand	28/7 75	KF.	11/5 18 ¹⁾
5	Johs. Clausen, Proprietær	24/6 78	V.	1/10 28
6	H. C. Andersen, Førstelærer	2/10 81	V.	1/10 28
7	J. P. Jensen-Stevns, Borgmester, Bankdirektør	6/13 72	V.	1/10 28
8	P. C. Nedergaard, Sognepræst	13/11 68	V.	9/5 29
9	A. P. Hansen, Husmand	6/5 76	S.	11/5 18
10	H. P. Jensen, Borgmester	24/6 64	S.	1/10 20
11	N. P. L. Dahl, Kirkeminister	1/10 69	S.	11/5 18 ²⁾
12	Henrik Nielsen, Tobakshandler	14/8 65	S.	10/8 20 ³⁾
	Under Samlingen (28/3 30) afgik ved Døden:			
	Henrik Nielsen, Tobakshandler			
	I hans Sted indtraadte:			
	Peder Christensen, Borgmester	8/6 74	S.	29/3 30 ⁴⁾
3. Kreds.				
	Levy Blang, Provst	30/11 89	V.	1/10 28 ⁵⁾
4. Kreds.				
1	J. Veistrup, fhv. Gaardejer	25/9 70	RV.	20/9 10
2	I. A. Hansen, Proprietær	13/5 61	V.	21/5 15 ⁶⁾
3	Johannes Stensballe, fhv. Minister..	6/7 74	V.	10/8 20
4	L. M. Laursen, Direktør	1/12 70	KF.	11/5 18
5	P. C. Petersen, Husmand	10/11 78	S.	26/9 26
6	H. P. Johansen, Kommunalærer ...	24/3 81	S.	23/3 24 ⁷⁾

1) Var ikke Medlem 11/4 24—1/10 28. — Folketingsmand 11/4 24—2/12 26.

2) Folketingsmand 20/5 13—22/4 18.

3) Folketingsmand 29/5 06—20/5 10 og 20/5 13—6/7 20.

4) Folketingsmand 22/4 18—26/4 20.

5) Folketingsmand 26/4 20—1/10 28.

6) Var ikke Medlem 23/9 24—1/3 25.

7) Folketingsmand 26/4—21/9 20.

Medlem.	Landstinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
5. Kreds.				
1	Jørgen Møller, fhv. Typograf	6/11 77	S.	1/10 20
2	M. C. Schaumann, Fabrikant	30/12 75	KF.	1/10 28
3	S. Rasmussen, Gaardejer	20/10 70	KF.	11/5 18
4	J. Jensen-Klejs, Sparekassedirektør.	19/5 63	V.	1/10 28 ¹⁾
5	Johannes Hansen, Lærer	24/11 81	S.	1/10 28
6	Mads Jensen (Aale), Husmand	6/6 65	S.	11/5 18
7	Carl Jensen, Hattemager	21/6 65	S.	25/10 21
8	H. M. Lausten, Trafikassistent	1/10 75	RV.	19/9 27
9	Johannes Pedersen, Repræsentant for Jydsk Husmandskreditforening ...	21/1 56	S.	1/10 21 ²⁾
10	Johannes Jensen, Redaktør	28/12 64	V.	1/10 20 ³⁾
11	G. P. Gregersen, fhv. Gaardejer ...	11/3 59	V.	11/5 18
12	Holger Fink, Borgmester	16/7 79	V.	1/10 26
13	M. Degnbol, Gaardejer	23/12 66	V.	20/9 10
14	J. P. Bækgaard, Husmand	25/2 78	V.	11/5 18
15	Rasmus Nielsen, Husmand	4/6 72	V.	10/8 20
	Under Samlingen (10/2 30) afgik ved Døden:			
	Carl Jensen, Hattemager			
	I hans Sted indtraadte:			
	H. R. Stumph, Redaktør	24/12 76	S.	11/2 30
6. Kreds.				
1	N. G. Frøkjær, Gaardejer	7/2 64	KF.	10/8 20 ⁴⁾
2	Søren Stegger Nielsen, Førstelærer.	20/3 87	V.	23/9 24 ⁵⁾
3	N. K. Kristensen, Gaardejer	23/10 61	V.	21/11 13
4	Kr. Johansen, Statshusmand	4/1 78	S.	11/5 18
5	N. Gisselbæk, Gaardejer	7/2 70	V.	11/5 18
6	Thomas Larsen, fhv. Minister	17/2 54	V.	10/8 20 ⁶⁾

1) Folketingsmand 29/5 06—26/4 20; 6/7 20—11/4 24.

2) Folketingsmand 25/5 09—26/4 20.

3) Folketingsmand 20/5 10—20/5 13.

4) Folketingsmand 25/5 09—20/5 10 og 22/4 18—26/4 20.

5) Folketingsmand 1/10 22—11/4 24.

6) Folketingsmand 9/4 95—25/5 09 og 20/5 10—6/7 20.

Medlem.	Landstinget.	Fødsels- dag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
7	H. Hauch, Forstander	6/3 76	V.	11/5 18
8	Marie Christensen, fhv. Lærerinde, Frøken.....	12/12 60	V.	11/5 18
9	Gunnar Fog-Petersen, Gaardejer...	5/1 81	RV.	1/10 20 ¹⁾
10	N. P. Josiassen, Redaktør.....	19/1 73	S.	23/9 24
11	Hans Nielsen, Gaardejer.....	10/2 59	RV.	1/10 20 ²⁾
12	Laurits Knudsen, Maskinarbejder ..	17/7 69	S.	26/4 20
7. Kreds.				
	J. Patursson, Kongsbonde	6/5 66	3)	13/5 18 ⁴⁾

1) Folketingsmand 20/5 13—22/4 18 og 24/7 18—26/4 20.

2) Folketingsmand 25/5 09—26/4 20.

3) Udenfor Partierne.

4) Valget fandt Sted 23. August 1928. — Var ikke Medlem af Landstinget 1/10 1920—1/10 28. Folketingsmand 1/6 01—22/6 06.

Parti-Gruppering.

<i>Folketinget.</i>		<i>Landstinget.</i>	
Socialdemokrater*)	61	Venstre	28
Venstre	44	Socialdemokrater	27
Det konservative Folkeparti	23	Det konservative Folkeparti	12
Det radikale Venstre*)....	16	Det radikale Venstre	8
Danmarks Retsforbund ...	3	Udenfor Partierne.....	1
Slesvigsk Parti.....	1		
Udenfor Grupperne**)....	1		
	149		76

*) Socialdemokraterne og Det radikale Venstre danner een Valgruppe.

**) I Tilslutning til Det konservative Folkeparti.

Partiernes Bestyrelser i Samlingen 1929—30.

Socialdemokratiet.

- Folketinget: H. P. Hansen (Formand), Fr. Andersen [Kbhvn.] (Næstformand), Alsing Andersen, N. Andreasen, Borgbjerg, Lundberg, Gerhard Nielsen, L. D. Rasmussen, Stauning.
- Landstinget: C. C. Andersen (Formand), Lewinsky (Næstformand), Bramsnæs, C. F. Sørensen.

Vestre.

- Folketinget: Madsen-Mygdal (Formand), Krag (Næstformand), N. Neergaard (Næstformand), Clausager, J. A. Hansen, Nørskov, Pinstrup, Thorhauge, Vanggaard.
- Landstinget: J. Jensen-Klejs (Formand), Hauch (Næstformand), J. V. Christensen (Sekretær), Bækgaard, Marie Christensen, I. A. Hansen, N. K. Kristensen, Thomas Larsen, Stensballe.

Det konservative Folkeparti.

- Folketinget: Christmas Møller (Formand), Fibiger (Næstformand), Hendriksen, Korsgaard, Parkov, A. C. D. Petersen, C. J. F. Sven.
- Landstinget: Tvede (Formand), Dækker (Næstformand), Ellinger, Godskesen, S. Rasmussen.

Det radikale Venstre.

- Folketinget: Niels Frederiksen (Formand), Povlsen (Næstformand), A. M. Hansen, Holdgaard, Mads Larsen.
- Landstinget: Veistrup (Formand), Gunnar Fog-Petersen (Næstformand), Marie Hjælmer (Sekretær).

Danmarks Retsforbund.

- Folketinget: Axel Dam (Formand).

Dansk interparlamentarisk Gruppe 1929—30.**Bestyrelse.**

Statsminister Th. Stauning (Formand), fhv. Minister, Dr. phil. og theol. Moltesen (Næstformand), Folketingsmand Holger Andersen, Undervisningsminister Borgbjerg, Finansminister Bramsnæs, Folketingets Formand H. P. Hansen, Landstingets Formand J. Jensen-Klejs, fhv. Minister Krag, Udenrigsminister P. Munch, fhv. Minister N. Neergaard, Folketingsmand Gerhard Nielsen, fhv. Folketingsmand Niels Petersen, Folketingsmand Vanggaard, Medlemmer af Landstinget Schovelin og C. F. Sørensen.

Gruppens Revisorer: Folketingsmændene N. P. Jensen og L. Rasmussen.

Gruppens permanente Sekretær: Kontorchef i Rigsdagens Bureau A. Lauesgaard.

Delegerede i Nordisk interparlamentarisk Raad.

Medlemmer: Statsminister Stauning, fhv. Minister, Dr. phil. og theol. Moltesen, Landstingsmand Schovelin, fhv. Folketingsmand Niels Petersen.

Suppleanter: Folketingsmændene H. P. Hansen, Vanggaard, Holger Andersen, Th. Povlsen.

Delegerede i interparlamentarisk Unions Raad.

Medlemmer: Statsminister Th. Stauning og fhv. Minister, Dr. phil og theol. Moltesen.

Suppleanter: Folketingsmand Holger Andersen og Udenrigsminister P. Munch.

Rigsdagens Aabningsmøde.

Aabningen af Rigsdagens 82. ordentlige Samling fandt Sted i Henhold til kgl. aabent Brev af 14. September 1929 i Rigsdagens Fællessal den 1. Oktober og overværedes af Ministeriets og Rigsdagens Medlemmer samt herværende Repræsentanter for fremmede Magter. Endvidere var Pressen repræsenteret.

Aabningsakten foretoges af *Statsministeren (Stauning)*, der fremsatte følgende *Udtalelse*:

I Overensstemmelse med § 40 i Danmarks Riges Grundlov har Hans Majestæt Kongen ved aabent Brev af 14. September d. A. indkaldt til en ordentlig Rigsdagssamling, der i Henhold til Grundlovens Bestemmelse skal aabnes i Dag.

Ved Reskript af 14. f. M. har Hans Majestæt Kongen dernæst overdraget mig som Statsminister at aabne denne Tirsdag den 1. Oktober sammentrædende Rigsdag og til at foranledige det i saa Henseende videre fornødne.

Dette sker herved. I Kongens Navn erklærer jeg den ordentlige Rigsdagssamling for aabnet.

Forinden jeg anmoder Tingene om at konstituere sig, skal jeg paa Regeringens Vegne fremsætte nogle Udtalelser om Arbejdet paa Rigsdagen i den kommende Tid.

Som det allerede er fremhævet ved det nuværende Ministeriums Fremtræden for Folketinget, tilsigter dette Ministerium ikke nogen Ændring i Landets Udenrigspolitik. Det vil fremdeles være Opgaven at befæste det bestaaende venskabelige Forhold til andre Nationer. Arbejdet for at tilvejebringe Traktater, der sikrer det fredelige Samarbejde og Samkvem med andre Befolkninger, vil blive fortsat.

Ministeriet har igennem den udsendte Delegation søgt at bidrage til en gavnlig Udvikling indenfor Folkenes Forbund, og den afsluttede Forsamling har da ogsaa beskæftiget sig med en Række Spørgsmaal af stor Rækkevidde. At dømme efter Forsamlingens Forløb er der Grund til at vente et positivt Arbejde for Sikring af en fredelig økonomisk Udvikling, ligesom de tidligere paabegyndte Forberedelser til en international Afrustningspolitik nu kan ventes at blive fremmet, saaledes at den planlagte Afrustningskonference snart kan træde sammen.

Det maa ligeledes hilses med Tilfredshed, at man indenfor Folkenes Forbund er opmærksom paa Misforholdet imellem Antallet af vedtagne og ratificerede Konventioner, saa det kan forventes, at man fremtidig virkelig vil tilstræbe, at de forskellige Arter af Konventioner faar den forventede Tilslutning fra de Lande, hvis Repræsentanter har deltaget i Beslutninger om disse.

Med Hensyn til de økonomiske Forhold her i Landet kan det med Tilfredshed fremhæves, at Prisudviklingen i Udlandet samt to gode Høstaar har medført nogen Bedring for det danske Landbrug, hvilket ogsaa tydeligt synes at fremgaa af foreliggende Oplysninger, bl. a. om Forholdet mellem Eksport- og Importpriser. Ogsaa indenfor visse Dele af Industri og Haandværk er opnaaet en forøget Beskæftigelse, som har forbedret Situationen. I særlig Grad gælder det Bygningsfagene, hvis Optagethed bevirker en forøget Produktion langt udenfor Fagene selv. Trods disse gode Tegn er der dog fremdeles Grund til Bekymring. Nogle Industrier er endnu ude af Stand til at beskæftige den forhaandenværende Arbejderstab, og Arbejdsløsheden er uforholdsmæssig stor. Den Omstændighed, at der paa Aarets bedste Arbejdstid er dobbelt saa mange arbejdsløse, som Landet havde i tidligere normale Perioder, viser, at der fremdeles er Trang til visse ekstraordinære Foranstaltninger og til en Medvirken fra Lovgivningsmagtens Side for at hidføre forøget Afsætning af dansk Produktion og dermed forøget Beskæftigelse for danske Arbejdere.

Ministeriet har været opmærksom paa disse Forhold og har iværksat en Undersøgelse af de tilstedeværende Muligheder og en Planlæggelse af egnede Foranstaltninger og vil

i den kommende Tid forelægge Undersøgelsernes Resultat og dertil hørende Forslag for Rigsdagen.

Opmærksomheden er ogsaa henvendt paa de offentlige Arbejder, idet det vil være Formaalet — saa vidt det kan forenes med Statens Interesser — at afpasse Arbejdets Udførelse efter de forhaandenværende Beskæftigelsesforhold i det private Erhvervsliv.

Med Hensyn til de arbejdsløses Forhold vil Ministeriet gennem en Styrkelse af Arbejdsløshedsforsikringen søge vedtaget saadanne Ændringer i Lovgivningen, at de, der fremdeles lider under Erhvervslivets Lammelse, og netop lider ved langvarig Arbejdsløshed, i videre Omfang sikres Ret til en Understøttelse uden at blive henvist til Fattigvæsenet.

I øvrigt er den samlede Sociallovgivning taget op til Revision, og man tilstræber herved ikke blot en haardt tiltrængt Forbedring, men ogsaa en Systematisering, Forenkling og Billiggørelse af en særdeles indviklet og spredt Administration og Refusionsordning. Da en saadan Reform af Sociallovgivningen, derunder en Reform af Forsørgelses- og Børnelovgivningen, vil kræve omhyggelig Overvejelse fra Rigsdagens Side, maa det anses for ugørligt at faa denne gennemført saa hurtigt, som Hensynet til Retfærdighed byder det, og der vil derfor blive fremsat Lovforslag om midlertidige Foranstaltninger til fornøden Forbedring af Vilkaarene for de Medborgere, der omfattes af Lovene om Aldersrente og Invaliderente m. fl., og det er Ministeriets Forventning, at denne midlertidige Ordning, som er let overskuelig, hurtigt vil kunne gennemføres.

Det er for øvrigt Hensigten i Aar at fremsætte de sociale Forsikringslove til Revision og herunder at sammenbygge Aldersrenteloven med Sygekasse- og Invalideforsikringen, medens Forslag til Forsørgelseslovgivningens Revision kan forventes forelagt den næste ordinære Rigsdagssamling.

For at kunne gennemføre de her nævnte Forbedringer for de vanskeligst stillede i Samfundet maa de senest gennemførte, meget omstridte Ændringer i Formuebeskatningen ophæves, hvorved de økonomisk bedst stillede atter kommer til at bære en rimelig Del af de Omkostninger, som udkræves til social Forsorg.

Den af Folketinget tidligere vedtagne Lov om Omdan-

nelse af Hær og Flaade vil blive genoptaget med det Formaal at organisere de til Bevogtning af Grænser og Farvande fornødne Styrker paa en efter Landets Forhold passende Maade, hvorved en betydelig økonomisk Lettelse kan gennemføres for Befolkningen.

I Bestræbelserne for at skaffe Beskæftigelse for den arbejdsløse Del af Befolkningen arbejdes der paa Planer til Udvikling af Fiskeriet, paa Lovforslag vedrørende Udstykning af Jord og Tilvejebringelse af flere selvstændige Hjem, paa Forslag til en hurtig Gennemførelse af den tiltrængte Forbedring af Landets Veje, og endelig vil Lovforslag om Sikring af Færdselen ved Vejkryds og mellem Veje og Jernbaner atter blive fremsat.

Ministeriet vil atter optage Arbejdet for tidssvarende Lovgivning angaaende Banker, Aktieselskaber og Forsikringsvirksomhed. Forslaget til Næringslov vil blive fremsat, og der arbejdes paa en Lov om Beskyttelse af Befolkningens Interesser i Forholdet til Truster og Ringdannelser. Loven om Erhvervs- og Arbejdsfrihed vil blive foreslaaet ophævet.

Arbejdet paa Ændring af de kommunale Ejendomsskatter og paa videre Udvikling af Grundværdistigningsafgift er paabegyndt; Restaurationsskatten vil blive foreslaaet ophævet, og det samme gælder nogle i 1927 indførte Ændringer i Skattebetingelserne i Loven om kommunale Valg.

Der vil blive fremsat Lovforslag om Forbedring af Lærer-Uddannelsen, Nyordning af det kgl. Teater samt om Tilvejebringelse af Bygninger for Folkemuseet. Lovforslag om Borgerlig Straffelov samt om Ændringer i Lov om Rettens Pleje vil snarest fremkomme, saaledes at det afbrudte Arbejde kan blive genoptaget. Ligeledes vil Forslag til Lov om Jagten, om Indenrigs Kødkontrol og om Ændringer i Købstad-Kommunalloven blive fremsat.

Endelig vil Ministeriet foreslaa at ratificere forskellige Konventioner, vedtagne af Folkenes Forbund og af den internationale Arbejdsorganisation, og i de Tilfælde, hvor Konventionerne kræver ny Lovgivning, vil Forslag derom fremkomme.

Ministeriet vil søge at fuldstændiggøre den indenfor Stats-Administrationen indførte Revisionsordning.

Jeg har her angivet Hovedlinierne i det Arbejde, som

er betroet Ministeriet af Vælgernes Flertal paa den sidste Valgdag. Under Udførelsen af dette Arbejde vil det ogsaa være Ministeriets Maal at tilvejebringe en forsvarlig Økonomi baade i Statshusholdningen og i Driften af Statsvirksomhederne.

Jeg haaber paa Rigsdagens Medvirkning og byder den velkommen til Arbejdet, idet jeg udtaler Haabet om, at vi vil kunne samles om Løsning af mange Opgaver, som tilsigter Højnelse og Fremgang for vort Folk. Der er meget, som fremkalder Deling i Folket og derfor ogsaa i dets Repræsentation i Rigsdagen, men vi bør kunne samles i et Arbejde for Dygtiggørelse af Folket, for Udvikling af vort Næringsliv, for Højnelse af vort Land, og i Haabet om, at det maa ske, foreslaar jeg, at vi indleder vor Gerning med et Leve vort Fædreland, Danmark. (Besvaredes med et trefoldigt Hurra).

I Henhold til den mig givne Bemyndigelse opfordrer jeg Tingene til paa sædvanlig Maade at konstituere den nu aabnede Rigsdag under Aldersformændenes Ledelse.

Præsidium og Sekretærer samt staaende Udvalg.

A. Folketinget.

Folketinget sattes den 1. Oktober 1929 ved i Henhold til Forretningsordenens § 2 at vælge et *Præsidium*, bestaaende af en Formand og tre Næstformænd, samt 4 *Sekretærer*.

Valg af *Præsidiat* foregik ved Forholdstalsvalg i Henhold til Forretningsordenens § 3; der var anmeldt 4 Valgrupper, nemlig: Socialdemokratiet med 61 Medlemmer, Venstre med 43, Det konservative Folkeparti med 23 og Det radikale Venstre med 16. Til *Formand* valgtes: fhv. Borgmester *H. P. Hansen* (S.); til *1. Næstformand*: Gaardejer *Pinstrup* (V.); til *2. Næstformand*: Oberst *Parkov* (K. F.); til *3. Næstformand*: fhv. Minister *Th. Poulsen* (R. V.) (F. Sp. 1).

Til *Sekretærer* valgtes: Maler *Lundberg* (S.), Dyrlæge *Hedehund* (V.), Skoleforstander *Grathwohl* (K. F.) og Statsrevisor *A. M. Hansen* (R. V.) (F. Sp. 1).

I Mødet den 2. Oktober nedsatte Tinget de i Forretningsordenens § 7 foreskrevne 6 *staaende Udvalg*, nemlig:

- 1) Et *Udvalg for Forretningsordenen*, bestaaende af Tingets Præsidium samt følgende valgte Medlemmer: Fr. Andersen (Kh.-Frb. ø. Stkr.) (Formand), Lundberg, Gerhard Nielsen (Sekretær), Jesper Simonsen, Vagn Bro, Julin og Vesterager.
- 2) Et *Udvalg for Andragender*: J. I. Jørgensen (Formand), Helga Larsen, Sneum, Larsen (Bjerre) (Sekretær), Mads Larsen, Raunkjær, Christensen (Høng), Kjærgaard-Jensen og Mathilde Hauschultz. Efter at Mathilde Hauschultz var afgaaet ved Døden, indvalgtes Grathwohl (F. Sp. 4028).

- 3) Et *Udvalg for Prøvelse af Valg*: Holger Larsen, F. K. Madsen, Fr. Andersen (Holbæk A.) (Formand), Alsing Andersen, Mads Larsen (Sekretær), Vanggaard, Himmelstrup, Elgaard og Ole Bjørn Kraft.
- 4) Et *Finansudvalg*: N. Andreasen (Næstved) (Formand), Hans Nielsen, L. D. Rasmussen (Sekretær), N. C. Christensen, Olufson, J. P. Nielsen, Povlsen, Holdgaard, N. Neergaard, Pinholt, Kyed, Jensen (Broby) Clausager, Larsen-Badse og Pitzner.
- 5) Et *Lønningsudvalg*: N. P. Nielsen (Formand), Kammergaard, A. C. Mortensen, Bjerring (Sekretær), Einer Jensen, M. K. Sørensen, Knud Hansen, A. M. Hansen, Slesbager, Jensen (Broby), Hans Jacob Sørensen, Olav Olsen, Søren P. Larsen, Parkov og Vesterager.
- 6) Et *Udvalg i Henhold til Grundlovens § 45* (Fællesudvalget): H. P. Hansen, Fr. Andersen (Kh.-Frb. ø. Stkr), Chr. Hansen, M. Simonsen, N. C. Christensen, Helga Larsen, Povlsen, Mads Larsen, Nørskov, Pinholt, J. A. Hansen, Vagn Bro, Vejen, Christmas Møller og Fibiger.

B. Landstinget.

Landstinget valgte i Mødet den 1. Oktober 1929 uden Afstemning til *Formand*: Sparekassedirektør *J. Jensen-Klejs* (V.); til *1. Næstformand*: *Carl F. Madsen* (S.) og til *2. Næstformand*: Direktør *C. M. F. Tvede* (K. F.) (L. Sp. 1). Til *Sekretærer* valgtes: Redaktør *J. V. Christensen* (V.), Borgmester *H. P. Jensen* (S.), Proprietær *G. J. Lehwald* (K. F.) og fhv. Gaardejer *Veistrup* (R. V.). (L. Sp. 2).

I Mødet den 2. Oktober nedsatte Tinget de i Forretningsordenens § 9 foreskrevne 5 *staaende Udvalg*, nemlig:

- 1) Et *Udvalg for Forretningsordlenen*, bestaaende af Tingets 2 Næstformænd samt følgende valgte Medlemmer: Godskesen (Formand), Gregersen, H. P. Jensen, Rytter og Veistrup.
- 2) Et *Udvalg for Andragender*: H. C. Andersen, Degnbol (Formand), Fink, Godskesen, Jensen (Aale), Carl F. Madsen, Jørgen Møller, Hans Nielsen og Elisa Petersen.

- 3) Et *Finansudvalg*: Ludvig Christensen, Døcker (Sekretær), Gunnar Fog-Petersen, Gisselbæk, A. P. Hansen, Hauch (Formand), Jepsen Christensen, Johannes Jensen, Jensen (Aale), Jensen-Stevns, N. K. Kristensen, Lewinsky, Charles Petersen, Schovelin og C. F. Sørensen.
 - 4) Et *Udvalg til Valgs Prøvelse*: C. C. Andersen, J. V. Christensen, Effersøe (Formand), Ellinger (Sekretær), Gunnar Fog-Petersen, Thomas Larsen og Lewinsky.
 - 5) Et *Udvalg i Henhold til Grundlovens § 45* (Fællesudvalget): C. C. Andersen, Blang, Bunch, Marie Christensen, Frøkjær, Johannes Jensen, J. Jensen-Klejs (Formand), Laurits Knudsen, Lewinsky, Carl F. Madsen, Jørgen Møller, Rasmus Nielsen, Stegger Nielsen, C. F. Sørensen og Veistrup (Sekretær). I Stedet for Bunch, der udtraadte paa Grund af Sygdom, indvalgte Døcker ²⁴/₁ (L. Sp. 563).
-

Til at føre *Tilsyn med Rigsdagens Bogsamling* valgte Folketinget *N. Andreasen* (Næstved) og Landstinget *J. V. Christensen*.

I Samlingens Løb blev der forelagt 113 Lovforslag (102 Regeringsforslag, 11 fremkomne ved privat Initiativ). Af Regeringsforslagene blev 80 forelagt i Folketinget, 22 i Landstinget. Af de ved privat Initiativ fremkomne Forslag forelagdes 9 i Folketinget, 2 i Landstinget. — Af de forelagte Lovforslag er 73 endeligt vedtaget [A]. 40 blev ikke behandlet til Ende eller bortfaldt [B]. Desuden forelaa til Behandling en Række Beslutninger [C] og Forespørgsler.

A.

Vedtagne Lovforslag.

	Side
Udenrigsministeren vedrørende:	
1. Lov om midlertidig Ændring i Lov Nr. 257 af 6. Maj 1921 om Udenrigstjenesten, saaledes som denne er ændret ved Lov Nr. 152 af 30. Juni 1927 samt ved Lov Nr. 139 af 1. Juni 1929.....	72
Finansministeren vedrørende	
2. Finanslov for Finansaaret fra 1. April 1930 til 31. Marts 1931.....	36
3. Lov om Tillægsbevilling for Finansaaret fra 1. April 1929 til 31. Marts 1930.....	68
4. Normeringslov for Finansaaret 1930—31.....	73
5. Lov om Afgift til Stat og Kommuner paa Omsætningen af stærke Drikke.....	77-
6. Lov om Ændring af Spiritusbeskatningen m. m.....	87-
7. Lov om Ændringer i og Tilføjelser til Toldloven af 29. Marts 1924.....	91
8. Lov om Ændring i Lov Nr. 126 af 27. Juni 1927 om Statens Tjenestemænd.....	93
9. Lov om Udstedelse af Skatkammerbeviser.....	94
10. Lov om Statsgaranti for Forrentningen af de af Sønderjyllands Kreditforening udstedte Kasseobligationer af 5. Serie.....	95
11. Lov om Bemyndigelse til at konvertere Statens Dollarslaan.....	96

Landbrugsministeren vedrørende:		Side
12.	Lov om Tillæg til Lov Nr. 129 af 12. April 1911 om Handel med Smør og fremmede Landbrugsprodukter m. m.....	98
13.	Lov om Tillæg til Lov Nr. 95 af 1. April 1925 om Tilvirkning og Forhandling af Margarine m. m.....	100
14.	Lov om Bekæmpelse af Bipest.....	101
15.	Lov om Tillæg til Lov Nr. 136 af 1. Juni 1929 om Begunstigelser for Mergelselskaber.....	102
16.	Lov om Foranstaltninger til Bekæmpelse af Tuberkulose hos Fjerkræ.....	103
17.	Lov om Tillæg til Lov Nr. 103 af 4. April 1928 om Begunstigelser for Driftslaaneforeninger for mindre Jordbrugere paa Færøerne.....	105
18.	Lov om Tillæg til Lov Nr. 194 af 15. Juli 1927 om Oprettelse af mindre Jordbrug paa Færøerne.....	106
19.	Lov om Tillæg til Lov Nr. 71 af 7. April 1899 om Salg af indenlandske Haveprodukter og indenlandsk Frugt ved offentlig Auktion.....	107
20.	Lov om Tillæg til Lov om Oprettelse af Husmandsbrug af 29. Marts 1924.....	108
21.	Lov om Tillæg til Lov Nr. 137 af 1. Juni 1929 om Foranstaltninger til Fremme af Udstykningen i de sønderjydske Landsdele.....	112
22.	Lov om Tillæg til og Ændring i Lov om Foranstaltninger til Fremme af en hensigtsmæssig Jordfordeling mellem Landejendommene i de sønderjydske Landsdele af 29. Marts 1924.....	115

Indenrigsministeren vedrørende:

23.	Lov vedrørende Grundforbedringsarbejder.....	116
24.	Lov om Ordning og delvis Ophævelse af det kommunale Pligtarbejde.....	117
25.	Lov om Ændringer i Lov Nr. 9 af 23. Januar 1903 om Berettigelsen til at udføre Arbejder ved Vand-, Gas- eller Elektricitetsværker m. v.....	117
26.	Lov om Indfødsrets Meddelelse.....	119
27.	Lov om Brugen af Røntgenstraaler m. v.....	120
28.	Lov om Fremstilling af og Handel med Opium m.m.	122
29.	Lov om Ophævelse af Lov Nr. 242 af 6. Maj 1921 vedrørende den kommunale Beskatning i de sønderjydske Landsdele.....	124
30.	Lov om Ændring i Lov Nr. 73 af 29. Marts 1924 vedrørende personlig Skat til Kommunen.....	125

Socialministeren vedrørende:

Side

31. Lov om Ændring i § 6 i Lov af 1. Juli 1927 om Aldersrente.....	126
32. Lov om Ændring i Lov Nr. 101 af 29. April 1913 om Hjælpekasser.....	129
33. Lov om Ændring i Lov Nr. 87 af 19. April 1929 om anerkendte Sygekasser.....	131
34. Lov om Ændring i Fattiglovens § 35 samt om Eftergivelse af Fattighjælp i Anledning af 10-Aarsdagen for Genforeningen.....	134

Ministeren for offentlige Arbejder vedrørende:

35. Lov om Sikring af Færdselen ved Vejkrydsninger samt Krydsninger mellem Veje og Jernbaner m. v.....	135
36. Lov om Ændringer i Motorafgiftsloven.....	141
37. Lov om Radiospredning.....	142
38. Lov om Elektrificering af Københavns Nærtrafik....	146
39. Lov om Tilvejebringelse af Midler til Gennemførelse af særlige Vejarbejder.....	156
40. Lov om Bemyndigelse til Foretagelse af visse Ekspropriationer m. v.....	159
41. Lov om Ændring af Lov Nr. 123 af 1. Juni 1929, for saa vidt angaar Lovgivningen om Færgvæsenet og om Jernbaner af lokal Betydning (Privatbaner) i de sønderjydske Landsdele.....	161

Ministeren for Handel og Industri vedrørende:

42. Lov om Aktieselskaber.....	161
43. Lov om Banker.....	171
44. Lov om Indløseligheden af Nationalbankens Sedler..	178
45. Lov om Afholdelse af Fondsbørs.....	180
46. Lov om Foranstaltninger til Fremme af danske Erhvervsinteresser.....	187
47. Lov om statsautoriserede Revisorer.....	194

Ministeren for Søfart og Fiskeri vedrørende:

48. Lov om Fiskeri i Randers Fjord og Gudenaå m. m...	198
49. Lov om Foranstaltninger til Fremme af Fiskerierhvervet.....	199
50. Lov om Tillæg til Lov om Navigationsundervisningen af 28. Februar 1916 med senere Ændringer.....	201
51. Lov om Eksaminer for Skibsmaskinister m. m.....	203
52. Lov om Oprettelse af et Fiskeriraad.....	204
53. Lov om Ændringer i Lov om Tilsyn med Skibe af 29. Marts 1920.....	205

Side

54.	Lov om Ændringer i Lov om Forholdsregler til Skibsfartens Betyggelse Nr. 146 af 29. Marts 1920, jfr. Lov Nr. 136 af 18. April 1925	207
55.	Lov om Tillæg til Lov for Færøerne Nr. 131 af 1. Juni 1929 om Fiskerilaan	209
56.	Midlertidig Lov om Adgang for danske Fiskerskibe til Fiskeri i grønlandske Farvande	210

Justitsministeren vedrørende:

57.	Borgerlig Straffelov	211
58.	Lov om Ikrafttræden af Borgerlig Straffelov m. m. . .	235
59.	Lov om Tillæg til Lov Nr. 101 af 17. Marts 1922 om Biografteatervæsenets Ordning	239
60.	Lov om midlertidig Ændring af og Tillæg til Lov af 15. Maj 1875 om Tilsyn med fremmede og røjsende m. m. .	242
61.	Lov om Forsikringsaftaler	244
62.	Lov om Ændring i Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916. (Retsbetjentfuldmægtige § 1029)	248
63.	Lov angaaende Fuldmægtige ved Underretterne udenfor København m. m.	249
64.	Lov om Indførelse af en ny Matrikul og Oprettelse af Tingbøger for Fanø	256
65.	Lov for Færøerne om Motorkøretøjer m. m.	259
66.	Lov for Færøerne om Forandring i forskellige Skatter og Afgifter	260

Undervisningsministeren vedrørende:

67.	Lov angaaende det kongelige Teaters Drift	266
68.	Lov om Seminarier	275
69.	Lov om Statstilskud til private Fortsættelsesskoler . .	287
70.	Lov om Tilskud fra Staten og Skolefondene til Ungdomsskoler og Aftenskoler	288
71.	Lov om Ændring i Lov Nr. 137 af 29. April 1913 om Statstilskud til Folkehøjskoler og Landbrugsskoler, for saa vidt angaar Færøerne	291

Kirkeministeren vedrørende:

72.	Lov om Ændring i Lov Nr. 184 af 8. Juli 1927 om Folkekirkens Lønningsvæsen i København og paa Frederiksberg	294
73.	Lov om Ændring i Lov Nr. 183 af 8. Juli 1927 om Ændringer i Lov om Folkekirkens Lønningsvæsen udenfor København og Frederiksberg m. m. af 30. Juni 1922	294

B.

I. Lovforslag, fremsatte af Regeringen.

Finansministeren vedrørende:

Side

1.	F. t. Lov om Ændring i Reglerne for Indkomst- og Formuebeskatningen til Staten.....	295
2.	F. t. Lov om Grundstigningsskyld	299
3.	F. t. Lov om ekstraordinære Tillægslaan til Statshusmænd.....	305

Landbrugsministeren vedrørende:

4.	F. t. Lov om Erhvervelse af Jord til Oprettelse eller Udvidelse af mindre Landbrug og til Byggepladser m. v.	307
5.	F. t. Lov om Vilkaar for Overtagelse af Jorder i offentligt Eje	316
6.	F. t. Lov om Jagten.....	319
7.	F. t. Lov om indenrigs Kødkontrol.....	322

Indenrigsministeren vedrørende:

8.	F. t. Lov om Indtegning til Vagtkorps og Statsmarine.	324
9.	F. t. Lov om Købstadkommunernes Styrelse.....	326
10.	F. t. Lov om Ændringer i Lov Nr. 83 af 31. Marts 1926 om kommunale Ejendomsskatter.....	333
11.	F. t. Lov af Statens Bygningsvæsen	339

Socialministeren vedrørende:

12.	F. t. Lov om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m.....	344
13.	F. t. Lov om midlertidig Hjælp til arbejdsløse	362
14.	F. t. Lov om Ændringer i Lov Nr. 151 af 1. Juli 1927 om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m.	367
15.	F. t. Lov om Folkeforsikring	371
16.	F. t. Lov om Ydelse af Brændsel til Aldersrentenydere i Vinteren 1929—30	404
17.	F. t. Lov om ekstraordinært Statstilskud til Kommuner	406

Ministeren for offentlige Arbejder vedrørende:

18.	F. t. Lov om Tilvejebringelse af Midler til Gennemførelse af ekstraordinære Vejarbejder.....	410

Ministeren for Handel og Industri vedrørende:		Side
19.	F. t. Lov om Ophævelse af Lov Nr. 70 af 27. Marts 1929 om Værn for Erhvervs- og Arbejdsfriheden....	411
20.	F. t. Lov om offentligt Tilsyn med visse Virksomheder samt om Prisaftaler m. v.....	415
21.	F. t. Næringslov.....	417

Ministeren for Søfart og Fiskeri vedrørende:		
22.	F. t. Lov om Ferskvandsfiskeri.....	418
23.	F. t. Lov om Saltvandsfiskeri.....	423
24.	F. t. Lov om Forhyring og Mønstring af Skibsmandskab	435

Justitsministeren vedrørende:		
25.	F. t. Lov om Handel med samt Tilvirkning og Besiddelse af Vaaben m. v.....	437

Undervisningsministeren vedrørende:		
26.	F. t. Lov om Ordning af Folkemuseet og dettes Fri-landsafdeling.....	440
27.	F. t. Lov om statsunderstøttede Biblioteker.....	443

Forsvarsministeren vedrørende:		
28.	F. t. Lov om Omdannelse af Hær og Flaade til et Vagtkorps og en Statsmarine, bestemt til Varetagelse af Danmarks Neutralitets- og Folkeforbundsopgaver..	449
29.	F. t. Lov om Afvigelse fra Bestemmelserne i Lov Nr. 77 af 12. Marts 1923, § 4, angaaende ekstraordinær Bevilling til Omdannelse og Supplering af Hærens Bygninger, Øvelsespladser og Beholdninger.....	460

II. Paa privat Initiativ.

Folketing.

30.	Forslag til Lov om Foranstaltninger til Ædruelighedens Fremme. (Ædruelighedsloven). (Af Vesterager, Elgaard, Fibiger, Holdgaard, Jørgen Jørgensen [Lejre], Holger Kristiansen, A. C. Mortensen, Olufson, Thorhauge og Edvard Sørensen).....	461
31.	F. t. Lov om almindelig Folkeforsikring. (Af Hendriksen, Fibiger, Mathilde Hauschultz, Korsgaard, Christmas Møller, Parkov, A. C. D. Petersen og C. J. F. Sven).	463
32.	F. t. Lov om supplerende Understøttelse til Invalide- og Aldersrentenydere. (Af Hendriksen, Fibiger, Mathilde Hauschultz, Korsgaard, Christmas Møller, Parkov, A. C. D. Petersen og C. J. F. Sven).....	464

Side

33.	F. t. Lov om Opkrævning af Skatter m. m. (Af Hendriksen, Fibiger, Mathilde Hauschultz, Korsgaard, Christmas Møller, Parkov, A. C. D. Petersen og C. J. F. Sven).	465
34.	F. t. Lov om Ophævelse af Lov Nr. 253 af 12. Juni 1922 om Afgift paa Omsætningen i Kafeer og Restaurationer m. m. (Af Axel Dam, Geert-Jørgensen og Hans Hansen).....	465
35.	F. t. Lov om Ændringer i og Tillæg til Lovgivningen om Skolevæsenet i de sønderjydske Landsdele (Af Schmidt).....	466
36.	F. t. Lov om Afrustning m. v. (Af Holstein).....	467
37.	F. t. Lov om Oprettelse af et Vagtkorps. (Af Holstein).	468
38.	F. t. Lov om Statsmarinen. (Af Holstein).....	468

Landsting.

39.	F. t. Lov om Oprettelse af et Landsarkiv for de sønderjydske Landsdele. (Af Ellinger).....	469
40.	F. t. Lov om et færøsk Klasselotteri. (Af Patursson).	470

C.

I. Beslutninger m. m.:

1.	Beslutning af Rigsdagen angaaende den af Statsrevisorerne afgivne Betænkning over Statsregnskabet for Finansaaret 1927—28.....	473
2.	Beslutning af Rigsdagen angaaende det af »Kongeriget Danmarks Hypotekbank« for Tiden fra 1. April 1928 til 31. Marts 1929 (22. Regnskabsaar) afgivne Regnskab.	474
3.	Beslutning om Godkendelse af Opgørelsen over de Beløb, som Københavns Frihavns-Aktieselskab i Aaret 1929 har anvendt til Anlæg i Frihaven.....	474
4.	Rigsdagsbeslutning angaaende Danmarks Ratifikation af den i Genève den 17. Juni 1925 vedtagne Konvention angaaende Kontrol med den internationale Handel med Vaaben, Ammunition og Krigsmateriel.....	475
5.	Rigsdagsbeslutning om Danmarks Tiltrædelse af den paa Folkeforbundets 9. Forsamling i Genève den 26. September 1928 vedtagne Generalakt angaaende fredelig Bilæggelse af mellemfolkelige Tvistigheder...	479
6.	Rigsdagsbeslutning i Anledning af en under 21. Juni 1929 i London afsluttet Handels- og Skibsfartstraktat mellem Danmark og Columbia med dertil hørende Slutprotokol.....	482
7.	Rigsdagsbeslutning om Danmarks Ratifikation af den den 17. Juni 1925 i Genève undertegnede Protokol, der forbyder til Krigsbrug at anvende kvælende, giftige eller lignende Gasarter samt bakteriologiske Krigsmidler	483

8. Rigsdagsbeslutning om Danmarks Ratifikation af de paa den internationale Konference i Genève fra den 4. til den 12. September 1929 og af Folkeforbundets 10. Forsamling den 14. s. M. vedtagne to Protokoller, den ene vedrørende Ændring af Statutten for den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje, den anden vedrørende de amerikanske Forenede Staters Tiltræden af Undertegningsprotokollen til Statutten for den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje 485
9. Rigsdagsbeslutning angaaende Danmarks Ratifikation af den i Genève den 12. September 1923 afsluttede Overenskomst til Undertrykkelse af Udbredelsen af og Handelen med utugtige Offentliggørelser 488
10. Rigsdagsbeslutning vedrørende et af delegerede for Danmark og Sverige i Stockholm i Aaret 1929 vedtaget Forslag til Overenskomst om Samarbejde mellem de to Lande angaaende Isbrydningstjeneste i Øresund og visse tilgrænsende Farvande 491
11. Rigsdagsbeslutning angaaende Danmarks Ratifikation af den den 19. Februar 1925 paa den 2. Opiumskonference i Genève afsluttede Konvention 494
12. Rigsdagsbeslutning vedrørende et af den internationale Arbejdskonference i Genève i Aaret 1921 vedtaget Udkast til Konvention angaaende Landarbejderenes Forenings- og Organisationsret 496
13. Afgørelse i Henhold til § 7 i Lov Nr. 198 af 16. Juli 1927 af, hvilke Hverv Medlemmerne af Ministeriet Stauning beholder efter Ministeriets Dannelselse 497
14. Meddelelse af Orlov til Folketingsmand Holger Andersen 497
15. Afgørelse af Forslag om Indkaldelse af en Stedfortræder for Folketingsmand Holger Andersen i Henhold til Forretningsordenens § 43 497
16. Forslag til Rigsdagsbeslutning vedrørende et af den internationale Arbejdskonference i Genève i Aaret 1921 vedtaget Udkast til Konvention angaaende Børns Beskæftigelse ved Landbrugsarbejde 498
17. Forslag til Rigsdagsbeslutning vedrørende et af den internationale Arbejdskonference i Genève i Aaret 1921 vedtaget Udkast til Konvention angaaende en ugentlig Hviledag i industrielle Virksomheder 499
18. Forslag til Rigsdagsbeslutning om Danmarks Ratifikation af den i Genève den 24. Marts 1930 afsluttede internationale Handelskonvention med tilhørende Protokol 502
19. Forslag til Beslutning af Folketinget. (Af Geert-Jørgensen, Axel Dam og Hans Hansen) 508
20. Forslag til Beslutning af Folketinget. (Af Christmas Møller) 509

	Side
21. Beretning til Rigsdagen angaaende Folkeforbundets 10. Forsamling i Genève i September 1929	512
22. Beretning fra Handelsministeren om Sagen »Kontorchef Arendrup«	512
II. Forespørgsler	513
III. Valgs Prøvelse.	
A. Folketinget	522
B. Landstinget	524
IV. Valg til Kommissioner og Hverv.	
1. Valg af 4 Statsrevisorer og Stedfortrædere for disse for Regnskabsaarene 1929—30 til 1932—33	525
2. Valg af 16 Medlemmer og Suppleanter for disse til det udenrigspolitiske Nævn	525
3. Valg af 15 Medlemmer og Suppleanter for disse til det erhvervspolitiske Nævn	526
4. Valg af 1 Medlem af Rigsretten	527
5. Valg af 4 Medlemmer af Tilsynsraadet for Statens Sindssygehospitaller for Tiden fra 1. Januar 1930 til 31. December 1933	527
6. Valg af 1 Medlem af Over-Skyldraadet og 1 Stedfortræder for samme for Tidsrummet indtil 30. Juni 1933	527
7. Valg af 2 Medlemmer af det i Henhold til § 127 i Lov Nr. 126 af 27. Juni 1927 om Statens Tjenestemænd nedsatte Nævn vedrørende Udenrigsministeriets Tjenestemænds Udetillæg for Tidsrummet indtil 17. November 1931	528
8. Valg af 2 Medlemmer af Toldraadet for Tidsrummet indtil 31. Marts 1934	528
9. Valg af 14 Medlemmer af Jernbaneraadet for Tidsrummet fra 29. Juli 1930 til 28. Juli 1935	528
10. Valg af 4 Medlemmer af Radioraadet for Tidsrummet fra 1. April 1930 til 31. Marts 1934	529
11. Valg af 1 Medlem af Landsoverskatteraaadet for Tiden fra 1. April til 31. December 1930	529
12. Valg af 16 Medlemmer af Sygekasseudvalget	529
13. Valg af 15 Medlemmer og Suppleanter for disse til det erhvervspolitiske Nævn	530
V. Forretningsordenen	530
VI Andragender	531

Finansloven

for Finansaaret fra 1. April 1930 til 31. Marts 1931.
(Finansminister *Bramsnæs*). [A. Sp. 1—C. Sp. 561, 1211, 1213].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{2}{10}$ (F. Sp. 8). 1. Beh. $\frac{10-26}{10}$ (F. Sp. 78). Henvist til Finansudvalget (se Side 25). Betænkning (B. Sp. 245) afgiven $\frac{8}{1}$. (Ordfører: L. D. Rasmussen). 2. Beh. $\frac{14-15}{1}$ (F. Sp. 3954 og 4029). 3. Beh. $\frac{19-22}{3}$ (F. Sp. 5906, 5976, 6038, 6108 og 6150). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{25}{3}$ (L. Sp. 1198). Henvist til Finansudvalget (se Side 26). Betænkning (B. Sp. 1817) afgiven $\frac{26}{3}$. (Ordfører: Hauch). 2. Beh. $\frac{27}{3}$ (L. Sp. 1295). 3. Beh. $\frac{27}{3}$ (L. Sp. 1307). *Tilbagesendt til Folketinget*. Finansudvalgets Erklæring (B. Sp. 1831) afgiven $\frac{28}{3}$. Eneste Beh. $\frac{28}{3}$ (F. Sp. 6539). *Loven stadfæstet 31. Marts 1930.* (Lov-Tid. Nr. 100).

Oversigt over Statens Driftsbudget for Finansaaret 1930—31.

	Efter Lovforslaget.	Efter Finansloven.
	Kr.	Kr.
<i>Løbende Indtægter</i> i Henhold til nedenstaaende Para- graffer:		
Udbytte af Domænerne (§ 1)	÷ 1 538 395	÷ 1 538 647
Udbytte af Statsvirksomhederne (§ 2).....	÷ 26 149 828	÷ 28 036 336
Rentekonto (§ 3).....	1 244 291	÷ 983 034
Overskud af Universitetets og Statens højere Almenskole- lers Fond, Bispetienderne samt Seminariefonden (§ 4)	645 794	640 637
Skatter og Afgifter (§ 5) ...	342 384 318	355 889 318
Overskud af Klasselotteriet (§ 6).....	2 654 432	2 654 432
Adskillige Indtægter (§ 7) ..	2 499 014	2 469 284
I alt...	321 738 826	341 095 654

	Efter Lovforslaget.	Efter Finansloven.
	Kr.	Kr.
<i>Løbende Udgifter</i> i Henhold til nedenstaaende Para- graffer:		
Statsydelse til Hans Majestæt Kongen (§ 8).....	1 000 000	1 000 000
Det kongelige Hus' Aarpenge (§ 9).....	72 000	72 000
Rigsdagen (§ 10).....	2 120 000	2 120 000
Statsministeriet (§ 11).....	508 405	558 893
Udenrigsministeriet (§ 12) ..	4 744 607	4 746 253
Landbrugsministeriet (§ 13)..	10 130 267	11 126 363
Indenrigsministeriet (§ 14)..	29 269 159	29 791 814
Socialministeriet (§ 15)	75 847 658	76 041 279
Ministeriet for offentlige Ar- bejder (§ 16).....	9 209 353	11 730 478
Ministeriet for Handel og In- dustri (§ 17).....	3 892 973	4 051 048
Ministeriet f. Søfart og Fiskeri (§ 18).....	2 165 276	2 253 847
Justitsministeriet (§ 19)	16 615 092	16 453 831
Kirkeministeriet (§ 20).....	3 044 389	3 091 889
Undervisningsministeriet (§ 21).....	62 467 278	62 536 153
Krigsministeriet (§ 22)	32 823 825	35 275 921
Marineministeriet (§ 23)....	22 101 579	22 085 196
Finansministeriet (§ 24)	22 944 683	23 112 524
Pensionsvæsenet (§ 25).....	12 159 726	12 159 726
I alt...	311 116 270	318 207 215
Overskud...	10 622 556	12 888 439
Ialt...	321 738 826	331 095 654

Oversigt over Bevægelserne i Statens Kassebeholdning i Finansaaret 1930—31.

Indtægter.

Efter Lovforslaget.

38

		Bevilling.	I alt.
		Kr.	Kr.
	<i>Kassebeholdning den 1. April 1930</i>	»
§§ 1—7.	<i>Løbende Indtægter</i>	321 738 826	
	<i>Formueindtægter:</i>		
§ 26 I. A.	<i>Faste Ejendomme og Anlæg:</i>		
		Kontant. Kr.	Afskrivning. Kr.
	Domænerne	91 567
	Statsvirksomhederne	8 132 250	12 203 728
	§ 7. Adskill. Indtægter	24 184
	Statsministeriet	7 270
	Udenrigsministeriet	28 672
	Landbrugsministeriet	155 216
	Indenrigsministeriet	1 476 632
	Socialministeriet	46 919
	Min. for offentlige Arbejder	100 260
	Min. for Handel og Industri	2 593
	Min. for Søfart og Fiskeri	63 925

Finansloven.

1929 / 1930

	Grønland	312 046	
	Justitsministeriet	249 926	
	Undervisningsministeriet	795 381	
	Krigsministeriet	598 729	
	Marineministeriet 100 000	337 293	
	Finansministeriet	190 289	
		8 232 250	16 684 630
			24 916 880
§ 26 I. B.	Afdrag paa og Indfrielse af Tilgodehavender	3 900 000	
- I. C.	Optagne Laan	6 079 125	
- I. D.	Salg af Værdipapirer	3 338 000	
- I. E.	Formindskelse af Mellemregning med Ministerier og Institutioner	»	
- I. F.	Formindskelse af Indtægtsrestancer	»	
- I. G.	Forøgelse af Udgiftsrestancer	»	
- I. H.	Arveafgift	13 000 000	
- I. J.	Afløsningssummer for Jordebogsafgifter m. m.	426 470	
			373 399 301

		Bevilling.	I alt.
		Kr.	Kr.
<i>Kassebeholdning den 1. April 1930</i>	33 000 000
§§ 1—7.	<i>Løbende Indtægter</i>	331 095 654	
<i>Formueindtægter.</i>			
§ 26 I. A.	<i>Faste Ejendomme og Anlæg:</i>		
		Kontant.	Afskrivning.
		Kr.	Kr.
	Domænerne		91 567
	Statsvirksomhederne	8 132 250	12 203 728
	§ 7. Adskillige Indtægter		30 184
	Statsministeriet		7 270
	Udenrigsministeriet		28 672
	Landbrugsministeriet		155 216
	Indenrigsministeriet		1 476 632
	Socialministeriet		46 919
	Min. for offentlige Arbejder		100 260
	Min. for Handel og Industri		2 593
	Min. for Søfart og Fiskeri		63 925
	Grønland		312 046

	Justitsministeriet	249 926		
	Undervisningsministeriet	807 276		
	Krigsministeriet	598 729		
	Marineministeriet	100 000	337 293	
	Finansministeriet		190 289	
		8 232 250	16 702 525	
				24 934 775
—	B. Afdrag paa og Indfrielse af Tilgodehavender		3 900 000	
—	C. Optagne Laan		6 079 125	
—	D. Salg af Værdipapirer		3 338 000	
—	E. Formindskelse af Mellemlægning med Ministerier og Institutioner		»	
—	F. Formindskelse af Indtægtsrestancer		»	
—	G. Forøgelse af Udgiftsrestancer		»	
—	H. Arveafgift		12 000 000	
—	J. Afløsningssummer for Jordebogsafgifter m. m.		426 470	
				381 774 024
				414 774 024

Udgifter.
Efter Lovforslaget.

		Bevilling.	I alt.
		Kr.	Kr.
§§ 8—25.	<i>Løbende Udgifter</i>	311 116 270	
	<i>Formueudgifter:</i>		
§ 26 II. A.	Afdrag paa Statsgælden	19 666 351	
- II. B.	Erhvervelse af Aktiver vedrørende faste Ejendomme og Anlæg:		
	Kr.		
	Domænerne	34 464	
	Statsvirksomhederne	33 948 900	
	Landbrugsministeriet	34 960	
	Indenrigsministeriet	957 550	
	Justitsministeriet	36 274	
	Undervisningsministeriet	1 350 430	
	Marineministeriet	650 000	
	Grønland	364 000	
		37 376 578	

§ 26 II. C.	Private Jernbaneanlæg.....	490 000	
- II. D.	Udlaan og Forskud.....	5 557 813	
- II. E.	Forøgelse af Mellegregning med Ministerier og Institutioner.....	2 200 680	
- II. F.	Forøgelse af Indtægtsrestancer.....	»	
- II. G.	Formindskelse af Udgiftsrestancer.....	»	
- II. H.	Til Indkøb af Værdipapirer.....	»	
- II. J.	Forøgelse af Domænefonden.....	426 470	
			376 834 162
	Kassebeholdning den 31. Marts 1931.....		»

1929 / 1930

Finansloven.

43

		Bevilling.	I alt.
		Kr.	Kr.
§§ 8—25.	Løbende Udgifter	318 207 215	
	<i>Formueudgifter.</i>		
§ 26 II. A.	Afdrag paa Statsgælden	19 926 351	
— B.	Erhvervelse af Aktiver vedrørende faste Ejendomme og Anlæg:		
		Kr.	
	Domænerne	91 364	
	Statsvirksomhederne	35 958 200	
	Statsministeriet	11 500	
	Landbrugsministeriet	424 660	
	Indenrigsministeriet	957 550	
	Socialministeriet	5 040	
	Ministeriet for Søfart og Fiskeri	1 690 000	
	Justitsministeriet	62 474	
	Undervisningsministeriet	1 649 430	
	Marineministeriet	650 000	
	Finansministeriet	900	
	Grønland	364 000	
		41 865 118	

— C.	Private Jernbaneanlæg.....	490 000	
— D.	Udlaan og Forskud.....	6 001 913	
— E.	Forøgelse af Mølleregning med Ministerier og Institutioner	2 200 680	
— F.	Forøgelse af Indtægtsrestancer.....	»	
— G.	Formindskelse af Udgiftsrestancer.....	»	
— H.	Til Indkøb af Værdipapirer.....	»	
— J.	Forøgelse af Domænefonden.....	426 470	
			389 117 747
	Kassebeholdning den 31. Marts 1931.....	25 656 277
			414 774 024

Statsregnskab for Finansaaret 1928—29.

Opgjort i Henhold til Finansloven af 31. Marts 1928 og
Tillægsbevillingsloven af 1. Juni 1929.

Statens Driftsregnskab i Finansaaret 1928—29 .

	Bevilling.	Regnskab.
	Kr.	Kr. Ø.
<i>Løbende Indtægter</i>		
Udbytte af Domænerne (§ 1) ..	÷ 1 633 302.	÷ 1 740 190. 78
Udbytte af Statsvirksomhederne (§ 2)	÷ 32 608 518.	÷ 32 283 422. 67
Rentekonto (§ 3)	÷ 1 832 759.	÷ 2 805 702. 72
Overskud af Universitetets og Statens højere Almenskolors Fond, Bispetienderne samt Seminariet (§ 4)	633 119.	636 415. 96
Skatter og Afgifter (§ 5)	342 318 812.	342 388 190.
Overskud af Klasseotteriet (§ 6)	2 597 037.	2 606 284. 69
Adskillige Indtægter (§ 7)	3 913 915.	3 285 271. 46
I alt...	313 388 304.	312 086 845. 94
Underskud, der afskrives paa Statens Nettoformue	11 821 491.	10 867 935. 63
	325 209 795.	322 954 781. 57
	Bevilling.	Regnskab.
	Kr.	Kr. Ø.
<i>Løbende Udgifter:</i>		
Statsydelse til Hans Majestæt Kongen (§ 8)	1 000 000.	1 000 000.
Det kongelige Hus's Aarpenge (§ 9)	72 000.	72 000.
Rigsdagen (§ 10)	2 150 000.	2 106 943. 99
Statsministeriet (§ 11)	539 422.	535 994. 78
Udenrigsministeriet (§ 12)	4 733 414.	4 783 577. 01
Landbrugsministeriet (§ 13)	11 706 592.	11 513 103. 38
Indenrigsministeriet (§ 14)	70 042 964.	70 035 963. 32
Ministeriet for Sundhedsvæsen (§ 15)	42 266 278.	42 412 986. 22
At overføre...	132 510 670.	132 460 568. 70

	Bevilling.	Regnskab.
	Kr.	Kr. Ø.
Overført ...	132 510 670.	132 460 568. 70
Ministeriet for offentlige Arbejder (§ 16).....	8 982 340.	8 558 199. 21
Ministeriet for Industri, Handel og Søfart (§ 17).....	5 646 125.	5 670 571. 14
Justitsministeriet (§ 18).....	17 075 891.	16 605 635. 98
Kirkeministeriet (§ 19).....	3 377 548.	3 275 497. 17
Undervisningsministeriet (§ 20).	62 362 712.	61 772 287. 88
Krigsministeriet (§ 21).....	36 777 613.	36 647 561. 38
Marineministeriet (§ 22).....	22 933 256.	22 804 961. 43
Finansministeriet (§ 23).....	23 200 972.	22 495 475. 16
Grønland (§ 24).....	»	»
Pensionsvæsenet (§ 25).....	12 342 668.	12 664 023. 52
I alt ...	325 209 795.	322 954 781. 57
Overskud, der tillægges Statens Nettoformue.....	»	»
	325 209 795.	322 954 781. 57

Bevægelserne i Statens Kassebeholdning

		<i>Indtægter:</i>		
		<i>Kasse- og Bankbeholdning den 1. April 1928.....</i>		
§§ 1—7		<i>Løbende Indtægter.....</i>		
		Bevilling		
		Kontant.	Afskrivning.	
		Kr.	Kr.	
	<i>Formueindtægter:</i>			
§ 26 I A.	Faste Ejend. og Anlæg:			
	Domænerne.....	115 288	108 126	
	Statsvirksomhederne ..	9 391 452	12 857 144	
	§ 7. Adsk. Indtægter..	»	24 356	
	Statsministeriet.....	»	3 383	
	Udenrigsministeriet ...	»	29 208	
	Landbrugsministeriet..	»	169 907	
	Indenrigsministeriet...	»	1 171 532	
	Minist. f. Sundhedsv...	»	369 196	
	Minist. f. off. Arbejder.	»	70 238	
	Ministeriet for Industri, Handel og Søfart ...	»	43 730	
	Justitsministeriet.....	914 565	254 500	
	Undervisningsminist. ..	162 554	785 212	
	Krigsministeriet.....	136 076	591 917	
	Marineministeriet.....	»	341 790	
	Finansministeriet.....	1 000	194 435	
	Grønland.....	16 945	254 192	
			10 737 880	17 268 866
			i alt =	28 006 746
	§ 26 I B.	Addrag paa og Indfrielse af Tilgodehavender.....		
- I C.	Optagne Laan.....			
- I D.	Salg af Værdipapirer.....			
- I E.	Formindskelse af Mellenregning med Ministerier og			
- I F.	Formindskelse af Indtægtsrestancer.....			
- I G.	Forøgelse af Udgiftsrestancer.....			
- I H.	Arveafgift.....			
- I J.	Afløsningssummer for Jordebogsafgifter m. m.			
- I K.	Ophævelse af Møntfonden.....			
- I L.	Ophævelse af Dollarskonto i Landmandsbanken...			
- I M.	Valutaydelse i Henhold til Lov af 23. December 1926			
- I N.	Indtægt ved Salg af 5 pCt. Kommunebyggelaans			
- I O.	Valutaydelse i Henhold til Lov af 20. December 1924			

i Finansaaret 1928—29.

		Bevilling	Regnskab
		Kr.	Kr. Ø.
.....		25 919 713.	14 521 021. 55
.....		313 388 304.	312 086 845. 94
Regnskab			
Kontant.	Afskrivning.		
Kr. Ø.	Kr. Ø.		
111 080. 89	112 528. 39		
9 398 355. 25	12 848 484. 01		
»	24 988. 45		
»	3 382. 77		
»	29 208.		
»	166 542. 79		
»	1 212 920.		
»	322 508. 70		
»	70 238.		
»	44 409. 97		
914 505. 75	256 154. 59		
162 554. 81	807 202. 04		
74 424. 16	565 895. 54		
»	341 790.		
1 314. 95	193 400. 44		
»	271 137.		
10 662 235. 81	17 270 790. 69	28 006 746.	27 933 026. 50
i alt =	27 933 026. 50		
.....		4 778 524.	3 955 430. 92
.....		289 798 482.	289 798 470. 63
.....		3 098 825.	3 066 976. 92
Institutioner	5 000 000.	13 746 132. 73
.....	»	2 057 547. 20
.....	»	796 868. 97
.....	14 995 000.	14 940 427. 46
.....	583 940.	603 468. 88
.....	10 000 000.	10 000 000.
.....	63 410 000.	63 410 000.
.....	÷ 500.	÷ 523. 70
obligationer	2 214 850.	2 214 850. 56
.....	÷ 50 000.	÷ 49 902. 15
		761 143 884.	759 080 642. 41

<i>Udgifter:</i>	
§§ 8—25	<i>Løbende Udgifter</i>
	<i>Formueudgifter:</i>
§ 26 II A.	Afdrag paa Statsgælden.....
§ 26 II B.	Faste Ejendomme og Anlæg:
	Domænerne.....
	Statsvirksomhederne.....
	Landbrugsministeriet.....
	Indenrigsministeriet.....
	Ministeriet for Sundhedsvæsen.....
	Justitsministeriet.....
	Undervisningsministeriet.....
	Krigsministeriet.....
	Marineministeriet.....
	Finansministeriet.....
	Grønland.....
	Udenrigsministeriet.....
	Ministeriet for Industri, Handel og Søfart.....
§ 26 II C.	Private Jernbaneanlæg.....
- II D.	Udlaan og Forskud.....
- II E.	Forøgelse af Mellemlægning med Ministerier og
- II F.	Forøgelse af Indtægtsrestancer.....
- II G.	Formindskelse af Udgiftsrestancer.....
- II H.	Til Indkøb af Værdipapirer.....
- II J.	Forøgelse af Domænefonden.....
- II K.	Indfrielse af Kassekredit hos National City Bank
- II L.	Dækning af Den danske Landmandsbank, Hypotek-
	pr. 31. December 1927.....
- II M.	Indfrielse af svensk Kronekonto i Nationalbanken
	<i>Kasse- og Bankbeholdning den 31. Marts 1929.....</i>

Kassebeholdning den 1. April 1928.....

— - 31. Marts 1929.....

Forøgelse af Kassebeholdningen i 1928—29.....

		Bevilling	Regnskab
		Kr.	Kr. Ø.
.....		325 209 795.	322 954 781. 57
.....		90 672 929.	90 672 962. 24
Bevilling	Regnskab		
Kr.	Kr. Ø.		
585 679.	483 037. 75		
23 191 488.	23 030 037. 82		
290 621.	292 627. 68		
211 941.	211 913. 85		
727 408.	668 274. 89		
633 756.	632 481. 92		
275 306.	273 614. 97		
405 829.	293 669. 09		
950 000.	950 000.		
52 490.	47 557. 50		
439 000.	442 984. 78		
4 500.	4 500.		
168 809.	110 931. 61	27 936 827.	27 441 631. 86
.....		1 865 000.	1 865 000.
.....		17 870 824.	16 744 851. 98
Institutioner.....		203 269.	»
.....		»	»
.....		»	»
.....		54 734 000.	59 722 335. 92
.....		583 940.	603 468. 88
of New York.....		63 410 000.	63 410 000.
og Vekselbanks Statusunderskud			
.....		136 097 640.	136 097 639. 98
.....		6 602 794.	6 602 793. 88
.....		35 956 866.	32 965 176. 10
.....		761 143 884.	759 080 642. 41
		Bevilling	Regnskab
		Kr.	Kr. Ø.
.....		25 919 713.	14 521 021. 55
.....		35 956 866.	32 965 176. 10
.....		10 037 153.	18 444 154. 55

Ved Finanslovforslagets Fremlæggelse begyndte Finansministeren som sædvanlig sit Foredrag med at redegøre for *Statsregnskabet for 1928—29*. Han nævnte her, at det udviser et Underskud paa Driftsregnskabet paa omtrent 11 Mill. Kr., nemlig 10,9 Mill. Kr., og udtalte: »I Forhold til Bevillingerne paa Finanslov og Tillægsbevillingslov for Aaret 1928—29 viser Regnskabet en lille Forbedring, idet der i alt paa disse to Bevillingslove var budgetteret et Underskud paa 11,8 Mill. Kr. Forbedringen andrager saaledes ca. 1 Mill. Kr., hvilket er væsentlig mindre, end man plejer at regne med som Forskel paa de to Bevillingslove og det endelige Statsregnskab. Denne mindre Forskel har ganske naturligt sin Aarsag i, at Tillægsbevillingsloven blev vedtaget paa et saa sent Tidspunkt, som Tilfældet var, nemlig i Slutningen af Maj Maaned i Aar. Paa dette Tidspunkt var man selvfølgelig fra Administrationens Side bedre i Stand til at kende de virkelige Tal paa de større Udgifts- og Indtægtsposter, saaledes f. Eks. Statsbanernes Underskud og Skattekontoens Beløb.«

Efter at have anstillet en Sammenligning mellem det sidst aflagte Statsregnskab og Regnskaberne for 1925—26, 1926—27 og 1927—28 omtalte Ministeren nogle Enkeltheder fra Regnskabet 1928—29: »Særlig tyngende for dette Regnskab er det meget betydelige Underskud paa Statsvirksomhederne. I alt andrager dette Underskud 32,3 Mill. Kr.; heraf udgør Statsbanernes Underskud de 27,4 Mill. Kr. og Post- og Telegrafvæsenets ca. 1,2 Mill. Kr. Statsbanernes Underskud var oprindelig paa Finansloven budgetteret til ca. 20 Mill. Kr. Jeg gaar ud fra, at der saavel her i Rigsdagen som udenfor Rigsdagen kun har hersket een Mening om denne Budgettering, nemlig at den var i højeste Grad letsindig. Det foregaaende Aar viste et Underskud paa Statsbanerne paa omtrent 32 Mill. Kr.; heraf var der paa Finansloven budgetteret 26 Mill. Kr., og Resten kom paa Tillægsbevillingsloven. For det sidste Aar har Tillægsbevillingsloven maattet føje over 7 Mill. Kr. til Finanslovens 20 Mill. Kr.«

»Rentekontoen paa Statsregnskabet viser et Underskud paa 2,8 Mill. Kr. Denne Konto blev paa Tillægsbevillingsloven sat op med en Udgift paa ca. 10 Mill. Kr. til Forrentning af det store Landmandsbanklaan, som blev optaget lige i Begyndelsen af Finansaaret 1928—29, og det har naturligvis paavirket denne Konto meget stærkt.

Skatter og Afgifter har paa Regnskabet givet godt 342 Mill. Kr., hvad der svarer til Budgettet. De personlige Skatter har givet 96,5 Mill. Kr., hvoraf Indkomstskatten har givet 62,8 Mill. Kr. og Formueskatten 33,7 Mill. Kr. I dette Aar, 1928—29, har den særlige Nedsættelse af Formueskatten,

som blev vedtaget ved Lov af 22. December 1927, virket — — — og Ministeren fremsatte her nogle Bemærkninger om, hvorledes den havde virket, hvilket yderligere udvikledes ved Lovforslaget om Ophævelse af Loven om Skattnedsættelsen. — Ved § 7 »Adskillige Indtægter« nævnte Ministeren, at der for første Gang i en lang Aarrække paa Regnskabet er opført et Beløb som Statens Andel i Nationalbankens Overskud, nemlig 750 000 Kr. — Foranlediget ved tidligere fremsatte Udtalelser om den Betydning, som Isvinteren 1928—29 vilde faa for Statsfinanserne, oplyste Ministeren, at Betydningen ikke har været stor. For Statsbanerne har der været en Indtægtsnedgang af 200 000—300 000 Kr. og en Udgiftsforøgelse, væsentlig større Kulforbrug, paa ca. 600 000 Kr. Toldafgifterne er i de to sidste Maaneder af Finansaaret formentlig paa Grund af Isvanskelighederne gaaet ned med 2,8 Mill. Kr. Paa den anden Side har Tobaksafgiften givet ca. 1 Mill. Kr. mere end normalt, hvilket skyldtes »Hamstring« af Cigaretter paa Grund af den i sidste Rigsdagssamling vedtagne Omlægning af Tobaksskatten.

Finansministeren omtalte dernæst § 26 paa Statsregnskabet, Formuebevægelserne. Ministeren sagde: Disse viser meget høje Tal, idet der i Aarets Løb er gaaet over denne Konto store Laanetransaktioner, Konvertering af det indenlandske Laan, Optagelse af det store Landmandsbanklaan og dette Laans Anvendelse. Størst Interesse ved en Undersøgelse af denne Konto har jo imidlertid Spørgsmaalet om, hvorledes Bevægelserne har paavirket Statsgældens Størrelse, og hvorledes Virkningerne har været paa Statens Kassebeholdning. Lad os først tage Statslaanene. Ved Udgangen af forrige Finansaar androg Statsgælden i alt 1172 Mill. Kr., ved Udgangen af Finansaaret 1928—29 var Statsgælden vokset til 1 373 Mill. Kr., det vil sige, at den var vokset med 201 Mill. Kr. Hovedparten af Forøgelsen skyldes naturligvis Landmandsbanklaanet, der blev optaget i Begyndelsen af Finansaaret, og som androg 190,7 Mill. Kr. Heraf skulde, som det vil erindres, de 136 Mill. Kr. anvendes til Dækning af Bankens Underskud og 50 Mill. Kr. til Statens Overtagelse af Bankens Aktiekapital. De 136 Mill. Kr. blev imidlertid ikke indbetalt i Landmandsbanken; der blev kun indbetalt 106 Mill. Kr., medens de 30 Mill. Kr. blev ydet i Form af Statsgældsbeviser i Henhold til Landmandsbanklovens § 2, der siger, at det Beløb, Staten skal yde, efter Ministerens Bestemmelse stilles til Raadighed kontant eller i Statsgældsbeviser. Der blev altsaa udstedt for 30 Mill. Kr. af disse Statsgældsbeviser, og dette blev saaledes et Statslaan, som Landmandsbanken ydede Staten. Jeg gaar ud fra, det var af Hensyn til Statens Kassebeholdning, at den tidligere

Finansminister paa denne Maade undlod at indbetale det hele kontant og ordnede Resten ved et Laan fra Landmandsbanken. Jeg skal ogsaa indrømme, at der var god Grund til at tage Hensyn til Kassebeholdningen, hvis Stilling efterhaanden var blevet yderst svag. Imidlertid har det ikke vist sig at virke synderlig gunstigt paa Kassebeholdningen, idet denne trods den Ekstraforstærkning, den saaledes fik, ikke er steget med 30 Mill. Kr. i Aarets Løb, men kun med 18,5 Mill. Kr. Den var ved Finansaarets Udgang den 31. Marts 1929 ca. 33 Mill. Kr., og den var 14,5 Mill. Kr., da Aaret begyndte. Naar det nu erindres, at det omtalte Laan paa ca. 30 Mill. Kr., som blev ydet af Landmandsbanken, blev ydet i etaarige Statsgældsbeviser, vil man se, at hvis disse var blevet indfriet efter dette Aars Forløb, vilde det have slugt saa godt som hele Kassebeholdningen. Det blev det imidlertid ikke, det blev fornyet i April Maaned for 3 Maaneder frem i Tiden og er senere atter blevet fornyet for 3 Maaneder. Man vil imidlertid kunne forstaa, at Tilstedeværelsen af saa kortfristede Statsgældsbeviser er en alvorlig Trusel mod Statens Kassebeholdning; nogen varig Styrkelse er der jo paa ingen Maade opnaaet ved denne Transaktion.

Naar Kassebeholdningen ikke har lidt endnu mere i Regnskabsaaret 1928—29, skyldes det bl. a. den Omstændighed, at Finansministeriets Mellemsgang med Ministerier og Institutioner var ca. 14 Mill. Kr. mindre i Finanshovedkassens Favør ved dette Regnskabsaars Slutning end ved forrige Regnskabsaars Slutning. Denne kasse-mæssige Forbedring skyldes Indbetalingen af Motorafgiften, men disse Penge tilhører jo ikke Staten, de skal ud igen i Løbet af indeværende Aar. Endelig nævnte Ministeren, at Arveafgiften er indgaaet med 15 Mill. Kr., medens der kun var ventet 12—13 Millioner.

Dernæst udtalte Ministeren sig om *Udsigterne for Statens Økonomi i indeværende Finansaar*, dog »kun med alt Forbehold — — — da vi jo er midt i Finansaaret, og mange Ting kan ændre sig inden dets Udløb«. Ministeren sagde, at det for Driftsbudgettets Vedkommende opstillede Overskud paa ca. 6 Mill. Kr. »er ikke noget overdrevent stort Beløb at have som Reserve for nødvendige Tillægsbevillingsudgifter. Mere betydningsfuldt for Aarets endelige økonomiske Resultat er imidlertid de almindelige økonomiske Bevægelser og endvidere Spørgsmaalet om, hvorvidt der maa antages at være budgetteret med Forsigtighed eller ej. For Indtægternes Vedkommende vil jeg gaa ud fra, at Finanslovens Budgettering kan holde. Indkomst- og Formueskatterne er anslaaet til henholdsvis 62,5 Mill. Kr. og 30 Mill. Kr., og de Resultater, som foreligger med Hensyn til Skatteligningen for indeværende

Aar, kan vel ikke siges at give et særlig forbedret Billede — navnlig synes Ligningen for Københavns Vedkommende at have givet et daarligere Resultat end ventet —, men som Helhed tror jeg dog, man kan gaa ud fra, at Ligningen vil give tilstrækkeligt til Dækning af de budgetterede Indtægter for Staten, og jeg mener endogsaa, at der kan ventes en lidt større Indtægt.

Hvad Forbrugsafgifterne angaar, viser de Oplysninger, man har for Maanederne April—August, at Toldafgifterne har indbragt noget mere end i de tilsvarende Maaneder i Fjor; dette hænger naturligvis sammen med, at Isvinteren satte Indtægterne ned i de sidste to Maaneder af forrige Regnskabsaar, og derfor er der kommet en Forbedring i Begyndelsen af indeværende Aar. De fleste af de øvrige Afgifter forholder sig nogenlunde som forrige Aar, dog maaske med en lille Tendens til Stigning.

For Tobaksafgifternes Vedkommende ligger Forholdene ekstraordinært, idet den i sidste Samling gennemførte Omlægning af Beskatningen har paavirket disse Afgifters ligele Fordeling paa Finansaar og Maaneder, saaledes som jeg antydede for kort Tid siden. Tobaksafgifterne i Regnskabsaaet 1928—29 var, som jeg fremhævede, steget ekstraordinært med 1 Mill. Kr. paa Grund af den Cigarethamstring, der fandt Sted, og for indeværende Finansaar synes dette at have paavirket Cigaretafgiften, der ikke fuldt ud er steget med det forventede Beløb i indeværende Aars første Maaneder. I det hele maa det antages, at Cigaretbeskatningen for indeværende Aar vil give nogle Millioner mindre i Indtægt end paaregnet. For Cigar- og Cigarillos-Afgifternes Vedkommende er der nogen Nedgang i Aarets første 5 Maaneder i Forhold til de tilsvarende Maaneder i Fjor, men denne Nedgang er ikke saa stor, som man kunde vente i Forhold til den Nedsættelse af Tobaksafgiften, som har fundet Sted. Dette er et Bevis for, at Produktionen af Cigarer og Cigarillos er blevet forøget som Følge af Omlægningen af Beskatningen, og denne glædelige Kendsgerning har da ogsaa givet sig Udtryk i Arbejdsløshedstallene, idet disse er gaaet meget stærkt ned fra i Fjor. Nogen Nedgang i den samlede Indtægt af Tobaksbeskatningen maa man forvente i indeværende Aar, og dette vil altsaa delvis medføre, at den Tendens til Stigning, der kan være paa andre Omraader, modvirkes.

Angaaende Udgifterne for indeværende Finansaar er jeg ikke i Stand til at give ret mange Oplysninger. Jeg har under Budgetteringen for det kommende Aar haft Indtrykket af, at man for i Aar har budgetteret visse Udgifter til Sociallovgivningen, som f. Eks. til Aldersrente og Sygekassetilskud, noget for lavt, men jeg tør ikke for Tiden udtale

mig om den finansielle Rækkevidde af denne Tendens. Paa et Punkt er jeg dog klar over, at Budgetteringen for indeværende Aar vil svigte fuldkomment, nemlig for Statsbanernes Vedkommende. Den traditionelle Fejl i Budgetteringen, som jeg har omtalt for de to foregaaende Finansaar, har — jeg kunde næsten sige: selvfølgelig — ogsaa fundet Sted for indeværende Finansaar. Underskuddet er for Statsbanerne budgetteret til ca. 20 Mill. Kr. ligesom oprindeligt for Finansaaret 1928—29. — — — Det fremgaar af det aflagte Statsregnskab, at Underskuddet ikke, som budgetteret, blev 20 Mill. Kr., men noget over 27 Mill. Kr., og efter de Oplysninger, der foreligger fra Statsbanerne, synes der ikke at være stærkt Haab om, at Resultatet bliver gunstigere i Aar. For saa vidt denne Bedømmelse slaar til, vil det i Virkeligheden sige, at Budgetteringen for indeværende Finansaar er fuldstændig sprængt, og at det atter er Statsbanernes Fejlbudgettering, der bringer de store ubehagelige Overraskelser.«

Ministeren kom derefter ind paa *Forslaget til Finanslov for 1930—31* og nævnte først, at der er foretaget visse tekniske Ændringer i Opstillingen og med Hensyn til Benævnelser, for hvilke Forandringer der paa Bagsiden af Lovforslaget findes en Redegørelse. Man har søgt at opnaa større Ensartethed i Benævnelserne indenfor de forskellige Ministeriers Konti, navnlig med Hensyn til Lønningudgifter, Kontorudgifter o. s. v. Der er ogsaa foretaget adskillige Sammendragninger, ligesom man har overført Bemærkninger om visse Bevillingers særlige Karakter fra Forslaget til Anmærkningerne. Ministeren udtalte, at det paa Forslaget budgetterede Overskud paa 10,6 Mill. Kr. formentlig vilde være tilstrækkeligt til at dække de nødvendige Tillægsbevillingsudgifter, saa at der kunde haabes paa Balance paa Statsregnskabet, medmindre det økonomiske Resultat blev væsentlig forrykket under Lovforslagets Behandling.

Under Omtalen af de enkelte Poster paa Finanslovsforslaget nævnte Ministeren først, at Underskuddet paa Statens Domæner og Slotte er anslaaet noget mindre end paa sidste Finanslov, fordi navnlig Skovvæsenet menes at give forøgede Indtægter. — For Statsbanernes Vedkommende er, sagde Ministeren, »Budgetteringen foretaget med betydelig større Forsigtighed end paa indeværende Aars Finanslov, idet der er regnet med, at Statens Tilskud til Driften vil andrage 22 Mill. Kr. Saaledes som den økonomiske Linie ligger i vort Samfund, maa man vel antage, at Statsbanernes Økonomi vil blive noget bedre i 1930—31 end i indeværende Aar, men som jeg tidligere gjorde opmærksom paa, anser jeg ogsaa de Overslag, som hidtil har været foretaget, for at

være alt for optimistiske. Men foruden at man saaledes har regnet med et større Tilskud fra Staten til Dækning af Statsbanernes Underskud, har man paa selve Statsbanernes Budget budgetteret yderligere ca. 3 Mill. Kr. forsigtigere — det vil altsaa sige, at Budgettet i alt er lagt ca. 5 Mill. Kr. forsigtigere end Budgettet for indeværende Aar. De 3 Mill. Kr. skyldes, at der er foretaget en Omvurdering og en ekstraordinær Afskrivning paa Statsbanernes Værdikonto paa ca. 40 Mill. Kr. Denne Afskrivning er foretaget derved, at Værdierne er ført à jour efter den nugældende Kroneværdi, hvad der jo er ganske rimeligt og naturligt. Derved spares der altsaa ca. 2 Mill. Kr. i Forrentning paa Statsbanernes Budget, og der spares ca. 1 Million i Afskrivning. De her nævnte Besparelser betyder dog for Forrentningens Vedkommende ingen Lettelse for Statens Driftsbudget som Helhed, idet Statsbanernes Besparelse med samme Beløb formindsker Renteindtægten paa Finanslovens § 3, og Besparelsen for Statsbanerne paa Afskrivningen giver en tilsvarende Indtægtsnedgang paa § 26, men hvad Statsbanernes eget Budget angaar, vil Resultatet altsaa blive, at man har regnet med en 5 Mill. Kr. større Sikkerhed i Budgetteringen, end man har gjort i indeværende Aar.«

Om Statens Rentekonto, § 3, oplyste Ministeren, at Grunden til, at det opførte Overskud er mindre end for sidste Finansaar, dels er den ovennævnte Nedgang i Rentebetalingen fra Statsbanerne, dels den, at man ikke har ment det rigtigt at budgettere Rente af Statens Kassebeholdning, hvilken Post paa sidste Finanslov er opført til $\frac{1}{2}$ Mill. Kr., der blev nedsat under Lovforslagets Behandling i Rigsdagen.

De paa § 5, Skatter og Afgifter, opførte 342 Mill. Kr. er ca. 2 Mill. Kr. mere end paa indeværende Aars Finanslov, og disse 2 Mill. Kr. falder paa Gruppen Forbrugsafgifter, der er sat til 212,5 Mill. Kr. mod 210,4 Millioner paa Finansloven for indeværende Aar. Skatterne paa Indkomst og Formue er anslaaet til samme Beløb som i indeværende Aar, nemlig 62,5 Mill. Kr. for Indkomstskattens og 30 Mill. Kr. for Formueskattens Vedkommende. De Oplysninger, der foreligger om Resultatet af Skatteligningen, synes vel efter Ministerens Udtalelse at vise nogen Bedring paa enkelte Omraader, men han havde dog ikke ment at turde drage Konsekvenser deraf i Retning af at budgettere større Indtægtsbeløb for næste Finansaar. Toldindtægterne er regnet til ca. 91 Mill. Kr., medens der paa indeværende Finanslov er budgetteret ca. 90 Mill. Kr., altsaa en Stigning paa ca. 1 Mill. Kr., og de øvrige indirekte Afgifter antages tilsammen at ville vise en Stigning i Forhold til indeværende Finansaar paa ca. 1 Mill. Kr.

Restaurationsskatten er i Forslaget optaget med 15 Mill. Kr., det vil sige det fulde Beløb, som Loven maa antages at ville give i sin nuværende Skikkelse. Ministeren tilføjede: »Som bekendt er det Regeringens Hensigt at foreslaa en Ophevelse af Restaurationsskatten, men det vil ses af de her foreslaaede Budgetbeløb, at der maa regnes med nye Indtægter til Erstatning for de Indtægter, som derved falder bort.«

Angaaende *Udgiftssiden* udtalte Ministeren, at Formindskelsen med 6 Mill. Kr. i Forhold til Budgettet for indeværende Aar »er opnaaet ved særlige Besparelser paa enkelte Ministeriers Budgetter, navnlig de to militære Ministeriers, men desuden er der ved Finansministeriets Forhandling med de andre Ministerier om Budgetternes Indhold opnaaet Enighed om Besparelser paa mangfoldige Omraader.« Af Besparelserne paa de to militære Ministeriers Budgetter falder paa Krigsministeriet 3,6 Mill. Kr. Deraf faldt de 2,4 Mill. Kr. paa den ekstraordinære Bevilling til Omdannelse og Supplering af Hærens Bygninger, Øvelsespladser og Beholdninger. Denne Bevilling, der ordinært andrager 3 Mill. Kr., var i Finanslovsforslaget sat til 600 000 Kr., idet Regeringen mente, at det navnlig under Hensyn til Forslaget om Afrustning vil være naturligt at standse de Udvidelser indenfor Hærens Omraade, som denne Bevilling tager Sigte paa. For at skaffe den nødvendige lovtekniske Bemyndigelse til denne Besparelse var der paa Krigsministeriets Budget optaget en Tekstanmærkning, Nr. 9, der bemyndiger Forsvarsministeren til i Finansaaet 1930—31 at afvige fra den i Lov af 12. Marts 1923 fastsatte Bestemmelse om Anvendelsen af denne Bevilling. (Foranlediget af Udtalelser under 1. Behandling af Finanslovsforslaget fremsatte Ministeren et selvstændigt Lovforslag herom, se Afsnit B. Nr. 29). De øvrige 1,2 Millioner, som foresloges besparet paa Krigsministeriets Budget, fordelte sig paa forskellige Konti og vedrørte for største Delen Udvidelser og Forøgelse af Beholdninger, som man mente det unødvendigt at foretage.

For Marineministeriet androg den foreslaaede Besparelse ca. $\frac{1}{2}$ Mill. Kr., der foresloges indvundet ved at nedsætte Kravet til Udvidelse af Flaadens Beholdninger og Forsyning med Materiale. Derimod røstes der ikke ved selve Nybygningsskontoen eller Vedligeholdelseskontoen.

For de øvrige Ministeriers Vedkommende var der en Nedgang paa Landbrugsministeriets Budget paa ca. 1 Mill. Kr., idet Afvandingen af Marsken ved Tønder nu ikke længere kræver Tilskud.

Paa Indenrigsministeriets Konto var der en Nedgang paa 1,4 Mill. Kr., hvoraf ca. 1 Mill. Kr. falder paa Kontoen

Statstilskud til kommunale Arbejder. Under Indenrigsministeriets Konto var der opført 200 000 Kr. til Statsboligfonden til Dækning af Tab ved Statsboligfonden. Ministeren udtalte: »Der har været nogen Diskussion om, hvilket Beløb der kunde antages at skulle bruges i næste Finansaar; og det er muligt, at det her nævnte Beløb skal forhøjes noget. Men der foretages nu en Undersøgelse af Statsboligfondens Posteringsregler, saaledes at man kan faa opgjort, hvad der virkelig er Tab paa Statsboligfonden, og hvad der kun er Posteringstab.«

Paa Socialministeriets Budget, 75,9 Mill. Kr., er der en Stigning paa ca. 1,5 Mill. Kr. i Forhold til indeværende Aars Finanslov. Der er en Stigning paa noget over 1 Mill. Kr. paa Tilskud til Sygekasser og omtrent 1. Mill. Kr. paa Tilskud til Aldersrente, men Nedgang paa andre Konti.

Ministeren sagde, at han troede ikke, at Bevillingen til Aldersrente i indeværende Aar er tilstrækkelig, og tvivlede ligeledes om, at Bevillingen til Sygekasserne vil slaa til.

Nedgangen paa Finansministeriets Budget paa ca. 1 Mill. Kr. i Forhold til indeværende Aars Finanslov skyldes, at der i indeværende Aar har været en ekstraordinær Udgift paa 1 Mill. Kr. til Afviklingskassen af 1910, den Afviklingskasse, der blev oprettet til Likvidation af Grundejerbanken, Detailhandlerbanken og enkelte andre Banker. Staten havde en Forpligtelse, som har fundet Udtryk paa Finansloven for indeværende Aar, til at indskyde 1 Mill. Kr. yderligere, foruden hvad der allerede tidligere var indskudt.

Ministeren omtalte dernæst § 26, Formuebudgettet, og sagde: »Indtægterne paa dette andrager ca. 52 Mill. Kr. Deraf udgør Formueindtægterne og Afskrivningerne paa de enkelte Ministerier ca. 25 Mill. Kr., Indfrielse af Tilgodehavender ca. 4 Mill. Kr., Udstedelse af Statsobligationer til Dækning af Udgifter ved Baneanlæg ca. 6 Mill. Kr., Salg af Husmandsobligationer mellem 3 og 4 Mill. Kr. og endelig Arveafgiften ca. 13 Mill. Kr.

Paa Udgiftssiden skal jeg nævne, at Afdragene paa Statsgælden andrager ca. 20 Millioner og Anlægsudgifterne under de forskellige Ministerier ca. 37 Mill. Kr. Af disse Anlægsudgifter anvender Statsbanerne det største Beløb, nemlig 28 Mill. Kr., der i det væsentlige anvendes til Fornyelse og Forbedring af Banernes Materiel. Paa denne Konto er der regnet med væsentlig større Beløb end i indeværende Aar, hvor Statsbanernes Kapitaludgifter andrager 22,4 Mill. Kr. Der vil altsaa til næste Aar kunne anvendes 5—6 Mill. Kr. mere til disse Formaal.

Med Hensyn til Anlægsudgifterne i Almindelighed maa jeg gøre opmærksom paa, at der er holdt igen paa alle egent-

lige Bygningsudgifter. Byggevirksomheden har, som det vil være kendt, i indeværende Aar været særdeles livlig ikke alene i Hovedstaden og Byerne i øvrigt, men ogsaa paa Landet, og der er nogen Grund til at antage, at det samme vil blive Tilfældet næste Sommer. Jeg har derfor ment, at det under disse Forhold vilde være Statens Opgave at holde noget igen med Hensyn til Bevillinger til Byggevirksomhed for ikke for stærkt at tage den private Arbejdskraft og de Materialer i Brug, som der er Anvendelse for ved den private Byggevirksomhed.

Resultatet af disse Overvejelser er da blevet, at der for de enkelte Ministeriers Vedkommende kun er foreslaaet Udgifter til Byggevirksomhed ved Foretagender, som allerede er i Gang, eller hvor det var en absolut Forudsætning i Rigsdagen ifølge vedtagne Love, at et bestemt Byggeforetagede skulde fremmes. Af saadanne Foretagender kan jeg nævne Nationalmuseet, der er opført med en Udgift af 750 000 Kr., de teknisk-kemiske Laboratorier til Polyteknisk Lærestanstalt, der er opført med 300 000 Kr., Augustenborg Slots Indretning som Sindssygehospital, der er opført med 800 000 Kr.

Man vil af disse Tal kunne se, at det ikke paa nogen Maade er noget ringe Byggebudget, Staten har, men hvis man ikke havde holdt igen, var det maaske blevet større, idet der fra mange Sider har været Ønsker fremme om Bevillinger til yderligere Byggevirksomhed.

Formuebudgettet slutter med en Merudgift af ca. 14 Mill. Kr., og da der er regnet med et Overskud paa Driftsregnskabet paa noget over 10 Mill. Kr., vil Forbruget af Kassebeholdningen efter det foreslaaede Drifts- og Formuebudget tilsammen andrage mellem 3 og 4 Mill. Kr.«

Derefter fremsatte Ministeren nogle Bemærkninger af mere almindelig Art, idet han sagde: »Som det blev givet Udtryk i Statsministerens Tale i Gaar ved Rigsdagens Aabning, kan den almindelige økonomiske Situation i vort Land anses for at være noget forbedret i Forhold til foregaaende Aar. Denne Bedring skyldes i det væsentlige Prisbevægelserne i Udlandet saavel for de Varers Vedkommende, som eksporteres fra Danmark, som for de Varers Vedkommende, vi importerer som Raastoffer. Navnlig spiller dette en Rolle for Landbrugets Forhold. Disse Omstændigheder i Forbindelse med de sidste to Aars gode Høst har sikkert frembragt en haardt tiltrængt og glædelig Forbedring af Landbrugets Forhold. Nogen Bedring kan man ogsaa spore i Industriens Forhold. Den Nedgang i Arbejdsløsheden, vi har været Vidne til i indeværende Sommer, giver Vidnesbyrd om en væsentlig højere Beskæftigelsesgrad end paa tilsvarende Tidspunkter i Fjor.

Handelsbalancen har i indeværende Aar hidtil stillet sig relativt gunstigt, og jeg tror, man kan vente, at dette Forhold vil fortsættes i de kommende Tider.«

Ministeren omtalte Arbejdsløsheden og de Forslag, som Regeringen agtede at stille for at imødegaa den og for at afbøde dens Virkninger, samt gjorde en Del Bemærkninger om Forholdet mellem Staten og Nationalbanken, idet han sagde: »Den Overenskomst angaaende Valutasituationen, som blev afsluttet i Begyndelsen af 1925 og senere udvidet til at omfatte de fire næste Regnskabsaar, er nu udløbet, og Opgørelse mellem Nationalbanken og Staten har fundet Sted. Opgørelsen er foregaaet saaledes, at Staten har faaet Dækning for sine Tab saavel ved Egaliseringsfonden som ved Udførsel af Skilleløst til Sverige. Under Forhandlingerne om Overenskomstens Opgørelse blev der af Regeringen fremdraget betydningsfulde Spørgsmaal angaaende det fremtidige Forhold mellem Banken og Staten. Disse Spørgsmaal blev fremdraget fra Regeringens Side ud fra det Synspunkt, at Staten maatte have væsentlige Krav paa Nationalbanken, naar der blev taget Hensyn til, hvad der var sket under Krigen og i Efterkrigsaaarene, og naar der blev taget Hensyn til den særlig gunstige økonomiske Stilling, som Nationalbanken nu har. Ingen vil kunne nægte, at Lovgivningen paa afgørende Punkter beskyttede Nationalbankens økonomiske Interesser under Krigen og i Aarene efter Krigen. Ganske vist kan man sige, at mange af de Foranstaltninger, som foretoges, ogsaa maatte foretages i Landets Interesse, men Kendsgerningerne er, at Staten har hjulpet Nationalbanken til at gennemleve de vanskelige Tider, og at Nationalbanken er gaaet ud af disse vanskelige Tider med saa betydelige økonomiske Reserver, at man maa spørge sig selv, om disse saaledes tilvejebragte Midler alene skal komme Bankens private Aktionærer til gode, eller om det offentlige har et vist Krav paa en Del deraf.« Ministeren nævnte, at Bankens faste Afgift til Staten, 750 000 Kr. aarlig, der blev fastsat før Krigen, ikke nu har samme Værdi som tidligere, og at Bankens Fortjeneste ved Seddeludstedelsen er væsentligt forøget. Inden Bankens Oktroj udløber i 1938, maa der tages Stilling til Spørgsmaalet, hvem der skal have Seddeludstedelsesret.

Endelig sluttede Ministeren sit Foredrag med en Redegørelse for den »Arendrupske« Bedragerisags Forhold til Statens Regnskabs- og Revisionsvæsen og de Skridt, som denne Sag har givet Anledning til i Retning af Skærpeelse af Kontrollen. Herunder omtalte Ministeren Hovedrevisoraternes Virksomhed og nævnte som et Eksempel paa deres Virksomhed de af dem foretagne Undersøgelser af Omkostningerne ved Byggearbejderne paa Landbohøjskolen.

Ved *Finanslovforslagets 1. Behandling* var Socialdemokraternes Ordfører *Hans Nielsen*, der omtalte Regeringens Program og det af den hidtil udførte Arbejde for at føre det ud i Livet, hvorhos han udtalte sig om, hvorledes de andre Partier kunde ventes at stille sig dertil, særlig overfor Afrustningsforslaget, og om Landstingets forventede Stilling. — Venstres politiske Ordfører var *Madsen-Mygdal (Neergaard, finansiel Ordfører)*, og han sluttede sit Foredrag, i hvilket han beskæftigede sig med en Række Spørgsmaal, med følgende almindelige Udtalelse: »Jeg skal slutte disse mine Bemærkninger med at udtale, at vi overfor den siddende Regering er rede til en saglig, loyal Forhandling paa alle de Omraader, hvor der foreligger naturlige Forudsætninger for en saadan Forhandling. Men jeg maa tilføje, at den almindelige Politik, som Regeringens Programtale og de nu fremsatte Forslag afdækker, ikke forekommer os at være tjenlig hverken for Sikringen af vort Lands Fremtid eller for Opretholdelsen af en sund offentlig Økonomi eller for en lykkelig Udvikling af vort Erhvervsliv, og at vi derfor paa afgørende Punkter maa modsætte os denne Politikens Gennemførelse. Resultaterne af den økonomiske Politik, der blev ført i den foregaaende Regerings Periode, vil vi af al vor Magt søge at værne, samtidig med at vi vil tilstræbe, saa vidt de nuværende politiske Forhold gør det muligt, yderligere at fremme denne Politik, fordi det er vor Overbevisning, at et politisk Arbejde efter denne Linie er det, der tjener Land og Folk bedst og mest er til Gavn for alle i vort Samfund.« — De Konservatives Ordfører, *Christmas Møller*, holdt et udførligt Foredrag, i hvilket han gaaende ud fra Statsministerens Programtale ved Rigsdagens Aabning omtalte Regeringens Stilling til forskellige Spørgsmaal — særlig Afrustningsforslaget — og angav Hovedretningslinierne for den Politik, som hans Parti i den kommende Tid vil føre. Derhos omtalte han Finanslovforslaget og Finansministerens Tale ved dets Fremlæggelse samt Statsfinanserne i det hele. Det konservative Partis Stilling overfor Regeringen karakteriserede han ved sin Slutningsbemærkning: »Vi venter ikke meget Samarbejde, men er som Opposition villige dertil — med Respekt for vore egne Anskuelser og Ideer. Vi tror snarere paa Kampen, og den vil vi ogsaa tage. I Kampen mellem Socialismens golde, virkelighedsfjerne Teori og Konservatismens sunde Praksis, i Kampen mellem Socialismen og vor borgerlige Politik er Udfaldet givet.« — Som Ordfører for det radikale Venstre ydede *Niels Frederiksen* først Regeringen sin Anerkendelse for Indholdet af Finanslovforslaget og dens Administration og imødegik derefter de oppositionelle Ordføreres Udtalelser. Han sluttede

med at tilsige Regeringen sit Partis »Støtte til at gennemføre det Arbejdsprogram, som er forelagt for den høje Rigsdag, udtrykkende deres Vurdering af vort Lands Forhold udadtil og indadtil, udtrykkende Villien til at gennemføre Reformen, der paa mange Maader vil forandre Tilstanden i Danmark, skabe en anden Retsopfattelse Raaderum end den, som hidtil har hersket....« — Retsforbundets Ordfører, *Axel Dam*, begyndte med at udtale: »Retsforbundets Repræsentanter i Rigsdagen har aldrig stemt for noget Finanslovsforslag og kan heller ikke stemme for det foreliggende af to principielle Grunde. For det første, fordi vi mener, at de Indtægter, det opererer med, ikke kommer ind i Statskassen paa moralsk forsvarlig og retskaffen Vis, nemlig i Form af Skat i Stedet for Skyld, og for det andet, fordi Udgifterne angaar Ting, vi principielt maa anse for at ligge udenfor Statens Opgaver, hvilket han nærmere belyste, hvorhos han omtalte enkelte af de foreliggende af andre Talere berørte Spørgsmaal. Derefter fik Socialdemokraternes og Venstres finansielle Ordførere, henholdsvis *L. D. Rasmussen* og *Neergaard*, Ordet for finansielle Betragtninger.

Til 2. *Behandling* af Finanslovsforslaget var indenfor Udvalget stillet 129 Ændringsforslag, alle med Undtagelse af et enkelt stillede af de paagældende Ministre og tiltraadte af Udvalget. Det nævnte, der faldt udenfor denne Gruppe, var stillet af et Mindretal, bestaaende af Venstres og de Konservatives Medlemmer af Udvalget, og gik ud paa at nedsætte Statsbanernes Lønningskonto med 60 000 Kr. for at tilkendegive, at Mindretallet ikke kunde tiltræde Forslaget om Tilstaaelse af 1 Uges Ferie uden Tab af Lønningsindtægter til Ekstraarbejdere, der har været i Statsbanernes Tjeneste i hele det foregaaende Regnskabsaar, idet Mindretallet ansaa det rigtigst at afvente Lønningskommissionens Betænkning, inden der tages Stilling til disse Forhold. Forslaget forkastedes med 70 Stemmer mod 51.— Udvalget forbeholdt sig i Betænkningen om flere Spørgsmaal sin Stilling til 3. *Behandling*.

Udenfor Udvalget var af Retsforbundets 3 Medlemmer ligesom i tidligere Aar stillet en Række Ændringsforslag, i alt 37, om at stryge forskellige paa Finanslovsforslaget opførte Tilskud til Rejseunderstøttelser, til Foreninger, Aarhus Teater og lignende Formaal, efter Forslagsstillernes Ordførers Udtalelse, fordi de ikke anser dem for Statsopgaver. Ændringsforslagene forkastedes med samtlige Stemmer imod Forslagsstillernes egne.

Endvidere var af følgende Medlemmer af det konservative

Folkeparti: Fibiger, J. Oskar Andersen, Carlsen-Skiødt, Viggo Hansen, Korsgaard, C. J. F. Sven og Vesterager stillet Ændringsforslag til § 2 om Nedsættelse af den til nyt Materiel opførte Sum med 2 200 000 Kr., 2. Bidrag til Anskaffelse af en ny tresporet Færge til Store Bælts Overfarten, fordi Forslagsstillerne ikke mente, at der er Trang til en ny Færge navnlig under Hensyn til, at der skal bygges en ny Automobilfærge. Forslaget forkastedes med 115 Stemmer mod 6. — Under Handelsministeriets Budget gav et i Udvalget afholdt Samraad med Ministeren om Koncession til et Livsforsikringsselskab, dannet af de forsikrede i den tidligere danske Afdeling af den tyske Gotha-Bank. Anledning til en lang Forhandling. Ogsaa andre af de i Betænkningen nævnte Samraad gav Anledning til Forhandling.

Til 3. Behandling var indenfor Udvalget stillet 426 Ændringsforslag næsten alle af paagældende Minister med Tiltrædelse af Udvalget. De Ændringsforslag, hvorom der ikke var Enighed, angik følgende Spørgsmaal:

Af Landbrugsministeren var stillet Forslag om at ændre Reglerne for Tilskud til Foreningskonsulenter, ikke ved nogen Ændring af det paa Finansloven opførte Beløb, men med nye Regler for Fordelingen. Hidtil er der ydet $\frac{1}{10}$ af det kontante Beløb, som Foreningerne eller Selskaberne har anvendt. Nu foresloges det, at der ydes Halvdelen af Lønninger og Rejseudgifter, dog ikke ud over 3 500 Kr. til den enkelte Persons Lønning og Rejseudgifter, medmindre Arbejdsomraadet omfatter mindst Jylland, Sjælland eller Fyns Stift, i hvilke Tilfælde Tilskuddet kan forhøjes til 4 000 Kr., for saa vidt Lønning og Rejseudgifter har udgjort over 7 000 Kr. Tilskuddet til Konsulenternes Kontorudgifter foresloges at skulle udgøre $\frac{3}{10}$ af Selskabernes eller Foreningernes kontante Udlæg hertil. Forslagene var ikke tiltraadt af Venstre og de Konservative, nærmest fordi de ikke mente at have haft tilstrækkelig Tid til at faa Oversigt over Konsekvenserne. Forslagene vedtoges med 60 Stemmer mod 35. — Af Indenrigsministeren stilledes Forslag om at affatte den Konto der, omfatter Tilskuddet til Skytte- og Gymnastikforeninger, 95 200 Kr., anderledes. Hidtil er dette Beløb opført i to Poster a. Til almindelig Anvendelse 35 200 Kr., b. Til Fremme af Foreningernes Formaal, at fordele mellem Skytter og Gymnaster 60 000 Kr., men fra en den 21. September 1929 stiftet ny Organisation »De danske Gymnastikforeninger«, der bestaar af en Række Gymnastikforeninger, der hidtil har været Medlemmer af »De danske Skytte- og Gymnastikforeninger«, men som fra 1. Januar 1930 udtræder

af denne Organisation, var anholdt om, at der maa blive tilstaaet dem en Andel af Bevillingen. Da Indenrigsministeren formente, at de Beløb, som maatte blive bevilget til de anførte Formaal, vil kunne fordeles mellem de paagældende Organisationer i Forhold til deres Medlemsantal, stillede han Ændringsforslag om at affatte Kontoen saaledes: »Skytte- og Gymnastikforeninger 95 200 Kr.«. Venstre og de Konservative havde ikke tiltraadt Forslaget, fordi de mente, at den nye Organisation kun havde Krav paa at faa forholdsmæssig Del i de 60 000 Kr., ikke i de hidtil »til almindelig Anvendelse« bevilgede 35 200 Kr. Ændringsforslaget vedtoges med 70 Stemmer mod 41.

Den tredie Uoverensstemmelse angik en af Handelsministeren foreslaaet Anmærkning, hvorved tilsigtedes at kunne opretholde Sukkerfabrikkernes Drift i fuldt Omfang. Efter Anmærkningen skal Handelsministeren bemyndiges til i Overensstemmelse med nærmere af Folketingets Finansudvalg godkendte Regler indenfor et samlet Beløb af 1 200 000 Kr. at yde Tilskud til den Betaling, der af Sukkerfabrikkerne A/S De danske Sukkerfabrikker, Sukkerfabrikken »Nykøbing« Ltd. og A/S Sukkerfabrikken »Vestsjælland« betales for de i Kampagneaaret 1930—31 til Fabrikkerne leverede Sukkerroer, dog at den samlede Betaling ikke maa overstige 2 Kr. pr. DC Roer. Forslaget var tiltraadt af Udvalget undtagen af Venstres Medlemmer, der gik imod det, dels fordi de mente, at der igennem det blev lovgivet paa Finansloven, dels af principielle Grunde mod Forslagets Karakter. Under Forhandlingen erklærede Retsforbundets Ordfører, at dets Medlemmer ogsaa vilde stemme imod Anmærkningen, der vedtoges ved Navneopraab med 95 Stemmer mod 38, medens 16 var fraværende. — Paa Undervisningsministeriet var der Uenighed om flere Poster. Af Venstres Medlemmer var stillet Forslag om at stryge 600 Kr. til Kursuset paa Universitetet i Stemme- og Sprogdannelse, fordi de ønskede dette Spørgsmaal yderligere oplyst. Forslaget forkastedes med 89 Stemmer mod 37. Venstre og Konservative havde ikke tiltraadt et af Ministeren stillet Forslag om at forhøje 7 Forfatteres Understøttelse med 300 Kr., fordi de ikke vilde gaa med til nye eller forhøjede Understøttelser, saa længe der ikke var vedtaget en ny Ordning af Forfatterunderstøttelserne. Det af dem stillede Underændringsforslag i saa Henseende forkastedes med 76 Stemmer mod 58, hvorefter selve Forslaget vedtoges med 75 Stemmer mod 3 (Retsforbundet havde erklæret at ville stemme imod). — Af hele Udvalget var foreslaaet at udstemme en paa Finanslovsforslaget ligesom i tidligere Aar opført Bevilling 1 000 Kr. til »Lange-Müller Stipendiet for en ung, dansk Tonekunstner«, ford,

den efter Udvalgets Mening kun var tænkt som treaarig og nu var udløbet. Forslaget mødte Modstand fra forskellig Side, det vedtoges med 102 Stemmer mod 11, men Ministeren lovede til Efteraaret at komme med et Forslag om en Bevilling, til hvilken Lange-Müllers Navn kunde knyttes. — Det konservative Mindretal stillede paa Krigs- og Marineministeriets Budgetter Ændringsforslag om Forhøjelse af forskellige Bevillinger for at bringe dem i Overensstemmelse med Forsvarsloven af 1922. Det ene Ændringsforslag, om Forhøjelse af Bevillingerne til Beklædning, forkastedes med 113 Stemmer mod 19, medens Forslaget vedrørende Bevillingen til Krigsmateriel forkastedes med 74 Stemmer mod 69. Forslagene paa Marineministeriet (Nybygnings- og Udrustningskontoerne) forkastedes med 113 Stemmer mod 19.

Der fandt ikke ved 3. Behandling nogen politisk Generaldebat Sted, da den blev opsat til Tillægsbevillingsloven, og Finanslovforslaget vedtoges enstemmigt med 94 Stemmer, idet dog de Konservatives Ordfører, Christmas Møller, forud havde erklæret, at Partiet ikke kunde stemme for Loven.

Ved 1. Behandling i Landstinget var de forskellige Partiers Ordførere: Hauch (V.), C. F. Sørensen (S.), Schovelin (K.) og Gunnar Fog-Petersen (R.). I den af Landstingets Finansudvalg afgivne Betænkning indstillede *Mindretallet* (Socialdemokrater og Radikale) Lovforslaget til Vedtagelse uforandret. Det udtaltes af Forsvarsministeren under et Samraad, at en Tekstanmærkning Nr. 10 til § 22, hvorved »Forsvarsministeren bemyndiges til i Finansaaret 1930—31 at afvige fra den i Lov Nr. 77 af 12. Marts 1923 om ekstraordinær Bevilling til Omdannelse og Supplering af Hærens Bygninger, Øvelsespladser og Beholdninger, § 4, fastsatte Fordeling af Bevillingen paa 30 Mill. Kr. til Supplering af Hærens Beholdninger af Materiel m. v., ved en Forglemmelse, ikke var udgaaet inden Finanslovforslagets Vedtagelse i Folketinget, og at Ministeren selvfølgelig følte sig bunden til at anvende det paa Finansloven under ovennævnte Konto opførte Beløb paa 3 Mill. Kr. til ekstraordinær Anskaffelse af Materiel, og af Hensyn hertil stilledes der ikke til 2. Behandling Ændringsforslag om at lade den udgaa, men til 3. Behandling stillede Ordføreren Ændringsforslag herom i Henhold til hans Udtalelser ved 2. Behandling, hvorefter der »i og for sig ikke vilde være nogen saglig Betænkelse ved at lade denne Tekstanmærkning blive staaende«, da man følte sig tilfreds med Ministerens Udtalelser, men man var indenfor Udvalget betænkelig ved »at lade den staa under Hensyn til den Bebrejdelse, der kunde rettes mod Landstinget, der faar det fulde Ansvar, hvis Tekstanmærkningen ikke sættes ud.« Der kunde »blive Tale om baade juridiske

og lovtekniske Vanskeligheder ved at lade Anmærkningen blive staaende.« Ændringsforslaget vedtoges uden Afstemning. — I Udvalgets Betænkning udtaltes, at Udvalget havde modtaget fortrolige Oplysninger i Tilslutning til de foreslaaede Nedsættelser: 555 000 Kr. paa § 22 og 450 000 Kr. paa § 23.

»Paa Forespørgsel erklærede Ministeren, at dersom Forsvarsordningen af 1922 ikke blev ændret, vilde de paa Finansloven for 1930—31 foretagne Nedsættelser paa §§ 22 og 23 ikke blive opretholdt paa de paagældende Konti paa Finanslovforslaget for 1931—32. Under Hensyn til de af Ministeren fremsatte Udtalelser finder *Venstre* ikke tilstrækkelig Grund til at modsætte sig de for Finansaaret 1930—31 foreslaaede Nedsættelser, men man ønsker at udtale, at der næste Aar, dersom man ikke til den Tid har en ny Forsvarsordning, bør stilles Forslag om Nybevillinger, navnlig til Flaaden, saaledes at Ordningen mere, end Tilfældet er nu, kan bringes i Overensstemmelse med Forsvarsordningen af 1922.«

Det *konservative Mindretal* udtalte derimod, at det »kan ikke dele den Opfattelse, at Landstinget skulde kunne slaa sig til Taals med et fra Forsvarsministeren afgivet Tilsagn om, at der næste Aar vil kunne ventes bødet paa de for Finansaaret 1930—31 ganske utilstrækkelige Bevillinger paa Krigs- og Marineministeriets Budget, saa meget mindre som det samtidig er stillet i Udsigt, at der da paa andre Konti end de nu nedskaarne vil finde betydelige Nedskæringer Sted. Mindretallet maa hævde den statsretslige Opfattelse, at det er stridende mod Finanslovens grundlovsbestemte Væsen som »et Overslag over Statens Indtægter og Udgifter« at bringe de ved Love af saa organisk Natur som Forsvarslovene hjemlede Udgifter afgørende ned og derved i dette Tilfælde væsentlig forringe den Forsvarsordning, som er den lovlig gældende. Mindretallet har derfor paa en Række af Punkter stillet Ændringsforslag, som tilsigter at bringe Bevillingen til vort Lands Forsvarsvæsen i Overensstemmelse med, hvad der ved Forsvarslovene er forudsat og fastsat.« Disse Ændringsforslag faldt med en enkelt Afvigelse sammen med de af de Konservative i Folketinget stillede. — Endelig stillede Venstres Medlemmer alene Ændringsforslag om at udstemme den ovenfor omtalte Anmærkning angaaende Tilskud til Sukkerordningen. Dette Forslag forkastedes med 40 Stemmer mod 26. De Konservatives Ændringsforslag forkastedes med 29 Stemmer mod 11, medens 27 Medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod. Ved 3. Behandling vedtoges Finanslovforslaget enstemmigt med 49 Stemmer. — Ved eneste Behandling i Folketinget vedtoges Loven enstemmigt med 106 Stemmer, men de Konservatives Ordfører havde tilraadet at undlade at stemme.

Lov om Tillægsbevilling

for Finansaaret fra 1. April 1929 til 31. Marts 1930.
(Finansminister *Bramsnæs*). [A. Sp. 5057—C. Sp. 1545, 1961].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{5}{2}$ (F. Sp. 4802). 1. Beh. $\frac{7}{2}$ (F. Sp. 5001). Henvist til Finansudvalget (se Side 25).
Betænkning (B. Sp. 1921) afgiven $\frac{2}{4}$. (Ordfører: L. D. Rasmussen). 2. Beh. $\frac{7}{4}$ (F. Sp. 6860). 3. Beh. $\frac{8-9}{4}$ (F. Sp. 6932, 7039). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{10}{4}$ (L. Sp. 1762). 2. Beh. $\frac{11}{4}$ (L. Sp. 1770). 3. Beh. $\frac{11}{4}$ (L. Sp. 1773). *Loven stadfæstet 15. April 1930.* (Lov-Tid. Nr. 160).

Loven indeholder følgende Tal paa *Oversigten over Statens Driftsbudget for Finansaaret 1929—30*:

		Efter det forelagte Lovforslag
<i>Løbende Indtægter:</i>	Kr.	Kr.
Udbytte af Domænerne (§ 1) . . . ÷	125 020 ÷	38 750
Udbytte af Statsvirksomhederne (§ 2) ÷	9 946 298 ÷	5 961 619
Rentekonto (§ 3) ÷	3 115 370 ÷	2 926 961
Overskud af Universitetets og Statens højere Almenskolers Fond, Bispetienderne samt Seminariefonden (§ 4) ÷	4 453 ÷	2 407
Skatter og Afgifter (§ 5)	19 720 387	13 400 062
Overskud af Klasselotteriet (§ 6) ÷	4 270 ÷	4 270
Adskillige Indtægter (§ 7)	2 772 700	1 319 723
Merindtægt	9 297 676	5 785 778

Efter det
forelagte
Lovforslag

<i>Løbende Udgifter:</i>	Kr.	Kr.
Statsministeriet (§ 11).....	125 713	125 213
Udenrigsministeriet (§ 12).....	89 073	89 073
Landbrugsministeriet (§ 13).....	519 849	258 060
Indenrigsministeriet (§ 14).....	637 219	646 781
Socialministeriet (§ 15).....	3 260 286	2 958 264
Ministeriet for offentlige Arbejder (§ 16).....	52 054	1 033 465
Ministeriet for Handel og Industri (§ 17).....	296 809	184 916
Ministeriet for Søfart og Fiskeri (§ 18).....	253 254	141 916
Justitsministeriet (§ 19).....	325 270	223 650
Kirkeministeriet (§ 20).....	288 210	288 210
Undervisningsministeriet (§ 21)..	328 901	584 957
Krigsministeriet (§ 22)..... ÷	298 289	÷ 357 480
Marineministeriet (§ 23).....	3 253 862	2 970 709
Finansministeriet (§ 24).....	943 103	1 017 441
Pensionsvæsenet (§ 25).....	21 273	21 273
Merudgift... ..	10 096 787	10 186 448
Den beregnede Merindtægt er... ..	9 297 676	5 785 778
saa at Merudgiften er... ..	799 111	4 400 670

Paa § 26, *Formuebevægelser*, udviser den vedtagne Lov en Merindtægt af 13 567 832 Kr., det forelagte Lovforslag en Merudgift af 713 948 Kr.

Ved Tillægsbevillingslovforslagets Fremlæggelse i Folketinget fremsatte Finansministeren nogle Bemærkninger om enkelte Poster og sagde først, at det havde været nødvendigt at budgettere Udbyttet af Statsvirksomhederne ca. 6 Mill. Kr. lavere end paa Finansloven, og dette Beløb faldt væsentlig paa Statsbanerne. Ved disse var der budgetteret en Nedgang i Indtægten for Personbefordring paa 3½ Mill. Kr., der ved Ændringsforslag til 2. Behandling yderligere nedattes med 800 000 Kr., saa at der paa den vedtagne Lov er opført en Nedgang af 4 300 000 Kr. Samtidig var der budgetteret en Forhøjelse af Indtægten af Gods- og Kreaturbefor-

dringen paa $1\frac{1}{2}$ Mill. Kr., der imidlertid ved 2. Behandling gik ned med 1 Mill. Kr., saa at Loven kun udviser en Fremgang af 500 000 Kr. Forøgelsen af Statens Tilskud til Driften var paa det fremsatte Forslag opført med 6 219 548 Kr., paa Loven med 9 088 548 Kr. — Paa Post- og Telegrafvæsenet var der foreslaaet en Forøgelse af Portointtægten med 800 000 Kr., der ved 2. Behandling sattes op med 400 000 Kr. til 1 200 000 Kr.

Paa Rentekontoen, § 3, er der en Mindreindtægt eller Merudgift paa 3 115 370 Kr., hvilket dels skyldes, at der paa Finansloven ikke var budgetteret Rente af det Laan paa 30 Mill. Kr., som optoges ved Landmandsbankordningen — ca. $1\frac{1}{2}$ Mill. Kr. —, dels, at medens der ikke tidligere er beregnet Rente til Kommunerne af den dem tilkommende, af Staten indkasserede Motorafgift, er denne nu beregnet og opført med 1 Mill. Kr.

Paa § 5. Skatter og Afgifter, er der en væsentlig Stigning. Indkomstskatten var paa Forslaget opført med en Stigning af 3 Mill. Kr., der i Hovedsagen stammede fra Efterbetaling af Skat og Bøder og kun i mindre Grad fra Forbedring af Ligningen, men ved 2. Behandling forøgedes Stigningen med 1 400 000 Kr. — altsaa til 4 400 000 Kr., da Indkomstskatten efter de foreliggende Oplysninger kunde ventes at ville indbringe saa meget mere. Formueskatten opføres med en Stigning af $1\frac{1}{2}$ Mill. Kr.

Ogsaa de indirekte Afgifter er opført med større Tal, da de har vist en stigende Tendens. Stempelafgiften var foreslaaet forhøjet med 1 600 000 Kr. og sattes ved 2. Behandling yderligere op med 500 000 Kr. Toldafgifterne foresloges forøget med ca. 8 Mill. Kr., der ved 2. Behandling yderligere forhøjedes med $3\frac{1}{2}$ Mill. Kr., Tillægsafgiften paa Spiritus, foreslaaet med en Stigning af 800 000 Kr., sattes ved 2. Behandling yderligere 1 Mill. Kr. op, Ølskatten, foreslaaet med en Stigning af $\frac{1}{2}$ Mill. Kr., forøgedes ved 2. Behandling med 900 000 Kr., altsaa en Stigning af 1 400 000 Kr., Sukkerafgiften, der var foreslaaet forhøjet med 1 Mill. Kr., blev derimod ved 2. Behandling nedsat med 560 000 Kr., saa at Forøgelsen paa Loven kun er 440 000 Kr., Restaurationskatten, foreslaaet med en Stigning af $\frac{1}{2}$ Mill. Kr., forhøjedes yderligere med 250 000 Kr., Afgiften af Chokolade forøges med 250 000 Kr. Derimod opføres Afgiften af Cigarer og Cigaretter 3,7 Mill. Kr. lavere end paa Finansloven, hvilket dog kun stammer fra en Forskydning mellem Finansaarene, idet en Del af Indtægten for dette Finansaar kom frem i forrige Finansaar.

Paa § 7, Adskillige Indtægter, er der budgetteret en Forøgelse med 2 772 700 Kr., hvoraf ca. 800 000 Kr. stammer

fra Statens Andel i Nationalbankens Overskud for Bankaaret 1928—29 og 500 000 Kr. er Statens Andel i den Gevinst, der opnaas ved Indkaldelse af 1 Kr.-Sedler. Endelig opføres ca. 900 000 Kr.. Statens Andel i Aktieselskabet De danske Spritfabrikkers Overskud for 1929 i Henhold til Overenskomst af 27. Januar 1923.

Paa Udgiftssiden er det væsentlig Socialministeriet, der udkræver forøgede Bevillinger, nemlig 3 260 286 Kr. Heraf er $1\frac{1}{4}$ Mill. Kr. Forøgelse af Tilskuddet til Hjælpekasserne, 800 000—900 000 Kr. større Udgift til Aldersrente og ca. 400 000 Kr. mere til Sygekasserne. — Paa Finansministeriet, § 24, opføres et Beløb af ca. 660 000 Kr. som Afskrivning af Tab ved Erhvervenes Laanefond i Løbet af 2 Aar.

Ved Marineministeriet omtalte Finansministeren ved den derpaa opførte Merudgift paa ca. 3 Mill. Kr., at de 2,3 Mill. Kr. skyldtes særlige Forhold, som han udførligt gjorde Rede for, nemlig en Opgørelse, som er foretaget af Marineministeriets Mellemregningskonto med Finansministeriet.

Til 2. Behandling stillede 521 Ændringsforslag, alle tiltraadte af hele Finansudvalget, og de gav kun Anledning til en kort Forhandling. Til 3. Behandling var kun stillet et enkelt, formelt Ændringsforslag, men der førtes en lang politisk Generaldebat.

I Landstinget var Lovforslaget slet ikke Genstand for Forhandlinger.

A.

Vedtagne Love.

1. Lov om midlertidig Ændring i Lov Nr. 257 af 6. Maj 1921 om Udenrigstjenesten, saaledes som denne er ændret ved Lov Nr. 152 af 30. Juni 1927 samt ved Lov Nr. 139 af 1. Juni 1929. (Udenrigsminister *P. Munch*). [A. Sp. 6095—C. Sp. 1209, 1343].

Fremsat i *Folketinget* $2\frac{2}{3}$ (F. Sp. 5565). 1. Beh. $\frac{6}{3}$ (F. Sp. 5752). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Hans Nielsen [Form.], Hans Rasmussen [Sekr.], Vilhelm Rasmussen, Gerhard Nielsen, Hartvig Frisch, Schrøder, Alsing Andersen, Jesper Simonsen, Vanggaard, Moltesen, I. A. Hansen, Elgaard, Himmelstrup, Fraenkel og Drachmann). Betænkning (B. Sp. 1769) afgiven $2\frac{4}{3}$ (Ordfører: Hans Nielsen). 2. Beh. $2\frac{6}{3}$ (F. Sp. 6369). 3. Beh. $2\frac{7}{3}$ (F. Sp. 6394). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $2\frac{9}{3}$ (L. Sp. 1356). 2. Beh. $\frac{1}{4}$ (L. Sp. 1370). 3. Beh. $\frac{1}{4}$ (L. Sp. 1582). *Loven stadfæstet 15. April 1930.* (Lov-Tid. Nr. 143).

Loven gaar ud paa, at der udover de i Loven af 1921 nævnte Repræsentationschefer for et Tidsrum af 5 Aar ansættes 2 Tjenestemænd — i 2. eller i 3. Lønningsklasse —, hvis Opgave det vil være at undersøge og fremme Mulighederne for at forøge Danmarks Handelssamkvem med visse Grupper af Stater, hvor der ikke findes fast diplomatisk Repræsentation for Danmark. Virkeomraadet for de paagældende Udsendinge fastsættes af Udenrigsministeriet og kan efter dettes Bestemmelse ændres indenfor de 5 Aar.

Denne midlertidige Lov har til *Formaal* at give Grundlag for et Forsøg paa ved en dansk Repræsentation at skabe forøgede Afsætningsmuligheder i visse Landomraader, hvor der hidtil ikke har været nogen saadan

Repræsentation — nemlig kun Valgkonsuler —, men om hvilke det gælder, at man maa regne med, at de hører til de Dele af Verden, hvor Forandringer i Landenes økonomiske Opbygning skaber Betingelser for Afsætning fra de Lande, der allerede tidligere er naaet til et tilsvarende Gennembrud.

Det *Landomraade*, man i første Række tager Sigte paa, er Balkanomraadet, men dertil kommer ogsaa den Gruppe af Stater, der ligger i det nordlige Sydamerika, og endelig de mellemamerikanske Stater.

Ved Behandlingen i *Folketinget* var Partiernes Ordførere: Hans Nielsen (S.), Vanggaard (V.), Fraenkel (K. F.) og Jesper Simonsen (R. V.). Det nedsatte Udvalg, der indstillede Lovforslaget til Vedtagelse med en nærmest formel Ændring, gik ud fra, at Loven ikke vilde blive anvendt til hastig skiftende Eksperimenter, da et Arbejde paa disse Pladser først vilde vise Resultater efter en ikke alt for kort Periode. Lovforslaget vedtoges enstemmigt.

Landstinget vedtog det oversendte Lovforslag uden Omtale og enstemmigt.

2. Finanslov for Finansaaret fra 1. April 1930 til 31. Marts 1931. (Se Side 36).

3. Lov om Tillægsbevilling for Finansaaret fra 1. April 1929 til 31. Marts 1930. (Se Side 68).

4. Normeringslov for Finansaaret 1930—31. (Finansminister *Bramsnoes*). [A. Sp 4989—C. Sp. 1173, 1295].

FremSAT i *Folketinget* $5\frac{1}{2}$ (F. Sp. 4813). 1. Beh. $7\frac{1}{2}$ (F. Sp. 5001). Henvist til Lønningsudvalget (se Side 25). Betænkning (B. Sp. 1689) afgiven $2\frac{2}{3}$. (Ordfører: Bjerring). 2. Beh. $2\frac{5}{3}$ (F. Sp. 6267). 3. Beh. $2\frac{8}{3}$ (F. Sp. 6345). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $2\frac{7}{3}$ (L. Sp. 1305). 2. Beh. $2\frac{8}{3}$ (L. Sp. 1313). 3. Beh. $2\frac{8}{3}$ (L. Sp. 1316). *Loven stadfæstet 31. Marts 1930.* (Lov-Tid. Nr. 101).

Forslaget til Normeringsloven er udarbejdet ud fra tilsvarende Synspunkter som Normeringslovene for de foregaaende Aar og saaledes, at det med Hensyn til Forandringer i Antallet af Stillinger eller disses Omnormering kun omfatter

saadanne Forslag, hvis Gennemførelse maa anses for nødvendiggjort af administrative Hensyn.

Alle Forslagene har som sædvanlig været forelagt Lønningssraadet og er i den nuværende Form tiltraadt af dette. De vil medføre en Merudgift af ca. 70 000 Kr.

Af de paa Loven optagne Poster skal enkelte nævnes.

Da Arbejdet for Næstformanden i Landsoverskatteraadet er steget betydeligt, saa at den for ham normerede Lønning 8 700 Kr. ikke staar i det rette Forhold til Virksomhedens Art og Omfang, foresloges Lønningen sat til samme Beløb, som gælder for Stillinger af lignende Betydning og Selvstændighed, saaledes Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet og Formændene for Arbejderforsikrings-Raadet og Invalideforsikringsraadet, 10 500 Kr. aarlig. I Udvalgets Betænkning udtaltes, at Udvalget ganske kunde slutte sig til Forslaget.

I Betragtning af, at Raadet har et uforholdsmæssig stort Antal løse Medarbejdere, foreslog Administrationskommissionen, at en Ændring i disse Forhold søgtes gennemført derved, at det honorarlønnede Personale efterhaanden erstattedes med fast ansat Personale, saaledes at det honorarlønnede Personale herigennem kunde indskrænkes til at danne det nødvendige Supplement til de fast ansatte Tjenestemænd. Skønt der kun siden da er sket en Forøgelse af det faste Personale med 1 Sekretær og der kunde være Spørgsmaal om at gaa til en større Forøgelse, foresloges kun 1 Fuldmægtig og 2 Sekretærer.

Ved Amtstuerne foretoges den Forandring, at den under Holbæk Amtstue hørende Filial i Kalundborg nedlægges, og at den under Holstebro Amtstue hørende Filial i Ringkøbing, hvor Bestyrerstillingen for Tiden er besat ved Konstitution, under Hensyn til Kontiantallet ved Filialen (ca. 14 000 af i alt ca. 26 500 for hele Holstebro Amtstuedistrikt) i Forbindelse med Afstanden til Holstebro omdannes til selvstændig Amtstue under en Amtsforvalter i 3. Lønningsklasse.

Amtstuen i Aabenraa, der ligesom Amtstuen i Sønderborg hidtil kun har været bestyret af fungerende Amtsforvaltere, foresloges besat med en fast udnævnt Amtsforvalter, men da Udvalget havde Tvivl om Betimeligheden deraf, frafaldtes Forslaget, og den tidligere Ordning forlængedes til 1. April 1931.

Det Formanden for Jordlovsudvalget paahvilende Arbejde er blevet meget betydeligt forøget som Følge af Lov Nr. 137 af 1. Juni 1929 om Foranstaltninger til Fremme af Udstykningen i de sønderjydske Landsdele, og Stillingen var allerede i Forvejen af en saadan Betydning og det med Hvervet forbundne Arbejde af et saa stort Omfang, at den mere havde Karakter af en Tjenestemandsstilling end et honorarlønnet Hverv. Efter at det med Gennemførelsen af forannævnte Lov forbundne betydningsfulde Arbejde er overdraget Jordlovsudvalgets Formand, fandt man det paakrævet, at det hidtidige Hverv omdannes til en Statstjenestemandsstilling, der foresloges normeret med en aarlig Lønning af 10 500 Kr. og benævnt Direktør for Jordudstyknungen. Man ansaa det dog ikke for nødvendigt paa nærværende Tidspunkt at træffe endelig Bestemmelse om Stillingens vedværende Opretholdelse, og man tilføjede derfor i Lighed med, hvad der er sket i andre lignende Tilfælde, en Bestemmelse om, at Stillingen bortfalder ved Ledighed.

I Udvalgets Betænkning udtaltes herom, at det »indenfor Udvalget er gjort gældende, at det rent principielt kunde være uheldigt, at Formanden for et Udvalg, der efter sin Beskaffenhed altid maa være af en vis midlertidig Karakter, normeres som egentlig Tjenestemand. Hertil kommer, at de Love, som administreres af det heromhandlede Udvalg, for Tiden er til Drøftelse i Rigsdagen, og at det paa nærværende Tidspunkt ikke er muligt at se, hvilken Ordning der bliver det endelige Resultat af disse Overvejelser, herunder bl. a. ogsaa paagældende Udvalgs Sammensætning og Opgaver. Udvalget har derefter drøftet Sagen med Finansministeren, og som Resultat af denne Drøftelse stiller Finansministeren Forslag om, at Punkt 11 udgaar, men at der ved en særlig Bestemmelse sikres den nuværende Formand for Jordlovsudvalget Ret til Pension.

Man har været enig om, at der for at opnaa Pensionsret i et Tilfælde som det foreliggende kunde stilles samme Krav som for Statsrevisorerne, nemlig fulde 10 Aars Funktion. Da den nuværende Formand har fungeret som saadan siden den 11. November 1919, altsaa i over 10 Aar, foreligger dette Krav opfyldt, og Udvalget kan herefter slutte sig til den foreslaede Ordning.«

Paa Loven findes en Række Forslag vedrørende Statsbanerne samt Post- og Telegrafvæsenet, af hvilke enkelte gav Udvalget Anledning til Bemærkninger. Dette gælder om et Forslag om Forøgelse af Antallet af Overportører af 1. Grad med 13 og af 2. Grad med 30. Ministeren gav i en Betænkningen vedføjet Skrivelse forskellige Oplysninger herom, og om et andet Forslag, Forøgelse af Postpakmestre-

nes Antal med 22, udtalte Ministeren, at 10 af de omhandlede Postpakmesterstillinger ikke skyldes Oprykning, men kun, at man efter Arbejdets Art finder det rigtigt at benævne 10 Chauffører Postpakmestre. De resterende 12 Stillinger er alle Postbude, der foreslaas oprykket, fordi Arbejdet paa de paagældende Pladser efter de derom fastsatte Regler er Pakmesterarbejde, for hvis Karakter Ministeren gjorde nærmere Rede i Udvalget.

Om et andet Forslag, hvorunder Antallet af Overpostbude er foreslaaet forøget med 9, udtalte Ministeren, at de paagældende Oprykninger alle er begrundet i det særlig kvalificerede Arbejde, der kræves ved visse større Omdelinger i København og større Provinskontorer. Ministeren gjorde nærmere Rede for de Principper, der i Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet følges ved Bedømmelsen af disse Forhold.

Udvalget tog de givne Oplysninger til Efterretning.

Repræsentanter for Dansk Lokomotivmandsforening havde Foretræde for Udvalget og afgav til dette en Redegørelse angaaende Spørgsmaalet om Forøgelse af Antallet af Lokomotivførere. Udvalget drøftede derhos Sagen og det hermed i Forbindelse staaende Spørgsmaal om Normering af Motorførere med Ministeren. Da Lønningskommissionen har taget samtlige Tjenestemandsspørgsmaal op til Undersøgelse, maatte Udvalget anse det for rettest, at denne Sag henvises til Kommissionen.

Om et af de paa Forslaget opførte Forslag om Pensionsanciennet, nemlig til Amtsforvalteren i Roskilde, blev der indenfor Udvalget rejst Tvivl om, fra hvilket Tidspunkt denne Anciennet burde beregnes. Efter de af Ministeren meddelte Oplysninger, hvoraf bl. a. fremgik, at der i lignende Tilfælde var gaaet frem paa samme Maade, var Udvalget enigt i at tiltræde Forslaget, som det forelaa, nemlig at tillægge Amtsforvalteren Pensionsalder fra hans Beskikkelse som fungerende Amtsforvalter for Sønderborg Amtstuedistrikt.

Under Behandlingen i Fjor af Normeringslovforslaget for 1929—30 blev der af *Indenrigsministeren* paa Foranledning af Udvalget givet Tilsagn om at foretage en Undersøgelse af Muligheden for Besparelser saavel i Administrationen af Grønland herhjemme som i den lokale Styrelse i Grønland. Den Redegørelse for disse Forhold, som Udvalget derefter modtog fra Indenrigsministeriet, naaede ikke at blive behandlet inden Normeringslovforslagets Vedtagelse i Fjor og er derfor nu optrykt som Bilag til Betænkningen. Udvalget var enigt i de i denne Redegørelse fremsatte Betragtninger og mente derfor ikke, at der for Tiden er Anledning til at

fremkomme med Forslag om Ændring i de gældende Lønnings- og Personaleforhold, saa meget mere som disse Spørgsmaal nu er Genstand for Overvejelse i Lønningskommissionen af 1929.

5. Lov om Afgift til Stat og Kommuner paa Omsætningen af stærke Drikke. (Finansminister *Bramsnæs*). [A. Sp. 6215—C. Sp. 1083, 1109].

Fremsat i *Folketinget* $21/3$ (F. Sp. 6026). 1. Beh. $21/3$ (F. Sp. 6079). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Trier. Hans Nielsen [Form.], J. P. Larsen [Skr.], Hans Rasmussen, Fr. Andersen [Kh.-Frh. ø. Stkr.], Bjerring, P. Andersen. Steen, N. Neergaard, Pinholt, Jensen [Broby], Tange, Himmelstrup, Korsgaard og Fibiger). Betænkning (B. Sp. 1661) afgiven $22/3$. (Ordfører: Hans Nielsen). 2. Beh. $22/3$ (F. Sp. 6198). 3. Beh. $22/3$ (F. Sp. 6219). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $22/3$ (L. Sp. 1146). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Johs. Clausen, Gunnar Fog-Petersen, Gisselbæk, A. P. Hansen, Jepsen Christensen, Albert Jensen, H. P. Jensen, Johannes Jensen [Form.], N. K. Kristensen, Lange, Carl F. Madsen, Stensballe [Skr.], Stumph, C. F. Sørensen og Tvede). Betænkning (B. Sp. 1673) afgiven $22/3$ (Ordfører: Johannes Jensen). 2. Beh. $22/3$ (L. Sp. 1197). 3. Beh. $22/3$ (L. Sp. 1190) *Loven stadfæstet 22. Marts 1930.* (Lov-Tid. Nr. 83).

Formaalet med denne Lov og med den dermed i Forbindelse staaende Lov om Ændring af Spiritusbeskatningen, se Nr. 6, er at ophæve den ved Lov Nr. 253 af 12. Juni 1922 indførte Restaurationsskat. Finansministeren udtalte ved Lovforslagets Forelæggelse, at det Løfte, som Regeringen allerede tidligt havde givet om denne Skats Ophævelse, først havde kunnet indfries, naar Ministeren var klar over, i hvilket Omfang han kunde give Afkald paa at faa Kompensation for den Indtægt, Skatten har givet, hvilket først kunde overses henimod Slutningen af Finansaaret, og Ministeren havde da ment efter de foreliggende finansielle Forhold at kunne gaa med til at ophæve Restaurationsskatten, hvis Udbytte andrager 15—16 Mill. Kr., imod at faa andre Indtægtsbeløb paa kun ca. 11 Mill. Kr., saa at der gives Afkald paa ca. 5 Mill. Kr. Af det nævnte Beløb 11 Mill. Kr. beregnes den i nærværende Lov omhandlede Omsætningsafgift at ville

indbringe for Statskassen 6,7 Mill. Kr. Dens samlede Brutto-beløb anslaaes til 10,6 Mill. Kr., hvoraf Kommunerne skal have 3,5 Mill. Kr., og i Restbeløbet 7,1 Mill. Kr. maa fradrages 400 000 Kr., som Staten for Tiden faar af den af Kommunerne opkrævede Afgift for Forhandling af stærke Drikke, hvilken fremtidig bortfalder. I Stedet for den faar Kommunerne som nævnt en Del af den nye Afgift, noget mere, end de faar for Tiden af Brændevinsafgiften. — Restbeløbet af den Kompensation, som Staten skal have for Restaurationsskattens Ophævelse, vil fremkomme igennem Loven om Ændring af Spiritusbeskatningen.

Som det fremgaar af Loven, skal denne Omsætningsafgift ydes med 1 pCt. af Produktionsvirksomhederne og Engros-Virksomhederne, med ca. 3 pCt. paa den almindelige Handelsvirksomhed og ca. 6 pCt. paa Omsætningen i Restauranter og Beværtninger.

- Lovens væsentligste Indhold er følgende:

Efter § 1 skal enhver, der afsætter, udleverer, fordeler eller udskænker stærke Drikke paa en saadan Maade, at der dertil udkræves Næringsadkomst, Bevilling eller anden særlig Adkomst, svare Afgift af sin Omsætning af stærke Drikke. Undtagne fra Afgiftspligten er dog Apotekere, der udover de ifølge § 5, Punkt 1, afgiftsfri Varer kun afsætter stærke Drikke til andre Apoteker eller til et Staten eller Kommunen tilhørende Sygehus eller til private Personer efter Lægerecept.

Ved stærke Drikke forstaas efter § 2 alkoholholdige Varer, der omfattes af Betegnelserne Spiritus, Vin og spirituøse Drikkevarer i Toldlovens § 47 a, samt Øl, der indeholder $2\frac{1}{4}$ Vægtprocent Alkohol eller derover.

Efter § 3 beregnes Afgiften paa følgende Maade:

- 1) Spritfabrikker og Destillationsanstalter, Bryggerier og deres Depoter, de i Lov Nr. 114 af 1. April 1922 § 3 omhandlede Fremstillingsvirksomheder samt andre Fremstillingsvirksomheder, der er anmeldt i Henhold til Toldlovens § 47 a, svarer, for saa vidt de kun afsætter deres egne Produkter og ikke drives i Forbindelse med Vinhandel, Afgift med 4 pCt. af deres Omsætning af stærke Drikke, idet der dog af den Del deraf, der godtgøres at være afsat til Virksomheder, der er afgiftspligtige efter nærværende Paragrafs Punkter 4 og 5, kun svares 1 pCt., medens den Del af Omsætningen, der godtgøres

at være afsat til de efter nærværende Paragrafs Punkter 1, 2 og 3 afgiftspligtige Virksomheder, er afgiftsfri.

- 2) Andre Virksomheder, hvis Omsætning af stærke Drikke udelukkende sker til afgiftspligtige Virksomheder, svarer Afgift med 1 pCt. af Omsætningen, dog mindst 50 Kr. maanedlig.
- 3) Virksomheder, der er anmeldt i Henhold til Toldlovens § 47 a, svarer, bortset fra de under foranstaaende Punkt 1 nævnte Fremstillingsvirksomheder, 1 pCt. af den Del af deres Omsætning af stærke Drikke, der godtgøres at være afsat til andre afgiftspligtige Virksomheder, og 4 pCt. af den øvrige Omsætning. Afgiften for disse Virksomheder fastsættes dog til mindst 50 Kr. maanedlig. Samme Regler gælder for Virksomheder, der alene forhandler Øl, og som sælger saavel til afgiftspligtige Virksomheder som til andre.
- 4) Virksomheder, der i Henhold til Næringsadkomst som Beværter (Konditor) eller Gæstgiver m. v. udskænker stærke Drikke, svarer nedenstaaende Afgift af Omsætningen af stærke Drikke:

Naar det afgiftspligtige Beløb ikke overstiger 2 000 Kr. aarlig, svares 120 Kr.

Naar det afgiftspligtige Beløb overstiger 2 000 Kr. aarlig, svares 6 pCt. af Beløbet, dog at dette afrundes nedad til det nærmeste med 500 delelige Tal.

- 5) Andre Virksomheder (Detailhandlere, Brugsforeninger m. fl.) svarer Afgift af deres Omsætning af stærke Drikke efter omstaaende Skala (Side 80):

I § 4 bestemmes, hvad der medregnes til den afgiftspligtige Omsætning.

Efter § 5 svares der ikke Afgift af:

- 1) Spiritus, Vin og spirituøse Drikkevarer, der afsættes eller udleveres til anden Anvendelse end Drikkebrug eller til Fremstilling af andre Varer end Drikkevarer, under Forudsætning af, at Varerne er undtaget fra Bestemmelserne i Toldlovens § 47 a.
- 2) Stærke Drikke, der af de i § 3 under Punkterne 1, 2 og 3 omhandlede Virksomheder afsættes til Eksport og fra Virksomhederne udføres direkte til Udlandet.

Naar det afgiftspligtige Beløb				
	ikke overstiger	700 Kr. aarlig	20 Kr.
er over	700 Kr., men ikke over	1 500 — —	40 —
- —	1 500 —, — — —	3 000 — —	80 —
- —	3 000 —, — — —	5 000 — —	120 —
- —	5 000 —, — — —	10 000 — —	240 —
- —	10 000 —, — — —	15 000 — —	390 —
- —	15 000 —, — — —	20 000 — —	540 —
- —	20 000 —, — — —	25 000 — —	700 —
- —	25 000 —, — — —	35 000 — —	975 —
- —	35 000 —, — — —	50 000 — —	1 350 —

Overstiger Omsætningen 50 000 Kr., beregnes Afgiften med 1 350 Kr. af de første 50 000 Kr. og af det overskydende Beløb med 700 Kr. for hver 25 000 Kr. eller Del deraf.

Udenlandske Handelsrejsende, der optager Bestillinger for udenlandske Firmaer, er undtagne fra Afgiften.

Efter § 6 skal enhver, der ved Lovens Ikrafttræden driver en afgiftspligtig Virksomhed, senest 14 Dage efter nævnte Tidspunkt afgive skriftlig Anmeldelse herom til Toldvæsenet, og enhver, der senere agter at paabegynde en saadan Virksomhed, skal 3 Uger forinden Driftens Paabegyndelse afgive en tilsvarende Anmeldelse til Toldvæsenet.

I § 7 fastsættes, at de i § 3 under Punkterne 1, 2 og 3 omhandlede Virksomheder skal indbetale Afgiften maanedsvis.

De i § 3 under Punkterne 4 og 5 omhandlede Virksomheder skal indbetale Afgiften kvartalsvis. For saa vidt Virksomhederne drives som Sæsonvirksomheder, indbetales Afgiften dog for hele Driftsperioden paa een Gang og inden 14 Dage efter Driftsperiodens Ophør.

Efter § 8 skal de i § 3 under Punkterne 1, 2 og 3 omhandlede Virksomheder inden hver Maanedts Udgang til Toldvæsenet afgive en Angivelse, indeholdende en specificeret Opgørelse af Virksomhedens Omsætning af stærke Drikke i den forudgaaende Maaned.

§ 9 bestemmer, hvorledes Afgiften fastsættes for de i § 3 under Punkterne 4 og 5 omhandlede Virksomheder, bortset fra Sæsonvirksomheder, jfr. § 10.

Virksomhederne afgiver hvert Aar inden Udgangen af Januar Maaned til Toldvæsenet en Angivelse med Oplysning om deres Omsætning af stærke Drikke i det sidst forløbne Kalenderaar. Paa Grundlag af denne Angivelse henføres de paagældende Virksomheder til den Afgiftsklasse, hvorefter de vil have at erlægge Afgift i det følgende Finansaar.

Nyoprettede Virksomheder svarer midlertidigt Afgift efter en skønsmæssigt ansat Omsætning. Efter et Aars Forløb fastsættes Afgiftens Størrelse endeligt paa Grundlag af den stedfundne Omsætning.

Efter § 10 skal de i § 3 under Punkterne 4 og 5 omhandlede Virksomheder, naar de drives som Sæsonvirksomheder, senest 14 Dage efter Driftsperiodens Ophør afgive en Angivelse til Toldvæsenet med Oplysning om deres Omsætning af stærke Drikke i den forløbne Driftsperiode. Paa Grundlag af denne Angivelse henføres Sæsonvirksomhederne til den Afgiftsklasse, hvorefter Afgiften skal erlægges.

For Erlæggelsen af Afgiften hæfter etter § 11 saavel Ejeren som Virksomhedens Forpagter eller Bestyrer.

Statskassen er privilegeret Fordringshaver for Afgiften overensstemmende med Konkursloven.

Naar den, hvem Afgiftspligt paahviler, dør eller gaar fallit, skal Skifteretten uopholdelig give Toldvæsenet Meddelelse derom. I Tilfælde af manglende Betaling bliver Afgiften at inddrive ved Udpantning.

§ 12 bestemmer, at er Afgiften ikke indbetalt senest den 14. Dag efter Forfaldstid, ophører fra denne Dag den paagældendes Adkomst til fortsat at drive den afgiftspligtige Virksomhed, indtil Restancen er betalt.

Enhver afgiftspligtig Virksomhed er efter § 13 forpligtet til, foruden at føre almindelige autoriserede Handelsbøger, efter Toldbestyrelsens nærmere Bestemmelse at føre et særligt Regnskab vedrørende dens Omsætning af stærke Drikke, for de i § 3 under Punkterne 4 og 5 omhandlede Virksomheder suppleret med Regnskab over de Virksomheden tilførte stærke Drikke. For de i § 3 under Punkterne 1, 2 og 3 omhandlede Virksomheder skal disses Regnskab, for saa vidt angaar Omsætningen af stærke Drikke til andre afgiftspligtige Virksomheder, føres paa en saadan Maade, at det indeholder Oplysning om Størrelsen af Omsætningen til hver enkelt Virksomhed.

Inden Udgangen af hvert Aars Januar Maaned indsendes Regnskabet til Toldvæsenet. For Sæsonvirksomheder indsendes Regnskabet dog sammen med den i § 10 omhandlede Angivelse.

I §§ 14—16 omhandles Kontrollen.

Oppebørselen af Afgiften og den med samme forbundne Kontrol samt Tilsynet med Virksomhederne henhører under Toldbestyrelsen. Finansministeren bemyndiges til at afholde de med Lovens Gennemførelse forbundne Udgifter, og disse bevilges paa de aarlige Finanslove.

De kontrollerende Tjenestemænd har Ret til at foretage Eftersyn i de af Loven omfattede Virksomheder og til at efterse saavel Virksomhedernes autoriserede Handelsbøger med dertil hørende Bilag som det af Toldvæsenet foreskrevne særlige Regnskab. Kontrollen er berettiget til at forlange sig Bøgerne forelagt saa ofte, som den anser det for nødvendigt,

hvorfor de skal være tilgængelige i Virksomhedens sædvanlige Forretningstid. Kontrollen kan foreskrive, efter hvilke Regler Handelsbøgerne skal føres, for at de fornødne Oplysninger kan staa til Raadighed. Virksomhedens Indehaver saavel som hans Folk er pligtige at yde eller lade yde Kontrollen al fornøden Vejledning og Hjælp.

Udgifterne til Befordring og Dagpenge ved Eftersyn af Virksomhederne bæres af Statskassen.

Kontrolmyndigheden er under Ansvar efter den almindelige Straffelovs Bestemmelser om Forbrydelser i Embedsforhold forpligtet til overfor uvedkommende at hemmeligholde, hvad den gennem Kontrolvirksomheden er blevet vidende om.

De i §§ 17—21 indeholdte *Straffebestemmelser* svarer i alt væsentligt til de i saa Henseende gældende Regler i de forskellige Forbrugsbeskatningslove.

I § 22 indeholdes *Overgangsbestemmelser*, hvorefter det paahviler Kommunerne ved Lovens Ikrafttræden at tilstille Toldbestyrelsen Afskrift af Ligningslisterne vedrørende Brændevinsafgiften for Finansaaret 1930—31. Paa Grundlag heraf fastsættes Afgiften for de i § 3, under Punkterne 4 og 5, omhandlede Virksomheder, med Undtagelse af de i § 10 omhandlede Sæsonvirksomheder.

For Finansaaret 1931—32 fastsættes Afgifterne for de nævnte Virksomheder forholdsvis efter deres Omsætning af stærke Drikke i det Tidsrum i Finansaaret 1930—31, for hvilket der foreligger Oplysning om Omsætningens Størrelse i det i § 13 omhandlede Driftsregnskab, i Forbindelse med det i øvrigt om Virksomhedens Omsætning foreliggende.

I § 23 omhandles *Kommunernes Andel i Afgiften*.

Af den i Henhold til Loven opkrævede Afgift tillægges der hver enkelt Kommune en Trediedel af det Beløb, der indkommer fra de i den paagældende Kommune beliggende afgiftspligtige Virksomheder, dog saaledes at Kommunens Andel ikke bliver mindre end det Beløb, den paagældende Kommune har oppebaaret i Finansaaret 1929—30 som Andel af Brændevinsafgiften i Medfør af de hidtil gældende Regler herom. De Kommunerne saaledes tillagte Beløb udbetales aarligt af Statskassen efter nærmere af Finansministeren derom udfærdigede Regler.

Efter § 24 træder Loven, der ikke gælder for Færøerne, i Kraft den 1. April 1930. Samtidig bortfalder den i Lov Nr. 253 af 12. Juni 1922, jfr. Lov Nr. 220 af 1. Maj 1923, omhandlede Afgift paa Omsætningen i Kafeer, Restaurationer m. m. Endvidere ophæves fra samme Tidspunkt de om den kommunale Brændevinsafgift gældende, nærmere opregnede, Bestemmelser.

Ved Lovforslagets Fremsættelse fremhævede Ministeren, at Omsætningsafgiften, der vil være let at administrere, vil give baade de handlende og navnlig Restauratørerne en betydelig Lettelse med Hensyn til de Bøger, de skal føre, og de Regler, de skal følge vedrørende deres Omsætning, idet man har valgt Grupperystemet, saaledes at de betaler en fast aarlig Afgift, efter som de hører til den ene eller anden Gruppe af Skalaen; ligesom Kontrollen vil blive meget lettere.

Ved 1. Behandling anbefalede Lovforslaget af Socialdemokraternes og de Radikales Ordførere, henholdsvis *Trier* og *Steen*, medens saavel Venstres Ordfører, *Neergaard*, som de Konservatives Ordfører, *Korsgaard*, udtalte deres Betænkelighed i forskellige Retninger, om de end ansaa det for en Fordel at blive af med Restaurationsskatten. Retsforbundets Ordfører, *Hans Hansen*, hævdede, at denne Skat burde ophæves uden nogen Kompensation.

I Udvalgets Betænkning udtales, at selv om man fra alle Sider indenfor Udvalget nærede Ønsker om at komme bort fra Restaurationsskatten, havde det ikke været muligt at opnaa Enighed om de Afgiftsbestemmelser, der maa træde i Stedet for den gældende Lov.

Flertallet (Socialdemokrater og Radikale) indstillede det forelagte Lovforslag til Vedtagelse med nogle af Finansministeren stillede Ændringsforslag, der tilsigtede paa visse Punkter at imødekomme de af Erhvervene overfor Udvalget fremsatte Ønsker, og hvorved bl. a. Overgangen i de af Ministeren foreslaaede Afgiftssatser blev gjort mere jævn, hvorhos en i Lovforslaget indeholdt Bestemmelse om, at »Kontrollen kan affordre enhver i Virksomheden ansat Oplysninger vedrørende Omsætningens Størrelse m. v.«, blev strøget. Derhos udtalte Ministeren ved 2. Behandling, at de i Lovens § 13 indsatte Kontrolbestemmelser ikke vil blive haandhævet stærkere, end det er absolut nødvendigt, saa lempeligt som muligt, og at man fra Ministeriets Side vil forhandle med Erhvervene om deres Gennemførelse.

Venstremindretallet udtalte i Betænkningen, at det »mod-sætter sig ikke Restaurationsskattens Ophævelse og heller ikke den foreslaaede Nedgang i Indtægten af den indirekte

Beskatning. Derimod nærer vi overvejende Betæneligheder overfor de foreslaaede Kompensationslove. De Vanskeligheder, Restaurationsskatten paaførte det vedkommende Erhverv med Hensyn til Kontrol og øgede Administrationsomkostninger, vil nu, uden at Restaurationserhvervet befries derfor, komme til at omfatte en langt større Kreds af næringsdrivende i By og paa Land. De Prisforhøjelser, som vil blive en Følge af Lovens Vedtagelse, vil gennem Hjemmeforbruget af de merbeskattede Varer ramme en væsentlig større Kreds, end Tilfældet var efter den tidligere Lov. Der kan heller neppe herske Tvivl om, at Byrden for Befolkningen som Helhed, trods Statskassens betydelige Afkald, vil blive mindst lige saa stor som den, Restaurationsskatten medførte, idet der i Stedet for en fast og kontrolabel Afgift vil opstaa en ukontrolabel Prisdannelse med Skattens Fordeling paa Varerne, Avance af Skatter etc. Ligeledes maa vi hævde, at Tillægsafgiftens Forøgelse vil blive en finansiel Skuffelse, bl. a. fordi den vil blive en yderligere Spore for Smugleriet.« Mindretallet kunde derfor ikke anbefale at stemme for Lovforslaget.

Det *konservative Mindretal* ønskede »at fastslaa, at de forelagte Lovforslag aldeles ikke opfylder de nuværende Regeringspartiers ofte gentagne Løfter om Restaurationsskattens Afskaffelse, idet disse Løfter, som det klart fremgaar af Erhvervenes nu fremsatte Udtalelser, er opfattet og maatte opfattes som et Løfte om ikke paa anden Maade at ramme enkelte Erhverv og Virksomheder.

Om Restaurationsskatten ønsker Mindretallet at udtale, at Hovedbegrundelsen for dens Gennemførelse var dens overvejende luksusagtige Karakter. De Skatter, som foreslaas indført til delvis Erstatning for Restaurationsskatten, maa Mindretallet betragte som udprægede Luksusskatter, hvorfor Mindretallet ikke principielt er Modstander af den foreslaaede Omlægning. Mindretallet maa dog være betænkeligt ved, at Statskassen ved den foreslaaede Omlægning giver Afkald paa en Indtægt paa ca. 5 Mill. Kr.

En berettiget Hovedindvending imod Restaurationsskatten var efter Mindretallets Opfattelse det store Kontrolapparat, som Loven medførte; efter Mindretallets Mening vil de foreslaaede Skattelove medføre et endnu større Kontrolapparat derved, at Handelsstanden ogsaa inddrages under Særbeskatningen, hvilket Mindretallet er meget betænkeligt ved. — Lovforslagets Kontrolbestemmelser lader sig ikke udføre effektivt, ligesom de medvirker til at vanskeliggøre Forholdet mellem Leverandøren og Kunden, hvortil kommer, at disse Forholdsregler vil medføre meget store Udgifter for de paagældende Virksomheder, hvilke Konsekvenser Mindretallet maa anse for meget uheldige.«

Dels for at rette paa disse uheldige Bestemmelser, dels for at gøre Beskatningen jævn efter Omsættningens Størrelse og endelig for at rette enkelte andre efter Mindretallets Opfattelse uheldige Bestemmelser i Lovforslaget stillede Mindretallet nogle Ændringsforslag, som det imidlertid tog tilbage under Forhandlingen, da det ikke kunde vente at se dem vedtaget og haabede, at de vilde blive opstillet igen i Landstinget. Et enkelt af dem, som tilsigtede at gøre Beskatningen jævn og undgaa store Spring, erklærede Ministeren i det væsentlige at kunne tiltræde, dog i en noget ændret Form, som han vilde give Udtryk til 3. Behandling. Forslaget faldt delvis sammen med et af ham stillet, som han tog tilbage, og til 3. Behandling stillede Ministeren da et nyt Forslag, som vedtoges. Om et andet af Mindretallets Ændringsforslag, som gik ud paa at fritage for Afgift Varer (Ølrationer), som paa Bryggerierne gives Arbejderne efter Aftale som en Del af deres Vederlag, udtalte Ministeren, at det var unødvendigt, da der ikke vilde blive Tale om at beskatte dem. — Venstres Ordfører anbefalede at afholde sig fra at stemme om Ministerens Ændringsforslag, da de ikke kunde øve nogen Indflydelse paa Partiets Beslutning om ikke at ville stemme for Lovforslaget.

Endelig var der af Retsforbundets Medlemmer stillet Forslag om at indskrænke Lovforslaget til en Bestemmelse om, at Loven om Restaurationsskat ophæves; dette Forslag forkastedes med 68 Stemmer mod 2, medens 42 afholdt sig fra at stemme. — Ved 3. Behandling anbefalede saavel Venstres som de Konservatives Ordfører at afholde sig fra at stemme, og Lovforslaget vedtoges med 68 Stemmer, medens 39 ikke stemte.

I *Landstinget* anbefaledes Lovforslaget af Socialdemokraternes og de Radikales Ordfører, henholdsvis *Stumph* og *Gunnar Fog-Petersen*, medens Venstres Ordfører, *Johannes Jensen*, der fremsatte forskellige Indvendinger, udtalte, at han ikke kunde tilsige sit Partis direkte Medvirkning til Lovforslagets Gennemførelse. De Konservatives Ordfører, *Lange*, kunde, henset til de Mangler, Lovforslaget efter hans Mening havde, ikke anbefale det, men vilde gerne medvirke til at ændre det.

I Udvalgets Betænkning, der var meget kortfattet, indstillede Socialdemokrater og Radikale Lovforslaget til Vedtagelse, Venstre erklærede ikke at kunne tiltræde det og forbeholdt sig at motivere sin Stilling i Salen, og det konservative Mindretal stillede forskellige Ændringsforslag, delvis faldende sammen med de i Folketinget opstillede. Ministeren erklærede ikke at kunne modtage dem, om han end havde Sympati for Enkeltheder, og Venstres Ordfører udtalte, at

hans Parti sympatiserede med nogle af dem og var imod andre, men ansaa dem for for smaa til af den Grund at sende Lovforslaget tilbage til Folketinget. Forslagene forkastedes, idet kun de Konservative (6) stemte for dem, medens Venstre afholdt sig fra at stemme. — Ved 3. Behandling anbefalede saavel Venstres som de Konservatives Ordfører at afholde sig fra at stemme, og Loven vedtoges da med 29 Stemmer, medens 24 ikke stemte.

6. Lov om Ændring af Spiritusbeskatningen m. m. (Finansminister *Bramsnæs*). [A. Sp. 6235—C. Sp. 1097, 1109].

Fremsat i *Folketinget* $21/3$ (F. Sp. 6026). 1. Beh. $21/3$ (F. Sp. 6080). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Afgift til Stat og Kommuner paa Omsætningen af stærke Drikke (se Side 77). Betænkning (B. Sp. 1661) afgiven $22/3$. (Ordfører: Hans Nielsen). 2. Beh. $22/3$ (F. Sp. 6198). 3. Beh. $22/3$ (F. Sp. 6222). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $22/3$ (L. Sp. 1175 jfr. 1146). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Afgift til Stat og Kommuner paa Omsætningen af stærke Drikke (se Side 77). Betænkning (B. Sp. 1673) afgiven $22/3$. (Ordfører: Johannes Jensen). 2. Beh. $22/3$ (L. Sp. 1189). 3. Beh. $22/3$ (L. Sp. 1194). *Loven stadfæstet 22. Marts 1930*. (Lov-Tid. Nr. 82).

Det egentlige Formaal med denne Lov er i Forbindelse med Loven om Afgift paa Omsætningen i Kafeer og Restaurationer, se Nr. 5, at skaffe delvis Kompensation for Ophevelse af Restaurationsskatten, se nærmere under den nævnte Lov, men ved Siden deraf indeholder Loven nogle deraf uafhængige Bestemmelser om *Beskatning af visse andre Arter af Alkohol* til teknisk Brug end Spiritus, nemlig Butylalkohol, Amylalkohol, og Propylalkohol. Disse Alkoholer, der nu inddrages under en tilsvarende Beskatning som Spiritus, anvendes nu paa Grund af deres langt lavere Beskatning i stigende Omfang paa Omraader, f. Eks. i Parfumeindustrien, hvor der hidtil har været anvendt afgiftspligtig Spiritus. Ved at inddrage disse Alkoholer under Spiritusbeskatningen opnaas endvidere, at den med den nugældende Beskatning af Fuselolie bestaaende negative Beskyttelse paa Fremstil-

lingen her i Landet af Amyl-, Butyl- og Propylalkohol og Acetater heraf ophæves, saaledes at der skabes Mulighed for Optagelse af en indenlandsk Produktion af disse Alkoholer og Acetater, af hvilke navnlig de sidstnævnte finder udbredt Anvendelse som Opløsningsmidler i Lakindustrien m. v.

Lovens Bestemmelser herom gaar nærmere ud paa, at udenlandsk Fuselolie, der anvendes til Fremstilling af Amyl-, Butyl- og Propylalkohol eller Acetater, gøres toldfri, og at indenlandsk Fuselolie, der anvendes til samme Formaal, gøres afgiftsfri ved Godtgørelse af den indenlandske Afgift, at Toldsatsen for Amyl-, Butyl-, Propyl- og Metylalkohol sættes til samme Beløb som den indenlandske Produktionsafgift for Sprit, 60 Ø. pr. Liter, og at saadanne her i Landet fremstillede Alkoholer og Acetater heraf underkastes samme Beskatning, at de nævnte Alkoholer og Acetater bliver henholdsvis toldfri og afgiftsfri, naar de underkastes Denaturering, samt at der paalægges Isopropylalkohol og Metylalkohol, for saa vidt de ikke anvendes til teknisk eller medicinsk Brug, en tilsvarende Tillægsafgift som Spiritus. For Tiden finder disse Alkoholer væsentligst Anvendelse i Parfumeindustrien og vil herefter foruden med Produktionsafgiften, respektive Tolden, blive beskattet med 2 Kr. 35 Ø. pr. Liter.

Da det muligt kan ventes, at man efter Gennemførelsen af Beskatningen af disse Alkoholer vil gaa over til Brugen af andre Alkoholer, er i Loven optaget en Bestemmelse om, at Beskatningen paa Finansloven kan udvides til ogsaa at gælde for saadanne andre Alkoholer.

Udvidelsen af Spiritusbeskatningen til ogsaa at omfatte andre Alkoholer nødvendiggør visse Ændringer i Toldloven bl. a. med Hensyn til Ekstrakter og Essenser samt Parfumerier, saaledes at de med disse Alkoholer tilberedte Varer ligestilles med dem, der er tilberedt med Spiritus. Bestemmelser herom er optaget i Loven:

Lovens Hovedbestemmelser angaar imidlertid *Forhøjelse af Told- og Tillægsafgiften af Spiritus* for at fremskaffe en forøget Indtægt deraf.

Bestemmelserne om Forhøjelsen af *Tillægsafgiften*, som findes i Lovens § 2, gaar ud paa at forhøje denne Afgift, der er fastsat i Lov Nr. 114 af 1. April 1922, med 2 Kr. pr. Liter ren Alkohol, idet Afgiftssatsen for her i Landet

fremstillet Drikkespiritus forhøjes fra 15 Kr. til 17 Kr. pr. Liter 100 pCt., og Afgiftssatsen for udenlandsk Drikkespiritus fra 7 Kr. 50 Ø. til 8 Kr. 50 Ø. pr. Liter af 50 pCt. Styrke eller derunder.

Toldforhøjelserne for Spiritus, hvorom Bestemmelserne findes i Lovens § 1, ad Toldlovens Løbe-Nr. 29—31, omfatter ikke raa og rensed Sprit, der vedblivende er opført til den nugældende Toldsats, 45,5 Ø. pr. Liter af 50 pCt. Styrke eller derunder, idet man under Hensyn til, at langt den overvejende Del af Forbruget af Sprit her i Landet anvendes til tekniske Formaal, ikke har ment at burde foreslaa en Forhøjelse af Tolden, som i Tilfælde af en Ændring af den nuværende Ordning med Hensyn til Produktionen og Importen af Sprit vilde aabne Mulighed for en Forhøjelse af Prisen ogsaa for den Sprit, som anvendes til teknisk Brug. Akvavit og Brændevin, som nu, naar de indføres paa Fustage, henføres under samme Tarif-Nummer som Sprit, ligestilles derimod med anden Drikkespiritus.

Toldsatserne for Drikkespiritus, bortset fra Sprit, andrager nu, naar Varen indføres paa Flasker og lignende Beholdere, 1 Kr. 10 Ø. pr. Liter, for Akvavit og Brændevin paa Fustage 45,5 Ø. og for anden Spirituosa paa Fustage 51,5 Ø. pr. Liter af 50 pCt. Styrke eller derunder. Ved Loven forhøjes Toldsatsen for Spiritus paa Fustager til 1 Kr. 50 Ø. pr. Liter af 50 pCt. Styrke eller derunder, og denne Toldsats kommer tillige til Anvendelse paa Spiritus paa Flaske, naar Alkoholstyrken ikke overstiger 50 pCt. For Spiritus af højere Styrke end 50 pCt. ansættes Tolden forholdsmaessigt efter Styrken, saaledes at Tolden for 1 Liter 100 pCt. Spiritus bliver 3 Kr., hvilken Toldsats kommer til Anvendelse for Spiritus paa Flasker, naar Alkoholindholdet overstiger 50 pCt.

Det udtales i Bemærkningerne, at saafremt de foreslaaede Toldforhøjelser gennemføres, vil der blive foretaget saadanne Ændringer i de nu praktiserede Regler for den siden 1919 bestaaende Regulering af Indførselen af Spiritus, at Indførsel af henholdsvis Akvavit og Brændevin og af andre Spirituosa (Kognak, Whisky, Rom, Genever, Likør, Bitter m. v.) kan finde Sted indenfor den samlede gennemsnitlige Indførselsmængde i Treaaret 1913—1915 af Varer, hørende til hver af

disse Grupper, saaledes at Begrænsningen paa Grundlag af Indførselsmængden af de enkelte Varearter bortfalder, hvilket formenes at være af megen Betydning for de paaagældende Forretninger.

Det fastsættes, at de nye Regler med Hensyn til Afgiftsberegningerne træder i Kraft paa den Dag, da Lovforslaget forelægges for Rigsdagen. Finansministeren udtalte herom: »Det vil dog ikke paa nogen Maade sige, at der kan blive Tale om en Efterbeskatning i private Hjem eller hos Detailhandlere eller hos Restauratører. Nej, det, der her er Tale om, er, at de Firmaer, som har den store Handel med Spiritus, og de Virksomheder, som producerer Spiritus, begynder Beregningen af Afgiften — hvis den forandres — fra den Dag, da Lovforslaget bliver forelagt.«

Forhøjelsen af Tillægsafgiften paa den indenlandske og udenlandske Spiritus regnes at kunne indbringe 3,6 Mill. Kr., Forhøjelsen af Toldsatserne 0,7 Mill. Kr.

Denne Sag behandlede sammen med Loven om Omsætningsafgiften og af de samme Parti-Ordførere som ved denne. Medens Lovforslaget anbefalede af Regeringspartiernes Ordførere, udtalte Venstres Ordfører i Folketinget sig imod det, og i Udvalgsbetænkningen udtalte Venstremindretallet: — — — »maa vi hævde, at Tillægsafgiftens Forøgelse vil blive en finansiel Skuffelse, bl. a. fordi den vil blive en yderligere Spore for Smugleriet, og ganske særlig maa vi advare mod den betydelige Toldforhøjelse paa den udenlandske Spiritus, baade fordi den stærkt forøger den allerede meget store Beskyttelse paa dette Omraade og navnlig af handelspolitiske Grunde, i hvilken Henseende vi maa fralægge os ethvert Medansvar.« Mindretallet kunde ikke anbefale at stemme for Lovforslaget. Dette vedtoges i Folketinget med 68 Stemmer, medens 39 afholdt sig fra at stemme.

Ved 1. Behandling i Landstinget rettede Venstres Ordfører, Johannes Jensen, en Opfordring til Udenrigsministeren om at udtale sig om, hvorvidt Toldforhøjelsen ikke kunde befrygtes at skabe toldpolitiske Vanskeligheder fra Udlandet, og Udenrigsministeren udtalte derefter, »at man ved enhver Forandring, som vedrører Toldsatser eller Emner af den Karakter som Spiritus, maa være forberedt paa, at der et eller andet Sted vil opstaa Betæneligheder, maaske ogsaa fremkomme Indvendinger, overfor de Forandringer, der foregaar. Det forekommer mig imidlertid, at der ikke med Rette vil kunne rejses nogen Indvending i dette Tilfælde, at der ikke skabes forøgede Vanskeligheder for Indførsel fra

nogen af de interesserede Stater, saa vidt jeg kan se, paa en saadan Maade, at der fra nogen Side skulde være virkelig Anledning til at beklage sig derover. Og naar det ærede Medlem nærede en vis Frygt for, at Bestemmelserne om Toldforandringer skulde faa uheldige handelspolitiske Følger, kan jeg ikke se, at der i disse Bestemmelser Indhold findes noget rimeligt Grundlag for en saadan Frygt. Ogsaa i Landstinget anbefalede saavel Venstres som de Konservatives Ordfører at undlade at stemme for Lovforslaget, og ved 3. Behandling vedtoges Loven med 29 Stemmer, medens 24 afholdt sig fra at stemme.

7. Lov om Ændringer i og Tilføjelser til Toldloven af 29. Marts 1924. (Finansminister *Bramsnæs*). [A. Sp. 6249—C. Sp. 1477, 1855].

Fremsat i *Folketinget* $21\frac{1}{3}$ (F. Sp. 6036). 1. Beh. $24\frac{2}{3}$ (F. Sp. 6253). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Hans Nielsen [Form.], Trier, Chr. Hansen, J. P. Larsen [Sekr.], P. Andersen, Helga Larsen, Hans Rasmussen, Rager, Himmelstrup, Clausager, Raunkjær, Vejen, Vadgaard, Drachmann og Hendriksen). Betænkning (B. Sp. 2507) afgiven $\frac{3}{4}$. (Ordfører: Trier). 2. Beh. $\frac{5}{4}$ (F. Sp. 6780). 3. Beh. $\frac{5}{4}$ (F. Sp. 6813). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{3}{4}$ (L. Sp. 1631). 2. Beh. $\frac{10}{4}$ (L. Sp. 1721). 3. Beh. $\frac{10}{4}$ (L. Sp. 1764). *Loven stadfæstet 11. April 1930.* (Lov-Tid. Nr. 121).

Nærværende Lov, der er af *toldteknisk* Natur, er foranlediget af forskellige Henvendelser fra Erhvervene og gaar ud paa dels at imødekomme forskellige af Erhvervene fremsatte Ønsker om Toldlettelse og om andre Ændringer, som kæn være til Støtte for Produktionen og Lettelse for Handelen, dels at udjævne enkelte Misforhold i Toldbeskatningen, som er opstaaet som Følge af ændrede Pris- og Produktionsforhold.

De vedtagne Ændringer skønnedes ikke at ville faa nogen væsentlig Indflydelse i *fiskal* Henseende.

Med Hensyn til de enkelte Bestemmelser i Loven bemærkedes følgende:

1. *Kryddersild* med afskaarne Hoveder kan indføres til den samme Toldsats, som gælder for hele Kryddersild.

2. Sammensatte *elektriske Akkumulatorer* og Celler dertil opføres særskilt under Gruppen »Elektriske Installationsartikler« til en Toldsats af 16 Ø. pr. kg.

3. Der indføres Toldfrihed for Bælgrugten *Johannesbrød*.
4. *Klædningsstykker af Trikotage* kommer med Hensyn til Toldsatser ind under de Regler, der gælder for Klædningsstykker af andre Varer.
5. Der indføres Lettelser med Hensyn til Indførselen af *Lidser til Hattefabrikation*.
6. Diametergrænsen for *Jernrør til elektrisk Installation*, der er malede, lakerede eller forsynede med lignende Overtræk, sættes op fra 19 til 22 mm.
7. Almindeligt *Pap* samt simpleste *Pappapir*, der ikke fremtræder som farvet og i øvrigt opfylder Betingelserne for Tarifiering under Løbe Nr. 267 (1 kg 2 Ø.), henføres herunder uden nogen Undersøgelse af, om Varerne maatte være tilsat Farvestof.
8. Tolden for Rundtræ, Tømmer samt raat tilhuggede Blokke af *fine udenlandske Træsorter* (Løbe Nr. 325, 1 Kr. 65 Ø. pr. m³) ophæves.
9. Alle *Klavaturer* og *Klavermekanikker* samt Dele til saadanne af Træ samles under een Toldsats (Løbe Nr. 346, 1 kg 10 Ø.).
10. Der gives Toldfrihed for tomme brugte *Fustager* og *Kasser af Træ*, der ikke efter Brugen er undergaaet nogen Bearbejdning, og som indføres til Anvendelse som Emballage for Varer.
11. *Sild*, der er fisket paa danske Fiskerfartøjer i aaben Sø og nedlagt som Kryddersild, maa indgaa toldfrit, naar den indbringes i dansk Fartøj og der til Nedkrydringen er anvendt her i Landet toldberigtigede Varer.
12. *Omregning af fremmed Mønt* ved Værditoldberegningen finder Sted efter Omregningskurser, fastsatte af Toldbestyrelsen for nærmere angivne Perioder.
13. Finansministerens Bemyndigelse til Nedsættelse af *Pakhusleje for toldfri Varer* udvides.

Efter 1. Behandling i *Folketinget*, hvor *Ordførerne* var: Hans Nielsen (S.), Himmelstrup (V.), Drachmann (K. F.) og Rager (R. V.), henvistes Lovforslaget til et Udvalg, der i sin Betænkning foreslog enkelte mindre Ændringer, der vedtoges.

I Betænkningen fremsattes endvidere følgende Bemærkninger: »I Udvalget har endvidere været drøftet Spørgsmaalet om at søge Tolden paa Ost (Pos. 263), Humle (Pos. 114) og flydende Melasse (Pos. 313) hævet. Udvalget er enig om, at Spørgsmaalet om Ostetolden og Humletolden ikke umiddelbart falder indenfor en saakaldt teknisk Revision af Toldloven, medens et Flertal (Udvalget undtagen Drachmann og Hendriksen) derimod maa mene, at *Spørgsmaalet om*

Ophævelse af Tolden paa flydende Melasse til Foderbrug meget vel lader sig inddrage under en teknisk Toldlovsrevision, idet de bestaaende Toldforhold — Toldfrihed paa den blandede Melasse (Klidmelasse), men Told paa Raavaren, den flydende Melasse — giver negativ Beskyttelse for saadanne Virksomheder her i Landet, som fremstiller Foderblandinger, der indeholder flydende Melasse. Under Hensyn til Melasse-spørgsmaalets hele komplicerede Natur har Udvalget imidlertid ikke stillet Forslag om Ophævelse af Tolden paa flydende Melasse, idet et saadant Forslag maa kræve Undersøgelser, som det sene Tidspunkt af Rigsdagssamlingen, paa hvilket Behandlingen af nærværende Forslag foregaar, ikke giver Mulighed for. Flertallet henleder under Henvisning til ovenstaaende Finansministerens Opmærksomhed paa dette Forhold. « Ministeren erklærede at ville tage Spørgsmaalet op til nøje Overvejelse og Undersøgelse.

Udvalget har i Betænkningen henledt Finansministerens Opmærksomhed paa forskellige Forhold, der omhandles i Bilagene, som er Aftryk af Skrivelser fra Organisationer og Foreninger. Ministeren lovede at undersøge disse Forhold.

Lovforslaget vedtoges *enstemmigt* i Folketinget og ligeledes i *Landstinget*, hvor *Ordførerne* var: N. K. Kristensen (V.), Carl F. Madsen (S.), Tvede (K. F.) og Gunnar Fog-Petersen (R. V.).

8. Lov om Ændring i Lov Nr. 126 af 27. Juni 1927 om Statens Tjenestemænd. (Finansminister *Brams-næs*). [A. Sp. 4977—C. Sp. 309, 371].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{4}{2}$ (F. Sp. 4721). 1. Beh. $\frac{7}{2}$ (F. Sp. 5002). 2. Beh. $\frac{11}{2}$ (F. Sp. 5050). 3. Beh. $\frac{13}{2}$ (F. Sp. 5145). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{10}{2}$ (L. Sp. 766). 2. Beh. $\frac{21}{2}$ (L. Sp. 797). 3. Beh. $\frac{26}{2}$ (L. Sp. 824). *Loven stadfæstet 19. Marts 1930*. (Lov-Tid. Nr. 175).

Loven gaar ud paa at udskyde den ved § 900 i Tjenestemandsløven af 27. Juni 1927 paabudte Revision af Loven, Fremsættelse af Lovforslag i Rigsdagssamlingen 1929—30, til Rigsdagssamlingen 1930—31.

Udskydelsen af Lovens Revision er foranlediget ved, at Formanden for den af Finansministeren den 11. Maj 1929 nedsatte Kommission til at forberede Revisionen og udarbejde et Lovforslag i Slutningen af Aaret 1929 meddelte Ministeren, »at Kommissionen ikke vil være i Stand til at afgive sin Betænkning i Løbet af de første 3 Maaneder«, hvorved det

blev umuligt for Regeringen at udarbejde et Lovforslag i indeværende Samling.

Ved 1. Behandling i Folketinget stillede de Konservatives Ordfører, *Parkov*, det Spørgsmaal til Ministeren, om Regeringen ikke agtede at genoptage den i forrige Samling foreliggende Sag, se Aarvog 1928—29, Side 191, ved hvilken man vilde komme Assistentklassen til Hjælp ved Oprettelse af Overassistentstillinger. Taleren mente, at der er Skuffelse blandt Tjenestemændene i Almindelighed over, at Tjenestemandsløven ikke bliver revideret i denne Samling, og særlig gælder dette Assistentklassen, hvis Avancementsforhold er meget daarligere. Finansministeren svarede, at Regeringen ikke vil foretage en stykkevis Revision af Løven og derfor ikke forelægge Lovforslag om Overassistenter. — Ved 3. Behandling anbefalede *Christmas Møller* at undlade at stemme angaaende Lovforslaget, der blev vedtaget med 66 Stemmer, medens 39 Medlemmer tilkendegav, at de hverken ønskede at stemme for eller imod. — I Landstinget udtalte baade de Konservatives og Venstres Ordførere en Beklagelse af, at der ikke bliver gjort noget for at forbedre Assistenternes Kaar. Ved 3. Behandling anbefalede Venstres Ordfører at undlade at stemme, og Løven vedtoges enstemmigt med 28 Stemmer, medens 33 afholdt sig fra at stemme.

9. Lov om Udstedelse af Skatkammerbeviser.

(Finansminister *Bramsnæs*). [A. Sp. 6273—C. Sp. 1485, 1855].

Fremsat i Folketinget $\frac{2}{4}$ (F. Sp. 6595). 1. Beh. $\frac{4}{4}$ (F. Sp. 6705). Henvist til Finansudvalget (se Side 25). Betænkning (B. Sp. 2527) afgiven $\frac{4}{4}$. (Ordfører: L. D. Rasmussen). 2. Beh. $\frac{5}{4}$ (F. Sp. 6796). 3. Beh. $\frac{5}{4}$ (F. Sp. 6813). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{3}{4}$ (L. Sp. 1630). 2. Beh. $\frac{10}{4}$ (L. Sp. 1721). 3. Beh. $\frac{10}{4}$ (L. Sp. 1763). *Løven stadfæstet 15. April 1930*. (Lov-Tid. Nr. 146).

Nærværende Lov er en Fornyelse af Lov Nr. 265 af 6. November 1926 (se Aarvog 1926—27, Side 112), og den bemyndiger Finansministeren til, for at tilvejebringe Midler til Afholdelse af løbende Udgifter, hvortil budgetterede Statsindtægter endnu ikke haves rede, at udstede Skatkammerbeviser løbende i indtil 6 Maaneder. Finansministeren bestemmer Skatkammerbevisernes Størrelse og Form saavel som Tidspunktet for deres Udstedelse. Det samlede Paaly-

dende af de til enhver Tid i Omløb værende Skatkammerbeviser maa ikke overstige 50 Mill. Kr.

Loven træder straks i Kraft med Gyldighed fra 1. Januar 1930 til 31. December 1932.

Loven af 1926 havde kun Gyldighed indtil 1. Januar 1930. Ved en Forglemmelse fra Departementets Side fremkom Forslag til nærværende Lov først den 2. April 1930. Venstres og de Konservatives Ordførere i *Folketinget*, N. Neergaard og Pitzner, henledte paa Foranledning af denne Uregelmæssighed Opmærksomheden paa den langvarige Vakance — $\frac{3}{4}$ Aar —, der har været med Hensyn til Besættelsen af Departementschefposten i Finansministeriets 2. Departement.

Lovforslaget vedtoges *enstemmigt* og uændret i begge Ting.

10. Lov om Statsgaranti for Forrentningen af de af Sønderjyllands Kreditforening udstedte Kasseobligationer af 5. Serie. (Finansminister *Bramsnæs*). [A. Sp. 6275—C. Sp. 1541, 1961].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{2}{4}$ (F. Sp. 6594). 1. Beh. $\frac{1}{4}$ (F. Sp. 6699). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (J. P. Nielsen [Sekr.], P. Mortensen, Hinrichsen, Fisker, Gerhard Nielsen [Form.], Trier, Jens Jensen, Holdgaard, Chr. Ernst Christensen, Kyed, Tange, Christensen [Høng], Sevelsted, C. J. F. Sven og Nissen). Betænkning (B. Sp. 2543) afgiven $\frac{5}{4}$. (Ordfører: J. P. Nielsen). 2. Beh. $\frac{7}{4}$ (F. Sp. 6859). 3. Beh. $\frac{8}{4}$ (F. Sp. 6930). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{9}{4}$ (L. Sp. 1706). 2. Beh. $\frac{11}{4}$ (L. Sp. 1770). 3. Beh. $\frac{11}{4}$ (L. Sp. 1772). *Loven stadfæstet 15. April 1930*. (Lov-Tid. Nr. 145).

Finansministeren bemyndiges ved Loven til at lade Staten overtage Garanti for Renten af 4 pCt. eller $4\frac{1}{2}$ pCt. Kasseobligationer udstedte af Sønderjyllands Kreditforening i en ny 5. Serie til et samlet Paalydende af indtil 15 Mill. Kr., idet dog denne Serie ifølge Finansministerens Bestemmelse kan forlanges sluttet, inden det nævnte Beløb af 15 Mill. Kr. er naaet. — Amortisationstiden for Laanene i denne Serie fastsættes til i det længste 45 Aar.

Ved Lovforslagets Fremsættelse udtalte Finansministeren bl. a., at han haabede at dette første Forsøg, der her gøres paa at komme *bort fra 5 pCt.s Serier* indenfor Kreditforenin-

gerne, vil bevirke, at man ogsaa indenfor andre Kreditforeninger overvejer Muligheden af at gaa bort fra 5 pCt.s Serier og tilbage til $4\frac{1}{2}$ pCt.s Serier.

Ved 1. Behandling i *Folketinget* var Ordførerne: J. P. Nielsen (S.), Chr. Ernst Christensen (V.), C. J. F. Sven (K. F.) og Jens Jensen (R. V.). Efter Ønske fra konservativ Side gik Lovforslaget i Udvalg, der med Undtagelse af C. J. F. Sven efter Samraad med Ministeren om en Række Spørgsmaal indstillede Lovforslaget til Vedtagelse uforandret. — Ved 3. Behandling anbefalede *Sven* sine Partifæller at undlade at stemme ud fra den Betragtning, at Lovforslaget var upaa-krævet; skulde endelig Staten yde sin Bistand til Højnelse af Kursen for Sønderjyllands Kreditforenings Obligationer, burde der benyttes andre Veje. *Hans Hansen* meddelte paa Retsforbundets Vegne, at de vilde stemme imod Lovforslaget, fordi Princippet i det var uoverskueligt i sine Konsekvenser, ligesom det hidrog til Forhøjelse af Jordpriserne. *Nissen* (K. F.) anbefalede Forslaget til Vedtagelse. Det vedtoges med 98 Stemmer mod 2.

I *Landstinget* anbefaledes Lovforslaget af Jepsen Christensen (V.), Jensen (Aale) (S.) og Gunnar Fog-Petersen (R. V.), medens Schovelin (K. F.) meddelte, at hans Parti af principielle Grunde ikke saa sig i Stand til at stemme for Lovforslaget og henviste til, at Hypotekbanken netop var dannet med det Formaal at støtte Kreditforeningsobligationernes Kurs. — Lovforslaget vedtoges uden Udvalg med 56 Stemmer.

11. Lov om Bemyndigelse til at konvertere Statens Dollarslaan. (Finansminister *Bramsnaes*). [A. Sp. 6405—C. Sp. 1875, 1963].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{11}{4}$ (F. Sp. 7220). 1. Beh. $\frac{11}{4}$ (F. Sp. 7241). 2. Beh. $\frac{11}{4}$ (F. Sp. 7243). 3. Beh. $\frac{11}{4}$ (F. Sp. 7245). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{11}{4}$ (L. Sp. 1780). 2. Beh. $\frac{11}{4}$ (L. Sp. 1784). 3. Beh. $\frac{11}{4}$ (L. Sp. 1785). *Loven stadfæstet 15. April 1930.* (Lov-Tid. Nr. 144).

Ifølge Loven bemyndiges Finansministeren til at foretage en Konvertering af Statens 6 pCt. Dollarslaan af 1921 stort 30 000 000 Dollars og Statens $5\frac{1}{2}$ pCt. Dollarslaan af 1925 stort 30 000 000 Dollars ved Optagelsen af et eller flere udenlandske Laan til en nominal Rente af ikke over $4\frac{1}{2}$ pCt. Den Kurs, til hvilken de nye Laan optages, skal i Forhold til den paa Grundlag af den effektive Rente beregnede Mindste-

kurs være saa høj, at Konverteringen kan foretages med Fordel for Staten.

Endelig bestemmes i Lighed med tidligere Love af lignende Art, at Kapital og Renter af Obligationerne af de nye Statslaan udbetales uden Fradrag af Skat, Stempel eller andre Afgifter til den danske Stat eller til Kommuner eller andre Institutioner i Danmark, ligesom Finansministeren bemyndiges til at afholde de med Konverteringen forbundne Omkostninger.

Loven traadte straks i Kraft og bortfalder med Udgangen af September 1930.

Forslag til Loven blev fremsat under Hensyn til, at Renten i den senere Tid havde vist en stærkt nedadgaaende Tendens, som har givet sig til Kende ved en almindelig Nedsættelse af Diskontoen baade i Europa og Amerika, hvorved der aabnede sig en Mulighed for Konvertering af den danske Stats Dollarslaan, nemlig 6 pCt. Laanet af 1921, som ifølge Kontrakten kan opsiges fra Debtors Side med 60 Dages Varsel til Renteterminen 1. Juli 1930 eller en følgende Halvaarstermin til Betaling med 105 pCt., medens det forfalder i sin Helhed til Parikurs i 1942, og 5½ pCt. Laanet af 1925, som kan opsiges med 3 Maaneders Varsel til Renteterminen 1. August 1930 og følgende Halvaarsterminer til Betaling til Parikurs, og som i øvrigt er amortisabelt i 25 Aar fra 1. August 1930 at regne.

Da den nedadgaaende Bevægelse i Renten og den dermed følgende Stigning af Obligationskurserne imidlertid, da Forslag til Loven blev forelagt, ikke mentes at have naaet Slutpunktet, og da muligt andre Forhold paa det udenlandske Laanemarked, efter hvad der oplystes paa nævnte Tidspunkt, stillede sig hindrende i Vejen for en Konvertering, ansaa man ikke Tidspunktet for en saadan for kommet, men paa den anden Side for ønskeligt, om Finansministeren gennem en ved Lov given Bemyndigelse til at optage et eller flere nye Laan kunde være rede til at benytte det gunstige Tidspunkt, for saa vidt dette maatte indtræffe, før Rigsdagen træder sammen til ordinær Samling i Oktober 1930. Forinden den omhandlede Bemyndigelse anvendes, vilde derfor Finansministeren forhandle med Medlemmer af begge Tings Finansudvalg for Rigsdagssamlingen 1929—30 om Laanets Optagelse, og det var en Forudsætning, at Rigsdagen skal indkaldes til Behandling af Sagen, hvis et af Partiernes Repræsentanter under Forhandlingerne kræver dette.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

12. Lov om Tillæg til Lov Nr. 129 af 12. April 1911 om Handel med Smør og fremmede Landbrugsprodukter m. m. (Landbrugsminister *Bording*). [A. Sp. 2897—C. Sp. 529, 1289].

Fremsat i *Folketinget* $13/11$ (F. Sp. 1917). 1. Beh. $5/12$ (F. Sp. 3181). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (A. C. Mortensen, Larsen [Bjerre] [Skr.], Marinus Sørensen [Form.], Trier, M. F. Mortensen, Jensen [Lillering], Jens Sørensen, Mads Larsen, Kjærgaard-Jensen, Raunkjær, Fuglsang, A. Chr. Christensen, Edvard Sørensen, Ulrich og Viggo Hansen). Betænkning (B. Sp. 1433) afgiven $12/3$. (Ordfører: A. C. Mortensen). 2. Beh. $14/3$ (F. Sp. 5858). 3. Beh. $18/3$ (F. Sp. 5882). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $21/3$ (L. Sp. 1134). 2. Beh. $26/3$ (L. Sp. 1239). 3. Beh. $28/3$ (L. Sp. 1311). *Loven stadfæstet 31. Marts 1930*. (Lov-Tid. Nr. 109).

Indholdet af Loven, der angaar den saakaldte *Flødeis* (*Ice-Cream*), er væsentlig følgende:

Det fastsættes først, at ved *Flødeis* (*Ice-Cream*) forstaaes i denne Lov uanset mulig anden Betegnelse ethvert Produkt, der er tilvirket ved Afkøling af Blandinger, hvori Mælk eller *Fløde* udgør en væsentlig Bestanddel, og som ikke indeholder andre Fedtstoffer end Mælkefedt, og som udleveres i frossen eller delvis frossen Tilstand.

Vedrørende *Flødeis* til Salg eller Fordeling kan Landbrugsministeren fastsætte Bestemmelser om Tilvirkning — herunder Mindsteindhold af Mælkefedt —, Forhandling, Fordeling her i Landet og Udførsel her fra Landet samt om Indførsel, Forhandling, Fordeling her i Landet og Udførsel her fra Landet af udenlandsk *Flødeis*. Ministeren kan fastsætte et Sundheds- og Renlighedsregulativ for industri-mæssig Tilvirkning af *Flødeis* samt for Forhandling og Fordeling af saaledes tilvirket *Flødeis*. — Tilvirkning af *Flødeis* og af Margarine eller andre Surrogater for Mejeriprodukter eller Produkter, der er fremstillet af saadanne Surrogater, maa ikke foregaa i samme Lokale, og Lokalerne skal være saaledes adskilte, at Forbindelse kun er mulig ved at passere en aaben (ikke overdækket) Gaard, Vej eller Gade.

For saa vidt Fremstilling af *Flødeis* foregaaer paa *et Mejeri*, henregnes Fremstillingen med Undtagelse af den i

Hærdningsrummet foregaaende Proces til Mejerivirksomhed, jfr. § 1, sidste Stykke, i Fabrikloven af 29. April 1913.

Landbrugsministeren kan lade føre Tilsyn med Overholdelsen af de i denne Lov indeholdte og i Medfør af Loven fastsatte Bestemmelser. Den Sundhedskommissionerne paa hvilende Tilsynspligt berøres ikke af Loven.

Ministeren kan efter Indstilling fra De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation træffe saadanne Foranstaltninger, som kan antages at sikre og forbedre Kvaliteten af Mejeriprodukter, der udføres her fra Landet.

De i §§ 4 og 5 i Lov Nr. 109 af 10. April 1926 om Tillæg til Lov af 12. April 1911 om Handel med Smør og fremmede Landbrugsprodukter m. m. indeholdte Bestemmelser bringes til Anvendelse paa Overtrædelser af de i Medfør af denne Lov fastsatte Bestemmelser. Overtrædelserne straffes, for saa vidt der ikke herved efter den øvrige Lovgivning er forskyldt større Straf, med Bøder fra 20 til 2 000 Kr. Bøderne tilfalder Statskassen.

Loven, der ikke gælder for Færøerne, træder straks i Kraft, dog at foranstaaende Bestemmelse om Adskillelse af Lokaler, hvori Flødeis tilvirkes, først træder i Kraft den 1. Oktober 1933.

Lovforslag om dette Emne var forelagt i Rigsdagssamlingerne 1927—28 og 1928—29, se senest Aarbog 1928—29, Side 231; der var da Uoverensstemmelse om enkelte Punkter i Lovforslaget, medens det i Aar lykkedes at tilvejebringe Enighed. De Spørgsmaal, som tidligere voldte Vanskelighed, var dels, hvorvidt Flødeis skulde betragtes som et Mejeriprodukt og Tilvirkningen deraf forbeholdes Mejerierne — hvorved Margarinefabrikker, Bagerier og Konditorier afskæres derfra —, dels, hvorvidt Mejerier, der fremstiller Flødeis, skulde være underkastet Fabriktilsynet, hvilket ikke var Tilfældet efter de tidligere Lovforslag. Paa det første Punkt afviger Loven — ligesom det af Ministeren forelagte Lovforslag — fra det tidligere vedtagne derved, at det ikke forbydes Margarinefabrikker at fremstille Flødeis, men Fremstillingen deraf skal være adskilt fra Margarinefremstillingen. Med Hensyn til det andet Spørgsmaal, Fabriktilsynet, afveg det af Ministeren forelagte Lovforslag fra det tidligere, idet Mejerier efter det ikke fritages for dette Tilsyn. Efter Forslag af Folketingsudvalget, tiltraadt af Ministeren, ændredes dette derhen, at de fritoges, se Lovens Bestemmelse, men Socialdemokraterne, der altsaa

tiltraadte Forslaget, udtrykte i Betænkningen deres Betænk-
lighed derved og pointerede, at de kun gik med for at faa
Lovforslaget gennemført, og fordi Spørgsmaalet efter det
oplyste ikke havde stor Betydning. De forbeholdt sig imid-
lertid deres Stilling til Spørgsmaalet. — Efter Forslag af
Udvalget forlængedes Fristen for Ikrafttræden af Bestem-
melsen om, at Flødeis ikke maa tilvirkes i Lokaler, hvor der
tilvirkes Margarine, fra 1. Oktober 1930, som det var fore-
slaaet i det forelagte Lovforslag, til 1. Oktober 1933, men det
udtaltes i Betænkningen: »Udvalget er enig i at udtale, at
Margarinefabrikker ikke bør have Tilladelse til at udføre
Flødeis, saa længe den nævnte Adskillelse ikke er foretaget.«
Loven vedtoges enstemmigt i begge Ting.

13. Lov om Tillæg til Lov Nr. 95 af 1. April 1925 om Tilvirkning og Forhandling af Margarine m. m. (Landbrugsminister *Børding*). [A. Sp. 2905—C. Sp. 533, 1289].

Fremsat i *Folketinget* $13/11$ (F. Sp. 1918). 1. Beh. $5/12$
(F. Sp. 3181). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til
Lov om Tillæg til Lov Nr. 129 af 12. April 1911 om Handel
med Smør og fremmede Landbrugsprodukter m. m. (se Side
98). Betænkning (B. Sp. 1433) afgiven $12/3$. (Ordfører: A. C.
Mortensen). 2. Beh. $14/3$ (F. Sp. 5858). 3. Beh. $18/3$ (F. Sp.
5883). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $21/3$ (L. Sp. 1141,
jfr. 1134). 2. Beh. $26/3$ (L. Sp. 1240). 3. Beh. $28/3$ (L. Sp.
1342). *Loven stadfæstet 31. Marts 1930*. (Lov-Tid. Nr. 111).

Loven angaar de saakaldte Fedtemulsioner (Kunstfløde)
og fremtræder væsentlig som en ny Affattelse af § 13 i Marga-
rineloven af 1. April 1925, nemlig saalydende:

»For Fedtemulsioner af enhver Art, hvad enten de er
bestemt eller egnet til Menneskeføde eller til Foderbrug,
for Stoffer, der er fremkommet ved Inddampning eller Ind-
tørring af Fedtemulsioner, eller som ved Opblanding med
Vædske giver en Fedtemulsion, for Produkter, der er frem-
stillet ved Hjælp af saadanne Fedtemulsioner eller Stoffer,
samt for Erstatningsmidler for Skummetmælk, Kærnemælk
el. lign., kan Landbrugsministeren fastsætte Bestemmelser,
der svarer til de for Margarine i denne Lov fastsatte, eller
som i øvrigt skønnes fornødne for at sikre, at de nævnte
Varer ikke udgives for eller sælges som Mælk, Fløde eller i

det hele taget som Mejeriprodukter eller heraf fremstillede Produkter.

Landbrugsministeren bemyndiges til efter Indstilling og med Tilslutning af Industriraadet og De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation at fastsætte de Betegnelser, hvorunder de heromhandlede Fedtemulsioner og Stoffer skal benævnes ved Falbydelse, Forhandling, Fordeling, Avertering og Reklamering af enhver Art, jfr. § 4, 1. Punktum, og § 17 i fornævnte Lov Nr. 95 af 1. April 1925.«

Ved Loven ophæves dernæst den i Margarineovens § 4 indeholdte Bestemmelse om, at der i ethvert Udsalgssted, hvor der forefindes Margarine, skal være ophængt Opslag om Forhandlingen («Her sælges Margarine»). Fremdeles lovfæstes en af Landbrugsministeren — som det udtales i Bemærkningerne, uden formel Hjemmel — truffen Ordning, hvorom var fremsat Ønske fra Margarinefabrikantforeningens Side, om, at de i §§ 4 og 5 i Lov Nr. 109 af 10. April 1926 om Tillæg til Lov af 12. April 1911 om Handel med Smør og fremmede Landbrugsprodukter m. m. indeholdte Bestemmelser bringes til Anvendelse paa Overtrædelser af de i Margarineoven indeholdte Forskrifter og af de i Medfør af nævnte eller denne Lov givne Bestemmelser.

Endelig indeholder Loven Straffebestemmelser for Overtrædelser af den.

Det af Ministeren forelagte Lovforslag afveg fra de tidligere i Rigsdagssamlingerne 1927—28 og 1928—29 forelagte derved, at der var tilføjet Bestemmelsen om hans Bemyndigelse til at fastsætte Betegnelser for Fedtemulsioner — hvilken Bemyndigelse efter Forslag af Folketingsudvalget begrænsedes ved den angivne Indstillingsret for Organisationerne —, og ved Forslaget om at ophæve Bestemmelsen om Margarineopslagene, da denne ikke længere anses for nødvendig, hvilket ikke mødte Modsigelse.

14. Lov om Bekæmpelse af Bipest. (Landbrugsminister *Bording*). [A. Sp. 4273—C. Sp. 335, 409].

Fremsat i *Folketinget* 20/12 (F. Sp. 3690). 1. Beh. 10/1 (F. Sp. 3930). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (J. P. Jensen, Jensen [Lillering], J. I. Jørgensen, Ludvigsen [Form.],

M. F. Mortensen, Marinus Sørensen, Jens Sørensen [Sejlfjord], Andreasen [Forsinge] [Skr.], Edvard Sørensen, Hedelund, A. Chr. Christensen, Arnth Jensen, Johannes Hansen, Viggo Hansen og A. C. D. Petersen). Betænkning (B. Sp. 737) afgiven $1\frac{1}{2}$. (Ordfører: Ludvigsen). 2. Beh. $1\frac{1}{2}$ (F. Sp. 5284). 3. Beh. $2\frac{1}{2}$ (F. Sp. 5410). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $2\frac{1}{2}$ (L. Sp. 941). 2. Beh. $\frac{5}{3}$ (L. Sp. 947). 3. Beh. $\frac{7}{3}$ (L. Sp. 996). *Loven stadfæstet 15. Marts 1930*. (Lov-Tid. Nr. 69).

Loven er enslydende med den gældende Lov af 21. Januar 1925, se Aarvog 1924—25, Side 102, saaledes som den er ændret ved Lov af 30. Maj 1927, Aarvog 1926—27, Side 190, kun bortset fra, at der ikke findes nogen Revisionsbestemmelse i den, og at Omkostningerne ved den af Fællesledelsen for Biavlerforeninger iværksatte Bekæmpelse af Bipesten af Statskassen godtgøres med indtil tre Fjerdedele (tidligere Halvdelen), dog saaledes, at det til Raadighed stillede Beløb, 12 000 Kr., ikke overskrides.

Den sidstnævnte Ændring indsattes i Folketinget foranlediget af et Ønske fra Fællesledelsen. Den gældende Lov har efter Udtalelser i Bemærkningerne til Lovforslaget virket tilfredsstillende, hvorfor der ikke i den nye Lov er optaget nogen Revisionsbestemmelse.

15. Lov om Tillæg til Lov Nr. 136 af 1. Juni 1929 om Begunstigelser for Mergelselskaber. (Landbrugsminister Bording). [A. Sp. 5787—C. Sp. 329, 409].

Fremsat i Folketinget $\frac{7}{2}$ (F. Sp. 4991). 1. Beh. $1\frac{3}{2}$ (F. Sp. 5175). 2. Beh. $1\frac{1}{2}$ (F. Sp. 5243). 3. Beh. $1\frac{1}{2}$ (F. Sp. 5280). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $2\frac{1}{2}$ (L. Sp. 942). 2. Beh. $\frac{5}{3}$ (L. Sp. 947). 3. Beh. $\frac{7}{3}$ (L. Sp. 997). *Loven stadfæstet 31. Marts 1930*. (Lov-Tid. Nr. 98).

Ved Loven bemyndiges Landbrugsministeren til at meddele Andelsselskaber, hvis Medlemmer er Forbrugere af Mergel (Gødningsskalk), og som beforder Mergelen (Gødningsskalken) ved andre Transportmidler end de i Lov Nr. 136 af 1. Juni 1929 om Begunstigelser for Mergelselskaber omhandlede Spor, en Bevilling, hvorved der tillægges Selskabet den i nævnte Lovs § 1, Litra b., omhandlede Begunstigelse.

Bestemmelserne i Loven af 1. Juni 1929 skal ogsaa være gældende for de i denne Lovs § 1 omhandlede Bevillinger, for saa vidt de efter deres Beskaffenhed kan finde Anvendelse paa samme.

Mergelselskaber, der allerede har paabegyndt deres Virksomhed, men endnu ikke fuldført Merglingsarbejdet paa det Tidspunkt, da nærværende Lov træder i Kraft, kan opnaa Bevilling i Henhold til denne Lovs § 1 ved at gaa frem i Overensstemmelse med Reglerne i Loven af 1. Juni 1929 § 12, 3. Stykke.

Loven er foranlediget ved Andragende fra enkelte Mergelselskaber, som udkører Mergel ved Automobiles, om, at der maa blive gennemført et Tillæg til Loven af 1. Juni 1929, hvorved Landbrugsministeriet bemyndiges til at tilstaa vedkommende Selskab Bevilling til at nyde samme Fortrinsret i de ved Merglingen grundforbedrede Ejendomme, som ifølge nævnte Lov kan tilstaaes de Selskaber, der udkører Mergel ved Hjælp af transportable Spor.

16. Lov om Foranstaltninger til Bekæmpelse af Tuberkulose hos Fjerkræ. (Landbrugsminister *Bording*). [A. Sp. 5791—C. Sp. 429, 1199].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{7}{2}$ (F. Sp. 4992). 1. Beh. $\frac{13}{2}$ (F. Sp. 5177). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (J. P. Jensen, Helga Larsen [Form.], Jensen [Lillering], Jens Sørensen [Sejlfjord], Simonsen [Aarhus], Hinrichsen, Bjerring, Steen [Skr.], Johannes Hansen, Pinstруп, Fuglsang, Olav Olsen, Kjærgaard-Jensen, Viggo Hansen og Hans Thyge Jacobsen). Betænkning (B. Sp. 777) afgiven $\frac{6}{3}$. (Ordfører: J. P. Jensen). 2. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 5815). 3. Beh. $\frac{12}{3}$ (F. Sp. 5829). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{19}{3}$ (L. Sp. 1122). 2. Beh. $\frac{21}{3}$ (L. Sp. 1132). 3. Beh. $\frac{26}{3}$ (L. Sp. 1239). *Loven stadfæstet 31. Marts 1930*. (Lov-Tid. Nr. 110).

Loven gaar ud paa følgende:

Paa de aarlige Finanslove bevilges der et Beløb paa indtil 20 000 Kr., som efter nærmere af Landbrugsministeren foreskrevne Regler kan anvendes til Foretagelse af Tuberkulinprøver som diagnostisk Middel ved Bekæmpelse af Tuberkulose blandt Fjerkræ. Bevillingen maa kun benyttes overfor saadanne Ejere, der enten slagter det tuberkuløse Fjerkræ

eller paa en af Landbrugsministeren godkendt Maade afsondrer dette fra det sunde Fjerkræ og Kreatur- og Svinebesætningen paa Ejendommen. Ministeren fastsætter, hvilket Slags Fjerkræ der omfattes af nærværende Lov. Betalingen for Udførelsen af Tuberkulinprøverne fastsættes af Ministeren.

Saafernt et af Landbrugsministeren godkendt Eksportslagteri ønsker at slagte Fjerkræ, skal det indsende Anmeldelse derom til Ministeriet, der derefter meddeler Autorisation hertil. Autorisation kan kun gives, hvis de Forhold, under hvilke Slagtingen og det slagtede Fjerkræs Behandling foregaar, er fuldt forsvarlige, samt paa Betingelse af, at Fjerkræet underkastes Dyrlægeundersøgelse i Overensstemmelse med nærmere af Ministeren foreskrevne Regler. De med Undersøgelsen forbundne Udgifter er det offentlige uvedkommende. Betalingen for Dyrlægeundersøgelsen fastsættes af Ministeren. Det Fjerkræ, der efter Dyrlægeundersøgelsen skønnes angrebet af Tuberkulose i smittefarlig Form, skal destrueres, medens sundt Fjerkræ skal forsynes med et Mærke som af Landbrugsministeren nærmere paabudt.

Enhver, der ønsker at faa oprettet en Kontrol, saaledes at Fjerkræ, som er slagtet andetsteds end paa et af Landbrugsministeriet godkendt Eksportslagteri, kan blive underkastet Dyrlægeundersøgelse og mærket, skal gøre Anmeldelse derom til Landbrugsministeren, der derefter paa nærmere Betingelser kan meddele vedkommende Autorisation dertil. Det er kun tilladt at forsyne slagtet Fjerkræ med saadan Mærkning, naar Autorisation dertil er meddelt.

Ministeren bemyndiges til med Tilslutning af »Samvirkende danske Landboforeninger«, »Samvirkende danske Husmandsforeninger«, »Danmarks Fjerkræavlforening« og »Fællesudvalget for Fjerkræavl« at forbyde, at slagtet Fjerkræ falbydes eller forhandles uden at have været underkastet Dyrlægeundersøgelse og er mærket, jfr. §§ 2 og 3.

Landbrugsministeren træffer de fornødne Foranstaltninger til Forebyggelse af, at der her fra Landet udføres slagtet Fjerkræ — derunder Konserves fremstillet heraf —, der er fordærvet eller er angrebet af nogen Sygdom, saaledes at det ikke er egnet til Menneskeføde.

Loven gælder ikke for Færøerne og træder i Kraft 4 Uger efter dens Bekendtgørelse i Lovtidende.

I Bemærkningerne til Lovforslaget oplyses det, at Fjerkrætuberkulosen har efterhaanden opnaaet en betydelig, i visse Dele af Landet en højst foruroligende Udbredelse, særlig indenfor Hønsbestandene, saaledes at dens Bekæmpelse er paatrængende nødvendig. Foruden det direkte Tab, Sygdommen foraarsager dels ved at foranledige forringet Æglægning og dels ved, at de angrebne Dyr afmagres og ofte er uanvendelige til Menneskeføde, medfører Fjerkrætuberkulosen ogsaa paa anden Maade uheldige Forhold af stor økonomisk Rækkevidde, idet Fjerkræet, der ikke under naturlige Forhold smittes fra tuberkuløse Dyr, kan overføre Smitte til Dyr, naar det selv lider af Tuberkulose. En Smitteoverførelse til Svinet forekommer meget almindeligt, og i mange Egne af Landet kan man gaa ud fra, at mere end Halvdelen af de ved Slagtningen af Svin paa Svineslagterierne forefundne Tilfælde af Tuberkulose skyldes Smitte fra Fjerkræet.

Fjerkrætuberkulosen er en selvstændig Sygdomsform, der vedligeholdes ved Smitteoverførelse fra Fjerkræ til Fjerkræ, derimod ikke ved Smitte fra tuberkuløse Mennesker eller Dyr. Den forekommer fortrinsvis hos Høns og Kalkuner, men ogsaa hos andet Fjerkræ. Det har været forsøgt at bekæmpe Sygdommen gennem Vaccination under Anvendelse af Podestof af noget forskellig Art. De derved opnaaede Resultater har hidtil ikke været tilfredsstillende, og der kan foreløbig ikke anvises anden Vej til Fjerkrætuberkulosens Bekæmpelse end en saa tidlig Slagtning som mulig af de af Sygdommen angrebne Dyr i Forbindelse med samtidig foretagne grundige Desintektionsforanstaltninger. Der findes ikke andre Hjælpemidler til at paavise de tidligere Stadier af Sygdommen end Tuberkulinprøver, og selv om disse ved den nu brugelige Metode ikke kan siges at være ufejlbarlige, er de dog et meget værdifuldt Hjælpemiddel ved denne Sygdoms Bekæmpelse.

Det af Ministeren forelagte Lovforslag undergik nogle enkelte Ændringer af ringe Betydning.

17. Lov om Tillæg til Lov Nr. 103 af 4. April 1928 om Begunstigelser for Driftsaaenforeninger for mindre Jordbrugere paa Færøerne. (Landbrugsminister Bording). [A. Sp. 4283—C. Sp. 223, 307].

Fremsat i *Folketinget* $20/_{12}$ (F. Sp. 3690). 1. Beh. $22/_{1}$ (F. Sp. 4346). 2. Beh. $24/_{1}$ (F. Sp. 4404). 3. Beh. $28/_{1}$ (F. Sp. 4538). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $5/_{2}$ (L. Sp. 677).

2. Beh. $\frac{7}{2}$ (L. Sp. 681). 3. Beh. $\frac{12}{2}$ (L. Sp. 706). *Loven stadfæstet 21. Februar 1930.* (Lov.Tid. Nr. 52).

Ved Lovens § 1 udskydes den i Lov Nr. 103 af 4. April 1928 foreskrevne Revision af Loven — i Lagtingssamlingen 1929 og Rigsdagssamlingen 1929—30 — til Lagtingssamlingen 1930 og Rigsdagssamlingen 1930—31. Efter § 2 kan der til Udlaan til Driftslaaneforeninger for mindre Jordbrugere paa Færøerne, der oprettes i Henhold til Loven af 4. April 1928, i Finansaaret 1930—31 anvendes et Beløb af indtil 10 000 Kr., samme Beløb, som er stillet til Raadighed ved tidligere Love.

I Bemærkningerne til Lovforslaget oplyses, at Spørgsmaalet om Lovens Revision har været forelagt Lagtinget i Samlingen 1929. Lagtinget har indstillet, at Revisionen udskydes et Aar, og at der i Finansaaret 1930—31 ligesom i tidligere Finansaar stilles til Raadighed et Beløb af 10 000 Kr. til Udlaan til Driftslaaneforeninger, idet der henvises til, at Spørgsmaalet om Lovens Revision ønskes gjort til Genstand for Overvejelse sammen med Spørgsmaal om Oprettelse af en Husmandsbank paa Færøerne. Indstillingen er anbefalet af Amtmanden over Færøerne. Der er ikke til Landbrugsministeriet indkommet noget Andragende om Stadfæstelse paa Vedtægter for Driftslaaneforeninger og om Laan i Henhold til Loven, og der har saaledes ikke hidtil været Anvendelse for de ved Loven til Raadighed stillede Midler, men Regeringen har dog ment, at Lagtingets Indstilling efter Omstændighederne bør imødekommes.

18. Lov om Tillæg til Lov Nr. 194 af 15. Juli 1927 om Oprettelse af mindre Jordbrug paa Færøerne. (Landbrugsminister *Bording*). [A. Sp. 4281—C. Sp. 221, 307].

FremSAT i *Folketinget* $\frac{20}{12}$ (F. Sp. 3690). 1. Beh. $\frac{22}{1}$ (F. Sp. 4345). 2. Beh. $\frac{24}{1}$ (F. Sp. 4403). 3. Beh. $\frac{28}{1}$ (F. Sp. 4537). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{5}{2}$ (L. Sp. 675). 2. Beh. $\frac{7}{2}$ (L. Sp. 680). 3. Beh. $\frac{12}{2}$ (L. Sp. 706). *Loven stadfæstet 21. Februar 1930.* (Lov-Tid. Nr. 51).

Ved Lovens § 1 udskydes den i Lov om Oprettelse af mindre Jordbrug paa Færøerne af 15. Juli 1927 § 21 foreskrevne Revision af nævnte Lov — Lagtingssamlingen 1929

og Rigsdagssamlingen 1929—30 — til Lagtingssamlingen 1930 og Rigsdagssamlingen 1930—31.

I § 2 bestemmes, at til Udlaan til Oprettelse af nye mindre Jordbrug paa Færøerne i Henhold til Loven af 15. Juli 1927 og til Tillægslaan i Henhold til Lovens § 10 kan der i Finansaaret 1930—31 anvendes et Beløb af indtil 85 000 Kr., hvilket Beløb ogsaa var til Raadighed i de sidste Finansaar.

Udskydelsen af Revisionen af Loven af 1927 skete efter Indstilling af Lagtinget og Anbefaling af Amtmanden over Færøerne. Den sidste oplyste, at der indtil Midten af November 1929 er givet Tilsagn om i alt 5 Laan, og at enkelte Sager om Laan er til Behandling i den i Lovens § 1 ommeldte Kommission.

19. Lov om Tillæg til Lov Nr. 71 af 7. April 1899 om Salg af indenlandske Haveprodukter og indenlandsk Frugt ved offentlig Auktion. (Landbrugsminister Bording). [A. Sp. 6265—C. Sp. 1319, 1885].

Fremsat i *Folketinget* $26/3$ (F. Sp. 6321). 1. Beh. $27/3$ (F. Sp. 6443). 2. Beh. $1/4$ (F. Sp. 6543). 3. Beh. $3/4$ (F. Sp. 6606). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $8/4$ (L. Sp. 1633). 2. Beh. $10/4$ (L. Sp. 1722). 3. Beh. $11/4$ (L. Sp. 1768). *Loven stadfæstet 15. April 1930.* (Lov-Tid. Nr. 151).

Ifølge Lov Nr. 71 af 7. April 1899 § 1 kan Landbrugsministeriet meddele dertil egnede Personer Bevilling til at holde offentlig Auktion over indenlandske Haveprodukter og indenlandsk Frugt, men en Forening, der har faaet en saadan Bevilling, maa ogsaa modtage Ikke-Medlemmers Varer, der mulig er mindre godt sorterede, ved en saadan Auktion. For at fremskaffe bedre Sortering og bedre Kvalitet bestemmes ved nærværende Lov — fremkommet efter Ønske af Almindelig dansk Gartnerforening —, at de omhandlede Bevillinger ogsaa kan meddeles *Andelsforeninger og lignende Sammenslutninger, som alene sælger egne Medlemmers Produkter*, naar Foreningens Vedtægter indeholder en Bestemmelse om, at enhver Producent af indenlandske Haveprodukter eller indenlandsk Frugt kan blive Medlem af Foreningen. Den Repræsentant for Foreningen, der skal afholde Auktionerne, skal godkendes af Landbrugsministeren.

Lovforslaget anbefaledes i *Folketinget* af Jens Sørensen (Smørum) (S.), Edvard Sørensen (V.), Carlsen-Skiødt (K. F.) og Steen (R. V.). Ogsaa i *Landstinget* var samtlige Ordførere: Rs. Nielsen (V.), Kr. Johansen (S.), Lehwald (K. F.) og Veistrup (R. V.) enige i, at Lovforslaget fremmedes, og det vedtoges dér enstemmigt ligesom i Folketinget.

20. Lov om Tillæg til Lov om Oprettelse af Husmandsbrug af 29. Marts 1924. (Landbrugsminister *Bording*). [A. Sp. 4657—C. Sp. 1487, 1841, 1885].

FremSAT i *Folketinget* ^{15/1} (F. Sp. 4014). 1. Beh. ^{22/1} (F. Sp. 4344). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Erhvervelse af Jord til Oprettelse eller Udvidelse af mindre Landbrug og til Byggepladser m. v. (se Afsnit B, Nr. 4), Betænkning (B. Sp. 1911) afgiven ^{1/4}. (Ordfører: Larsen [Bjerre]). 2. Beh. ^{4/4} (F. Sp. 6726). 3. Beh. ^{7/4} (F. Sp. 6842). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. ^{8/4} (L. Sp. 1670). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bækgaard, Johs. Clausen, Døcker [Sekr.], Frøkjær, Gregersen, A. P. Hansen, Johs. Hansen, Hauch [Form.], Jensen [Aale], Jeppesen [Drusebjerg], Kr. Johansen, Rs. Nielsen, Johannes Pedersen, P. C. Petersen og Rasmussen [Flemløse]). Betænkning (B. Sp. 2523) afgiven ^{9/4}. (Ordfører: Hauch). 2. Beh. ^{9/4} (L. Sp. 1711). 3. Beh. ^{9/4} (L. Sp. 1717). *Tilbagesendt til Folketinget*. Udvalgets Erklæring (B. Sp. 2645) afgiven ^{11/4}. Eneste Beh. ^{11/4} (F. Sp. 7254). *Loven stadfæstet 15. April 1930.* (Lov-Tid. Nr. 150).

Nærværende Lov fastsætter følgende:

§ 1. Den i Lov om Oprettelse af Husmandsbrug af 29. Marts 1924 § 28 foreskrevne *Revision* af nævnte Lov, der ved Lov af 1. Juli 1927 er blevet udsat til Rigsdagssamlingen 1929—30, udsættes yderligere til Rigsdagssamlingen 1930—31.

§ 2. Til Udlaan til *Oprettelsen* af nye Husmandsbrug i Henhold til Loven af 29. Marts 1924 og til *Supplering* af smaa Ejendomme, hvis Grundværdi ikke overstiger 3000 Kr., jfr. § 4 i Loven af 1. Juli 1927, kan der i Finansaaret 1931—32 anvendes et Beløb af *indtil 8 Mill. Kr.*, hvoraf dog indtil 2 Mill. Kr. kan anvendes til Udlaan til Oprettelse af mindre Gaardbrug i Henhold til Loven af 4. April 1928.

Til *Tillægslaan* i Henhold til Loven af 29. Marts 1924 § 13 kan der i Finansaaret 1931—32 anvendes et Beløb af *indtil 600 000 Kr.*

Til Laan til Erhvervelsen af *Legehuse* som Husmandsbrug i Henhold til Loven af 29. Marts 1924 § 12 kan der i Finansaaret 1931—32 anvendes et Beløb af *indtil 400 000 Kr.*

I *Folketinget* var der af *Socialdemokratiet* og *det radikale Venstre* indsat en ny Paragraf, saalydende:

»Landbrugsministeren bemyndiges til i Finansaaret 1930—31 at anvende indtil 4 Mill. Kr. af Jordfondens Midler til Indkøb af Jord til Udstykning efter Reglerne i Lov Nr. 557 af 4. Oktober 1919 om Vilkaar for Bortsalg af Jorder i offentligt Eje.«

Begrundelsen for denne Paragraf var, jfr. Folketingets Udvalgsbetænkning, at *Venstre* og *Konservative* i Finansudvalgene havde modsat sig en Bemyndigelse for Landbrugsministeren til at anvende af Jordfondens Midler et Beløb af 4 Mill. Kr. til Indkøb af Jord til Udstykning efter Loven af 4. Oktober 1919.

Til Ændringsforslaget om Indsættelse af denne nye § 3 havde *Venstre* i Udvalget stillet et *Underændringsforslag* (hvorved der tilstodes Ansøgerne Valgfrihed med Hensyn til Selveje eller offentligt Fæste og tilvejebragtes økonomisk Ligestilling mellem de to forskellige Besiddelsesformer) saalydende:

Til Ændringsforslaget (den nye Paragraf) føjes:

»Naar Udstykning af den saaledes erhvervede Jord har fundet Sted, foretager Vurderingsmyndighederne, jfr. Lov Nr. 352 af 7. August 1922, efter Jordlovsudvalgets Begæring, en særskilt Ansættelse til Grundskyld.

Efter Ansøgerens Bestemmelse kan han (hun) faa Jorden overladt enten i Form af offentligt Fæste eller til Selveje.

Ved Overdragelse af Jord i offentligt Fæste betaler Brugeren en halvårlig Afgift, der udredes hver 11. Juni og 11. December Termin og udgør 2¼ pCt. af den Sum, hvortil Jordens Værdi er fastsat ved ovennævnte Vurdering, eller hvortil den maatte blive fastsat ved hver senere foretagen almindelig Vurdering til Grundskyld. Den saaledes bestemte Afgift erlægges første Gang i den 11. Juni eller 11. December Termin, der indtræder efter Forløbet af 3 Maaneder efter Omvurderingens Foretagelse.

Ved Bortsalg af Jord til *Selveje* er Salgssummen den ved første Vurdering efter Udstykningen fastsatte Jordværdi, for hvilken udstedes Panteobligation, med første Prioritet i Ejendommen, hvilken Obligation fra Over-

tagelsen forrentes med $2\frac{1}{4}$ pCt. halvårlig og henstaar afdragsfrit, indtil det tilstaaede Byggelaan er afdraget, hvorefter den afdrages med $\frac{1}{60}$ halvårlig. Renter og Afdrag erlægges i de sædvanlige halvårlige Terminer. Skyldneren kan til enhver Tid med $\frac{1}{2}$ Aars Varsel til en af de halvårlige Terminer opsiges Gælden til Udbetaling.

Forskellen mellem Jordens Grundværdi og den Pris, hvortil Staten har erhvervet Jorden, tinglæses som en Forpligtelse paa de oprettede Brug, der afvikles paa følgende Maade:

For Brug i offentligt Fæste indløses Forskelsbeløbet ved første Ejerskifte som en Indfæstning, der enten indbetales kontant eller som et Tillæg til Fæsteafgiften, forrentes med $4\frac{1}{2}$ pCt. p. a. og afdrages i de første 20 Aar efter dette Ejerskifte.

For Brug, der overdrages til Selveje, tinglæses Forskelsbeløbet som en Prioritet i den samlede Ejendom næst efter Jordlaan og Byggelaan. Dette Laan er rente- og afdragsfrit i den første Ejers Levetid, men forrentes og afdrages efter første Ejerskifte med $4\frac{1}{2}$ pCt. aarligt i Rente og $\frac{1}{20}$ i aarligt Afdrag.

Brugere af Jord i offentligt Fæste har samme Adgang med Hensyn til testamentariske Bestemmelser over Ejendomme, som ved Forordningen af 13. Maj 1769 § 5 og senere Bestemmelser er hjemlet Selvejerbønder, og som ogsaa skal tilkomme dem, der faar Husmandsbrug overdraget til Selveje, ligesom Fæsterne har Adgang til frit at sælge og pantsætte deres Ejendomme.

Den, som i Henhold til foranstaaende har overtaget Jord i offentligt Fæste, kan til enhver Tid kræve sig Jorden overladt til Selveje paa de i samme Paragraf for Selveje fastsatte Vilkaar, dog at den sidst ansatte Jordværdi i saa Fald udgør Salgsummen med Tillæg af det Beløb, hvormed Statens Købesum eventuelt overstiger nævnte Grundvurdering.»

Underændringsforslaget forkastedes med 87 Stemmer (Socialdemokrater, Konservative og Radikale) mod 42 (Venstre); Ændringsforslaget vedtoges med 75 Stemmer (Socialdemokrater og Radikale) mod 58 (Venstre og Konservative).

Foruden Indsættelse af den omhandlede nye Paragraf begrænsedes i Folketinget efter hele Udvalgets Indstilling *Revisionsfristen* i § 1 til 1930—31, efter Ministerens oprindelige Forslag var det 1932—33. *De Konservative* kunde have ønsket at stille Forslag om at lade de i Lovforslaget nævnte Beløb stille til Jordlovsudvalgets Disposition til Indkøb af

Jord til Udstykning efter Reglerne i Lov af 27. Marts 1924, saaledes som det af Mindretallet stillede Ændringsforslag til Jordreformen gaar ud paa, men de undlod af Hensyn til Rigsdagssamlingens nær forestaaende Afslutning at gøre det. Det saaledes ændrede Lovforslag vedtoges ved 3. *Behandling* med 66 Stemmer (Socialdemokrater og Radikale) mod 51 (Venstre og Konservative). *Ordførere* i Folketinget var: Larsen (Bjerre) (S.), Madsen-Mygdal (V.), Ulrich (K. F.), Andreasen (Forsinge) (R. V.) og Hans Hansen (D. R.).

I *Landstinget*, hvor *Ordførerne* var: Hauch (V.), Jensen (Aale) (S.), Frøkjær (K. F.) og Jeppesen (Drusebjerg) (R. V.), *udgik* ved 2. *Behandling* den i Folketinget indsatte § 3 igen efter Indstilling af *Venstre* og *Konservative* i Udvalget. Ved 3. *Behandling* vedtoges Lovforslaget med disse to Partiers Stemmer, medens *Socialdemokrater* og *Radikale* undlod at stemme.

I *Folketingsudvalgets Erklæring* over det tilbagesendte Lovforslag meddeltes, at Ministeren overfor Udvalget har oplyst, at der ved Lensafløsningen er ret betydelige Arealer, som ved Overenskomst er blevet *fritaget for Afløsning*, hvorfor Erstatningssummen for de saaledes fritagne Arealer er forblevet i Jordfonden. Udvalget var enig om, at Landbrugsministeren har *Bemyndigelse* til at anvende de saaledes fremkomne Beløb til Indkøb af Jord andet Sted.

Socialdemokraterne og *de Radikale* udtalte i Erklæringen, »at de har fastholdt deres Krav fra Lovforslagets tidligere *Behandling* i Folketinget om, at der samtidig med Forlængelsen af den gamle Husmandslovs Gyldighed maatte gives Adgang til Udstykning i det kommende Aar efter Principerne i Loven af 4. Oktober 1919. Da dette nu er naaet derved, at alle Partier har erklæret sig indforstaaet med, at samtlige de i Jordfonden beroende Midler, der ikke er kommet til Udbetaling for afleveringspligtig Jord, anvendes til den nævnte Art af Udstykning, tiltræder de Lovforslaget i den foreliggende Affattelse, idet man dog understreger, at man havde ønsket fastsat et Mindstebeløb paa 4 Mill. Kr. af Jordfonden til dette Formaal, og at en Afgørelse paa nævnte Grundlag er hindret derved, at Landstinget og Landstingets Finansudvalg imod al hidtidig Praksis har modsat sig de Bevillinger af Jordfondens Midler, som den parlamentariske Minister og Folketinget finder det ønskeligt at anvende i Overensstemmelse med Lenslovens Bestemmelser.«

Venstre og *Konservative* udtalte i Erklæringen: »at det til en uændret Forlængelse af den gamle Husmandslovs Gyldighed (Loven af 29. Marts 1924) er uden saglig Begrun-

delse at knytte Betingelser om større eller mindre Bevillinger til Statens Jordkøb, der er denne Lov uvedkommende, og de har derfor med Tilfredshed sluttet sig til hele Udvalgets Indstilling om Lovforslagets Vedtagelse i uforandret Skikkelse uden Betingelser af nogen Art.«

Ved *eneste Behandling i Folketinget* vedtoges Lovforslaget *enstemmigt* i Landstingets Affattelse.

21. Lov om Tillæg til Lov Nr. 137 af 1. Juni 1929 om Foranstaltninger til Fremme af Udstykningen i de sønderjydske Landsdele. (Landbrugsminister *Borling*). [A. Sp. 2891—C. Sp. 1331, 1887].

Fremsat i *Folketinget* $13/11$ (F. Sp. 1916 jfr. 1909). 1. Beh. $3-4/12$ (F. Sp. 3069, 3081 og 3151). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (P. Mortensen, Hinrichsen, Larsen [Bjerre], Olufson [Form.], J. P. Jensen, M. F. Mortensen, Holdgaard [Sekr.], Mads Larsen, Chr. Ernst Christensen, Madsen-Mygdal, Thorhauge, C. O. Pedersen, Kyed, Ulrich og Holger Andersen [fra $15/1$ Viggo Hansen]). Betænkning (B. Sp. 1901) afgiven $1/4$. (Ordfører: P. Mortensen). 2. Beh. $3/4$ (F. Sp. 6607). 3. Beh. $4/4$ (F. Sp. 6708). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $8/4$ (L. Sp. 1638). 2. Beh. $10/4$ (L. Sp. 1722). 3. Beh. $11/4$ (L. Sp. 1769). *Loven stadfæstet 15. April 1930*. (Lov-Tid. Nr. 132).

Ved Lov Nr. 137 af 1. Juni 1929 blev der stillet 10 Mill. Kr. til Raadighed af Jordfondens Midler til Indkøb af Jord, til Grundforbedring af de købte Arealer og til Vejanlæg paa disse, alt for at fremme Udstykningen i de sønderjydske Landsdele (se Aarbog 1928—29, Side 236 og 111).

Nærværende Lov, der giver Regler for Udstykningen af den erhvervede Jord, er saalydende:

§ 1. Jord, der indkøbes for Jordfondens Midler i Medfør af § 1 Nr. 1 i Lov Nr. 137 af 1. Juni 1929 om Foranstaltninger til Fremme af Udstykningen i de sønderjydske Landsdele, udstykkes i Parceller fortrinsvis af en saadan Størrelse, at der paa hver Parcel kan oprettes et Jordbrug, tilstrækkeligt til at ernære en Familie ved dennes egen Arbejdskraft. Udstykning i mindre eller større Parceller, eventuelt i Gaarde med et Tilliggende af *højest 15 ha* middelgod Jord, kan dog

finde Sted, hvor Forholdene i betydelig Grad taler derfor, naar Landbrugsministeren giver sit Samtykke dertil.

I øvrigt udstykses Jorden efter Reglerne i Lov om Vilkaar for Overtagelse af Jorder i offentligt Eje, jfr. dog § 3.

§ 2. Af Jordfonden kan der til Opførelse af Bygninger tilstaas Køberne af Parceller af den i § 1 omhandlede normale Størrelse Laan svarende til Omkostningerne ved passende Bygningers Opførelse, dog ikke udover et Beløb af 9 000 Kr., hvoraf $\frac{1}{9}$ er rentefri; Resten forrentes med $4\frac{1}{2}$ pCt. p. a. Naar der midlertidig ønskes indrettet mindre Bygninger, kan dette tillades efter Indstilling af vedkommende Amtskommission til Oprettelse af Husmandsbrug. Saafremt Laantageren indenfor et Tidsrum af 5 Aar fra Jordloddens Erhvervelse opfører Tillægsbygninger, kan der ydes ham Laan hertil, dog at det oprindelige Laan og Tillægslaanet ikke tilsammen overstiger 9 000 Kr. — Laanet er afdragsfrit de første 5 Aar, og derefter svares der i Afdrag, indtil Laanet er fuldt afbetalt, en aarlig Ydelse af Laanets oprindelige Hovedstol af $\frac{1}{2}$ pCt. udover Renten, der, indtil Laanet er fuldt afbetalt, stadig beregnes af den Kapital, der er fastsat til Forrentning, saaledes at det Beløb, som ikke medgaar til Forrentning af den til enhver Tid tilbagestaaende Restgæld, ligeledes er Afdrag paa Laanet. — Overgaar Bruget til anden Mand, kan Staten helt eller delvis forlange indbetalt Forskellen mellem det Rentebeløb, der er betalt, og det, der vilde have været at betale, saafremt hele Statslaanet skulde have været forrentet. Saadan Indbetaling kan dog ikke kræves, naar Bruget overgaar fra Forældre til Børn. — Til større Brug, herunder Gaarde med et Tilliggende af indtil 15 ha middelgod Jord, ydes forholdsmæssig større Byggelaan, dog i intet Tilfælde over 15 000 Kr., hvilke Laan forrentes med $4\frac{1}{2}$ pCt. p. a. Saadanne Laan er afdragsfri i 5 Aar fra Laanets Ydelse, hvorefter de afdrages saaledes, at der aarlig svarcs en Ydelse af 5 pCt. af Laanets Hovedstol, hvoraf $4\frac{1}{2}$ pCt. af den til enhver Tid værende Restgæld er Rente, medens Restydelsen beregnes som Afdrag paa Gælden.

§ 3. Hvis en Parcelkøber fremsætter Ønske derom, kan Parcellen afhændes efter Reglerne i Lov Nr. 81 af 29. Marts 1924 med Tillægslove Nr. 149 af 1. Juli 1927 og Nr. 107 af 4. April 1928, dog at Jordfonden yder de Laan, hvis Udredelse

efter de nævnte Love paahviler Stats-Laanefonden eller Statskassen. Kobesummen for Parcellen skal i saadanne Tilfælde beregnes efter den af Jordfonden betalte Pris for Jorden og Fondens Udgifter til Grundforbedringer og Vejanlæg.

§ 4. Landbrugsministeren skal være bemyndiget til i særlige Tilfælde at lade opføre Bygninger paa udstykkede Parceller, inden de afhændes i Overensstemmelse med denne Lovs Regler.

§ 5. Samtlige i Anledning af Lov Nr. 137 af 1. Juni 1929 udstedte Dokumenter, det være sig Skøder, Købekontrakter, Deklarationer, Entrepriskontrakter, Pantebreve, Attester m. v., kan udfærdiges uden Brug af Stempel eller Gebyrer og lyses uden Tinglysningsafgifter.

§ 6. Denne Lovs Gyldighed ophører med Udgangen af Finansaaret 1930—31.

I det af Ministeren fremsatte Lovforslag var en Paragraf om *Etableringslaan*, som Socialdemokrater og Radikale gerne havde bibeholdt, men da Venstre i Stedet for ønskede en Anmærkning paa Tillægsbevillingsloven, saalydende:

»Ved Oprettelse af Husmandsbrug i Sønderjylland i Henhold til de derom gældende Udstykningslove kan Jordlovsudvalget efter Amtskommissionens Indstilling tilstaa sønderjydske Ansøgere, der paa Grund af de i Sønderjylland herskende særlige Forhold i Krigsaarene og i Efterkrigstiden har været hindret i at tilvejebringe den udkrævede Egenkapital, et særligt Laan paa indtil $\frac{1}{10}$ af Vurderingssummen for Jord og Bygninger, indenfor et samlet Beløb af 50 000 Kr. Laanene forrentes med $4\frac{1}{2}$ pCt. p. a. og er afdragsfri i de første 5 Aar; derpaa afdrages de med $\frac{1}{10}$ aarlig.«

enedes man om at lade Paragraffen udgaa, jfr. Folketingets Udvalgsbetænkning. Endvidere nedsattes i Folketinget Maksimum for Byggelaan i Henhold til § 2 fra 10 000 Kr. til 9 000 Kr. Dernæst begrænsedes Ministerens Bemyndigelse efter § 5 til: i særlige Tilfælde. Og endelig vedtoges, at Loven kun gælder til Udgangen af Finansaaret 1930—31.

Med disse Ændringer vedtoges Lovforslaget i *Folketinget* med 84 Stemmer mod 18 (*Konservative*), der var af den Opfattelse, at Statsfæste i Almindelighed og Statsfæste i Sønderjylland i Særdeleshed er en uheldig Bisiddelsesform, og maatte derfor modsætte sig, at Mulighed for Oprettelse af saadanne Statsfæstebrug aabnedes i denne Lov. — *Ordførere* var: P. Mortensen (S.), Chr. Ernst Christensen (V.), Ulrich (K. F.),

Holdgaard (R.V.) og Hans Hansen (D.R.). *Schmidt* (Sl.P.) anerkendte det som et Skridt i den rigtige Retning, at der stillede indtil 50 000 Kr. til Raadighed for Sønderjyder til Etableringslaan, men mente, der skulde kraftigere Hjælp til. Endvidere ønskede han, at den tyske Befolkning fik Del i Forvaltningen af den ved denne Lov indkøbte Jord, særlig Repræsentation i det sønderjydske Jordudvalg, men ogsaa i Amtskommissionerne i Aabenraa og Tønder. Han forbeholdt sig at komme med sine Forslag — der havde været indleveret til Folketingsudvalget — paa ny, naar denne midlertidige Ordning skulde afløses af en blivende, og afholdt sig fra at stemme.

Landstinget vedtog Lovforslaget i Folketingets Skikkelse. Partistillingen var som i Folketinget, idet ogsaa her de Konservative stemte imod. *Ordførere* var: Jepsen Christensen (V.), Jensen (Aale) (S.), Frøkjær (K. F.) og Lausten (R. V.).

22. Lov om Tillæg til og Ændring i Lov om Foranstaltninger til Fremme af en hensigtsmæssig Jordfordeling mellem Landejendommene i de sønderjydske Landsdele af 29. Marts 1924. (Landbrugsminister *Bording*). [A. Sp. 4269—C. Sp. 1335, 1887].

Fremsat i *Folketinget* 20¹²/₁₂ (F. Sp. 3690). 1. Beh. 16¹/₄ (F. Sp. 4066). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Tillæg til Lov Nr. 137 af 1. Juni 1929 om Foranstaltninger til Fremme af Udstykningen i de sønderjydske Landsdele (se Side 112). Betænkning (B. Sp. 1909) afgiven 1¹/₄. (Ordfører: P. Mortensen). 2. Beh. 3¹/₄ (F. Sp. 6612). 3. Beh. 4¹/₄ (F. Sp. 6709). *Oversejlt til Landstinget*. 1. Beh. 8¹/₄ (L. Sp. 1666). 2. Beh. 10¹/₄ (L. Sp. 1722). 3. Beh. 11¹/₄ (L. Sp. 1769). *Loven stadfæstet 15. April 1930.* (Lov-Tid. Nr. 152).

Lovens § 1 gaar ud paa at udsætte Revisionen af den gældende Lov angaaende disse Forhold til Samlingen 1933—34, og dernæst fastsættes der i § 2 mere bestemte Regler for Tilbagebetaling af de Laan, der er ydet i Henhold til den gældende Lov, idet der ikke i Loven af 1924 findes saadanne. Efter den nye, nu vedtagne Bestemmelse skal de i Loven af 29. Marts 1924 § 3 omhandlede Laan være fuldt tilbagebetalt inden 30 Aar efter deres Udbetaling. Laanene kan ydes afdragsfri i 5 Aar; de nærmere Regler for Tilbagebetalingen fastsættes i øvrigt for hvert enkelt Laan under Hen-

syn til de for dette særlige Omstændigheder. De inden denne Lovs Ikrafttræden bevilgede Laan skal være tilbagebetalt inden 30 Aar fra denne Lovs Ikrafttræden at regne efter Regler, der ligeledes fastsættes særskilt for hvert enkelt Laan. — I Tilfælde af Fjerskitte kan den ved Laanets Ydelse fastsatte Rente forhøjes og Afdragsvilkaarene ændres.

Loven vedtoges uændret som forelagt af Ministeren. I Betænkningen fra Folketingsudvalget udtalte et Flertal (Regeringspartierne), at det havde ment det rigtigt at sætte Minimumsrenten for fremtidige Laan efter denne Lov til $4\frac{1}{2}$ pCt. aarlig for derigennem at skabe Lighed mellem de forskellige Udstykningslove. For at opnaa Enighed havde Flertallet dog maattet frafalde dette Krav, og Udvalget indstillede Lovforslaget til *Vedtagelse uforandret*.

23. Lov vedrørende Grundforbedringsarbejder. (Indenrigsminister *Dahlgaard*). [A. Sp. 2637—C. Sp. 13, 41].

Fremsat i *Folketinget* $31/10$ (F. Sp. 1422). 1. Beh. $6/11$ (F. Sp. 1694). 2. Beh. $12/11$ (F. Sp. 1835). 3. Beh. $14/11$ (F. Sp. 1986). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $22/11$ (L. Sp. 174). 2. Beh. $27/11$ (L. Sp. 187). 3. Beh. $29/11$ (L. Sp. 195). *Loven stadfæstet 20. December 1929*. (Lov-Tid. Nr. 231).

Loven stemmer ganske med tidligere Love om dette Emne, senest Lov Nr. 294 af 22. December 1928, se Aarvog 1928—29, S. 115, idet der dog nu er foretaget den Ændring, at medens de tidligere Love kun gjaldt for 1 Aar ad Gangen, gælder denne for 3 Aar, idet efter den Kommunalbestyrelserne er berettigede til i Tiden indtil 31. December 1932 uden højere Myndigheds Samtykke at paatage sig Garantien for Laan til Grundforbedringsarbejder. Reglerne er i øvrigt uforandret som i Loven af 1928.

I Bemærkningerne til Lovforslaget oplystes det, at Statens Udgifter i Medfør af § 4 i de fornævnte Love, hvorefter den godtgør Kommunerne Halvdelen af de Tab, der maatte fremkomme ved Garantiforpligtelser for Laan ifølge Lovens § 1, har i Finansaaret 1927—28 udgjort 201 Kr., i Finansaaret 1928—29 183 Kr., og i indeværende Finansaar er hidtil anvist et Beløb af 590 Kr.

Loven vedtoges enstemmigt i begge Ting.

24. Lov om Ordning og delvis Ophævelse af det kommunale Pligtarbejde. (Indenrigsminister *Dahlgaard*). [A. Sp. 2641—C. Sp. 17, 41].

Fremsat i *Folketinget* ³¹/₁₀ (F. Sp. 1422). 1. Beh. ⁷/₁₁ (F. Sp. 1807). 2. Beh. ¹²/₁₁ (F. Sp. 1835). 3. Beh. ¹⁴/₁₁ (F. Sp. 1986). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. ²²/₁₁ (L. Sp. 179). 2. Beh. ²⁷/₁₁ (L. Sp. 187). 3. Beh. ²⁹/₁₁ (L. Sp. 196). *Loven stadfæstet 20. December 1929.* (Lov-Tid. Nr. 229).

Den i Aar vedtagne Lov er enslydende med det i forrige Rigsdagssamling af Landstinget om dette Emne vedtagne Lovforslag, se Aarbog 1928—29, Side 250, kun med en Ændring af Ikrafttrædelsesdagen.

Lovforslaget fremsattes af Ministeren i den af Landstinget i Fjor vedtagne Skikkelse og gik uændret igennem begge Ting. Af Venstres og de Konservatives Ordførere udtaltes det, at disse Partier kunde ønske et andet Fordelingsgrundlag end det i Loven fastslaaede, men at de ikke vilde stille Forslag i saa Henseende. Loven vedtoges enstemmig i begge Ting.

25. Lov om Ændringer i Lov Nr. 9 af 23. Januar 1903 om Berettigelsen til at udføre Arbejder ved Vand-, Gas- eller Elektricitetsværker m. v. (Indenrigsminister *Dahlgaard*). [A. Sp. 2535—C. Sp. 359, 423].

Fremsat i *Landstinget* ¹⁶/₁₀ (L. Sp. 22). 1. Beh. ¹⁸/₁₀ (L. Sp. 35). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Ludvig Christensen, Johs. Clausen, Degnbol, Ellinger, Fink, A. P. Hansen, Albert Jensen, Carl Jensen, Johannes Jensen [Form.], Laurits Knudsen, Laursen, Lausten, Lewinsky, Elisa Petersen og Villemoes). Betænkning (B. Sp. 739) afgiven ¹⁴/₂. (Ordfører: Johannes Jensen). 2. Beh. ¹⁹/₂ (L. Sp. 784). 3. Beh. ²¹/₂ (L. Sp. 799). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. ⁵/₃ (F. Sp. 5706). 2. Beh. ⁷/₃ (F. Sp. 5773). 3. Beh. ¹¹/₃ (F. Sp. 5809). *Loven stadfæstet 19. Marts 1930.* (Lov-Tid. Nr. 70).

Det af Ministeren forelagte Lovforslag havde samme Indhold som det i sidste Rigsdagssamling fremsatte, se Aarbog 1928—29, Side 257, og gik altsaa ud paa, at en Kommunalbestyrelse for 5 Aar ad Gangen kan overdrage sin Ret til at udstede og tilbagekalde Bemyndigelse til at udføre de i

Titelen nævnte Arbejder til det paagældende Værk eller Forsyningsselskabet. Paa Forslag af Landstingsudvalget ændredes Lovforslaget derhen, at Tidsbegrænsningen 5 Aar bortfaldt, hvorhos der tilføjedes Lovforslaget følgende Bestemmelser: »Kommunalbestyrelsen er til enhver Tid berettiget til at tilbagekalde den et Værk eller et Forsyningsselskab overdragne Ret til at udstede og inddrage Bemyndigelse til at udføre de paagældende Arbejder.

De af et Elektricitetsværk eller et Elektricitetsforsyningsselskab i Medfør af foranstaaende trufne Beslutninger kan indankes for vedkommende Kommunalbestyrelse, for saa vidt de gaar ud paa at nægte at udstede Bemyndigelse til Personer, der har bestaaet den kommunale Elektroinstallatørprøve eller en videregaaende Prøve, eller paa at tilbagekalde en allerede meddelt Bemyndigelse.

Paa samme Maade kan de af et Vand- eller Gasværk i Medfør af foranstaaende trufne Beslutninger indankes for vedkommende Kommunalbestyrelse, for saa vidt de gaar ud paa at nægte at udstede Bemyndigelse til Personer, der har bestaaet en for Gas- og Vandmestre autoriseret kommunal Prøve eller en videregaaende Prøve, eller paa at tilbagekalde en allerede meddelt Bemyndigelse.«

Bestemmelserne om en Appellinstans, Kommunalbestyrelsen, for de faglærte Installatører — hvorved efter Betænkningen i denne Forbindelse forstaas »de Personer, der har bestaaet den for det paagældende Installationsfag foreskrevne kommunale Prøve eller en videregaaende Prøve« — indsattes efter Ønske fra saavel Arbejdsgivere som Arbejdere i Installationsfagene, der tillige fremsatte Ønske om at faa lovbestemt, at kun Personer, der har den fornødne faglige Uddannelse, skulde have Ret til at udføre Installationsarbejde. Udvalget fandt det imidlertid ikke »rigtigt ved nærværende Lov at begrænse Retten til Udførelsen af de her omhandlede Installationsarbejder til de egentlig faglærte Folk, hvilket — saa vidt vides — end ikke Elektricitetskommissionen for Tiden har fundet tilraadeligt for det elektriske Installationsarbejdes Vedkommende, skønt Risikoen her er størst.«

Loven vedtoges enstemmigt i begge Ting i den i Landsstingsudvalget udarbejdede Form.

26. Lov om Indfødsrets Meddelelse. (Indenrigsminister *Dahlgaard*). [A. Sp. 3281—C. Sp. 433, 1197].

Fremsat i *Landstinget* $27/11$ (L. Sp. 185). 1. Beh. $29/11$ (L. Sp. 196). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Blang, Marie Christensen [Form.], Henriette Crone, Dækker, Gregeresen, Marie Hjelmer, Jepsen Christensen, Albert Jensen, Carl Jensen, Lewinsky, Jørgen Møller, Nedergaard, Stegger Nielsen, Schaumann og C. F. Sørensen). Betænkning (B. Sp. 781) afgiven $7/3$. (Ordfører: Marie Christensen). 2. Beh. $12/3$ (L. Sp. 1014). 3. Beh. $14/3$ (L. Sp. 1077). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $18/3$ (F. Sp. 5891). 2. Beh. $20/3$ (F. Sp. 5975). 3. Beh. $21/3$ (F. Sp. 6223). *Loven stadfæstet 31. Marts 1930.* (Lov-Tid. Nr. 93).

Den Nedgang i Indfødsretsansøgernes Antal, der har fundet Sted i det sidste Femaar — fra 1 343 paa Loven af 29. Marts 1924 til 737 paa Loven af 27. Marts 1929 —, er i Aar afløst af en Stigning, idet Loven omfatter 998 Personer. Denne Stigning har dog til Dels en rent formel Aarsag. Lovforslaget er nemlig i denne Samling forelagt noget senere end i Fjor, og Ministeriet har, som Indenrigsministeren oplyste i sin Forelæggelsestale, ved dets Udarbejdelse optaget Ansøgere, hvis Ansøgninger er indkommet paa saa sent et Tidspunkt, at de tidligere vilde være blevet afslaaet som for sent indkomne. Ordføreren i Landstinget udtalte derhos: »Naar man ser hen til Indvandringsforholdene og tager i Betragtning, at de Indfødsretsspørgsmaal, der opstod ved Genforeningen, nu i vidt Omfang er bragt i Orden, synes der i det hele at være Grund til at antage, at denne Stigning i det samlede Antal af Ansøgere ikke vil blive af varig Karakter. Derimod mener Udvalget, at der nok for enkelte Nationaliteters Vedkommende vil blive en Opgang i den kommende Tid; særlig gælder dette for polske Ansøgere, hvis Antal i Aar naar op til 115, næsten lige saa mange som fra hele det tyske Rige.«

Det af Ministeren forelagte Lovforslag omfattede 922 Personer, under dets Behandling i Landstinget indsattes 76, hvoriblandt 1, som paa Grund af mangelfulde Oplysninger i Sagen af Ministeriet havde faaet Afslag »for Tiden«, men som man nu medtog. I alt havde Ministeren afslaaet 196

Andragender, og bortset fra dette ene Tilfælde fandt Udvalget ikke noget at bemærke til de skete Afslag.

Med Hensyn til de øvrige 75, der indsattes under Behandlingen, udtalte Ordføreren:

»Skønt flere af disse Ansøgere falder udenfor Indfødsretslovens sædvanlige Rammer, enten fordi de har faaet betydelig Fattighjælp, eller fordi de er blevet straffet for ikke saa lang Tid siden, har Udvalget dog kunnet tiltræde Ændringsforslaget som Helhed ud fra den Betragtning, at de paagældende, der nu søges optaget udenfor de almindelige Regler, reelt hører hjemme i Danmark. Men jeg vil dog understrege her, ligesom det er sket i Betænkningen, at de Undtagelser fra Reglerne, som man her paa Grund af særlige Forhold har fundet det rigtigt at gøre, naturligvis ikke kan anses for normgivende i Fremtiden.«

Landstingsudvalgets Betænkning indeholdt de sædvanlige Oplysninger om Ansøgnernes Fødested, Køn, Alder, Opholdssted, Varigheden af deres Ophold her, Livsstilling, hvor mange der har faaet offentlig Hjælp eller været straffet.

27. Lov om Brugen af Røntgenstråler m. v. (Indenrigsminister *Dahlggaard*). [A. Sp. 5823—C. Sp. 1205, 1543].

Frem sat i *Landstinget* $12\frac{1}{2}$ (L. Sp. 703). 1. Beh. $1\frac{1}{2}$ (L. Sp. 786). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (H. C. Andersen, Ludvig Christensen, Henriette Crone, Effersøe, Ellinger [Form.], A. P. Hansen, I. A. Hansen, M. C. Jensen, Lewinsky, Jørgen Møller, Nedergaard, P. C. Petersen, Rasmussen [Flemløse], Schaumann og Veistrup). Betænkning (B. Sp. 1515) afgiven $1\frac{2}{3}$. (Ordfører: Ellinger). 2. Beh. $2\frac{1}{3}$ (L. Sp. 1142). 3. Beh. $2\frac{2}{3}$ (L. Sp. 1240). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{2}{4}$ (F. Sp. 6600). 2. Beh. $\frac{4}{4}$ (F. Sp. 6707). 3. Beh. $\frac{7}{4}$ (F. Sp. 6943). *Loven stadfæstet 15. April 1930.* (Lov-Tid. Nr. 147).

Ved Loven bemyndiges Indenrigsministeren til at udfærdige *Reglement for Udførelse og Drift af Anlæg til Frembringelse af Røntgenstråler*, hvori der kan fastsættes Regler for:

- a. Forpligtelse til Anmeldelse for Sundhedsstyrelsen af de ved denne Lovs Ikrafttræden bestaaende Anlæg, af Nyanlæg og af Ændringer af ældre Anlæg samt Forpligtelse til at give Sundhedsstyrelsen eller dennes befuldmægtigede Adgang til at undersøge Anlægene og de Lokaler, hvori Anlægene er installeret.
- b. Sikkerhedsforanstaltninger, der bliver at iagttage ved saadanne Anlægs Udførelse og Drift.
- c. Undersøgelse af og Tilsyn med Anlægene. Udgifterne herved bæres af Ejerne af Anlægene efter nærmere af Indenrigsministeren fastsatte Regler.

For saa vidt angaar *Anvendelse af Radium og højfrekvente Strømme* i lægevidenskabeligt Øjemed bemyndiges Indenrigsministeren ligeledes til at udfærdige Reglement under Hensyntagen til de særlige Forhold, der paa disse Omraader gør sig gældende.

Tilsynet med Overholdelsen af de i denne Lov givne Bestemmelser samt de i Henhold til samme udstedte Reglementer paahviler Sundhedsstyrelsen. Til at bistaa Sundhedsstyrelsen dermed kan der af Indenrigsministeren tilforordnes en eller flere sagkyndige samt fornøden Medhjælp for disse. Den eller de sagkyndige udnævnes af Ministeren for et Tidsrum af indtil 6 Aar ad Gangen og oppebærer et Vederlag, der fastsættes paa de aarlige Finanslove.

Med Hensyn til Berettigelsen til at udføre Arbejder ved Røntgenanlæg gælder de af Ministeriet for offentlige Arbejder udfærdigede Bestemmelser om Godkendelse af Prøver for elektriske Installatører, der er berettigede til at paatage sig Udførelses- og Vedligeholdelsesarbejder ved Højspændingsanlæg.

Alle Anlæg, der bestaar ved den første Udfærdigelse af Reglement i Henhold til Loven, skal inden et Aar efter Udstedelsen af det dem vedrørende Reglement være bragt i Overensstemmelse med dettes Regler. Dispensation fra denne Bestemmelse saavel som Dispensation fra Reglerne i de udstedte Reglementer kan gives af Indenrigsministeren efter indhentet Erklæring fra Sundhedsstyrelsen. Paa visse særligt angivne Omraader kan Ministeren give Sundhedsstyrelsen Dispensationsmyndighed.

Opstaar der Uoverensstemmelse mellem Tilsynet og Ejeren, kan Sagen indankes for Indenrigsministeren.

Overtrædelse af Bestemmelserne i Loven og i de udstedte Reglementer samt af de i Medfør af Loven truffne Bestemmelser straffes med Bøder indtil 1 000 Kr., der tilfalder Statskassen. Sager om saadanne Overtrædelser behandles efter Reglerne for Politisager.

I Anledning af et ved Røntgenanlægget paa et Sygehus indtruffet Ulykkestilfælde, der havde Døden til Følge for vedkommende Røntgenlæge, nedsatte Ministeriet for Sundhedsvæsen under 24. August 1927 et Udvalg med den Opgave at gøre Indstilling til Ministeriet angaaende Spørgsmaalet om Indførelse af eventuelle tekniske Foranstaltninger til Forebyggelse af Ulykkestilfælde ved Røntgen- og andre elektriske Installationer samt om andre eventuelle Foranstaltninger til Afværgelse af denne Fare. Udvalget afgav Betænkning under 27. November 1928 og gjorde Indstilling, paa Grundlag af hvilken det af Ministeren forelagte Lovforslag udarbejdedes. Af det i Landstinget nedsatte Udvalg stilledes til dette Forslag om et Par Ændringer af mindre Betydning. Saavel de som Lovforslaget vedtoges enstemmigt.

28. Lov om Fremstilling af og Handel med Opium

m. m. (Indenrigsminister *Dahlgaard*). [A. Sp. 6181—C. Sp. 1201, 1213].

Fremsat i *Landstinget* $14/3$ (L. Sp. 1074). 1. Beh. $21/3$ (L. Sp. 1143). 2. Beh. $25/3$ (L. Sp. 1197). 3. Beh. $26/3$ (L. Sp. 1240). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $27/3$ (F. Sp. 6436). 2. Beh. $27/3$ (F. Sp. 6447). 3. Beh. $28/3$ (F. Sp. 6450). *Loven stadfæstet 31. Marts 1930*. (Lov-Tid. Nr. 95).

Loven tager, ligesom den gældende Lov om Fremstilling af og Handel med Opium af 12. Juni 1922. Sigte paa at opfylde de internationale Forpligtelser, Danmark har paataget sig ved at ratificere en international Konvention, nemlig i dette Tilfælde den paa den anden Opiumskonference i Genève i 1925 afsluttede Konvention. Et Forslag til Rigsdagsbeslutning angaaende en saadan Ratifikation er blevet vedtaget i denne Rigsdagssamling (se Afsnit C, Nr. 11), og Loven gaar ud paa at indarbejde i vor nationale Lovgivning de Bestemmelser, der er nødvendige for at kunne opfylde de Forpligtelser, der for Danmark følger af Konventionen. Denne adskiller sig fra Konventionen af 1912 særlig derved, at den medtager flere

bedøvende Stoffer og skærper Kravene til Kontrol med saavel den indenlandske som den internationale Handel med bedøvende Stoffer. I Overensstemmelse hermed er Bestemmelserne i Loven udvidet til at omfatte en Del flere Stoffer, end den nugældende Lovs § 2 omfatter.

Lovens væsentligste Indhold er:

Fremstilling samt Ind- og Udførsel af og Handel med præpareret Opium er forbudt. Under dette Forbud indbefattes ogsaa Remanenser og al anden Slags Opiumsaffald, derunder det, der bliver tilbage ved Røgning af Opium.

Følgende Stoffer: Raa-Opium, medicinsk Opium, indisk Hamp, Kokablade, Raa-Kokaïn, Ecgonin, Morfin, Diacetylmorfin og Kokaïn saavel som deres respektive Salte og Præparater, der indeholder eller er tilberedte af disse Stoffer, maa her i Landet kun anvendes i medicinsk og videnskabeligt Øjemed. Fremstilling og Forarbejdning, Ind- og Udførsel af samt Handel med og Udlevering af de nævnte Stoffer, Salte og Præparater er kun tilladt Apotekere, de i Henhold til § 14, 4. Stykke, i Lov om Apotekervæsenet af 29. April 1913 anerkendte Laboratorier samt Personer eller Firmaer, som af Indenrigsministeriet har faaet særlig Tilladelse dertil. Saafremt Forholdene maatte kræve det, kan Indenrigsministeriet tage nærmere Bestemmelse om Indskrænkning i eller Bortfald af disse Rettigheder.

Indenrigsministeriet fastsætter nærmere Regler for Fremstilling og Forarbejdning, Ind- og Udførsel, Oplæggelse, Lagring, Transitering, Ompakning, Betegnelser m. v. af samt Handel med og Udlevering af de nævnte Stoffer, Salte og Præparater samt de Præparater, som fremstilles paa Grundlag af Harpiks af indisk Hamp, og giver Forskrifter om Kontrol med Udøvelsen af nævnte Virksomheder. Denne Bestemmelse gælder, for saa vidt angaar Morfinpræparater, kun saadanne, som indeholder mere end $\frac{1}{5}$ pCt. Morfin, og, for saa vidt angaar Kokaïnpræparater, kun saadanne, som indeholder mere end $\frac{1}{10}$ pCt. Kokaïn.

Udtrykkene: Raa-Opium, medicinsk Opium, Morfin, Diacetylmorfin, Kokablade, Raa-Kokaïn, Kokaïn, Ecgonin og indisk Hamp forstaas i denne Lov i Overensstemmelse med de i Opiumskonventionen af 1925 givne Definitioner, medens Udtrykket: Præpareret Opium, forstaas i Overens-

stemmelse med den i Konventionen af 23. Januar 1912, jfr. Justitsministeriets Bekendtgørelse af 23. Maj 1922, givne Definition.

Ministeriet kan bestemme, at ethvert narkotisk Middel, som efter Folkeforbundets Sundhedskomité's Mening giver Anledning til lignende Misbrug og fremkalder lignende skadelige Virkninger som de ovennævnte Stoffer, inddrages under Bestemmelserne i denne Lov, og paa den anden Side efter Komiteens Anbefaling fastsætte, at Præparater undrages Reglerne i Loven.

Overtrædelser af Loven eller af de udfærdigede Forskrifter straffes med Bøder indtil 20 000 Kr. eller Fængsel, hvorhos de paagældende Varer vil kunne konfiskeres. Sagerne behandles som Politisager. Bøderne og Varerne tilfalder Statskassen.

Den, som i fremmed Stat er underkastet dansk Konsularjurisdiktion, er forpligtet til med Hensyn til Fremstilling og Forarbejdning, Ind- og Udførsel af samt Handel med og Udlevering af de Stoffer, som omfattes af de mellem Danmark og vedkommende Stat til enhver Tid gældende, internationale Opiumskonventioner, at rette sig efter de Bestemmelser desangaaende, som i Henhold til ovennævnte Konventioner er udstedt eller udstedes af kompetente Myndigheder i vedkommende Stat og er godkendt fra dansk Side.

29. Lov om Ophævelse af Lov Nr. 242 af 6. Maj 1921 vedrørende den kommunale Beskatning i de sønderjydske Landsdele. (Indenrigsminister *Dahlgaard*). [A. Sp. 2533—C. Sp. 5, 49].

Fremsat i *Landstinget* ¹⁶/₁₀ (L. Sp. 22). 1. Beh. ¹⁸/₁₀ (L. Sp. 39). 2. Beh. ²³/₁₀ (L. Sp. 50). 3. Beh. ²⁵/₁₀ (L. Sp. 79). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. ⁵/₁₂ (F. Sp. 3180). 2. Beh. ¹⁰/₁₂ (F. Sp. 3274). 3. Beh. ¹²/₁₂ (F. Sp. 3455). *Loven stadfæstet 20. December 1929.* (Lov-Tid. Nr. 230).

Ved Loven ophæves Lov Nr. 242 af 6. Maj 1921, ved hvilken Indenrigsministeren bemyndigedes til at godkende Beslutninger af Amtsraadene i de sønderjydske Landsdele om særlig Skattepaaligning for Dele af en sammenlagt Sogne-

kommune, der hidtil havde udgjort en selvstændig Skolekommune, naar denne havde rejst Krav om særligt Undervisningsprog i Medfør af § 20 i Lov Nr. 405 af 30. Juni 1920.

Loven ophæves, da den efter de af Amtmændene i de sønderjydske Amter derom fremsatte Udtalelser hidtil kun er bragt i Anvendelse i yderst faa Tilfælde, og da det ikke kan anses for nødvendigt at opretholde dens Bestemmelser om Adgang til særlig Ligning.

30. Lov om Ændring i Lov Nr. 73 af 29. Marts 1924 vedrørende personlig Skat til Kommunen. (Indenrigsminister *Dahlgaard*). [A. Sp. 6269—C. Sp. 1317, 1845, 1879].

Fremsat i *Folketinget* $2\frac{2}{3}$ (F. Sp. 6322). 1. Beh. $2\frac{7}{8}$ (F. Sp. 6439). 2. Beh. $\frac{1}{4}$ (F. Sp. 6543). 3. Beh. $\frac{3}{4}$ (F. Sp. 6605). *Oversendt til Landstinget*, 1. Beh. $\frac{5}{4}$ (L. Sp. 1591). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bækgaard, P. Christensen, Gisselbæk, A. P. Hansen, Johs. Hansen, H. P. Jensen, Johannes Jensen, Jensen-Stevns, Lehwald, Rs. Nielsen, S. Rasmussen [Skr.], Rasmussen [Flemløse] [Form.], Stumph. C. F. Sørensen og Veistrup). Betænkning (B. Sp. 2637) afgiven $\frac{9}{4}$. (Ordfører: Rasmussen [Flemløse]). 2. Beh. $1\frac{0}{4}$ (L. Sp. 1723). 3. Beh. $1\frac{0}{4}$ (L. Sp. 1760). *Tilbagesendt til Folketinget*. Eneste Beh. $1\frac{1}{4}$ (F. Sp. 7246). *Loven stalfæstet 15. April 1930*. (Lov-Tid. Nr. 148).

Nærværende Lov, der ændrer § 2, sidste Stykke, i Loven af 29. Marts 1924, gaar ud paa, at Personer, der stadig skifter Opholdssted, eller som gør Tjeneste om Bord paa Skibe, der har Hjemsted her, kan, saafremt de ikke paa sædvanlig Maade ansættes til Skat til nogen anden Kommune her i Landet som Opholdskommune, ansættes til personlig Skat til den Kommune, der nærmest maa betragtes som deres Hjemstedskommune. I Tvivlstilfælde træffer Indenrigsministeren den endelige Afgørelse.

Bestemmelsen kommer første Gang til Anvendelse for 2. Halvaar af Skatteaaret 1930—31.

Loven er fremkommet paa Foranledning af Henvendelser fra Bestyrelsen for Den danske Købstadforening samt flere

Kommunalbestyrelser, idet § 2, sidste Stykke, i Loven af 29. Marts 1924 i dens hidtidige Affattelse afskar Kommunen fra at beskatte et ikke ringe Antal ugifte Personer, der gjorde Tjeneste om Bord paa Skibe, skønt de paagældende ofte bebyrdede Kommunerne med Udgifter.

Bestemmelsen i det fremsatte Lovforslag om, at Lovændringen første Gang kommer til Anvendelse for Skatteaaret 1930—31, ændredes i Landstinget paa Forslag af Udvalg og Minister til: 2. Halvaar af Skatteaaret 1930—31.

Loven vedtoges *enstemmigt* i begge Ting. *Ordførere* var i Folketinget: A. C. Mortensen (S.), Duborg (V.), Korsgaard (K. F.) og Jens Jensen (R. V.); i Landstinget: Rasmussen (Flemløse)(V.), Stumph (S.), S. Rasmussen (K. F.) og Veistrup (R. V.).

31. Lov om Ændring i § 6 i Lov af 1. Juli 1927 om Aldersrente. (Socialminister *Steincke*). [A. Sp. 2131—C. Sp. 43, 425, 523].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{3}{10}$ (F. Sp. 49). 1. Beh. $\frac{29}{10}$ (F. Sp. 1300). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Holger Larsen, Bresemann, Helga Larsen, M. Simonsen, Weygaard [Form.], Jens Sørensen, Holdgaard (Sekr.), Andreasen [Forsinge], Kr. Kristensen, Krag, Vadgaard, Elmquist, Johannes Hansen, Vesterager og Ulrich). Betænkning (B. Sp. 21) afgiven $\frac{28}{11}$. (Ordfører: Holger Larsen). 2. Beh. $\frac{30}{11}$ (F. Sp. 2818). 3. Beh. $\frac{4}{12}$ (F. Sp. 3110). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{11}{12}$ (L. Sp. 340). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bækgaard [Form.], Ludvig Christensen, Henriette Crone, Gisselbæk, Johs. Hansen, Jepsen Christensen, Jeppesen [Drusebjerg], Josiassen, Lehwald [Sekr.], Carl Jensen [i hans Sted indtraadt $\frac{21}{2}$ Jørgen Møller], Nedergaard, Stegger Nielsen, P. C. Petersen, Stensballe og Tvede). Betænkning (B. Sp. 767) afgiven $\frac{5}{3}$. (Ordfører: Bækgaard). 2. Beh. $\frac{20}{1}$ (L. Sp. 1016). 3. Beh. $\frac{20}{3}$ (L. Sp. 1029). *Tilbagesendt til Folketinget*. Udvalgets Erklæring (B. Sp. 1441) afgiven $\frac{12}{3}$. Eneste Beh. $\frac{14}{3}$ (F. Sp. 5863). *Loven stadfæstet 19. Marts 1930*. (Lov-Tid. Nr. 74).

Ved Loven, der giver en ny Affattelse af § 6 i Aldersrenteloven, indføres følgende Ændringer i denne:

Saavel i Paragraffens første som i dens tredie Stykke, altsaa gældende for alle Kommuner i Landet, tilføjes, at det

personlige Tillæg, som efter disse Bestemmelser for højst 1 Aar ad Gangen kan tilstaaes en Aldersrentenyder, der paa Grund af Sygdom el. lign. er i Trang, kan helt eller delvis ydes i Form af Brændselshjælp, saa at den ved tidligere Lejligheder saa ofte debatterede særlige Brændselsydelse fremtidig skal falde ind under det personlige Tillæg. Dernæst forhøjes Maksimumsbeløbet for en Kommunes aarlige Udgifter til personlige Tillæg, nemlig for Købstadkommuner fra $\frac{1}{20}$ af det Beløb, der er ydet i Aldersrente til samtlige Aldersrentenydere udenfor Alderdomshjem i vedkommende Kommune i det foregaaende Regnskabsaar, til $\frac{1}{16}$ i Tilfælde, hvor de nævnte Trangsaarsager, navnlig Sygdom og Alderdomssvækkelse, i særlig Grad har været til Stede, og for Landkommuner i samme Tilfælde fra $\frac{1}{8}$ af det samlede Beløb til $\frac{1}{7}$. For Landkommuner tilføjes det derhos, at dersom Kommunens Udgifter til Hospitalsbehandling, Medicin, Bandager, kunstige Lemmer og lignende Ydelser til Aldersrentenydere overstiger $\frac{1}{20}$ af Udgifterne ifølge § 5, jfr. § 7, medregnes den overskydende Udgift ikke i det nævnte Maksimumsbeløb af $\frac{1}{8}$, eventuelt $\frac{1}{7}$.

De ved Loven gennemførte Ændringer i Aldersrenteloven var Resultatet af de Forhandlinger, der i Rigsdagen førtes om et af Socialministeren i Folketinget fremsat Forslag til Lov om Ydelse af Brændselshjælp og andet Tillæg til Aldersrente- og Invalidere rentenydere samt visse kronisk syge. Det var tænkt som midlertidigt, idet det skulde falde bort, naar Folkeforsikringslovforslaget gennemførtes, og fremsattes, fordi Regeringen ansaa det for nødvendigt at bøde paa mange Aldersrente- og Invalidere rentenyderes samt kronisk syges daarlige Kaar.

Lovforslaget gik for det første ud paa, at en Kommunalbestyrelse, hvor Forholdene i det enkelte Tilfælde taler derfor, skulde kunne forhøje de saakaldte fradragsfrie Beløb i Aldersrentelovens § 7 med indtil 100 Kr. Dernæst foresloges det at forhøje det Beløb, som Kommunerne har til Raadighed til personlige Tillæg til Aldersrentenydere, fra $\frac{1}{20}$ til $\frac{1}{12}$ af, hvad der er ydet i fast Aldersrente i vedkommende Kommune, samt at tillægge Kommunerne Ret til ogsaa at yde Personer, der oppebærer Invalidere rente eller fuld Understøttelse i Henhold til Fattiglovens § 63, et personligt Tillæg, paa samme Vilkaar som for Aldersrentenydere. Endelig befyndigedes Kommunalbestyrelserne til at yde Aldersrentenydere, ogsaa saadanne, som kun oppebærer $\frac{2}{3}$ af Renten

i Henhold til Aldersrentelovens § 22, Stykke 1, Invaliderentnydere baade med og uden Tillæg for svær Form af Invaliditet og Personer, der som kronisk syge oppebærer Understøttelse i Henhold til Fattiglovens § 63, Stykke 3, et Beløb af 25 Kr. aarlig til Brændsel, dog ikke til Børn. Det foresloges at yde ensartet Refusion for Ydelserne i Henhold til Loven, saa at Staten skulde refundere $\frac{7}{12}$ af disse Udgifter ligesom efter Aldersrenteloven, medens Restbeløbet skulde afholdes af Kommunerne, men være Genstand for sædvanlig mellemkommunal Refusion.

Dette Lovforslag, der tiltraadtes uforandret af Socialdemokrater og Radikale, mødte derimod Modstand fra Venstre og Konservative. Det første Parti fandt ikke, »at Tiden paa nogen Maade er inde til at skride til Ændringer i vor sociale Lovgivning, som foranlediger betydelige Udgiftsforøgelse, og endnu mindre til, at man nu kan optage nye Udgiftsomraader i vor Sociallovgivning«. De Konservative var »af den Opfattelse, at der ikke bør foretages en stykkevis Revision af den sociale Lovgivning«. Lovforslaget vedtoges i Folketinget med 79 Stemmer mod 62.

I Landstingets Udvalg om Lovforslaget drøftede man først, hvorvidt det var gørligt straks at skride til Gennemførelse af en særlig Brændselslov og saa derefter fortsætte med Drøftelse af den restørende Del af Lovforslaget. Det viste sig imidlertid, at der ikke kunde opnaas Enighed herom, og den efterfølgende Behandling samlede sig derefter hovedsagelig om det af Ministeriet til Udvalget oversendte Materiale.

Dette — en Redegørelse fra samtlige Landets Kommuner for Regnskabsaaret 1928—29 — viste, hvorledes Aldersrentelovens Bestemmelser af 1927 vedrørende de frie personlige Tillæg, henholdsvis 5 pCt. til Bykommuner og $12\frac{1}{2}$ pCt. til Landkommuner, i det store og hele har virket. I de Tilfælde, hvor der for en Kommune har hersket ekstraordinære Forhold — for en Landkommunes Vedkommende f. Eks., at den har haft flere Hospitalsindlæggelser af gamle —, har det frie Beløb, der var til Raadighed, været for lille, og Udvalget koncentrerede derfor sit Arbejde om at søge Aldersrenteloven tilføjet Bestemmelser, der netop imødekommer de saaledes undtagelsesvis stillede Kommuner, der faar deres frie Beløb ekstraordinært haardt belastet. Af Venstres Medlemmer i Udvalget stilledes da Ændringsforslag om at begrænse Lovforslaget til kun at angaa Brændselshjælpen, medens man ikke fra Venstres Side kunde gaa med til de øvrige Bestemmelser i Lovforslaget. Dette Ændringsforslag tiltraadtes da af Udvalget og Ministeren, men Mindretallet, Socialdemokrater og Radikale, udtalte i Betænkningen,

idet det »efter Omstændighederne« tiltraadte Ændringsforslaget, en Beklagelse af, »at det trods gentagen Drøftelse i Udvalget ikke er lykkedes at skabe Mulighed for en Gennemførelse af det oprindelige Forslags Principper, ligesom det heller ikke har været muligt at faa det af Venstre stillede Ændringsforslag udvidet, saaledes at der bliver Adgang for en lignende Brændselhjælp til Invaliderentyndere og visse kronisk syge som til Aldersrentenyndere«. Det konservative Mindretal anbefalede under Hensyn til dets tidligere Udtalelser Ændringsforslaget, og Lovforslaget vedtoges i den saaledes ændrede Skikkelse enstemmigt, hvilket ogsaa var Tilfældet ved den senere eneste Behandling i Folketinget.

32. Lov om Ændring i Lov Nr. 101 af 29. April 1913 om Hjelpekasser. (Socialminister *Steincke*). [A. Sp. 2247—C. Sp. 65, 79].

Fremsat i *Folketinget* $11/10$ (F. Sp. 168). 1. Beh. $31/10$ (F. Sp. 1423). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Hækerup (i hans Sted indtraadte $4/12$: Ludvigsen), Fr. Andersen [Holbæk A.] [Form.], Bresemann, Helga Larsen, Fisker, A. C. Mortensen [Sokr.], Hauberg, Mads Larsen, Krag, Sevelsted, Elmquist, Koefoed, Edvard Sørensen, Carlsen-Skiødt og Bindslev). Betænkning (B. Sp. 49) afgiven $13/12$ (Ordfører: Fr. Andersen [Holbæk A.]). 2. Beh. $17/12$ (F. Sp. 3560). 3. Beh. $18/12$ (F. Sp. 3601). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $20/12$ (L. Sp. 425). 2. Beh. $8/1$ (L. Sp. 446). 3. Beh. $10/1$ (L. Sp. 461). *Loven stadfæstet 14. Januar 1930*. (Lov-Tid. Nr. 7).

Loven bestemmer, at det i § 13 i Lov Nr. 101 af 29. April 1913 fastsatte Beløb af 250 000 Kr., som aarlig stilles til Raadighed af Statskassen som *Bidrag til Kommunernes Tilskud til Hjelpekasserne*, forhøjes for *Finansaaret 1928—29 til 1 500 000 Kr.*, hvilket Beløb bliver at fordele i Overensstemmelse med de i ovennævnte Lovbestemmelse fastsatte Regler, det vil sige, at Beløbet fordeles mellem Kommunerne i Forhold til deres Udgifter til Hjelpekasserne, dog saaledes, at ingen Kommune kan faa mere end en Trediedel af sine Udgifter refunderet af Statskassen.

I Bemærkningerne til Lovforslaget oplyses:

Statstilskuddet ifølge Loven af	
29. April 1913.....	250 000 Kr. aarlig.
Fra og med 1915—16 til 1921	
—22.....	$\frac{1}{3}$ af Kommunernes Tilskud.
For 1922—23 (jfr. Lov Nr. 349	
af 7. August 1922).....	1 Mill. Kr.
Fra 1923—24 til 1926—27 (jfr.	
Lov Nr. 107 af 28. Marts	
1923 med flere Love).....	750 000 Kr. aarlig.
For 1927—28 (jfr. Lov Nr. 60	
af 2. April 1927 og § 1 i Lov	
Nr. 124 af 4. April 1928) .	750 000 Kr. + 1 Mill. Kr.
	af Arbejdsløshedsfonden.

Kommunernes Udgifter til Hjælpekasserne var:

i Regnskabsaaret 1927—28.....	ca. 14 Mill. Kr.
— 1928—29.....	17 900 000 Kr.

Loven vedtoges i begge Ting med *Socialdemokratiets*, *Venstres* og de *Radikales* Stemmer, medens de *Konservative* undlod at stemme, da de ikke fandt Tidspunktet egnet til at forhøje det Beløb af 750 000 Kr., der i de senere Aar har været Statens Tilskud til Kommunernes Hjælpekasseudgifter.

Venstre havde, jfr. Folketingets Udvalgsbetænkning, under Forhandlingerne indtaget det Standpunkt, at man, forinden man gik med til Forhøjelse for 1928—29 af Statens Tilskud til Hjælpekasserne, burde være klar over de vigtigste Aarsager til de kolossale Stigninger i Hjælpekasseudgifterne, der har fundet Sted i de sidste Aar. Mindretallet havde derfor stillet en Række dertil sigtende Spørgsmaal til Socialministeren. Denne havde imidlertid afslaaet at fremskaffe de til Besvarelse af disse Spørgsmaal nødvendige Oplysninger under Henviisning til, at det vilde være nødvendigt for Ministeriet at indhente meget udførlige Oplysninger hos Kommunerne og Hjælpekasserne i Sommerens Løb til Brug for det Forslag til Revision af Forsørgelseslovgivningen, som Ministeren agtede at forelægge Rigsdagen til Efteraaret.

Skønt *Venstre* ikke kunde anerkende den af Ministeren anførte Grund til ikke allerede nu at kunne fremskaffe de af Partiet ønskede Oplysninger, og skønt det maatte fastholde, at yderligere Tilskud til Kommunerne til deres Hjælpekasseudgifter burde forudsætte en Undersøgelse af Trangsaarsagerne, vil Mindretallet, da der kun var Tale om en samlet Støtte til Kommunerne mindre end den, der ydedes disse for 1927—28 og procentvis væsentlig ringere, og under Hensyn

den af Socialministeren bebudede Revision af Hjælpekasse-loven og Ministerens Tilsagn om i Sommerens Løb at fremskaffe de af Mindretallet ønskede indgaaende Oplysninger om Hjælpekassernes hele Virkemaade, derunder ogsaa Trangsaarsager m. m., dog ikke modsætte sig Gennemførelsen af nærværende Lovforslag.

Partiernes Ordførere var i *Folketinget*: Hækkerup (S.), Krag (V.), Carlsen-Skiødt (K. F.) og Mads Larsen (R. V.); i *Landstinget*: Gisselbæk (V.), Ludvig Christensen (S.), Frøkjær (K. F.) og Veistrup (R. V.).

33. Lov om Ændring i Lov Nr. 87 af 19. April 1929 om anerkendte Sygekasser. (Socialminister *Steincke*). [A. Sp. 5915—C. Sp. 1215, 1313].

Fremsat i *Folketinget* ²⁵/₂ (F. Sp. 5442). 1. Beh. ⁴/₃ (F. Sp. 5642 og 5690). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Holger Larsen, Bresemann, Helga Larsen, Simonsen [Aarhus], Weygaard [Form.], Jens Sørensen [Smørum], A. M. Hansen [Sokr.], Holdgaard, C. O. Pedersen, Kr. Kristensen, Vadgaard, Elmquist, Johannes Hansen, Carlsen-Skiødt og Hans Thyge Jacobsen). Betænkning (B. Sp. 1779) afgiven ²⁵/₃. (Ordfører: Holger Larsen). 2. Beh. ²⁷/₃ (F. Sp. 6395). 3. Beh. ²⁵/₃ (F. Sp. 6450). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. ²⁹/₃ (L. Sp. 1358). 2. Beh. ¹/₃ (L. Sp. 1370). 3. Beh. ¹/₂ (L. Sp. 1376). *Loven stadfæstet 15. April 1930.* (Lov-Tid. Nr. 149).

Loven, der giver en midlertidig, nemlig med Gyldighed til 1. April 1933 gældende, ny Regel om Indtægts- og Formuegrænserne i Sygekasseforhold, fremtræder som følgende nye Affattelse af § 6, Stykke 2, i Sygekasseloven:

»Med Gyldighed fra den 1. April 1930 udsteder Socialministeren en Bekendtgørelse til Sygekasserne og Kommunalbestyrelserne, indeholdende Vejledning med Hensyn til de Indtægts- og Formueforhold samt øvrige Omstændigheder (Sygdom, Gæld, Alderdom, store Forsørgerbyrder eller andre Forhold, der i væsentlig Grad forringer en Persons økonomiske Stilling), der som Regel betinger en Persons Optagelse eller Forbliven i Sygekassen med Ret til gennem denne at nyde Tilskud fra Staten. Bekendtgørelsens almindelige Indtægtsgrænser skal svare til faglærte Arbejderes Aarsindtægt ved

fuld Beskæftigelse og skal fastsættes paa Grundlag af de af Det statistiske Departement senest meddelte Oplysninger om faglærte Arbejders gennemsnitlige Timefortjeneste. Indtægtsgrænsen skal fastsættes særskilt for Hovedstaden, for Byer og bymæssige Bebyggelser med over 2 000 Indbyggere, for Byer og bymæssige Bebyggelser med fra 1 000—2 000 Indbyggere og for den øvrige Del af Landet. — Ved Bedømmelsen af samlevende Ægtefællers Adgang til at være Medlemmer af Sygekassen med Ret til gennem denne at nyde Tilskud fra Staten skal der i Tilfælde af, at den Ægtefælle, der ikke kan anses for den egentlige Familieforsørger, har Indtægt ved Arbejde af mere midlertidig Karakter, kun tages Hensyn til den Del af denne Indtægt, der overstiger 200 Kr. aarlig. Tilsvarende Regel gælder, for saa vidt angaar Indtægt, som hjemmeværende, ikke selvstændigt skattepligtige Børn oppebærer ved Arbejde for fremmede. — Bekendtgørelsens Indtægts- og Formuegrænser skal være ens for alle de i Stykke 1 nævnte Kategorier af Personer.«

Loven træder i Kraft den 1. April 1930 og gælder som nævnt til den 1. April 1933.

Ved Revisionen i 1927 af Sygekasseloven blev til Bestemmelsen i Lovens § 6, Stykke 2, vedrørende Adgangen til Sygekasserne føjet følgende nye Bestemmelser: »De Indtægts- og Formuegrænser, som fastsættes i fremtidige Bekendtgørelser, skal være ens for alle de i 1. Stykke nævnte Kategorier af Personer. — Hvor Talen er om Personer, hvis Indtægtsforhold er usikre, vil de i Bekendtgørelsen fastsatte Indtægtsgrænser kunne forhøjes med indtil 20 pCt.« I Bemærkningerne til det fremsatte Lovforslag udtaltes: »Da disse Tilføjelser paa en uheldig Maade bryder med det hidtil i vor Sygekasselovgivning hævdvundne Princip, at ubemidlede Personer af Arbejderklassen under alle Omstændigheder maa være adgangsberettiget til Sygekasserne, er det i Forslaget til Lov om Folkeforsikring § 6 foreslaaet at lade disse nye Bestemmelser udgaa, saaledes at man vender tilbage til den tidligere Tilstand.

For at forebygge, at der paa Grundlag af de omhandlede Bestemmelser blev udelukket flere fra Sygekasserne end højst nødvendigt, anmodede Socialministeriet i Skrivelse af 19. December 1929 Direktøren for Sygekassevæsenet om at »foranledige, at den Kontrol, som foregaar i Henhold til Reglerne i Sygekasselovens § 9, Stykke 2 og 3, om periodisk Gennemgang af Medlemslisterne, i det Omfang, hvor det er

muligt, udsættes indtil videre under Hensyn til det fremsatte Lovforslags (Folkeforsikringsforslagets) Behandling paa Rigsdagen«. Det var herved Tanken i det Omfang, hvori det er foreneligt med den ved Sygekasselovens § 9 indførte Kontrol-Turnus, at forhindre de uheldige Virkninger af de omhandlede Bestemmelser, indtil det havde vist sig, hvorvidt Folkeforsikringsforslaget kunde ventes gennemført i indeværende Rigsdagssamling.

Da det maatte forudses, at Behandlingen af Folkeforsikringsforslaget ikke kan tilendebringes i indeværende Rigsdagssamling, og da Regeringen lagde megen Vægt paa, at det saa vidt mulig forhindres, at der i Hønhold til de foran nævnte Bestemmelser i Sygekasselovens § 6 nægtes ubemidlede Arbejdere Adgang til Sygekasserne, ansaa den det for rigtigt at søge disse Bestemmelser ophævet særskilt, og det af Ministeren forelagte Lovforslag gik da ud herpaa, idet det foreslog følgende Affattelse af de paagældende Stykke i § 6:

»Hvert 3. Aar — første Gang med Gyldighed fra den 1. April 1930 — udsteder Socialministeren en Bekendtgørelse til Sygekasserne og Kommunalbestyrelserne, indeholdende Vejledning med Hensyn til de Indtægts- og Formueforhold samt øvrige Omstændigheder (Indtægtsens Art og Varighed, Gæld, Børneantal o. lign.), der som Regel betinger en Persons Optagelse eller Forbliven i Sygekassen med Ret til gennem denne at nyde Tilskud fra Staten.« De førstnævnte to, i 1927 indsatte, Tilføjelser fandtes altsaa ikke i Forslaget.

Ved Lovforslagets Fremsættelse fremsatte Ministeren en Række Bemærkninger om Lovmedholdeligheden af det foran omtalte Cirkulære af 19. December 1929 til Sygekassedirektoratet, idet der var rejst Tvivl herom, hvilket ogsaa berørtes under Forhandlingen.

Ved 1. Behandling i Folketinget anbefaledes Lovforslaget af Socialdemokraternes og de Radikales Ordførere, henholdsvis Holger Larsen og A. M. Hansen, medens Venstres og de Konservatives Ordførere, henholdsvis C. O. Pedersen og Carlsen-Skiødt, udtalte, at deres Partier ikke vilde gaa med til at ændre det i 1927 vedtagne. Ogsaa Retsforbundets Ordfører, Geert-Jørgensen, udtalte sig imod Lovforslaget, fordi det vilde skabe et Privilegium for Arbejderstanden.

Ved Forhandlinger i Folketingsudvalget lykkedes det at opnaa Enighed om som midlertidig Foranstaltning at søge Lovforslagets Formaal opnaaet ved en ensartet Indtægtsgrænse, saa at der i Stedet for den nuværende Indtægtsgrænse med Tillæg af 20 pCt. for usikre Indtægter regnes med Gennemsnitsindtægten for faglærte Arbejdere som Grænse for Medlemsskab af statsanerkendte Sygekasser, og saaledes, at der tages Hensyn til Hustruens eller Børnernes

Selverhverv, naar dette er af ringe Omfang og af midlertidig Karakter. Udvalget indstillede derfor den af Socialministeren foreslaaede nye Affattelse af Lovforslaget, og dette vedtoges enstemmigt i begge Ting.

34. Lov om Ændring i Fattiglovens § 35 samt om Eftergivelse af Fattighjælp i Anledning af 10-Aarsdagen for Genforeningen. (Socialminister *Steincke*). [A. Sp. 2537—C. Sp. 1339, 1877].

Fremsat i *Landstinget* $10/10$ (L. Sp. 19). 1. Beh. $30/10$ (L. Sp. 115). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Andrea Brochmann, Bækgaard [Form.], Ludvig Christensen, Marie Christensen, Johs. Clausen, Johs. Hansen, Hauch, H. P. Johansen, Kr. Johansen, Lehwald [Skr.], Jørgen Møller, Rs. Nielsen, Stensballe, Tvede og Veistrup). Betænkning (B. Sp. 1837) afgiven $28/3$. (Ordfører: Bækgaard). 2. Beh. $3/4$ (L. Sp. 1551). 3. Beh. $1/4$ (L. Sp. 1583). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $7/4$ (F. Sp. 6877). 2. Beh. $9/4$ (F. Sp. 7038). 3. Beh. $11/4$ (F. Sp. 7227). *Loven stadfæstet 15. April 1930.* (Lov-Tid. Nr. 165).

Loven indeholder kun to korte Paragraffer. Den første Paragraf bestemmer, at en Kommunalbestyrelse ikke kan nægte en Person, der fremsætter Begæring derom, Eftergivelse af Fattighjælp, naar han i de sidste 3 Aar før Begæringens Indgivelse ikke har modtaget Fattighjælp. (Efter den hidtil gældende Lovgivning krævedes 5 Regnskabsaar).

§ 2 tillader Kommunalbestyrelserne i Anledning af 10-Aarsdagen for de sønderjydske Landsdeles Genforening med Danmark — den 15. Juni 1930 — at eftergive al Fattighjælp ydet inden denne Lovs Ikrafttræden.

Det af Socialministeren i Landstinget fremsatte Lovforslag var vidt forskelligt fra den vedtagne Lov, idet Forslaget gik ud paa, at naar en Person, der har modtaget Fattighjælp, fremsætter Begæring derom, kan Kommunalbestyrelsen, hvis den skønner, der er Grund dertil, til enhver Tid eftergive den modtagne Fattighjælp. Der var dertil føjet den Bestemmelse, at en Person kunde forlange Hjælp eftergivet, naar han ikke i 2 Aar havde modtaget Fattighjælp eller ved Dom fundet skyldig i en i den offentlige Mening værende Handling eller været tiltalt derfor.

Efter 1. Behandling i *Landstinget*, hvor *Ordførerne* var: Bækgaard (V.), Andrea Brochmann (S.), Tvede (K. F.) og Veistrup (R. V.), henvistes Lovforslaget til et *Udvalg*, hvis *Flertal* (Udvalget undtagen de to konservative Medlemmer) gav Lovforslaget den Skikkelse, hvori det blev vedtaget, jfr. ovenfor.

Socialdemokratiets og *det radikale Venstres Medlemmer* af Flertallet beklagede, jfr. Udvalgsbetænkningen, at det ikke var lykkedes at opnaa Flertal for Lovforslaget i dets oprindelige Affattelse. Dette forekom dem saa meget mere overraskende, som der allerede ved en Afstemning i Folketinget den 24. Januar 1891 var Flertal for et Forslag af samme Indhold. Naar de desuagtet tiltraadte den foreslaaede Ændring, var det, fordi denne, i Forhold til den bestaaende Lovgivning, betyder en, om end ringe, Forbedring af Vilkaarene for Fattighjælps Eftergivelse.

Det konservative Mindretal (Lehwald og Tvede) kunde ikke tiltræde den af Flertallet foreslaaede Eftergivelse af Fattighjælp, dels fordi de af Socialministeren bebudede Ændringer med Hensyn til hele Fattiglovgivningen ikke var dem bekendt, hvorfor de ikke kunde tiltraade at tiltræde en enkelt Ændring til Fattiglovens § 35, dels for ikke at svække Borgernes Stræben efter at holde sig fri af Fattigvæsenet, og stemte imod Lovforslaget.

I *Folketinget* var *Ordførerne*: Bjerring (S.), Kr. Kristensen (V.), Fibiger (K. F.) og Mads Larsen (R. V.). Ved 3. Behandling var Christmas Møller *Ordfører* i Fibigers Forfald. Lovforslaget i den af Landstingsudvalgets Flertal foreslaaede Affattelse vedtoges ogsaa her med Socialdemokratiets, Venstres og det radikale Venstres Stemmer, medens de Konservative stemte imod.

35. Lov om Sikring af Færdselen ved Vejkrydsninger samt Krydsninger mellem Veje og Jernbaner m.v. (Minister for offentlige Arbejder *Friis-Skotte*). [A. Sp. 265—C. Sp. 51, 79].

Fremsat i *Folketinget* ³⁰/₁₀ (F. Sp. 1362). 1. Beh. ⁶/₁₁ (F. Sp. 1696). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (N. P. Nielsen, H. P. Hansen, Fr. Andersen [Kh.-Frb. ø. Stkr.], Fr. Andersen [Holbæk A.] [Form.], Larsen [Bjerre], Fisker, F. K. Madsen [Skr.], Steen, Hedelund, J. C. A. Larsen, Kr. Kristensen, Vadgaard, Duborg, Ulrich og C. J. F. Sven). Betænkning (B. Sp. 43) afgiven ⁶/₁₂. (Ordfører: N. P. Niel-

sen). 2. Beh. $^{10}/_{12}$ (F. Sp. 3275). 3. Beh. $^{12}/_{12}$ (F. Sp. 3456).
Oversendt til Landstinget. 1. Beh. $^8/_1$ (L. Sp. 447). 2. Beh.
 $^{10}/_1$ (L. Sp. 461). 3. Beh. $^{15}/_1$ (L. Sp. 473). *Loven stadfæstet*
1. Februar 1930. (Lov-Tid. Nr. 28).

Et Lovforslag om dette Emne forelagdes i forrige Rigsdagssamling, se Aarvog 1928—29, Side 280, og under Forhandlingerne derom i det af Folketinget nedsatte Udvalg opnaaedes der Enighed om et af Ministeren udarbejdet nyt Forslag, der imidlertid ikke kom til endelig Behandling paa Grund af Rigsdagssamlingens Afslutning. Dette Forslag fremsattes i Aar af Ministeren og gennemførtes væsentlig uændret. Da det paa en Række Punkter afviger fra det i forrige Samling fremsatte, skal Lovens væsentligste Indhold her gengives.

Ved Loven bemyndiges Ministeren for offentlige Arbejder til, hvor det nedenfor omtalte Udvalg maatte anse saadant for at være af væsentlig Betydning for Færdselen med Motorkøretøjer, at anvende et Beløb af indtil 2 Mill. Kr. *aarlig af Afgiften af Motorkøretøjer til Sikring af Færdselen ved farlige Vekryds eller Vejsving paa offentlige Veje (Gader) eller Pladser, ved ubevogtede Krydsninger mellem Jernbaner og offentlige Veje (Gader) eller private Veje, der er aabne for almindelig Færdse, ved Broer, som fører saadanne Veje over Vandarealer, samt ved Viadukter, ad hvilke saadanne Veje føres over eller under Jernbaner.*

Til at undersøge de Krav, der rejses om Sikring af Færdselen paa de ovenomhandlede Steder, og til under Forbehold af Approbation af Ministeren at bestemme, hvilke Foranstaltninger der skal bringes til Udførelse, nedsættes af Ministeren for hvert Amt og for København *et Udvalg paa fem Medlemmer*, bestaaende af Amtmanden (i København Overpræsidenten) som Formand, et af Justitsministeren blandt Amtets (Københavns) Beboere udnævnt Medlem, der er sagkyndig paa det heromhandlede Omraade, et af Ministeren efter Forslag af Organisationerne af motorkørende udnævnt Medlem, som er bosat i Amtet (København), samt to af vedkommende Amtsraad (i København og Købstæderne Kommunalbestyrelsen) valgte Medlemmer. Ministeren afgør, hvilke Organisationer af motorkørende der kom-

mer i Betragtning i nævnte Henseende. Til Udvalgets Forretninger vil Amtsvejsinspektøren (i København og Købstæderne Stadsingeniøren, for saa vidt saadan findes), Politimesteren og Repræsentanter for hver af de i Sagens Afgørelse interesserede Parter, henholdsvis Jernbane, Broejer, Amts-, By- eller Sognekommune, være at indkalde.

Saafernt Udvalget skønner, at Sagens Løsning er paa krævet af Hensyn til Motorvognsfærdselen, kan Udvalget, hvis det er nødvendigt, forlange udarbejdet Planer og Overslag over de Foranstaltninger, som ønskes foretaget, og fremsender derefter Sagen med alle fornødne Oplysninger, ledsaget af Udvalgets Indstilling, gennem det nedenfor omhandlede Udvalg til Ministeren. Udvalget indstiller derhos, i hvilken Rækkefølge de forskellige Sager i vedkommende Amt (København) ønskes fremmet. Ministeren fastsætter, efter Forhandling med Justitsministeren, de nærmere Regler angaaende Foranstaltningernes almindelige Karakter og Omfang, derunder eventuel Nedsættelse af Kørehastigheden paa Vejene.

Udvalget behandler Sager vedrørende de ovennævnte Forhold, hvorom Begæring fremsættes til det fra vedkommende Amts-, By- eller Sogneraad, Broejer, Organisation af motorkørende og de private Jernbanestyrelser, eller som henvises til det af Ministeren.

Til at behandle de Indstillinger, som fremkommer fra Udvalgene, og til i det hele som raadgivende at bistaa Ministeren, derunder med Hensyn til Spørgsmaalet om, i hvilken Rækkefølge de forskellige Sager for hele Landet skal fremmes, nedsættes et *Udvalg paa tre Medlemmer*, bestaaende af Overvejsinspektøren som Formand, et af Justitsministeren udnævnt Medlem og et af Ministeren for offentlige Arbejder efter Forslag af Organisationerne af motorkørende udnævnt Medlem. Ministeren for offentlige Arbejder afgør, hvilke Organisationer af motorkørende der kommer i Betragtning i nævnte Henseende.

Naar Afgørelse er truffet med Hensyn til, hvilke Foranstaltninger der skal gennemføres, er Ministeren bemyndiget til at paalægge vedkommende Jernbanestyrelse, Kommunalbestyrelse eller Broejer at bringe disse til Udførelse, mod at Udgifterne derved efter Arbejdernes Fuldførelse refunderes

helt eller delvis overensstemmende med de nedenfor anførte Bestemmelser. De vedkommende Styrelser er dog berettigede til straks at gennemføre Foranstaltningerne, hvis de maatte ønske dette, uanset at de paagældende Beløb først senere kan refunderes. — Saafremt mindelig Overenskomst om Erhvervelsen af de dertil fornødne Grunde m. v. ikke opnaas, foretages Ekspropriation efter Reglerne i Frdg. af 5. Marts 1845, jfr. Lov Nr. 6 af 10. Januar 1928 om Tillæg til samme, i enkelte Tilfælde dog under Iagttagelse af de i de gældende Vejlove bestemte Fremgangsmaader for Jords Afgivelse til Vejes Anlæg og Udvidelse, ligesom Ekspropriation efter disse Regler kan foretages ved Forandring af Broer.

Udgifterne ved Gennemførelsen af Foranstaltningerne udredes forskudsvis af vedkommende Jernbane, Kommune eller Broejer, men vil, naar Arbejderne er fuldført, uden Renter blive refunderet af det Beløb, som i Medfør af Loven stilles til Raadighed. Dog vil vedkommende Jernbane, Bro- eller Vejejer, for saa vidt den paagældende Foranstaltnings Gennemførelse maatte medføre fremtidige Lettelser i Banens, Bro- eller Vejejerens aarlige Udgifter, have endeligt at afholde Udgiften indenfor det Beløb, hvortil Ministeren efter derom fra Amtsudvalget modtaget Forslag ansætter Kapitalværdien af Udgiftsbesparelsen og andre indvundne Fordele. — Ministeren fastsætter de nærmere Bestemmelser vedrørende de med Gennemførelsen af denne Lov forbundne Udgifter, derunder Udgifterne ved Udvalgenes Virksomhed.

Hvor der paa offentlige Veje (Gader) eller Pladser findes *farlige Vejkryds* eller Vejsving, paahviler det de kommunale Myndigheder at foranledige, at *Gærder, Hegn, Bepplantning* samt *Skure, Lysthuse* og deslige, der hindrer den frie Oversigt, *fjernes* eller holdes i en passende Højde. I dette Øjemed kan de paagældende Myndigheder ved Ekspropriation under Iagttagelse af de i de gældende Vejlove bestemte Fremgangsmaader for Jords Afgivelse til Vejes Anlæg og Udvidelse paalægge de fornødne Servitutter, eventuelt erhverve de fornødne Arealer. Hvor det maatte anses fornødent, er de kommunale Myndigheder derhos berettigede til ved Ekspropriation efter samme Regler at paalægge Servitutter ogsaa mod Bebyggelse og at erhverve saavel bebygget som ubebygget Grund til Sikring af den frie Oversigt paa de heromhandlede Steder.

I Tilfælde, hvor Gennemførelsen af de foromhandlede Bestemmelser vil medføre uforholdsmæssig store Udgifter for vedkommende Kommune, kan der af Ministeren efter Forelæggelse for og derefter modtaget Forslag fra Amtsudvalget gives Kommunen Tilskud dertil af den Del af Motorafgiften, som stilles til Ministerens Raadighed, hvorhos Ministeren, naar det af Hensyn til Færdselens Sikring maa udkræves, eventuelt mod Ydelse af Tilskud, kan paabyde Udførelsen af de paagældende Foranstaltninger.

Efter Indstilling fra vedkommende Jernbanestyrelse bemyndiges Ministeren til, hvor han maatte anse saadant for forsvarligt, at tillade, at den Jernbanen enten ved Lovgivning eller i øvrigt paalagte *Forpligtelse til Bevogtning af Krydsninger* med offentlige Veje og private Veje, der er aabne for almindelig Færdsel, *ophæves* paa Betingelse af, at der af Jernbanen tilvejebringes fornødne *Udsigtsbælter*, eventuelt i Forbindelse med Afløbsstrækninger, eller, saafremt disse Foranstaltninger maatte medføre uforholdsmæssige Udgifter, etableres et Lyssignal. Forinden Ministeren bestemmer, hvilke af de nævnte Foranstaltninger Jernbanen skal gennemføre, indhentes Indstilling derom fra Amtsudvalget. Udgifterne ved Anlæg, Vedligeholdelse og Drift af de fornævnte Sikkerhedsforanstaltninger udredes i deres Helhed af vedkommende Jernbane.

For saa vidt Udvalget maatte indstille, at der ved enkelte Krydsninger træffes videregaaende Foranstaltninger end de forannævnte, f. Eks. Anlæg af Over- eller Underføring, og Ministeren efter forudgaaet Samraad med Tremandsudvalget approberer dette, udredes Merudgifterne derved helt eller delvis af det Beløb, som stilles til Raadighed for Ministeren.

Erhvervelsen af de Grunde m. v., der udkræves til Gennemførelsen af de her omhandlede Foranstaltninger, sker om fornødent ved Ekspropriation efter Reglerne i Frdg. af 5. Marts 1845, jfr. Lov Nr. 6 af 10. Januar 1928.

Overtrædelse af de i Henhold til nærværende Lov truffne servitutmæssige Bestemmelser straffes med Bøder indtil 1 000 Kr., som tilfalder Kommunens Kasse.

Færdselslovens § 21, Stykke 2—4 ophæves.

Ved Lovforslagets Fremsættelse udtalte Ministeren, at han troede, at der er »en stigende Trang rundt om i Landet

til denne Lov, som tilvejebringer en Ordning, der aabner Mulighed for virkelig at faa gennemført de Foranstaltninger til Færdselens Sikring, som den tiltagende Biltrafik kræver, men som hidtil ikke har kunnet løses, fordi det har været økonomisk uoverkommeligt for den enkelte Kommune, som maaske indenfor sit Omraade har adskillige og for Færdselens Betyggelse betydningsfulde Anlæg af den heromhandlede Art, at gennemføre de paakrævede Sikkerhedsforanstaltninger.«

Lovforslaget blev modtaget med Velvillie fra alle Partier, og i Folketinget stilledes kun af Ministeren med Udvalgets Tilslutning to Ændringsforslag, uden væsentlig Betydning. — I Betænkningen udtales, at Ministeren under et Samraad tiltraadte Udvalgets Opfattelse, at der ved Udtrykket i Lovens Begyndelse: »ved Broer, som fører saadanne Veje over Vandarealer,« kun er tænkt paa Forbedring og Omdannelse af nuværende Broanlæg, eventuelt deres Afløsning af nye, men ikke paa Nyanlæg af Broer, hvor saadanne overhovedet ikke tidligere har eksisteret.

Endvidere udtales, at ifølge Bemærkningerne til Lovforslaget har den deri søgte Bemyndigelse for Ministeren til at tillade en Bevogtningspligts Ophævelse sin Grund i den Betragtning, at det maa anses for urimeligt, at de paagældende Jernbaner vedblivende skal være nødt til at opretholde Bevogtningen, uagtet de ikke kører med en større Hastighed end den, der vil blive tilladt for de Jernbaner, der ikke har en saadan Bevogtningspligt. Derfor gik Folketingets Udvalg ud fra som en Selvfølge, at Tilladelse til at nedlægge Bevogtningen, saaledes at Overkørselen fremtidig kommer til at henligge som offentlig, ubevogtet Niveauoverkørsel — dog forsynet med fornødne Udsigtsbælter m. v. —, kun vil kunne gives for Privatbaner og dermed sidestillede Statsbanestrækninger, men ikke for Statsbanernes Hovedlinier. Paa den anden Side mente Udvalget naturligvis, at der intet vil være til Hinder for, at der kan etableres en Over- eller Underføring til Afløsning af en bevogtet Overkørsel ogsaa paa en Hovedlinie, naar blot Amdsudvalget indstiller dette og Ministeren efter forudgaaet Samraad med Tremands-Udvalget approberer et saadant Anlæg. Saafremt disse Betingelser ikke maatte opfyldes, gik Udvalget ud fra, at nærværende Lovs Bestemmelser ikke kan bringes til Anvendelse til Ændring af de bestaaende Bevogtningsforhold paa Hovedlinierne. Ministeren var enig med Udvalget i foranstaaende.

I Landstinget stilledes ikke Ændringsforslag, og Loven vedtoges enstemmigt i begge Ting.

36. Lov om Ændringer i Motorafgiftsloven.
(Minister for offentlige Arbejder *Friis-Skotte*). [A. Sp. 2625—C. Sp. 59, 79].

Fremsat i *Folketinget* ³⁰/₁₀ (F. Sp. 1364). 1. Beh. ⁶/₁₁ (F. Sp. 1696). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Sikring af Færdselen ved Vejkrydsninger samt Krydsninger mellem Vej og Jernbaner m. v. (se Side 135). Betænkning (B. Sp. 47) afgiven ⁶/₁₂. (Ordfører N. P. Nielsen). 2. Beh. ¹⁰/₁₂ (F. Sp. 3276). 3. Beh. ¹²/₁₂ (F. Sp. 3456). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. ⁸/₁₂ (L. Sp. 458, jfr. Sp. 447). 2. Beh. ¹⁰/₁ (L. Sp. 461). 3. Beh. ¹⁵/₁ (L. Sp. 473). *Loven stadfæstet 1. Februar 1930.* (Lov-Tid. Nr. 32).

De Ændringer i Motorafgiftsloven, som indføres ved Loven, er dels en Følge af Vedtagelsen af Loven om Sikring af Færdselen ved Vejkryds m. v., se Nr. 35, idet der indsættes i Motorafgiftslovens § 9, Stykke 1, en Bestemmelse om, at der stilles et Beløb af indtil 2 Mill. Kr. til Raadighed til Gennemførelse af Vejkrydsningslovens Bestemmelser, og dels Tilføjelse af en ny Bestemmelse, som ikke har Relation til Vejkrydsningsloven, idet der foranlediget af Ønsker fra Motororganisationerne aabnes Adgang for Kommunerne til at anvende Motorafgiften ogsaa til Indkøb af Snerydnings- og Grusningsmaskiner for derved at bidrage til, at Vejene under Snefog hurtigt kan blive ryddet og gjort farbare.

Af Ministeren var i det fremsatte Lovforslag dernæst foreslaaet at slette i Motorafgiftslovens § 9, Stykke 6, Bestemmelsen om, at den Del af Motorafgiften, der tilfalder Amts- og Købstadkommuner, bl. a. skal anvendes til »Forstærkning af Broer og Sikring af ubevogtede Jernbaneoverkørsler«, idet der nu ved Vejkrydsningsloven træffes nærmere Bestemmelser om, hvorledes der fremtidig vil være at forholde med den Del af Motorafgiften, som Kommunerne i Henhold til § 9, Stykke 6, hidtil har skullet anvende hertil. Folketingsudvalget ønskede imidlertid at bibeholde denne Bestemmelse i Afgiftsloven, hvorfor det med Tilslutning af Ministeren stillede Ændringsforslag herom, som vedtoges.

Loven vedtoges enstemmigt i begge Ting.

37. Lov om Radiospredning. (Minister for offentlige Arbejder *Friis-Skotte*). [A. Sp. 4217—C. Sp. 251, 383].

Fremsat i *Folketinget* $12/12$ (F. Sp. 3453). 1. Beh. $20/12$ (F. Sp. 3725). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (P. Andersen, Fr. Andersen [Holbæk A.], J. I. Jørgensen, Sneum [Form.], Hartvig Frisch, Bomholt [Sokr.], Hans Jørgen Hansen, Steen, I. A. Hansen, Tange, Hedelund, Hans Jacob Sørensen, Koefoed [i hans Sted indtraadte $9/1$ Slebsager], Bindselev og Grathwohl). Betænkning (B. Sp. 533) afgiven $23/1$. (Ordfører: P. Andersen). 2. Beh. $30/1$ (F. Sp. 4623). 3. Beh. $7/2$ (F. Sp. 5010). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $21/2$ (L. Sp. 800). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Andrea Brochmann, Ludvig Christensen, Ellinger [Form.], A. P. Hansen, I. A. Hansen, H. P. Jensen, Jensen-Stevns, Josiassen, Laurits Knudsen, Thomas Larsen, Laursen, Rs. Nielsen, Stegger Nielsen [Sokr.], Elisa Petersen og Veistrup). Betænkning (B. Sp. 761) afgiven $27/2$. (Ordfører: Ellinger). 2. Beh. $28/2$ (L. Sp. 934). 3. Beh. $5/3$ (L. Sp. 947). *Loven stadfæstet 21. Marts 1930.* (Lov-Tid. Nr. 76).

Ved Loven foretages den i Lov Nr. 45 af 13. Marts 1926 om Radiospredning, se Aarvog 1925—26, Side 250, foreskrevne Revision af Loven. Den adskiller sig fra den gældende Lov ved, at den har en anden Sættelse af Radioraadet, hvis Medlemstal udvides fra 9 til 15, med 6 Repræsentanter for Lytterne, i Stedet for tidligere 3, og med 4 Medlemmer valgte af Rigsdagen, medens Radioindustriens Repræsentant forsvinder. Desuden er i Lovens § 3 optaget de væsentligste af de paa Licenskortenes Bagside hidtil anførte Licensbetingelser.

Loven har i det væsentlige følgende Indhold:

Ministeren for offentlige Arbejder bemyndiges til for Statens Radiospredning (Statsradiofonien) at oprette og drive de fornødne *Radiofonistationer* samt til at afholde de hermed forbundne Udgifter. De i saa Henseende fornødne Beløb bevilges paa de aarlige Finanslove.

Efter Indstilling fra Radioraadet fastsætter Ministeren med Tilslutning af Rigsdagens Finansudvalg Størrelsen af den *Afgift*, der bliver at opkræve for Benyttelsen af Modtagerapparater. Afgifterne samles i en Fond, der benævnes *Radiospredningsfonden*, og som vil være at anvende udelukkende til Radiospredningens Formaal. Afgifterne skal have

en saadan Størrelse, at der derved bliver Dækning for alle Statsradiofoniens Udgifter samt for Forrentning og Amortisation af Statskassens Udlæg.

Den, der ved Erlæggelsen af den nævnte Afgift har erholdt Tilladelse til at benytte et Radiomodtagerapparat, har derved kun erholdt Ret til ved Hjælp af samme at modtage Radiospredningsstof. Hvis andre Radiomeddelelser uforvarende modtages, maa de ikke meddeles videre eller udnyttes erhvervsmæssigt. Ej heller er det den paagældende tilladt erhvervsmæssigt at udnytte det rundkastede Stof direkte eller indirekte uden forud indhentet Tilladelse fra Statsradiofonien. — Tilladelsen er personlig og kan ikke overdrages til andre uden Statsradiofoniens Samtykke. Overtrædelser af nærværende Betingelser vil, selv om de ikke medfører yderligere strafferetligt eller civilretligt Ansvar, medføre, at Tilladelsen bortfalder.

Ministeren udnævner et *Radiatoraad* paa 15 Medlemmer. Af disse udnævner Ministeren direkte to, af hvilke en skal være radioteknisk kyndig. Af Raadets øvrige Medlemmer udnævnes 1 efter Indstilling af Undervisningsministeren, 1 Medlem efter Indstilling af den danske Presses Telegramudvalg og 1 Medlem efter Indstilling af de af Ministeren anerkendte faglige Journalistorganisationer. Desuden udnævner Ministeren for offentlige Arbejder 6 Medlemmer som Repræsentanter for Lytterne, hvortil bestaaende, af Ministeren anerkendte Lytterorganisationer har Indstillingsret. Endvidere tiltrædes Raadet af 4 Medlemmer valgte af Rigsdagen efter Reglerne i Grundlovens § 45. Blandt Raadets Medlemmer udnævner Ministeren for offentlige Arbejder Formand og Næstformand. Samtlige Udnævnelser gælder for et Tidsrum af 4 Aar. Raadets Medlemmer lønnes med Honorarer, hvis Størrelse fastsættes af Ministeren. For Deltagelse i Raads- og Udvalgs møder samt for nødvendige Rejsedage erholder de de sædvanlige Diæter samt Rejsseudgifter dækkede efter Regning.

Radiatoraadet har under Ansvar for Ministeren for offentlige Arbejder Ledelsen af Statsradiofonien. Radiospredningsfonden er undergivet Radioraadets Bestyrelse.

Efter Radioraadets Indstilling træffer Ministeren for offentlige Arbejder Bestemmelse om Formen for Opkræv-

ningen af de fastsatte Afgifter samt om Statsradiofoniens Kasse- og Regnskabsvæsen. Radioraadet udarbejder et Budget for det kommende Finansaar over Anvendelsen af de Midler, der kan antages at staa til Raadighed. Budgettet forelægges Ministeren til Approbation. I Driftsaaret maa Overskridelse af Budgettets samlede Sum ikke finde Sted uden Ministerens Samtykke. Raadet fastsætter de almindelige Principper, der skal gælde for Statsradiofoniens Virksomhed, og er ansvarligt for, at Udsendelserne er af alsidig, kulturel og oplysende Art. Ministeren udfærdiger den for Raadet fornødne Forretningsorden.

Statsradiofoniens daglige Drift ledes, bortset fra nedenfor omhandlede tekniske Virksomhed, af en af Ministeren for offentlige Arbejder efter Indstilling af Radioraadet ansat Driftsleder. Efter Radioraadets Indstilling fastsætter Ministeren i et Normativ Regler for Antagelse af og Lønningsvilkaar for den fornødne Medhjælp.

De under Statens Radiospredning hørende Stationers tekniske Drift ledes af Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet. Telegrafvæsenet erholder samtlige de med dette Arbejde forbundne Omkostninger, derunder ogsaa Udgifter til Forrentning og Amortisation af de i Anlægene bundne Kapitaler, dækket af Radiospredningsfonden efter Regler, der fastsættes efter Forhandling mellem Radioraadet og Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet og godkendes af Ministeren.

Radiospredningsfondens Budget over Indtægter og Udgifter optages som et særligt Afsnit paa Finanslovens § 2.

Den, der efter nærværende Lovs Ikrafttræden er i Besiddelse af et Modtageranlæg uden at erlægge den herfor fastsatte Afgift, idømmes en Radiospredningsfonden tilfaldende Bøde fra 40 Kr. til 400 Kr., for saa vidt det paa-gældende Forhold ikke efter sin Beskaffenhed tillige maatte medføre højere Straf, samt under skærpene Omstændigheder Konfiskation af de ulovligt anbragte og benyttede Apparater. Sager herom behandles som Politisager. Paatale finder kun Sted efter Begæring af Ministeren for offentlige Arbejder.

Ministeren er bemyndiget til for Staten at erhverve — om fornødent ved Ekspropriation efter Reglerne i Forordningen

af 5. Marts 1845 — de til Opførelse af fornødne Radiostationer nødvendige Arealer.

Loven træder i Kraft den 1. April 1930, fra samme Tid bortfalder Lov Nr. 45 af 13. Marts 1926.

Indenfor det af Folketinget nedsatte Udvalg var der Enstemmighed om at søge Lovforslaget gennemført. Fra et *Flertals* Side (Socialdemokraterne, Venstre og Radikale) stilledes med Tilslutning fra Ministeren Ændringsforslag om at reducere Undervisningsministeriets Repræsentation i Radoraadet med en Repræsentant, — idet Ministeren havde foreslaaet 2 —, der tillægges Lytternes Repræsentation, saaledes at denne bliver paa 6 Medlemmer, medens Ministeren kun havde foreslaaet 5.

Det *konservative Mindretal* udtalte, at det »deler den Betragtning, at Undervisningsministeriet er tilstrækkeligt repræsenteret ved 1 Medlem. Mindretallet anser det derimod for urimeligt, at man paa et Tidspunkt, hvor man skrider til en betydelig Udvidelse af Raadets Medlemsantal, og uanset indtrængende Henvendelser fra Radioindustriens Organisation, fra Industriraadet og Foreningen »Dansk Arbejde« vil fratage Radioindustrien dens eneste Repræsentant i Raadet.«

Mindretallet stillede derfor Ændringsforslag om en anden S sammensætning af Raadet, der ogsaa forøgede Lytterrepræsentanternes Antal fra 5 til 7, saaledes at Raadet derved udvidedes til at omfatte 17 Medlemmer.

Derhos udtalte Mindretallet i Betænkningen, at det var »i øvrigt under Udvalgsbehandlingen kommet til den Overbevisning, at det vil være formaalstjenligt, at Lytternes Repræsentanter ikke som hidtil udpegedes af Organisationerne, men at de derimod vælges af de licensbetalende Lyttere, uanset om de er Medlemmer af en Organisation eller ikke. Denne Tanke har paa flere Maader vundet Sympati indenfor Udvalget; men som en væsentlig Anke har man fremhævet de store praktiske Vanskeligheder ved Iværksættelsen af et almindeligt Lyttervalg. Mindretallet mener imidlertid, at disse Vanskeligheder ikke kan være saa store, at de skulde kunne stille sig hindrende i Vejen. Hvis Ministeren for offentlige Arbejder i de Vedtægter, han efter Bemyndigelsen i Ændringsforslaget skal udfærdige, kræver et tilstrækkeligt stort Antal Stillere (f. Eks. 100) som Betingelse for Godkendelsen af en opstillet Liste og i øvrigt gør Brug af Dagspressen ved Listernes Offentliggørelse og amtsvis foretager Optællingen, vil de praktiske Vanskeligheder neppe være større end, at de kan overvindes.«

Mindretallet optog derfor i sit Ændringsforslag Bestemmelser, der aabnede alle licensbetalende Lyttere Mulighed

for at deltage i Valget af Lytternes Repræsentanter til Raadet, idet det foresloges, at Ministeren bemyndiges til at fastsætte Regler for Valgets Afholdelse, dog saaledes, at Pladserne i Raadet fordeles forholdsmæssigt efter de paa de opstillede Lister (Kandidater) afgivne Stemmer.

Ved 2. Behandling udtalte Ministeren, at han om dette sidste Forslag havde indhentet et Responsum hos Indenrigsministeriets Valglovsekspert Fuldmægtig Elberling om Mulighederne og Bekostningen af et saadant direkte Valg. Hr. Elberling har skildret, hvorledes det maatte foregaa, og anslog Omkostningerne derved i »billigst mulige Tilfælde« til 230 000 Kr. Under Hensyn hertil og til det store Valgapparat, med Vælgermøder, fraraadede Ministeren Tanken om Lyttervalg. De Konservatives Ændringsforslag forkastedes med 76 Stemmer mod 15, medens Flertallets Forslag vedtoges med 77 Stemmer mod 1 — Rager udtalte sig imod det —, medens 19 Medlemmer afholdt sig fra at stemme. — Til 3. Behandling foreslog de konservative Medlemmer at sætte Raadets Medlemstal til 16 og at besætte den saaledes tilkomne Plads med »1 Medlem af Radioindustrien efter Indstilling af Industriraadet«. Ændringsforslaget forkastedes med 56 Stemmer mod 19. Saavel ved 1. som ved 3. Behandling drøftedes et Foredrag, som samtidig med Lovforslagets Behandling var udsendt gennem Radiofonien, betitlet »En Fangedag paa Vridsløse« og holdt af en tidligere Fange, hvilket Foredrag vakte Kritik. Ligeledes omtaltes Spørgsmaalet om Udsendelse i Radio af Festgudstjenesten i Haderslev Domkirke den 10. Februar.

I Landstingsudvalgets Betænkning udtaltes, at der indenfor Udvalget var fremsat den Tanke, at man vendte tilbage til Ministerens oprindelige Forslag om 5 Lytterrepræsentanter (i Stedet for 6), og at man saa lod den derved frigjorte Plads blive besat med en Repræsentant for Radioindustrien; da der imidlertid ikke viste sig en saadan Tilslutning hertil, at der kunde blive Udsigt til at faa Lovforslaget ændret paa dette Punkt, gav Tanken sig ikke Udslag i noget Ændringsforslag.

Udvalget indstillede enstemmigt Lovforslaget *uforandret* til Vedtagelse.

38. Lov om Elektrificering af Københavns Nærtrafik. (Minister for offentlige Arbejder *Fris-Skotte*). [A. Sp. 2683—C. Sp. 317 og 1337].

Fremsat i *Folketinget* ^{5/11} (F. Sp. 1614). 1. Beh. ^{26/11} (F. Sp. 2484). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (O. An-

dersen, Nygaard [Form.], Einer Jensen, J. I. Jørgensen, Bjerring [Skr.], Fr. Andersen [Kh.-Frh. ø. Stkr.], Jønson, Rager, Slepsager, Hedelund, Fuglsang, A. Chr. Christensen [fra $\frac{5}{12}$: I. A. Hansen], Kjærgaard-Jensen, Drachmann og Korsgaard). Betænkning (B. Sp. 619) afgiven $\frac{6}{2}$. (Ordfører: O. Andersen). 2. Beh. $\frac{13}{2}$ (F. Sp. 5146). 3. Beh. $\frac{18}{2}$ (F. Sp. 5250). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{27}{2}$ (L. Sp. 893). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Andrea Brochmann, Ludvig Christensen, Fink, Godskesen, Albert Jensen, Johannes Jensen, Jensen-Stevns, Jeppesen [Drusebjerg], Lange [Form.], Thomas Larsen, Lewinsky, Carl F. Madsen, Ch. Petersen, Stensballe [Skr.] og Villemoes). Betænkning (B. Sp. 1895) afgiven $\frac{29}{3}$. (Ordfører: Lange). 2. Beh. $\frac{1}{4}$ (L. Sp. 1376). 3. Beh. $\frac{4}{4}$ (L. Sp. 1582). *Loven stadfæstet 26. April 1930*. (Lov-Tid. Nr. 158).

Ved Lovens § 1 bemyndiges Ministeren for offentlige Arbejder til at lade foretage Elektrificering af de Banelinier, der besørger den københavnske Nærtrafik.

§§ 2 og 3 giver de sædvanlige Bestemmelser om Ekspropriationer, som nødvendiggøres ved de i denne Lov omhandlede Anlæg, om Skattefrihed og Fritagelse for Brug af Stempel-papir, og de Grunde, der anvendes til de af Loven omfattede Anlæg eller forbeholdes til senere Udvidelser af samme, fritages, saa længe de benyttes til disse Øjemed, for alle Skatter, Afgifter og Byrder, og i § 4 bestemmes, at de nødvendige Beløb til de i denne Lov nævnte Foranstaltningers Gennemførelse bevilges paa de aarlige Finanslove. Til Dækning af Statskassens Udgifter til disse Foranstaltninger bemyndiges Finansministeriet til, efterhaanden som der bliver Anvendelse derfor, at tilvejebringe de fornødne Beløb — herunder til Arealerhvervelse — ved Udstedelse af Statsobligationer til en Rente af ikke over 5 pCt. pro anno.

I Bemærkningerne til Lovforslaget oplyses, at der for at undersøge Muligheden af at foretage en hel eller delvis Elektrificering af den københavnske Nærtrafik blev af Ministeren for offentlige Arbejder 21. April 1926 nedsat et Udvalg, bestaaende af Maskinchefen, Trafikchefen, Banechefen ved Statsbanerne og Ingeniør Faber, der 1. Oktober 1929 afgav Betænkning. Af denne fremgaar det, at en omfattende Udvidelse af Toggangen paa Klampenborg- og Holtebanen

vil være nødvendig — uanset Driftsformen —, blot for at disse Baner overfor den Konkurrence, som andre Befordringsmidler nu frembyder, skal kunne fastholde den nuværende Trafik. En saadan omfattende Udvidelse af Toggangen vil i endnu højere Grad være nødvendig, hvis man vil imødekomme ogsaa den mindre bemidlede Befolknings Trang til at søge sig gode, sunde og billige Boliger i Byens Opland. Der vil hertil udkræves ikke blot en hyppigere Toggang, men ogsaa en regelmæssig, hurtig og behagelig Kørsel, samt at Banernes Aktionsomraade skal kunne udvides ved Oprettelsen af nye Mellemstationer i den Udstrækning, der kan forenes med Overholdelsen af en passende kort Befordringstid.

For Toggangens Vedkommende er man efter indgaaende Undersøgelse kommet til det Resultat, at en regelmæssig 20 Minutters Drift bør søges opnaaet. Nye Stationer foreslaas oprettet ved Axeltorv med bekvem Adgang fra Hovedfærdselsaarerne Gl. Kongevej og Gyldenløvesgade, ved Nordre Frihavnsgade, Svanemøllen, Bernstorffsvej (mellem Hellerup og Gentofte) og Ørnegaardsvej (mellem Gentofte og Lyngby). Endelig foreslaas ved Etablering af Billetsalg og Nedgang fra Tietgensbroen til Nærtrafikperronerne paa Københavns Hovedbanegaard tilvejebragt en ny Nærtrafikstation i umiddelbar Nærhed af Stoppesteder paa Sporvejslinierne 4 og 10.

Med Hensyn til Mulighederne af at opnaa en Forrentning af de Beløb, Udbygning og Modernisering af Nærtrafikken saaledes vil kræve, er man af den Opfattelse, at en Trafikstigning, der kan forrente Udgiften, kun vil kunne opnaas, hvis man samtidig med den hyppige og regelmæssige Kørsel indfører elektrisk Drift, idet denne Driftsform dels vil tilstede den ønskelige Udvidelse af Stoppestedernes Antal, dels frembyde en betydelig Befordringshurtighed. Befordringstiden Klampenborg—København er f. Eks. i Forhold til den nuværende, selv med Etablering af nye Stoppesteder, beregnet nedsat fra ca. 32 Min. til ca. 21 Min. og Holte—København fra ca. 40 Min. til ca. 30. Min.

Udgifterne incl. Anskaffelsen af nyt Materiel vil ved Indførelsen af elektrisk Drift paa Klampenborg- og Holtebanen kun blive ca. 3,5 Mill. Kr. højere end de tilsvarende Udgifter ved Indførelsen af 20 Minutters Dampdrift, medens de rene Driftsudgifter vil være lavere ved elektrisk Drift end ved Dampdrift. Medtages Udgiften til Forrentning og Afskrivning af de specielle elektriske Anlæg, vil elektrisk Drift paa de nævnte Strækninger medføre en ca. 96 000 Kr. højere aarlige Driftsudgift. Til Forrentning og Afskrivning saavel af de Anlæg, en intensiv regelmæssig Toggang uanset

Driftsformen kræver, som af Anlægsudgiften ved Elektrificering vil der efter Udvalgets Beregning kræves en Trafikstigning paa ca. 50 pCt., og man anser det for sandsynligt, at en saadan hurtigt kan opnaas.

Med Hensyn til den videre Elektrificering foreslaas den nye Linie Frederiksberg—Hellerup, der ventes aabnet for Drift i Forsommeren 1930, elektrificeret i Tilslutning til de foran nævnte tvende Linier, idet de elektriske Tog fra Frederiksberg føres over Vanløse til Hellerup (en dobbeltsporet Forbindelseslinie fra Vanløse Station til et Punkt paa den ydre Godslinie ved Ricksvej maa bygges) og i fornøden Udstrækning videre til Klampenborg og Holte. Der gives herved de folkerige Kvarterer omkring denne Banelinies Stationer ved Falkonerallé, Godthaabsvej, Nørrebrogade og Lyngbyvej let Adgang til Skovrejser samtidig med, at Frederikssundsbanens Opland faar den bedst mulige Forbindelse med København, nemlig uden Togskifte over Valby, Enghave til Hovedbanegaarden og med Togskifte i Vanløse dels til Frederiksberg, dels til Godthaabsvej, Nørrebro og Lyngbyvej.

Medens Ministeriet var enig med Udvalget i, at Elektrificeringen af Strækningerne til Roskilde og Ballerup bør udskydes endnu i nogle Aar, mente Ministeriet allerede nu at burde udstrække Elektrificeringen til Strækningen København—Valby, saaledes at denne trafikeres hvert 20. Minut af Klampenborgbanens Tog. Da der ikke hertil kræves nogen Forøgelse af Materiellet, vil de hermed forbundne Driftsudgifter blive meget ringe, samtidig med at man giver store og tætbebyggede Kvarterer af Byen ikke blot en bekvem Forbindelse til den indre By og Østerbro, men ogsaa Del i den gode og hyppige Forbindelse til Villabyerne og de yndede Udflugtssteder Nord for København.

I Henhold til ovenanførte søgtes derfor nu Hjemmel til Elektrificering af Linierne Valby—Klampenborg, Hellerup—Holte og Frederiksberg—Vanløse—Hellerup, hvortil Planer foreligger udarbejdede.

Udgifterne incl. Anskaffelsen af nyt Materiel er anslaaet til følgende Beløb:

For Valby—Klampenborg	8 200 000 Kr.
— Hellerup—Holte	5 400 000 —
— Frederiksberg—Vanløse—Hellerup	3 200 000 —

foruden Udgifterne til Arealerhvervelse og Anlægskapitalens Forrentning under Anlægsperioden.

Elektrificeringen af Klampenborg- og Holtebanen samt af Frederiksberg—Hellerup-Banen vil, naar Udbygningen af alle Baner paabegyndes samtidig, kunne fuldføres paa 5 Aar. Det er en Forudsætning for Gennemførelsen af elektrisk

Drift paa Holtebanen, at Holte—Hillerød forinden er forsynet med Dobbeltspor, Holte Station ombygget og en Krydsningsstation anlagt ved Grønholt mellem Hillerød og Fredensborg. Ministeriet agtede derfor at søge Finanslovhjemmel til Paabegyndelse af disse Arbejder.

Ved 1. Behandling anbefaledes Lovforslaget af Socialdemokraternes, de Konservatives og de Radikales Ordførere, henholdsvis O. Andersen, Drachmann og Rager. Venstres Ordfører, Slebsager, ønskede undersøgt, om Dieselmotordrift mulig bør foretrækkes for elektrisk Drift, og nævnte Betæneligheder ved Bestemmelsen om Optagelse af Statslaan, idet han tænkte sig, at Udgiften kunde afholdes af Statsbanernes Anlægskonto, ligesom Venstre ønsker optaget Forhandlinger med Københavns og Frederiksberg Kommuner og de andre Kommuner om deres økonomiske Medvirken ved Ordningen af denne Sag. Partiet vil imidlertid trods disse Indvendinger »gaa til en omhyggelig og grundig Overvejelse og Undersøgelse af de foreliggende Forslag i Erkendelse af, at Spørgsmaalet om en Omordning og Forbedring af Københavns Nærtrafik med Berettigelse trænger sig paa«. — Retsforbundets Ordfører, Geert-Jørgensen, udtalte forskellige Betæneligheder overfor Lovforslaget.

I Folketingsudvalgets Betænkning udtaltes, at Udvalget har dels drøftet den elektriske Form for Jernbanedrift, dels Mulighederne for Indførelse af Dieseldrift, ligesom Udvalget ogsaa har været inde paa Tanken om at forøge Toghyppigheden med Bibeholdelse af den nu benyttede Dampdrift.

Til Brug ved disse Drøftelser stillede Udvalget en Række Spørgsmaal til det Elektrificeringsudvalg, hvis Betænkning danner Grundlag for det af Regeringen fremsatte Forslag, og Svarene paa disse Spørgsmaal fremhævede det formaalstjenlige saavel i økonomisk som i driftsmæssig Henseende ved Indførelse af elektrisk Drift paa de i Forslaget nævnte Banestrækninger. — Angaaende Driftsformen udtaltes, at Udvalget har »selvsagt haft sin Opmærksomhed henvendt paa, om Dieseldrift eventuelt maatte være at foretrække fremfor den foreslaaede Løsning med elektrisk Drift. Efter de indhentede Oplysninger og efter Statsbaneledelsens udtrykkelige Erklæring om, at den ikke kan tage Ansvaret for Dieseldrift i en saa intensiv Trafik som Nærtrafikken, er midlertid hele Udvalget enedes om, at den elektriske Drift vil være at foretrække, ihvorvel der ellers i Udvalget fra alle Sider næres stor Interesse og Sympati for Dieseldriften paa vore Baner i øvrigt.«

Medens hele Udvalget stod enigt i den ovenfor fremsatte Betragtning, delte Udvalget sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallet, Udvalget undtagen Venstres Medlemmer, indstillede Lovforslaget til *Vedtagelse uforandret*.

Socialdemokraterne og det radikale Medlem knyttede til Indstillingen følgende Bemærkninger: »Da Spørgsmaalet om Elektrificering af de foreslaaede Banestrækninger ikke foretages af Hensyn til de paagældende Kommuner, men fra Statsbanernes Side ønskes for ved en forbedret Trafik at øge Mulighederne for en bedre Forrentning af de i de paagældende Banestrækninger anbragte Kapitaler, maa man alene af denne Grund være stærkt betænkelig ved at komme ind paa det Princip, at en Omlægning af Driftsmaaden og en Forøgelse af Toghyppigheden medfører, at de Kommuner, der berøres af saadanne Ændringer, maa honorere disse med et Tilskud til Staten.

Dertil kommer, at to af de her omhandlede Kommuner, København og Frederiksberg, henviser til, at de ved den med Staten i 1919 sluttede Overenskomst — der var vedhæftet Betænkningen —, »hvorved de forpligtede sig til hver at betale 2¼ Mill. Kr., sikrede sig mod yderligere Tilskud til Ordningen af de københavnske Banegaardsforhold derved, at der i Overenskomsten indsattes følgende: »Der er derhos Enighed om, at der ikke fra Statens Side vil blive krævet yderligere Bidrag fra Kommunerne til Gennemførelse af den fuldstændige Ordning af de københavnske Baneforhold, som er angivet i fornævnte Udvalgs Betænkning som Plan 4.« Da der ikke i den vedtagne Overenskomst er taget Forbehold overfor Elektrificering, og en saadan Ordning ikke var Statens fremmed, idet denne allerede i 1911 lod nedsatte en Kommission, der fik til Opgave at undersøge Mulighederne for Københavns Nærtrafiks Elektrificering, og Kommissionen i sin i 1915 afgivne Betænkning ikke afviser Tanken, men kun udskyder Tidspunktet, kan man ikke nu fra Statens Side forlange Tilskud til Elektrificering.«

Det *konservative Mindretal* begrundede Indstillingen saaledes: »Hovedgrundlaget for vor Tilslutning til Lovforslaget er, at man ved dets Gennemførelse i høj Grad støtter Muligheden for, at Folk, som har deres Erhverv i Storbyen København, kan have deres Bolig udenfor tæt bebyggede Bydele, et Forhold, som maa anses for at være af saa overordentlig stor social Betydning, at vi finder det forsvarligt at gaa med til de ret store Bevillinger, som Forslagets Gennemførelse vil kræve, selv om Anlægene i en kortere Aarrække ikke fuldt ud skulde kunne forrentes af den Mertrafik, som den hurtigere og hyppigere Toggang vil medføre.

Overfor Spørgsmaalet, om Linien Hellerup—Nørrebro—Vanløse—Frederiksberg indtil videre bør udgaa af Elektrificeringsplanen, er vi af den Mening, dels at dette Anlæg som Følge af dets Tilslutning til Anlægene København—Hellerup—Holte og København—Hellerup—Klampenborg er

baade trafikteknisk paakrævet og forholdsvis billigt at udføre, dels er en Retfærdighedshandling overfor Frederiksberg Kommune, der siden den store Omlægning af Hovedstadens Jernbanelinier reelt har været uden Forbindelse med Statsbanernes Anlæg for Persontrafik, hvortil kommer de særlige Forhold, som nedenfor skal anføres. Men dernæst understreger Udviklingen af de allerede meget folkerige og i stærk Vækst værende Kvarterer langs nævnte Banelinie yderligere vort ovennævnte Hovedsynspunkt.

Overfor Spørgsmaalet om Bidrag fra de Kommuner, der direkte berøres af de elektrificerede Baner, ønsker vi at udtale, at man ikke finder Forslaget herom rimeligt, dels fordi Statsbanerne paa de paagældende Strækninger formentlig forrenter sig fuldt ud, og Meningen med Elektrificeringen jo er, at denne Indtægtskilde for Statsbanerne ad Aare skal blive endnu bedre til Gunst for Statsbanernes samlede Driftsregnskab, dels fordi Elektrificeringen utvivlsomt vil medføre et ret betydeligt Tab, specielt for København, ved at lette Skatteydernes Bortflytning fra Byen, og endvidere paaføre baade København, Gentofte og delvis ogsaa Frederiksberg et ikke ringe Tab ved Konkurrencen med disse Kommuner Sporvejstrafik.« Endvidere henvistes til de store Bidrag, som København, Frederiksberg og Gentofte Kommune tidligere har ydet Ordningen af Hovedstadens Baneforhold, og de Forudsætninger, under hvilke det er sket.

Idet Mindretallet saaledes tiltraadte Forslaget, gjorde det nogle Bemærkninger om Spørgsmaalet, hvorvidt Rebroussementet i Vanløse skulde søges udskudt til Fordel for en direkte Togføring fra Frederiksberg Station til Nørrebro over Grøndal Station (Godthaabsvej), hvad Mindretallet havde været inde paa, men efter de fremkomne Oplysninger opgivet, hvorhos udtaltes Betænelighed ved flere af de foreslaaede nye Stationer.

Det radikale Medlem ønskede »angaaende Forholdene ved Vanløse Station at henlede Opmærksomheden paa, at det indenfor en forholdsvis nær Fremtid maa anses for nødvendigt at komme bort fra den umiddelbart Vest for Stationen værende Niveauekrydsning med Jernbaneallé«, hvilket nærmere begrundedes, hvorhos Mindretallet fremhævede det for Frederiksberg heldige ved den foreslaaede Ordning. Endelig udtalte Mindretallet en Beklagelse over, at det »ikke er lykkedes at opnaa Enighed om, at der i Lovforslagets Tekst indsattes saadanne Bestemmelser, som tilsigtede at skaffe Staten hel eller delvis Refusion for de af Elektrificeringens Gennemførelse flydende Udgifter gennem de Grundværdiforskydninger, som Elektrificeringen vil medføre i Gentofte, Lyngby—Taarbæk og Søllerød Kommuner.«

Venstre-Mindretallet erkendte, »at en Forbedring og Modernisering af Københavns Nærtrafik er en Opgave, der trænger sig paa, hvis Banerne i den kommende Tid skal blive i Stand til at hævde sig i Konkurrencen med andre Trafikfaktorer. Nødvendigheden af Modernisering er imidlertid ikke en Opgave, der melder sig for den københavnske Nærtrafik alene. Den samme Trang gør sig i lige saa høj Grad gældende for den lokale Trafik i det øvrige Land, hvor denne fortrinsvis besørages af private Jernbaner. Mindretallet finder det derfor ogsaa naturligt at søge gennemført en Modernisering af saadanne private Jernbaner, der overfor Ministeren for offentlige Arbejder kan godtgøre, at en foreslaaet Modernisering vil muliggøre Opretholdelse af Driften under rimelige økonomiske Forhold, samtidig med at de fornødne Midler stilles til Raadighed for Omordningen og Moderniseringen af Københavns Nærtrafik.« Mindretallet stillede derfor Ændringsforslag om en ny saalydende Paragraf:

»Der stilles i Aarene 1930—31—1934—35 et Beløb af indtil 8 Mill. Kr. til Raadighed for de private Jernbaner, der overfor Ministeren for offentlige Arbejder godtgør, at en foreslaaet Modernisering vil sandsynliggøre Opretholdelsen af Driften under rimelige økonomiske Forhold. Støtte fra Statens Side til Gennemførelse af saadanne Foranstaltninger ydes ved Statens Deltagelse i den dertil nødvendige Udvidelse af Aktiekapitalen. Størrelsen af de enkelte Beløb, der dog ikke maa overstige 15 pCt. af Banens Anlægskapital, ligesom de nærmere Betingelser for denne Støtte fastsættes af Ministeren for offentlige Arbejder efter indhentet Tilslutning fra begge Tings Finansudvalg.«

Det samlede Udvalg havde Samraad med Ministeren om Muligheden af at yde økonomisk Hjælp til Privatbaner, hvis Spormateriel er opslidt, saaledes at Driften ikke uden Fornøelse kan føres videre, eller hvis rullende Materiel er forældet, saaledes at en Modernisering vil kunne være afgørende for Opretholdelsen af deres Drift under rimelige økonomiske Vilkaar. Ministeren oplyste, at dette Spørgsmaal i nogen Tid har været under Overvejelse indenfor Ministeriet, og at han i saadanne Tilfælde, naar tilsvarende Kapital kunde fremskaffes fra de i Banens Opretholdelse interesserede Parter og Sikkerhed for Driftens Opretholdelse i et rimeligt Aaremaal tilvejebragtes, kunde tænke sig, at Staten under saadanne Forhold gik ind med ny Kapital i vedkommende Bane. Da de Forhold, under hvilke Landets Privatbaner er anlagt og drives, er forskellige, maatte imidlertid, forinden videre kunde foretages, en nøjere Undersøgelse af Forholdene og Fremgangsmaaden i de enkelte Tilfælde samt af Ordningens økonomiske Rækkevidde finde Sted, og Mini-

steren meddelte senere, at han kunde tænke sig at lade denne Undersøgelse ske ved et hurtigt arbejdende Udvalg, hvori Rigsdagens fire Partier var repræsenteret. Denne Tanke tiltraadtes ganske af Flertallet, særlig fremhævede det konservative Mindretal, at det selv havde haft dette Spørgsmaal under Behandling og henvendt sig derom til Ministeren, der modtog Henvendelsen med Velvillie.

Venstre-Mindretallet udtalte fremdeles, at det kunde ikke gaa med til at give Ministeren en saa vidtgaende Bemyndigelse, som Loven giver, »thi selv om Hjemmel til Elektrificering i Øjeblikket kun søges til Banelinierne Valby—Klampenborg, Hellerup—Holte og Frederiksberg—Vanløse—Hellerup, saa vil efter Mindretallets Opfattelse Forholdet dog være det, hvis § 1 vedtages i den foreliggende Form, at Ministeren ogsaa kan lade Elektrificeringen af de øvrige Banelinier, der kommer ind under Begrebet »Københavns Nærtrafik«, foretage efter almindelig Finanslovbevilling, og det kan man ikke give Tilslutning til. Der vil her blive Tale om saa store og kostbare Anlæg, at de efter Mindretallets Mening kun bør gennemføres efter Bemyndigelse paa særlig Lov. Udgiften til Elektrificeringen af de 3 nævnte Banelinier, incl. Anskaffelsen af nyt Materiel, er i Bemærkningerne til Lovforslaget anslaaet til ca. 17 Mill. Kr. Hertil kommer imidlertid Udgifterne til Arealerhvervelser og Anlægskapitalens Forrentning under Anlægsperioden, saa de samlede Udgifter vil sikkert naa op til ca. 20 Mill. Kr., inden Anlægene bliver fuldført. For at indvinde de fornødne Beløb til Forrentning og Afskrivning af Anlægene vil der efter det oplyste udkræves en Trafikstigning paa ca. 50 pCt. Hvorvidt saadan Forøgelse af Trafikken vil kunne opnaas, synes meget usikkert, og der vil efter Mindretallets Opfattelse i hvert Fald gaa adskillige Aar, før denne Trafikstigning bliver en Kendsgerning.« — — — »Denne Usikkerhed med Hensyn til Forrentningen har gjort Mindretallet betænkeligt ved allerede nu at gaa til en saa omfattende Elektrificering som den foreslaaede. Da Banelinierne Frederiksberg—Vanløse—Hellerup efter Mindretallets Opfattelse er den af de foreslaaede Banelinier, der vil have de daarligste Betingelser for at forrente den forøgede Udgift, og da Trafikken paa denne Linie sikkert foreløbig vil kunne besørges tilfredsstillende ved almindelig Dampdrift paa den nye Linie, der forventes aabnet for Drift omkring 1. Maj d. A., foreslog Mindretallet at begrænse Elektrificeringen til Banelinierne Valby—Klampenborg og Hellerup—Holte. Endvidere udtalte Mindretallet: »Da det med Hensyn til Moderniseringen af Københavns Nærtrafik helt ud drejer sig om Ordningen af et lokalt Trafikspørgsmaal, anser Mindretallet det for rimeligt, at de interesserede Kommuner i Lighed med,

hvad der finder Sted andre Steder i Landet, yder et passende Tilskud. Mindretallet har dog med Hensyn til dette Spørgsmaal erklæret sig villigt til Forhandling saavel om Tilskuddets Størrelse som om Formen for dets Ydelse; men man har saavel fra Ministerens som fra Flertallets Side her stillet sig ganske afvisende.« Mindretallet stillede derfor følgende Ændringsforslag: »En Trediedel af det Beløb, der medgaar til Elektrificeringen af de i § 1 nævnte Banelinier, refunderes af København, Gentofte, Lyngby og Søllerød Kommuner. Ministeren for offentlige Arbejder fastsætter, efter Forhandling med de nævnte Kommuner, Størrelsen af det Beløb, som det paahviler den enkelte Kommune at udrede, og Anlægene kan ikke paabegyndes, forinden de nævnte Kommuner overfor Ministeren har erklæret sig villige til at refundere de fastsatte Beløb.«

I Betænkningen nævnes, at under Samraadene med Ministeren har denne paa Forespørgsel fra Udvalget om, hvad Staten agter at foretage ved de Banestrækningsarealer mellem Frederiksberg og Nørrebro, der bliver ledige ved den indre Godsbanelinies Nedlæggelse, udtalt:

at man ikke har i Sinde at sælge disse Arealer, men forbeholde dem til muligt senere Anvendelse.

Ministeren har endvidere udtalt,

at Spørgsmaalet Elektrificering af Strækningen Valby—Vanløse maa udskydes, til den i Elektrificeringsudvalgets Betænkning omtalte Elektrificering af Strækningen Valby—Ballerup kan finde Sted,

at Frederiksberg Station vil blive flyttet ned til Falkoneralleen.

Ved Afstemningen forkastedes Venstres Ændringsforslag med 87 Stemmer mod 39, og ved 3. Behandling vedtoges Lovforslaget med 91 Stemmer mod 36, efter at Venstres Ordfører havde anbefalet at stemme imod.

I Landstinget udtalte Venstres Ordfører, Stensballe, lignende Betæneligheder overfor Sagen, som fremsattes i Folketinget fra Venstres Side, og ønskede særlig drøftet Muligheden af allerede nu at komme andre Egne i Landet til Hjælp ved Modernisering af Privatbaner, samt Rimeligheden af at fiksere Lovforslagets Rækkevidde. Ordførerne for de 3 andre Partier, Ch. Petersen (S.), Lange (K.) og Jeppesen (Drusebjerg) (R.), anbefalede Lovforslaget til Vedtagelse. Samme Standpunkt indtoges i Udvalget, idet de 3 sidstnævnte Partiers Repræsentanter indstillede Lovforslaget til Vedtagelse uforandret, medens Venstre-Mindretallet med væsentlig samme Begrundelse som det tilsvarende Mindretal i Folketinget stillede de samme Ændringsforslag,

som dette havde foreslaaet. De forkastedes med 41 Stemmer mod 22, Tilskudsforlaget dog med 36 Stemmer mod 22, og ved 3. Behandling vedtoges Loven med 40 Stemmer mod 21, efter at Venstres Ordfører havde anbefalet at stemme imod.

39. Lov om Tilvejebringelse af Midler til Gennemførelse af særlige Vejarbejder. (Minister for offentlige Arbejder *Friis-Skotte*). [A. Sp. 6193—C. Sp. 1265, 1851, 1879].

Fremsat i *Folketinget* $18/3$ (F. Sp. 5889). 1. Beh. $22/3$ (F. Sp. 6184). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Tilvejebringelse af Midler til Gennemførelse af ekstraordinære Vejarbejder (se Afsnit B, Nr. 28). Betænkning (B. Sp. 1783) afgiven $26/3$. (Ordfører: Fr. Andersen [Holbæk A.]). 2. Beh. $27/3$ (F. Sp. 6398). 3. Beh. $28/3$ (F. Sp. 6451). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $1/4$ (L. Sp. 1389). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bækgaard, A. P. Hansen, I. A. Hansen, Johs. Hansen, H. P. Jensen, Jensen [Aale], Kr. Johansen, N. K. Kristensen, Laursen, Carl F. Madsen, Rs. Nielsen, Rasmus Rasmussen, S. Rasmussen, Rasmussen [Flemløse] og Stensballe [Form.]) Betænkning (B. Sp. 2633) afgiven $9/4$. (Ordfører: Stensballe). 2. Beh. $10/4$ (L. Sp. 1728). 3. Beh. $10/4$ (L. Sp. 1761). *Tilbagesendt til Folketinget*. Udvalgets Erklæring (B. Sp. 2639) afgiven $10/4$. Eneste Beh. $11/4$ (F. Sp. 7246). *Loven stadfæstet 15. April 1930.* (Lov-Tid. Nr. 133).

Loven har følgende Indhold:

§ 1. Til Udførelse af særlige Vejarbejder stilles til Raadighed for Ministeren for offentlige Arbejder Halvdelen af det Beløb, hvormed det samlede Provenu af Lov Nr. 143 af 1. Juli 1927 om Afgift af Motorkøretøjer m. v., Lov Nr. 132 af 29. Juni 1927 om Afgift af Benzin samt Lov Nr. 312 af 20. December 1924 om Omsætningsafgift af Motorkøretøjer, ændret i Overensstemmelse med Lov Nr. 176 af 14. Juli 1927 om Ændring i fornævnte Lov om Omsætningsafgift af Motorkøretøjer, maatte overskride 30 Mill. Kr.*)

*) I Bemærkningerne til Lovforslaget oplyses følgende herom:
»Under Behandlingen af Lovforslaget om Afgift af Motorkøretøjer i Rigsdagssamlingen 1926—27 regnede man med,

Beløbet stilles første Gang til Raadighed af de i Aaret 1929—30 indkomne Afgifter, idet der dog for dette Aar fastsættes et Maksimumsbeløb paa 5 Mill. Kr.

§ 2. Af det i Henhold til § 1 indkomne Beløb udbetales Vejfonden en Trediedel: ved Fordelingen af dette Beløb skal der tages særligt Hensyn til økonomisk mindre heldigt stillede Kommuner med udstrakt Vejnet.

De to Trediedele af Beløbet fordeles af Ministeren efter Indstilling fra de paagældende Amtsraad, Byraad samt fra Københavns og Frederiksberg Kommuner til Udførelse af særlige Vejarbejder, nemlig til Ombygning og Regulering af Veje, som i første Række er Forbindelsesveje mellem eller Adgangsveje til Landevejene, til Anlæg og Ombygning af Broer, til Anlæg af nye Veje og til Anlæg af Cyklestier og Gangstier i Forbindelse med fornævnte Ombygning og Ny-anlæg af Veje.

Beløbet i Henhold til denne Paragrafs 2. Stykke skal indenfor hvert Finansaar komme henholdsvis Amtskommunerne, Sognekommunerne, Købstæderne samt Københavns og Frederiksberg Kommuner til gode i et Forhold, der for hver enkelt Gruppe svarer til de i Lov Nr. 143 af 1. Juli 1927 om Afgift af Motorkøretøjer m. v. § 9, Stykke 1, angivne Procentsatser, for saa vidt der foreligger Henvendelser om Udnyttelse af de paagældende Beløb. Eventuelt ved Finansaarets Slutning ikke anvendte Beløb overføres til Vejfonden til Anvendelse under Hensyn til Bestemmelsen i denne Paragrafs 1. Stykke.

at Vægt- og Benzinafgifterne samt Omsætningsafgiften i alt vilde indbringe ca. 26 Mill. Kr., og at Kommunerne derigenem vilde faa fuld Dækning for det Vejslid, Motorkøretøjerne foraaarsagede.

I Finansaaret 1928—29, det første Finansaar, hvor den nye Afgiftslov fuldt ud har virket, har Vægt-, Benzin- og Omsætningsafgifterne i alt indbragt 36 371 902 Kr. I Finansaaret 1929—30 vil Afgifterne indbringe ca. 40 Mill. Kr., og det vil herefter ses, at Kommunerne — selv om der senere er stillet indtil 2 Mill. Kr. aarlig til Raadighed for Ministeren for offentlige Arbejder i Henhold til Lov af 1. Februar 1930 om Sikring af Færdsel ved Vejkrydsninger samt Krydsninger mellem Veje og Jernbaner m. v. — i de kommende Aar i hvert Fald vil faa langt udover de 26 Mill. Kr., der oprindeligt var stillet dem i Udsigt.¹

§ 3. Denne Lov, der ikke gælder for Færøerne, forelægges Rigsdagen til Revision inden Udgangen af Aaret 1934.

Forslag til nærværende Lov fremkom, efter at det havde vist sig, at kun et Mindretal af Kommuner paa Forhaand havde givet Tilsagn om at ville udnytte Bestemmelsen i Lovforslaget om Tilvejebringelse af Midler til Gennemførelse af ekstraordinære Vejarbejder (Afsnit B, Nr. 18), hvorefter der tænktes stillet indtil 25 Mill. Kr. til Raadighed aarlig i 3 Aar, medens der paa den anden Side viste sig Trang til store Vejarbejder i hele Landet, særlig i Jylland.

Det af Ministeren fremsatte Lovforslag § 1 indeholdt ingen Begrænsning i Beløbets Størrelse for Aaret 1929—30. Endvidere havde § 2 følgende Ordlyd:

»Det i Henhold til § 1 indkomne Beløb administreres af Ministeren for offentlige Arbejder efter den i Lov Nr. 143 af 1. Juli 1927 § 9, Stykke 2, angivne Regel, saaledes at det anvendes som Tilskud til særlige Vejarbejder, fortrinsvis saadanne, som er af Betydning for Vejnettet som Helhed, nemlig til nye Vejanlæg, Ombygning og Regulering af Veje samt Anlæg og Ombygning af Broer og lignende.

Beløbet skal indenfor hvert Finansaar komme henholdsvis Amtskommunerne, Sognekommunerne, Købstæderne samt Københavns og Frederiksberg Kommuner til gode i et Forhold, der for hver enkelt Gruppe svarer til de i Lov Nr. 143 af 1. Juli 1927 om Afgift af Motorkøretøjer m. v. § 9, Stykke 1, angivne Procentsatser, for saa vidt der foreligger Andragender om Udnyttelse af de paagældende Beløb. Overføring af Beløb fra den ene Gruppe til den anden kan finde Sted, naar det ved Finansaarets Slutning har vist sig, at der ikke foreligger Andragender fra de paagældende Kommuner om Udnyttelse i det fulde Omfang af det for hver Gruppe bestemte Beløb.«

Endelig var der i Ministerens Forslag en § 3, saalydende: »Som raadgivende for Ministeren for offentlige Arbejder med Hensyn til Fordelingen af det i denne Lovs § 2 omhandlede Beløb nedsættes et Udvalg, bestaaende af 4 Medlemmer, valgt af Rigsdagen i Henhold til Grundlovens § 45.« -- § 4 svarede til den vedtagne Lovs § 3.

Ministerens Forslag anbefales i Folketinget af *Fr. Andersen* (Holbæk A.) (S.), *Christmas Møller* (K. F.) i *Ulrichs* Forfald og af *Steen* (R. V.). Venstres Ordfører *Hedelund* havde principielt ikke noget imod, at der stilledes Beløb til Raadighed til særlige Vejarbejder, men mente ikke, at der blev taget Hensyn til Kommunernes økonomiske Interesser i dette Spørgsmaal.

Folketingets Udvalgs *Flertal* (Socialdemokrater, Kon-

servative og Radikale) indstillede Ministerens Forslag til Vedtagelse uforandret, medens *Venstres Medlemmer* ikke kunde tiltræde det ud fra den Betragtning, at man ikke ønskede, at der skulde tilgaa de forskellige Kommunalraad mindre Beløb af Motorafgift end dem, de havde faaet sidste Aar, og at man mente, det vilde være det rigtigste, at det blev et fast Beløb, der stilledes til Raadighed til de særlige Vejarbejder, ligesom man mente, at 12 Mill. Kr. i 3 Aar var et passende Beløb at stille til Raadighed. 2 Ændringsforslag herom forkastedes. — Ved 3. *Behandling* vedtoges Lovforslaget uændret med 86 Stemmer (Socialdemokrater, Konservative og Radikale) mod 32 (Venstre).

I *Landstinget*, hvor Ordførerne var: Stensballe (V.), Jensen (Aale) (S.), Laursen (K. F.) og Rasmus Rasmussen (R. V.), nedsattes efter 1. *Behandling* et *Udvalg*, der *enedes om* at fastsætte et Maksimumsbeløb for det første Aar paa 5 Mill. Kr. og om at lade det i § 3 omhandlede Udvalg udgaa samt at dele de til Disposition stillede Beløb saaledes, at en Part henføres til Vejfonden og fordeles under særligt Hensyn til økonomisk mindre heldigt stillede Kommuner med udstrakt Vejnet, medens Resten fordeles af Ministeren for offentlige Arbejder efter Indstilling fra Amsraadene, Byerne, København og Frederiksberg, og eventuelt overskydende Beløb fra disse Grupper tilfalder Vejfonden. I Hænhold hertil stillede Udvalget, tiltraadt af Ministeren, Forslag om en ny Affattelse af Lovforslaget, der vedtoges af Landstinget *enstemmigt*. — *Folketinget* vedtog ved eneste *Behandling* *enstemmigt* Lovforslaget i Landstingets Affattelse.

40. Lov om Bemyndigelse til Foretagelse af visse Ekspropriationer m. v. (Minister for offentlige Arbejder *Friis-Skotte*). [A. Sp. 6197—C. Sp. 1321, 1843].

Fremsat i *Folketinget* $19/3$ (F. Sp. 5905). 1. Beh. $24/3$ (F. Sp. 6244). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Gerhard Nielsen, Lundberg, Fr. Andersen [Kh.-Frb. ø. Stkr.], Bomholt [Skr.], Nygaard, Bjerring [Form.], F. K. Madsen, Jesper Simonsen, J. C. A. Larsen, Slebsager, A. Chr. Christensen, Fuglsang, Arnth Jensen, C. J. F. Sven og Pürschel). Betænkning (B. Sp. 1825) afgiven $27/3$. (Ordfører: Gerhard Nielsen). 2. Beh. $1/4$ (F. Sp. 6544). 3. Beh. $3/4$ (F. Sp. 6606). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $5/4$ (L. Sp. 1598). 2. Beh. $8/4$ (L. Sp. 1630). 3. Beh. $10/4$ (L. Sp. 1720). *Loven stadfæstet* 26. April 1930. (Lov-Tid. Nr. 159).

Nærværende Ekspropriationslov staar i Forbindelse med Finansloven for 1930—31, idet den bemyndiger *Ministeren for offentlige Arbejder* til at erhverve — om fornødent ved Ekspropriation efter Reglerne i Forordningen af 5. Marts 1845, jfr. Lov Nr. 6 af 10. Januar 1928 —:

1. de Arealer m. v., der udkræves til saadanne Ændringer ved Statsbanernes Stationsanlæg m. v., som vil være at foretage i Forbindelse med de *Sporforstærkningsarbejder*, hvortil Bevilling er givet eller gives ved Finansloven eller Tillægsbevillingsloven for 1930—31;

2. de fornødne Arealer m. v. i Anledning af Tilvejebringelsen af et *Dobbeltspor fra Langaa til Randers*;

3. de til Anlæg af en *Opstillingsbanegaard ved Svane-møllen i København* fornødne Arealer, tilsammen ca. 3,5 ha, og

4. de til Sikringen af *Kysten ud for Oksby og Blaavand* nødvendige Arealer.

5. Endvidere bemyndiges *Statsministeren* til i Forbindelse med en forestaaende Opfyldning og Inddæmning langs *Bellevuebugten ved Klampenborg* fra Gentofte Kommunes Kloakpumpestation i Syd indtil Nordgrænsen af Landbrugsministeriets Strandareal samt i Forbindelse med Tilvejebringelse af en offentlig Spadserevej over de paagældende og andre Arealer hen imod Strandarealet ved Hvidøre at erhverve — om fornødent ved Ekspropriation efter samme Regler som foran nævnt — de i Anledning af disse Anlæg fornødne Arealer saavel som til at paalægge de til Anlægene stødende Ejendomme servitutmæssige Forpligtelser og Indskrænkninger i Raadighedsretten.

Forannævnte *Punkt 1* var i Ministerens Forslag affattet saaledes, at Bemyndigelsen gjaldt Sporforstærkningsarbejder, hvortil Bevillinger gives ved de aarlige Finanslove eller Tillægsbevillingslove. Folketingets Udvalg ønskede ikke, at der paa nærværende Tidspunkt gaves denne mere almindelige Bemyndigelse, og foreslog den ovenfor gengivne Affattelse af Punktet, der tiltraadtes af *Folketinget*, som ved 3. *Behandling enstemmigt* vedtog Lovforslaget saaledes ændret. — *Ordførerne* var: Gerhard Nielsen (S.), J. C. A. Larsen (V.), Pürschel (K. F.) og Jesper Simonsen (R. V.).

Landetinget vedtog *enstemmigt* og uden Omtale fra Medlemmernes Side Lovforslaget i Folketingets Affattelse.

I Folketingsudvalgets Betænkning *henstillede Udvalget* til Ministeren for offentlige Arbejder at drage Omsorg for, at Benyttelsen af Statsbane-Arealer, som ikke anvendes til Jernbanebrug, sker paa en Maade, der ikke virker skæmmende paa Omgivelserne. Ministeren lovede at tage Hensyn til Henstillingen.

41. Lov om Ændring af Lov Nr. 123 af 1. Juni 1929, for saa vidt angaar Lovgivningen om Færgævæsenet og om Jernbaner af lokal Betydning (Privatbaner) i de sønderjydske Landsdele. (Minister for offentlige Arbejder *Fris-Skotte*). [A. Sp. 5783—C. Sp. 357, 418].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{5}{2}$ (L. Sp. 671). 1. Beh. $\frac{14}{2}$ (L. Sp. 763). 2. Beh. $\frac{19}{2}$ (L. Sp. 766). 3. Beh. $\frac{21}{2}$ (L. Sp. 797). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{5}{3}$ (F. Sp. 5704). 2. Beh. $\frac{7}{3}$ (F. Sp. 5772). 3. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 5808). *Loven stadfæstet 19. Marts 1930.* (Lov-Tid. Nr. 75).

Loven gaar ud paa, at Lovgivningen om Færgævæsenet og Lovgivningen om lokale Baner i Sønderjylland udgaar af Lov Nr. 123 af 1. Juni 1929 angaaende Lovgivningen og Forvaltningen i de sønderjydske Landsdele, saa at den danske Lovgivning paa disse Omraader vil blive gældende dèr.

Loven, som er et Led i Bestræbelserne for at fremme Retsenheden mellem de sønderjydske Landsdele og det øvrige Land, er blevet mulig derved, at der gennem Ændring af Vedtægterne for Amtsbanerne i de sønderjydske Landsdele er tillagt Regeringen Adgang til at føre samme Tilsyn med disse Baner som med Landets øvrige private Baner.

42. Lov om Aktieselskaber. (Minister for Handel og Industri *Hauge*). [A. Sp. 2785—C. Sp. 1121, 1889, 1967].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{7}{11}$ (F. Sp. 1749). 1. Beh. $\frac{21}{11}$ (F. Sp. 2320). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Harald Jensen [fra $\frac{9}{1}$: Schrøder], Lundberg, A. C. Mortensen [Form.], Trier, Nygaard, N. P. Nielsen, Rasmussen [Gylling] [Sekr.], Jesper Simonsen, Slebsager, Elgaard, Himmelstrup, Olav Olsen, Elmquist, C. J. F. Sven og Korsgaard [fra $\frac{22}{11}$: Hendriksen]). Betænkning (B. Sp. 1621) afgiven $\frac{21}{3}$. (Ordfører: Trier). 2. Beh. $\frac{25}{3}$ (F. Sp. 6272). 3. Beh. $\frac{26}{3}$ (F. Sp. 6357).

Oversendt til Landstinget. 1. Beh. $2\frac{8}{3}$ (L. Sp. 1324). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bækgaard, Ludvig Christensen, Fink, Gunnar Fog-Petersen, I. A. Hansen, Albert Jensen, Jensen [Aale], N. K. Kristensen, Lange [Sokr.], Laursen, Lewinsky, Carl F. Madsen, Stensballe [Form.], C. F. Sørensen og Villemoes). Betænkning (B. Sp. 2561) afgiven $\frac{9}{4}$. (Ordfører: Stensballe). 2. Beh. $10\frac{1}{4}$ (L. Sp. 1732). 3. Beh. $11\frac{1}{4}$ (L. Sp. 1766). *Tilbagesendt til Folketinget.* Udvalgets Erklæring (B. Sp. 2651) afgiven $11\frac{1}{4}$. Eneste Beh. $12\frac{1}{4}$ (F. Sp. 7287). *Loven stadfæstet 15. April 1930.* (Lov-Tid. Nr. 123).

Det af Ministeren i denne Samling forelagte Lovforslag var for de fleste Paragraffers Vedkommende enslydende med det Forslag, som blev vedtaget i Landstinget i Samlingen 1928—29, og om hvilket henvises til Aarbogen for nævnte Samling, Side 294. I en Række Paragraffer var der dog Afvigelser derfra, men under Lovforslagets Behandling undergik det paa mange Punkter Forandring, hvilket vil fremgaa af det nedenstaaende, idet det bemærkes, at blot formelle Ændringer ikke er omtalt.

Lovforslagets første Paragraffer stemmede med Landstingets Vedtagelse i forrige Samling. Dette gælder saaledes ogsaa om § 1, hvori Definitionen af Begrebet Aktieselskab gives, men det udtales i Betænkningerne fra begge de i denne Samling nedsatte Udvalg i Tingene, at der har fundet Drøftelse Sted om Ændring i den, og naar Udvalgene har tiltraadt den uændret, »er det under den Forudsætning, at den hidtidige Praksis med Hensyn til Afgrænsningen af paa den ene Side Aktieselskaber, paa den anden Side Andelskaber bibeholdes«. — Ogsaa § 4, der giver Regel om Stifterne, var foreslaaet som i det sidst vedtagne Forslag, men i Folketinget foretoges den Ændring, at medens Lovforslaget havde sat 1 000 Kr. som Mindstebeløbet af enhver Stifters Aktietegning, nedsattes det til 500 Kr. — I § 7 var i det forelagte Lovforslag udeladt nogle Ord, som fandtes i det forrige Lovforslag, men de indsattes i Folketinget. Det drejer sig om Stifternes Erstatningsansvar overfor Selskabet for uforsvarlig Værdiansættelse af en overtagen Forretning eller Formuegenstand, i hvilken Henseende tilføjedes, at Ansvar kun ifaldes, naar det kan lægges de paagældende til Last, ligesom det bestemtes, at Erstatningskrav efter 5 Aars Forløb fra

Registreringen for grov Uagtsomhed ved Værdiansættelsen kun kan rejses, naar den har medført betydelig Skade for Selskabet. — Ogsaa en i § 9 af Ministeren foretagen Ændring i det tidligere Forslag af Aktionærernes Mindsteantal, nemlig fra 3 til 5, førtes i Folketinget tilbage til det tidligere Forslags Affattelse, saa at der i Loven kun udkræves 3 Aktionærer. § 14, 2. Stykke, der fastsætter den Mindesteindbetaling paa den tegnede Aktiekapital, som udkræves for, at Selskabet uden Samtykke af Ministeren kan registreres, var af Ministeren foreslaaet som tidligere: 25 pCt. af hver Aktie og tilsammen mindst 5 000 Kr., for Forsikrings-Aktieselskaber dog mindst 12 500 Kr. Dette ændredes i Landstinget til 10 pCt., for Forsikringsselskaber dog mindst 25 pCt., af hver Akties Paalydende. — Ved § 19, hvori bestemmes, at Beslutning om Forhøjelse af Aktiekapitalen kan kun fattes af Generalforsamlingen, udtales i Folketingsudvalgets Betynkning, at »Udvalget gaar efter Paragraffens Formulering ud fra som givet, at Generalforsamlingen har Ret til at give Bestyrelsen Bemyndigelse til at foretage Aktiekapitalforhøjelsen paa det Tidspunkt og i det Omfang indenfor det fastsatte Maksimumsbeløb, som den maatte finde rigtigt«. — I § 22, der fastsætter Mindesteindbetalingen paa den ved Forhøjelse nytegnede Aktiekapital, inden Registrering deraf kan ske, var i det sidst vedtagne Forslag sat 25 pCt. for Forsikrings-Aktieselskaber og 10 pCt. for andre Aktieselskaber, men dette er i det forelagte Lovforslag ændret til 25 pCt. for alle Selskabers Vedkommende, og denne Bestemmelse blev staaende. — I § 24 tilføjedes i Folketinget en Bestemmelse om, at Interimsbeviser ikke behøver at underskrives af Bestyrelsen, men kan underskrives af en af den befuldmægtiget.

I § 28, der giver Regler for Aktienoteringen, var af Ministeren foreslaaet, at Aktier, der tilhører Medlemmer af Selskabets Bestyrelse eller Direktion, eller til hvilke disse har Medejendomsret, skal være noterede paa de paagældendes Navn, men dette ændredes i Folketinget til: »de enkelte Medlemmer af Selskabets Bestyrelse og Direktion er pligtige at holde Selskabets samlede Bestyrelse underrettet om deres Køb og Salg af Selskabets Aktier. Meddelelser, afgivne herom, indføres i en særlig Protokol«. Ligeledes udstemtes i Folke-

tinget en af Ministeren i § 28 indsat Bestemmelse om, at enhver Aktionær kan kræve Adgang til at efterse Aktiebogen.

§ 39, der omhandler et Aktieselskabs Ret til at erhverve egne Aktier, var af Ministeren foreslaaet saaledes:

»Et Aktieselskab maa ikke erhverve egne Aktier eller Interimsbeviser, medmindre Erhvervelsen sker som Led i en Nedsættelse af Aktiekapitalen eller ved Køb paa en Tvangsauktion, der finder Sted til Fyldestgørelse af en Selskabet tilkommende Fordring.

Et Aktieselskab maa ikke modtage egne Aktier eller Interimsbeviser til Sikkerhed.

Beholdninger af egne Aktier, som et Selskab har erhvervet eller modtaget til Sikkerhed før denne Lovs Ikrafttræden, skal afvikles indenfor en Frist af to Aar, medmindre Ministeren for Handel og Industri tillader en Forlængelse af Fristen.

Egne Aktier, som et Selskab har købt paa Tvangsauktion, skal afvikles indenfor en Frist af to Aar.« Dette førtes i Folketinget tilbage til Landstingets Affattelse i 1929, hvorved det tillades et Selskab at erhverve egne Aktier til et Beløb af 10 pCt. af Aktiekapitalen.

I § 42 havde Ministeren foreslaaet detaillerede Regler for Regnskabets Affattelse og for de forskellige Aktivers Opførelse derpaa m. v. I Folketinget førtes Paragraffen væsentlig tilbage til Landstingets Affattelse i 1929, og i Landstinget ændredes atter Folketingets Affattelse paa enkelte Punkter. § 42 i den endeligt vedtagne Skikkelse kom til at lyde saaledes:

»Aarsregnskabet skal under omhyggelig Hensyntagen til tilstedeværende Værdier og Forpligtelser samt under Foretagelse af nødvendige Afskrivninger opgøres, saaledes som ordentlig og forsigtig Forretningsbrug tilsiger. Det skal indeholde et Driftsregnskab og en Statusopgørelse.

Værdipapirer, der er Genstand for offentlig Kursnotering, maa højst opføres til den ved Regnskabsaarets Slutning senest noterede Køberkurs.

For Aktiver, der er bestemt til vedvarende Brug for Selskabet, kan Henlæggelse til en særlig Afskrivningsfond træde i Stedet for Afskrivning. Et ved Opskrivning af saadanne Aktiver indvundet Beløb maa, for saa vidt det ikke svarer til Omkostninger ved Forbedring, kun anvendes til Afskrivning paa andre til vedvarende Brug bestemte Aktiver, til

Dækning af Underskud eller til Henlæggelse til en særlig Fond, der kun maa benyttes i nævnte Øjemed. Saafremt saadan Opskrivning anvendes til Dækning af Underskud, skal dette bemærkes i Regnskabet.

Omfanget af foretagne Pantsætninger samt af paatagne ikke særligt dækkede Kautions- og andre Garantiforpligtelser skal fremgaa af Regnskabet.

Tantième til Bestyrelsen skal opføres paa særlig Konto.

Har Selskabet erhvervet egne Aktier, skal disse opføres paa særlig Konto under Betegnelsen »Beholdningen af egne Aktier« med Angivelse af den paalydende Værdi. Har Selskabet modtaget egne Aktier til Sikkerhed, skal disses paalydende Værdi angives i Regnskabet.

Omkostninger ved Selskabets Stiftelse samt Vederlag, der af Selskabet er betalt for en Forretnings Afstaaelse (good will), skal, for saa vidt de ikke straks afskrives, opføres paa særlig Konto og aarlig nedskrives med mindst 15 pCt. af det oprindelige Beløb.«

I § 43 var af Ministeren indsat, at naar Reservefonden ved den foreskrevne Henlæggelse, 10 pCt. af Overskuddet, har naaet en Tiendedel af Aktiekapitalen, sker Henlæggelsen med 5 pCt., indtil Reservefonden udgør en Fjerdedel af Aktiekapitalen, og dette blev uforandret staaende.

Til § 44, der giver Regel om Udbyttet, foreslog Ministeren føjet, af naar den lovmæssige Reservefond ikke udgør en Tiendedel af Aktiekapitalen, maa der i Udbytte ikke udbetales mere end 6 pCt. aarlig og i Tantième ikke mere end 2 pCt. aarlig af den indbetalte Aktiekapital. Hertil føjedes i Folketinget: »For Selskaber, der er stiftede før denne Lovs Ikrafttræden, gælder denne Bestemmelse først fra 1. Januar 1941.«, men i Landstinget blev Bestemmelsen om Tantième-Begrænsningen helt strøget.

I § 45, der omhandler Regnskabets Indsendelse til Aktieselskabs-Registeret, indsattes i Landstinget en saalydende Bestemmelse: »Saafremt Selskabets Aktier alle lyder paa Navn, og Antallet af Aktionærer ikke overstiger ti, maa Regnskabet ikke gøres offentlig tilgængeligt, saafremt Selskabet har taget Forbehold herimod«, hvilken Bestemmelse, der fandtes i Landstingets sidste Lovforslag, Ministeren havde strøget.

§ 46 var af Ministeren foreslaaet saaledes affattet:

»Et Aktieselskab ledes af en Bestyrelse, der i Selskaber, hvis Aktiekapital er 100 000 Kr. eller derover, skal bestaa af mindst tre Medlemmer.

Til Varetagelse af den daglige Ledelse af Selskabet kan der i Overensstemmelse med Vedtægternes Bestemmelser herom ansættes en Direktion.« — I Folketinget fik den følgende Affattelse: »Et Aktieselskab ledes af en Bestyrelse, der skal bestaa af mindst 3 Medlemmer.

I Selskaber, hvis Aktiekapital er over 100 000 Kr., kræves mindst 2 Underskrifter til at forpligte Selskabet.«

I Landstinget udstemtes imidlertid 2. Stykke af Paragraffen.

I Betænkningen udtales: »Til at forpligte Selskabet kræves mindst 2 Underskrifter, men man har ikke ment at burde kræve, at begge skal være foretaget af Personer med Prokura. Bestemmelsen udelukker ikke, at der ved Specialfuldmagt gives Enkeltmand Ret til i givet Tilfælde at handle for Selskabet.«

Derhos indsattes der i Folketinget to nye Paragraffer, som efter en i Landstinget foretagen Ændring lyder saaledes:

§ 47. Bestyrelsen har den overordnede Ledelse af Selskabet. Bestyrelsen har saaledes at føre Tilsyn med Selskabets Virksomhed og at paase, at denne ledes paa forsvarlig Maade og i Overensstemmelse med denne Lov og Selskabets Vedtægter.

Bestyrelsen er forpligtet til at fordre sig meddelt alle til Opfyldelse heraf fornødne Oplysninger og til efter Omstændighederne selv eller ved dertil delegerede Medlemmer af Bestyrelsen at foretage eller lade foretage Eftersyn af Selskabets Bøger og Konstatering af Aktivernes Tilstedeværelse.

Bestyrelsen skal ved en Forretningsorden træffe nærmere Bestemmelser om Udførelsen af sit Hverv. De af Bestyrelsen truffne Beslutninger skal indføres i en dertil bestemt Protokol.

Prokura kan kun meddeles af den samlede Bestyrelse. (Med Hensyn til denne sidste Bestemmelse udtaltes i Landstingets Betænkning, at Bestemmelsen er fyldestgjort ved, at Beslutning om Prokuras Meddelelse tages i et Bestyrelsesmøde, der er lovligt indvarslet og beslutningsdygtigt i Henhold til Vedtægterne).

§ 48. Til Varetagelse af den daglige Ledelse af Selskabet kan der i mindre Selskaber og skal der i Selskaber med en Aktiekapital paa over 100 000 Kr. ansættes en Direktion.

Det paahviler Direktionen at lede Selskabet forsvarligt, derunder at sørge for, at Bogholderi og Regnskabsvæsen er indrettet og føres paa betryggende Maade, alt i Overensstemmelse med de Direktionen derom af Bestyrelsen givne Direktiver. Dispositioner, der efter Selskabets Forhold er af usædvanlig Art eller Størrelse, skal af Direktionen forelægges Bestyrelsen. Opstaar der Betalingsvanskeligheder for Selskabet, eller bliver dette insolvent, har Direktionen straks at give Meddelelse derom til Bestyrelsen, der derefter træffer Bestemmelse om, hvad der bør foretages.

Hvor der ikke ansættes en særlig Direktion, paahviler de i denne Paragraf omhandlede Forpligtelser Bestyrelsen

Lovforslagets § 48 (Lovens § 50) var af Ministeren foreslaaet affattet saaledes: »Direktører og Bestyrelsesmedlemmer maa ikke deltage i Afgørelsen af Spørgsmaal angaaende Aftale imellem Selskabet og dem selv eller Søgmaal mod dem selv. Ej heller maa de deltage i Afgørelse af Spørgsmaal angaaende Aftale imellem Selskabet og Trediemand eller Søgmaal mod Trediemand, for saa vidt de deri har en betydeligere Interesse, der kan være stridende mod Selskabets. De maa ikke udføre eller deltage i Spekulationsforretninger vedrørende Selskabets Aktier.« Folketinget omformede Paragraffen, og den lyder efter en senere i Landstinget foretagen mindre Ændring saaledes: »Et Bestyrelsesmedlem maa ikke deltage i Afstemning angaaende Spørgsmaal om Aftale mellem Selskabet og ham selv eller Søgmaal mod ham selv. Ej heller maa et Bestyrelsesmedlem deltage i Afstemning angaaende Søgmaal om Aftale mellem Selskabet og Trediemand eller Søgmaal mod Trediemand, for saa vidt han deri har en betydeligere Interesse, der kan være stridende mod Selskabets.

En Direktør maa ikke uden Bestyrelsens Godkendelse indgaa Aftale mellem Selskabet og ham selv eller Aftale mellem Selskabet og Trediemand, hvori han har en betydeligere Interesse, der kan være stridende mod Selskabets.

Bestyrelsesmedlemmer og Direktører maa ikke udføre eller deltage i Spekulationsforretninger vedrørende Selskabets Aktier.

Til nærmere Forstaaelse af denne sidste Bestemmelse udtaltes i Landstingets Betænkning, at »de paagældende ikke herved udelukkes fra at købe eller sælge vedkommende Selskabs Aktier eller medvirke til eller deltage i saadant Køb og Salg, naar den paagældende Forretning har Karakter af en normal og legitim Transaktion og ikke er af spekulationsmæssig Karakter. Forretninger af sidstnævnte Art maa Direktører og Bestyrelsesmedlemmer derimod ikke udføre eller deltage i, og dette gælder, selv om de paagældende f. Eks. som Vekselerere maatte være interesseret i for andre at udføre saadanne Forretninger med Margin-Indbetaling eller paa anden for Spekulationsforretninger typisk Maade. Omvendt vil Bestemmelsen i § 50, sidste Stykke, ikke være til Hinder for, at en Vekselerer, der er Medlem af Bestyrelse eller Direktion for et Aktieselskab, for Kunder eller for egen Regning udfører Køb eller Salg af ikke spekulationsmæssig Karakter i Selskabets Aktier.«

Lovforslagets § 49 udgik i Folketinget som Følge af, at dens Bestemmelser var optaget i ovenstaaende nye Paragraffer.

Lovforslagets § 50, hvori omhandles Bestyrelsesmedlemmers og Direktørers Lønnings- og Tantiemeforhold, fik i Folketinget efter Forslag af Flertallet (Udvalget undtagen de konservative Medlemmer) en Tilføjelse, der skærper gældende Rets Regler om Bestyrelses- og Direktionsmedlemmers Tilbagebetaling i Tilfælde af Konkurs af Udbytte og Tantième. Den lyder efter nogle i Landstinget foretagne Ændringer saaledes:

»Gaar et Aktieselskab konkurs, eller viser det sig ved dets Likvidation, at det er insolvent, er Bestyrelsesmedlemmer og Direktører, selv om de har været i god Tro, pligtige at tilbagebetale, hvad de indenfor et Tidsrum af 5 Aar før Konkursdekretet eller Beslutningen om Likvidation har oppebaaret som Tantième, forudsat at Selskabet, da Tantième blev fastsat, bevisligt var insolvent.«

I § 51, der omhandler Revisionen, var af Ministeren dels tilføjet nogle skærpene Bestemmelser, som udelukker Valg af Revisorerer i visse Slægt- eller Svogerskabsforhold til Bestyrelse m. fl., dels foreskrevet, at i Selskaber, hvis Aktie-

kapital udgør 500 000 Kr. eller derover, skal der være flere Revisorer, og mindst en af disse skal være statsautoriseret. Dette ændredes i Folketinget til, at kun i Selskaber, hvis Aktier er Genstand for offentlig Kursnotering, gælder denne Regel. Ministeren havde derhos foreslaaet, at naar Aktionærer, der ejer en Fjerdedel af Aktiekapitalen, paa en Generalforsamling stemmer derfor, skal Bestyrelsen opfordre Ministeren for Handel og Industri til at udnævne en Revisor til sammen med de af Generalforsamlingen valgte at revidere Regnskabet for det løbende Aar og til at fastsætte det Vederlag, Selskabet skal yde den paagældende Revisor. Dette ændredes i Folketinget til, at Opfordringen skal rettes til Overregistrator.

Revisionsbestemmelsen skærpedes efter Forslag af Ministeren derved, at det indskærpes, at den skal udøves under omhyggelig Hensyntagen til tilstede værende Værdier og Forpligtelser. Revisorernes Diskretionspligt, der af Ministeren var foreskrevet at gælde »overfor alle uvedkommende«, blev i Folketinget gjort ubetinget, idet disse Ord blev strøget.

I Lovforslagets § 55 (Lovens § 56) var af Ministeren foreslaaet, at enhver Aktionær har Ret til paa Generalforsamlingen at erholde Oplysning om, hvorvidt og i hvilket Omfang Selskabets Direktør eller Bestyrelsesmedlemmer tillige er Medlemmer af andre Selskabers Bestyrelse, men dette ændredes i Folketinget til kun at gælde med Hensyn til »saadanne andre Selskabers Bestyrelse, der enten konkurrerer med eller staar i nærmere Forretningsforbindelse med vedkommende Selskab.« Et af Ministeren indsat nyt Stykke, hvorefter Aktionærer udelukkes fra paa Generalforsamlingen at deltage i Afgørelsen af visse Spørgsmaal, kom efter at være omformet i Folketinget til at lyde saaledes: »En Aktionær maa ikke selv, ved Fuldmægtig eller som Fuldmægtig for andre deltage i Afstemning om Spørgsmaal angaaende Søgmaal mod ham selv eller Spørgsmaal om Søgmaal mod Trediemand, for saa vidt han deri har en betydeligere Interesse, der kan være stridende mod Selskabets. Der ses bort fra de paagældendes Aktier ved Afgørelse af, om det til Vedtagelsen fornødne Antal Aktier er til Stede.«

Ministeren havde i Lovforslagets § 56 foreslaaet, at hvis der paa en Generalforsamling vedtoges noget, der med-

fører væsentlige Ændringer i Selskabets Formaal eller en Forskydning af det mellem forskellige Aktieklasser bestaaende Forhold, kan de Aktionærer, der har stemt imod, naar de inden 8 Dage efter den paagældende Generalforsamling fremsætter Begæring derom, forlange, at de andre Aktionærer skal afkøbe dem deres Aktier til en Pris, der i Mangel af mindelig Overenskomst fastsættes af Skønsmænd udmeldte af Retten paa det Sted, hvor Selskabets Hovedkontor findes. Skønnet er bindende, for saa vidt vedkommende Aktionær ikke inden 6 Maaneder indbringer Spørgsmaalet for Retten.

Efter at der i Folketinget var vedtaget en Ændring, der tilsigtede at give Direktiv for Vurderingen af Aktiernes Pris i dette Tilfælde, omformedes Bestemmelsen i Landstinget til, at eventuelle Tvistigheder med Hensyn til Fastsættelse af Værdien af et Aktieselskabs Aktier i det omhandlede Tilfælde afgøres ved en Voldgiftsret, i væsentlig Overensstemmelse med de i § 10 i Stærkstrømsloven af 11. Maj 1928 indeholdte Forskrifter. Voldgiftsrettens Afgørelse er forbindende for begge Parter og endelig. Den Aktionær, der har stemt imod vedkommende Vedtægtsændringer, er pligtig til inden 1 Maaned efter Voldgiftskendelsens Afsigelse at meddele Selskabet, hvorvidt han herefter ønsker at beholde eller afhænde sine Aktier.

Ministeren havde foreslaaet, at et Aktieselskab skal opløses, naar Antallet af Aktionærer gaar ned under fem. dette Tal ændredes i Folketinget til tre.

Medens Ministerens Forslag om, at Valg af Likvidator efter en Generalforsamlingsbeslutning kan overlades til Ministeren — i Stedet for som i sidste Landstingsforslag til Overregistrator — ikke ændredes, blev derimod en af ham i Lovforslaget indsat Bestemmelse om, at Honorarer til Likvidatorer altid skal godkendes af Ministeren, selv om denne ikke har udnævnt dem, udstemt i Folketinget.

Efter Forslag af Folketingsudvalget gjordes Konkurslovens Afkræftelsesregler anvendelige ved Likvidation af insolvente Selskaber. Ligeledes efter Forslag af det samme Udvalg indsattes nogle Regler for Ophør af en Likvidation, naar fuld Dækning for Selskabets Kreditorer foreligger.

Efter Forslag af Folketingsudvalgets Flertal (Udvalget undtagen de konservative Medlemmer, der af formelle

Hensyn ikke havde tiltraadt Ændringsforslaget) bragtes Straffebestemmelserne i Lovforslaget i Overensstemmelse med Forslaget til den nye borgerlige Straffelov, hvorhos der sattes en Overgangs-Straffebestemmelse, gældende indtil en ny Straffelovs Ikrafttræden, væsentlig som Lovforslagets Straffebestemmelser.

En af Ministeren indsat, og i Folketinget opretholdt, Bestemmelse, hvorefter den ved Overtrædelse af Forbudet imod Bestyrelsesmedlemmers og Direktørers Spekulationsforretninger i Selskabets egne Aktier indvundne Fortjeneste skulde indbetales til Statskassen, udstemtes i Landstinget, fordi dette Spørgsmaal naturligt afgøres efter Straffelovens almindelige Regler.

Som det fremgaar af det foranstaaende, stilledes næsten alle Ændringsforslag, saavel i Folketinget som i Landstinget, af det samlede Udvalg. Det konservative Mindretal i Folketinget udtalte i Betænkningen, at det havde under Udvalgsbehandlingen stillet en Række Ændringsforslag, men da disse ikke havde fundet Tilslutning hos de andre Udvalgsmedlemmer, blev det anset for formaalsløst at bringe dem frem til Afstemning i Folketinget. Det erkendtes, at de fleste af de af Ministeren tiltraadte Ændringsforslag maatte anses som Forbedringer i det oprindelig fremsatte Lovforslag, men Mindretallet mente dog, at Lovforslaget stadig led af saa væsentlige Mangler, at det ved 3. Behandling ikke kunde stemme for det, og Mindretallet afholdt sig da fra at stemme. Efter at Lovforslaget senere var ændret i Landstinget, erklærede Mindretallets Ordfører ved eneste Behandling i Folketinget, at de nu vilde stemme for det, og Loven vedtoges da enstemmigt i begge Ting. — Partiordførerne var: I Folketinget: Harald Jensen (S.), Slebsager (V.), Sven (K.), Rasmussen (Gylling) (R.), og Axel Dam (R.F.), I Landstinget: Stensballe (V.), Ludvig Christensen (S.), Lange (K.) og Gunnar Fog-Petersen (R.).

43. Lov om Banker. (Minister for Handel og Industri *Hauge*). [A. Sp. 4497—C. Sp. 387, 1939, 1969].

Fremsat i *Folketinget* 15/1 (F. Sp. 4014). 1. Beh. 28-29/1 (F. Sp. 4538 og 4577). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Hans Nielsen, Fr. Andersen [Kh.-Frb. ø. Stkr.], P. Andersen, Bresemann, J. Chr. Jensen, Trier [Form.], Lundberg, Ras-

mussen [Gylling] [Skr.], Elgaard, Pinstrup, Slebsager, Himmelstrup, Koefoed, C. J. F. Sven og Pitzner). Betænkning (B. Sp. 747) afgiven $2\frac{5}{2}$. (Ordfører: Rasmussen [Gylling]). 2. Beh. $2\frac{7}{2}$ (F. Sp. 5524). 3. Beh. $\frac{5}{3}$ (F. Sp. 5705). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $1\frac{4}{3}$ (L. Sp. 1077). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Ludvig Christensen, Degnbol, Gunnar Fog-Petersen, Gisselbæk, Albert Jensen, Jensen [Aale], Jensen-Stevns, N. K. Kristensen, Lange [Skr.], Lewinsky, Carl F. Madsen, Schovelin, Stensballe [Form.], C. F. Sørensen og Villemoes). Betænkning (B. Sp. 2589) afgiven $\frac{9}{4}$. (Ordfører: Stensballe). 2. Beh. $1\frac{0}{4}$ (L. Sp. 1749). 3. Beh. $1\frac{1}{4}$ (L. Sp. 1768). *Tilbagesendt til Folketinget*. Udvalgets Erklæring (B. Sp. 2653) afgiven $1\frac{1}{4}$. Eneste Beh. $1\frac{2}{4}$ (F. Sp. 7293). *Loven stadfæstet 15. April 1930.* (Lov-Tid. Nr. 122).

Et Forslag til en ny Banklov forelaa sidste Gang i Rigsdagssamlingen 1927—28, se Aarvog for dette Aar Side 346, og fremsattes da i Landstinget i den Skikkelse, hvori det enstemmigt var vedtaget af Folketinget i Samlingen 1925—26, se Aarvog for dette Aar Side 375. Som nævnt i Aarbogen 1927—28, Side 347, nedsatte daværende Handelsminister Slebsager imidlertid den 9. Juni 1928 et sagkyndigt Udvalg til Overvejelse af en Revision af Bankloven, og dette Udvalg afgav i Slutningen af Aaret 1929 en Beretning, hvoraf fremgaar, at der i det var opnaact Enighed om det Forslag, som derefter fremsattes af Ministeren, idet dog to Medlemmer, Kreditkassedirektør Aksel Jensen og Nationalbankdirektør Green, fremsatte Særbemærkninger med Forbehold paa enkelte Punkter.

Det forelagte Lovforslag, som i det væsentlige senere blev vedtaget som Lov, adskilte sig paa en Række Punkter fra det i 1925—26 vedtagne, hvorom skal oplyses følgende:

§ 1 var praktisk talt uforandret baade i Forhold til Lovforslaget af 1926 og til den gældende Lov, og § 2 var i det forelagte Lovforslag ogsaa i det væsentlige uforandret som i 1926, og en Tilføjelse, som den fik i Folketinget efter Forslag af Ministeren, var uden større Betydning, idet den kun gik ud paa, at Bankfilialer skal benævne og betegne sig som Filialer. — Ministeren udtalte ved Fremsættelsen, at de saakaldte Andelskasser, der jo er solidarisk ansvarlige Institutioner, ikke berøres af Loven, og det samme gælder kooperative Virksomheder, som modtager Indlaan af deres Medlemmer.

I § 3 i det forelagte Lovforslag var indsat en ny Bestemmelse om Oprettelse af et Banknævn — som Repræsentation for de af Bankloven omfattede Banker, bestaaende af tre af Ministeren efter Indstilling fra henholdsvis Nationalbanken, de københavnske Banker og Provinsbankerne udnævnte Medlemmer. Bankinspektøren skulde tiltræde Nævnet og lede som Formand dets Møder. Nævnets Virksomhed skulde være af raadgivende Karakter og Ministeren for Handel og Industri fastsætte de nærmere Regler for dets Forretningsgang og Virksomhed. Allerede i Folketinget stillede et Mindretal, Sven, Forslag om at udstemme denne nye Bestemmelse, men Forslaget forkastedes med 110 Stemmer mod 14. I Landstinget stilledes imidlertid af Udvalget med Ministerens Tiltrædelse Forslag om at lade den udgaa, da der i Udvalget ikke havde kunnet tilvejebringes Enighed om Banknævnets Sammensætning og Opgaver, og i Loven findes altsaa ikke nogen Bestemmelse om et Banknævn.

Ved § 4 drejede det sig om, hvorvidt Koncessionsprincippet i Overensstemmelse med det i 1926 vedtagne skulde bibeholdes, hvilket var udtrykt ved Paragraffens 1. Stykke, hvorefter der til Oprettelse af en Bank kræves Tilladelse af Ministeren for Handel og Industri. Tilladelsen skal gives, saafremt det skønnes, at den paagældende Banks Oprettelse vil være til Gavn for Samfundet, og saafremt den paatænkte Banks Vedtægter er i Overensstemmelse med gældende Love og Forskrifter. Som foran nævnt havde Kreditkassedirektør Aksel Jensen i Bankudvalget taget Afstand derfra. Saavel i Salen som i Folketingets Udvalg var dette Spørgsmaal Genstand for megen Debat, og det endte med, at der, da det ikke var muligt at samle hele Udvalget om Koncessionsprincippet, stilledes af Ministeren med Udvalgets Tilslutning Forslag om at lade Bestemmelsen udgaa, saa at den ikke findes i Loven.

Lovforslagets § 5, der handler om Vedtægterne, var overensstemmende med det i 1926 vedtagne, men efter Ministerens Forslag forlængedes i Folketinget den Frist, 4 Maaneder, der var givet de bestaaende Banker til Foretagelse af nødvendige Vedtægtsændringer, til 6 Maaneder.

I § 6 var det Spørgsmaalet om Aktiekapitalens mindste Størrelse, hvorom Uenigheden stod. Bankudvalget, med

Undtagelse af Aksel Jensen og Green, havde foreslaaet, at i enhver Bank, der er stiftet efter den 1. Januar 1930, skal Aktiekapitalen med Tillæg af Reservefond og dermed lige-stillede Fonds (Egenkapitalen) udgøre mindst 400 000 Kr. (tidligere 200 000 Kr.). Paa hver Aktie skal der ved Tegningen indbetales mindst 50 pCt.; 1 Aar efter Tegningen skal Aktierne være fuldt indbetalt. De den 1. Januar 1930 bestaa-ende Banker, hvis Egenkapital ikke udgør 200 000 Kr., skal inden Udgangen af Aaret 1934 bringe Egenkapitalen op til dette Beløb; hvor særlige Omstændigheder taler derfor, kan Ministeren for Handel og Industri tilstaa en yderligere Frist, dog ikke udover 31. December 1939. I Folketingets Udvalg stilledes imidlertid af Handelsministeren med Tilslutning af Udvalgets Medlemmer — undtagen Sven og Pinstrup, der holdt paa den nugældende Mindstekapital 200 000 Kr. — Forslag om at ændre 400 000 Kr. til 300 000 Kr., hvilket vedtoges, idet Mindretallets nævnte Forslag om 200 000 Kr. forkastedes med 94 Stemmer mod 26.

Lovforslagets § 7, der ikke ændredes under Behandlingen, svarede i det væsentlige til § 7 i Lovforslaget af 1926, men indeholdt en Del Ændringer i den nugældende Lov, særlig ved Bestemmelserne om, hvor stor Garantiforpligtelserne maa være i Forhold til Bankens Egenkapital.

Ogsaa § 8 stemte i Hovedsagen med 1926-Forslaget. Efter Forslag af Ministeren indsattes i Folketinget en Bestem-melse om, at Afgang fra Fordringen om Indfødsret hos Bestyrelses- og Direktionsmedlemmer kan gives af Ministeren.

§ 9 handler om Bestyrelses- og Direktionsmedlemmers Pligt til at overvaage Forsvarligheden af visse Engagements. Reglerne i det nu forelagte Lovforslag stemte væsentligt med 1926-Lovforslaget. I dette udkrævedes Samtykke af samtlige Bestyrelsesmedlemmer i Banker med Aktiekapital paa under 500 000 Kr. til, at Direktøren deltager i anden Erhvervsvirksomhed. Dette var i Forslaget ændret til, at kun to Trediedele af Bankens Bestyrelsesmedlemmer skal give saadant Samtykke. I Lovforslaget af 1926 stod end-videre, at saafremt Medlemmer af Bankens Bestyrelse eller Direktion udpegedes til paa Bankens Vegne at føre Tilsyn med en Virksomhed, som finansieres af Banken, maa de ikke modtage Vederlag af paagældende Virksomhed. Dette var i

Forslaget ændret til, at den paagældendes eventuelle Vederlag skulde fastsættes af Bankens Bestyrelse, og i Folketingsudvalget tilføjedes yderligere, at Vederlaget skal udredes af Banken. — For Revisorernes Vedkommende var optaget et Forbud mod, at de optager Laan o. lign. i Banken, medens efter 1926-Lovforslaget Bankinspektøren kunde tillade det. — Efter Forslag af Ministeren med Udvalgets Tilslutning slettedes en i Lovforslaget indsat Definition af, hvad der skal forstaas ved Spekulationsforretninger, som det forbydes Direktører og Funktionærer i en Bank at deltage i, og Loven indeholder nu kun et kort udtrykt Forbud derimod.

§ 10 er uforandret som tidligere, og § 11, der giver Forskrifter om Kassebeholdningens Likviditet, ligeledes, med Undtagelse af, at en i Lovforslaget af 1926 indsat Parentes om, at Veksler regnedes for »Kreditmidler«, der kan medregnes i Kassebeholdningen, er strøget, men Handelsministeren udtalte i denne Forbindelse, at han gik ud fra, at »gode Kundeveksler« maa komme ind under Begrebet Kreditmidler.

§ 12, om Enkeltengagements tilladte Størrelse, er omredigeret for at lette Overblikket, men i Hovedsagen svarende til Folketingets tidligere Vedtagelse, med et Par mindre Ændringer. Medens der tidligere udkrævedes Enstemmighed saavel hos Direktion som Bestyrelse for at gaa til 50 pCt. af Egenkapitalen ved et Enkeltengagement, er det nu lempet saaledes, at der for Bestyrelsens Vedkommende kun udkræves Samtykke af to Trediedele af dens Medlemmer. — I Paragraffen bestemmes, at ved Beregning af de tilladte Størstebeløb for et Enkeltengagement kan der bl. a. bortses fra Byggelaan, der ydes til Opførelse af Beboelsesejendomme indenfor en vis Grænse. Denne var i det forelagte Lovforslag sat til to Trediedele af det antagelige Provenu af foreliggende — hvortil senere føjedes »foreløbige« — Laanetilsagn fra Kredit- og Hypotekforeninger. Efter Forslag af Handelsministeren ændredes to Trediedele til $\frac{3}{4}$, efter at et Forslag af et Mindretal i Udvalget, Sven, om helt at udelade to Trediedele og altsaa gaa til hele det foreliggende Laanetilsagn var forkastet. — Efter Lovforslaget kunde Bankinspektøren i enkelte Tilfælde se bort fra Bestemmelsen om de 35 pCt., respektive 50 pCt. af Bankens Egenkapital ved Enkeltengagement, hvilket ogsaa var foreslaaet i Forslaget

af 1926. Af det før nævnte Mindretal, Sven, foresloges at lade denne Bankinspektørens Beføjelse helt udgaa, men det forkastedes med 111 Stemmer mod 10, medens der efter Ministerens Forslag tilføjedes som et Eksempel paa Engagementer med uomtvistelig Sikkerhed, som Bankinspektøren saaledes kan tillade, »Andelsmejerier og Andelsslagterier med solidarisk Ansvar«.

§ 13, der indeholder Reglerne om Regnskabsaflæggelse, er væsentlig uforandret som tidligere, idet der kun er foretaget en Forandring i Regelen om, til hvilken Værdi faste Ejendomme skal opføres. Medens de efter Forslaget af 1926 ikke uden Bankinspektørens Samtykke maatte opføres til højere Værdi end Anskaffelsesprisen, bestemmes nu, at de ikke maa opføres til højere Værdi end Anskaffelsesprisen med Tillæg af Omkostninger til Forbedringer og Fradrag for Foringelse ved Alder og Brug. — Et tidligere Forslag om, at en Bank, der ved en Regnskabsopgørelse ikke foretager de Afskrivninger, som Bankinspektøren efter en Undersøgelse af Bankens Forhold har meddelt, at han finder paakrævede, kun maa udbetale Udbytte med Bankinspektørens Tilladelse, er derhos nu udeladt.

§ 14, Revisionsbestemmelserne, er som i 1926.

I § 15 er udeladt en Bestemmelse i 1926-Forslaget, hvorefter Kvartalsbalance for udenbys Filialer skulde offentliggøres. I Folketingsudvalget foreslog Sven at indsætte Bestemmelsen, men det forkastedes.

Ogsaa § 16, der fastsætter, hvornaar der i Tilfælde af Tab skal finde Likvidation Sted, og Reglerne derfor, er som i 1926, hvilket ligeledes gælder om § 17, der giver Hjemmel for Mortifikation af bortkomne Bankbøger.

I § 18 er udeladt de i 1926 indsatte Bestemmelser i Lovforslaget om Oprettelse af et Nævn, for hvilket Bankinspektørens Afgørelser kunde indaankes at Banken.

§§ 19 og 20, om Bankinspektøren og Udgifterne ved Banktilsynet, er som i 1926, dog at en Bestemmelse om, at hvis en Bank ikke betaler det den paalignede Bidrag, forhøjes det til det dobbelte, er udeladt. — En Bestemmelse i den tidligere § 21, at Udbytte, der indvindes ved Handlinger, som er i Strid med Bankloven, ved Dom kan inddrages i Statskassen, er ligeledes udgaaet.

§ 22 bestemmer, i Overensstemmelse med det tidligere Forslag, at for Nationalbanken og andre i Henhold til særlig Lov oprettede Banker kan Ministeren, for saa vidt Nationalbankens oktrojmæssige Rettigheder — der ikke berøres af denne Lov — eller andre særlige Forhold gør det paakrævet, efter at Samraad med Bankens Bestyrelse har fundet Sted, fastsætte Lempelser i Henseende til Anvendelsen af de i nærværende Lov indeholdte Forskrifter.

I Bankudvalgets Betænkning havde Direktør Green taget Forbehold overfor denne Bestemmelse, som Nationalbanken havde foreslaaet affattet anderledes, da den betragtede den som værende i Uoverensstemmelse med Bankens Oktroj. Ministeren udtalte, at han er enig i, at Oktrojen ikke kan forandres uden ved særlig Lov, men han maatte fastholde, at Nationalbanken er underkastet Tilsyn i paakommende Tilfælde. Mindretallet, Sven, som mente, at Lovforslagets Affattelse af § 22 »ikke tilstrækkelig klart præciserer, at uden Nationalbankens godvillige Indrømmelse kan der ikke foretages nogen Overførelse af Banklovens Bestemmelser i Strid med Oktrojen«, foreslog følgende Affattelse: »Denne Lovs Bestemmelser kan kun gøres gældende i Forhold til Nationalbanken, for saa vidt de ikke er i Strid med dennes oktrojmæssige Rettigheder, der ikke berøres af denne Lov, og kun i det Omfang, som Handelsministeren efter Forhandling med den forenede Bankbestyrelse bestemmer«, men Forslaget forkastedes med 115 Stemmer mod 12.

Som det fremgaar af det foranstaaende, indtog Sven som Mindretal i Udvalget paa flere Punkter en Særstilling. Han udtalte i Betænkningen, at han stillede sig »stærkt tvivlende overfor Nyttens af adskillige af de i Lovforslaget foreslaaede Bestemmelser, sigtende til at betrygge Bankernes Udlaansvirksomhed. Mindretallet ønsker i lige saa høj Grad som Flertallet, at de danske Banker handler saa forsigtigt, at fremtidige Krak kan undgaas, men det er nu en Gang ikke nok blot at opstille Grænser for de enkelte Engagements Størrelse. — — — Paa adskillige Punkter afstod han fra at stille Ændringsforslag, men foruden de toran angivne stillede han flere saadanne: Til § 2 om at lade Bestemmelsen om, at i Tvivlstilfælde afgør Ministeren, hvorvidt et Erhvervsforetagende omfattes af denne Lov, udgaa, ligeledes til § 12, hvor ogsaa Myndigheden i et Tvivlstilfælde er henlagt til Ministeren, idet han mente, at det tilkommer Domstolene

at afgøre saadanne Spørgsmaal. Ligeledes foreslog han at slette Bestemmelsen i § 12, der sætter Grænser for en Banks Ret til at eje eller belaae Aktier i et andet Selskab. Endelig foreslog han at indsætte i Loven en Bestemmelse om Bankinspektørens Løn (18 000 Kr.) for at markere, at hans Embede ikke hører under Normeringsloven, og at paalægge Bankinspektøren hvert Aar at tilstille enhver Bank Regnskab over Bankinspektoratets Udgifter. Samtlige Ændringsforslag forkastedes imidlertid.

I Betænkningen fra Landstingets Udvalg, der foruden det foran omtalte Ændringsforslag om at lade Banknævnet udgaa, stillede to Ændringsforslag af mindre Betydning, udtaltes, at Udvalget har »med Handelsministeren drøftet Spørgsmaalet om Tilstedeværelsen af stille Reserver. Der har herved været fuld Enighed om Ønskeligheden af, at Bankerne fører en sund Konsolideringspolitik, og at Henlæggelser til Reservefonden eller paa anden Maade til Imødegaaelse af forventede eller befrygtede Tab hellere maa være for store end for smaa. Udvalget forudsætter, at der ligeledes mellem Bankerne og Banktilsynet vil være Enighed om, at dette bør tilstræbes og støttes, saaledes at Bankerne i foretagne rigelige Henlæggelser og Hensættelser kan have et Rygstød, dersom uforudsete Vanskeligheder melder sig.«

Loven vedtoges enstemmigt i begge Ting. Partiernes Ordfører var: I Folketinget Hans Nielsen (S.), Elgaard (V.), Sven (K.), Rasmussen (Gylling) (R.) og Axel Dam (R. F.). I Landstinget: Stensballe (V.), C. F. Sørensen (S.), Lange (K.) og Gunnar Fog-Petersen (R.).

44. Lov om Indløseligheden af Nationalbankens Sedler. (Minister for Handel og Industri *Hauge*). [A. Sp. 3629—C. Sp. 63, 67].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{5}{12}$ (F. Sp. 3175). 1. Beh. $\frac{10}{12}$ (F. Sp. 3277). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Trier [Form.], Hans Nielsen, Fr. Andersen [Kh.-Frb. ø. Stkr.], Bresemann, P. Andersen, Lundberg, J. Chr. Jensen [Skr.], A. M. Hansen, Himmelstrup, N. Neergaard, C. O. Pedersen, Duborg, Koefoed, Christmas Møller og Pitzner). Betænkning (B. Sp. 57) afgiven $\frac{13}{12}$. (Ordfører: Trier). 2. Beh. $\frac{17}{12}$ (F. Sp. 3858). 3. Beh. $\frac{18}{12}$ (F. Sp. 3595). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{18}{12}$ (L. Sp. 412). 2. Beh. $\frac{20}{12}$ (L. Sp. 425). 3. Beh. $\frac{20}{12}$ (L. Sp. 429). *Loven stadfæstet 23. December 1929.* (Lov-Tid. Nr. 235).

Ved Loven forlænges indtil Udgangen af Aaret 1930 den ved Lov Nr. 313 af 27. December 1926 om Indløseligheden af Nationalbankens Sedler etablerede Ordning, hvorefter Ministeren for Handel og Industri bemyndiges til at bestemme, at Nationalbanken, uanset den Banken paa hvilende Forpligtelse i Henhold til Oktrojen til paa Anfordring at indløse sine Sedler med Guld, kun er pligtig til at foretage saadan Indløsning, naar Sedler indleveres i Poster paa 28 000 Kr. eller Beløb, der er delelige hermed, og at Indløsningen efter Bankens Valg kan ske ved Udlevering af dansk Guldmønt efter Paalydende eller af Guldbarrer eller Guld i anden Form, beregnet efter en Værdi af 2 480 Kr. pr. kg fint Guld.

De i Loven af 27. December 1926 § 2 indeholdte regulerende Forskrifter angaaende Fremgangsmaaden ved Køb eller Salg af Valuta til Børsnoteringen, som efter Nationalbankens Opfattelse ikke længere er paakrævede, er ikke opretholdt. Derimod er de i Loven af 27. December 1926 indeholdte Bestemmelser om Adgangen til Indhentelse af Oplysninger vedrørende vore Valuta-Tilgodehavender i Ulandet m. v. uden nogen Tidsbegrænsning optaget i Loven.

I Bemærkningerne til Lovforslaget oplyses, at Nationalbankens Direktion havde indstillet til Regeringen, at der tilvejebringes fornyet Lovhjemmel for at fritage Banken for dennes oktrojmæssige Forpligtelse til paa Anfordring at indløse de af den udstedte Pengesedler med Guldmønt, saaledes at den paa Loven af 27. December 1926 hvilende Guldbarre-Ordning kan opretholdes, indtil større Klarhed foreligger saavel med Hensyn til de Spørgsmaal, der knytter sig til den skandinaviske Møntkonvention, som til Resultaterne af det Arbejde, der gøres af den af Folkenes Forbund angaaende Guldspørgsmaalet nedsatte Kommission, og til Betydningen af den paatænkte internationale Bank. — Regeringen mente at burde efterkomme Indstillingen, dog saaledes, at Forlængelsen begrænsedes til Aaret 1930, og ved Lovforslagets Fremsættelse udtalte Ministeren sig nærmere om Spørgsmaalet om Genoptagelse af den normale Guldindløselighed, som der var før Krigen, og som den nu er genindført i Sverige og Norge, samt om Genoprettelsen af Møntunionen. Det i Folketinget nedsatte Udvalg afholdt Samraad med Handelsministeren og Repræsentanter for Nationalbankens Direktion om Ulandets Stilling til henholdsvis Guldbarrefod og Guldmøntfod, om den nordiske Mønt-

union, om den provisionsfri Udveksling af Anvisninger mellem de nordiske Centralbanker samt om det her endnu gældende delvise Guld-Eksport-Forbud. Udvalget enedes om at indstille Lovforslaget til Vedtagelse i uændret Skikkelse under den Forudsætning, at de af Nationalbanken fremtidig udstedte Sedler ikke paatrykkes »Veksles paa Anfordring med Guldmønt«, men faar et Paatryk, der tilkendegiver, at Nationalbankens Sedler veksles med Guld i Overensstemmelse med gældende Lov. Handelsministeren erklærede sig villig til at ville foranledige, at denne Forudsætning kan opfyldes.

Det konservative Mindretal udtalte i Betænkningen, at det maatte paa Forhaand være indstillet imod Lovforslaget, idet Mindretallet principielt ønsker Guldmøntfoden indført snarest. Mindretallet kunde dog — efter at have hørt Nationalbankens Redegørelse — tiltræde Lovforslaget, idet det er blevet en Forudsætning, saaledes som Mindretallet har krævet det, at Sedlernes Paaskrift bliver i Overensstemmelse med gældende Lov og ikke urigtigt angiver, at Sedlerne kan veksles med *Guldmønt*. — Mindretallet ønskede endelig at fremhæve, at man ikke maa forvente, selv om noget endeligt ikke kan siges et Aar i Forvejen, dets Medvirken til en Forlængelse af denne Ordning ud over 1930.

I Folketinget vedtoges Lovforslaget med 121 Stemmer mod 3, i Landstinget enstemmigt.

45. Lov om Afholdelse af Fondsbørs. (Minister for Handel og Industri *Hauge*). [A. Sp. 4259—C. Sp. 321, 423].
 Fremsat i *Folketinget* 20/12 (F. Sp. 3688). 1. Beh. 10/1 (F. Sp. 3934). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Hans Nielsen [Form.], Trier [Sekr.], Fisker, Kammersgaard, F. K. Madsen, Weygaard, J. Chr. Jensen, Jesper Simonsen, Slesbager, Himmelstrup, Christensen [Høng], Vejen, Arnth Jensen, Hendriksen og Christmas Møller). Betænkning (B. Sp. 683) afgiven 13/2. (Ordfører: Hans Nielsen). 2. Beh. 18/2 (F. Sp. 5247). 3. Beh. 19/2 (F. Sp. 5279). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. 5/3 (L. Sp. 965). 2. Beh. 7/3 (L. Sp. 999). 3. Beh. 12/3 (L. Sp. 1013). *Loven stadfæstet 19. Marts 1930*. (Lov-Tid. Nr. 80).

Loven, ved hvilken den i Lov Nr. 314 af 23. December 1925 foreskrevne Revision af nævnte Lov sker Fyldest — og om hvilken Forslag fremsattes i sidste Rigsdagssamling, se Aarbog 1928—29, Side 309 —, har væsentlig følgende Indhold:

§ 1. Til Afholdelse af Børs, hvor der finder offentlig Omsætning Sted af Obligationer, Aktier og lignende Værdipapirer (Fondsbørs), udkræves Tilladelse af Ministeren for Handel og Industri.

§ 2. De nærmere Regler for Fondsbørsens Organisation og for Udførelsen af Forretningerne, derunder Fremgangsmaaden ved Noteringen af Omsætnings-, Sælger- og Køberkurser, fastsættes i Vedtægter, der udfærdiges af Ministeren under Iagttagelse af Bestemmelserne i denne Lov. Bestyrelsen for Fondsbørsen i København skal, saa længe Fondsbørsen afholdes i den Grosserer-Societetet tilhørende Børsbygning, bestaa af en af Ministeren udnævnt Formand samt 10 ulønnede Medlemmer, hvoraf 3 vælges af Grosserer-Societetets Komité, 5 af Fondsbørsens Medlemmer (jfr. § 3) og 2 af de Aktieselskaber, hvis Aktier er optaget til Notering paa Fondsbørsen. Valget af sidstnævnte 7 Bestyrelsesmedlemmer foretages efter Regler fastsatte af Ministeren. De fornødne Beløb til Afholdelse af Udgifterne vedrørende Fondsbørsens Bestyrelse, derunder Honorar til Bestyrelsens Formand samt Udgifter til Medhjælp og Kontorhold, fastsættes af Ministeren.

Paa Fondsbørsen i København skal der, saa vidt muligt daglig paa Aarets Hverdage, sættes Kursnotering for alle saadanne Værdipapirer, om hvis Værdi i Handel og Vandel det er af Interesse for Offentligheden at være underrettet. Afgørelse af Spørgsmaalet om Værdipapirers Optagelse paa eller Udsettelse af Kurslisten træffes af Fondsbørsens Bestyrelse, hvis Afgørelse kan indankes for Ministeren, som derefter træffer endelig Bestemmelse.

§ 3. Eneberettigede til at byde og udbyde paa Fondsbørsen er de, der har opnaaet Anerkendelse som Medlemmer af Fondsbørsen. Denne Anerkendelse meddeles af Ministeren — for Københavns Fondsbørs' Vedkommende efter indhentet Erklæring fra Fondsbørsens Bestyrelse — i det Omfang, som Hensynet til Omsætningens og Publikums Tarv gør fornødent. For at opnaa Anerkendelse maa den paagældende

a. være myndig, b. have Indfødsret og i de sidste fem Aar have haft Bopæl her i Landet, c. ikke være ude af Raadighed over sit Bo, d. ved paalidelige Vidnesbyrd godtgøre at have ført en retskaffen Vandel, e. have mindst tre Aars Uddannelse i Vekselererforretning eller tilsvarende Bank-

virksomhed, f. stille et Depot af mindst 25 000 Kr., i sikre og let sælgelige Værdipapirer eller paa anden af Ministeren for Handel og Industri godkendt Maade, til Sikkerhed for Opfyldelsen af de ham i hans Egenskab af Medlem af Fondsbørsen ifølge denne Lov og Fondsbørsens Vedtægter paahvilende Forpligtelser, g. have Næringsadkomst som Vekselerer.

Ministeren kan tillade, at det under f. nævnte Depot for Fondsbørsmedlemmer, der ikke er Deltagere i Terminsnotering, nedsættes indtil 10 000 Kr., ligesom Ministeren under særlige Forhold kan tillade Afgivelse fra Fordringen om, at Personer, der ønsker Anerkendelse som Medlem af Fondsbørsen, i de sidste fem Aar skal have haft Bopæl her i Landet. Endelig kan Ministeren, for saa vidt angaar Anerkendelse af Medlemmer af en Fondsbørs udenfor København, gøre Undtagelse fra de under e., f. og g. nævnte Regler.

For Anerkendelsen betaler Medlemmer af Fondsbørsen i København til Statskassen en Kendelse af 200 Kr., Medlemmer af en Fondsbørs udenfor København 50 Kr. Forinden Anerkendelsen meddeles, skal den paagældende underskrive en Forsikring paa Tro og Love om, at han uegennyttigt vil opfylde de ham af hans Kommittenter betroede Hverv. Formen for denne Erklæring fastsættes af Ministeren.

§ 4. Medlemmerne af Fondsbørsen er ansvarlige for Opfyldelsen af de Forretninger, som de udfører paa Fondsbørsen. Forretninger i Aktier maa de under Noteringen kun udføre kommissionsvis. Har et Medlem af Fondsbørsen modtaget saavel Købe- som Salgsordrer i samme Værdipapir, kan han kompensere Ordrene mod hinanden, medmindre Kommittenten har betinget, at Ordren skal udføres ved Noteringen paa Fondsbørsen. Udføres modstaaende Ordre ved Kompensation, skal der afregnes til samme Kurs til Køber og Sælger efter Regler, der fastsættes i Fondsbørsens Vedtægter.

Medlemmer af Fondsbørsen maa ikke under nogen Fornudlaane de for Kommittenten erhvervede Værdipapirer, medmindre Kommittenten dertil har givet sit Samtykke ved at underskrive en Erklæring i Overensstemmelse med en af Ministeren autoriseret Formular, og skriftlig Meddelelse om de stedfundne Udlaans Antal og hvert enkelts Varighed

tilstilles Kommittenten umiddelbart efter hvert Kvartals Afslutning. Kommittentens Erklæring skal udfærdiges paa særlig Blanket og kan ikke gyldig udstedes for et længere Tidsrum end tre Maaneder, men kan fornyes. Den kan tilbagetages til enhver Tid i Overensstemmelse med de Regler, der derom fastsættes i Fondsbørsens Vedtægter. Erklæringen er stempelfri.

Naar den i § 9 omhandlede Termin-Ordning er gennemført i et saadant Omfang, som Ministeren maatte skønne passende for Københavns Fondsbørs, kan Ministeren, saafremt Forholdene maatte gøre det ønskeligt, for andre Papirer end de af nævnte Ordning omfattede fastsætte, at Udlaan af Stykker kun kan finde Sted, naar Kommittenten forud for hvert enkelt Udlaan har givet sit Samtykke hertil ved at underskrive en Erklæring i Henhold til en af Ministeren autoriseret Formular. For de af Terminsnoteringen omfattede Papirer kan, uanset foranstaaende Bestemmelser, Udlaan af Stykker finde Sted til Forlængelse af et ved den nævnte Notering sket Salg, saafremt det paagældende Medlem af Fondsbørsen paa utvetydig Maade og under Former, som fastsættes af Ministeren, har tilkendegivet, at hans Forretning regelmæssigt virker som Reporthus.

Det er ikke tilladt Medlemmer af Fondsbørsen at benytte Agenter til at skaffe sig Kunder.

Det Medlem af Fondsbørsen, der overtræder Bestemmelserne i denne Paragraf, straffes, for saa vidt Handlingen ikke efter Lovgivningens almindelige Regler medfører højere Straf, med Bøder fra 100 til 10 000 Kr. Bøderne tilfalder Statskassen.

Bestemmelserne i 2det, 3die, 4de og 6te Stykke samt efter Bestemmelse af Ministeren de sig dertil knyttende Forskrifter i Fondsbørsvedtægterne finder tilsvarende Anvendelse paa enhver, der uden at være Medlem af Fondsbørsen driver Næring som Vekselerer, medmindre den paagældendes Virksomhed omfattes af Lov af 4. Oktober 1919 om Banker.

§ 5. Det paahviler Medlemmerne af Fondsbørsen foruden de i Lov Nr. 98 af 10. Maj 1912 nævnte Forretningsbøger at føre en Protokol, hvori enhver af dem paa Fondsbørsen afsluttet Handel, derunder Kompensationsforretninger, skal indføres tillige med en Angivelse af Kommittentens Navn og Adresse.

§ 6. For de af et Medlem af Fondsbørsen afsluttede Køb og Salg af Værdipapirer tilkommer der ham af Kommittenten Provision efter Regler, der fastsættes i Fondsbørsens Vedtægter. Denne maa for Obligationer, for hvilke der paa Fondsbørsen noteres Kurs, ikke overstige 1 pro mille af Kursværdien, dog at Mindsteprovisionen andrager 50 Ø.

§ 7. Ethvert Medlem af Fondsbørsen kan faa autoriseret Fuldmægtige til paa hans Vegne og Ansvar at møde paa Fondsbørsen og udføre hans Forretninger. Fuldmægtige skal opfylde de i § 3 a.—d. nævnte Betingelser. Autorisation meddeles af Fondsbørsens Bestyrelse.

§ 8. Hvis et Medlem af Fondsbørsen i væsentlig Grad tilsidesætter de ham ifølge denne Lov eller de for Fondsbørsen fastsatte Vedtægter paahvilende Pligter, kan Ministeren midlertidigt eller for stedse fratage ham Anerkendelsen som Medlem. Kommer et Medlem af Fondsbørsen under Konkurs, standser han sine Betalinger, eller opfylder han ikke længere Betingelserne i § 3 a., b. og f., skal Anerkendelsen fratages ham af Ministeren. Findes et Medlem af Fondsbørsen ved Dom skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling, skal Retten til Virksomhed som Medlem af Fondsbørsen ved samme Dom frakendes ham. Har et Medlem af Fondsbørsen gjort sig skyldig i det i Straffelovens § 253 omhandlede Forhold, bliver, selv om Strafansvar imod ham i Medfør af samme Lovs § 254 maatte bortfalde, Retten til Virksomhed som Medlem af Fondsbørsen ved Dom at frakende ham enten under den mod ham anlagte Straffesag eller, hvis en saadan ikke maatte være anlagt, under en særlig i dette Øjemed ifølge Bestemmelse af Ministeren rejst Straffesag. De paagældende Straffesager behandles som Sager angaaende Fortabelse af Embede eller Bestilling. Kommer et Medlem af Fondsbørsen under Tiltale for en i den offentlige Mening vanærende Handling, kan Anerkendelsen midlertidigt fratages ham af Ministeren.

§ 9. For Køb og Salg af Værdipapirer, som skal leveres og afregnes til en senere Tid, paahviler det efter derom af Ministeren efter Samraad med Fondsbørsens Bestyrelse truffen Bestemmelse Bestyrelsen at foranstalte Kursnotering paa Københavns Fondsbørs. De ved denne Notering afsluttede Forretninger skal afvikles til de Tider (Terminer) og

paa saadan Maade, som fastsættes i Fondsbørsens Vedtægter. — Ministeren kan efter Samraad med Fondsbørsens Bestyrelse atter ophæve de i Henhold hertil truffne Bestemmelser.

§ 10. Køb og Salg af Aktiekuponer paa Levering til senere Tid er ugyldigt, saafremt Retshandelen ikke tillige omfatter de paagældende Aktier.

§ 11. Ministeren beskikker en tilsynsførende til at paase Overholdelsen af de for Udførelsen af Forretningerne paa Fondsbørsen givne Bestemmelser og Opfyldelsen af de Pligter, der ifølge denne Lov paahviler Medlemmerne af Fondsbørsen og de i § 4, sidste Stykke, nævnte Vekselerere. — De nærmere Regler for Udøvelsen af Tilsynet fastsættes i Fondsbørsens Vedtægter. De fornødne Beløb til den tilsynsførendes Honorar samt til Medhjælp og Kontorhold bevilges paa Finansloven. — Saavel Fondsbørsens Medlemmer som enhver anden, der driver Næring som Vekselerer, er pligtig at meddele alle for Tilsynet fornødne Oplysninger, derunder Fremlæggelse af Forretningsbøger og Dokumenter. Hvis nogen unnlader at efterkomme et saaledes fremsat Forlangende, kan Ministeren paalægge ham under en daglig Mulkt, der tilfalder Statskassen, at fremkomme med de begærede Oplysninger. De saaledes paalagte Bøder kan inddrives ved Udpantning.

§ 12. De med Fondsbørsens Holdelse og det fornødne Tilsyn hermed forbundne Udgifter dækkes i Henhold til derom af Ministeren i Fondsbørsens Vedtægter fastsatte Regler saaledes, at indtil $\frac{1}{4}$ af de med Fondsbørsens Holdelse forbundne Udgifter dækkes ved Hjælp af en af Fondsbørsens Bestyrelse opkrævet Noteringsafgift for Selskaber, hvis Aktier noteres paa Børsen, medens de øvrige Udgifter, derunder Udgifterne til Tilsynet, dækkes ved Hjælp af en Medlemmerne af Fondsbørsen i Forhold til deres ved Noteringen paa Børsen gjorte Omsætning paalagt Afgift. — Samtlige Afgifter kan inddrives ved Udpantning.

Ved § 13 ophæves Lov Nr. 540 af 4. Oktober 1919 med Ændringer af 30. Juni 1922.

I Bemærkningerne til det af Ministeren forelagte Lovforslag henvises til de i sidste Rigsdagssamling om Sagen førte Forhandlinger, om hvilke det udtales, at der var Enighed om et Hovedpunkt i Lovforslaget, at Børskommissær-

embedet skulde nedlægges som selvstændigt pensionsgivende Embede, og at Tilsynet efter Handelsministerens nærmere Bestemmelse skulde udøves gennem en ikke som Embedsmand normeret tilsynsførende. Navnlig af Hensyn til denne Bestemmelse forelagdes Lovforslaget paa ny. Regeringen havde dog ikke ment det rigtigt at paalægge de børsnoterede Aktieselskaber at deltage i Fondsbørs-Udgifterne, som det var foreslaaet i Fjor, og de i den nugældende Fondsbørslovs § 13 indeholdte Bestemmelser om disse Udgifters Dækning var derfor foreslaaet opretholdt i Lovforslagets § 12, der, i Overensstemmelse med, hvad det socialdemokratiske Mindretal da foreslog, lød paa, at disse Udgifter skulde udredes af Medlemmerne af Fondsbørsen i Forhold til deres ved Noteringen paa Børsen gjorte Omsætning efter Regler, som nærmere fastsættes af Ministeren. Som Følge heraf var Bestemmelserne i § 2 om Fondsbørsbestyrelsens Sammensætning ligeledes ført tilbage til den nuværende Affattelse, nemlig en af Ministeren udnævnt Formand samt seks ulønnede Medlemmer, hvoraf Halvdelen skulde vælges af Fondsbørsens Medlemmer efter Regler fastsatte af Ministeren, Halvdelen af Grosserer-Societetets Komité. Det oplystes derhos i Bemærkningerne, at en Del af de forøgede Udgifter, som Etableringen af en Terminsnotering har medført, vil blive dækket gennem den foreslaaede Nedlæggelse af Børs-kommissærembedet og gennem andre Besparelser, ved hvilke de med Børstilsynet forbundne Omkostninger antoges at kunne nedbringes fra ca. 34 000 Kr. til ca. en Trediedel heraf aarligt. Honoraret for den tilsynsførende, som skal træde i Stedet for den som Tjenestemand normerede Børskommissær, var tænkt fastsat til 5 000—6 000 Kr. aarligt. I §§ 9 og 11 var foreslaaet et Par Ændringer af mindre Betydning. Det tilføjedes, at fra Regeringens Side har man næret Sympati for den Tanke, at Fondsbørsmedlemmerne i Aktiehandler kun skulde kunne optræde som Mæglere. Da en saadan principiel Ændring i det nuværende Grundlag for Aktiebørsen imidlertid vilde kræve indgaaende Undersøgelser og Forhandlinger, var man afstaaet fra i Lovforslaget at indføje Bestemmelser i saa Henseende, men det er Regeringens Hensigt gennem Ændringer i Fondsbørsvedtægten at søge raadet Bod paa de Ulemper, der kan flyde af den bestaaende Ordning. Det er saaledes Tanken at ophæve den i Fondsbørsvedtægtens § 15 indeholdte Regel, der forudsætter, at Fondsbørsmedlemmer under Noteringen kan foretage Køb eller Salg af Aktier for Konsortier, i hvilke de selv er Deltagere.

I Folketingsudvalgets Betænkning udtaltes, at hele Udvalget har været enigt i Ønskeligheden af at ophæve den nuværende Ordning af Tilsynet, der var gennemført under

andre Forhold end de nu herskende, og ligeledes enigt om det foreliggende Lovforslags Bestemmelser om den fremtidige Ordning; kun vedrørende enkelte Paragraffer stillede man Ændringsforslag, om hvilke der var Enstemmighed indenfor Udvalget.

Handelsministeren havde med Udvalget drøftet Spørgsmaalet om det fremtidige Tilsyn, og han meddelte Udvalget, at han fandt det naturligt, som Forholdene har formet sig, at ordne Tilsynet paa den Maade, at Bankinspektøren beskikkes til Formand for Fondsbørsens Bestyrelse, og et Par af Tjenestemændene under Banktilsynet tilforordnes til at føre det særlige Tilsyn med Fondsbørsen, og Udvalget gav sin Tilslutning til en saadan Ordning.

Til Trods for, at der har været megen Modstand mod at paaligne de Aktieselskaber, hvis Papirer handles paa Børsen, en Del af Udgifterne til Fondsbørsens Holdelse, var man dog enedes om at paaligne disse Selskaber indtil $\frac{1}{4}$ af Udgifterne ved Børsens Holdelse, medens Tilsynet maa betales af Vekselererne, hvorom der stilledes Ændringsforslag, se nu ovenfor Lovens § 12.

Da det fandtes rimeligt, at de Selskaber, som paa denne Maade maa bidrage til Udgifterne ved Fondsbørsens Holdelse, ogsaa faar Del i Styrelsen af Fondsbørsen, stilledes Ændringsforslag, om at disse Selskaber vælger 2 Medlemmer af Bestyrelsen, se Lovens § 2.

I Overensstemmelse med en fra Vekselererne modtagen Henvendelse bl. a. om Nedsættelse af de noteringsberettigede Vekselereres Depot, der hidtil har været og efter Forslaget skulde være 50 000 Kr., enedes man om at nedsætte dette Beløb til 25 000 Kr., se Lovens § 3 f.

Endelig var Udvalget enigt om, at Ministeren efter Samraad med Fondsbørsens Bestyrelse kan ophæve Terminsbørsen, og herom stilledes Ændringsforslag, se Lovens § 9.

Det saaledes ændrede Lovforslag vedtoges enstemmigt af begge Ting.

46. Lov om Foranstaltninger til Fremme af danske Erhvervsinteresser. (Minister for Handel og Industri *Hauge*). [A. Sp. 5891—C. Sp. 1269, 1857, 1877].

Fremsat i *Folketinget* $21\frac{1}{2}$ (F. Sp. 5400). 1. Beh. $27-28\frac{1}{2}$ (F. Sp. 5543, 5570). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Lundberg, Fr. Andersen [Holbæk A.] [Skr.], Einer Jensen [Form.], Hans Nielsen, P. Andersen, Nygaard, Jønson, Rager, Himmelstrup, Slebsager, Clausager, J. C. A. Larsen, Raun-

kjær, Christmas Møller og Drachmann). Betænkning (B. Sp. 1785) afgiven $2\frac{6}{3}$. (Ordfører: Lundberg). 2. Beh. $2\frac{8}{3}$ (F. Sp. 6460). 3. Beh. $2\frac{8}{3}$ (F. Sp. 6541). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $2\frac{1}{4}$ (L. Sp. 1464). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Andrea Brochmann, Ludvig Christensen, Johs. Clausen, Gunnar Fog-Petersen, Hauch, Albert Jensen, Johannes Jensen [Form.], M. C. Jensen, Jensen [Aale], Laursen, Carl F. Madsen, Rs. Nielsen, C. F. Sørensen, Tvede og Villemoes). Betænkning (B. Sp. 2619) afgiven $9\frac{1}{4}$. (Ordfører: Johannes Jensen). 2. Beh. $1\frac{3}{4}$ (L. Sp. 1756). 3. Beh. $1\frac{0}{4}$ (L. Sp. 1761). *Tilbagesendt til Folketinget*. Udvalgets Erklæring (B. Sp. 2649) afgiven $11\frac{1}{4}$. Eneste Beh. $11\frac{1}{4}$ (F. Sp. 7245). *Loven stadfæstet 15. April 1930.* (Lov-Tid. Nr. 125)

I Lov Nr. 113 af 4. April 1928 om Forberedelse af Foranstaltninger til Styrkelse og Fremme af danske Erhvervsinteresser og til Imødegaelse af ubillig Konkurrence (se Aarbog 1927—28, Side 200) er det foreskrevet, at Loven vil være at forelægge Rigsdagen til *Revision* i Rigsdagssamlingen 1929—30.

I Overensstemmelse hermed blev Forslag til nærværende Lov fremsat, der — foruden at indeholde den Del af Forskriterne i Loven af 4. April 1928, som der skønnedes at være Anledning til at opretholde — omfattede de forskellige Foranstaltninger til Styrkelse og Fremme af danske Erhvervsinteresser, som det paa nærværende Tidspunkt syntes at være heldigt at træffe eller at give et fastere Grundlag end hidtil. Med forskellige Ændringer, der omtales nedenfor, blev Lovforslaget vedtaget. Loven indeholder følgende i Hovedtræk:

§§ 1—3. *Erhvervspolitisk Nævn* opretholdes. (Om dets Sammensætning og Opgave se Aarbog 1927—28, Side 200).

Det var ikke foreslaet af Ministeren, indsattes i Folketinget.

§ 4. *Erhvervsudvalget* (ogsaa kaldet Ekspertudvalget) opretholdes. (Om dets Sammensætning og Opgave se Aarbog 1927—28, Side 200).

Det var ikke foreslaet af Ministeren, indsattes i Folketinget.

§§ 5--9. *Industrien.*

1. Med det Formaal for Øje at fremhjælpe forbedret Teknik, hensigtsmæssige Omlægninger af Driften, eventuelt i Forbindelse med velunderbyggede Koncentrationer, o. lign. indenfor dansk Industri kan Ministeren for Handel og Industri indenfor et samlet Beløb af 6 Mill. Kr.*) yde Garanti for i dette Øjemed optagne Laan. Garantien ydes fortrinsvis for bestaaende Virksomheder, men kan dog ogsaa indenfor et Beløb af 2 Mill. Kr. ydes for nye Virksomheder, for saa vidt disse skønnes at frembyde et forsvarligt Grundlag for Optagelse af nye Fabrikationer her i Landet eller af Fabrikationer, der ikke kan antages at ville paaføre bestaaende danske Virksomheder er usund Konkurrence. Indenfor Garantien Beløb er Ministeren beføjet til at bistaa de laansøgende Virksomheder med Hensyn til Tilvejebringelsen af den nødvendige Kapital. Garantierne ydes efter Forhandling med de interesserede Erhvervsorganisationer og med en Løbetid af indtil 10 Aar.

2. Til Støtte for *Industrien*, i Særdeleshed for at opretholde og udvide Beskæftigelsen i bestaaende Virksomheder, kan der — som hidtil — af Ministeren for Handel og Industri ydes Laan under nærmere angivne Betingelser (se nedenfor), naar det skønnes, at vedkommende Virksomhed er vanskeligt stillet som Følge af udenlandsk Konkurrence eller andre særlige Forhold. Ved Ydelsen af Laan skal der tages Hensyn til, at der ikke derved paaføres bestaaende indenlandske Virksomheder en usund Konkurrence. De paagældende Laan maa kun undtagelsesvis og ikke uden særlig Tilladelse af Ministeren anvendes til Tilbagebetaling af ældre Laan. — Til at bistaa med Hensyn til Ydelse af saadanne Laan faar Ministeren — som hidtil — et Udvalg, bestaaende af 1 Repræsentant for Ministeriet, 1 Repræsentant for Finansministeriet samt af 1 Repræsentant for henholdsvis Industri- raadet og de samvirkende Fagforbund i Danmark.**)

*) Af Ministeren var foreslaaet 10 Mill. Kr. Ændredes i Folketinget til 6 Mill. Kr.

**) Ministeren havde foreslaaet, at der i Fremtiden kun skulde være eet Udvalg, fælles for Industri og Haandværk. Folketinget bibeholdt den hidtil gældende Ordning med to Udvalg, et for Industri og et for Haandværket.

Ministeren udnævner et af Medlemmerne til Udvalgets Formand og fastsætter dets Forretningsorden. — Til Raadighed til disse Udlaan stilles der af *Erhvervenes Laanefond* et Beløb af 3 Mill. Kr.

Laanenes Størrelse afgøres i hvert enkelt Tilfælde under Hensyn til de foreliggende Forhold, idet den større Beskæftigelsesgrad, som Laanet antages at medføre, tages i Betragtning ved denne Afgørelse.

For Laanene skal der stilles en af Ministeren i hvert enkelt Tilfælde godkendt *Sikkerhed*. Den paagældende Sikkerhed vil kunne ydes gennem Pant, Kaution eller paa anden Maade, herunder ogsaa i Form af solidarisk Hæftelse fra flere i Samarbejde værende Virksomheder eller saaledes, at flere næringsdrivende indenfor samme Branche eller Fag hver for sig paatager sig Garantien for en vis Andel af Laanet.

Laanene vil kunne ydes paa *indtil 12 Aar*. Ethvert Laan forrentes med en forud for Laanets Ydelse fastsat aarlig Rente, der svarer til den billigste Rentefod, hvortil Staten selv kan optage Laan. Forud for hvert Halvaar, regnet fra 1. April og 1. Oktober, fastsætter Ministeren Rentefonden for de Laan, som vil blive ydet i det kommende Halvaar. Laanene vil kunne ydes afdragsfrit i de to første Aar, men afbetales i øvrigt med en saa stor Kvotadel hvert Aar, at det er fuldt afbetalt ved Udgangen af det sidste Aar, for hvilket Laanet er ydet.

Saa længe en Virksomhed, der har modtaget Laan, ikke har tilbagebetalt dette, kan Virksomhedens udbetalte Udbytte samt Henlæggelser — bortset fra nødvendige Afskrivinger — ikke tilsammen i noget Aar udgøre mere end 5 pCt. af den som Aktiekapital eller paa tilsvarende Maade i Virksomheden indskudte Kapital. Eventuelt større Overskud anvendes til ekstraordinær Afbetaling paa Laanet. Kommer en Virksomhed i Restance med Betaling af Afdrag eller Renter, kan en i Henhold til foranstaaende stedfunden ekstraordinær Afbetaling efter Omstændighederne betragtes som Dækning for det skyldige Beløb i det Omfang, den strækker til.

Udvalget kan af en laansøgende forlange enhver Oplysning, som det mener fornøden for Afgørelsen af, om de i denne Lov for Ydelse af Laan stillede Betingelser er til Stede. Det er ogsaa berettiget til i dette Øjemed at lade Virksomheden undersøge af dertil antagne Personer og at søge Oplysninger hos særlige sagkyndige. Udvalgets Medlemmer og de Medhjælpere, der bistaar med Arbejdet, er under sædvanligt Ansvar forpligtede til at bevare fuldstændig Tavshed udadtil om de Forhold indenfor en Laansøgers Virksomhed, der paa denne Maade er kommet til deres Kundskab.

§§ 10—13. *Haandværket.*

Til *Støtte for Haandværket*, i Særdeleshed for at opretholde bestaaende Virksomheder, kan der af Ministeren — som hidtil — ydes Laan under væsentlig samme Betingelser som foran anført for Industrilaanene, naar det skønnes, at vedkommende Virksomhed er vanskeligt stillet. Ved Ydelsen af Laan skal der tages Hensyn til, at der ikke derved paaføres bestaaende indenlandske Virksomheder en usund Konkurrence. De paagældende Laan maa kun undtagelsesvis og ikke uden særlig Tilladelse af Ministeren anvendes til Tilbagebetaling af ældre Laan. — Til at bistaa med Hensyn til Iværksættelsen af saadanne Laan faar Ministeren — som hidtil — et Udvalg, bestaaende af 1 Repræsentant for Ministeriet, 1 Repræsentant for Finansministeriet samt af 2 Repræsentanter for Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk og 1 Repræsentant for de samvirkende Fagforbund. Ministeren udnævner et af Medlemmerne til Udvalgets Formand og fastsætter dets Forretningsorden. — Til Raadighed til disse Udlaan stilles der af *Erhvervenes Laanefond* et Beløb af 1½ Mill. Kr.

§ 14. *Industri og Haandværk.*

De foran anførte Laanbestemmelser gælder ogsaa for de Laan, der af Statskassen er ydet i Henhold til Lov Nr. 101 af 31. Marts 1926 om Foranstaltninger til Opretholdelse af Arbejdet i *kriseramte Virksomheder* (se Aarvog 1925—26, Side 226).

§ 16. *Nye Omraader for Produktionen.*

Til Fremme af Bestræbelser for Indvinding af nye Omraader for dansk Produktion kan Ministeren for Handel og Industri indenfor et samlet Beløb af 80 000 Kr. yde Tilskud (eventuelt efter Omstændighederne med Tilbagebetalingspligt) til Iværksættelse af Forsøg, teknisk og handelsmæssig Konsultation og Vejledning m. v. eller andre formaals-tjenlige Foranstaltninger, der kan antages at være egnede til at skabe nye Erhvervs- og Beskæftigelsesmuligheder, som uden saadan Støtte ikke vilde opnaas.*) — De foran nævnte

*) Hidtil har tilsvarende Bevilling være givet paa de aarlige Finanslove med 40 000 Kr.

Udvalg bistaar Ministeren med Administrationen af den i nærværende Paragraf omhandlede Bevilling.

§§ 17—19. *Fremme af Eksporten.*

1. *Eksportkreditstøtte.* Til Fremme af Eksporten af danske Produkter kan Ministeren indenfor et samlet Beløb af 60 Mill. Kr. (heri indbefattet tidligere Bemyndigelser til Ydelse af Eksportkredit) yde *Garanti* for Eksportørers Tratter og for Tab ved Udsendelse af Varer i Konsignation, Overtagelse af Leverancer til Udlandet m. v. Garanti kan efter Omstændighederne allerede ydes under Forberedelserne til Eksporten, ligesom Ministeren er bemyndiget til indenfor Garantians Beløb at bistaa de laansøgende Virksomheder med Hensyn til Tilvejebringelsen af den nødvendige Kapital.*) De for Ydelsen af Garantier til Fremme af Eksporten her fra Landet erlagte *Risikopræmier* henlægges til »Statens Eksportkredit-Fond« til Imødegaaelse af eventuelle Tab og Udgifter.

Til Bistand med Hensyn til Iværksættelsen af de her ommeldte Foranstaltninger faar Ministeren — som hidtil — *et Udvalg*, bestaaende af 1 Repræsentant for Ministeriet, 1 Repræsentant for Landbrugsministeriet, 1 Repræsentant for henholdsvis Bankerne, Grosserer-Societetets Komité, Industri-raadet og de samvirkende Fagforbund, alle med Suppleanter. Ministeren udnævner et af Medlemmerne til Udvalgets Formand og fastsætter dets Forretningsorden. — Med Hensyn til Udvalgets Beføjelser og Forpligtelser m. v. finder Forskrifterne for de tidligere nævnte Udvalg tilsvarende Anvendelse.

2. *Eksportpropaganda.* For at fremme *Eksportmulighederne* for danske Produkter og til Støtte for Eksporten af disse Produkter under de forskellige Former, hvorunder dette kan ske, kan Ministeren indenfor et samlet Beløb af 270 000 Kr. yde Tilskud (eventuelt efter Omstæn-

*) Hidtil har den af Staten ydede Eksportkredit — for 1929—30 50 Mill. Kr. — hvilet paa en Bemyndigelse paa de aarlige Finanslove. Statens Tab paa Eksportkreditter har hidtil været 255 000 Kr., der imidlertid er mere end dækket gennem Risikopræmierne, idet der af disse er en Reserve af henvend ½ Mill. Kr., jfr. Landstingstidende Sp. 1468.

dighederne med Tilbagebetalingspligt) til Udsendelse eller Oprettelse af Konsignations- og Prøvelagre, Demonstrationer af Produkternes Egenskaber i Brug, Deltagelse i eller Iværksættelse af særlige Udstillinger, Foranledning af Studiebesøg her i Landet og Udsendelse af egnede Reklamer m. v. eller andre formaalstjenlige Foranstaltninger.*)

§ 20. *Ikrafttræden m. v.*

Loven af 4. April 1928 samt Lovene Nr. 89 og 90 af 31. Marts 1928 om Driftslaan til Haandværkere og Industri-virksomheder tillige med Tillægslovene Nr. 73 og 74 af 27. Marts 1929 ophæves.

Denne Lov træder i Kraft den 1. April 1930 og *bortfalder med Udgangen af Marts 1932.*

I Folketinget var *Gyldighedsfristen* sat til Udgangen af Marts 1933; Landstinget begrænsede Lovforslagets Varighed til 2 Aar, hvilket Folketinget accepterede. I Herhold til denne Begrænsning *nedattes Bevillingerne* under § 14, Industri-Støtte og Haandværks-Støtte, fra 4 Mill. Kr. og 2 Mill. Kr. til henholdsvis 3 Mill. Kr. og 1½ Mill. Kr., og Bevillingen under § 16, Landvinding, fra 120 000 Kr. til 80 000 Kr. og endelig Bevillingen under § 19, Eksportpropaganda, fra 400 000 Kr. til 270 000 Kr.

Partiernes *Ordførere*. I Folketinget: Lundberg (S.), Himmelstrup (V.), Christmas Møller (K. F.), Rager (R. V) og Axel Dam (D. R.). I Landstinget Johannes Jensen (V.), Ludvig Christensen (S.), Tvede (K. F.) og Gunnar Fog-Petersen (R. V.).

Loven i den ovenfor gengivne Skikkelse vedtoges i begge Ting med Socialdemokratiets, Venstres og de Radikales Stemmer. *De Konservative* undlod i begge Ting at deltage i Afstemningen, navnlig fordi de var imod den i § 5 omhandlede Garantiydelse, hvorved Staten for en Aarrække vilde blive blandet ind i Erhvervslivets Forhold. Endvidere havde de ønsket Lovens Gyldighed begrænset til et Aar. *Retsforbundet* var en principiel Modstander af Loven og stemte imod dens Vedtagelse.

Venstre har, jfr. Folketingets Udvalgsbetænkning, med Hensyn til § 5 (Garantiydelse) understreget, at Statens Støtte

*) Hidtil har tilsvarende Bevilling været givet paa de aarlige Finanslove med 100 000 Kr. i de seneste Aar.

paa dette Omraade kun kan ydes som en Nødhjælp i Tilfælde, hvor den private Kapital ellers vilde holde sig tilbage, og Partiets Tilslutning er sket under den under Udvalgsforhandlingerne tiltraadte Forudsætning, at Statens Garanti altid gaar jævnsides med og ikke forud for tilsvarende Garanti fra privat Side. Endvidere har Venstre i Landstinget, jfr. Betænkningen, understreget Ministerens Udtalelser om, at der med Hensyn til de Foranstaltninger, der omhandles i § 5, vil blive administreret med stor Forsigtighed og under Hensyntagen til, at der ikke paaføres bestaaende danske Virksomheder usund Konkurrence.

47. Lov om statsautoriserede Revisorer. (Minister for Handel og Industri *Hauge*). [A. Sp. 5857—C. Sp. 1325, 1959].

Fremsat i *Folketinget* $2\frac{1}{2}$ (F. Sp. 5405). 1. Beh. $2\frac{8}{2}$ (F. Sp. 5620). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (J. P. Larsen, Lundberg, A. C. Mortensen [Form.], Trier, Nygaard, N. P. Nielsen, Schrøder [Skr.], Jesper Simonsen, Himmelstrup, Christensen [Høng], Inger Gautier Schmit, Sevelsted, Edvard Sørensen, C. J. F. Sven og Hendriksen). Betænkning (B. Sp. 1833) afgiven $2\frac{8}{3}$. (Ordfører: J. P. Larsen). 2. Beh. $\frac{2}{4}$ (F. Sp. 6597). 3. Beh. $\frac{3}{4}$ (F. Sp. 6606). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{5}{4}$ (L. Sp. 1599). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Andrea Brochmann, P. Christensen, Degnbol, Døcker [Skr.], Gunnar Fog-Petersen, Gisselbæk, A. P. Hansen, Albert Jensen, Jensen-Stevns, N. K. Kristensen, Ch. Petersen, Schovelin, Stensballe, C. F. Sørensen og Villemoes [Form.]). Betænkning (B. Sp. 2559) afgiven $\frac{9}{4}$. (Ordfører: Villemoes). 2. Beh. $1\frac{0}{4}$ (L. Sp. 1754). 3. Beh. $1\frac{1}{4}$ (L. Sp. 1772). *Loven stadfæstet 15. April 1930.* (Lov-Tid. Nr. 124).

Det af Handelsministeren i Folketinget fremsatte Lovforslag svarede nøje til §§ 65—74 i det i Landstinget ogsaa i denne Samling forelagte Forslag til Næringslov. Indholdet af disse Paragraffer er gengivet i Aarbog 1927—28, Side 363, idet Næringslovforslaget da første Gang fremsattes. Disse Bestemmelser blev nu taget ud og forelagt som selvstændigt Lovforslag, fordi der i de forelagte Forslag til ny Banklov og ny Aktieselskabslov er saadanne Revisorbestemmelser, at det vil være uomgængelig nødvendigt at faa en Ændring i de gældende Bestemmelser om Revisorer, og det Udvalg

i Folketinget, der har behandlet Banklovforslaget, har henstillet til Handelsministeren at søge vedtaget saadanne Lovforanstaltninger, at de Revisorbestemmelser, der findes i Banklovforslaget, virkelig kan komme til Anvendelse.

Ministeren gjorde ved Fremsættelsen opmærksom paa, at vi har to Slags Anerkendelse af Revisorer. Vi har de statsautoriserede Revisorer i Henhold til Loven af 4. Maj 1919. Der fordres i denne Lov for at blive statsautoriseret Revisor en bestemt faglig og en bestemt teoretisk Uddannelse; Loven foreskriver, at der skal afholdes Eksamen, og denne er delt i to Dele, en teoretisk og en praktisk. I alt har vi godt og vel 60 autoriserede Revisorer. Der findes et meget større Antal, der kun har taget den teoretiske Del. Det har nemlig vist sig vanskeligt for Eksaminanderne at tage begge Afdelinger af Eksamen, og der er jævnlig klaget over, at denne er for streng. Da nu Forholdene former sig paa en saadan Maade, at det bliver nødvendigt at udvide Antallet af de autoriserede Revisorer, bliver det ogsaa nødvendigt at lempe de Eksamensbetingelser, som findes i Loven af 1919.

Der findes foruden de statsautoriserede Revisorer en Række Revisorer, som kaldes de autoriserede regnskabskyndige Tillidsmænd. Disse Revisorer har ikke nogen Eksamen. Deres Autorisation er givet dem af Justitsministeriet i Henhold til Loven af 14. April 1905. De skal ikke aflægge nogen egentlig Eksamensprøve, men de skal have en Anbefaling fra den stedlige Handelsforening, og paa denne Anbefaling faar de saa Autorisation af Justitsministeren, en Autorisation, der gives paa Tid og gives dem, for at de kan assistere ved Opførelsen af Konkursboer og Boer, der er under Akkord.

Loven omhandler kun den førstnævnte Gruppe af Revisorer, de statsautoriserede, og de væsentligste af dens Bestemmelser gaar ud paa følgende:

Handelsministeriet meddeler paa Begæring Beskikkelse som statsautoriseret Revisor til Personer, der godtgør at have dansk Indfødsret, at have Bopæl her i Landet, at være fyldt 25 Aar og ikke at være umyndiggjort eller under Lavværgemaal, ikke at være ude af Raadighed over deres Bo, at have ført en retskaffen Vandel og at have bestaaet den foreskrevne Prøve. For Beskikkelsen svares en Afgift af 120 Kr. til Statskassen.

Personer, der har faaet Beskikkelse, har — foruden de i de følgende Paragraffer angivne Beføjelser — Eneret til Betegnelsen »Statsautoriseret Revisor«. Benyttelse i Reklameøjemed af Betegnelser, der er egnede til at hidføre For-

veksling med statsautoriserede Revisorer, derunder navnlig Forbindelser af Ordet »Revisor« med »autoriseret« eller »statsautoriseret«, er forbudt.

Personer, der ønsker Beskikkelse ved Aflæggelse af *Prøve* for en af Ministeriet nedsat Kommission skal godtgøre at være i Besiddelse af de til Hvervets Bestridelse fornødne Kundskaber. De nærmere Regler for Prøvens Afholdelse og Eksamensgebyrerne fastsættes ved en af Ministeriet udfærdiget Bekendtgørelse. Det kan ikke paalægges Eksaminanderne at dokumentere deres Færdighed ved Indsendelse af Opgaver, fremskaffede af dem selv. Før at kunne indstille sig til Prøven skal vedkommende, medmindre Ministeriet efter indhentet Erklæring fra Kommissionen gør Undtagelse herfra, hvilket navnlig bør ske, naar den paagældende godtgør at have særlig Uddannelse i Bankvirksomhed, Forsikringsvirksomhed, kommunalt Regnskabsvæsen el. lign., i mindst 3 Aar paa en statsautoriseret Revisors Kontor have deltaget i Udførelsen af de dér almindeligt forefaldende Revisorarbejder.

Handelsministeriet kan indenfor et Tidsrum af 3 Aar efter Lovens Ikrafttræden efter Indstilling fra Kommissionen fritage Personer, der ønsker Beskikkelse, for at aflægge Dele af Prøven, naar de i mindst 4 Aar som Hovederhverv har udført selvstændigt Revisorarbejde og i øvrigt opfylder de foran anførte Betingelser.

Statsautoriserede Revisorer skal, forinden Beskikkelsen udleveres dem, underskrive en højtidelig Forsikring om, at de med Flid og Troskab vil udføre de Hverv, der betros dem, de skal til Ministeriet anmelde, paa hvilket Sted de ønsker at have Kontor, og maa, medmindre Ministeriet gør Undtagelse herfra, kun have Kontor eet Sted.

De kan med offentlig Troværdighed afgive Erklæring vedrørende forretningsmæssig Regnskabsførelse til Brug i retlige Forhold; Modbevis er dog ikke udelukket. De bør fortrinsvis benyttes til Oplysning om regnskabsmæssige Forhold i offentlige Retsager, ligesom de bør have fortrinsvis Adgang til Anvendelse som handelskyndige Revisorer i Medfør af Bestemmelsen i § 79 i Konkursloven og til at blive autoriseret som regnskabskyndige Tillidsmænd i Henhold til Bestemmelsen i § 2 i Lov af 14. April 1905 om Tvangsakkord udenfor Konkurs.

Statsautoriserede Revisorer maa — samtidig med at de driver Virksomhed som saadanne — ikke beklæde noget Stats- eller kommunalt Embede eller anden fast lønnet offentlig Stilling. Ministeriet kan yderligere bestemme, at visse Erhvervsvirksomheder ikke maa forenes med Bestillingen.

De er pligtige at udføre de dem som saadanne betroede Hverv med Omhu og med den Hurtighed, som Hvervenes Beskaffenhed tillader, ligesom de ikke maa kræve højere Betaling, end der kan skønnes rimeligt.

Statsautoriserede Revisorer, som forser sig i deres Virksomhed som saadanne, er undergivet Straffeaansvar i Henhold til Straffelovens § 144. Ministeriet kan fastsætte nærmere Regler med Hensyn til Udøvelsen af statsautoriserede Revisors Virksomhed (derunder Benyttelsen af Fuldmægtige), deres Pligter og Ansvar.

Der findes dernæst i Loven en Række Bestemmelser om, at Bortfald af de foran angivne Betingelser for Meddelelse af Beskikkelse medfører Fortabelse af Beskikkelsen og Bødestemmelser.

Det af Ministeren forelagte Lovforslag undergik i Folketinget efter Forslag af Udvalget nogle Ændringer, hvoraf skal nævnes, at en Bestemmelse, som tillagde Ministeren Beføjelse til i visse Tilfælde at fastsætte særlige Takster for Arbejde, der udføres af de statsautoriserede Revisorer, udgik. Ligeledes udgik § 9 i det oprindelige Lovforslag, hvorefter statsautoriserede Revisorer skulde være Medlemmer af en Forening, hvis Vedtægter skulde stadfæstes af Handelsministeren. Bestemmelsen om, at der navnlig bør dispenseres fra Fordringen om 3 Aars Arbejde paa en statsautoriseret Revisors Kontor, naar den paagældende godtgør at have særlig Uddannelse i Bankvirksomhed, Forsikringsvirksomhed, kommunalt Regnskabsvæsen el. lign, indsattes ved Ændringsforslag, og det udtaltes tillige i Betænkningen, at Udvalget gik ud fra, at Dispensationsbestemmelsen, som omhandles i den derpaa følgende Bestemmelse i Lovforslaget — gældende i de første 3 Aar —, ogsaa kan faa Anvendelse paa Personer, der allerede har bestaaet den teoretiske Del af den hidtil værende Revisoreksamen. — Udvalget ansaa det endvidere som en Forudsætning, at Autorisation efter denne Regel kun kan erhverves af Statstjenestemænd paa Betingelse af, at vedkommende ved Autorisationens Erhvervelse opgiver sin statslige Tjenestemandsstilling.

I Landstinget indstilledes det af Folketinget vedtagne

Lovforslag af hele Udvalget uforandret til Vedtagelse, kun med den Bemærkning, at der er ikke i Lovforslaget indført en udtrykkelig Bestemmelse om Revisorernes Pligt til Hemmeligholdelse af, hvad de faar at vide gennem deres Virksomhed, men da dette jo (bl. a. i Overensstemmelse med Aktieselskabslovforslagets § 54, 3. Stykke) maa betragtes som en Selvfølge, har Udvalget ikke ment det nødvendigt i denne Lov nærmere at præcisere Revisorernes Diskretionspligt.

48. Lov om Fiskeri i Randers Fjord og Gudenaam. m. m. (Ministeren for Søfart og Fiskeri *Stauning*). [A. Sp. 4849—C. Sp. 545, 1311].

Fremsat i *Folketinget* $17\frac{1}{1}$ (F. Sp. 4130). 1. Beh. $11\frac{1}{2}$ (F. Sp. 5051). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Saltvandsfiskeri (se Afsnit B, Nr. 23). Betænkning (B. Sp. 1437) afgiven $12\frac{2}{3}$. (Ordfører: Lundberg). 2. Beh. $18\frac{2}{3}$ (F. Sp. 5888). 3. Beh. $20\frac{2}{3}$ (F. Sp. 5974). *Oversendt til Lands-tinget*. 1. Beh. $27\frac{2}{3}$ (L. Sp. 1305). 2. Beh. $29\frac{2}{3}$ (L. Sp. 1355). 3. Beh. $1\frac{1}{4}$ (L. Sp. 1368). *Loven stadfæstet 15. April 1930.* (Lov-Tid. Nr. 131).

Forslag om Fiskeriet i Randers Fjord og Gudenaam foretages, fordi det, naar Saltvands- og Ferskvandsfiskerilovene skulde revideres — hvorom Lovforslag fremsattes, se Nr. 22 og 23 —, var nødvendigt at foretage enkelte Ændringer i Lov af 1. Maj 1923 om Fiskeri i Randers Fjord og Gudenaam, og man ansaa det for rigtigt at gennemføre denne Lov, uanset at Revisionen af de to store Fiskerilove ikke gennemførtes.

De Ændringer i Loven af 1923, som indføres, er i det væsentlige følgende:

Der fastsættes Mindstemaal, 370 mm, for Regnbueørred og for Skallen — 190 mm som for Aborren. For denne sidste Fisk indføres Fredningstid, der ligesom for Gedden og Aborren sættes til 15. April—31. Maj (tidligere 1. April—30. April). — Ministeren faar Bemyndigelse til midlertidigt at ophæve Fredningstiden for Gedde, Aborre og Skalle, naar Andragende derom fremsættes fra Fiskere bosiddende ved de i Loven omhandlede Vande. — Den Tid (nu 6 Dage), i hvilken Fisk, der er fanget inden Frednings-

tidens Indtræden, kan forsendes direkte til Udlandet efter Fredningstidens Indtræden, er sat til 3 Dage. — Regelen i § 4 om Anvendelse af mekanisk Kraft til Vaad er affattet saaledes:

1. Det er forbudt at anvende mekanisk Kraft til Slæbning og Dragning af Vaad; dog er det tilladt at anvende mekanisk Kraft
 - a) til Fiskeri med Agnvaad, hvis Armes Længde og Fangaabning tilsammen ikke overskrider 13 m, i Tiden fra 15. November til Udgangèn af Februar;
 - b) til Fiskeri med Snurrevaad, Torske- og Rødspættevaad, paa Strækningen fra den nordlige Ende af den gravede Rende ved Karreholm til Anduvningstønden ved Udbyhøj om Dagen i Tiden fra 1. September til 31. Marts. Vaadtovenes Længde maa ikke overstige 375 m paa hver Arm.

Skovlvaad og Skovle maa ikke findes om Bord, ej heller maa andre Vaadtove end de under b) nævnte findes om Bord paa Fiskerbaade, som udøver Snurrevaadsfiskeri paa ovennævnte Strækning. — Endelig forhøjes Minimumsbøderne fra 10 Kr. til 50 Kr.

De fleste af de nævnte Forandringer foretoges efter Forslag af det i Folketinget nedsatte Udvalg, med Ministerens Tilslutning, i væsentlig Grad overensstemmende med Ønsker, som paa et Møde i Randers den 29. Januar 1930 blev fremsat af Fiskerne langs Randers Fjord og Gudenaa.

49. Lov om Foranstaltninger til Fremme af Fiskerierhvervet. (Minister for Søfart og Fiskeri *Stauning*). [A. Sp. 5853—C. Sp. 419, 1197].

Fremsat i *Folketinget* $2\frac{1}{2}$ (F. Sp. 5392). 1. Beh. $2\frac{6}{2}$ (F. Sp. 5505). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Ludvigsen, Fr. Andersen [Holbæk A.], Bomholt, P. Andersen [Form.], Marinus Sørensen, J. P. Nielsen, Holger Kristiansen [Sekr.], Jens Jensen, Fuglsang, Vanggaard, Kr. Kristensen, J. C. A. Larsen, A. Chr. Christensen, Fraenkel og Hendriksen). Betænkning (B. Sp. 765) afgiven $\frac{5}{3}$. (Ordfører: Ludvigsen). 2. Beh. $\frac{7}{3}$ (F. Sp. 5773). 3. Beh. $1\frac{1}{3}$ (F. Sp. 5813). *Oversendt*

til Landstinget. 1. Beh. $1\frac{2}{3}$ (L. Sp. 1103). 2. Beh. $2\frac{1}{3}$ (L. Sp. 1132). 3. Beh. $2\frac{2}{3}$ (L. Sp. 1238). Loven stadfæstet 31. Marts 1930. (Lov-Tid. Nr. 115).

Ved Loven bemyndiges Ministeren for Søfart og Fiskeri til til Støtte for Udviklingen af Fiskerierhvervet at iværksætte de nedenfor angivne Foranstaltninger:

1) midlertidig at antage indtil 2 *Fiskerikonsulenter*. Nærmere Forskrifter angaaende disses Virksomhed udfærdiges af Ministeren, der ligeledes træffer Bestemmelse om Konsulenternes Tjenestested og Virkeomraade. Konsulenterne lønnes med et af Ministeren fastsat Honorar. Honoraret maa ikke overstige 10 000 Kr. aarlig;

2) at oprette et *fiskeri-økonomisk Laboratorium* med Sæde i København. Laboratoriets Opgave er at foretage Undersøgelser og Forsøg angaaende saadanne Spørgsmaal, som er af Betydning for Opbevaring, Forædling og anden industriel Udnyttelse af Fiskeriprodukter, og at stille de indvundne Erfaringer og Resultater til Erhvervslivets Raadighed. Laboratoriet sorterer under Ministeren, som giver nærmere Regler for dets Indretning og Ledelse samt Forskrifter for dets Virksomhed. Dets daglige Virksomhed forestaas af en Forstander, der lønnes med et Honorar. Honoraret maa ikke overstige 7 000 Kr. aarlig. — I Henhold til Bevilning paa Finansloven kan der til Laboratoriet knyttes en eller flere videnskabelige Assistentter;

3) at yde *Støtte til Reklame og Propaganda* for Forbrug og Afsætning af Fisk og til andre Foranstaltninger, som skønnes formaalstjenlige til Fremme af Omsætningen af Fiskeriets Produkter og af Fiskeforbruget samt til Indarbejdelse paa nye Markeder.

De med Gennemførelsen af forannævnte Foranstaltninger forbundne Udgifter bevilges paa de aarlige Finanslove.

For Finansaaret 1930—31 stilles følgende Beløb til Raadighed for Ministeren for Søfart og Fiskeri:

Til to Fiskerikonsulenter	60 000 Kr.
- et fiskeri-økonomisk Laboratorium	50 000 —
- Fiskepropaganda og Reklame	40 000 —.

De i Loven omtalte Foranstaltninger til Fremme af Fiskerierhvervet er foreslaaet af det af Statsministeriet ned-

satte Udvalg for nye Markeder, som i November Maaned 1929 afgav Rapport.

Af dette Udvalg var ogsaa stillet Forslag om Udsendelse af en Konsulent til Færøerne. Naar der ikke i Lovforslaget var optaget en Bestemmelse herom, skyldes det, at Regeringen agter at optage Forhandling med Lagtinget om Sagen, forinden Bestemmelse tages desangaaende.

Loven er uforandret som foreslaaet af Ministeren, og det i Folketinget nedsatte Udvalg indstillede dennes Lovforslag uforandret til Vedtagelse.

50. Lov om Tillæg til Lov om Navigationsundervisningen af 28. Februar 1916 med senere Ændringer. (Ministeren for Søfart og Fiskeri *Stauning*). [A. Sp. 5489—C. Sp. 1171, 1965].

Fremsat i *Folketinget* $21\frac{1}{2}$ (F. Sp. 5390). 1. Beh. $\frac{5}{3}$ (F. Sp. 5714). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (P. Andersen, Ludvigsen, F. K. Madsen, J. Chr. Jensen, N. P. Nielsen, Bomholt [Form.], E. Friis, Holger Kristiansen [Skr.], Tange, Samuelsen, Elgaard, Julin, Duborg, Hendriksen og Grathwohl). Betænkning (B. Sp. 1517) afgiven $20\frac{2}{3}$. (Ordfører: P. Andersen). 2. Beh. $24\frac{1}{3}$ (F. Sp. 6243). 3. Beh. $26\frac{2}{3}$ (F. Sp. 6329). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{3}{4}$ (L. Sp. 1508). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (H. C. Andersen [Form.], Marie Christensen, Degnbol, Ellinger [Skr.], Gunnar Fog-Petersen, I. A. Hansen, Albert Jensen, H. P. Jensen, M. C. Jensen, Jensen [Aale], H. P. Johansen, Josiassen, Laurits Knudsen, Stegger Nielsen og S. Rasmussen). Betænkning (B. Sp. 2655) afgiven $11\frac{1}{4}$. (Ordfører: H. P. Johansen). 2. Beh. $11\frac{1}{4}$ (L. Sp. 1796). 3. Beh. $11\frac{1}{4}$ (L. Sp. 1807). *Loven stadfæstet 15. Juni 1930.* (Lov-Tid. Nr. 156).

Lovens Indhold er saalydende:

Ministeren for Søfart og Fiskeri bemyndiges til at nedlægge Bogø Navigationsskole.

Samtidig med Skolens Nedlæggelse fastsætter Ministeren for Søfart og Fiskeri de fornødne Overgangsbestemmelser vedrørende Eksamensafholdelse for de paagældende Elever og disses Adgang til Undervisning og Understøttelse udover Tidspunktet for Nedlæggelsen.

Ved den Omordning af Navigationsskolernes Forhold og Reduktion af Skolernes Antal, der fandt Sted ved Lov Nr. 138 af 1. April 1922, opretholdtes Bogø Navigationsskole som Skibsførerskole, uanset at man var paa det rene med, at den fornødne Basis i Elevantal var ret spinkel. Det var dog en udtrykkelig udtalt Forudsætning, at Kostafdelingen skulde bære sig selv i økonomisk Henseende, men Afdelingen har til Stadighed givet et — fra Aar til Aar noget varierende — Underskud. I Tiden fra 1. April 1923 til 31. Marts 1929 har Underskuddet udgjort i alt 34 058 Kr. eller gennemsnitlig 5 676 Kr. aarlig.

Naar man imidlertid foreslog Skolen nedlagt, skyldtes dette dog ikke alene økonomiske Grunde, men ogsaa — og nok saa meget — dels den Omstændighed, at Bestyreren af den for nylig er død, og dels Hensyn til den mest formaalstjenlige Anvendelse af den samlede Stab af Lærere ved Navigationsvæsenet, og en Nedlæggelse af Skolen paa Bogø vil foruden en direkte Besparelse for Statskassen paa ca. 12 000—13 000 Kr. aarlig betyde en Frigørelse af Lærerkrafter, der vilde kunne tages i Brug ved de andre Skoler, hvor de højlig tiltrænges.

Medens Venstre i begge Ting modsatte sig Forslaget til Loven, der vedtoges af Folketinget med 95 Stemmer mod 44 og af Landstinget med 40 Stemmer mod 27, støttedes dette af Ordførerne for de 3 øvrige Partier, idet dog Mads Larsen (R. V.) og Ulrich (K. F.) i Folketinget sluttede sig til det af Venstre indtagne Standpunkt. — Den Modstand, der rejstes imod Nedlæggelsen af Skolen, skyldtes Hensynet til det følelige Tab, Bogø Kommune vil lide ved Ophævelsen af Skolen, der nu havde bestaaet i 65 Aar, ligesom man i Ophævelsen saa en Tendens i Retning af at koncentrere Navigationsundervisningen paa ganske enkelte store Skoler. Endvidere hævdedes det, at Skolen er den eneste Kostskole her i Landet, og dens Ophævelse vil vanskeliggøre og fordyre Uddannelsen for den daarligst stillede Del af Befolkningen. Heroverfor hævdedes fra Ministerens og Flertallets Side, at Svendborg Navigationsskole til Dels virker som Kostskole med betydelig billigere Kost og Logi. Endelig kunde Mindretallet ikke erkende, at Mangelen paa Lærerkrafter gjorde det afgørende nødvendigt at nedlægge Skolen. I øvrigt mente Mindretallet, at Spørgsmaalet saavel om Skolens Nedlæggelse som om hele Ordningen af Navigationsundervisningen burde gøres til Genstand for en nærmere Undersøgelse, før man vedtog Lovforslaget. Under Forhandlingerne oplystes det bl. a., at Bogø Sogneraad havde haft Foretræde for begge Tings Udvalg, og af en Skrivelse til Landstingsudvalget fremgaar det, at Sogneraadet havde tilbudt at over-

tage Kostafdelingen, ligesom man tilbød »at deltage med et Tilskud til delvis Dækning af Statstilskuddet ved nævnte Skole efter nærmere Forhandling med Ministeriet«. — Da Skolen alligevel vilde give Underskud, fastholdt Flertallet og Ministeren dog sit oprindelige Standpunkt.

Hvad angaar Spørgsmaalet om den fremtidige Anvendelse af Skolens Bygninger, erklærede Ministeren sig overfor Folketingsudvalget indforstaaet med, at dette snarest tages op til Overvejelse.

51. Lov om Eksaminer for Skibsmaskinister m. m.
(Ministeren for Søfart og Fiskeri *Stauring*). [A. Sp. 3609—C. Sp. 361, 525].

Fremsat i *Landstinget* $4/12$ (L. Sp. 231). 1. Beh. $6/12$ (L. Sp. 295). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (H. C. Andersen, Blang, Bunch, J. V. Christensen, Gisselbæk, Albert Jensen, Carl Jensen, H. P. Jensen, M. C. Jensen, Jensen [Aale], H. P. Johansen, Laurits Knudsen, Laursen, Stegger Nielsen [Form.] og Rasmus Rasmussen). Betænkning (B. Sp. 743) afgiven $16/2$. (Ordfører: Stegger Nielsen). 2. Beh. $21/2$ (L. Sp. 799). 3. Beh. $26/2$ (L. Sp. 826). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $11/3$ (F. Sp. 5819). 2. Beh. $14/3$ (F. Sp. 5853). 3. Beh. $18/3$ (F. Sp. 5881). *Loven stadfæstet 19. Marts 1930*. (Lov-Tid. Nr. 78).

Lovens Indhold svarer i alt væsentligt til det i forrige Rigsdagssamling forelagte Lovforslag, om hvilket der af Landstingsudvalget afgaves Betænkning, se Aarbog 1928—29, Side 312. Af de i denne dels af det daværende Flertal (Venstre og Konservative), dels af Mindretallet (Socialdemokrater og Radikale) stillede Ændringsforslag var flere optaget i det at Ministeren forelagte Lovforslag, deriblandt Forslagene fra Mindretallet om, at Eksamensgebyrerne ved visse af Prøverne skulde bortfalde, og om, at Skolepengene kan sættes forskelligt ved de forskellige Skoler. I Lovforslaget var ligesom i Fjor foreskrevet, at Dansk, Regning og Motorlære er Fagene ved Motorpasserprøven. Allerede i forrige Samling vakte dette Betænkelighed, og efter Forslag af det i Aar nedsatte Udvalg i Landstinget ændredes Bestemmelsen saaledes:

»Motorpasserprøven omfatter Faget: Motorlære.

Den, der vil indstilles til denne Prøve, maa være fyldt 16 Aar.

Desuden skal han indstilles af den Skole eller Lærer, der har forberedt ham, og vedkommende Skole eller Lærer skal samtidig afgive en Erklæring om, at Eleven er i Besiddelse af saadan Færdighed i Dansk og Regning, at han vil være i Stand til paa forsvarlig Maade at føre den i Søloven foreskrevne Maskindagbog.« — Med denne Ændring indstillede hele Udvalget Lovforslaget til Vedtagelse, og i Folketinget vedtoges det ligeledes uændret og enstemmigt.

52. Lov om Oprettelse af et Fiskeriraad.
(Minister for Søfart og Fiskeri *Stævning*). [A. Sp. 5779—C. Sp. 413, 524].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{5}{2}$ (L. Sp. 669). 1. Beh. $\frac{14}{2}$ (L. Sp. 744). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (J. V. Christensen, Frøkjær [Sekr.], Gisselbæk, A. P. Hansen, Albert Jensen, H. P. Jensen, M. C. Jensen [Form.], Jensen-Stevns, Josiassen, Laurits Knudsen, Thomas Larsen, Hans Nielsen, S. Rasmussen, C. F. Sørensen og Villemoes). Betænkning (B. Sp. 763) afgiven $\frac{27}{2}$. (Ordfører: M. C. Jensen). 2. Beh. $\frac{5}{3}$ (L. Sp. 948). 3. Beh. $\frac{7}{3}$ (L. Sp. 997). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{12}{3}$ (F. Sp. 5830). 2. Beh. $\frac{14}{3}$ (F. Sp. 5854). 3. Beh. $\frac{18}{3}$ (F. Sp. 5881). *Loven stadfæstet 19. Marts 1930.* (Lov-Tid. Nr. 79).

Ved Loven oprettes der et Fiskeriraad bestaaende af indtil 7 Medlemmer og en Sekretær. Fiskeridirektøren er Formand. Medlemmerne og Sekretæren udnævnes af Ministeren for Søfart og Fiskeri, Medlemmerne for et Tidsrum af 3 Aar ad Gangen. Medlemmerne og Sekretæren lønnes med Honorarer, hvis Størrelse fastsættes paa Finansloven. For Deltagelse i Raadets Møder tilkommer der Medlemmerne og Sekretæren Dagpenge og Befordringsgodtgørelse efter Regler, der fastsættes af Ministeren. — Raadets Medlemmer har Tavshedspligt.

Fiskeriraadet har til Opgave at følge Udviklingen af dansk Fiskeri og Afsætningen af Fisk og Fiskeprodukter, at overveje og fremsætte Forslag til Foranstaltninger, der skønnes paakrævede eller nyttebringende for Fiskerierhvervets Trivsel og Udvikling, herunder ogsaa at søge Erhvervets Konkur-

renceevne styrket og Afsætningen af Erhvervets Produkter i Ind- og Udland fremmet.

Raadet skal indbyde Repræsentanter for Fiskerinæringens Organisationer til at deltage i mindst 2 af Raadets aarlige Møder. Saadanne Indkaldelser skal ske med mindst 14 Dages Varsel.

De nærmere Regler for Raadets Virksomhed fastsættes af Ministeren, til hvem der efter hvert Møde afgives en skriftlig Beretning om, hvad der er passeret.

Loven, der ikke gælder for Færøerne, forelægges til Revision i Rigsdagssamlingen 1935—36.

Forslag om Oprettelse af et Fiskeriraad fremsattes af det af Statsministeriet nedsatte Udvalg for nye Markeder, der i November 1929 afgav sin Betænkning. I denne foretoges desuden, at der dannes et Fiskerinævn for Færøerne, og herom agtede Regeringen at forhandle med Færøernes Lagting. — Udgifterne ved Raadet er anslaaet til ca. 5 000 Kr. aarlig.

I den af Landstingsudvalget om Lovforslaget afgivne Betænkning udtaltes, at Ministeren for Søfart og Fiskeri under et Samraad oplyste, at det var Hensigten at anmode Dansk Fiskeriforening om at indstille Medlemmer til Besættelse af mindst 2 Pladser i Raadet, og at det, saafremt der i øvrigt forefindes Organisationer, er Hensigten at raadføre sig med disse ogsaa om andre af de Medlemmer, der skal udnævnes. Udvalget indstillede Lovforslaget uforandret til Vedtagelse, og ogsaa i Folketinget gik det uændret igennem.

53. Lov om Ændringer i Lov om Tilsyn med Skibe af 29. Marts 1920. (Ministeren for Søfart og Fiskeri *Stavning*). [A. Sp. 5905—C. Sp. 521, 1315].

Fremsat i *Landstinget* $21\frac{1}{2}$ (L. Sp. 816). 1. Beh. $\frac{7}{3}$ (L. Sp. 1007). 2. Beh. $12\frac{1}{2}$ (L. Sp. 1014). 3. Beh. $14\frac{1}{3}$ (L. Sp. 1076). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $25\frac{1}{3}$ (F. Sp. 6297). 2. Beh. $28\frac{1}{3}$ (F. Sp. 6453). 3. Beh. $2\frac{1}{1}$ (F. Sp. 6597). *Loven stadfæstet 15. April 1930.* (Lov-Tid. Nr. 154).

London-Konventionen af 20. Januar 1914 om Forholdsregler til Sikring af Menneskeliv paa Søen («Titanic-Konventionen»), blandt hvis Underskrivere ogsaa Danmark var, og som blev ratificeret af den danske Regering efter Emanationen af Lov Nr. 145 af 29. Marts 1920 om Tilsyn med Skibe

(jfr. Rigsdagstidende 1919—20, Tillæg A. Sp. 3485 ff.), kom aldrig til at træde i Kraft som international Overenskomst, dels som Følge af Verdenskrigens Mellemskomst, dels fordi man, efter Krigens Afslutning, fandt, at de i Konventionen indeholdte Bestemmelser paa flere Punkter tiltrængte Supplering eller Ændring i Overensstemmelse med de i de forskellige Lande siden Konventionens Underskrift indvundne Erfaringer. Den britiske Regering indkaldte derfor i 1928 de i Skibsfart fortrinsvis interesserede Magter til en diplomatisk Konference til Ændring af Konventionen af 1914. Konferencen, paa hvilken ogsaa Danmark var repræsenteret, endte sit Arbejde med enstemmig Vedtagelse og Underskrift af en ny Konvention af 31. Maj 1929 om Sikkerhed for Menneskeliv paa Søen,

Det vigtigste i Konventionen er Bestemmelser om Passagerskibenes Indretning, deres vandtætte Inddeling og deres Forsyning med Redningsmidler og med Radiotelegraf. Endvidere indeholdes Regler til Betyggelse af Navigationen, herunder Forarbejder til en revideret Udgave af de internationale Søvejsregler.

Nærværende Lov tilsigter i Forbindelse med nedestaaende Lov om Ændringer i Lov om Forholdsregler til Skibsfartens Betyggelse af 29. Marts 1920 at skabe den fornødne Lovhjemmel for Administrationen til at give de for Konventionens Gennemførelse, for saa vidt angaar danske Skibe, nødvendige Detailbestemmelser og derved muliggøre Konventionens Ratifikation.

Det bestemmes saaledes, at § 7 i Lov Nr. 145 af 29. Marts 1920 om Tilsyn med Skibe affattes som følger:

For de Skibe, paa hvilke London-Konventionen af 31. Maj 1929 om Sikkerhed for Menneskeliv paa Søen finder Anvendelse, har Ministeren for Søfart og Fiskeri, naar Konventionen ratificeres, at udstede de Forskrifter om Bygning og Udstyr og udfærdige eller lade udfærdige de Certifikater, som Gennemførelsen af Konventionens Bestemmelser kræver.

Endvidere bemyndiges Ministeren til (ved en Ændring i Lovens § 13) at udstede Forskrifter for Skibes tilstrækkelige Bemanding og Tjenesten om Bord m. v. svarende til Konventionens nye Bestemmelser, ligesom de i Lovens § 45, 2. Stk., indeholdte Bestemmelser undergik samme Ændring.

Endelig bemyndiger Loven Ministeren til at lade Lov Nr. 145 af 29. Marts 1920 med senere Ændringer optrykke som Lovbekendtgørelse.

Under Forhandlingerne i Landstinget henstillede Ordføreren for Venstre (M. C. Jensen), at der ved Udfærdigelsen af de administrative Forskrifter i Henhold til Loven tages — i det Omfang Konventionen tillod det — Hensyn til de særlige Forhold her i Landet med de mange smaa Indvande og mangeartede Smaafartøjer, der driver Næring paa Fjordene. Dette lovede Ministeren.

Loven vedtoges enstemmigt i begge Ting.

54. Lov om Ændringer i Lov om Forholdsregler til Skibsfartens Betyggelse Nr. 146 af 29. Marts 1920, jfr. Lov Nr. 136 af 18. April 1925. (Ministeren for Søfart og Fiskeri *Stauning*). [A. Sp. 5909--C. Sp. 517, 1315].

Fremsat i Landstinget $21\frac{1}{2}$ (L. Sp. 816). 1. Beh. $7\frac{1}{3}$ (L. Sp. 999). 2. Beh. $12\frac{1}{3}$ (L. Sp. 1013). 3. Beh. $14\frac{1}{3}$ (L. Sp. 1076). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $25\frac{1}{3}$ (F. Sp. 6297). 2. Beh. $28\frac{1}{3}$ (F. Sp. 6452). 3. Beh. $2\frac{1}{3}$ (F. Sp. 6596). *Loven stadfæstet 15. April 1930.* (Lov-Tid. Nr. 153).

Nærværende Lov, der knytter sig nær til foranstaaende Lov om Ændring i Lov om Tilsyn med Skibe, har til Formaal at skaffe fornøden Lovhjemmel til Gennemførelse af enkelte Bestemmelser i den internationale Konvention af 31. Maj 1929 om Sikkerhed for Menneskeliv paa Søen, der herved indordnes under Loven om Forholdsregler til Skibsfartens Betyggelse. Idet i øvrigt henvises til det under foranstaaende Lov bemærkede, skal af Lovens Indhold anføres:

I Lov Nr. 146 af 29. Marts 1920 om Forholdsregler til Skibsfartens Betyggelse foretages følgende Ændringer:

Lovens § 2 affattes saaledes: Af Statskassen ydes der Bidrag til en international Sikkerhedstjeneste i det nordlige Atlanterhav omfattende Isvarsling, Undersøgelser og Iagttagelser af de Forhold, der betinger Isens Forekomst, samt Uskadeliggørelse af Vrag. — Naar London-Konventionen af 31. Maj 1929 om Sikkerhed for Menneskeliv paa Søen ratificeres, har Ministeren for Søfart og Fiskeri efter Samraad med Marineministeriet at træffe de fornødne Foranstaltninger til Danmarks Medvirken ved Opretholdelsen af en international Vejrteneste til Betyggelse af Skibsfarten. — De fornødne Beløb til Gennemførelsen af de i denne Paragraf omhandlede Foranstaltninger bevilges ved Finansloven.

Paragraffens 1. Stykke er alene undergaaet en redaktionel Ændring, som tilsigter at bringe Lovteksten i Overensstemmelse med den nye Konventions Affattelse (Konventionens Art. 36 og 37). 2. Stykke svarer til Konventionens Art. 35.

§ 4 i samme Lov affattes saaledes:

Det paahviler enhver Fører af dansk Skib, der møder eller bliver opmærksom paa nogen alvorlig og overhængende Fare for de søfarende, saasom Drivis og Vrag af farlig Beskaffenhed, farlige Tropestorme eller lignende, uopholdelig og ved alle til hans Raadighed staaende Meddelelsesmidler at give Underretning derom til de Skibe, der befinder sig i Nærheden, saavel som til Myndighederne paa det første Sted paa Kysten, hvormed han kan komme i Forbindelse. — Det kan paalægges enhver Fører af dansk Skib ved Optagelse og Videresendelse af meteorologiske Observationer at bidrage til Opretholdelse af Vejrtjeneste i saadant Omfang, som udkræves til Betryggelse af Skibsfarten. — Nærmere Forskrifter i Medfør af de i denne Paragraf indeholdte Bestemmelser fastsættes af Ministeren for Søfart og Fiskeri. Meldinger som de her omhandlede viderebefordres til danske Myndigheder uden Omkostning for det paagældende Skib.

Paragraffens 1. Stykke er ændret redaktionelt under Hensyn til den nye Konventions Tekst (Konventionens Art. 34), medens 2. og 3. Stykke er nye.

§ 6 i samme Lov, jfr. Lov Nr. 136 af 18. April 1925, affattes saaledes:

Hvad der paa dansk Skib skal iagttages til Undgaaelse af Sammenstød eller til Betryggelse mod Farer for Sejladsen, samt hvilke Dag- og Natsignaler der skal anvendes i Tilfælde af Havsnød, foreskrives ved kongelig Anordning. Ved saadan Anordning bestemmes tillige, i hvilket Omfang disse Forskrifter skal finde Anvendelse paa ikke her i Riget hjemmehørende Skibe, der befinder sig paa dansk Søterritorium. — De saaledes fastsatte Signaler eller Tegn maa ikke anvendes i noget andet Øjemed end det foreskrevne. Uden forud indhentet Tilladelse fra Ministeriet for Søfart og Fiskeri maa private Kendingstegn for Skibe eller Signaler (saasom Flag, Lys- eller Lydsignaler) ikke benyttes, og ej heller, paa eller udenfor Søterritoriet, indrettes eller drives Radiostation i

noget dansk Skib, der ikke ejes af Staten. — Ministeren for Søfart og Fiskeri kan efter Samraad med Marineministeriet fastsætte Bestemmelser til Overholdelse af Orden og Forebyggelse af Fare i danske Farvande, herunder Forskrifter om, hvad der skal iagttages for at forebygge, at der lægges den frie Sejlads Hindringer i Vejen.

Paragraffens 1. og 2. Stykke er uforandret, medens 3. Stykke, der er nyt, ikke har direkte Tilknytning til Konventionen om Sikkerhed for Menneskeliv paa Søen, men tilføjedes, fordi der ved flere Lejligheder har vist sig at være Trang til en Lovregel, paa Grundlag af hvilken der vil kunne udfærdiges almindelige Bestemmelser for danske Farvande svarende til de Forskrifter, der i Forvejen haves for Sejlløb, gravede Rønder og Havne, sigtende bl. a. til Overholdelse af Orden, til Hindring af Forurening, Forebyggelse af Fare o. s. v.

Endelig bemyndiger Loven Ministeren for Søfart og Fiskeri til at lade Lov Nr. 146 af 29. Marts 1920 med senere Ændringer optrykke som Lovbekendtgørelse.

Loven vedtoges enstemmigt i begge Ting.

55. Lov om Tillæg til Lov for Færøerne Nr. 131 af 1. Juni 1929 om Fiskerilaan. (Minister for Søfart og Fiskeri *Stauning*). [A. Sp. 4861—C. Sp. 331, 411]

Fremsat i *Folketinget* ¹⁷/₁ (F. Sp. 4131). 1. Beh. ¹²/₂ (F. Sp. 5112). 2. Beh. ¹⁴/₂ (F. Sp. 5187). 3. Beh. ¹⁹/₂ (F. Sp. 5280). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. ²⁸/₂ (L. Sp. 936). 2. Beh. ⁵/₃ (L. Sp. 948). 3. Beh. ⁷/₃ (L. Sp. 997). *Loven stadfæstet 11. Marts 1930.* (Lov-Tid. Nr. 63).

Loven gaar ud paa ved en ny Affattelse af § 4 i den i Titelen nævnte Lov om Fiskerilaan at give Adgang til Stempelfrihed paa et Omraade, hvor man ved denne Lovs Givelse ikke havde tænkt, at der blev Brug derfor, nemlig ved Bygning af Skibe paa danske Værfter, for saa vidt man benytter sig af Adgangen til at faa Statslaanet udbetalt i Rater under Bygningen. I nogle af disse Tilfælde kræves der Bankgaranti for de saaledes udbetalte Rater til Sikkerhed for Staten, og disse her i Landet indgaaede Bankgarantier gøres nu stempelfri.

Finansministeren bemyndiges til efter derom indgivet Andragende at godtgøre eventuelle, forinden Lovens Ikrafttræden, forbrugte Stempelbeløb til Dokumenter, der efter Bestemmelserne i Loven skal være stempelfri.

Paa Foranledning af Samuelson bekræftede Ministeren for Søfart og Fiskeri i Folketinget, at der er truffet Foranstaltninger til en Nyordning med Hensyn til det Beløb, der aarligt staaer til Raadighed til Fiskerilaan, saaledes at der søges Hjemmel for, at Beløb, der ikke er kommet til Udbetaling i det ene Aar, vil kunne overføres til det følgende.

56. Midlertidig Lov om Adgang for danske Fiskerskibe til Fiskeri i grønlandske Farvande. (Minister for Søfart og Fiskeri *Stauring*). [A. Sp. 6277—C. Sp. 1539, 1959].

Fremsat i Folketinget $\frac{4}{4}$ (F. Sp. 6698). 1. Beh. $\frac{5}{4}$ (F. Sp. 6819). 2. Beh. $\frac{7}{4}$ (F. Sp. 6846). 3. Beh. $\frac{8}{4}$ (F. Sp. 6930). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{9}{4}$ (L. Sp. 1698). 2. Beh. $\frac{11}{4}$ (L. Sp. 1770). 3. Beh. $\frac{11}{4}$ (L. Sp. 1772). *Loven stadfæstet 15. April 1930.* (Lov-Tid. Nr. 184).

Loven er saalydende: I Lighed med den Indenrigsministeren i § 2 i Lov Nr. 86 af 1. April 1925 givne Bemyndigelse til at indrømme Tilladelse til Fangst, Fiskeri og Jagt i grønlandske Farvande bemyndiges Ministeren for Søfart og Fiskeri til for Tiden *fra 1. Juni 1930 til 15. Oktober 1930* efter herom for hvert enkelt Tilfælde indgivet Andragende og paa nærmere af Ministeren fastsatte Vilkaar at meddele Tilladelse for danske Fiskerskibe til at drive Fiskeri i de grønlandske Farvande paa Strækningen *fra ud for Haabets Ø mod Nord og til Ravens Storo mod Syd* udenfor den Linie, der forbinder de yderste Oer, Holme, Skær og Rev, jfr. ovennævnte Lovs § 1, Stykke 2, saaledes som det nærmere fremgaar af det vedhæftede Kort.

Love af samme Indhold som ovenstaaende har været gældende for Somrene 1927, 1928 og 1929 og skyldes Ønske fra den færøske Fiskerbefolkning om at faa Adgang til i højere Grad end hidtil at drive Fiskeri ved Grønland. — For at imødekomme Ønsker fra Færøerne om behørig Instruktion angaaende det Territorium, paa hvilket Fiskeri maa drives, er der udarbejdet *et Søkort*, som vil give den nødvendige Vejledning for dem, der ønsker at udnytte de Muligheder, som

Loven her giver. En Gengivelse af dette Søkort var hæftet ved Forslaget.

Ifølge den Ministeren for Søfart og Fiskeri ved Loven af 1. Juni 1929 givne Bemyndigelse er der i Sommeren 1929 meddelt i alt 61 færingske og 1 dansk Fiskerskib Tilladelse til at drive Fiskeri paa det i Loven angivne Omraade af det grønlandske Søterritorium. 35 af disse Skibe har drevet Fiskeri under Grønland. Gennemsnitsbruttoindtægten har for større Skibes Vedkommende været 40 000—50 000 Kr., for mindre Skibe 20 000—30 000 Kr.

I *Folketinget* var Ordførerne: Kammersgaard (S.), Samuelson (V.), Hendriksen (K. F.) og Povlsen (R. V.). Ved 2. Behandling stillede *Samuelson Ændringsforslag* om at udvide den omhandlede Tilladelse, saaledes at danske Fiskerskibe fik Ret til fra 1. Maj til 15. Oktober 1930 at drive Fiskeri paa *Søterritoriet* ved Grønland paa Strækningen fra Godthaabs Nordland (63° 30' N. Brd.) til Ravns Storø (62° 42' N. Brd.), dog med Undtagelse af følgende Fjorde: Godthaabsfjorden, Ameralik, Grædefjorden, Fiskenesfjorden med Forgreninger og Bjørnesundet. Ministeren kunde ikke tage imod Ændringsforslaget, der paa hans Opfordring toges tilbage. — Ved 3. Behandling vedtoges Lovforslaget *enstemmigt*.

I *Landstinget*, hvor Lovforslaget ligeledes vedtoges *enstemmigt*, var Ordførerne: Efferstø (V.), Josiasen (S.), Ellinger (K. F.) og Hans Nielsen (R. V.).

57. Borgerlig Straffelov. (Justitsminister Zahle). [A. Sp. 2249—C. Sp. 81, 1345, 1881].

Fremsat i *Folketinget* ¹¹/₁₀ (F. Sp. 153). 1. Beh. ⁵/₁₁ (F. Sp. 1621). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (L. D. Rasmussen, Knud Hansen, Gerhard Nielsen, Hans Rasmussen, Vilhelm Rasmussen, Trier [Skr.], Jesper Simonsen, Elna Munch, Vagn Bro, Samuelson, Svend Nielsen, Christensen [Høng], Elmquist, Pürschel [Form.] og Mathilde Hauschultz [fra ¹⁵/₁; C. J. F. Sven]). Betænkning (B. Sp. 145) afgiven ¹⁸/₁₂. (Ordfører: Pürschel). 2. Beh. ⁸⁻¹⁰/₁ (F. Sp. 3754, 3801, 3877). 3. Beh. ²³/₁ (F. Sp. 4361). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. ²⁹/₁ og ³¹/₁ (L. Sp. 565). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Marie Christensen, Henriette Crone, Ellinger, Gunnar Fog-Petersen, Gisselbæk, Godskesen [Skr.], A. P. Hansen, Jensen-Stevns, H. P. Johansen, Josiasen, Lewinsky, Carl F. Madsen, Nedergaard, Elisa Petersen

og Rytter [Form.]). Betænkning (B. Sp. 1841) afgiven $2\frac{8}{3}$. (Ordfører: Godskesen). 2. Beh. $\frac{2}{4}$ (L. Sp. 1436). 3. Beh. $\frac{1}{4}$ (L. Sp. 1578). *Tilbagesendt til Folketinget*. Udvalgets Erklæring (B. Sp. 2551) afgiven $\frac{8}{4}$. Eneste Beh. $\frac{11}{4}$ (F. Sp. 7255). *Loven stadfæstet 15. April 1930.* (Lov-Tid. Nr. 126).

Forslag til almindelig borgerlig Straffelov var fremsat i Folketinget i Samlingerne 1924—25, 1925—26 og 1926—27, af Justitsminister Steincke, og i Samlingerne 1927—28 og 1928—29 (med Titel borgerlig Straffelov) af Justitsminister Rytter i ændret Form, hvorom henvises til Aarvog 1927—28, Side 383. I sidste Rigsdagssamling var det i Folketinget nedsatte Udvalg naaet saa vidt, at der var udarbejdet Udkast til Betænkning med Ændringsforslag, og ved Samlingens Slutning afgav Udvalget en Beretning, se Tillæg B. 1928—29, Sp. 2113, hvori Udkastet til Betænkningen og Ændringsforslagene optoges. Det i indeværende Samling af Justitsminister Zahle fremsatte Forslag byggede paa Forslaget af 1928, men der var i det indarbejdet en Del af de i den nævnte Beretning af 1929 indeholdte Udkast til Ændringsforslag og desuden foretaget andre Ændringer, som det vil fremgaa af nedenstaaende Fremstilling af de væsentligste Spørgsmaal, som under Sagens Behandling har været fremme.

Den første Afgivelse fra Forslag 1928 (det af Justitsminister Rytter fremsatte) i det i Aar fremsatte Lovforslag var i dettes *almindelige Del*, idet § 3, der indeholdt en Definition af forskellige i Lovforslaget forekommende Begreber og Benaevnelser, i Overensstemmelse med Udvalgets Betænkning i Fjor var udeladt.

Lovforslagets Bestemmelse om *Nødværge* var i Fjor affattet saaledes, at det sagdes, at Handlinger foretagne i Nødværge, er *retmæssige*. Dette foreslog et Flertal i Fjor ændret til *straffri*, hvilket optoges i det i Aar forelagte Lovforslag og ikke senere ændredes.

Nødretsregelen blev i Fjor af Udvalget foreslaaet ændret, og i Aar fremsattes den paagældende Paragraf i en ny Affattelse, væsentlig af samme Indhold som Udvalgets Forslag, men den omarbejdedes atter af Folketingsudvalget og blev vedtaget i følgende Affattelse: »En Handling, der ellers vilde være strafbar, straffes ikke, naar den var nødvendig til Afværgelse af truende Skade paa Person eller Gods, og Lovovertrædelsen maatte anses for at være af forholdsvis underordnet Betydning.«

Den *kriminelle Lavalder* var i Forslag 1928 sat til 14 Aar, men foresloges i Fjor af Udvalget ændret til 15 Aar, hvilket optoges i det i Aar fremsatte Lovforslag, og saaledes blev Bestemmelsen staaende.

Bestemmelsen om *Utilregnelighed* var saavel i Forslag 1928 som i Aar foreslaaet saaledes: »Straffri er Handlinger foretagne af Personer, der er utilregnelige paa Grund af Sinds sygdom eller Tilstande, der maa ligestilles dermed, eller Aandssvaghed i højere Grad.« Et Mindretal i Folketingsudvalget i Fjor foreslog en ny Affattelse, hvorefter Lægeskønnet blev afgørende ved Spørgsmaalet om en tiltalt Persons Tilregnelighed. I Aar foresloges af et Flertal af Folketingsudvalget og Justitsministeren en tredje Affattelse, delvis svarende til et i Straffelovskommissionen af en Gruppe fremsat Forslag, der lagde Vægt paa Strafpaa virkeligheden, og dette Forslag vedtoges i Folketinget med 74 Stemmer mod 62, men i Landstinget stillede Udvalget med Ministerens Tilslutning Forslag om at genoptage Lovforslagets Affattelse, se foran, og dette blev den endelige Form.

Bestemmelsen om *nedsat Tilregnelighed* foresloges i Aar i samme Skikkelse som i Forslag 1928, men i Fjor foreslog det samme Mindretal, som ovenfor er omtalt, ogsaa denne Paragraf ændret, og i Aar ændredes den efter Forslag af det ligeledes ovenfor omtalte Flertal og Ministeren som Følge af disses Forslag om den fuldstændige Utilregnelighed, hvorhos et Forslag af et andet Flertal om at overlade til Fængselsnævnet i Stedet for til Ministeren at træffe Bestemmelse om Ændring af Strafudstaaelsesstedet for en til Frihedsstraf dømt, ikke fuldt normal Person vedtoges med 113 Stemmer mod 21. I Landstinget ændredes imidlertid efter Forslag af Udvalget og Ministeren Paragraffen, saa at dens endelige Form blev følgende:

Befandt Gerningsmanden sig ved den straffbare Handlings Foretagelse i en ved mangelfuld Udvikling, Svækkelse eller Forstyrrelse af Sjælsevnerne, herunder seksuel Abnormitet, betinget varigere Tilstand, der dog ikke er af den i § 16 angivne Beskaffenhed, afgør Retten efter indhentet Lægeerklæring og samtlige i øvrigt foreliggende Omstændigheder, om han kan anses *egnet* til Paavirkning gennem Straf.

Finder Retten, at tiltalte er egnet til Paavirkning gennem

Straf, kan den bestemme, at Frihedsstraf skal udstaas i en for saadanne Personer indrettet Anstalt eller Anstaltsafdeling. Fængselsnævnet kan forandre den trufne Afgørelse om, hvor Frihedsstraffen skal udstaas, saafremt dette skønnes formaalstjenligt. Skønnes det under Straffens Udtaaelse, at en Fortsættelse af denne vil være unyttig eller vil medføre Fare for alvorlig Forværrelse af den dømtes Tilstand, bliver Sagen efter Begæring af Direktøren for Fængselsvæsenet paa ny at indbringe for den Ret, som i sidste Instans har paakendt Sagen. Denne afgør efter indhentet Lægeerklæring ved Kendelse, om Straffuldbyrdselen skal fortsættes eller afbrydes. Dersom i sidstnævnte Tilfælde Dommen indeholder Bestemmelser om Fortabelse af Rettigheder i Henhold til § 78, fastsætter Retten tillige, at disse Bestemmelser skal bortfalde.

Dersom nogen, som i Anledning af en begaaet Forbrydelse i Medfør af § 70, jfr. nærværende Paragrafs Stykke 1, underkastes Sikkerhedsforanstaltninger, yderligere har begaaet en anden Forbrydelse, og han skønnes egnet til Paavirkning gennem Straf for Forbrydelser af denne Art, kan Retten, hvis den sidstnævnte Forbrydelse er af underordnet Betydning i Forhold til den Forbrydelse, for hvilken Sikkerhedsforanstaltninger anvendes, bestemme, at Straffen bortfalder.

I Forslag 1928 fandtes en Paragraf, hvori Begrebet Forsæt defineredes, men et Flertal af det i Fjor nedsatte Udvalg foreslog med Ministerens Tilslutning at lade den og ligeledes et Stykke af den følgende Paragraf, hvori Uagtsomhed defineredes, udgaa som overflødige — nogen saadan Definition findes ikke i den gældende Straffelov —, og det i Aar fremsatte Forslag var i Overensstemmelse hermed.

I Bestemmelserne om *Forsøg og Medvirken* foreslog Ministeren i Aar i Overensstemmelse med Udvalgets Forslag i Fjor, at Lovforslagets Bestemmelse om, at Forsøg *kun straffes*, naar der for Lovovertrædelsen er foreskrevet højere Straf end Hæfte, ændret til, at Straffen i dette Tilfælde *kan bortfalde*, idet ubetinget Straffrihed ansaas for for vidtgaaende, men i Landstinget genindførtes Bestemmelsen fra Forslag 1928 om Straffrihed. — Landstinget udstemte en Paragraf i Lovforslaget, hvorefter, naar ifølge Lovovertrædelsens Beskaffenhed fleres Medvirken er nødvendig til dens Udførelse, af de nødvendige Deltagere kun de straffes, hvis Strafbarhed

er særlig hjemlet. Forslaget om at udstemme Paragraffen motiveredes med, at den var unødvendig, og at dens Konsekvenser ikke kunde overses.

I Bestemmelserne om *Paatale* var i det forelagte Forslag af Ministeren taget Hensyn til nogle af Udvalget i Fjor stillede Ændringsforslag, og i Aar ændredes Lovforslagets Bestemmelse om, at Justitsministeren kan lade Paatale af Lovovertrædelser, begaaede af Personer mellem 15 og 18 Aar, bortfalde, til, at denne Myndighed henlagdes til Paatalemyndigheden, hvilket var foreslaaet af Udvalget i Fjor, hvis Forslag om Affattelsen af den herhenhørende Bestemmelse ellers var fulgt.

I Bestemmelserne om *Straffene* var Meningerne meget delte. Saavel i Forslag 1928 som i det i Aar forelagte lød den første Paragraf i dette Kapitel saaledes: »De almindelige Straffe er Fængsel, Hæfte og Bøde«, og Uenigheden drejede sig om, hvorvidt »Livsstraf« og »Tugthus« skulde tilføjes.

I Fjor var af et Mindretal, bestaaende af Vagn Bro, Elmquist, Mathilde Hauschultz og Axel Møller, stillet Forslag om at *opretholde Livsstraffen*, dog aldrig som obligatorisk, og i Aar stillede Elmquist og Mathilde Hauschultz samme Forslag, der forkastedes ved Navneopraab med 90 Stemmer mod 45 (3 Medlemmer svarede: Stemmer ikke, og 11 var fraværende). I Landstinget stilledes samme Forslag paa ny af Marie Christensen, Ellinger, Gisselbæk og Nedergaard, men ogsaa her forkastedes det med 42 Stemmer mod 26.

Hvad *Tugthusstraffen* angaar, foresloges den i Fjor indsat af et stort Flertal paa 13 Medlemmer (hele Udvalget undtagen Heilesen og Trier), men det tilføjedes i Udkastet til Betænkning, at Flertallet var delt i to Grupper, der ønskede Tugthusstraffen gennemført paa forskellig Vis. I Aar var Forslagsstillernes Antal formindsket, idet kun et Mindretal, bestaaende af Mathilde Hauschultz, Svend Nielsen og Pürschel, foreslog Tugthusstraf i Fortsættelse af Fængselsstraf. Forslaget forkastedes med 85 Stemmer mod 30, og det fremkom ikke paa ny i Landstinget.

Ligesom i det af Minister Steincke fremsatte Forslag og i Overensstemmelse med et af det socialdemokratiske Mindretal i Fjor stillet Ændringsforslag foresloges i Aar, at al Frihedsstraf skal udstaaes i Statsanstalter. Da imidlertid praktiske

Grunde talte for at udskyde Statens Overtagelse af Forvaltningen af de fornødne Arresthuse, indtil man efter Straffelovens Ikrafttræden kan overse, hvor mange af disse der bliver Brug for, var i Forslag til Ikrafttrædelseslov § 19 optaget Overgangsbestemmelser, hvorefter Afsoning af Hæfte samt Fængsel indtil 6 Maaneder og Forvandlingsstraf af Fængsel skal afsones i de kommunale Arresthuse, indtil Statens Overtagelse af Fuldbyrdsen af al Frihedsstraf kan finde Sted. For at paa den anden Side Nyordningen ikke skal blive udsat længere end nødvendigt, var i Forslag til Ikrafttrædelseslov § 19 indsat en Bestemmelse om Fremsættelse af det i saa Henseende fornødne Lovforslag inden 2 Aar efter Straffelovens Ikrafttræden. I Udvalget i Aar opnaaedes imidlertid Enighed om at foreslaa, at Spørgsmaalet, i hvilket Omfang man skal gaa over til at lade al Afsoning af Frihedsstraf ske i Statsanstalter, udskydes, saaledes at der inden 5 Aar efter Straffelovens Ikrafttræden fremsættes Lovforslag herom, og Ændringsforslag herom stilledes til Forslag til Ikrafttrædelseslov, saa at den paagældende Paragraf udgik.

Med Hensyn til *Fængsel* fastsattes, efter at det først i en særlig Paragraf er bestemt, at naar Frihedsstraf idømmes for kortere Tid end 3 Maaneder, fastsættes den i Dage, ellers i Maaneder og Aar, i den følgende Paragraf: *Fængsel* idømmes paa Livstid eller paa Tid, ikke under 30 Dage og ikke over 16 Aar.

Lovens § 34, der giver Reglerne om *Fuldbyrdselse af Fængsel*, fik i Folketinget følgende Affattelse:

»Det bestemmes ved kgl. Anordning, i hvilket Omfang Fængsel skal fuldbyrdes i Enrum eller i Fællesskab, dog at kortere Fængselsstraffe som Regel skal fuldbyrdes i Enrum, længere Fængselsstraffe i Fællesskab.

Selv om Straffen i øvrigt fuldbyrdes i Fællesskab, kan Fangen dog holdes i Enrum i den første Del af Straffetiden og ved Straffetidens Slutning.

Fuldbyrdes Straffen i Enrum, holdes Fangen afsondret saavel om Dagen som om Natten. Dog kan der ved Gudstjeneste, Undervisning, Foredrag, Legemsøvelser og under Gaardtur foretages saadanne Afgivelser fra Afsondringen, som paa Grund af Fangens Alder eller Helbredstilstand eller af andre Grunde anses for ønskelige. Endvidere kan der, hvor

det findes paakrævet, for enkelte Fangers Vedkommende ogsaa i anden Henseende afviges fra Afsondringen.

Fuldbyrdes Straffen i Fællesskab, holdes Fangen dog, bortset fra Ophold udenfor Anstaltens Omraade, afsondret om Natten, for saa vidt hans Helbred ikke er til Hinder derfor, og han kan holdes afsondret under Gudstjeneste, Undervisning, Forberedelse dertil og Gaardtur samt i Fritid og Spisetid.«

Spørgsmaalet om Fastsættelse af *Arbejdspengene* til Fangerne var i Udvalget i Fjor Genstand for forskellige Ændringsforslag, og Ministeren tog Hensyn i Aar til et da fremsat Mindretalsforslag; i Folketinget i Aar omformedes Bestemmelsen ved 2. Behandling for at aabne Mulighed for Fastsættelsen efter Principper, der kan bibringe Fangen Forstaaelse af Arbejdets økonomiske Værdi, og ved 3. Behandling ændredes den atter til at lyde:

»Fangerne er pligtige at udføre det Arbejde, der paalægges dem i Overensstemmelse med den kgl. Anordning, som derom udfærdiges. Ved denne fastsættes tillige de nærmere Regler om Arbejdspenge til Fangerne. Arbejdspengene kan anvendes som Erstatning for Skade eller Udgifter, som Fangen under Fængselsopholdet bliver ansvarlig for.«

I § 39 var det af Ministeren i Aar ligesom i Forslag 1928 foreslaaet, at *Overflytning af en Fange* i visse Tilfælde fra Fængsel til Arbejdshus eller Forvaringsanstalt skal ske efter Justitsministerens Bestemmelse. Dette ændredes i Folketinget til, at Bestemmelse derom tages af Fængselsnævnet, og ligeledes ændredes Lovforslagets Bestemmelse om, at saadan Overflytning for Livstidsfangers Vedkommende først kan ske efter 10 Aars Forløb, til at Fristen sættes til 16 Aar.

Af Ministeren var ligesom i Forslag 1928 foreslaaet, at Afgørelsen med Hensyn til *Fangers Løsladelse* paa Prøve og eventuel Genindsættelse skulde ligge hos Justitsministeren. I Folketinget stillede til 2. Behandling et Mindretal (Venstre) Forslag om at henlægge Afgørelsen til Fængselsnævnet, men det forkastedes. Et Flertal (Socialdemokrater og Radikale) foreslog Afgørelsen om Genindsættelse henlagt til Domstolene, og dette vedtoges i Folketinget, men i Landstinget førtes ogsaa denne Bestemmelse, efter Udvalgets, af Justitsministeren tiltraadte Forslag, tilbage til, at det er Ministeren, der har Afgørelsen.

Ungdomsfængsel var i Forslag 1928 foreslaaet anvendt paa Personer mellem 16 og 21 Aar, dette foresloges i Fjor af hele Udvalget ændret til mellem 15 og 21 Aar, og herpaa lød det i Aar fremsatte Lovforslag ogsaa, og det ændredes ikke. — Afgørelsen af, om en til Ungdomsfængsel dømt efter 1 Aars Forløb kan løslades, var i Forslag 1928 henlagt til Fængselsretten, medens den i det i Aar forelagte Forslag i Overensstemmelse med et i Fjor af Flertallet fremsat Ændringsforslag henlagdes til Fængselsnævnet, hvis Sammensætning fastsættes i Ikrafttrædelsesloven.

Medens Lovforslaget saavel i Fjor som i Aar indeholdt detaillerede Bestemmelser om, i hvor lang Tid den i Ungdomsfængsel hensatte kunde holdes i Enrum, ændredes dette i Aar til, at det bestemmes ved kgl. Anordning, i hvilket Omfang Ungdomsfængsel skal fuldbyrdes i Enrum eller i Fællesskab.

Lovforslagets Paragraf om *Hæfte* var overensstemmende med Lovforslag 1928, og i Overensstemmelse med et i Fjor i Udvalget fremsat Ændringsforslag var iblandt Disciplinærstraffene overfor Fanger, der udstaar Hæfte, »Udelukkelse fra Arbejdsgodtgørelse« strøget.

Ved *Bødestrafpen* foreslog Ministeren i Aar *Dagbodssystemet* anvendt i Modsætning til Forslag 1928, som under Fastsættelse af et Minimum af 4 Kr. kun bestemte, at der ved Udmaalingen af Bødestraf skal tages særligt Hensyn til den skyldiges Betalingsevne. Indenfor Udvalget i Fjor foreslog et Mindretal Dagbodssystemet sat i Stedet, og dette fulgte Ministeren i Aar, idet Retten under Hensyn til Formue og andre Forhold skal fastsætte et vist Beløb som Dagsbod, mindst 1 og højst 90 Dagsbøder. I Folketingsudvalget i Aar foreslog et Mindretal Paragraffen affattet som i Fjor, altsaa med Udelukkelse af Dagbodssystemet, medens et Flertal foreslog dette System indskrænket til kun at gælde indenfor Straffelovens Omraade, hvilket vedtoges uden Afstemning, efter at først Mindretallets Forslag var forkastet med 73 Stemmer mod 64. Men i Landstinget indsattes efter Forslag af et Flertal (Venstre og Konservative) Reglerne fra Forslag 1928, hvilket altsaa blev den endelige Afgørelse.

I Kapitlet om *Betingede Straffedomme* foreslog Ministeren efter Indstilling af et Flertal i Forsorgsudvalget tilføjet efter

Bestemmelsen om, at den dømte i Prøvetiden skal sættes under et i Dommen nærmere bestemt Tilsyn, »medmindre dette efter Omstændighederne skønnes ikke at være formaalstjenligt«, hvorhos der, efter samme Indstilling, foresloges tilføjet et nyt Stykke, saalydende: »I Sager, i hvilke der skønnes at kunne blive Spørgsmaal om betinget Dom, bør der foretages en særlig Undersøgelse med det Formaal at tilvejebringe Oplysninger om Sigtedes tidligere og nuværende Forhold i Hjem, Skole og Arbejde, legemlige og aandelige Tilstand, om Muligheden af at skaffe Sigtede Arbejde og om andre Omstændigheder, som antages at være af Betydning for Afgørelsen. Denne Undersøgelse foretages, naar Forholdene tillader det og gør det ønskeligt, af en Institution, der fører Tilsyn med betinget domfældte Personer. Denne bør da saa tidligt som muligt af Anklagemyndigheden underrettes om Sagen og have Adgang til at gøre sig bekendt med de herhen hørende Oplysninger, som allerede maatte være tilvejebragt gennem Politiets Efterforskning. Den bør holdes underrettet om Tidspunktet for de Retsmøder, som derefter afholdes i Sagen, og have Adgang til at være repræsenteret ogsaa i lukkede Retsmøder.« Disse nye Bestemmelser blev uforandret staaende. I Folketingsudvalget foreslog et Mindretal (Venstre og Konservative), at Prøvefristen ved betingede Domme, som efter Lovforslaget er mindst 2, højst 5 Aar, altid bør være 5 Aar, men det forkastedes med 74 Stemmer mod 64.

Vedrørende *Arbejdshus og Sikkerhedsforvaring* var i Forslag 1928 fastsat, at *Indsættelse i Arbejdshus* kan idømmes i 4 nærmere angivne Tilfælde, af hvilke det første er: naar nogen, der har udstaaet 2 Fængselsstraffe eller været indsat i Arbejdshus for Berigelsesforbrydelse eller for Betleri eller Løsgænger, inden 3 Aar efter den sidste endelige Løsladelse paa ny gør sig skyldig i en af de nævnte Forbrydelser, og de begaaede Forbrydelser maa betragtes som Udslag af Hang til Lediggang og uordnet Levevis, uden at dog Hensynet til Samfundets Sikkerhed kræver Anvendelse af Sikkerhedsforvaring efter § 68. I Udvalget i Fjor foreslog det socialdemokratiske Mindretal helt at udskyde Løsgænger som Grundlag for saadan Indsættelse og at udskille Betleri, saaledes at der kræves 3 Forstraffe for Betleri som Grundlag

derfor. Det i Aar forelagte Lovforslag var i Overensstemmelse med dette Mindretalsforslag, og det blev i det væsentlige uforandret under Behandlingen, idet Mindretalsforslag fra Venstre og Konservative om at stille Betleri i Klasse med de andre Forbrydelser forkastedes med 77 Stemmer mod 58. Paragraffen, der hjemler Idømmelse af Arbejdshus, lyder i den endelige Vedtagelse saaledes:

Indsættelse i Arbejdshus i Stedet for Fængselsstraf kan idømmes,

- 1) naar nogen, der har udstaaet 2 Fængselsstraffe for Berigelsesforbrydelse eller for Løsgængereri eller været indsat i Arbejdshus, inden 3 Aar efter den sidste endelige Løsladelse gør sig skyldig i en af de nævnte Forbrydelser, og de begaaede Forbrydelser maa betragtes som Udslag af Hang til Lediggang og uordnet Levevis, uden at dog Hensynet til Samfundets Sikkerhed kræver Anvendelse af Sikkerhedsforvaring efter § 65,
- 2) naar nogen, der har udstaaet 3 Straffe for Betleri eller været indsat i Arbejdshus, inden 2 Aar efter den sidste endelige Løsladelse gør sig skyldig i Betleri, og de foreliggende Oplysninger kendetegner ham som en erhvervs- eller vanemæssig Forbryder, uden at dog Hensynet til Samfundets Sikkerhed kræver Anvendelse af Sikkerhedsforvaring efter § 65,
- 3) naar nogen, der for en i Kapitel 24 omhandlet Forbrydelse har udstaaet Fængselsstraf, eller som har været indsat i Arbejdshus, inden 3 Aar efter den endelige Løsladelse gør sig skyldig i saadan Forbrydelse, og den skyldiges Forhold udviser, at han har Hang til at begaa Forbrydelser af nævnte Art, uden at dog Hensynet til Samfundets Sikkerhed kræver Anvendelse af Sikkerhedsforvaring efter § 65,
- 4) naar nogen har begaaet en Forbrydelse under Paavirkning af spirituøse Drikke, og han maa antages at være forfalden til Drukkenskab,
- 5) naar nogen, der er straffet efter § 256, paa ny gør sig skyldig i Overtrædelse af denne Bestemmelse.

I den Paragraf, der handler om *Sikkerhedsforvaring*, foresloges i Fjor af det socialdemokratiske Mindretal og

Pürschel Aldersbetingelsen »begaaede efter det fyldte 18. Aar« for Forbrydelser, der hjemler Dom til at tages i Sikkerhedsforvaring, strøget, og det i Aar forelagte Lovforslag havde optaget Forslaget, som ogsaa vedtoges.

Fristerne for den tidligste Løsladelse af en til Sikkerhedsforvaring dømt Person, der i Fjor var sat til 5 og i Gentagelsestilfælde 10 Aar, foresloges da af det socialdemokratiske Mindretal forkortet til henholdsvis 4 og 8 Aar, ligesom det længste Tidsrum for Tilbageholdelse i Forvaringsanstalt, der var sat til 20 Aar, foresloges nedsat til 16 Aar. Medens Ministeren i Aar ikke havde fulgt det sidste Forslag, var de 2 andre Frister foreslaaet sat til 4 og 8 Aar, og dette ændredes ikke, medens derimod i Folketinget efter Udvalgets, af Ministeren tiltraadte Forslag Bestemmelsen om, hvorledes der forholdes efter 20 Aars Forløb, kom til at lyde paa: »Naar en Person har hensiddet 20 Aar i Sikkerhedsforvaring, skal han løslades, medmindre Fængselsnævnet anser dette for betænkeligt. Spørgsmaalet om hans fortsatte Forbliven i Forvaringsanstalten forelægges da for Landsretten for den Landsdel, i hvilken Anstalten er beliggende. Afgørelsen træffes ved Kendelse. Bestemmer Retten, at han skal blive i Forvaringsanstalten, forelægges Spørgsmaalet derefter paa ny Retten hvert femte Aar. Naar Løsladelse finder Sted efter Forløbet af 20 Aar eller mere, er Løsladelsen ubetinget.« I Fjor foreslog det socialdemokratiske Mindretal Afgørelsen med Hensyn til Løsladelse og eventuel Genindsættelse henlagt til Justitsministeren, i Stedet for som foreslaaet til Fængselsretten. I Aar foreslog Ministeren Fængselsnævnet, som jo træder i Stedet for Fængselsretten.

Under 9. Kapitel, *Andre Retsfølger af den strafbare Handling*, var den første Paragraf i Aar foreslaaet affattet ligesom i Forslag 1928 med nogle dertil i Fjor af Udvalget stillede Ændringsforslag, medens et Mindretalsforslag i Fjor, hvorefter Afgørelsen af, om Rettens Bestemmelse om en Persons Anbringelse paa Anstalt ell. lign. skal forandres eller ophæves, var henlagt til Justitsministeren i Stedet for som foreslaaet til Retten, ikke var optaget i Aar.

Bestemmelsen om *Spirituspaalæg* foreslog es ændret fra Forslag 1928, idet Ministeren havde taget Hensyn til forskellige Ændringsforslag i Fjor, og Bestemmelsen lyder nu saaledes:

Bliver nogen for en i denne Lov omhandlet Forbrydelse dømt til Frihedsstraf, og Retten finder, at Forbrydelsen er begaaet under Paavirkning af spirituøse Drikke, kan der ved Dommen gives den dømte Paalæg om, at han under Ansvar efter § 138, Stykke 2, i et vist Tidsrum, dog ikke udover 5 Aar fra hans endelige Løsladelse, ikke maa nyde eller købe spirituøse Drikke; tilsvarende Paalæg kan gives, dersom vedkommende frifindes i Henhold til § 18 (Handling uden Bevidsthed paa Grund af Beruselse), naar Frihedsstraf ellers vilde være forskyldt. Maa det tillige antages, at den paa-gældende er forfalden til Drukkenskab, skal der ved Dommen gives ham saadant Paalæg.

Af Politiet skal der saa vidt muligt gives Beværtere, handlende og Uddelere Paalæg om under Ansvar efter § 138, Stykke 3, ikke at udskænke, sælge eller uddele spirituøse Drikke til en efter Stykke 1 domfældt Person.

I Forslaget i Aar var indsat en af Udvalget i Fjor foreslaaet ny Paragraf om, at ved kgl. Anordninger kan der gives Bestemmelser om Behandlingen af de i Henhold til §§ 73 og 76 i Anstalt anbragte Personer, derunder om deres Beskæftigelse ved passende Arbejde.

Af det konservative Mindretal stilledes i Fjor Forslag om en ny Paragraf, svarende til den gældende Straffelovs § 299 om Beskyttelse mod, at alvorlige *Trusler* bringes til Udførelse. I Aar tiltraadtes Forslaget af Venstremindretallet, det forkastedes med 74 Stemmer mod 64 i Folketinget, men i Landstinget stilledes Forslaget af hele Udvalget med Tiltrædelse af Ministeren, og Paragraffen lyder saaledes: Undsiger nogen en anden eller truer med Brand eller anden Ulykke, kan det, naar Straf enten er udelukket eller ikke findes at give tilstrækkelig Sikkerhed, under en af det offentlige paa Begæring af den truede eller, hvis almene Hensyn kræver det, uden saadan Begæring anlagt Sag ved Dom paalægges ham at foretage, hvad Retten finder nødvendigt for at sikre mod Truselens Udførelse, og om fornødent bestemmes, at han skal tages i Varetægt, i hvilket sidste Tilfælde Retten tillige afgør, om Varetægten skal ske efter Reglerne om Varetægtsfængsel eller i en af de i §§ 64, 67, 70 og 73 omhandlede Anstalter. De givne Paalæg eller truffne Foranstaltninger kan ophæves af Paatalemyndigheden, naar den

anser det uforholdent at opretholde dem, og den truede samtykker deri, og ellers ved Kendelse af den Ret, der har paakendt Sagen i første Instans. Paa den dømtes Begæring bliver Sagen paa ny at indbringe for Retten, medmindre Paatalemyndigheden skønner, at Forholdene er ganske uforandrede, og der ikke er gaaet 1 Aar efter Dommen eller efter en senere Retskendelse.

Til den Paragraf, som omhandler *Frakendelse af borgerlige Rettigheder* som Følge af en i den offentlige Mening vanærende Handling, stilledes i Fjor forskellige Ændringsforslag, af hvilke flere var medtaget af Ministeren i det i Aar forelagte Lovforslag. Ministerens Affattelse vedtoges i det væsentlige uændret, idet et Forslag af Venstremindretallet, der tilsigtede at slaa fast, at Straffens Art ikke er afgørende for Spørgsmaalet om Frakendelse af borgerlige Rettigheder, og at den til Ungdomsfængsel dømte ogsaa kan frakendes borgerlige Rettigheder, forkastedes med 76 Stemmer mod 39. Paragraffen lyder nu saaledes:

Naar nogen for en Forbrydelse, begaaet efter det fyldte 18. Aar, dømmes til Fængsel, herunder dog ikke Ungdomsfængsel, eller til Indsættelse i Arbejdshus eller til at tages i Sikkerhedsforvaring i Medfør af § 65, og han findes at have gjort sig skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling, bliver ved Dommen de borgerlige Rettigheder at frakende ham. Derved bortfalder Retten

- 1) til offentlige Tjenester og Hverv, som han beklæder, samt til at opnaa Ansættelse i saadanne,
- 2) til at stemme og vælges ved offentlige Valg,
- 3) til at virke som Dispachør, Mægler eller autoriseret Translatør, som Læge, Tandlæge, Dyrslæge eller Jordemoder, som Landinspektør, som Bestyrer af eller Lærer ved Opdragelseshjem samt Skoler for Børn og unge Mennesker, som Lods og i øvrigt i Stilling eller Hverv eller ifølge Næringsadkomst, hvis Opnaaelse eller Udøvelse i Lovgivningen er betinget af hæderlig Vandel eller lignende,
- 4) til Pension, Understøttelse eller anden Ydelse af det offentlige, hvis Opnaaelse eller Nydelse i Lovgivningen er betinget af, at vedkommende ikke ved Dom er fundet skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling eller lignende.

Fradømmelsen af de borgerlige Rettigheder sker for et ved Dommen bestemt Tidsrum, ikke under 5 Aar, eller for bestandig.

Er der i Lovgivningen fastsat særlige Betingelser for Fortabelse af de i Stykke 1 under 1—4 nævnte Rettigheder, eller er der truffet særlige Bestemmelser om Fortabelsens Varighed eller Virkninger i øvrigt, kan Frakendelse kun ske overensstemmende med disse Regler.

Rettighederne borttages fra den Dag, da Dommen bliver endelig.

Fradømmes Rettighederne paa Tid, regnes denne fra den Dag, da Straffen er udstaaet, forældet eller eftergivet, eller da Domfældte er blevet endeligt løsladt fra Arbejdshus eller Sikkerhedsforvaring. I de i § 11 omhandlede Tilfælde, samt naar hele den idømte Straf er anset som udstaaet ved Vare-tægtsfængsel, regnes Tiden fra den endelige Doms Afsigelse.

I Folketingets Betænkning udtaltes, at Udvalget forudsætter som en Selvfølge, at det Omslag i den offentlige Mening, som utvivlsomt i de senere Aar har fundet Sted med Hensyn til, hvilke strafbare Handlinger der anses for vanærende, vil give sig Udtryk i Domstolenes Praksis, saaledes at Frakendelse af borgerlige Rettigheder kun finder Sted i Tilfælde, hvor den offentlige Mening vil godkende, at der foreligger en vanærende Handling. — Derhos opfordrede Udvalget Regeringen til at overveje, om der ikke var Grund til at søge Skattelovene ændret, saaledes at der kan idømmes Fængselsstraf for grovere Afgiftsbesvigelser overfor det offentlige, hvorved det vil blive muligt at frakende borgerlige Rettigheder for saadanne Lovovertrædelser.

I Bestemmelserne om *Straffens Fastsættelse* foreslog i Aar et Mindretal (Svend Nielsen og Samuelsen) indsat, at det i Regelen vil være at anse som en skærpene Omstændighed, at en Forbrydelse er begaaet i Beruselse; det forkastedes med 104 Stemmer mod 31. — Et af et Flertal i Folketinget stillet, af Ministeren tiltraadt Forslag, der ændrede Bestemmelsen om, hvorvidt Straffen bortfalder, naar Gerningsmanden efter Fuldbrydelsen fuldt ud genopretter den forvoldte Skade, vedtoges med 81 Stemmer mod 49 og blev staaende i Loven. — I Landstinget indsattes efter Udvalgets af Ministeren tiltraadte Forslag en ny Paragraf, der, under Hensyn til, at Retsmidlerne mod Fanger, der er farlige for Fængselspersonalet, væsentlig begrænses ved Ophævelse af de særlige

Love om Straffeanstalterne, af Hensyn til Fængselspersonalet gjorde Retsmidlerne mod Fangerne mere effektive. — Spørgsmaalet om, hvilken Indflydelse en ved selvforskyldt Beruelse fremkaldt sjælelig Uligevægtighed skal have ved Straffens Udmaaling, var Genstand for Ændringsforslag fra forskellige Sider baade i Fjor og i Aar, og det endte med, at det i Loven bestemmes, at i det nævnte Tilfælde finder Bestemmelserne om Strafnedsættelse, eventuelt Strafbortfald, kun Anvendelse, saafremt Tiltalte ikke tidligere er fundet skyldig i en lignende strafbar Handling eller i Overtrædelse af § 138, Stykkerne 1. eller 2. (Overtrædelse af Spirituspaalæg), og kun under i øvrigt formildende Omstændigheder.

I den *særlige Del* var det første Spørgsmaal, der gav Anledning til Ændringsforslag, Straffen for forskellige *Statsforbrydelser*, der i Fjor paa forskellige Punkter af det socialdemokratiske Mindretal foresloges nedsat, og Ministeren havde i Aar foreslaaet saadan Nedsættelse, men i Folketinget forhøjedes Strafferammerne i nogen Grad og endnu mere i Landstinget, idet Forslag i saa Henseende fra Flertallet (Venstre og Konservative) vedtoges. Ligeledes vedtoges det efter Forslag af det samme Flertal ved forskellige Forbrydelser mod Statens Selvtændighed og Sikkerhed at sidestille Handlinger rettede mod en med Danmark for Krigstilfælde forbunden Stat med Handlinger rettede mod den danske Stat.

I Fjor stilledes Forslag af det socialdemokratiske Mindretal om at stryge de af Ministeren foreslaaede Bestemmelser om Straf for Offentliggørelse af militære Hemmeligheder, og i det i Aar forelagte Lovforslag var de ikke medtaget, saa at der kun foresloges Straf for Overtrædelse af Bestemmelser givne til Værn for Statens Neutralitetsforanstaltninger. I Folketinget foreslog Venstre og de Konservative at indsætte Bestemmelserne, men det forkastedes, hvorimod der efter Samraad med Udenrigsministeren tilføjedes Straf for Overtrædelse af Bestemmelser givne til Gennemførelse af Danmarks Forpligtelser efter Folkeforbundspagten. I Landstinget indsattes efter Forslag af Flertallet ogsaa de andre Bestemmelser.

Oprørsparagraffen var i Forslag 1928 affattet saaledes, at der ogsaa taltes om Oprør fremkaldt »for at indvirke paa

Lovgivningsmagtens eller Regeringens Bestemmelsesfrihed«. Disse Ord foresloges i Fjor af det socialdemokratiske Mindretal udstemt og var ikke medtaget i Aar, ligesom de heller ikke indsattes.

I Paragraffen om Straf for den, der forgriber sig paa Kongen eller den, der fører Regeringen, foresloges i Fjor af Socialdemokraterne og de Radikale Ministrene ligeledes beskyttede ved Bestemmelsen, og i Forslaget i Aar var de ogsaa medtaget, og det ændredes ikke. — En i Fjor af Ministeren foreslaaet Bestemmelse om Forhøjelse af Straffen for visse Forbrydelser, Legemskrænkelse, Friheds- eller Ærekrænkelser, naar de begaaes mod Dronningen, Enkedronningen eller Tronfølgeren, blev da af det socialdemokratiske Mindretal foreslaaet udstemt (idet de til Gengæld skulde forfølges offentligt), og var ikke medtaget i Forslaget i Aar, men det vedtoges at genindsætte Bestemmelsen i Landstinget efter Forslag af Udvalget og Ministeren; i Folketinget havde Venstre og de Konservative ogsaa stillet Forslag derom, men det forkastedes.

I Kapitlet om *Forbrydelser mod den offentlige Orden* var der allerede i Fjor Uenighed om en Bestemmelse om Straf for Forstyrrelse af Ligfærd, og ogsaa i Aar forkastedes et af Venstre og Konservative derom i Folketinget stillet Forslag, men det genoptoges i Landstinget og vedtoges dèr efter Forslag af Udvalget med Ministerens Tilslutning.

Ogsaa om en Straffebestemmelse for *Blasfemi* var der Uenighed baade i Fjor og i Aar. I det i Fjor forelagte Lovforslag var foreslaaet Straf med Bøde eller Hæfte for den, som offentlig driver Spot med eller forhaaner noget her i Landet lovlig bestaaende Religionssamfunds Troslærdomme eller Gudsdyrkelse. Det socialdemokratiske Mindretal foreslag Paragraffen slettet »som ikke paakrævet i vor Tid«, og den var ikke medtaget i det i Aar forelagte Lovforslag. I Folketinget stillede Venstre og Konservative Ændringsforslag om at indsætte Paragraffen, dog saaledes, at Straffen skulde være Hæfte og kun under formildende Omstændigheder Bøde. Ændringsforslaget forkastedes med 77 Stemmer mod 64, men i Landstinget indsattes efter Forslag af Udvalget og Ministeren Bestemmelsen, med en Tilføjelse om, at Paa-tale finder kun Sted efter Rigsadvokatens Paabud.

Ved Kapitlet om *Forbrydelser i offentlig Tjeneste eller Hverv* udtaltes i Folketingsudvalgets Betænkning med Hensblik paa Bestemmelserne i Lovforslagets §§ 155 og 156 om Straf for Pligtforsømmelser af den, som virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, dog ikke Hverv, hvis Udførelse hviler paa offentlige Valg, »at Udvalget forudsætter, at Spørgsmaalet om Straf for Pligtforsømmelse i kommunale, paa offentlige Valg hvilende Ombud overvejes ved Udarbejdelsen af de herhenhørende Love«.

I Kapitlet om *Almenfarlige Forbrydelser* fandtes i det i Fjor forelagte Lovforslag en Straffebestemmelse om *Kvaksalvere*, uberettiget Udøvelse af Læge-, Fødselshjælper- eller Tandlægevirkosmhed. Efter Henstilling af Kommissionen angaaende Lægers Retsstilling foreslog det i Fjor nedsatte Udvalg Paragraffen udstemt, og i Overensstemmelse hermed var den heller ikke medtaget i det i Aar forelagte Lovforslag. Der findes saaledes ikke i den nye Lov nogen Bestemmelse i saa Henseende, hvoraf Følgen er, at de gældende Bestemmelser om Kvaksalveri indtil videre opretholdes. I Beretningen i Fjor udtalte Venstremindretallet, at det meget havde overvejet at stille Ændringsforslag om, at der i dette Forhold kun skulde straffes, »saafremt der ved Behandlingen tilføjes Patienten kendelig Skade«, men af Hensyn til Kommissionens Ønske om, at dette Spørgsmaal maa udgaa, undlod Mindretallet at stille Ændringsforslaget.

I Kapitlet om forskellige alment skadelige Handlinger er Straffen for *Dyrplageri* skærpet i Forhold til den gældende Lov, og den lyder nu saaledes:

»Den, som ved Overanstrengelse, Vanrøgt eller paa anden Maade behandler Dyr uforsvarligt, straffes for Dyrplageri med Bøde, Hæfte eller med Fængsel, der, naar Forholdet har Karakteren af Mishandling, kan stige til 1 Aar.«

Kapitlet om *Betleri og skadelig Erhvervsvirksomhed* var Genstand for en Del Uenighed. *Betleriparagraffen* var i Fjor affattet saaledes, at der for at straffe maatte foreligge gentagende eller mod Politiets Advarsel udøvet Betleri eller tidligere Dom for eller inden Retten givet Advarsel imod Betleri eller Løsgænger. Der stilledes da 3 Ændringsforslag alle gaaende ud paa at mildne Betleribestemmelsen, men med forskellig Affattelse. I Aar foreslog Ministeren Bestemmelsen

affattet væsentlig som i Forslag 1928, dog med Udeladelse af, at gentagende udøvet Betleri (uden forudgaaet Politiadvarel) ogsaa skal straffes, men i Folketinget ændredes Paragraffen efter Udvalgets af Ministeren tiltraadte Forslag saaledes, at den lyder:

»Den, som imod Politiets Advarsel gør sig skyldig i Betleri, eller som efter tidligere at være dømt for eller inden Retten at have modtaget Advarsel for Betleri, Løsgænger, Sædelighedsforbrydelse, Vold eller Berigelsesforbrydelse eller efter af Politiet at have modtaget Advarsel eller Paalæg i Henhold til §§ 198 eller 199 gør sig skyldig i Betleri, eller som anvender andre til Betleri eller tillader, at nogen til hans Husstand hørende Person under 18 Aar betler, straffes med Fængsel indtil 6 Maaneder.

Er Handlingen foretaget af Nød og ikke udøvet vanemæssigt, er Straffen Hæfte og kan under i øvrigt formildende Omstændigheder bortfalde.«

Ved flere af de følgende Paragraffer i dette Afsnit af Loven havde Ministeren taget Hensyn til Mindretalsforslag i Fjor, og de forandredes ikke.

Allerede i Fjor var der Spørgsmaal om Straffebestemmelse for *Privatdetektivvirksomhed*, hvilket ikke var foreslaaet af Ministeren, men Forslag derom stilledes af det socialdemokratiske Mindretal. Heller ikke i Aar fandtes den i det forelagte Lovforslag, men i Folketinget vedtoges det efter Ændringsforslag af Socialdemokrater og Radikale, med Ministerens Tilslutning, med 84 Stemmer mod 30 at indsætte en Paragraf, der atter omformedes i Landstinget og lyder saaledes:

»Den, som i Strid med derom givne Bestemmelser gør sig en Næringsvej af at udforske private Livsforhold, straffes med Bøde eller under skærpene Omstændigheder med Hæfte.«

I Kapitlet om *Forbrydelser i Familieforhold* var først Spørgsmaalet om Straf for *Bigami* en Del omdisputeret. I Fjor stilledes der af det socialdemokratiske Mindretal Ændringsforslag dels om at nedsætte Straffens Maksimum, dels om at mildne Bestemmelserne for det Tilfælde, at Ægteskabet ikke kan omstødes, og Ministeren havde i Aar i det forelagte Lovforslag taget Hensyn dertil. I Folketinget stilledes af Venstre og Konservative Ændringsforslag om Skærpelser, men de forkastedes. I Landstinget vedtoges derimod

efter Udvalgets, af Ministeren tiltraadte, Forslag nogen Skærpelse, og Paragraffen lyder nu saaledes:

»Gift Person, som indgaar Ægteskab, straffes med Fængsel indtil 3 Aar eller, hvis den anden Person har været uvidende om det bestaaende Ægteskab, med Fængsel indtil 6 Aar.

Begaas Handlingen af grov Uagtsomhed, er Straffen Hæfte eller Fængsel indtil 1 Aar.

Ugift Person, som indgaar Ægteskab med gift Person, straffes med Hæfte eller med Fængsel indtil 1 Aar.

Naar Ægteskabet ikke kan omstødes, kan Straffen for den gifte Person altid gaa ned til Hæfte og for den ugifte Person helt bortfalde.«

Til den Paragraf, som omhandler *Ægteskab mellem for nær beslegtede* eller besvoglede, stilledes i Fjor af Venstre, Konservative og Ministeren Ændringsforslag om at slette, at Straf helt kan bortfalde, naar Ægteskabet ikke omstødes, og i Aar stillede i Folketinget Venstre og Konservative Forslag om at stryge Bestemmelsen — ogsaa om Strafnedsættelse — i dette Tilfælde, men det forkastedes. I Landstinget affattedes Bestemmelsen saaledes, at hvis Ægteskabet ikke omstødes, kan Straffen under i øvrigt formildende Omstændigheder bortfalde. — Til Bestemmelserne vedrørende *Blodskam* stilledes i Fjor forskellige Ændringsforslag af 3 Mindretal. Den foresloges i Aar væsentlig uforandret, og i Folketinget stilledes af Venstre Ændringsforslag om Nedsættelse af Aldersgrænsen for de ved Blodskam for Straf fritagne eller mildere behandlede fra 18 til 16 Aar. Det forkastedes, men i Landstinget vedtoges efter Forslag af Udvalg og Minister et Forslag om at nedsætte Aldersgrænsen mellem Søkende, for hvilken Straf kan bortfalde, fra 18 til 16 Aar. — Ogsaa til Paragraffen, som omhandler legemlig Omgang mellem besvoglede, stilledes i Fjor Ændringsforslag af et Mindretal (Venstre og Axel Møller) om at udvide Straffebestemmelsen til ogsaa at omfatte saadan Omgang mellem besvoglede, som med Bevilling kan indgaa Ægteskab, og samme Ændringsforslag stilledes i Aar i Folketinget af Venstre; det forkastedes, men vedtoges i Landstinget efter Forslag af Udvalget og Ministeren. — Saavel i Fjor som i Aar stilledes af Venstre og Pürschel Forslag om Indsættelse af en ny Paragraf om Straf for *Hor*, nemlig den gældende Straffelovs § 159 i ændret

Skikkelse, saalydende: »Gift Person, som har Samleje med nogen anden end sin Ægtefælle, og en ugift, der har Samleje med nogen gift, straffes, for saa vidt det ægteskabelige Samliv ikke da var hævet, med Hæfte indtil 3 Maaneder.

Paataale finder kun Sted, naar det begæres af en fornærmet Ægtefælle, hvis Ægteskab paa Grund af Ægteskabsbrudet er opløst eller begæres opløst i Forbindelse med Straffesagen.« Forslaget forkastedes med 99 Stemmer mod 29.

I Kapitlet om Forbrydelser mod *Kønssædeligheden* var der først Uenighed om Aldersgrænsen for de Personer, som ved Straffebestemmelsen beskyttes mod Forførelse under Misbrug af en paa Alder og Erfaring beroende Overlegenhed. Saavel i Fjor som i Aar var 18 Aar sat som Aldersgrænse. Den foresloges af Fru Hauschultz i Aar sat til 16 Aar; det forkastedes med 93 Stemmer mod 3. I Landstinget mildnedes Bestemmelsen ved Indsættelse af Ordet »groft« foran »Misbrug«. — I Fjor var af et Flertal (Socialdemokrater og Venstre) i Folketinget stillet Ændringsforslag om at straffe — med en forholdsvis mildere Straf — alle groft uagtsomme Kønforbrydelser, og i Aar stilledes samme Forslag af Venstre i Folketinget, men det forkastedes med 88 Stemmer mod 36 og genoptoges ikke i Landstinget. — Angaaende Straffebestemmelsen for kønslig Usædelighed for Betaling mellem Personer af samme Køn var der Uenighed baade i Fjor og i Aar om Spørgsmaalet, hvorvidt begge Personer skal straffes. I Fjor var foreslaaet at straffe begge, Socialdemokraterne foreslog, at kun den, der modtager Betaling, straffes, medens de Konservative og Elmquist foreslog at straffe al saadan kønslig Usædelighed og med skærpet Straf, naar der ydes Betaling. I Aar foreslog Ministeren kun at straffe den, der modtager Betaling. I Folketinget foreslog Venstre og Pürschel, at ogsaa den betalende straffes, og 4 af Ændringsforslagsstillerne stillede som Underændringsforslag samme skærpede Forslag som i Folketinget, men begge Forslag forkastedes. I Landstinget optog et Mindretal (Elisa Petersen) det førstnævnte Ændringsforslag, men det forkastedes med 45 Stemmer mod 17. — I Landstinget foreslog et Mindretal (Gisselbæk og Nedergaard) at indsætte en ny Paragraf, svarende til den gældende Straffelovs § 178, om Straf for forargeligt Samliv, fortsat imod Øvrighedens Advarsel, men det forkastedes med 55 Stemmer mod 8. — I Folketinget foreslog

pelse af de foreslaaede Bestemmelser om Straf for Udbredelse af pornografiske Skrifter, men det forkastedes og fremkom ikke senere. — Ligeledes foreslog et Mindretal (Venstre og Pürschel) Bestemmelserne om Reklamering med visse hygiejniske Artikler ændret, det forkastedes i Folketinget, men indsattes i Landstinget efter Forslag af Udvalget og Ministeren, i Overensstemmelse med Lov Nr. 81 af 30. Marts 1906 § 3, Stykke 3.

I Kapitlet om *Forbrydelser mod Liv og Legeme* var der Mindretalsforslag i Folketinget til Paragraffen om *Barne-mord*. Den var i Aar af Ministeren foreslaaet affattet som i Fjor, dog med Nedsættelse af Straffen fra 8 Aars Fængsel til 4 Aars Fængsel som Maksimum. Af Mathilde Hauschultz og Pürschel foresloges Straffens Minimum sat til 6 Maaneder og dens Maksimum for de oplagt grove Tilfælde til 8 Aar, medens Venstremindretallet kun foreslog Maksimumsstraffen forhøjet til 6 Aar. Begge Forslag forkastedes, og i Landstinget stilledes intet Ændringsforslag til denne Paragraf. — Af Ministeren var i Aar, i Overensstemmelse med det socialdemokratiske Mindretal i Fjor, foreslaaet Strafbortfald for *Mellidenhedsdrab*, for at befri en haabløst syg for uafvendelige Lidelser. I Folketinget foreslog Venstre og Konservative denne Bestemmelse slettet, men det forkastedes med 81 Stemmer mod 47. I Landstinget slettedes den imidlertid efter Forslag af Udvalget og Ministeren, idet til Gengæld Strafminimum for Drab efter en andens Begæring nedsattes fra 3 Maaneder til 60 Dage. — Ved et Ændringsforslag i Landstinget blev ogsaa *Medvirkning til Selvmord af uegennyttige* Bevæggrunde gjort strafbar, hvorom ogsaa var stillet Forslag i Folketinget. — Til Bestemmelsen om *Fosterdrab* stilledes i Fjor forskellige Ændringsforslag, af hvilke Ministeren i Aar havde medtaget et enkelt i sit Forslag. I Folketinget stilledes forskellige Ændringsforslag af Venstre og Pürschel om Skærpelse af Straffen, af Socialdemokrater, Radikale og Mathilde Hauschultz om Nedsættelse af Straffen, hvorhos det førstnævnte Mindretal foreslog at slette Bestemmelsen om, at Straf under formildende Omstændigheder kan bortfalde, og at forlænge Forældelsesfristen for Paatale. Disse Forslag forkastedes undtagen Forslaget om at nedsætte Strafmaksimum fra 2 Aar til 1 Aar, men i Landstinget ved-

toges efter Forslag af Udvalget og Ministeren at forboje dette til 2 Aar, at kræve *særlig* formildende Omstændigheder for Strafbortfald og at forlænge Forældelsesfristen fra 1 til 2 Aar. — Det udtales i Folketingets Betænkning i Anledning af Bestemmelsen om Straffrihed for Forsøg paa Fosterdrab med utjenlige Midler, at man gaar ud fra, at Paatale for Forsøg ikke finder Sted, naar Kvinden ikke er frugtsommelig, men kun tror at være det. — Bestemmelsen om *uforsvarlig Omgang ved Barnefødsel* foresloges i Folketinget af Venstre og Konservative omformet; det forkastedes, men genoptoges i Landstinget og indsattes efter Forslag af Udvalget og Ministeren. — I Fjor foreslog det socialdemokratiske Mindretal at slette Bestemmelsen om, at der kan gives Kvinder, der søger *Erhverv ved Utugt*, og som straffes for venerisk Smitte, Paalæg om ikke paa ny at søge saadant Erhverv. Ministeren havde taget Hensyn dertil i Forslaget i Aar, og det blev ikke forandret.

I Kapitlet om *Forbrydelser mod den personlige Frihed* foreslog i Fjor det socialdemokratiske Mindretal Bestemmelsen om Straf for uagtsom Frihedskrænkelse begrænset til de grovere Former af Frihedskrænkelser. Det var ikke optaget i det i Aar forelagte Lovforslag, men indsattes i Folketinget efter Forslag af et Flertal.

Under *Freds- og Ærekrænkelser* foreslog i Fjor Venstre og de Konservative med Ministerens Tilslutning at skærpe Straffen for *Ærefornærmelser*, naar de fremsættes under Forhold (i trykt Skrift el. lign.), hvorved de faar større Udbredelse eller hvorved det krænkende forøges. Det var ikke optaget i det i Aar forelagte Forslag, men indsattes i Folketinget efter Udvalgets og Ministerens Forslag. — Straffen for *Bagvaskelse* foresloges i Fjor skærpet, Fængsel indtil 2 Aar, og det var optaget i Forslaget i Aar.

I Kapitlet om *Berigelsesforbrydelser* var i Fjor af et Mindretal (Socialdemokrater og Axel Møller) foreslaaet en ny Paragraf om Indførelse af *Rapsribegrebet* (Ting af ringe Værdi); den var ikke optaget i Forslaget i Aar, og der fremkom ikke Forslag derom. — I Aar blev efter Forslag af Udvalget i Folketinget Strafferammen for *ikke grove Berigelsesforbrydelser* forhøjet for Gentagelsestilfælde, idet Straffen da kan stige til 3 Aar. Ligeledes forhøjedes Maksimum af Straffen for *ulovlig Omgang med Hittegods*. I Paragraffen

Berigelsesforbrydelser foresloges i Fjor af et Mindretal fremhævet som et dertil kvalificerende Tilfælde, at Tyverier er begaaet i større Antal, og det medtoges af Ministeren i Forslaget i Aar. I samme Paragraf foreslog Ministeren Maksimumsstraffen for Underslæb, Bedrageri m. v. forhøjet fra 6 til 8 Aar. — Ved *Brugstyverier* skærpedes i Folketinget de foreslaaede Bestemmelser, dels ved Fremhævelse af den betydelige Værdi som skærpene Omstændighed, dels ved Forhøjelse af Strafmaksimum, navnlig med Henblik paa Automobil-Brugstyverier.

Under *Andre strafbare Formuekrænkelser* ændredes i Landstinget efter Forslag af Udvalget og Ministeren de foreslaaede *Selvtægtsbestemmelser*, idet de saavel i Fjor som i Aar foreslaaede to Paragraffer herom sloges sammen og erstattedes med en Regel, svarende til den gældende Straffelovs § 116 »Den, som ulovligt tager sig selv til Rette, straffes med Bøde«, og det vedtoges, at Selvtægt ligesom nu skal paatales privat.

I Betænkningen fra Folketingsudvalget fremsattes nogle mere almindelige Bemærkninger, hvorved Opmærksomheden henleddes paa, at medens den gældende Straffelov ikke indeholder nogen Bestemmelse om, hvorvidt Reglerne i dens almindelige Del er anvendelige udenfor Lovens Omraade, hvorfor det har været overladt til Domstolene at afgøre, hvorvidt disse Regler kan anvendes ved Overtrædelser af Særlovgivningens Straffebestemmelser, indeholder Straffelovforslagets § 2 den Bestemmelse, at dens almindelige Del, for saa vidt ikke andet er bestemt, finder Anvendelse paa alle borgerlige strafbare Forhold. Under Hensyn hertil vil det være nødvendigt fremtidig ved ethvert Lovforslag, der indeholder Straffebestemmelser, at have for Øje, at det ikke uden en i det paagældende Retsforhold bundende Nødvendighed bør indeholde Regler, der afviger fra Reglerne i Straffelovens almindelige Del, og at dets Straffebestemmelser, fordi de suppleres af Reglerne i Straffeloven, delvis faar et andet og muligvis videregaaende Indhold, end hvad der direkte fremgaar af Lovteksten. Eksempelvis fremhævedes Reglerne om Forsøg og om Sammenstød af Lovovertrædelser. For at ikke den tilstræbte Enhed i Landets Straffelovgivning skal forspildes, vilde Udvalget derfor anse det for ønskeligt, at der fremtidig, for saa vidt et Lovforslag indeholder Straffebestemmelser, selv om disse kun er en Gentagelse af en ældre Lovs Regler, forhandles med Justitsministeriet om disse Bestemmelser, inden Lovforslaget forelægges Rigsdagene.

Endelig henledte Udvalget Opmærksomheden paa, at mange Bødemaksima udenfor Straffeloven, til Dels paa Grund af Lovenes Alder, er urimelig lave, samt at dette formentlig i særlig Grad vilde mærkes, hvis Straffelovforslagets Regler om Fastsættelse af Straf for flere Lovovertrædelser under eet (§§ 89 og 90) skulde anvendes paa Særlovgivningens Bødebestemmelser i den Skikkelse, som disse har nu. Af Hensyn hertil stillede Udvalget til Ikrafttrædelseslovforslaget Forslag om Ophævelse af alle Bødemaksima udenfor Straffeloven hvorved man vil kunne undgaa en Revision af Særlovgivningens Bøderegler, som af de anførte Grunde ellers vilde være tvingende nødvendig.

Venstremindretallet fremhævede, at naar det har stillet Forslag om eller været med til at stille Forslag om at udvide Omraadet for Fængselsnævnets Virksomhed, er det ud fra den Forudsætning, at denne nye Institution, der paa væsentlige Punkter kommer til at repræsentere forskelligartet Sagskundskab, lettere vil være i Stand til at handle ud fra den enkelte Persons Særejendommelighed. Paa den anden Side fandt Mindretallet i Institutionens Sammensætning tilstrækkelig Garanti for, at Lighedsafgørelsen for beslægtede Tilfælde Vedkommende bliver overholdt.

Dernæst udviklede Mindretallet i Betænkningen Grundene til, at det (med Undtagelse af enkelte Medlemmer) ikke foreslog Livsstraf og Tugthusstraf, og gjorde forskellige Bemærkninger om andre af de foreliggende Bestemmelser og Ændringsforslag. Endelig bemærkede Mindretallet, at samtlige dets Ændringsforslag til Kapitlerne om Forbrydelser i Familieforhold, mod Kønssædeligheden og mod Liv og Legeme »bygger paa den Opfattelse, at det vil være for farligt for de almene Samfundstilstande at slappe Straffebestemmelserne for meget«. Et tredje Mindretal (Elmqvist) — som udtalte, at Medforslagsstilleren til det paagældende Ændringsforslag, Fru Hauschultz, formentlig var enig i Betragtningerne, men grundet paa Fru Hauschultz Sygdom havde hendes Tiltrædelse ikke kunnet indhentes — udviklede udførligt det paagældende Ændringsforslag om Bevarelse af Dødsstraffen.

Landstingsudvalget bemærkede i Betænkningen med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorledes Paatalemyndigheden bør drage Grænsen for, hvornaar Tiltale frafalder i Medfør af § 31 (overfor unge Personer), og hvornaar Tiltale rejses under Hensyn til, at sigtede skønnes egnet for Ungdomsfængsel, at Afgørelsen heraf selvsagt maa bero paa de Erfaringer, som indvindes efter Lovens Ikrafttræden, men at man dog gaar ud fra, at Paatalemyndigheden, naar det drejer sig om de yngre Aldersklasser — i Overensstemmelse med hidtidig Praksis —, normalt vil frafalde Tiltale, imod at vedkommende undergives Opdragelsesforsorg.

Udvalget forudsatte endvidere, at den Omstændighed, at en ung Person er eller har været undergivet Værgeraadsforsorg, ikke i og for sig skal være til Hinder for, at han idømmes Ungdomsfængsel, navnlig naar han ikke er naaet op over de Aldersklasser, for hvilke dette efter den Praksis, som maatte danne sig, væsentlig anvendes. Udvalget gik endvidere ud fra, at Ungdomsfængsel, for saa vidt angaar de ældre Aldersklasser, vil blive anvendt i aftagende Grad, jo nærmere de paagældende er ved det 21. Aar.

Udvalget sluttede sig til den af Folketingsudvalget fremsatte Opfordring til Regeringen om at overveje, om der ikke var Grund til at søge Skattelovene ændret, saaledes at der kan idømmes Fængselsstraf for grovere Afgiftsbesvigelser overfor det offentlige, hvorved det vil blive muligt i Medfør af § 79 at frakende borgerlige Rettigheder for saadanne Lovovertrædelser.

De forskellige Partiers Ordførere var: I Folketinget L. D. Rasmussen (S.), Vagn Bro (V.), Pürschel (K.), Jesper Simonsen (R.) og Axel Dam (R. F.). Den sidste udviklede Retsforbundets Syn paa Straffeloven og ønskede forskellige Ændringer i Lovforslaget. De øvrige Ordførere udtalte alle Tilfredshed med det Hensyn, der af Ministeren var taget til det i Fjor af Udvalget gjorde Arbejde. — Ministeren betegnede ved Fremsættelsen Lovforslaget som »et fredeligt Arbejde af ikke-partipolitisk Karakter« og Haabet om Forslagets Gennemførelse.

I Landstinget var Ordførerne: Rytter (V.), Lewinsky (S.), Godskesen (K.) og Gunnar Fog-Petersen (R.), der alle udtalte sig ligesom Folketings-Ordførerne.

Ved 3. Behandling i Folketinget og ligeledes ved eneste Behandling udtalte Julin, at han ikke vilde stemme for Loven af Hensyn til den efter hans Mening for milde Behandling af visse Forbrydelser, Voldtægt, Barnemord, Fosterdrab, Fødsel i Dølgmaal, Blasfemi, og ved eneste Behandling afholdt Svend Nielsen sig ligeledes af samme Grund, som han udviklede i i Udvalgets Erklæring, fra at stemme.

Loven vedtoges i Folketinget ved 3. Behandling enstemmigt med 119 Stemmer, ved eneste Behandling med 89 Stemmer, i Landstinget enstemmigt med 61 Stemmer.

58. Lov om Ikrafttræden af Borgerlig Straffelov m.m. (Justitsminister *Zahle*). [A. Sp. 2387—C. Sp. 193, 1459, 1881].

Fremsat i *Folketinget* ¹¹/₁₀ (F. Sp. 166). 1. Beh. ⁵/₁₁ (F. Sp. 1621). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Borgerlig Straffelov (se Side 211). Betænkning (B. Sp. 145).

afgivet $1^{8/12}$. (Ordfører: Pürschel). 2. Beh. $8-10/1$ (F. Sp. 3754, 3801, 3878). 3. Beh. $23/1$ (F. Sp. 4361). *Oversendt til Lands-tinget*. 1. Beh. 29 og $31/1$ (L. Sp. 666, jfr. 565). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Borgerlig Straffelov (se Side 211). Betænkning (B. Sp. 1841) afgivet $28/3$. (Ordfører: Godskesen). 2. Beh. $2/4$ (L. Sp. 1463). 3. Beh. $4/4$ (L. Sp. 1581, jfr. 1578). *Tilbagesendt til Folketinget*. Udvalgets Erklæring (B. Sp. 2551) afgivet $8/4$. Eneste Beh. $11/4$ (F. Sp. 7255). *Loven stadfæstet 15. April 1930.* (Lov-Tid. Nr. 127).

Det af Ministeren fremsatte Lovforslag stemmede i det væsentlige med det af Justitsminister Rytter i Samlingerne 1927—28 og 1928—29 fremsatte Ikrafttrædelsesforslag, se Aarvog 1927—28, Side 399, men der var foretaget en Del Ændringer i det som Følge af Ændringer i Straffelovforslaget og andre af mere teknisk Art, og under Sagens Behandling undergik det ogsaa Forandring.

I § 1 bestemmes ligesom i tidligere Lovforslag, at Tidspunktet for Borgerlig Straffelovs Ikrafttræden fastsættes ved en af Justitsministeren mindst 6 Maaneder forud i Lovtidende indrykket Bekendtgørelse. Loven træder dog senest i Kraft den 1. Januar, som indtræder 2 Aar efter Udløbet af det Aar, hvori Loven stadfæstes. Samtidig med Borgerlig Straffelov træder nærværende Lov i Kraft.

I §§ 2 og 3 nævnes en lang Række Lovbestemmelser, der ophæves, og disse er naturligvis nu ført op til Dato.

§ 4 ophæver Loven om Æresoprejsning af 3. April 1868 og 14. Marts 1924, med Overgangsbestemmelse, idet disse Love finder Anvendelse med Hensyn til Straffedomme, som er afsagt inden Lovens Ikrafttræden. Der foretages i saa Henseende den Forandring i det hidtil gældende, at kgl. Resolution ikke udkræves til Meddelelse af Æresoprejsning efter Loven af 1868, idet denne fremtidig meddeles af Justitsministeren. Derhos bestemmes, at Ansøgerens Vandel ogsaa skal kunne oplyses paa anden Maade end ved de i samme Lovs § 2 omhandlede Attester, og at Justitsministeren skal kunne frafalde Tilvejebringelse af den i Lovens § 3 nævnte Erklæring fra vedkommende Kommunalbestyrelse. — § 5, der angaar Personer, overfor hvem der er truffet Foranstaltning efter Interneringsloven, er uforandret som tidligere. Det tidligere Lovforslags § 6, der ophævede Bødemaksima udenfor Straffeloven, var ikke medtaget i det forelagte Lov-

forslag som Følge af Forslaget om Indførelse af Dagsbods-systemet, men den tidligere § 6 genindsattes i Folketinget. — Lovens §§ 7—9 var overensstemmende med det forrige Lovforslag. — I § 10 indføjedes i Landstinget en Bestemmelse, der giver Adgang til at anvende Straf af Tvangsarbejde i Stedet for Indsættelse i Arbejdshus — saa længe saadant ikke er indrettet — overfor Alfonser o. l. I Folketinget tilføjedes, at alle Forbedringshusfanger skal være ens stillede overfor Afkortning i Straffetiden, og at Fængsel paa Vand og Brød fuldbyrdes efter de hidtil gældende Regler.

§ 11 (Lovens § 12) i Lovforslag af 1928 omhandlede Fængselsretten, der, som anført under Straffeloven, nu afløses af Fængselsnævnet, og i nærværende Lovforslag gaves derfor Regler om dettes Sammensætning, noget afvigende fra de tidligere som Følge af, at det er en administrativ Myndighed, og under Hensyn hertil foreslog Ministeren, at Fængselsdirektøren skulde være Formand for Nævnet, medens han efter det tidligere Forslag var menigt Medlem og Dommeren Formand. I Folketinget stilledes af et Flertal Forslag om at gøre Dommeren til Formand for Fængselsnævnet og ændrede dettes Sammensætning saaledes, at den i Forsorgsarbejdet for løsladte Fanger deltagende Person erstattes af en i Psykiatriuddannet Læge, medens en med Forsorgsarbejdet for unge eller fuldvoksne Mænd eller Kvinder beskæftiget Person tilkaldes som Raadgiver ved Behandlingen af Spørgsmaal, ved hvis Afgørelse Samarbejde med saadanne Personer er af Betydning. — Dette Ændringsforslag vedtoges med 87 Stemmer mod 34, men i Landstinget fandt atter Ændring Sted, og Loven bestemmer nu, at Fængselsnævnet bestaar af en Dommer som Formand, Direktøren for Fængselsvæsenet, en i Psykiatri uddannet Læge og en eller flere Personer, som deltager i Forsorgsarbejdet for unge Personer eller for løsladte Fanger. Formanden og de øvrige Medlemmer, bortset fra Direktøren for Fængselsvæsenet, saavel som en Stedfortræder for hvert af Nævnets Medlemmer beskikkes af Justitsministeren for 4 Aar ad Gangen. Stedfortræderen for Direktøren for Fængselsvæsenet skal være en Person, der er eller har været overordnet Tjenestemand ved Fængselsvæsenet. Ved kgl. Anordning fastsættes Antallet af de i Forsorgsarbejde deltagende Medlemmer samt Arten af de

Sager, i hvis Afgørelse hver af dem skal deltage. I Afgørelsen af hver enkelt Sag deltager Formanden, Direktøren for Fængselsvæsenet, Lægen og det af de øvrige Medlemmer, som er beskikket til at deltage i Afgørelsen af den paagældende Art af Sager, henholdsvis vedkommende Medlems Stedfortræder. I Tilfælde af Stemmelighed gør Formandens Stemme Udslaget.

Fængselsnævnet kan fordre fremstillet for sig de Personer, om hvem Bestemmelse skal træffes, og afæske dem Forklaring. Nævnet kan derhos med Varsel som i Straffesager indkalde andre Personer til at møde og afgive Forklaring for Nævnet. Udeblivelse uden lovligt Forfald straffes med Bøde. Retsplejelovens § 192 finder tilsvarende Anvendelse. Endvidere kan Nævnet gennem Anklagemyndigheden foranledige Personer afhørt som Vidner i Retten.

Fængselsnævnets Møder er ikke offentlige. Dets Afgørelser er endelige. Nærmere Regler for dets Virksomhed kan fastsættes ved kgl. Anordning.

§ 13, der giver Bestemmelser om Fortabelse af Arveret, var foreslaaet uforandret som tidligere, men ændredes i Folketinget, saa at den nu lyder:

»Den, som gør sig skyldig til Straf efter Borgerlig Straffelovs § 237 ved Drab eller Forsøg paa Drab eller efter §§ 244 eller 245 eller 246, jfr. § 241, ved Vold, der har Døden til Følge, fortaber for sin Person enhver Ret til at faa Arv, der var afhængig af den dræbtes Død.

Den, som øver Vold mod eller groft fornærmer en Slægtning i opstigende Linie eller undsiger eller truer ham som i Borgerlig Straffelovs §§ 75 og 266 omhandlet, bliver, naar den paagældende fremsætter Begæring derom, under en offentlig Sag at dømme til at have sin Arveret efter ham forbrudt.

Den forbrudte Arveret kan helt eller delvis tilbagegives den skyldige ved testamentarisk Bestemmelse.«

§ 17, om Afsoning af Underholdsbidrag, var foreslaaet som tidligere, men i Folketinget stilledes efter Henstilling af det af Justitsministeriet nedsatte Udvalg angaaende Underholdsbidrag Forslag om at foretage en Ændring af Bestemmelsen, hvorved det navnlig opnaas, at den bidragspligtige, hvis Bidrag forfalder halvaarsvis forud, ikke ved kun at betale en ringe Del af Bidraget skal kunne udskyde Afsoningen, indtil næste Halvaarsbidrag forfalder. Af Mathilde Hau-

schultz stilledes Underændringsforslag, hvis Vedtagelse vilde bevirke, at heller ikke den bidragspligtige, hvis Bidrag forfalder kvartalsvis forud, ved kun at betale en ringe Del af Bidraget kan udskyde Afsoningen, indtil næste Bidrag forfalder. Udvalgets øvrige Medlemmer kunde i og for sig tiltræde Forslagsstillerens Tanke, men da det nævnte Udvalg ogsaa behandler Spørgsmaalet om Inddrivelse af Underholdsbidrag, ansaas det for rettest ikke ved nærværende Lovforslag at ændre den paa dette Omraade gældende Ret, hvilket ikke skete ved Udvalgets ovenangivne Ændringsforslag. Dette vedtoges da, medens Underændringsforslaget forkastedes.

Under Hensyn til et til Straffelovforslaget stillet Ændringsforslag ændredes § 19, 1. Stykke, til at lyde: »Inden 5 Aar efter Borgerlig Straffelovs Ikrafttræden fremsætter Regeringen Lovforslag til Afgørelse af, i hvilket Omfang Frihedsstraffes Fuldbydelse udelukkende bør foregaa i Anstalter, der tilhører Staten eller dog staa under dens Styre (Statsanstalter).«, og det tilføjedes i Betænkningen: »Det forudsættes, at Justitsministeren, indtil den i Paragraffen ommeldte Lovgivning er gennemført, anordner den størst mulige Ensartethed i Henseende til Strafafsoning i de Anstalter, som ikke ledes af Staten.«

59. Lov om Tillæg til Lov Nr. 101 af 17. Marts 1922 om Biografteatervæsenets Ordning. (Justitsminister *Zahle*). [A. Sp. 4661—C. Sp. 319, 1199].

Fremsat i *Folketinget* 17/1 (F. Sp. 4131). 1. Beh. 30/1 (F. Sp. 4652). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Lundberg, F. K. Madsen [Form.], M. K. Sørensen, Bjerring, J. P. Larsen [Skr.], Hauberg, Kammersgaard, Elna Munch, Tange, Svend Nielsen, Hans Jacob Sørensen, Arnth Jensen, Edvard Sørensen, Carlsen-Skiødt og C. J. F. Sven). Betænkning (B. Sp. 691) afgiven 13/2. (Ordfører: Lundberg). 2. Beh. 18/2 (F. Sp. 5244). 3. Beh. 19/2 (F. Sp. 5279). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. 28/2 (L. Sp. 937). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (H. C. Andersen, Andrea Brochmann, Marie Christensen, Frøkjær, Godskesen, Marie Hjelder, Albert Jensen, H. P. Jensen, Johannes Jensen, M. C. Jensen [i hans Sted fra 12/3: Rytter], Laurits Knudsen, Carl F. Madsen,

Rs. Nielsen, Elisa Petersen [Form] og Stumph). Betænkning (B. Sp. 1513) afgiven $1\frac{9}{3}$. (Ordfører: Elisa Petersen). 2. Beh. $2\frac{1}{3}$ (L. Sp. 1134). 3. Beh. $2\frac{6}{3}$ (L. Sp. 1241). *Loven stadfæstet 31. Marts 1930.* (Lov-Tid. Nr. 97).

Ved Loven indføjes et nyt 3. Stykke i § 3 — der omhandler Bevillingernes Varighed — i Loven af 17. Marts 1922 om Biografteatervæsenets Ordning, nemlig følgende Bestemmelse:

»Uanset foranstaaende Bestemmelser kan Justitsministeren fastsætte, at Bevillinger, der meddeles eller fornyes i Tiden fra 1. Januar 1930 til 31. December 1931, vil være at udfærdige med Gyldighed for et Aar. Ved Fornyelse af en Bevilling, der tidligere har været meddelt flere Bevillingshavere i Forening, kan Justitsministeren, hvis Omstændighederne taler derfor, bestemme, at en af Bevillingshaverne skal være den ledende ved Bevillingens Udøvelse, saaledes at den paagældende træffer Afgørelse vedrørende Teatrets Drift og alene bærer det kunstneriske Ansvar for Teatrets Ledelse.«

I de 2 sidste Rigsdagssamlinger har af Ministeren været fremsat Forslag til Lov om Biografteatervæsenets Ordning, fremsat i Henhold til § 15 i Lov om Biografteatervæsenets Ordning af 17. Marts 1922, hvorefter Forslag til Revision af Loven forelægges Rigsdagen i Samlingen 1927—28, se senest Aarbog 1928—29, Side 330. I denne Rigsdagssamling har Justitsministeriet imidlertid under Hensyn til den Udvikling, som Filmstéknikken paa Grund af Tone- og Talefilmens Fremkomst har gennemgaaet i de sidste Aar — hvilken Udvikling antagelig vil blive fortsat ogsaa i de nærmest kommende Aar, uden at det for Øjeblikket kan overses, paa hvilken Maade Udviklingen nærmere vil forme sig —, anset det for mindre hensigtsmæssigt paa nærværende Tidspunkt at skride til en Revision af Loven. Særlig naar henses til Filmens store samfundsmæssige Betydning og dens Anvendelse i Undervisningens og Oplysningens Tjeneste, er det efter Justitsministeriets Skøn af største Betydning, at der ikke i en Overgangsperiode træffes Foranstaltninger, som vil kunne virke hemmende paa en sund Udvikling af Biografteatervæsenet i Tilslutning til de Muligheder, som Teknikkens Fremskridt maa antages at ville aabne Plads for. Paa den anden Side ansaa Ministeriet det for ønskeligt, at Lovgivningsmagten og Administrationen, naar Forholdene har afklaret sig saaledes, at der er Mulighed for at danne sig et Overblik over Hovedlinierne for den fremtidige Udvikling, staar frit, saaledes at de Ændringer i den gældende Lov, som

Udviklingen maatte have gjort nødvendige eller naturlige, til den Tid vil kunne gennemføres hurtigst muligt, uden at Hensynet til Bevillingshaverne nødvendiggør en længere Overgangsperiode. I Overensstemmelse hermed foreslog Ministeren en Tilføjelse til den gældende Lov, svarende til 1. Punktum af den ovenfor gengivne nye Bestemmelse. Resten af denne indsattes efter Forslag af Folketingets Udvalg med Ministerens Tilslutning.

Udvalget modtog fra »Fællesrepræsentationen for Danmarks Biografteatre« og »Foreningen af Biografteatre paa Landet« indtrængende Anmodning om at optage Spørgsmaalet om en Nedsættelse af Bevillingsafgiften, der hævdes at være meget tyngende for Teatrene. Skønt Udvalget havde Sympati for en Ændring af § 14 i den gældende Lov og for den af den førstnævnte Fællesrepræsentation foreslaaede nye Skala, gav Udvalget dog, idet Ministeren ikke ønskede en stykkevis Revision af Loven, Afkald paa at stille Forslag herom i Erkendelse af, at den i Øjeblikket stedfindende Udvikling af Tale- og Tonefilmen gør det ønskeligt at se Tiden an. Som de økonomiske Forhold imidlertid har udviklet sig for Biografteatrene (navnlig i Provinsen), henstillede hele Udvalget til Justitsministeren, at en Revision af Loven om Biografteatervæsenets Ordning saa vidt muligt ikke udskydes længere end til Samlingen 1930—31.

Derhos udtalte Udvalget i Betænkningen, at det har haft sin Opmærksomhed henvendt paa, at Dobbeltbevillingerne i flere Tilfælde har virket ikke blot uheldigt, men urimeligt, i hvilken Henseende nævnes, at Bevillingsindehavere har haft Ophold i Udlandet i Aarevis. Dette fandt Udvalget stridende mod alle Forudsætninger og henstillede indtrængende til Justitsministeren om ikke at forny Bevillinger til Bevillingshavere, der har været bortrejst i længere Tid, uanset om de paagældende under deres Fraværelse maatte have bevaret Bopæl her i Landet.

Endelig erholdt Udvalget Ministerens Tilsagn om, at saafremt der maatte findes Bevillingshavere, hvis Kontrakter med Kapitalindskyderne er af en saadan Karakter, at en Fornyelse af Bevillingen paa kun et Aar kan volde dem økonomiske Vanskeligheder, vil Ministeren i intet Tilfælde træffe Afgørelser til Skade for Bevillingshaverne.

Landstingsudvalget udtalte i sin Betænkning, »at selv om Udvalget ganske kan slutte sig til den Opfattelse, at Bevillingshavere ikke kan tage Ophold i Udlandet for længere Tid, maa Udvalget dog mene, at saafremt en Bevillingshaver har været bortrejst i den Formening at have Politimyndighedernes Tilladelse og for at uddanne sig i Forhold vedrørende Biografvæsenet, vil dette ikke være Grundlag for at nægte

vedkommende Fornyelse af Bevillingen«. Udvalget henstillede derfor til Ministeren at undersøge hvert enkelt Tilfælde, inden Afgørelse træffes. Ministeren lovede at følge denne Henstilling.

60. Lov om midlertidig Ændring af og Tillæg til Lov af 15. Maj 1875 om Tilsyn med fremmede og rejsende m. m. (Justitsminister *Zahle*). [A. Sp. 4665—C. Sp. 537, 1295].

Fremsat i *Folketinget* 17/1 (F. Sp. 4132). 1. Beh. 30/1 (F. Sp. 4656). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Hans Rasmussen [Sekr.], Knud Hansen, J. I. Jørgensen, L. D. Rasmussen [Form.], Hinrichsen, F. K. Madsen, Gerhard Nielsen, Povlsen, Christensen [Høng], Svend Nielsen, Chr. Ernst Christensen, Søren P. Larsen [i hans Sted indtraadte 5/2 Vagn Bro], Julin, Drachmann og A. C. D. Petersen). Betænkning (B. Sp. 1443) afgiven 14/3. (Ordfører: Hans Rasmussen). 2. Beh. 18/3 (F. Sp. 5883). 3. Beh. 20/3 (F. Sp. 5974). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. 27/3 (L. Sp. 1289). 2. Beh. 28/3 (L. Sp. 1313). 3. Beh. 28/3 (L. Sp. 1315). *Loven stadfæstet 31. Marts 1930.* (Lov-Tid. Nr. 90).

Loven, der afløser Lov Nr. 57 af 31. Marts 1928 (se Aarvog 1927—28, Side 221), hvis Gyldighed ophører med Udgangen af Marts 1930, indfører yderligere nogle Lempelser i de under Krigen indførte og senere delvis opretholdte strenge Pasregler. Disse er ved administrativ Foranstaltning paa forskellige Maader mildnet, siden Loven af 1928 vedtoges, og Ministeriets Bestræbelser gaar ud paa at lempe dem saa meget, som Forholdet til andre Stater gør det muligt. I Bemærkningerne til Lovforslaget oplyses, at Visumtvangen er nu ophævet overfor Japan, Czekoslovakiet og de Forenede Stater i Nordamerika. Med Sverige er der sluttet Overenskomst om Anvendelse af 3 Dages »Pasbiller« i Grænsetrafikken, og en lignende Overenskomst er afsluttet med Tyskland. Endelig er der paa Grundlag af et Udkast, der blev udarbejdet af en i April 1929 i Stockholm afholdt Konference, afsluttet Overenskomst mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om, at der til Besøgsrejser mellem disse Lande i Stedet for Pas kan benyttes et særligt Legitimationsdokument, »Nordisk Rejsekort«, der gælder i 6 Maanedes

er let at erhverve og kun betales med 25 Ø. De nye Bestemmelser, der ved Loven indføres i den efter Loven af 1928 gældende Tilstand, gaar væsentlig ud paa:

Den Tid, 4 Maaneder, i hvilken det efter den gældende Lov er tilladt Udlændinge, der ikke tager Arbejde, Stilling eller anden Beskæftigelse, uden særlig Tilladelse at opholde sig her i Landet, udvides til 6 Maaneder, og der gives Justitsministeren en udtrykkelig Bemyndigelse til at træffe Aftale med fremmede Regeringer om gensidige Lempelser i Reglerne om Arbejdstilladelse, for saa vidt angaar Statsborgere i en af de kontraherende Stater, der i *Uddannelsesøjemed* agter at tage Arbejde i den anden Stat.

Paa Foranledning af Dansk Arbejdsgiverforening og Industriraadet udtales det i Loven, at »simpel Uagtsomhed« hos en Arbejdsgiver, hos hvem en Udlænding uden behørig Opholdstilladelse har taget Arbejde, ikke straffes. — Reglerne om Meldepligt for Logigivere ændres noget, idet de fremtidig lyder saaledes:

Den, som for Vederlag yder nogen Nattelogi, eller den offentlige Institution, som uden Vederlag huser ubekendte eller omvandrende Personer, er pligtig at afæske disse Oplysning om deres fulde Navn, Fødselsaar og -dag, Fødested, Stilling og sidste Opholdssted samt faste Bopæl. For Udlændinge søges endvidere Oplysning om deres Legitimation. De modtagne Oplysninger stilles til Politiets Raadighed.

Politiet kan paalægge Hotelejere, Gæstgivere og Værter i Logihuse og Pensionater foruden at give daglige Anmeldelser at føre en af Politiet autoriseret Protokol, der til enhver Tid skal være til Gennemsyn for Politiet. Justitsministeren træffer nærmere Bestemmelse med Hensyn til de i nærværende Paragraf omhandlede Anmeldelsers Indhold og Tidspunktet for deres Afgivelse m. m.

Loven gælder til 31. Marts 1932.

Efter Forslag af Folketingsudvalget vedtoges nogle mindre Ændringer i det af Ministeren forelagte Lovforslag, og paa Foranledning af Udvalget erklærede Ministeren sig villig til at tage Initiativ til Optagelse af nye Forhandlinger med Sverige med Henblik paa Ophævelse af Paskontrollen for rejsende mellem Sverige og Danmark.

61. Lov om Forsikringsaftaler. (Justitsminister Zahle). [A. Sp. 2689—C. Sp. 257, 1217, 1311].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{6}{11}$ (L. Sp. 143). 1. Beh. $\frac{13}{11}$ (L. Sp. 148). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bækgaard, Ludvig Christensen, Ellinger [Skr.], Jepsen Christensen, M. C. Jensen, H. P. Johansen, Thomas Larsen, Lewinsky, Lyngsø, Jørgen Møller, Rs. Nielsen, Johannes Pedersen, Rytter [Form.], Schovelin og Veistrup). Betænkning (B. Sp. 545) afgiven $\frac{5}{2}$. (Ordfører: Rytter). 2. Beh. $\frac{12}{2}$ (L. Sp. 726). 3. Beh. $\frac{14}{2}$ (L. Sp. 743). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{25}{2}$ (F. Sp. 5450). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Gerhard Nielsen, Fr. Andersen [Kh.-Frb. ø. Stkr.], Weygaard [Form.], Chr. Hansen, Andreasen [Næstved], Marinus Sørensen [Skr.], E. Friis, Andreasen [Forsinge], Elmquist, Slebsager, Hedelund, Fuglsang, Koefoed, Grathwohl og Fibiger). Betænkning (B. Sp. 1659) afgiven $\frac{22}{3}$. (Ordfører: Gerhard Nielsen). 2. Beh. $\frac{26}{3}$ (F. Sp. 6365). 3. Beh. $\frac{28}{3}$ (F. Sp. 6452). *Tilbage-sendt til Landstinget*. Udvalgets Erklæring (B. Sp. 1893) afgiven $\frac{28}{3}$. Eneste Beh. $\frac{1}{4}$ (L. Sp. 1371). *Loven stadfæstet 15. April 1930.* (Lov-Tid. Nr. 129).

Loven er i alt væsentligt enslydende med det i forrige Rigsdagssamling forelagte Lovforslag, se Aarvog 1928—29, Side 336, hvor dens Hovedindhold er gengivet. Lovforslaget blev i Aar forelagt i samme Skikkelse, bortset fra nogle formelle Ændringer, og det undergik kun faa Forandringer. Under dets Behandling i Landstinget vedtoges efter Forslag af Udvalget og med Ministerens Tiltræden bl. a. følgende Ændringsforslag:

Lovens § 1, 1. Stykke, om Omraadet for Lovens Anvendelse omredigeredes og lyder saaledes: »Denne Lov finder Anvendelse paa Forsikringsaftaler, der indgaas med Forsikringsaktieselskaber, gensidige Forsikringsselskaber eller andre Selskaber og Institutioner, der driver Forsikringsvirksomhed.« Regelen i Lovens § 3 om dens deklaratoriske Karakter affattedes saaledes: »Denne Lovs Bestemmelser kommer, for saa vidt de ikke udtrykkeligt er erklæret for ufravigelige eller deres Ufravigelighed følger af andre Retsregler, kun til Anvendelse, hvis ikke andet er udtrykkeligt aftalt eller maa anses indeholdt i Aftalen.« I § 19 ændredes Aldersgrænsen fra 15 Aar til 14 Aar; det drejer sig om Personer, der forsætlig

eller uagtsomt fremkalder Forsikringsbegivenheden og derved i visse Tilfælde mister Kravet efter Forsikringen, hvilket efter § 19 ikke gælder, naar den paagældende er under 14 Aar. — I § 37 indsattes efter Bestemmelsen om Fradrag for Værdiføringelse paa Grund af Alder m. v. følgende nye Stykke: »Ved Indbogenstande, personlige Brugsgenstande o. lign. sker der dog kun Fradrag for Værdiføringelse ved Alder og Brug, for saa vidt Genstandenes Nyttевærdi for den sikrede derved er væsentlig nedsat.« (Dette Forslag var ikke tiltraadt af Schovelin). — Ligeledes indsattes i § 75 efter Ønske af Søforsikringsselskaberne og Rederne samt samtlige danske Dispachører i Overensstemmelse med hidtidig Ret og Praxis forud for Paragraffens almindelige Regel om Ansættelse af Værdien af forsikrede Varer ved Søforsikring følgende to nye Stykker: »Forsikringsværdien af et Skib er den Værdi, Skibet havde paa det Tidspunkt, da Selskabets Ansvar begyndte.

Hvis et Skib, da Forsikringsaftalen blev truffet, er ansat til en bestemt Værdi (takseret Police), er saadan Ansættelse bindende for Selskabet, for saa vidt det ikke godtgør, at den ansatte Værdi overstiger, hvad der med Rimelighed kan anses som Forsikringsværdien.«

I Betænkningen udtales om dette Forslag: »Som Følge af de foreslaaede Regler skal der altsaa uanset Bestemmelsen i § 39 ved Opgørelsen af Erstatning for et forlist eller havareret Skib ses bort fra de Prisforandringer, der er foregaaet, efter at Forsikringen er traadt i Kraft, og Selskabet kan kun forlange Taksten nedsat, naar det kan bevise, at der fra Begyndelsen af har foreligget Overforsikring.«

I § 83 ændredes Procenttallet for den Del af Forsikringssum for Indbo, der skal dækkes ved Brandskade, indtraadt, medens de forsikrede Genstande midlertidig befinder sig andetsteds end angivet i Policen, fra 50 til 15, da Lovforslagets Regel efter det for Udvalget oplyste vilde medføre en betydelig Præmieforhøjelse. — Endelig tilføjedes § 104, der handler om, til hvem ved Dødsfald en Kapitallivsforsikring skal udbetales, følgende nye Stykke: »Har nogen, forinden Forsikringssummen i Medfør af § 102 er udbetalt til den begunstigede, overfor Selskabet ved Forevisning af Vielsesattest, Skifteudskrift eller lignende behørigt godt-

gjort at høre til Forsikringstagerens i 2. Stykke nævnte efterladte og i denne Egenskab gjort Indsigelse mod, at saadau Udbetaling sker, maa Selskabet ikke udbetale Forsikringssummen, forinden det ved Forlig eller retslig Afgørelse mellem den begunstigede og de efterladte er bragt paa det rene, hvem der har Ret til Forsikringssummen. Dog har Selskabet altid Ret til at udbetale til den begunstigede indtil $\frac{1}{3}$ af Forsikringssummen eller, saafremt han besørger Forsikringstagerens Begravelse, et passende Beløb til Bestridelse af Udgifterne til denne.«

I Betænkningen udtales herom: »Ifølge det foreslaaede Ændringsforslag frigøres Selskabet altid ved at udbetale Forsikringssummen til den begunstigede, medmindre Forsikringstagerens efterladte Ægtefælle og Livsarvinger forinden Udbetalingen under Forevisning af behørig Legitimation gør Indsigelse derimod. Det følger derhos af Regelen, at den begunstigede og de efterladte, naar saadan Indsigelse er sket, indbyrdes maa søge afgjort, i hvilket Forhold de har Ret til Forsikringssummen, forinden de kan kræve den udbetalt af Selskabet. Da en Person efter de gældende arveretlige Regler altid kan disponere over $\frac{1}{3}$ af sin Formue, har man dog givet Selskabet Ret til altid at udbetale indtil $\frac{1}{3}$ af Forsikringssummen til den begunstigede. Man har herved af praktiske Grunde ment at kunne bortse fra det Tilfælde, hvor der baade efterlades Ægtefælle og Livsarvinger, og hvor Ægtefællen gør gældende, at Forsikringssummen hører til Fællesboet. Endelig har man anset det for naturligst, at Forsikringssummen altid bør kunne benyttes til Dækning af rimelige Begravelsesudgifter.«

I Folketinget indsattes efter Forslag af Ministeren og med Udvalgets Tilslutning i § 20 en Bestemmelse om, at det kan aftales, at der gives Forsikringselskaberne Ret til at fradrage indtil 5 pCt. i Erstatningen, for saa vidt det drejer sig om Skade, forvoldt af Forsikringstageren ved simpel Ugatsomhed. — I § 104 ændredes derhos Regelen om Udbetaling af Kapitalforsikring til den begunstigede derhen, at Bestemmelsen kun gælder, naar denne ikke er den forsikredes Tvangsarving. Lovens § 104 lyder nu i dens Helhed saaledes: »Naar ingen begunstiget er indsat, og Forsikringssummen skal udbetales ved Forsikringstagerens Død, tilfalder den hans Dødsbo.

Har Forsikringstageren indsat en begunstiget, som ikke

er hans Tvangsarving, og efterlader han sig Ægtefælle, Livsarvinger eller arveberettigede Adoptivbørn eller disses Livsarvinger, skal Forsikringssummen, for saa vidt angaar de nævnte Personers Ret til Boslod og Tvangsarvelod, behandles som tilhørende Dødsboet og som tillagt den begunstigede ved Testamente. Dette gælder dog ikke, saafremt Forsikringstageren har givet Afkald paa sin Ret til at tilbagekalde Indsættelsen af den begunstigede.

Har nogen, forinden Forsikringssummen i Medfør af § 102 er udbetalt til den begunstigede, overfor Selskabet ved Forevisning af Vielsesattest, Skifteudskrift eller lignende behørigt godtgjort at høre til Forsikringstagerens i 2. Stykke nævnte efterladte og i denne Egenskab gjort Indsigelse mod, at saadan Udbetaling sker, maa Selskabet ikke udbetale Forsikringssummen, forinden det ved Forlig eller retslig Afgørelse mellem den begunstigede og de efterladte er bragt paa det rene, hvem der har Ret til Forsikringssummen. Dog har Selskabet altid Ret til at udbetale til den begunstigede indtil en Trediedel af Forsikringssummen eller, saafremt han besørger Forsikringstagerens Begravelse, et passende Beløb til Bestridelse af Udgifterne til denne.«

I Betænkningen fra Landstingsudvalget udtaltes, at man særlig, foruden de stillede Ændringsforslag, havde drøftet to Spørgsmaal af mere principiel Betydning, og om hvilke man til sidst opgav at stille Ændringsforslag.

Det ene var Spørgsmaalet om at undtage de gensidige Forsikringsselskaber fra Loven, det andet om Lovforslagets Regler bør gøres ufravigelige i videre Omfang end sket. — Angaaende § 23, hvori fastsættes, at Domstolene kan bestemme, at Forsikringssummen skal erlægges uanset en modsat Aftale om Følgen af svingagtigt Forhold, udtaltes i Betænkningen: »at Hensigten med denne Paragraf ikke er at fastslaa, at hvor der foreligger svingagtigt Forhold, skal vedkommende desuagtet have fuld Erstatning for den virkelig lidte Skade, men derimod, at Domstolene og ikke Ledelsen skal afgøre Spørgsmaalet, idet det ellers let vil komme til at gaa ud over vedkommendes Kreditorer og derved ødelægge Muligheden for Kredit. Den vedkommendes Strafansvar for det svingagtige Forhold berøres ikke af Paragraffen.«

Folketingsudvalget udtalte i sin Betænkning, at man for at faa Loven gennemført havde frafaldet Særønsker, og et Mindretal, Venstre og Konservative, tilføjede, at det »kunde have ønsket, at den af Justitsministeren i § 20 (se ovenfor)

foreslaaede Procentsats var sat til 10 i Stedet for 5, samt at § 37, 2. Stykke, (se ovenfor), var udgaaet, idet man er ængstelig for, at denne Bestemmelse skal kunne føre til urimelige Erstatningskrav. Under Hensyn til den paa § 104 opnaaede Indrømmelse, hvorefter Tvangsarvinger ubetinget kan indsættes som begunstigede, og til, at der dog nu fastsættes i § 20 en Ret til en Nedsættelse af Betalingen med 5 pCt. ved simpel Uagtsomhed, har Mindretallet i Erkendelse af de Indrømmelser, der saaledes er opnaaet, og da Mindretallet ikke alene vilde være i Stand til at gennemføre de nævnte Særønsker, frafaldet disse.«

Loven vedtoges enstemmigt i begge Ting.

62. Lov om Ændring i Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916. (Justitsminister *Zahle*). [A. Sp. 5785—C. Sp. 355, 523].

FremSAT i *Landstinget* $\frac{5}{2}$ (L. Sp. 678). 1. Beh. $\frac{14}{2}$ (L. Sp. 744). 2. Beh. $\frac{19}{2}$ (L. Sp. 766). 3. Beh. $\frac{21}{2}$ (L. Sp. 797). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 5818). 2. Beh. $\frac{14}{3}$ (F. Sp. 5853). 3. Beh. $\frac{18}{3}$ (F. Sp. 5880). *Loven stadfæstet 31. Marts 1930.* (Lov-Tid. Nr. 94).

Ved Loven forlænges, i Overensstemmelse med hvad der var foreslaaet i det i forrige Samling forelagte Lovforslag om Ændringer i Lov om Rettens Pleje, den Tidsfrist — 10 Aar fra Lovens Ikrafttræden, altsaa indtil 30. September 1929 —, indenfor hvilken der efter Retsplejelovens § 1029 er Hjemmel til midlertidig af beskikke Personer, der ved Lovens Ikrafttræden havde eller havde haft Autorisation til som Fuldmægtige for en Retsembudsmand at udføre visse af de denne paahvilende Forretninger, til at beklæde et Underdommerembede eller et Politimesterembede, uanset at de kun har Karakteren »Ej ubekvem« eller »2. Karakter« ved den juridiske Fællesprøve eller den tidligere eller nuværende juridiske Eksamen for ustuderede. Fristen forlænges nu til 31. Marts 1935.

63. Lov angaaende Fuldmægtige ved Underretterne udenfor København m. m. (Justitsminister *Zahle*). [A. Sp. 3621—C. Sp. 1291, 1965].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{4}{12}$ (L. Sp. 232). 1. Beh. $\frac{18}{12}$ (L. Sp. 401). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (*J. V. Christensen* [Form.], *Degnbol*, *Effersøe*, *Frøkjær*, *Gisselbæk*, *Godskesen* [Skr.], *A. P. Hansen*, *Jefsen Christensen*, *Josiassen*, *Lewinsky*, *Jørgen Møller*, *Hans Nielsen*, *Henrik Nielsen*, *Johannes Pedersen* og *Rytter*). Betænkning (B. Sp. 1675) afgiven $\frac{22}{3}$. (Ordfører: *J. V. Christensen*). 2. Beh. $\frac{26}{3}$ (L. Sp. 1241). 3. Beh. $\frac{28}{3}$ (L. Sp. 1312). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{1}{4}$ (F. Sp. 6545). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (*Trier* [Skr.], *Hans Rasmussen*, *Gerhard Nielsen*, *Knud Hansen*, *P. Mortensen*, *Fr. Andersen* [Holbæk A.], *L. D. Rasmussen*, *Jesper Simonsen* [Form.], *Vejen*, *Hedelund*, *Vagn Bro*, *Christensen* [Hong], *Elmquist*, *Pürschel* og *C. J. F. Sven*). Betænkning (B. Sp. 2529) afgiven $\frac{5}{4}$. (Ordfører: *Jesper Simonsen*). 2. Beh. $\frac{10}{4}$ (F. Sp. 7176). 3. Beh. $\frac{12}{4}$ (F. Sp. 7286). *Loven stadfæstet 15. April 1930*. (Lov-Tid. Nr. 128).

Lovens Indhold er følgende:

§ 1. Senest 1. April 1935 vil der ved Underretterne udenfor København være at statsansætte Fuldmægtige, hvis Antal fastsættes ved Normeringsloven. Disse Fuldmægtige, der skal opfylde de i Retsplejeloven for midlertidig Beskikkelse i Dommerembede fastsatte Betingelser, ansættes og afskediges af Justitsministeren efter Indstilling af vedkommende Dommer. Lønningerne fastsættes ved særlig Lov, der skal indeholde Bestemmelse om Retten til at medregne Tjeneste i tidligere lignende Stilling ved Beregning af Tjenesteaalder. Forslag til en saadan Lov skal forelægges senest i den ordinære Rigsdagssamling 1930—31. De her nævnte Fuldmægtige er som Tjenestemænd undergivet de almindelige Regler i Lov Nr. 126 af 27. Juni 1927 om Statens Tjenestemænd og tillige de særlige Regler i samme Lovs § 342, 1. Stykke.

§ 2. Bestemmelse om Antal og Lønning af Fuldmægtige, som ikke i Henhold til § 1 statsansættes, fastsættes i Forbindelse med Medhjælpssummerne for det øvrige paa Dommerkontorerne ansatte Personale.

Det er ikke tilladt de i 1. Stykke omhandlede Fuldmægtige eller det øvrige Personale paa Dommerkontorerne at drive privat juridisk Virksomhed som Erhverv eller være økonomisk interesseret i saadan Virksomhed og ikke heller ved anden privat Virksomhed at have Beskæftigelse, som kan være egnet til at fremkalde Tvivl om den uheldede Udførelse af vedkommendes Arbejde paa Dommerkontoret.

§ 3. Lovens § 2, 2. Stykke, gælder fra Lovens Ikrafttræden for de Dommerfuldmægtige, der er ansat under Forudsætning af, at de ikke driver privat Virksomhed, saavel som for alle de Fuldmægtige, der ansættes eller genansættes efter nævnte Tidspunkt. For de øvrige Dommerfuldmægtige gælder Regelen fra 1. April 1935. For Dommerkontorerne øvrige Personale gælder Bestemmelsen fra det Tidspunkt, da der ikke paa vedkommende Kontor findes nogen til privat Praksis berettiget Fuldmægtig.

§ 4. Fra det Tidspunkt, da der ikke paa et Dommerkontor findes nogen til privat Praksis berettiget Fuldmægtig, skal vedkommende Kontor være forpligtet til at udføre følgende juridiske Forretninger som Retshjælp for Publikum, nemlig:

1. Anmeldelser, Andragender og Indberetninger til Skifteretten, saasom angaaende Hensiddende i uskiftet Bo, Overtagelse af Bo til privat Skifte og Arveafgift, Opgørelse efter § 78 i Lov Nr. 155 af 30. November 1874 om Skifte af Dødsbo og Fællesbo m. v., Fortegnelse over Boets Indgæld og Udgæld i Henhold til § 4 i Lov Nr. 156 af s. D. om Betalingen for de til Skiftevesenet henhørende Forretninger m. m., Anmeldelse af Fordringer i et Bo, Andragender om Værgesbeskikkelse, Affattelse af Begæring om Umyndiggørelse eller om Ophævelse af Umyndiggørelse og den rent formelle Affattelse af Skøder, Pantebreve og andre retslige Dokumenter, derunder Testamenter.

2. Stævninger i de i Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916 § 225, Nr. 1, 4 og 11, jfr. Lov Nr. 300 af 30. Juni 1922 § 22, nævnte Sager, for saa vidt der ikke er Adgang til at opnaa Rettens Bistand efter den nævnte Lovs § 425, 1. Stykke.

Afvisning af en Begæring om Udførelse af de her nævnte juridiske Forretninger kan paakæres til Landsret inden 14 Dage efter Afvisningen. Saafremt Kæremaalskendelsen giver

den kærende Medhold, skal det i Kendelsen bestemmes, at den i Anledning af Kæremaalet erlagte Retsafgift tilbagebetales.

Justitsministeren bemyndiges til at fastsætte Takster for Dommerkontorets Udførelse af de i 1. Stykke nævnte Forretninger. Taksterne vil være at fastsætte under Hensyn dels til Forretningens Art, dels til Værdien af det, som Forretningen angaar. Udbyttet heraf tilfalder Statskassen.

§ 5. Fra 1. April 1933 overgaar Tilsynet med og Revisionen af de af Eksekutorer behandlede Dødsboer udenfor København fra Amtmanden til vedkommende Skifteret. § 3, 3. Stykke, i Lov Nr. 119 af 20. April 1926 om Tilsyn med de af Eksekutorer behandlede Dødsboer ophæves.

Efter § 6 gælder Loven ikke for Færøerne.

Det af Ministeren fremsatte Lovforslag havde samme Skikkelse som det i forrige Rigsdagssamling forelagte, se Aarvog 1928—29, Side 322, med følgende Afvigelser: Det Tidspunkt, inden hvilket Dommerfuldmægtige senest vil være at statsansætte, var udskudt et Aar, nemlig til 1. April 1933, idet det vil være nødvendigt at kunne raade over en vis Tid til Gennemførelse af Bestemmelser om Dommerfuldmægtigenes Lønninger og Normering samt de dermed i Forbindelse staaende Spørgsmaal, ligesom de af de nuværende Dommerfuldmægtige, der driver privat Virksomhed, har Krav paa en passende Tid til at afvikle deres private Praksis.

§ 4, 1. Stykke, Punkt 1, se Lovens Indhold, var »affattet saaledes, at hele Vægten lægges paa, at den paagældende Sag skal være klar og enkel, saaledes at Dommerkontorets Virksomhed kun kommer til at bestaa i den rent formelle Affattelse af Dokumenterne, derimod ikke i Raadgivning og Vejledning med Hensyn til selve den Sag, f. Eks. den Ejendomsandel, det drejer sig om.«

Efter denne Affattelse fandtes det ikke paakrævet at medtage den i Paragraffens tidligere Punkt 3 optagne Bemyndigelse for Justitsministeren til at paalægge Dommerkontorerne at udføre ogsaa andre juridiske Forretninger af tilsvarende Art.

Da der var rejst Tvivl om, hvorvidt Klage over et Dommerkontors Afvisning af en Begæring om Udførelse af de i Paragraffen omhandlede juridiske Forretninger skulde gøres gældende ved Kære til Landsretten eller ved Klage til Ministeriet, var for at afskære denne Tvivl indsat som nyt Stykke en Bestemmelse om, at saadan Afvisning kan paakæres til Landsretten.

Ved 1. Behandling i Landstinget anbefaledes Lovforslaget af Venstres Ordfører, Rytter, med nogen Tvivl om, hvorvidt Lovens Ikrafttræden ikke burde udskydes noget, ligesom Socialdemokraternes og de Radikales Ordførere, henholdsvis Josiassen og Hans Nielsen, anbefalede Lovforslaget. De Konservatives Ordfører, Godskesen, kunde ikke gaa med til § 4, men erklærede sig villig til i Udvalget at deltage i Forhandlinger for at finde en Formulering, som kunde samle de forskellige Anskuelser.

I Udvalgets Betænkning udtales angaaende nogle i forskellige Henvendelser til det fremsatte Ønske, at man har ikke ment det nødvendigt, at der forud for Lovforslagets Vedtagelse forelægges en Lønningslov for Dommerfuldmægtige, da Lovforslagets § 1 tilsikrer en Lønningsorden i Henhold til særlig Lov, der skal indeholde Bestemmelse om Retten til at medregne Tjeneste i tidligere lignende Stilling ved Beregning af Tjenestealder, endvidere angaaende Spørgsmaalet om en yderligere Udvidelse af Tallet af de Sager, der falder ind under nævnte Paragraf, at man maa formene, at Paragraffen allerede giver Hjemmel for Købekontraktens og Forpagtningskontraktens Behandling, for saa vidt som det drejer sig om den rent formelle Affattelse af saadanne Dokumenter.

Lovfæstelse af Taksterne for Udførelse af de under § 4 nævnte Sager, hvorom der er ytret Ønske, har ogsaa tidligere været Genstand for indgaaende Drøftelse i Udvalget. Man har imidlertid anset det for mest praktisk, at de fastsættes af Administrationen, da de eventuelt maa undergaa Ændringer. Taksterne maa være saaledes, at der ikke ved dette Lovforslag indføres en Rets Hjælp, specielt for ubemidlede. Men de bestemte Regler, som Lovforslaget giver angaaende Taksternes Fastsættelse under Hensyn til Forretningens Art og Værdien af det, som Forretningen angaar, maa formenes at gøre det overflødig at foretage en Lovfæstelse af Taksterne.

Udvalget delte sig med Hensyn til § 4 i et Flertal og et Mindretal. — Mindretallet, de konservative Medlemmer, stillede Ændringsforslag om at lade Lovforslagets § 4 udgaa. Til Støtte herfor henviste Mindretallet til Erklæringer fra Retsplejeudvalget og Dommerforeningens Bestyrelse, der var trykte som Bilag til et tidligere Landstingsudvalgs Betænkning, og hvori disse Institutioner fraraadede Vedtagelsen af § 4. Mindretallet udtalte, at dersom § 4 vedtages, maatte det tilraade at stemme mod hele Lovforslaget.

Flertallet, Udvalgets øvrige Medlemmer, var derimod enige i Indholdet af § 4.

Udvalget foreslog Fristen for Lovens Ikrafttræden forlænget fra 3 til 5 Aar, og efter Forslag af Ministeren, tiltraadt

af Flertallet, udvidedes Omraadet af de Forretninger, der kan udføres paa Dommerkontorerne som Rets Hjælp for Publikum, til — foruden Søgmaal angaaende private Formuerettigheder i mindre Sager og angaaende Veksler og private Gældsbreve — ogsaa at omfatte Sager, der opstaar i Forholdet mellem Husbond og Medhjælpere.

Endelig indføjedes efter Ministerens, af Udvalget tiltraadte, Forslag Bestemmelsen i Lov om Tilsyn med de af Eksekutorer behandlede Dødsboer, ændret saaledes, at Tilsynet med og Revisionen af de af Eksekutorer behandlede Dødsboer udenfor København først overføres fra Amtmanden til vedkommende Skifteret den 1. April 1933 i Stedet for den 1. April 1930.

Ved 3. Behandling vedtoges Lovforslaget med 50 Stemmer mod 12.

I Folketinget udtalte Socialdemokraternes Ordfører, Trier, at de havde store Betænkeligheder ved § 4, nemlig med Hensyn til hvorvidt den Fuldmægtigene deri paalagte Statsopgave kan forenes med Arbejdet paa Kontorerne, men at Partiet alligevel i Betragtning af Lovforslagets øvrige Indhold var villigt til at vedtage det. Venstres Ordfører, Vejen, ønskede under en Udvalgsbehandling at søge at faa en bestemt Definition af, hvad en »formel Affattelse« af Skøder, Pantebreve o. lign. er. De Konservatives Ordfører, Pürschel, udtalte sig stærkt imod § 4, medens de Radikales Ordfører, Jesper Simonsen, anbefalede Lovforslaget.

Folketingsudvalget delte sig, hvad § 4 angaar, i et Flertal, nemlig Udvalgets Medlemmer undtagen de to Mindretal (Elmqvist og Hedelund samt Pürschel og C. J. F. Sven).

Flertallet indstillede Lovforslaget til Vedtagelse i Landstingets Affattelse, »idet Flertallet vedrørende Slutningsbestemmelsen i § 4, 2. Stykke, udtaler, at det ved formel Affattelse af et Pantebrev forstaar bl. a. en Affattelse, der kan foretages ved Eftersyn af Tingbøgerne, medens Undersøgelsen af og Risikoen for de udenfor Tingbøgerne liggende Forhold maa paahvile Parterne, og ved formel Affattelse af et Skøde forstaas bl. a. en Affattelse, der kan udfærdiges paa Grundlag af Sælgerens Adkomstdokument og et Eftersyn af Tingbøgerne samt de Oplysninger, mundtlige eller skriftlige, angaaende Handelens Vilkaar i Enkeltheder, der afgives af Parterne, og hvorom de er enige.«

Det ene Mindretal (Elmqvist og Hedelund) kunde ikke tiltræde Lovforslaget i den foreliggende Form, »idet Mindretallet mener, at Forslaget gaar for vidt med Hensyn til de Forretninger, der henlægges til Dommerkontorerne, idet man formener, at man maa indskrænke sig til kun til Dommerkontorerne at henlægge saadanne klare og enkle Forretninger,

der ikke ved deres Udførelse kan give Anledning til retslige Uenigheder. — — — Ved den foreslaaede Ordning opnaar man ikke det, der igennem de mange Aars Forhandling om denne Sag har været det centrale: det at undgaa, at en Dommer kan komme til at dømme i Retssager angaaende Affattelse af Dokumenter, som hans Fuldmægtig paa eget Ansvar har affattet. Det Tilfælde kan nu komme til at foreligge, at en Dommer maa dømme i en Sag, i hvilken han selv har Ansvaret, enten direkte eller paa Fuldmægtigens Vegne.

Som et særligt afgørende Moment for Mindretallets Stilling skal anføres, at man ikke har kunnet faa nogen Klarhed paa, hvor et eventuelt Erstatningsansvar, fremkaldt af en Fejl ved Dokumentets Affattelse, skal lægges, og man finder det meget betænkeligt, at saadanne eventuelle ofte ret store Erstatningskrav paalægges en Embedsmand, Dommeren.»

Da Mindretallet var enig i, at visse enkle og klare Forretninger uden Skade kan henlægges til Dommerkontorerne, kunde Mindretallet ikke tiltræde det af det andet Mindretal stillede Ændringsforslag gaaende ud paa, at § 4 udgaar.

Mindretallet formente, at Jurisdiktionsgrænsen efter Lovforslaget maa gælde for Adgangen til at opnaa Retshjælp paa Dommerkontorerne.

Under Hensyn til det formaalsløse i at stille Ændringsforslag, der kunde dække Mindretallets Opfattelse, afstod det herfra og maatte, som Stillingen forelaa, anbefale at stemme mod Lovforslaget i dets nuværende Affattelse.

Det andet Mindretal (Pürschel og C. J. F. Sven) stillede Ændringsforslag om, at § 4 udgaar. Til Begrundelse anførtes — efter en Omtale af den nuværende Ordning, hvor Dommerfuldmægtigenes Retshjælp er paaskønnet af Befolkningen, hvorfor man har ønsket en Adgang til at bevare den —, at det er Mindretallets Opfattelse, »at denne Paragraf, der af mange Grunde er principielt forkastelig, aldeles ikke stiller Befolkningen blot tilnærmelsesvis saa godt som den nuværende Ordning.

Mindretallet bringer her i Erindring, at Erkendelse af Ordningens Slethed i sin Tid var saa almindelig, at i Folketinget baade den socialdemokratiske, den konservative og den radikale Gruppe stemte en tilsvarende Bestemmelse ud.

Den har ikke opnaaet eet anerkendende Ord fra de forskellige Organer, der har haft Sagen til Erklæring.» I saa Henseende fremhævedes særlig, at Dommerforeningen og det staaende Retsplejeudvalg bestemt har fraraadet Bestemmelsen, hvilket ligeledes gælder om Professor Vinding Kruse. Mindretallet udviklede dernæst sine principielle Betænkeligheder ved § 4 og anførte, at man paalægges ved denne Ordning Dommerkontoret et Arbejde, der i sin Karakter er rent

privat økonomisk, og foretager en Sammenblanding af administrativ og judicial Virksomhed for Dommernes Vedkommende, som man i øvrigt ved Retsplejeloven har stræbt at komme bort fra. — Fremdeles rejste Mindretallet Spørgsmaal, om den Forøgelse af Dommernes Embedsomraade og Ansvar, der her foreslaas, overhovedet vil vise sig gennemførlig, idet det ikke vil være stemmende med Grundlovens § 71 ved Lov at henlægge hvilke som helst Forretninger til Dommerembederne. — Dernæst omtaltes Vanskeligheden ved igennem Kære at paaklage en Nægtelse fra en Fuldmægtigs Side af at udføre en ønsket Forretning. — Da det fremgik af de af Justitsministeren til Udvalget afgivne Svar paa Spørgsmaal fra Mindretallet, at det er Hensigten gennem § 4 at sikre Befolkningen en billig Retshjælp, og at det er Meningen gennem de fastsatte lave Takster at trykke Sagførernes Takster, udtalte Mindretallet, at det »kan ikke billige, at der saaledes for Statens Midler søges skabt en Konkurrence med private næringsdrivende, der paa de Omraader, der er Tale om, er uden noget som helst Privilegium.« — — — Af Justitsministerens Svar ses det videre, at det er Ministerens Opfattelse af Loven, at Befolkningen ikke ved sin Henvendelse paa Dommerkontoret om juridisk Hjælp skal være bundet til Jurisdiktionsgrænser. Mindretallet maa bestemt protestere mod denne Opfattelse. Loven siger intet derom, men det maa være en stiltiende Forudsætning. Flertallet har imidlertid ikke ønsket paa noget Punkt at ændre Loven, og det har saaledes ikke været muligt at faa klaret dette Tvilsspørgsmaal.«

Mindretallet maatte »i høj Grad beklage, at Ministeren ikke har kunnet formaas til at give blot en Antydning af, hvilke Takster han tænker sig. Det er herved gjort ganske umuligt at danne sig en begrundet Mening om, hvorledes § 4 vil komme til at virke, hvor store Indtægter der vil flyde deraf, og altsaa om Lovens økonomiske Rækkevidde.« Det var »Mindretallets Opfattelse, at den hele Ordning vil blive en stor Skuffelse for dem, der haaber ad denne Vej at kunne skaffe Befolkningen en billig Retshjælp, en saadan har i de allerfleste Tilfælde kun Værdi i Forbindelse med en raadgivende Virksomhed, som det efter Loven netop ikke er Tanken at paalægge Dommerkontorerne.« Mindretallet tilraadede, hvis § 4 bevares, at stemme mod Lovforslaget. Ved Afstemningen vedtoges § 4 med 95 Stemmer mod 15, og ved 3. Behandling vedtoges Loven med 78 Stemmer mod 18.

64. Lov om Indførelse af en ny Matrikul og Oprettelse af Tingbøger for Fanø. (Justitsminister *Zahle*). [A. Sp. 2411—C. Sp. 7, 67].

Fremsat i *Landstinget* $16/10$ (L. Sp. 11). 1. Beh. $18/10$ (L. Sp. 41). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bækgaard, Godskesen, Gregersen [Form.], A. P. Hansen, I. A. Hansen, Albert Jensen, Carl Jensen, Jensen [Aale], Jørgen Møller, Rs. Nielsen, Johannes Pedersen, Rasmus Rasmussen, S. Rasmussen, Rytter og Villemoes). Betænkning (B. Sp. 7) afgiven $30/10$. (Ordfører: Gregersen). 2. Beh. $6/11$ (L. Sp. 144). 3. Beh. $13/11$ (L. Sp. 148). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $6/12$ (F. Sp. 3218). 2. Beh. $10/12$ (F. Sp. 3274). 3. Beh. $12/12$ (F. Sp. 3455). *Loven stadfæstet 20. December 1929.* (Lov-Tid. Nr. 228).

Efter Loven, hvis væsentligste Indhold her gengives, skal der paa Grundlag af den ved Landbrugsministeriets Foranstaltning i Aarene 1924—27 foretagne Opmaaling udarbejdes en Matrikul over Nordby og Sønderho Sogne paa Fanø indeholdende hver Ejendoms Matrikulnummer, Ejers Navn og Ejendommens samlede Areal og Hartkorn.

Dommeren opretter paa Grundlag af Matrikulen en Tingbog for hvert af Øens to Sogne i Overensstemmelse med Reglerne om Tinglysning. I Tingbøgerne gives hver med særskilt Matrikulnummer betegnet Ejendom sit særlige Blad. Hvor en Ejendom bestaar af flere Lodder, der er forskelligt behæftede, vil der paa Dommerens Begæring ved Landbrugsministeriets Foranstaltning være at foretage en Deling af den paagældende Ejendom, saaledes at hver af de forskelligt behæftede Lodder betegnes med særskilt Matrikulnummer.

Inden en Maaned efter Matrikulens Ikrafttræden indkalder Dommeren ved offentlig Stævning med 6 Maaneders Varsel alle og enhver, der maatte have Indsigelse at fremsætte imod, at de i Matrikulen anførte Ejere indføres i Tingbøgerne som Ejere af i enhver Henseende ubehæftede Ejendomme, til at møde i Retten og fremsætte deres Indsigelser.

Det skal i Stævningen anføres, at den gælder alle og enhver, som mener at have Ejendomsret, der ikke er anført i Matrikulen, Panteret, Brugsret eller servitutmæssige Rettigheder over fast Ejendom paa Fanø. Samtidig med Stævningens første Indrykkelse tilstiller Dommeren de Pante-

kreditorer, som har tinglyste Pantebreve, og hvis Opholdssted er kendt, særskilt Underretning om Indkaldelsen i anbefalet Brev.

Den her omhandlede Retssag falder i Rette samtlige ordentlige Retsdage, der ligger mellem Stævningens første Indrykkelse og Stævnevarselets Udløb, begge Dage medregnede, og kan endvidere behandles af Dommeren paa overordentlige Retsmøder. Første Retsdag fremlægges Matrikullen med tilhørende Kort. Indsigelser fremsættes inden Retten og behandles af Dommeren inden Retten under Tilsigelse af alle vedkommende. Amtmanden over Ribe Amt skal være berettiget til at indbringe for Retten Spørgsmaal om Servitutter, som maatte skønnes at være af almen Betydning.

Senest 4 Uger efter Stævnevarselets Udløb optages Retsagen til Dom. I Dommen fastsættes, at Matrikullen med de Ændringer, der anføres i Dommen, skal danne Grundlaget for Tingbøgerne. Ved Dommen erhverver den paagældende Legitimation som Ejer, Panthaver eller Indehaver af anden Ret over vedkommende Ejendom. Dog kan Dommeren forbeholde den, der har fremsat Indsigelse, Adgang til ved en inden 6 Maaneder efter Dommens Afsigelse mod den legitimerede anlagt Sag at faa sin Indsigelse underkastet fornyet Behandling ved Underretten.

Det skal i Dommen udtales, at Pantebreve og Servituddokumenter, der ikke er fremlagt under Retssagen, er mortificeret.

Ved Hævd erhvervede Færdselsrettigheder med Hensyn til Veje og Stier, der er afsat paa det paa Dommerkontoret fremlagte Matrikulkort, tillægges der samme Retsbeskyttelse, som om de var tinglyst.

Sager, anlagte i Henhold til denne Lovs §§ 3 og 6, er fritaget for Gebyr i første Instans. Hvor intet andet er bestemt, afholder Statskassen Udgifterne vedrørende denne Lov. Loven træder i Kraft den 1. Januar 1930.

I Bemærkningerne til Lovforslaget oplyses, at der ved Udarbejdelsen af den gældende Matrikul for Øen Fanø omfattende Nordby og Sønderho Sogne ikke blev foretaget nogen Opmaaling og Kortlægning af de enkelte Ejendommers Jordtilliggende, idet Rentekammeret betragtede Jorderne som

henliggende i Fællesskab og derfor bestemte, at hvert Sogns Jorder skulde matrikuleres for sig og ansættes til et samlet Hartkornsbetøb.

Paa Grund af dette særlige Forhold har der aldrig været indrettet Panteregistre for Fanø i Overensstemmelse med Bestemmelserne i Forordning af 28. Marts 1845.

Der har været ført tre uautoriserede Navneregistre til Pantebøgerne vedrørende Behæftelsesdokumenter og et uautoriseret Navneregister vedrørende Ejendomsverdragelser. Det omtales saa nærmere i Bemærkningerne, hvorledes Noteringer er foregaaet, og hvor ufyldstgørende det har været.

Da Ejendommene ikke er særskilt matrikulerede, men kun betegnede, for saa vidt de er bebyggede, med et saakaldt Lægds- og Husnummer eller Brandforsikringsnummer og, for saa vidt de er ubebyggede, kun ved de tilgrænsende Lods-ejeres Navne, er det ogsaa forbundet med store Vanskeligheder at identificere de enkelte Ejendomme, der ofte bestaar af en Mængde Smaaparceller.

For at afhjælpe disse Ulemper har Landbrugsministeriet efter Forhandling med Justitsministeriet ladet Øen opmaale og kortlægge og foreslog derefter at bringe Forholdene i Orden. Det foreliggende Materiale kan ikke benyttes ved Udarbejdelsen af Tingbøgerne. Dels har en stor Del af de nuværende Ejere ikke tinglyste Adkomster paa deres Ejendomme og kan vanskeligt skaffe saadanne, fordi de tidligere Ejeres Adkomster ej heller er blevet tinglyst, og dels har mange af de før Tinglysningslovens Ikrafttræden tinglyste Adkomster faaet Retsanmærkning om ældre Adkomstmangel og om, at intet har kunnet attesteres om de paa Ejendommen hvilende Hæftelser. Derfor bestemmes det i Loven, at Forholdene skal klares ved den i Loven omhandlede Retssag.

For det i Landstinget nedsatte Udvalg mødte en Deputation fra Fanø paa 3 Medlemmer med Sogneraadsformand P. N. Pedersen som Ordfører, der udtalte, at de havde ikke noget at indvende mod Lovforslaget og ønskede det fremmet hurtigst muligt, men de ventede, at dette Lovforslag blev efterfulgt af et andet om Magelæg af Jorderne paa Fanø i Lighed med Lov Nr. 86 af 29. Marts 1924 om Foranstaltninger til Fremme af en hensigtsmæssig Jordfordeling mellem Landejendomme i de sønderjydske Landsdele, og at Rigsdagen da vilde modtage et saadant Forslag med Velvillie. Det var en saadan Magelægning og Sammenlægning af Jorderne paa Fanø, der haardt tiltrængtes. Og hvis ikke det forelagte Lovforslag blev efterfulgt af et Lovforslag, der kunde lette og fremskynde en saadan Magelægning og Sammen-

dragning, da vilde det neppe faa den Betydning, der eftertragtedes. Udvalget indstillede Lovforslaget uforandret til Vedtagelse, og Justitsministeren udtalte i Folketinget, at der nu vilde blive gjort Skridt til at faa Jorderne paa Fanø udskiftet.

65. Lov for Færøerne om Motorkøretøjer m. m.
(Justitsminister *Zahle*). [A. Sp. 4475—C. Sp. 225, 333].

Fremsat i *Landstinget* $15/1$ (L. Sp. 473). 1. Beh. $22/1$ (L. Sp. 551). 2. Beh. $24/1$ (L. Sp. 559). 3. Beh. $29/1$ (L. Sp. 564). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $14/2$ (F. Sp. 5226). 2. Beh. $19/2$ (F. Sp. 5283). 3. Beh. $21/2$ (F. Sp. 5409). *Loven stadfæstet 19. Marts 1930.* (Lov-Tid. Nr. 73).

Ved Loven, der afløser den paa Færøerne gældende Lov af 28. Marts 1923 om Motorkøretøjer, foretages en Del Ændringer i denne, efter Forbillede af den for det øvrige Kongerige gældende Motorlov af 1. Juli 1927, men afpassede efter de færøske Forhold. Ændringerne tilsigtede navnlig Indførelse af Bestemmelser for Færøerne om Nummerplader, Opbevaring af Benzin o. lign., Ændring i de gældende Bestemmelser om Kørehastighed samt Gennemførelse af de i Loven af 1927 indeholdte Straffe- og Erstatningsbestemmelser. Af de enkelte foretagne Forandringer i Loven af 1923 skal nævnes, at det fremtidig ikke er tilladt at anvende massive Gummiringe, hvilket Loven af 1923 tillod, at Egenvægt og Vægt med fuld Last forhøjes fra henholdsvis 1 200 kg og 2 400 kg til henholdsvis 1 450 kg og 3 000 kg; Justitsministeren kan dog efter Forhandling med Ministeren for offentlige Arbejder tillade Egenvægt indtil 2 000 kg for Motorkøretøjer, der udelukkende benyttes i fast Rute.

Gebyrerne for den foreskrevne Undersøgelse af den sagkyndige, der nu udgør 10 Kr. for en Motorvogn og 5 Kr. for en Motorcykle, nedsættes til 8 Kr. for en Motorvogn og 4 Kr. for en Motorcykle.

Efter den nugældende Lovs § 17, Stykke 1, maa Kørehastigheden ikke overstige 15 km i Timen, dog at der ved kongelig Anordning efter Lagtingets Indstilling kan fastsættes en Kørehastighed udenfor Thorshavn og Bygderne af indtil 25 km i Timen. Dette ændres nu til: 15 km i Thors-havn og Bygderne. Udenfor disse maa Lastvogne køre indtil

20 km og Personvogne indtil 30 km i Timen. Grænsen for Thorshavn og Bygderne med Hensyn til Kørehastigheden fastsættes af Politimesteren efter Indstilling af vedkommende Myndigheder. Beløbet af de foreskrevne Forsikringer, der efter den almindelige Motorlov af 1927 er 15 000 Kr. for Motorcykler og 30 000 Kr. for Motorvogne, sættes i Loven i Overensstemmelse med den nugældende færøske Lovs § 25, Stykke 9, til 10 000 Kr. for Motorcykler og 20 000 Kr. for Motorvogne. Loven træder i Kraft 1. Juli 1930.

Forslag om at ændre Loven fremkom paa Foranledning af Politimesteren paa Færøerne, og Lagtinget gjorde i 1928 Indstilling derom til Justitsministeriet, der udarbejdede et Lovforslag, som tiltraadtes af Lagtinget i 1929. Det vedtoges uændret og enstemmigt af begge Ting.

66. Lov for Færøerne om Forandring i forskellige Skatter og Afgifter. (Justitsminister Zahle). [A. Sp. 5937 —C. Sp. 375, 417].

FremSAT i *Folketinget* $25\frac{1}{2}$ (F. Sp. 5447). 1. Beh. $26\frac{1}{2}$ (F. Sp. 5485). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Trier [Form.], Hans Nielsen, Helga Larsen, P. Andersen, Chr. Hansen, J. P. Larsen, Hans Rasmussen [Skr.], Jørgen Jørgensen [Lejre], Samuelsen, Clausager, Himmelstrup, Raunkjær, Vejen, Hendriksen og Pürschel). Betænkning (B. Sp. 757) afgiven $27\frac{1}{2}$. (Ordfører: Trier). 2. Beh. $4\frac{1}{3}$ (F. Sp. 5638). 3. Beh. $4\frac{1}{3}$ (F. Sp. 5689). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $5\frac{1}{3}$ (L. Sp. 976). 2. Beh. $7\frac{1}{3}$ (L. Sp. 988). 3. Beh. $7\frac{1}{3}$ (L. Sp. 993). *Loven stadfæstet* 8. Marts 1930. (Lov-Tid. Nr. 58).

Ved Loven afløses de tidligere, ved forskellige Love, se senest Lov Nr. 252 af 10. Oktober 1928, Aarvog 1928—29, Side 177, indførte Skatter og Afgifter, paalagte væsentlig for at skaffe Amtsrepartitionsfonden paa Færøerne forøgede Indtægter, af følgende Bestemmelser:

1. Af al Slags Vin, Brændevin, Spiritus eller spirituøse Drikkevarer, som indføres til Færøerne, erlægges følgende Afgift:
 - a. Af Vin paa Fade eller i Beholdere, der rummer over 1 Liter, for hver Liter 40 Ø.; paa Flasker og andre mindre Beholdere, for hver $\frac{3}{4}$ Liter 45 Ø.

- b. Af almindelig Brændevin og Akvavit i Fade eller Beholdere, der rummer over 1 Liter, for hver Liter:
af 8° Styrke og derunder	120 Ø.
over 8° indtil 12° Styrke	250 —
over 12° Styrke	300 —
- paa Flasker og andre mindre Beholdere for hver $\frac{3}{4}$ Liter:
af 8° Styrke og derunder	150 Ø.
over 8° indtil 12° Styrke	220 —
over 12° Styrke	360 —
- c. Af anden Slags Spiritus eller spirituøse Drikkevarer af enhver Slags i Fade eller Beholdere, der rummer over 1 Liter, for hver Liter:
af 8° Styrke og derunder	200 Ø.
over 8° indtil 12° Styrke	360 —
over 12° Styrke	500 —
- paa Flasker og andre mindre Beholdere for hver $\frac{3}{4}$ Liter:
af 8° Styrke og derunder	240 Ø.
over 8° indtil 12° Styrke	400 —
over 12° Styrke	600 —
- d. Af ren Spiritus over 12° Styrke, der indføres til Apoteker til Brug ved Tilberedelse af Medicinalvarer, for hver Liter 35 Ø., imod at Apotekeren for hver Gang afgiver skriftlig Erklæring paa Tro og Love om, at den indførte Spiritus udelukkende vil blive anvendt til medicinal Brug. Hvis saadan Spiritus denatureres af Apotekeren til Hospitalssprit efter Regler, der fastsættes af Justitsministeriet, vil Afgiften af den til Denaturering benyttede Spiritusmængde blive refunderet Apotekeren.
- e. Afgiftsbestemmelserne om Spiritus finder Anvendelse paa al Spiritus, der indføres til Færøerne og ikke er fuldstændig denatureret. Ret til afgiftsfrit at indføre ufuldstændig denatureret Spiritus skal af Justitsministeriet kunne tillægges Apotekere. Justitsministeriet fastsætter nærmere Regler for Denatureringen.
2. Af al Slags Øl, som indføres til Færøerne, betales en Afgift af 30 Ø. pr. Liter, dog saaledes, at Afgiften af Øl, som indføres fra det øvrige Kongerige og efter de dør

gældende Regler er skattefrit, kun skal være 15 Ø. pr. Liter. Af alt Øl, der fremstilles paa Færøerne, betales en Afgift af 10 Ø. pr. Liter.

3. Af alkoholfri Frugtvine (med under $2\frac{1}{4}$ Vægtprocent Alkohol) og lignende Drikkevarer fremstillede af Frugtsaft, Mineralvand, Limonade, Citronvand og lignende, som indføres til Færøerne, betales en Afgift af 15 Ø. pr. Liter. Af alle de her nævnte Drikkevarer, der fremstilles paa Færøerne, betales en Afgift af 10 Ø. pr. Liter.
4. Af Tobak, Cigarer, Cigarillos, Cigaretter og Cigarethylstre, der indføres til eller fremstilles paa Færøerne, betales følgende Afgifter:

a. Røgtobak, hvis Indkøbspris uden Tillæg af Fragt eller Afgift efter nærværende Lov er 3 Kr. pr. kg eller derunder	20 Ø. pr. kg.
b. Al anden Røgtobak	100 — - -
c. Spundet Skraatobak («spun- nid tubbak»)	40 — - -
d. Al anden Skraatobak og Snustobak	200 — - -
e. Cigaretter	200 — - 100 Stkr.
f. Cigarethylstre	150 — - — —
g. Cigarer	400 — - — —
h. Cigarillos	300 — - — —

Justitsministeriet fastsætter Regler om Nedsættelse af Afgiften for Cigarer, Cigarillos eller Cigaretter, der fremstilles i Fabrikker paa Færøerne.

5. Af alle Slags Sukkervarer, der indføres til eller fremstilles paa Færøerne, saasom Chokolade, Bonbons, Brystsukker, Konfekt, Marcipan, Pastiller, Sukkerkugler og lignende, betales en Afgift af 50 Ø. pr. kg — Sirup, Melis, Tablettukker, Farin, Puddersukker og alt andet Husholdnings-sukker, Kandissukker og Kakaopulver uden iblandet Sukker er dog afgiftsfri.

Af de indkomne Afgiftsbeløb beholder Statskassen for hvert Kvartal 7 500 Kr., medens 6 250 Kr. forlods udbetales til Færø Amtsrepartitionsfond til Nedsættelse af Taksterne

paa de færøske Sygehuse efter Justitsministeriets nærmere Godkendelse. Resten fordeles saaledes:

1. Økonomisk Fond erhoder 30 pCt. og Kirkefonden 20 pCt., hvilke Beløb anvendes til Fondenes almindelige Formaal i Overensstemmelse med de derom gældende Love og Bestemmelser.
2. Af de resterende 50 pCt. erhoder Færøernes Amtsrepartitionsfond Halvdelen, medens den anden Halvdel indsættes i Færø Amts Sparekasse og ved hvert Finansaars Udløb anvendes til ekstraordinær Afskrivning paa Amtsrepartitionsfondens Obligationsgæld efter Lagtingets nærmere Bestemmelse.

Det er forbudt paa Færøerne at fremstille de i Lovens første Del, Punkt 1, nævnte afgiftspligtige Varer samt Øl, der indeholder $2\frac{1}{4}$ Vægtprocent Alkohol og derover.

Justitsministeriet bemyndiges til at fastsætte nærmere Bestemmelser om Fremgangsmaaden ved Afgifternes Opkrævning og om Kontrol med de Virksomheder, som paa Færøerne fremstiller afgiftspligtige Varer. Udgifterne ved Afgifternes Opkrævning og Kontrollens Gennemførelse afholdes forlods af de ved Afgifterne indkommende Beløb.

Loven træder straks i Kraft og gælder til Udløbet af Finansaaret 1932—33. Fra 1. April 1933 at regne træder Bestemmelserne i Lov Nr. 46 af 7. Marts 1912 paa ny i Kraft.

Begyndelsen til dette Skattesystem gjordes ved Lov Nr. 44 af 30. Marts 1892 om forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne, der ophævede dels den i Lov af 21. Marts 1855 §§ 5 og 6 fastsatte Læsteafgift af Skibe, der ankommer til Færøerne, dels Fisketiende paa Færøerne, og til Erstatning for det Tab, som Statskassen led ved disse Afgifters Ophævelse, paalagde en Afgift af al Slags Vin, Brændevin, Spiritus eller spirituøse Drikkevarer samt af al Slags Øl, som indføres til Færøerne. Denne Afgift blev ved Lov af 1. April 1908 om Afløsning af Tiende og Forandring i forskellige Skatter og Afgifter forhøjet for at dække Statskassens Tab ved den ved Loven stedfindende Ophævelse af forskellige Tiendeafgifter m. m., der blev opgjort til i alt 29 182 Kr.

Spiritusafgiften blev yderligere forhøjet ved Lov af 7. Marts 1912, i hvis § 5 det blev bestemt, at Loven skulde forelægges til Gennemsyn for Lagtinget i Samlingen 1916 og for Rigsdagen i Samlingen 1916—17, men dette Gennemsyn blev ved senere Love udsat. I den i 1924 afholdte ordentlige

Samling behandlede Lagtinget paa ny Spørgsmaalet. Lagtinget havde den Gang paadraget sig en Gæld, der androg ca. 800 000 Kr., og Forrentning og Afdrag af denne tyngede meget haardt paa Amtsrepartitionsfondens Budget. Endvidere maatte der paaregnes Krav til Lagtinget om Tilskud til Sygehuse og Amtskommunens Sanatorium, til stedlige Køreveje o. lign., og til at imødekomme disse Krav savnedes der Midler. Endelig savnede Kirkefonden Midler til at vedligeholde Kirkebygninger og yde Tilskud til Opførelse af nye Kirker, hvis Opførelse maatte anses for paakrævet. Under Hensyn til den saaledes foreliggende vanskelige økonomiske Situation stillede Forslag om Forhøjelse af de gældende Afgifter paa Spiritus og Forslag om Indførelse af nye Afgifter paa visse Varer samt om, at samtlige disse Afgifter overlodes Lagtinget, kun for en 5-aarig Periode, og skønt Justitsministeriet nærede den største Betænkkelighed ved at overlade en Amtskommune Indtægter, der efter deres Natur er Statsindtægter, mente man dog, under Hensyn til de foreliggende Omstændigheder, at kunne anbefale, at de omhandlede Afgifter overlodes Lagtinget for et kortere Tidsrum.

Lagtingets Forslag gennemførtes med enkelte Ændringer ved Lov Nr. 70 af 28. Marts 1925. Ved Lovens § 1 blev Omraadet for Afgift udvidet til foruden Vin, Spiritus og Øl at omfatte alkoholfri Vine, Tobak og Sukkervarer. Ifølge Lovens § 2 beholdt Statskassen af de indkomne Afgiftsbeløb for hvert Finansaar 30 000 Kr. Resten fordeltes med 50 pCt. til Amtsrepartitionsfonden, saaledes at Beløbet skulde benyttes til ekstraordinær Afbetaling paa Fondens Obligationsgæld efter Lagtingets nærmere Bestemmelse, og med 25 pCt. til Økonomisk Fond og 25 pCt. til Kirkefonden til Anvendelse til Fondenes almindelige Formaal. Ifølge § 5 gjaldt Loven til Udløbet af Finansaaret 1929—30, men den er senere ændret ved Loven af 15. Februar 1928 og 10. Oktober 1928.

I den i 1929 afholdte ordentlige Samling har Lagtinget under Hensyn til, at Lov Nr. 36 af 15. Februar 1928 udløber den 31. Marts 1930, paa ny behandlet Spørgsmaalet om Tilskud til Amtskommunen af Toldafgifterne og vedtaget et Udkast til en Skattelov, som man ansaa nødvendig for at imødekomme de forskellige Krav, der stilledes til Amtsrepartitionsfonden. Justitsministeriet mente, om end med stor Betænkkelighed, hidrørende fra, at de paagældende Indtægter, som skal overlades Lagtinget, er Statsindtægter, i det væsentlige at maatte acceptere Lagtingets Forslag. Dog ansaa Ministeriet det for nødvendigt at sikre, at den Del af Indtægterne, der skal anvendes til Afskrivning paa

Amtsfondens Gæld, ogsaa anvendes dertil, hvilket opnaas ved Bestemmelsen i Loven om, at denne Del indsættes i Færø Amts Sparekasse for at anvendes som angivet. Derhos mente Ministeriet ikke at kunne gaa med til den af Lagtinget foreslaaede Udvidelse af Afgiftslovens Bestemmelser til Galanterivarer, Pelsvarer m. v., som Færøernes Købmandsforening i en Skrivelse til Amtet paa det bestemteste havde fraraadet.

I det af Folketinget nedsatte Udvalg om Sagen indstillede *Flertallet* (Udvalget undtagen Venstre) at fremme Lovforslaget, uanset at det var enigt i de Betæneligheder, der var fremført i Bemærkningerne til Lovforslaget og ved 1. Behandling. Men *Flertallet* mente for Tiden at kunne se bort fra disse Betæneligheder, da Justitsministeren havde meddelt, at han vil lade den færøske Skattelovgivning undersøge i en af ham nedsat Kommission, og da Lovens Gyldighed af Justitsministeren ved et Ændringsforslag foresloges indskrænket fra 5 til 3 Aar.

Mindretallet (Venstre) udtalte, at det »kan om end med visse Betæneligheder tiltræde Lovforslaget«. Derimod kunde *Mindretallet* ikke tiltræde Ændringsforslaget om Begrænsning af Lovens Gyldighedstid, som, hvis det vedtages, vil forringe Lovens Betydning for Færøerne.

Ændringsforslaget vedtoges med 72 Stemmer mod 25, og ved 3. Behandling vedtoges Lovforslaget enstemmigt.

I Landstinget stillede Patursson til 2. Behandling Ændringsforslag om i Overensstemmelse med Lagtingets Forslag at tilføje et nyt Punkt 6:

a) Af alle Slags indførte Galanterivarer (herunder Plet-, Kobber- og Messingvarer), Legetøj og Spillekort, Guld- og Sølvvarer svares en Afgift af 25 pCt.

b) Af alle Slags indførte Pelsvarer, Silke og Silkevarer, Plysvarer og alle Slags Strømper, heluldne undtagne, svares en Afgift af 25 pCt.«

Derhos foreslog han følgende:

c) Justitsministeren skal være bemyndiget til at fritage for Afgift de under a) og b) nævnte Varer, som færøske Virksomheder kan bevise anvendes i deres Værksdrift eller Produktion.«

Da Ændringsforslaget mødte Modstand fra alle Sider, tog han det tilbage, og ved 3. Behandling vedtoges Loven enstemmigt.

67. Lov angaaende det kongelige Teaters Drift. (Undervisningsminister *Borgbjerg*). [A. Sp. 2835—C. Sp. 69, 333].

Fremsat i *Folketinget* 7/11 (F. Sp. 1817). 1. Beh. 23/11 (F. Sp. 2403). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (A. C. Meyer, Chr. Hansen [Form.], Simonsen [Aarhus], Harald Jensen [Skr.], Hartvig Frisch, Vilhelm Rasmussen, Elna Munch, Jens Jensen, Inger Gautier Schmit, Tange, I. A. Hansen, Hedelund, Sevelsted, J. Oskar Andersen og Korsgaard). Betænkning (B. Sp. 81) afgiven 18/12. (Ordfører: A. C. Meyer). 2. Beh. 20/12 (F. Sp. 3691). 3. Beh. 20/12 (F. Sp. 3744). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. 15/1 (L. Sp. 474). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (H. C. Andersen, Henriette Crone, Ellinger [Form.], Gisselbæk, Gregersen, Marie Hjelder, Carl Jensen, Laurits Knudsen, Thomas Larsen, Henrik Nielsen, Stegger Nielsen [Skr.], Schovelin, Stensballe, C. F. Sørensen og Wiinblad). Betænkning (B. Sp. 663) afgiven 7/2. (Ordfører: Stegger Nielsen). 2. Beh. 12/2 (L. Sp. 722). 3. Beh. 14/2 (L. Sp. 743). *Loven stadfæstet 14. Februar 1930.* (Lov-Tid. Nr. 44).

Lovens Indhold er følgende:

Der oprettes en *Institution »Dobbeltscenen«* med det Formaal at drive det kongelige Teaters to Scener med Skuespil, Opera og Ballet i Overensstemmelse med de derom nærmere givne Regler. Til denne Institution henlægges af Statskassen en Kapital paa 1 Mill. Kr. Institutionen udgør et selvstændigt Retssubjekt, der ikke ved sine Dispositioner kan paa- drage Statskassen nogen økonomisk Forpligtelse.

Undervisningsministeren bemyndiges til paa Aaremaal, dog ikke over 5 Aar ad Gangen, at *overdrage Institutionen Brugen af det kongelige Teater*, omfattende dettes nuværende Teater- og Magasinbygninger, Lokalerne i Statsradiofonbygningen, Repertoire, Inventar og Beholdninger af enhver Art. Hverken Bygninger, Beholdninger eller andre med Teatret fulgte Aktiver eller Rettigheder kan afhændes eller belaaes eller i nogen Henseende hæfte for Institutionens Gæld. Ved Brugsforholdets Ophør overtager Staten igen Teatret med alle Bygninger, Beholdninger og Rettigheder, alt som det da forefindes, uden Godtgørelse af nogen Art for Anskaffelser, Forbedringer m. v.

Saa længe Brugen af Teaterbygningerne m. v. er overladt Institutionen, drives Teatret for dens Regning og Risiko. Institutionen bærer selv enhver Driftsudgift, herunder Udgift til Ejendommens almindelige Vedligeholdelse, Skatter og Afgifter, Leje o. s. v. For de Driften rettelig paadragne Forpligtelser hæfter Institutionen med sin Kapital og eventuelle andre Ejendele.

Teatret ledes af en Teaterchef, der udnævnes og afskediges af Ministeren. Det almindelige Opsigelsesvarsel fra begge Sider er 6 Maaneder til en Sæsons Udgang. Teaterchefens Vederlag fastsættes af Ministeren og udredes af Teatret.

Teaterchefen har med Hensyn til *Teatrets kunstneriske Ledelse* den fulde Myndighed og det fulde Ansvar. Teaterchefen har ligeledes Myndigheden og Ansvaret med Hensyn til *Teatrets økonomiske Ledelse* med den Begrænsning, der følger af det nedenfor omtalte Udvalgs Myndighed som Bestyrer af Institutionens Kapital og som Kontrollkomité med Hensyn til Teatrets Drift.

Teaterchefen skal hvert Aar inden 1. Juni forelægge Udvalget Planen for den kommende Sæson samt Budget for Sæsonen. Teaterchefen skal dernæst forelægge Udvalget maanedlige Opgørelser, specificerede som Budget og Regnskab. Regnskabet for det forløbne Aar forelægges Udvalget til Godkendelse med Hensyn til Institutionens Kapital.

Skulde Teaterchefens kunstneriske Dispositioner forekomme Udvalget stridende mod de nedenfor fastsatte Bestemmelser om dets Opgave eller hans økonomiske Dispositioner uforsvarlige, kan Udvalget indberette Sagen for Ministeren.

Institutionen »Dobbeltscenen« som Retssubjekt bestyres af *et Udvalg*, bestaaende af 5 af Undervisningsministeren beskikkede Medlemmer. Ministeren udnævner Udvalgets Formand og fastsætter Medlemmernes Honorar, der udredes af Institutionen. Udvalget administrerer den Institutionen tilhørende Kapital og fungerer som Kontrollkomité med Hensyn til Teatrets Drift. Udvalgets Medlemmer hæfter ikke personlig for de Institutionen paadragne Forpligtelser.

Efter hvert Teateraars Udløb forelægges Beretning og Regnskab for Ministeren.

Teatrets Opgave er uden Ensidighed at opføre de bedste

dramatiske Arbejder, saavel af ældre som af yngre, navnlig danske, Forfattere og Komponister. Skulde Teatret efter Ministerens Skøn ikke paa fyldestgørende Maade opfylde sine Forpligtelser i denne Henseende, skal Ministeren være berettiget til uden Hensyn til, om Perioden for Brugen endnu ikke maatte være udløbet, at tilbagetage Brugstilladelsen med Udgangen af den paagældende Sæson.

Saa længe Brugen af Teaterbygningerne m. v. er overladt Institutionen, ydes der denne af Statskassen til Teatrets Drift et fast aarligt *Tilskud*, der for det første Aar udgør 850 000 Kr. og for Resten af den første Brugsperiode udgør 750 000 Kr. aarlig. For efterfølgende Perioder fastsættes Størrelsen af det faste aarlige Tilskud af Undervisningsministeren med den sidstnævnte Sum som Maksimum. Desuden udreder Statskassen de i de senere Aar i Henhold til særlig Finanslovbevilling ydede Tillæg til visse Pensioner og Understøttelser.

Af *Institutionens Kapital* skal for hver Sæson et af Ministeren nærmere fastsat Beløb stilles til Raadighed for Teatret som Driftskapital; i øvrigt er Kapitalen en Reserve, der ikke maa angribes uden Udvalgets Samtykke. Eventuelt Overskud ved Driften tilfalder Institutionen og tillægges Kapitalen. Ministeren bemyndiges dog til at bestemme, at en Del af Overskuddet skal anvendes til Fordel for Personalet paa nærmere af Ministeren fastsat Maade.

Institutionen kan af Ministeren forlanges *oplost*, naar Halvdelen af Kapitalen maatte være opbrugt. Den skal opløses, naar $\frac{4}{5}$ af Kapitalen maatte være opbrugt, eller naar Institutionens Formaal ikke længere kan fyldestgøres, idet Brugen af Teatret ikke længere overlades den. Den ved Opløsningen værende Kapital indgaar i Statskassen.

Bortset fra, hvad der følger af Bestemmelserne i denne Lov, bevarer Teatret sin nuværende Retsstilling.

Ministeren bemyndiges til at træffe de i Anledning af nærværende Lov fornødne Bestemmelser om Styrelsen af Institutionen og Teatret, herunder med Hensyn til den dertil knyttede Pensionsfond. De i Medfør af nærværende Lov foregaaende Overdragelser og andre Foranstaltninger kan ske uden Stempelafgift.

Saa længe Brugen af Teatret i Henhold til nærværende

Lov er overdraget til Institutionen »Dobbeltscenen«, kommer Bestemmelserne i Lov Nr. 130 af 13. Maj 1911, herunder Bestemmelsen om Tilbagebetaling af de indtil Nyordningens Ikrafttræden fra Statskassen modtagne Forstrækninger, ikke til Anvendelse.

Naar Institutionen maatte blive opløst, skal Ministeren efter Lovens § 18 snarest for Rigsdagen fremsætte Forslag til en ny Ordning.

Lov Nr. 130 af 13. Maj 1911 ophører at have Gyldighed med Udgangen af det nærmest efter Institutionens Opløsning følgende Teateraar.

I Bemærkningerne til det forelagte Lovforslag, der væsentlig stemmede med den vedtagne Lov, nævnes først, at der ved de to Love af 31. Marts 1928, om Opførelse af en Bygning til Brug for Statsradiofonien og vedrørende det kongelige Teaters Bygnings- og Sceneforhold, blev truffet Bestemmelse om Indførelse af Dobbeltscenedrift ved det kongelige Teater.

At Overgangen til den saaledes udvidede Drift maatte medføre Ændringer med Hensyn til Teatrets Ledelse, har man stadig været klar over, men det har desuden været Undervisningsministeriets — og formentlig ogsaa Rigsdagens — Mening, at denne Lejlighed skulde benyttes til Revision af Loven af 13. Maj 1911 om det kongelige Teaters Stilling og økonomiske Forhold. Denne Opfattelse deles ogsaa af den nuværende Regering, som derfor straks efter sin Tiltrædelse tog Sagen op til Overvejelse.

Der gøres derefter kortelig Rede for Principperne i Loven af 13. Maj 1911, som atter byggede paa Ordningen efter Loven af 13. Marts 1903, hvorefter det kongelige Teater har til Opgave uden Ensidedighed at opføre de bedste dramatiske Værker, saavel af ældre som af yngre, navnlig danske, Forfattere og Komponister. Teatret er en Statsanstalt og drives under Ministerens Overtilsyn, men ledet af en egen Bestyrelse. Staten stiller Bygningerne til Raadighed uden Udgift for Riffen og betaler Vedligeholdelse og Afgifter af Bygningerne, et Beløb til Bestyrelseslønnings samt et fast aarligt Tilskud. I øvrigt er Teatrets Økonomi selvstændig og skal hvile i sig selv; Teatrets Driftsbudget optages ikke i Finansloven. Eventuelt Driftsoverskud henlægges til en Reservefond.

Naar der nu maa være Enighed om, at Ordningen i en Aarrække ikke har været tilfredsstillende, betyder dette efter Ministeriets Opfattelse ikke, at den Tanke, man den Gang søgte at realisere, nemlig at give Teatret Selvstyre, har været forfejlet. Grunden maa først og fremmest søges i, at den bestaaende Ordning i sine Enkeltheder under de ændrede

økonomiske Forhold ikke byder Teatret den nødvendige Mulighed for økonomisk Frigjorthed.

Det faste Tilskud var i 1903 sat til 125 000 Kr., der da var passende og i en Aarrække tilstrækkeligt, men de senere nødvendige Lønningsforbedringer og derefter Krigstidens og Efterkrigstidens høje Udgiftstal sprængte ganske de økonomiske Rammer, og da Indtægterne ikke kunde følge med Udgifterne, voksede Underskuddet stadig, saa at det i 1921—22 var kommet op paa 1 900 000 Kr. Det faste Tilskud var i Forhold hertil af ringe Betydning; Teatret maatte søge sine Penge ad anden Vej. Det var Staten, der maatte udrede dem, og Vejen var angivet i selve Loven. Man havde i 1903 maattet forudse, at selv om det faste Tilskud blev ansat med passende Rundelighed, vilde der kunne opstaa Situationer, hvor Teatret i Øjeblikket maatte have flere Penge end dem, Driften og det faste Tilskud gav. Da Teatret den Gang ikke ejede Reserver, og man ikke kunde lade Bestyrelsen belaaene Teatret, gik man den Vej at bestemme, at de nødvendige Midler i slige Tilfælde skulde ydes af Statskassen i Form af Forstrækninger, der skulde tilbagebetales snarest muligt. Denne Vej maatte da benyttes, og de midlertidige Forstrækninger gik over til i Virkeligheden at blive Statens Driftstilskud. Men herved var man i Realiteten ganske kommet bort fra Ordningen med det faste Tilskud og ind i en Ordning, hvorefter Teatret drives ligefrem paa Grundlag af Statskassen, der hvert Aar maa betale, hvad Driften koster, og uden at Udgiften bevilges paa normal Maade, altsaa en Ordning, der er ganske modsat den, man i sin Tid tilsigtede.

De ændrede økonomiske Forhold medførte nødvendigvis Indgreb i Teatrets administrative Selvstyre. I 1921 nedsattes et Spareudvalg, der stillede forskellige Forslag om Ændringer og kontrollerende Bestemmelser, der forudsatte en ikke ringe Medvirken fra Ministerens og Ministeriets Side, og vel har man fra Undervisningsministeriet bestræbt sig for mere og mere igen at etablere Teatrets Selvstyre, men dette kan ikke fuldt gennemføres, saa længe Ordningen af det økonomiske Mellemværende mellem Teatret og Statskassen ikke paa ny er lagt i fast og tidssvarende Form.

Ændringerne bør derfor efter Ministeriets Formening bestaa i dels at fastsætte det faste Tilskud til et Beløb, der svarer til Forholdene i Nutiden, og dels at fæstne Teatrets Selvstyre. Disse Ændringer bør sigte baade paa selve den administrative, organisatoriske Ordning og paa Spørgsmaalet om Tilvejebringelse af en selvstændig økonomisk Basis for Teatret udenfor det aarlige Tilskud.

Derefter udvikles i Bemærkningerne Principperne for den i Lovforslaget foreslaaede Ordning.

Det oplyses yderligere i Bemærkningerne, at for Tiden er Forholdet det, at en stor Del af det administrative Personale, saa godt som hele Kapellet, Korets og Ballettens Personale og en Del af det sceniske Personale ved Skuespil og Opera er ansat i faste, pensionsgivende Stillinger. Pensionspligten paahviler dog ikke Staten, men Pensionsfonden, der modtager Bidrag baade fra Personalet og fra Teatret. Denne Pensionsfond tænkes opretholdt for det Personale, der er ansat i pensionsgivende Stilling, og som forbliver ved Teatret i den paagældende Stilling. Ydelserne fra Teatret afholdes af Driften som hidtil. Endvidere tænkes den nuværende Lønningsordning opretholdt for Personalet i pensionsgivende Stillinger, og Afskedigelse af dette Personale skal kun kunne finde Sted med Ministerens i hvert Tilfælde forud indhentede Samtykke. Derimod har man tænkt sig, at der i alt Fald foreløbig ikke maa ske nogen ny Ansættelse i pensionsgivende Stilling.

Som Bilag til Lovforslaget fandtes dels et Udkast til Vedtægter for Institutionen »Dobbeltscenen«, dels Udkast til et Dokument, en Kontrakt, hvorved Ministeriet overdrager Institutionen Brugen af Teatret paa nærmere deri angivne Betingelser og Vilkaar, dels endelig en Oversigt over Teatrets Indtægter og Udgifter samt Forholdet til Statskassen i Aarene siden 1911, hvori de samlede Forstrækninger fra Statskassen til Teatret til Udgangen af Finansaaret 1928—29 opgjordes til 12 943 384 Kr. 36 Ø., og efter Ministerens Udtalelse ved Lovforslagets Fremsættelse vil den, naar Dobbeltscenen i Efteraaret 1930 træder i Virksomhed, rimeligvis være vokset til 15 Mill. Kr. Underskuddet for Aaret 1928—29 andrager 1 600 000 Kr. Med Hensyn til det i Loven fastsatte Tilskud fra Statskassen, 750 000 Kr. aarlig, bemærkede Ministeren, at denne Sum er beregnet paa Grundlag af en saa omhyggelig Budgettering som muligt, og Ministeren mente, at med et saadant Tilskud kan Teatret klare sig. Dersom det imidlertid skulde vise sig, at det ikke kan gaa, er Teaterchefen automatisk afskediget, og saa falder man tilbage paa Loven af 1911, og Lovgivningsmagten maa, da der naturligvis ikke skal leves videre paa denne Ordning, optage Spørgsmaalet om en anden Nyordning, rimeligvis at lade Teatret gaa over til Privatdrift. — Ministeren sluttede sin Fremsættelsestale med at berøre et ofte fremdraget Spørgsmaal, det kongelige Teaters Stilling overfor Provinsen. I saa Henseende henviste han til, at der i det ovennævnte Udkast til Kontrakt med Dobbeltscenen staar: »Teatret skal være villigt til at give Forestillinger i Provinsen efter særlig Aftale med Ministeriet; dog er Teatret ikke paa Forhaand pligtigt at paatage sig Udgifter i denne Anledning.«

Ved 1. Behandling i Folketinget anbefaledes Lovforslaget af Socialdemokraternes Ordfører, *A. C. Meyer*. Venstres Ordfører, *Inger Gautier Schmit*, tiltraadte Hovedprincipperne i Forslaget, at man maa bort fra den nuværende Ordning, hvorefter Teatret kan ubegrænset trække paa Statskassen, og at Ansvaret og Myndigheden maa lægges i een Mands Haand, men hun følte sig ikke sikker paa, at dette vilde naas ved Lovforslagets Gennemførelse. Hun berørte forskellige Enkeltheder, derunder Spørgsmaalet om et Tilskud til Teatret fra Københavns Kommune, og sluttede med at sige, at Venstre kan slutte sig til Ministerens Udtalelse, at hvis Lovforslagets Ordning ikke viser sig at gaa, maa Teatret gaa over til privat Drift. — Som Ordfører for det konservative Folkeparti gennemgik *J. Oskar Andersen* Lovforslagets Bestemmelser og udtalte, at hans Parti overfor Lovforslaget deler sig i to Grupper, af hvilke den ene mener, at det er for tidligt at træffe en Ordning, der endeligt fastlægger Statens Forpligtelser overfor Teatret, da man ikke ved, hvorledes Dobbeltscenens Drift vil stille sig, medens den anden Gruppe, til hvilken Taleren hørte, principielt er enig med Ministeren om Lovforslaget, om hvilket der dog ønskes en Del Oplysninger, ligesom man ønsker visse Ændringer deri. Det radikale Venstres Ordfører, *Elna Munch*, anbefalede Lovforslaget til hurtig Gennemførelse.

I Betænkningen fra det af Folketinget nedsatte Udvalg udtaltes: »Der er i Udvalget Enighed med Ministeren om, at Driften af det kongelige Teater ikke kan fortsættes paa Grundlag af Loven af 13. Maj 1911. Der er ligeledes Enighed om, at Nyordningen ikke alene bør gaa ud paa, at man forhøjer det i 1911 fastsatte aarlige Tilskud, saaledes at det afpasses efter Nutidens Forhold; man maa bort fra den Ordning, hvorefter et Underskud ved Teaterdriften blot dækkes gennem Forstrækninger af Statskassen, og der bør træffes en Styrelsesordning med en virkelig ansvarlig Ledelse; hertil udkræves, at der gives Ledelsen den størst mulige Selvstændighed.

Udvalget kan give fuld Tilslutning til Principperne i det af Ministeren forelagte Lovforslag«, hvis Indhold kort gengives, og derefter udtaltes, at medens Udvalget saaledes i Princippet havde kunnet tiltræde Lovforslaget, havde man dog ønsket dels en ændret Opstilling af de forskellige Bestemmelser, dels enkelte Ændringer, og der opnaaedes herom fuld Enighed med Ministeren, der stillede Forslag om en ny Affattelse af Lovforslaget, som gjorde det forelagte Forslag lettere overskueligt og mere systematisk, men i hvilket der ikke indeholdtes Realitetsændringer af større Betydning. Af reelle Ændringer skal nævnes, at det i Lovforslaget

omhandlede Udvalgs Beføjelse til at gøre Indstilling til Ministeren udvidedes til ogsaa at gælde, hvis Chefens kunstneriske Dispositioner skulde forekomme Udvalget stridende mod Bestemmelserne i § 10 om Teatrets repertoiremæssige Forpligtelser, at Udvalgets Medlemsantal, der i Lovforslaget var sat til 3, udvidedes til 5, at den foreslaaede Bestemmelse om, at Teatrets Forpligtelse til at tilbagebetale de indtil Nyordningens Ikrafttræden fra Statskassen modtagne Forstrækninger ophæves, modificeredes, idet Bestemmelsen herom i Loven af 1911 — ligesom Lovens andre Bestemmelser — blot sættes ud af Kraft, saa længe Brugen af Teatret er overladt til Institutionen. — Endelig tilføjedes der en ny Paragraf (§ 18), hvori det paalægges Ministeren i Tilfælde af Institutionens Opløsning snarest for Rigsdagen at fremsætte Forslag til en ny Ordning, og for at hindre en mere varig Tilbagevenden til den hittidige, nu forladte Driftsform blev det bestemt, at Loven af 1911 ikke skal have Gyldighed udover en fuld Sæson efter Opløsningen af Institutionen.

I Betænkningen udtaltes derhos: »Med Hensyn til særlige Spørgsmaal, der har været drøftet i Udvalget, ønsker dette at udtale følgende:

Udvalget tager Ministeriets Skrivelse af 5. December (der var Bilag til Betænkningen) angaaende Lønnings- og Pensionsforhold samt Forhandlingsret til Efterretning.

Der har i Udvalget været fremsat den Tanke, at det i Lovens § 7 udtrykkelig skulde udtales, at Teaterchefens Forelæggelse for Udvalget af Planen for det kommende Aar skal omfatte Ordningen af Abonnement og af billige Eftermiddagsforestillinger samt af Teatrets Gæstespil i Provinsen. Man har imidlertid frafaldet denne Tanke, idet det maa erkendes, at det kan være umuligt i Forsommeren at forelægge fast Plan med Hensyn til Gæstespil for hele Sæsonen, og idet der allerede i Lovens og Vedtægternes Bestemmelser er fuld Beføjelse for Udvalget til at kræve enhver Oplysning, der er af Interesse for Vurderingen af Budgettet, herunder ikke alene om Eftermiddagsforestillinger, Gæstespil og Abonnement, men ogsaa om Aftaler med Statsradiofonien, Foreninger o. s. v.« Det nævnes endelig i Betænkningen, at der har været Ønsker fremme om i Loven at bemyndige Ministeren til at træffe Bestemmelse om Opretholdelsen af Elevskolerne, men man frafaldt det, da Ministeren har Myndighed dertil. — Fra »Danske Dramatikeres Forbund« var fremsat forskellige Ønsker overfor Udvalget, der henholdt sig til en skriftlig Redegørelse derom fra Ministeriet, og endelig nævnes en Henvendelse fra Sønderjyds Teaterforening om Udvalgets Støtte, hvilket foranledigede Udvalget til at anmode Mini-

steren om at paakalde Finansudvalgets Interesse for For-
eningens Arbejde.

Et enkelt konservativt Udvalgsmedlem, *Korsgaard*, ud-
viklede, hvorfor han ansaa det for en Umulighed under de
usikre Forhold, som maa siges at foreligge for Dobbeltscenens
økonomiske Fremtid, særlig med Hensyn til dens Indtægter,
at lægge Teatrets økonomiske Forhold ind under faste Former,
og mente derfor, at det maa være det naturligste at fortsætte
med 2 til 3 Prøveaar under de nuværende Forhold, dog
naturligvis saaledes at Mindretallet vilde finde det rimeligst,
at Direktionsforholdene snarest ordnedes.

Mindretallet tiltraadte det stillede Ændringsforslag, medens
det med Hensyn til Forslagets endelige Afgørelse anbefalede
at afholde sig fra at stemme, »som Udtryk for, at det vel
ønsker Tilskuddet til Teatret nedbragt til det i Forslaget
nævnte Beløb, naar det kan ske, uden at Teatret ophører
med at være den kulturelle Faktor, det bør være, men sam-
tidig finder Forholdene alt for lidt afklarede til, at der med
virkelig Nytte kan lovgives paa det omhandlede Omraade i
Øjeblikket.«

Af *Axel Dam*, *Hans Hansen* og *Geert-Jørgensen* var udenfor
Betænkningen stillet følgende Ændringsforslag:

»Lovforslaget affattes saaledes: Forslag til Lov om Op-
hævelse af det kongelige Teater som Statsinstitution.

§ 1.

Undervisningsministeren bemyndiges til at bortforpagte
eller eventuelt sælge det kongelige Teater.

§ 2.

Saafernt interesserede Kredse eller Enkeltpersoner skulde
ønske at overtage Teatret for at fortsætte Driften for egen
Regning og Risiko, skal Teatret med Inventar og Brugsgen-
stande overlades vedkommende paa rimelige Vilkaar.«

Ved Paabegyndelsen af 2. Behandling udtalte Tingets
Formand: »Da det her fremsatte Forslag ikke kan betragtes
som et Ændringsforslag, men som et selvstændigt Forslag,
idet Hovedforslaget, hvis dette saakaldte Ændringsforslag
vedtages, vil bortfalde, maa jeg afvise det stillede Forslag.«

Ved 2. Behandling vedtoges det af Ministeren stillede Æn-
dringsforslag.

Ved 3. Behandling vedtoges Lovforslaget enstemmigt
med 102 Stemmer.

Ved 1. Behandling i Landstinget udtalte Venstres Ord-
fører, *Stegger Nielsen*, under Henviisning til Partiets Stilling
overfor Sagen i Folketinget, at hans Parti vilde give Lov-
forslaget en velvillig Behandling og medvirke til dets Fremme
igennem Udvalg. Socialdemokraternes og de Radikales Ord

førere, henholdsvis *Wiinblad* og *Marie Hjelmer*, anbefalede Lovforslaget til hurtig Gennemførelse, medens den konservative Ordfører, *Ellinger*, gennemgik og kritiserede paa forskellige Punkter Lovforslagets Bestemmelser.

Landstingsudvalget indstillede Lovforslaget til Vedtagelse uforandret, men det udtaltes i Betænkningen: »Et Flertal i Udvalget kunde dog have ønsket, at Ministeren under Forhandlingerne i Folketinget ikke havde fraveget sit oprindelige principielle Standpunkt med Hensyn til det Udvalgs Beføjelse, som skal lede Institutionen »Dobbeltscenen«, saaledes at bemeldte Udvalgs Opgave var blevet indskrænket til alene at kontrolere Teatrets økonomiske Forhold og ikke udvidet til ogsaa at have Indseende med de kunstneriske Forpligtelses Opfyldelse. Endvidere kunde Udvalgsflertallet have ønsket, at Kontroludvalgets Medlemstal var blevet staaende ved 3 og ikke, som det er sket, forhøjet til 5.

Endelig kunde Flertallet have ønsket Bestemmelserne vedrørende Teaterchefens Ansættelsesvilkkaar klarere affattet og tillige en Udformning af § 18, der bestemt siger, at lykkes Forsøget med Dobbeltscenen ikke, kan den nye Ordning for det kongelige Teater, som Rigsdagen til sin Tid saa skal træffe, i alt Fald ikke blive en Ordning, der støtter sig til Loven af 1911, hvorved Forstrækningssystemet fortsættes.

Da imidlertid Dobbeltscenens Gennemførelse kræver Loven hurtigst muligt, og det efter Ministerens Udtalelser og det i øvrigt foreliggende maa anses for lidet sandsynligt, at der, hvis man skrider til Ændringer i Lovforslaget, hurtigt kan tilvejebringes en Lov, har man givet Afkald paa at foreslaa ovennævnte Ændringer.«

Ved 3. Behandling vedtoges Loven enstemmigt med 56 Stemmer, men ved 2. Behandling erklærede *Blang*, at han, da han var en Modstander af Dobbeltsceneprojektet og ingen Tillid havde til den etablerede Ordning, ikke kunde stemme for Loven.

68. Lov om Seminarier. (Undervisningsminister *Borgbjerg*). [A. Sp. 2585—C. Sp. 343, 1299 og 1337].

Fremsat i *Folketinget* ²⁵/₁₀ (F. Sp. 1081). 1. Beh. ¹⁹⁻²⁰/₁₁ (F. Sp. 2201 og 2264). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Vilhelm Rasmussen, Knud Hansen, Fisker, Sneum, A. C. Mortensen [Form.], Bomholt, A. M. Hansen [Skr.], Jørgen Jørgensen [Lejre], Søren P. Larsen, Kr. Kristensen, Raunkjær, Julin, Arnth Jensen, Vesterager og J. Oskar Andersen). Betænkning (B. Sp. 665) afgiven ¹²/₂. (Ordfører: Vilhelm Rasmussen). 2. Beh. ¹⁴/₂ (F. Sp. 5188). 3. Beh. ^{18, 19} og ²¹/₂

(F. Sp. 5256, 5285 og 5419). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $2\frac{6}{2}$ (L. Sp. 826). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (H. C. Andersen, Blang, Andrea Brochmann, Ludvig Christensen, Marie Christensen, Ellinger, Johs. Hansen, Marie Hjelder, Jepsen Christensen, H. P. Johansen, Kr. Johansen, N. K. Kristensen, Stegger Nielsen [Form.], P. C. Petersen og S. Rasmussen). Betænkning (B. Sp. 1827) afgiven $27\frac{1}{3}$. (Ordfører: Stegger Nielsen). 2. Beh. $28\frac{1}{3}$ (L. Sp. 1316). 3. Beh. $1\frac{1}{4}$ (L. Sp. 1371). *Tilbagesendt til Folketinget*. Udvalgets Erklæring (B. Sp. 1919) afgiven $2\frac{1}{4}$. Eneste Beh. $4\frac{1}{4}$ (F. Sp. 6709). *Loven stadfæstet 15. April 1930*. (Lov-Tid. Nr. 130).

Lovens Indhold er følgende:

Første Afsnit. Statens Seminarier.

1. Seminariets Formaal og Ordning.

§ 1. Seminariets Formaal er at uddanne Lærere og Lærerinder til Folkeskolen. Seminariets Undervisning skal være præget af de Krav, Elevernes fremtidige Gerning som Lærere stiller til dem; desuden skal den meddele dem Kundskaber og Færdigheder, der kan fremme deres almindelige Udvikling.

Seminariernes Undervisning er 4-aarig.

§ 2. Undervisningen paa Seminarierne er vederlagsfri.

§ 3. Ved ethvert Seminarium skal der findes en i et tilstrækkeligt Antal Klasser delt Børneskole, hvori Seminariets Elever indøves i praktisk Skolegerning efter en Plan, der lægges af Seminariet og godkendes af Undervisningsministeren. Øvelsesskolens Førstelærer har under Overtilsyn af Seminariets Forstander Ledelsen af Elevernes praktiske Uddannelse.

Skolen kan enten være en for Seminariets Regning oprettet og drevet Børneskole, eventuelt med Tilskud fra Kommunen, eller den stedlige Kommuneskole eller en Del af samme med Tilskud fra Staten. I sidste Tilfælde skal Seminariet efter Overenskomst med Kommunen have væsentlig Indflydelse paa Undervisningens Omfang og Ordning.

Seminariets Lærere er efter Forstanderens Bestemmelse forpligtede til at overtage Timer i Børneskolen i deres Fag,

og de kommunale Skolemyndigheder er forpligtede til at overlade Seminariets Lærere Besørgelsen af Timer i den kommunale Øvelsesskole.

2. Optagelse i Seminariet.

§ 4. For at kunne optages i Seminariets yngste Klasse skal Eleven:

- a. være fyldt 17 Aar inden 1. Juni,
- b. ved Lægeattest godtgøre ikke at lide af nogen Sygdom eller legemlig Mangel, der gør ham uskikket til at være Lærer,
- c. fremlægge tilfredsstillende Vidnesbyrd om Forhold og Vandel, deriblandt Vidnesbyrd fra rette vedkommende om, hvad han har været sysselsat ved siden sin Udtredelse af Børneskolen,
- d. have bestaaet en særlig Optagelsesprøve.

Optagelsesprøven afholdes af Seminariets Lærere med Bistand af Censorer, som Seminariet selv udpeger indenfor eller udenfor dets Lærerkreds, een for hvert Fag.

Ved Optagelsesprøven er Fordringerne de i Undervisningsministeriets Bekendtgørelse af 7. Marts 1928 fastsatte. Hovedvægten ved Prøven lægges paa Eksaminandens Udviklingstrin og Kundskaber i Folkeskolens Hovedfag.

De, der paa tilfredsstillende Maade har bestaaet Studentereksamen, Almindelig Forberedelseseksamen, Realeksamen eller Pigeskoleeksamen, kan med Undervisningsministerens Tilladelse uden særlig Optagelsesprøve optages i et Seminariums 1. Klasse, naar de i øvrigt opfylder Betingelserne for Optagelse.

I ganske særlige Tilfælde kan en Eksaminand, der ved tidligere Virksomhed har vist, at han har Lyst og Anlæg for Lærergerningen, efter Indstilling fra Seminariet med Ministerens Godkendelse fritages for Prøve i enkelte Fag.

De i den ovenfor nævnte Bekendtgørelse af 7. Marts 1928 fastsatte Bestemmelser om Optagelsesprøven kan ved et hvert 4. Aar foretaget Gennemsyn ændres af Undervisningsministeren efter Samraad med et Udvalg, bestaaende af 7 Medlemmer, hvoraf 3 udpeges af Statsseminariernes Forstandere og 4 af Forstanderne for de private, statsanerkendte

Seminarier, hvilket Udvalg for hvert enkelt Fag tiltrædes af den eller de faste Censorer i Faget. Dette Gennemsyn foretages første Gang i Aaret 1934. Udvidelse af Fagkredsen kan dog kun ske ved Lov.

Optagelse i yngste Klasse kan kun ske ved Undervisningsaarets Begyndelse; under særlige Omstændigheder kan Undervisningsministeren tillade Undtagelse herfra.

§ 5. Forudsætningen for Optagelse i en højere Klasse er, at Eleven paa tilfredsstillende Maade har gennemgaaet den nærmest foregaaende Klasse, for Optagelse i 3. Klasse tillige, at han har bestaaet 1. Del af Lærerprøven.

Under særlige Omstændigheder kan dog Elever med Undervisningsministerens Tilladelse optages i en højere Klasse, dog ikke i ældste Klasse, uden at have gennemgaaet den nærmest foregaaende Klasse, naar vedkommende har den fornødne Alder og bestaar en til den paagældende Klasse passende Oprykningsprøve, for 3. Klasses Vedkommende tillige 1. Del af Lærerprøven, samt i øvrigt opfylder Betingelserne for Optagelse.

3. Undervisningen og Fagene, hvori der aflægges Prøve.

§ 6. Undervisningen skal for alle Elever omfatte følgende Fag: Dansk, Regning, Skrivning, Historie (herunder Samfundslære og Nationaløkonomi), Kristendomskundskab, Geografi (herunder Geologi), Naturhistorie (herunder Sundheds-lære), Naturlære (med Kemi), Matematik, Tegning, Tysk eller Engelsk, Gymnastik og Idræt, Sang og Musik, Pædagogik, praktisk Skolegerning (herunder Smaa børnsundervisning). Desuden for kvindelige Elever Haandgerning, for mandlige Elever Sløjd.

I 3. og 4. Klasse skal Eleverne foruden i visse Fællesfag modtage Undervisning i en af to Faggrupper, som omfatter henholdsvis sproglig-historiske og matematisk-naturvidenskabelige Fag.

§ 7. Maalet for Undervisningen og Fordringerne i de enkelte Fag ved den afsluttende Prøve fastsættes af Undervisningsministeren efter Samraad med det i § 4, Stykke 2, omhandlede Udvalg.

§ 8. Undervisningsministeriets Konsulent i Sager vedrørende Folkeskolen er tilsynsførende med Seminarierne og Formand for Censorerne ved Lærereksamen.

4. Lærerprovens Afholdelse.

§ 9. Lærerprøven afholdes i 2 Dele, den ene ved Udgangen af 2. Klasse, den anden ved Udgangen af øverste Klasse. Prøven afholdes paa Seminarierne.

§ 10. Adgang til at gaa op til 1. Del af Lærerprøven har enhver, der har gennemgaaet Seminariets 2. Klasse, Adgang til 2. Del af Prøven har enhver, der har gennemgaaet Seminariets ældste Klasse, til 1. Del dog kun, saafremt Seminariet indstiller ham dertil.

2. Del maa bestaa senest 4 Aar efter 1. Del; af disse 4 Aar er det tilladt at tilbringe de 2 udenfor Seminariet.

Under særlige Omstændigheder kan Undervisningsministeren tillade Undtagelse fra disse Bestemmelser.

§ 11. Lærerprøven afholdes under Samvirken af Seminariets Lærere og beskikkede Censorer. Disse kan dels være faste Censorer, udnævnte af Undervisningsministeren, dels af denne udpegede midlertidige Censorer. De faste Censorer udnævnes for et Tidsrum af 3 Aar. Forinden Udnævnelse af faste Censorer skal det i § 4, Stykke 2, omhandlede Udvalg have haft Lejlighed til at udtale sig om Valget.

Vederlag og Dagpenge for Censorerne fastsættes ved Finansloven.

Seminariets Lærere er Eksaminatorer, men Emnerne for Eksaminationen bestemmes af Censor Dagen forud efter Samraad med Eksaminator.

Ved Prøvens Afholdelse iagttages følgende nærmere Regler:

- a. De faste Censorer bestemmer de skriftlige Opgaver. Disse skal være de samme for alle Eksaminander, og Censorernes Formand drager Omsorg for, at de kan blive forelagt samtidig paa de forskellige Steder i Landet, og at den skriftlige Prøve afholdes under betryggende Tilsyn.
- b. I Hovedfag skal der være 2 Censorer foruden den eksaminerende Lærer, i de andre Fag kun een Censor foruden Eksaminator.
- c. Prøven i praktisk Skolegerning aflægges i Seminariets Børneskole. Ved Bedømmelsen tages der Hensyn til en af Seminariet afgiven Aarskarakter for Eksaminandens Deltagelse i ældste Klasses Øvelser i praktisk Skoleger-

- ning. Denne Prøve er det tilladt at tage om for sig een Gang og efter mindst et Aars Forløb.
- d. Tiden for den afsluttende Prøves Afholdelse fastsættes af Undervisningsministeren.
- e. Enhver, der har bestaaet Prøven, faar et Vidnesbyrd, hvori anføres saavel Hovedkarakteren som Karaktererne for samtlige enkelte Fag, i hvilke den paagældende har aflagt Prøve, samt tillige Bemærkning om, hvorvidt han er i Stand til at forestaa Undervisningen i Sang og Gymnastik. For dem, der tager Prøven i praktisk Skolegerning om, bliver Vidnesbyrdet, derunder eventuelt Hovedkarakteren, at forandre. Vidnesbyrdene udstedes af Seminariets Forstander og Censorerens Formand i Forening.

5. Lærerne.

§ 12. For at faa Ansættelse som Lærer ved et Seminarium skal den paagældende have bestaaet en Prøve i Pædagogik og Undervisningsfærdighed, ved hvilken han skal godtgøre, at han har Øvelse i Undervisning saavel af voksne som af Børn. De nærmere Regler for denne Prøve fastsættes af Undervisningsministeren.

Førstelæreren ved alle til Seminarierne knyttede Børneskoler normeres som Lærer ved Seminariet og udnævnes og lønnes som Seminariets andre Lærere; er Øvelsesskolen en kommunal Skole med Købstadskoleordning, udnævnes Overlæreren dog paa sædvanlig Maade med Lønning efter de for Overlærere gældende Regler.

De øvrige Lærere ved Børneskolen udnævnes, hvis Skolen tilhører Seminariet, af Undervisningsministeren, efter at den stedlige Skolekommission har haft Lejlighed til at udtale sig om de indkomne Ansøgninger.

Er Børneskolen den stedlige Kommuneskole, sker Indstillingen med Hensyn til Besættelsen af de øvrige Lærere efter de for Ansættelse i Folkeskolen gældende Regler, efter at Seminariets Forstander har haft Lejlighed til at erklære sig i Sagen, men Udnævnelse foretages af Undervisningsministeren.

§ 13. Forstanderen deltager i Undervisningen med et af Undervisningsministeren fastsat Timetal. De øvrige faste

Læreres ugentlige Timetal maa som Regel ikke overstige 24 Timer, Øvelsesskolelærernes ugentlige Timetal som Regel ikke 30 Timer.

§ 14. Ved ethvert Seminarium danner de fast ansatte Lærere og Førstelæreren ved Børneskolen med Forstanderen som Formand et Lærerraad. Andre Lærere ved Seminariet eller Børneskolen kan tilkaldes af Forstanderen og deltager da i Forhandlingerne, men ikke i eventuelle Afstemninger.

Undervisningsministeren fastsætter de nærmere Bestemmelser vedrørende Lærerraadets Virksomhed.

A n d e t A f s n i t. P r i v a t e S e m i n a r i e r.

§ 15. Private Seminarier — baade for Mænd og Kvinder —, hvis Forstandere af Undervisningsministeren erkendes skikkede til Gerningen, og som ved Optagelsen af Elever følger Bestemmelserne i nærværende Lovs §§ 4—5 og gennem 4 1-aarige Klasser gennemfører Undervisningen i samme Omfang og til samme Maal som Statens Seminarier, derunder den praktiske Uddannelse i Børneskoler, kan for 6 Aar ad Gangen efter forudgaaende Godkendelse af Lokale og Undervisningsmateriel samt af Børneskolen faa Ret til at indstille deres Elever og afholde Lærerprøve efter de i §§ 9—11 fastsatte Regler.

§ 16. De saaledes anerkendte Seminarier underlægges samme Tilsyn som Statens Seminarier.

T r e d i e A f s n i t. V i d e r e g a a e n d e L æ r e r u d d a n n e l s e.

§ 17. Ved Statens Lærerhøjskole (eventuelt tillige andetsteds) indrettes ved Siden af kortere Kursus efter Undervisningsministerens nærmere Bestemmelse en 1-aarig Undervisning for dem, der ønsker en videregaaende Uddannelse i et eller flere Fag, og som enten har bestaaet Lærerprøven eller paa anden Maade har erhvervet sig tilsvarende Forudsætninger for at følge Undervisningen. Denne Undervisning kan fortsættes med et 1-aarigt Fortsættelseskursus i det følgende eller et senere Aar.

Fjerde Afsnit. Forskellige Bestemmelser.

§ 18. Det fornødne Beløb til Understøttelse for trængende Elever ved Seminarierne, haade Statens og de anerkendte private, bevilges paa de aarlige Finanslove. Beløbet uddeles efter Regler, der nærmere fastsættes af Undervisningsministeren.

§ 19. De nærmere Bestemmelser, som maatte være nødvendige med Hensyn til denne Lovs Udførelse, herunder de fornødne Overgangsbestemmelser, træffes efter Samraad med det i § 4, Stykke 2, 5. Afsnit, nævnte Udvalg af Undervisningsministeren, som derom lader udgaa almindelig Bekendtgørelse.

§ 20. Loven gælder ikke for Færøerne og træder i Kraft den 1. Juni 1931.

Det af Undervisningsministeren forelagte Lovforslag, der havde Titel Forslag til Lov om Lærerskoler, var i sine Hovedtræk i Overensstemmelse med det af Undervisningsminister Nina Bang i 1925 og 1926 fremsatte Forslag, se Aarvog 1924—25, Side 508, der atter i det væsentlige stemte overens med den store Skolekommissions Forslag af 1923, men Ministeren havde ved Udarbejdelsen af sit Forslag taget Hensyn til flere af de under det tidligere Lovforslags Behandling i Udvalget stillede foreløbige Ændringsforslag ligesom til et af Danmarks Lærerforenings Hovedbestyrelse i Sommeren 1929 udarbejdet Udkast til en Lærerskolelov. Lovforslaget var forsynet med udførlige Motiver, hvori gøres Rede for Forslagets Forhold til det gældende, og som slutter med nogle Bemærkninger om Udgifterne ved Lovens Gennemførelse. Foruden en Forhøjelse af Bevillingen til Understøttelse af trængende Elever, som allerede den Omstændighed, at Eleven skal være 4 Aar ved Seminariet, vil nødvendiggøre, og de Udgifter, som Indretningen af Fortsættelsesundervisning i Henhold til Forslagets § 17 vil kræve, vil Lovens Gennemførelse medføre Nødvendigheden af nogen Bygningsudvidelse ved Statens Lærerskoler samt af en forholdsmæssig Forhøjelse af Bevillingerne til Undervisningsmidler, Brændsel og Belysning; endvidere en Merudgift til Udredelse af hele Lønnen til Førstelærerne ved de 4 kommunale Øvelsesskoler, der for Tiden er knyttet til Statslærerskoler. Den 4-aarige Undervisning vil dernæst nødvendiggøre Ansættelsen af een ny Lærerkraft ved hver af Statens Lærerskoler, hvilket vil medføre en Merudgift paa ca. 40 000 Kr. Desuden medfører den Form, hvorunder Statstilskuddet til de private Lærerskoler i Henhold til Loven af 4. April 1928, § 1, gives, at den

Forhøjelse af Lærerlønnen ved de private Skoler, som den 4-aarige Uddannelse vil medføre, og Forøgelsen af Driftsudgiften ved Statsseminarierne vil bevirke, at Statstilskuddet stiger, ligesom der ogsaa vil kunne paaregnes en Forøgelse af Tilskuddet til Forrentning og Vedligeholdelse af Bygningerne, naar de private Lærerskoler nødsages til at lade Byggearbejder udføre for at skaffe de Lokaler, som den nye Lov vil kræve.

Ved 1. Behandling i Folketinget anbefaledes Lovforslaget af Socialdemokraternes Ordfører, *Vilhelm Rasmussen*. Venstres Ordfører *Søren P. Larsen* udtalte, at hans Parti var villigt til at forhandle om Lovforslagets Enkeltheder ud fra dets Synspunkt: Hvad gavner det Folkeskolen? Partiet vil, hvis der er Mangler ved Lærerruddannelsen, søge at rette dem, men han stillede sig tvivlende overfor flere af Lovforslagets Bestemmelser. Paa samme Maade stillede de Konservatives Ordfører, *Vesterager*, sig, idet han tilsagde Ministeren et Medarbejderskab, præget af Velvillie, og erkendte, at der ved Lovforslagets Udarbejdelse var vist Imødekommen overfor hans Parti. Ogsaa de Radikales Ordfører, *A. M. Hansen*, betegnede Lovforslaget som et godt Forhandlingsgrundlag. Retsforbundets Ordfører, *Axel Dam*, redegjorde for dets principielle Stilling til Skolelovgivning overhovedet, at Staten bør have saa lidt dermed at gøre som muligt, og udtalte sig dernæst om nogle af Forslagets Enkeltheder, som han ønskede ændret.

Det i Folketinget nedsatte Udvalg delte sig paa en Række Punkter i et Flertal (Udvalget undtagen Venstres Medlemmer) og et Mindretal, Venstre, men ogsaa af hele Udvalget stilledes enkelte Ændringsforslag, hvoraf skal nævnes Forslaget om at bevare det gamle Navn »Seminarier« samt ligeledes bevare Kravet om en Vandelsattest for den, der søger Optagelse. Fremdeles stillede Udvalget Ændringsforslag, efter hvilke der fastslaas bestemte Former for den hidtil gældende Praksis, at Ministeriet forhandler dels med Seminarierne, dels med de Censorer, der for hvert enkelt Fag er i Virksomhed, om Undervisningen, Optagelsesprøven og navnlig den afsluttende Eksamen paa Seminarierne, nemlig igennem det i Lovens § 4 omtalte Udvalg. Ordføreren understregede, »at det i ganske særlig Grad er et Ønske fra Udvalgets Side, at der foregaar Lettelser med Hensyn til Eksamen, ikke saaledes at hele Fag falder bort, men saaledes at efter Ministerens Bestemmelse Dele af det Stof, i hvilket der er undervist, kan falde bort, saaledes at Eksamen ikke bliver i den Grad en Kundskabsprøve, som den hidtil har været, men derimod i langt højere Grad en Prøve paa, hvor dygtigt de unge Mennesker er i Stand til

at arbejde selvstændigt, og dermed en Dokumentation af den Modenhed, hvortil de er kommet.« Saavel af Flertallet som af Mindretallet stilledes Ændringsforslag om Optagelsesprøven, der omhandles i § 4. Af Ministeren var foreslaaet, at ved Prøven skal Eksaminanden vise, at han »er i Besiddelse af en Kundskabsfyldte, der i det væsentlige svarer til de Krav, som stilles ved Realeksamen. De, der paa tilfredsstillende Maade har bestaaet Studentereksamen, Almindelig Forberedelseeksamen, Realeksamen eller Pigeskoleeksamen, kan med Undervisningsministerens Tilladelse uden særlig Optagelsesprøve optages i en Lærerskoles 1. Klasse, naar de i øvrigt opfylder Betingelserne for Optagelse«. Dette foreslog Mindretallet, der hævdede, at dette »vil medføre, at Folkeskolens Lærerkrafter fremtidig vil komme fra Eksamenskolerne, idet den foreslaaede Optagelsesprøve vil hindre Tilgangen af Elever, der fra Folkeskolen ønsker at uddanne sig til Lærergerningen,« ændret til: »besidder saadanne Kundskaber i Folkeskolens Hovedfag, som en velbegavet Elev kan tilegne sig i Løbet af et Aars Forberedelse«. Flertallet, som bibeholdt Lovforslagets Tekst, foreslog dertil at føje » . dog saaledes at Hovedvægten lægges paa Eksaminandens Udviklingstrin og Kundskaber i Folkeskolens Hovedfag: Dansk, Skrivning, Regning, Religion, Historie og Geografi; der kræves dernæst kun Prøve i det af Sprogene, Engelsk eller Tysk, som for den paagældende skal være det obligatoriske Sprog paa Seminariet.« Efter Betænkningen tilsigtede Flertallet ved denne Ændring at lette Adgangen til Seminarierne for ubemidlede saavel som for dem, der af gyldige Grunde har haft vanskeligt ved at skaffe sig en fuldt tilfredsstillende Uddannelse udenfor Folkeskolens Hovedfag, saafremt Eksaminanderne viser sig tilstrækkelig sikre i disse Fag. — Fremdeles foreslog Flertallet at ændre Lovforslagets Bestemmelse om, at der skulde være to fremmede Sprog, Tysk og Engelsk, blandt Undervisningsfagene, til, at der kun skal være et af disse to Sprog, efter frit Valg for Eleverne.

Foruden det ovennævnte Ændringsforslag stillede Venstre-Mindretallet andre Forslag. Det udtalte i Betænkningen, at den foreslaaede Optagelsesprøve vil i Forbindelse med, at Læsetiden foresloges forlænget fra 3 til 4 Aar, medføre, »at ubemidlede Elever stilles overfor saa store Hindringer, at Følgen vil blive Udelukkelse af en Del af de gode Lærerkrafter, vor Skole i By og paa Land hidtil har hentet fra den jævne Befolknings Kreds«.

Endvidere mente Mindretallet, at »man bør vogte sig for at drage for mange Fag ind under Lærerruddannelsen, ligesom man bør undgaa en Deling i forskellige Grene. Lærerruddannelsen maa have Folkeskolens Krav for Øje, og derfor

beklager Mindretallet, at Undervisningen i Folkeskolens Hovedfag ikke er sat i Forgrunden, da man frygter, at de mange Fag vil hindre en dyberegaaende og friere Undervisning i Hovedfagene, der bør være det centrale i de unge Læreres Uddannelse.« Mindretallet foreslog derfor at fastholde den 3-aarige Seminarietid samt at affatte § 6 om Undervisningen saaledes: »Undervisningen skal for alle Elever omfatte følgende Hovedfag: Kristendomskundskab, Dansk, Regning, Historie, praktisk Skolegerning (herunder Smaabørnsundervisning). Desuden gives Undervisning i Geografi, Naturhistorie, Naturlære, Matematik, Skrivning, Tegning, Gymnastik, Sang og Musik, Pædagogik og for kvindelige Elever i Haandgerning. Paa Seminarierne gives Undervisning i Tysk og Engelsk for de Elever, der ønsker det. I det ene Sprog undervises for viderekomne, i det andet for Begyndere. Ministeren bestemmer efter Forhandling med Seminariet de nærmere Regler for denne Undervisning.« Med Hensyn til den afsluttende Prøve foreslog Mindretallet at bestemme, at den ikke bør omfatte hele Undervisningsstoffet. — Endvidere foresloges at stryge Bestemmelsen i § 15 om, at for at private Seminarier kan faa Indstillingsret, skal deres Forstandere af Ministeren »erkendes skikkede til Gerningen«, hvorhos endelig Mindretallet i § 17 foreslog at ændre Bestemmelsen om, at der foruden ved Statens Lærerhøjskole »eventuelt tillige andetsteds« kan indrettes en videre Undervisning, til, at dette skal ske andetsteds, og at føje til den nævnte Paragraf: »De fornødne Midler til denne Undervisning og Tilskud til ubemidlede Elever bevilges paa de aarlige Finanslove.«

I Betænkningen udtaltes, at der i Udvalget var »stillet Forslag om, at Lærerhøjskolens Kursus skulde afsluttes med en Prøve; men dette Forslag er taget tilbage, efter at der er givet Tilsagn om, at det af Lærerhøjskolens Vidnesbyrd skal fremgaa, hvorledes det har forholdt sig med Elevernes Interesse, Flid, Fremgang og Kundskabstiegnelse, idet der særlig gøres opmærksom paa den Dytighed, der er udvist ved Foredrag eller skriftlige Arbejder.«

Ved Afstemningen forkastedes Mindretallets Forslag med 74 Stemmer mod 36, medens Udvalgets og Flertallets Forslag vedtoges uden Afstemning. — Ved 3. Behandling udtalte Venstres Ordfører, at Partiet agtede at stemme mod Lovforslaget, til hvis Gennemførelse det ikke ønskede at medvirke. Lovforslaget vedtoges med 82 Stemmer mod 26.

Ved 1. Behandling i Landstinget var Ordførerne *Stegger Nielsen* (V.), *H. P. Johansen* (S.), *S. Rasmussen* (K.) og *Marie Hjelmer* (R.). De 3 sidste anbefalede Lovforslaget, delvis med Tvivl, for saa vidt angaar enkelte Spørgsmaal, og Venstres Ordfører tilsagde Ministeren Partiets redelige Villie til at arbejde med paa at opnaa et Resultat.

I Landstingsudvalgets Betænkning udtaltes, at der i Udvalget havde været delte Meninger om, hvorvidt Folketingets Affattelse af Bestemmelsen om Optagelsesprøven var heldig, men der har hersket det fælles Ønske, at der af Hensyn til denne Lovs særlige Karakter kunde skabes Enighed om Forslaget. Dette er naaet gennem Resignation fra alle Sider, og efter flere Samraad mellem Underudvalget og Undervisningsministeren er man enedes om at lægge Ministeriets Cirkulære af 7. Marts 1928, altsaa de nuværende Fordringer, til Grund ogsaa for den fremtidige Prøve, hvorved som hidtil Hovedvægten lægges paa Folkeskolens Hovedfag.« Udvalget foreslog derfor med Ministerens Tilslutning den Affattelse af § 4, Stykke 2, som er gengivet ovenfor i Loven. Om enkelte Punkter deraf udtaltes i Betænkningen, at Seminarierne afholder fremtidig som nu Prøven og vælger selv Censorer, ligesom Seminariernes Forstandere vælger det 7 Mandes Udvalg, der skal bistaa Ministeren med den nærmere Udførelse af Loven, herunder den Revision af Optagelsesprøvens Bestemmelser, der fremtidig skal finde Sted hvert fjerde Aar. Fagkredsen ved Prøven kan dog kun ændres ved Lov.

Om Undtagelsesbestemmelsen i 4. Afsnit, hvorved en Aspirant i særlige Tilfælde kan fritages for Prøve i enkelte Fag, udtaltes, at her er hovedsagelig tænkt paa lidt ældre og modne Aspiranter, som gennem tidligere Virksomhed har godtgjort, at de har særlig Lyst og Anlæg for Lærergerningen. — Med Hensyn til Studentereksamen, Alm. Forberedelseseksamen, Realeksamen og Pigeskoleeksamen er de nugældende Bestemmelser bibeholdt. Desuden stilledes et Par Ændringsforslag af mindre Betydning, og hele Udvalget indstillede dermed Lovforslaget til Vedtagelse, idet det udtalte »Haabet om, at der ved Udformningen af de nærmere Bestemmelser angaaende Seminariernes Læseplan maa tages Hensyn til de i Udvalget gentagende fremsatte Ønsker om en Begrænsning af Eksamensstoffet, saa i alt Fald de sidste 2 Aar kan rumme gode Muligheder for frit Studium, i væsentlig Grad forskelligt fra almindelig Lektielæsning.«

Endelig gjorde Udvalget opmærksom paa det Misforhold, der er til Stede ved Udregning af Gennemsnitskarakter ved Lærereksamen for saadanne Elever, der ikke aflægger Prøve i Sang og Musik. Udvalget forment, at Karaktergivningen i dette Fag bør holdes udenfor Beregning af Gennemsnitskarakter.

Ved 3. Behandling vedtoges Lovforslaget enstemmigt, og Folketingsudvalget indstillede det saaledes ændrede Forslag til uforandret Vedtagelse. Under eneste Behandling udtalte Svend Nielsen, at han vilde stemme imod dets endelige Vedtagelse, og Loven vedtoges da med 124 Stemmer mod 1.

69. Lov om Statstilskud til private Fortsættelsesskoler. (Undervisningsminister *Borgbjerg*). [A. Sp. 2455—C. Sp. 29, 383].

Fremsat i *Landstinget* $16/10$ (L. Sp. 12). 1. Beh. $23/10$ (L. Sp. 71). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Statstilskud til Ungdomsskoler og Aftenskoler (se Side 288). Betænkning (B. Sp. 9) afgiven $6/11$. (Ordfører: Marie Christensen). 2. Beh. $13/11$ (L. Sp. 163). 3. Beh. $20/11$ (L. Sp. 173). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $21/2$ (F. Sp. 5410). 2. Beh. $25/2$ (F. Sp. 5449). 3. Beh. $28/2$ (F. Sp. 5567). *Loven stadfæstet 19. Marts 1930.* (Lov-Tid. Nr. 85).

Ved Loven lovfæstes de Regler, efter hvilke man hidtil har fordelt de paa Finanslov bevilgede Tilskud (paa Finanslovsforslaget for 1929—30 116 000 Kr.) til private Fortsættelsesskoler. Det bestemmes nu, at enhver privat Fortsættelsesskole, der til Elever ude over den undervisningspligtige Alder giver en Undervisning, der ikke er anlagt paa at forberede til nogen Eksamen, og som omfatter enten et Vinterkursus paa ikke under 5 Maaneder eller et Sommerkursus paa ikke under 3 Maaneder eller begge Dele, har, naar den underkaster sig et af Undervisningsministeren nærmere fastsat Tilsyn samt i øvrigt opfylder de nedenfor anførte Betingelser, Ret til, naar Skolens Undervisning og øvrige Forhold er tilfredsstillende, af Staten at modtage følgende aarlige Tilskud:

a) et Grundtilskud, beregnet efter et Beløb af 100 Kr. for hver fulde Maaned, Skolen i det forløbne Kursusaar har været i Virksomhed,

b) et Elevtilskud, beregnet efter et Beløb af 7 Kr. pr. Maaned for hver Elev ude over den undervisningspligtige Alder, der har gennemgaaet hele det paagældende Kursus.

Modtager en Skole tillige Tilskud i Henhold til Lov Nr. 137 af 29. April 1913 om Statstilskud til Folkehøjskoler og Landbrugsskoler, kan der ikke beregnes Tilskud efter nærværende Bestemmelse for nogen Elev, der medregnes i Aarslevtallet i Henhold til disse Bestemmelser.

De under a) og b) nævnte Tilskud beregnes paa Grundlag af Forholdene i det forløbne Kursusaar. Kursusaaret regnes fra 1. November til 31. Oktober.

For at de forannævnte Skoler skal kunne opnaa Stats-tilskud, kræves yderligere: at mindst $\frac{3}{4}$ af Skolens Elever er mellem 14 og 18 Aar, at Skolen modtager Tilskud enten af Amtet eller Kommunen — dette Tilskud kan dog med Undervisningsministerens Samtykke erstattes af andre lokale Tilskud —, at den har været i Virksomhed mindst 1 Aar, at mindst 10 Elever ude over den undervisningspligtige Alder har gennemgaaet hele vedkommende Kursus, og at Undervisningen har omfattet mindst 30 ugentlige Timer.

Til Understøttelse af ubemidlede Elever paa Fortsættelsesskolerne fordeler Ministeriet aarlig et samlet Beløb, svarende til maanedlig 6 Kr. for hver Elev ude over den undervisningspligtige Alder.

Som Hjælp til Anskaffelse af Undervisningsmidler bevilges et Beløb paa de aarlige Finanslove.

Loven træder i Kraft den 1. April 1930; den forelægges Rigsdagen til Revision senest i Rigsdagssamlingen 1934—35.

Lovforslaget er udarbejdet af et af Undervisningsministeriet den 22. Maj 1928 nedsat Udvalg, hvis Udkast Ministeren tiltraadte, og som ogsaa vedtoges af begge Ting uden nogen Ændring.

70. Lov om Tilskud fra Staten og Skolefondene til Ungdomsskoler og Aftenskoler. (Undervisningsminister Borgbjerg). [A. Sp. 2421—C. Sp. 247, 373].

Fremsat i *Landstinget* $^{16}/_{10}$ (L. Sp. 12). 1. Beh. $^{23}/_{10}$ (L. Sp. 51). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (H. C. Andersen [Form.], Bækgaard, Ludvig Christensen, Marie Christensen, Henriette Crone, Ellinger [Skr.], Johs. Hansen, Marie Hjælmer, Jepsen Christensen, H. P. Jensen, H. P. Johansen, Kr. Johansen, Rs. Nielsen, Elisa Petersen og S. Rasmussen). Betænkning (B. Sp. 539) afgiven $^{29}/_{1}$. (Ordfører: Ellinger). 2. Beh. $^{5}/_{2}$ (L. Sp. 673). 3. Beh. $^{7}/_{2}$ (L. Sp. 680). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $^{21}/_{2}$ (F. Sp. 5410). 2. Beh. $^{25}/_{2}$ (F. Sp. 5449). 3. Beh. $^{28}/_{2}$ (F. Sp. 5566). *Loven stadfæstet 19. Marts 1930.* (Lov-Tid. 84).

I Loven bestemmes følgende med Hensyn til Fordelingen af Statens og Skolefondenes Tilskud til de i Loven omhandlede Skoler: enhver Ungdomsskole eller Aftenskole,

der giver vederlagsfri Undervisning til Elever ude over den undervisningspligtige Alder, og som underkaster sig Tilsyn af vedkommende Skolekommission, har Ret til fra Staten og vedkommende Skolefond at modtage Tilskud til Lærerløn — for Undervisning i kvindelig Husgerning og Sløjd tillige til Driften — efter de i denne Lov givne Regler, naar Skolen og dens Undervisningsplan er godkendt af Skoledirektionen, og den godtgør, at der er stillet et passende Lokale med Lys, Varme og Rengøring til dens Raadighed, samt at der af den paagældende Kommune eller ad anden Vej er tilsikret den et Tilskud af mindst 50 Ø. for hver Undervisningstime.

For Skoler af den heromhandlede Art i København udfører Københavns Skoledirektion baade de Skolekommissionen og de Skoledirektionen efter foranstaaende overdragne Hverv, ligesom Københavns Kommune overtager Skolefondens Pligt til at yde Tilskud.

Undervisningen maa foregaa indenfor følgende Fagrække: Dansk, Regning, Skrivning, Tegning, Religion, Historie, Geografi, Naturkundskab, Matematik, fremmede Sprog, Bogholderi, Stenografi, Maskinskrivning, Sundheds-lære, Samfundslære, elementære Landbrugs- og Havebrugs-fag, kvindelig Husgerning, kvindelig Haandgerning, Sløjd, Husfid, Gymnastik og Sang. Tilskud til Timer i de to sidstnævnte Fag kan dog kun gives i Forhold til et Timetal af tilsammen indtil $\frac{1}{3}$ af samtlige Timer. Foredrag og Oplæsning, hvortil der ikke er knyttet særligt Arbejde fra Elevernes Side, kan kun indgaa i Undervisningen med højst $\frac{1}{4}$ af samtlige Timer. Til Undervisning i kvindelig Husgerning og Sløjd maa være knyttet Øvelser i skriftlig Fremstilling og Regning.

Naar et Undervisningshold har mere end 2 Fag, og over Halvdelen af Deltagerne er under 18 Aar, skal et af Fagene være Dansk eller Regning.

Undervisningsministeren fastsætter i øvrigt de nærmere Regler for Timeplanen og dennes Godkendelse.

For at de nævnte Skoler skal kunne opnaa Tilskud efter nærværende Lov, kræves yderligere:

- a) at Skolen har været besøgt af mindst 10 Elever pr. Time i Gennemsnit; dog kan Skoledirektionen, hvor særlige Forhold gør det paakrævet, godkende en Skole med 8 Elever;

- b) at Undervisningen, hvis den har omfattet flere Fag, har strakt sig over mindst 40 Timer à 50 Minutter, hvis den kun har omfattet eet Fag, har strakt sig over mindst 20 Timer à 50 Minutter;
- c) at Skolen har ført Dagbog over Skoledagene og de enkelte Elevers Deltagelse i eller Udeblivelse fra Undervisningen;
- d) at over Halvdelen af Deltagerne i en Undervisning, der har omfattet flere Fag, uden at noget af disse har været Dansk eller Regning, har været over 18 Aar.

Det nævnte Tilskud udgør 2 Kr. 40 Ø. pr. Undervisningstime.

Naar der indrettes Undervisning med tilrejsende Lærere, navnlig i Husgerning og Landbrugsfag, forhøjes Tilskuddet indtil det dobbelte, naar Ordningen er godkendt af Skoledirektionen.

Udover det nævnte Tilskud ydes der til Timer, hvori der undervises i kvindelig Husgerning og Sløjd, et yderligere Tilskud af 50 Ø. pr. Undervisningstime à 50 Minutter.

Medfører Etableringen af en Skole en større samlet Udgift til Undervisningsmateriel til Sløjd og Husgerning, kan der efter Ansøgning i hvert enkelt Tilfælde hertil gives et Tilskud af Statskassen paa 60 pCt. af Udgiften. Tilskuddet udbetales direkte af Statskassen med $\frac{1}{10}$ aarligt i Løbet af de første 10 Aar, den paagældende Skole er i Virksomhed.

De foran omhandlede 3 Tilskud udbetales gennem Skole- raadet (Københavns Kommune); af Udgiften refunderer Statskassen to Trediedele af de 2 før nævnte Tilskud, medens det sidstnævnte Tilskud refunderes fuldt ud.

Undervisningsministeren bemyndiges til at fastsætte de nærmere Regler til Gennemførelse af Loven og til efter Forhandling med Færøernes Lagting at fastsætte, paa hvilken Maade den kan gennemføres paa Færøerne.

Loven træder i Kraft den 1. April 1930; den forelægges Rigsdagen til Revision senest i Rigsdagssamlingen 1933—34.

Udkast til Forslag til Loven er udarbejdet af et af Undervisningsministeriet den 10. Januar 1928 nedsat Udvalg, hvis Forslag Ministeriet tiltraadte, ligesom det efter at være forelagt for samtlige Skoleraad og Københavns Kommunalbestyrelse i Princippet tiltraadtes af den sidstnævnte og af

24 Skoleraad, medens en Række andre Skoleraad stillede mindre betydende Ændringsforslag.

Det i Landstinget nedsatte Udvalg tiltraadte i det væsentlige det forelagte Lovforslag, til hvilket Udvalget med Tilslutning af Ministeren stillede en Del mindre indgribende Ændringsforslag. Det udtales i Betænkningen af det socialdemokratiske Mindretal, at det havde »under Udvalgsbehandlingen fremsat Ønsket om, at der stilles Midler til Raadighed til Anskaffelse af Skoleinventar og Undervisningsmidler til Skoler, som har virket i længere Tid, og hvis Elever væsentlig kan betegnes som voksne. Der har imidlertid ikke været Stemning for at imødekomme et saadant Ønske, hvorfor Mindretallet ikke har fundet det formaalistjenukt at stille Ændringsforslag herom paa nærværende Tidspunkt.« Det af Landstinget vedtagne Lovforslag vedtoges uændret og enstemmigt af Folketinget.

71. Lov om Ændring i Lov Nr. 137 af 29. April 1913 om Statstilskud til Folkehøjskoler og Landbrugsskoler, for saa vidt angaar Færøerne. (Undervisningsminister *Borgbjerg*). [A. Sp. 3251—C. Sp. 1847, 1967].

Fremsat i *Landstinget* 27/11 (L. Sp. 183). 1. Beh. 17/1 (L. Sp. 533). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Marie Christensen, Degnbol, Effersøe [Form.], Ellinger [Sekr.], Johs. Hansen, Jepsen Christensen, Albert Jensen, Carl Jensen, H. P. Jensen, Josiassen, Laurits Knudsen, Stegger Nielsen, Rasmus Rasmussen, S. Rasmussen og Rytter). Betænkning (B. Sp. 2593) afgiven 9/4. (Ordfører: Effersøe). 2. Beh. 10/4 (L. Sp. 1724). 3. Beh. 10/4 (L. Sp. 1760). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. 11/4 (F. Sp. 7235). 2. Beh. 11/4 (F. Sp. 7243). 3. Beh. 12/4 (F. Sp. 7287). *Loven studfæstet 15. April 1930.* (Lov-Tid. Nr. 155).

Ved Loven føjes til § 1 i Lov Nr. 137 af 29. April 1913 om Statstilskud til Folkehøjskoler og Landbrugsskoler følgende nye Stykke:

»For Folkehøjskoler paa Færøerne fastsættes følgende Regler med Hensyn til det Antal Aarselever, der kræves, for at Skolen skal kunne opnaa og bevare Anerkendelse og have Ret til at modtage statsunderstøttede Elever:

Til første Anerkendelse kræves, at Skolen i hvert af de 2 sidste Finansaar har været besøgt af 6 Aarselever; Skolen kan dog godkendes med Ret til at modtage statsunderstøttede

Elever, naar den i nævnte Tidsrum gennemsnitlig har haft 5 Aarselever.

Naar en godkendt Skole i de 3 sidste Finansaar ikke har haft gennemsnitlig 5 Aarselever, bortfalder Statstilskuddet efter Lovens § 2, og naar den ikke i de 3 sidste Finansaar har haft gennemsnitlig 3 Aarselever, bortfalder tillige Adgangen til Elevunderstøttelser efter Lovens § 4.

For Højskoler, der kun er godkendt med enten 5 Maaneders Vinterkursus eller 3 Maaneders Sommerkursus, bortfalder Statstilskuddet efter Lovens § 2 dog først, naar de ikke i de 3 sidste Finansaar gennemsnitlig har haft 3 Aarselever, og naar de ikke i samme Tidsrum gennemsnitlig har haft 2 Aarselever, bortfalder tillige Adgangen til Elevunderstøttelser efter Lovens § 4.«

Færø Folkehøjskole, hidtil Færøernes eneste Folkehøjskole, har hidtil kæmpet med økonomiske Vanskeligheder. Den oppebar et aarligt Tilskud paa Finansloven, indtil Højskolen ved Finansloven for Finansaaret 1917—18 fik Statsanerkendelse i Henhold til Lov Nr 137 af 29. April 1913, idet Skolen endelig havde opnaaet det lovbefalede Antal Elever. I 1924 mistede Skolen imidlertid det direkte Statstilskud, fordi Elevtallet var gaaet ned under det Tal (gennemsnitlig 8 Aarselever i de 3 sidste Finansaar), som Loven foreskriver for Bevaring af dette Statstilskud, men den beholdt Ret til at modtage amtsunderstøttede Elever, og denne Ret har den siden bevaret. For Finansaaret 1925—26 blev der tilstaaet Skolen et ekstraordinært Tilskud af Statskassen paa 2 000 Kr. under Hensyn til, at Lagtinget af sine Midler havde ydet Skolen et tilsvarende Beløb, og ved Tillægsbevillingsloven for 1926—27 paa ny et ekstraordinært Tilskud af 2 000 Kr., men der rejstes fra flere Sider Krav om, at Sagen skulde ordnes ved særlig Lov. Lagtinget, der behandlede Sagen, delte sig i et Flertal og et Mindretal, og Ministeren sluttede sig til Flertallets Forslag.

Forslaget, der imidlertid ikke vedtoges — jfr. nærmere nedenfor —, krævede bl. a., at en Skole for at faa Understøttelse skulde være indstillet af Lagtinget, og Tilskuddet skulde gives baade af Statskassen og af Lagtinget med Halvdelen af hver, men da ogsaa med et Beløb, der var betydeligt over det normale Statstilskud. For Tilskuddets Givelse fastsattes særlige Regler, og det samlede aarlige Tilskud fra Statskassen og Lagtinget til den enkelte Skole maatte ikke overstige 3 500 Kr. fra hver, medmindre særlig Bevilling dertil blev givet. Endvidere gaves særlige Regler om Tilskud til

trængende Elever — 35 Kr. maanedlig for indtil Halvdelen af Antallet af Aarselever. Tilsynet henlagdes under Ministeriet.

Hvad angaar Antallet af Elever, foreslog Ministerens — og Lagtingsfjertallets Forslag —, der, ligesom den vedtagne Lov, tager Sigte paa Højskoler i Almindelighed paa Færøerne, Antallet af Aarselever, der skal kræves til Godkendelse af en ny Højskole, ansat til 6, og Antallet af Aarselever, der skal kræves, for at en godkendt Højskole kan beholde sit Stats-tilskud, ansat til 4 — altsaa en Halvering af de i Loven af 1913 fastsatte Aarselevantal; Forslaget havde derimod ingen Regler om, at et mindre Elevtal er tilstrækkeligt, for at en Skole, der har mistet sit direkte Tilskud, kan beholde Retten til at modtage amtsunderstøttede Elever, og Tanken var altsaa, at den Skole, der i de 3 sidste Finansaar gennemsnitlig har haft under 4 Aarselever, skal miste sin Godkendelse i begge Henseender.

Landstingsudvalget kunde ikke enes om Ministerens Forslag, hvorfor man efter Forhandling med Ministeren foreslog en helt ny Affattelse, hvorefter Spørgsmaalet om Folkehøjskolen paa Færøerne i Stedet for at blive afgjort ved særlig Lov inddrages under Loven af 29. April 1913, en Fremgangsmaade, Effersøe gjorde sig til Talsmand for under sin Kritik af det forelagte Lovforslag ved dettes 1. Behandling. I øvrigt havde Udvalget — udtales det — ved at stille Ændringsforslag om, at der med Hensyn til Elevantal stilles mindre Krav for en Højskole paa Færøerne end i det øvrige Danmark, gaaet ud fra, at de særlige Forhold paa Færøerne begrunder dette. Man har her navnlig taget Hensyn til de færøske Erhvervsforhold og de særlige geografiske Forhold. — Hvad fremtidige Bevillinger til Folkehøjskoler paa Færøerne angaar, udtales det nu udtrykkeligt i nævnte Betænkning, at Ministeren overfor Udvalget havde udtalt, at Rigsdagen ved at tiltræde Ændringsforslaget for Fremtiden ikke vil blive stillet overfor Andragender herom, idet saadanne Andragender ikke med Nytte vil kunne fremsættes, da Tilskudsreglerne nu bliver lovfæstet. Hele Udvalget sluttede sig til denne Udtalelse. — I øvrigt vil Statstilskuddet til den nuværende Folkehøjskole paa Færøerne — efter hvad Ministeren udtalte i Folketinget ved det ændrede Forslags 1. Behandling her — blive i det væsentlige det samme »eller noget op derimod«, som det vilde have været efter hans oprindelige Forslag. Men Lagtingets Tilskud var efter den nye Affattelse bortfaldet, hvilket dog ikke udelukkede, at Lagtinget var berettiget til — hvis det vilde — at yde et lignende Tilskud.

Loven vedtoges i den ændrede Skikkelse enstemmigt i begge Ting.

72. Lov om Ændring i Lov Nr. 184 af 8. Juli 1927 om Folkekirkens Lønningsvæsen i København og paa Frederiksberg. (Kirkeminister *Dahl*). [A. Sp. 4987—C. Sp. 311, 371].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{4}{2}$ (F. Sp. 4723). 1. Beh. $\frac{7}{2}$ (F. Sp. 5009). 2. Beh. $\frac{11}{2}$ (F. Sp. 5050). 3. Beh. $\frac{13}{2}$ (F. Sp. 5145). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{19}{2}$ (L. Sp. 769). 2. Beh. $\frac{21}{2}$ (L. Sp. 798). 3. Beh. $\frac{28}{2}$ (L. Sp. 825). *Loven stadfæstet 19. Marts 1930.* (Lov-Tid. Nr. 72).

Loven gaar ud paa at udskyde den ved § 38 i Loven af 8. Juli 1927 paabudte Revision af Præstelønningsloven for København — Forelæggelse af Lovforslag i Rigsdagssamlingen 1929—30 — til Samlingen 1930—31.

Foranledningen til Lovforslagets Forelæggelse er, som nævnt ved foranstaaende Sag Nr. 8, at den nedsatte Lønningskommission har meddelt, at den ikke vil kunne afgive Betænkning i den nærmeste Tid.

Ved 3. Behandling i begge Ting afholdt et Antal Medlemmer, i Folketinget 44 og i Landstinget 34, sig fra at stemme.

73. Lov om Ændring i Lov Nr. 183 af 8. Juli 1927 om Ændringer i Lov om Folkekirkens Lønningsvæsen udenfor København og Frederiksberg m. m. af 30. Juni 1922. (Kirkeminister *Dahl*). [A. Sp. 4983—C. Sp. 313, 373].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{4}{2}$ (F. Sp. 4722). 1. Beh. $\frac{7}{2}$ (F. Sp. 5010). 2. Beh. $\frac{11}{2}$ (F. Sp. 5051). 3. Beh. $\frac{13}{2}$ (F. Sp. 5146). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{19}{2}$ (L. Sp. 770). 2. Beh. $\frac{21}{2}$ (L. Sp. 798). 3. Beh. $\frac{28}{2}$ (L. Sp. 825). *Loven stadfæstet 19. Marts 1930.* (Lov-Tid. Nr. 71).

Loven er af ganske samme Indhold som den foranstaaende Lov vedrørende den københavnske Præstelønningslov, og Afstemningen ved 3. Behandling i begge Ting havde samme Resultat som i den.

B.

Ikke endeligt vedtagne Forslag.

1. Forslag til Lov om Ændring i Reglerne for Indkomst- og Formuebeskatningen til Staten. (Finansminister *Bramsnæs*). [A. Sp. 2237—C. Sp. 1281, 1849].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{3}{10}$ (F. Sp. 52). 1. Beh. $\frac{30}{10}$ (F. Sp. 1368). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (J. P. Jensen, Fisker [Form.], Bjerring [Sokr.], Fr. Andersen [Kh.-Frb. ø. Stkr.], O. Andersen, M. F. Mortensen, M. K. Sørensen, Jørgen Jørgensen [Lejre], N. Neergaard, Clausager, J. C. A. Larsen, Svend Nielsen, Vejen, Korsgaard og Fibiger). Betænkning (B. Sp. 1525) afgiven $\frac{21}{3}$. (Ordfører: J. P. Jensen). 2. Beh. $\frac{26}{3}$ (F. Sp. 6379). 3. Beh. $\frac{28}{3}$ (F. Sp. 6486). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{3}{4}$ (L. Sp. 1521). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Ludvig Christensen, Johs. Clausen, A. P. Hansen, Johs. Hansen, Hauch [Form.], Johannes Jensen, Jensen [Aale], Jensen-Stevns, N. K. Kristensen, Lange, Lewinsky, Rasmussen [Flemlose], Schovelin [Sokr.], C. F. Sørensen og Veistrup). Betænkning (B. Sp. 2581) afgiven $\frac{9}{4}$. (Ordfører: Hauch). 2. Beh. $\frac{10}{4}$ (L. Sp. 1725). 3. Beh. $\frac{10}{4}$ (L. Sp. 1760). *Tilbagesendt til Folketinget*.

Det af Ministeren forelagte Lovforslag gik ud paa at ophæve samtlige de i § 1 i Lov Nr. 304 af 22. December 1927, se Aarvog 1927—28, Side 86, fastsatte Ændringer i og Tilføjelser til Bestemmelserne i Loven om Indkomst- og Formueskat til Staten af 10. April 1922 med Undtagelse af:

- 1) Bestemmelsen i § 1, Afsnit 8), angaaende Udvidelse af Skattefriheden for Formuer ikke over 15 000 Kr. (der har bevirket, at Antallet af Formueskatteydere er gaaet ned fra ca. 450 000 til ca. 178 000, og den samlede Skattelettelse for disse Personer har andraget ca. 500 000 Kr.) og

- 2) Bestemmelsen i § 1, Afsnit 9), ved hvilken den i Statskattelovens § 17 indeholdte Hjemmel til at give særlige Regler for Skatteligningen og Skatteopkrævningen i større Købstæder udvides til at gælde alle større Kommuner.

Ligesom der herefter for Formueskattens Vedkommende alene gives Nedsættelse i Overensstemmelse med Reglerne i Loven af 10. April 1922 § 1, Afsnit 2), sidste Stykke, sker Skatteberegningen for her i Landet hjemmehørende skattepligtige Selskaber, Foreninger og andre Institutioner efter Reglerne i samme Lovs § 1, Afsnit 3), jfr. § 8.

Loven skulde første Gang finde Anvendelse ved Skatteligningen for Skatteaaret 1930—31.

I Bemærkningerne til Lovforslaget henvistes med Hensyn til den økonomiske Virkning af de ved Loven af 22. December 1927 foretagne Nedsættelser for Formuebeskatningens Vedkommende til Oversigter, som var udarbejdet paa Grundlag af Skatteligningen i Skatteaaret 1928—29. Det fremgaa heraf, at den særlige Nedsættelse af Formueskatten efter Afkastningens Størrelse i Skatteaaret 1928—29 er tilfaldet i alt 28 023 Formueskatteydere med en samlet Nedsættelse paa ca. 7,7 Mill. Kr. Af de ca. 28 000 Formueskatteydere, som har faaet Nedsættelse, har de 20 479 haft en Formue paa under 100 000 Kr., og den samlede Nedsættelse, som er tilfaldet disse Skatteydere, andrager kun ca. 600 000 Kr. Resten af Nedsættelsen, noget over 7 Mill. Kr., er altsaa tilfaldet ca. 7 500 Formueejere med en Formue paa over 100 000 Kr., og 271 Formueskatteydere har alene faaet over 3 Mill. Kr.s Nedsættelse.

Med Hensyn til Selskabsbeskatningen lader det sig ikke i Enkeltheder godtgøre, hvorledes Lempelsen fordeler sig paa de enkelte Bestemmelser, men alt i alt kan der regnes med, at Lempelsen har medført en Nedgæng i Skattens Provenu paa henimod 2 Mill. Kr. Det udtales derefter, at de heromhandlede Bestemmelser vedrørende Formuebeskatningen i Loven har saaledes givet et forholdsvis ringe Antal Skatteydere en meget betydelig Lempelse i Skatten, og Regeringen fandt det uheldigt at fortsætte med en Skatte-lovgivning af denne Art. Ligeledes mente man, at de særlige Regler om Lempelse i Selskabsbeskatningen bør bortfalde.

Den Forbedring i Statens Indtægter, som det fremsatte Lovforslag vil medføre, ansaas for at være nødvendig for at imødekomme de rimelige og retfærdige Krav om en Forbedring af Sociallovgivningen paa de Punkter, hvor denne Lovgivning er blevet særlig stærkt forringet i de senere Aar.

I Folketingsudvalgets Betænkning udtaltes, at der paa Begæring af Mindretallet var indhentet en Række Oplysninger og foretaget Beregninger over de finansielle Virkninger af forskellige Ændringer i den gældende Lovs Satser og i det af Erhvervenes Skatteudvalg udarbejdede Forslag, hvilket Forslag gik ud paa, »at Formueskatten, naar den samlede Indkomst ikke udgør mindst 5 pCt. af Formuen, nedsættes med $\frac{1}{5}$ for hver Procent, som Indkomsten mangler i at udgøre de fulde 5 pCt. af Formuen, saaledes at den ganske bortfalder, naar der ingen Indkomst er«.

Flertallet (Regeringspartierne) udtalte, at det har under Forudsætning af, at man derved opnaaede en for Statskassen rimelig Indtægtsforøgelse, erklæret sig villigt til Forhandling paa Grundlag af dette Forslag, saaledes ændret, at det finansielle Resultat blev tilfredsstillende. Da Mindretallet fastholdt, at den ved Lov Nr. 304 af 22. December 1927 gennemførte Nedsættelse af Formueskatten bør bibeholdes, og der saaledes ingen Forhandlingsmulighed forelaa til Opnaaelse af et for Flertallet tilfredsstillende Resultat, indstillede Flertallet Lovforslaget til Vedtagelse uforandret.

Venstremindretallet udtalte, at det ønsker ikke nogen Forhøjelse af den nuværende Formuebeskatning, der, selv med de i 1927 gennemførte Lempelser, stadig er blandt de højeste i Europa, ligesom det fastholdt det Princip, at Formuebeskatningen indenfor visse Grænser skal afpasses efter Skatteyderens Indtægt. Endelig ønskede Mindretallet at bevare de i Loven af 1927 indeholdte Lempelser i Selskabsskatten, der tilsigter at fremme Konsolidering og Opsparing.

Derimod har Mindretallet »fra første Færd erklæret sig villigt til at foretage saadanne Ændringer i Loven af 1927, af den bedre kommer til at svare til sin Hensigt, nemlig ved at ændre Procenttallet 40, under hvilket Skatnedsættelsen efter den nugældende Lov ikke kan gaa, til et væsentlig lavere, hvorved Nedsættelsen for de smaa Afkastninger kan føres længere ned, og ved samtidig at forhøje de $1\frac{1}{2}$ Gange Indkomstskatten af Formueudbyttet, hvorefter Formueskatten nu beregnes, til et højere Tal, saaledes at Lempelsen først indtræder ved en lavere Formueafkastning end nu. Ligeledes har vi erklæret os villige til at forhandle paa det af »Erhvervenes Skatteudvalg« i 1927 anbefalede Grundlag.« — — — Mindretallet opstillede derfor som et Forhandlingsgrundlag dette Forslag — med en Tilføjelse om, at Skatten ved Nedsættelsen ikke bringes til helt at forsvinde, men mindst maa udgøre 20 pCt. af Formueskatten efter Loven af 1922 — som et Ændringsforslag om en ny Affattelse af Lovforslaget.

Det *konservative Mindretal* udtalte, at efter Mindretallets Opfattelse bør der af Hensyn til Erhvervslivet tilstræbes en yderligere Formindskelse af Formueskatten end den, som fulgte af Loven af December 1927. Da det foreliggende Forslag tværtimod tilstræber at fjerne den omhandlede Formindskelse af Formueskatten, indstillede Mindretallet Lovforslaget til Forkastelse.

Af *Retsforbundets Medlemmer* stilledes udenfor Betænkningen Ændringsforslag om en Tilføjelse til Lovforslaget om, at »Statens forøgede Indtægt ved denne Lov skal bruges til ekstraordinær Nedbringelse af Statsgælden«.

Dette sidste Ændringsforslag forkastedes med 119 Stemmer mod 3, og Venstræs Forslag, om hvilket de Konservative erklærede at ville afholde sig fra at stemme, forkastedes med 58 Stemmer mod 41. Ved 3. Behandling vedtoges Lovforslaget med 71 Stemmer mod 58.

I Landstinget indstillede et Mindretal af Udvalget (Regeringspartierne) det i Folketinget vedtagne Lovforslag uforandret til Vedtagelse. — Venstremindretallet og det konservative Mindretal stillede hver sit Ændringsforslag om ny Affattelse af Lovforslaget, begge baserede paa det foran omtalte Forslag fra Erhvervenes Skatteudvalg, Venstres i omarbejdet Form. Ved Afstemningen forkastedes de Konservatives Forslag med 30 Stemmer mod 11, hvorefter Venstres Forslag vedtoges med 38 Stemmer mod 30, og Lovforslaget fik derved følgende Affattelse af den paagældende Bestemmelse i Loven af 22. December 1927:

»For de i § 2, Nr. 1 og 2, nævnte skattepligtige skal der dog i Tilfælde, hvor deres samlede ansatte Indkomst for det enkelte Skatteaar eller Skattehalvaar ikke udgør mindst 5 pCt. af den for samme Skatteperiode ansatte skattepligtige Formue, gives en Nedsættelse i den efter den almindelige Skala paa-lignede Formueskat, saaledes:

Udgør Indkomsten 4 pCt. eller derover, men under 5 pCt., nedsættes Formueskatten med $\frac{1}{5}$.

Udgør Indkomsten 3 pCt. eller derover, men under 4 pCt., nedsættes Formueskatten med $\frac{2}{5}$.

Udgør Indkomsten 2 pCt. eller derover, men under 3 pCt., nedsættes Formueskatten med $\frac{3}{5}$.

Udgør Indkomsten mindre end 2 pCt., nedsættes Formueskatten med $\frac{4}{5}$ «

Det saaledes vedtagne Lovforslag tilbagesendtes til Folke-tinget, men kom ikke til Behandling, da Udvalget ikke afgav Erklæring om det inden Samlingens Slutning.

2. Forslag til Lov om Grundstigningsskyld. (Finansminister *Bramsnæs*). [A. Sp. 4225].

Fremsat i Folketinget ^{13/12} (F. Sp. 3458). 1. Beh. ^{6/2} (F. Sp. 4945). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Lundberg, J. P. Jensen, Fr. Andersen [Kh.-Frb. ø. Stkr.], Olufson, Jens Sørensen [Smørum] [Form.], Knud Hansen, Jørgen Jørgensen [Lejre] [Sekr.], Holdgaard, Pinholt, Sevelsted, Christensen [Høng], Olav Olsen, A. Chr. Christensen, Fibiger og Korsgaard). Beretning (B. Sp. 2707) afgiven ^{11/4}.

Lovforslaget tilsigter at afløse den ved Lov Nr. 83 af 31. Marts 1926 om kommunale Ejendomsskatter indførte Adgang for Kommunerne til at opkræve en kommunal Grundstigningsskyld med en for hele Landet fælles Grundstigningsskyld, der opkræves af Staten, men hvis Udbytte væsentlig skal tilflyde Kommunerne. Det udtales i Bemærkningerne til Lovforslaget, at den ved Loven af 1926 fastsatte Grundstigningsskyld vil paa Grund af de i Loven bestemte Fradrag kun kunne faa Betydning paa Steder, hvor Værdistigningerne er særlig stærke, og kan i det hele hverken ventes at give noget nævneværdigt finansielt Udbytte eller at øve nogen kendelig Virkning overfor Grundspekulationer. Det maa derhos siges at være mindre rimeligt, at Grundstigningsskylden ikke opkræves overalt, hvor der sker en Stigning i Grundværdierne, bl. a. som Følge af den ved Befolkningens Tilvækst øgede Efterspørgsel eller som Følge af offentlige Foranstaltningers Gennemførelse, saa meget mere som Værdistigningen i den enkelte Kommune ikke alene vil kunne skyldes særlige Foranstaltninger fra dennes Side, men ofte vil have sin Aarsag i en almindelig Udvikling. Dertil kommer, at det skattefrie Fradrag medfører en ulige Beskatning af samme Værdistigningsbeløb paa forskellige Ejendomme, efter som vedkommende Ejendom eller Areal i Forvejen har naaet en højere eller lavere Værdi. — Disse Ulemper søges afhjulpet ved Lovforslaget, hvis Bestemmelser antages i væsentlig Grad at ville hindre Jordspekulation, selv hvor en stærk Værdistigning finder Sted, og at bevirke, at Jordpriserne i det hele vil synke, for saa vidt de paa Grund af Spekulation i fremtidig Værdistigning ligger over den forhaandenværende Brugsværdi, saaledes at Vilkaarene for at erhverve Jord navnlig til Byggegrunde vil blive væsentlig billigere end nu.

Lovforslagets væsentligste Indhold er følgende:

§ 1. Fra 1. Januar 1931 at regne svares der Grundstigningsskyld af de faste Ejendomme, for saa vidt der ikke svares Grundrente af Ejendommen i Medfør af Lov Nr. 537 af

4. Oktober 1919, Lov Nr. 557 af samme Dato og Lov Nr. 283 af 30. Juni 1922 med senere dertil sig sluttende Lovbestemmelser eller til Kommunen under tilsvarende Regler som i disse Love.

Den i Henhold til Lov Nr. 352 af 7. August 1922 ved Ejendommens sidste Vurdering til Grundskyld før denne Lovs Ikrafttræden ansatte Grundværdi efter Fradrag for Forbedringer danner Grundbeløbet, jfr. § 6, ved Udmaalingen af Grundstigningen. Grundstigningsskylden udredes som en halvaarlig Afgift af tre Fjerdedele af det Beløb, hvormed Grundværdien efter Fradrag for Forbedringer overstiger Grundbeløbet. For Arealer, der ikke er vurderet ved denne Lovs Ikrafttræden, er Grundbeløbet Grundværdien efter Fradrag for Forbedringer ved Arealets første Vurdering efter Lovens Ikrafttræden.

§ 2. Grundstigningsskylden udredes med samme Procent som Grundrenten i Medfør af Loven af 4. Oktober 1919 om Vilkaar for Bortsalg af Jorder i offentligt Eje.

§ 3. Udstykkes en Ejendom, vil Grundbeløbet være at fordele paa de ved Udstykningen fremkomne Dele af Ejendommen. Fordelingen sker efter Forholdet mellem de enkelte Lodders Grundværdi ved den første Vurdering til Grundskyld, der finder Sted efter Udstykningen. De ved Fordelingen fremkomne Beløb er efter Afrunding nedad til hele Kroner de forskellige Lodders Grundbeløb. Hvor Sammenlægning finder Sted ved en Ejendom, sammenlægges de sammenlagte Deles Grundbeløb.

§ 4. Ved Vurdering til Grundskyld og Ejendomsskyld vil Værdien være at fastsætte uden Hensyntagen til den paa Ejendommen hvilende Grundstigningsskyld. I de Tilfælde, hvor Vurderingssummen til Ejendomsskyld skal lægges til Grund ved Beregningen af Formueskat til Staten, Afgift af Arv og Gave, Stempelafgift og Tinglysningsafgift, skal der, forinden Beregning finder Sted, i den ansatte Vurderingssum til Ejendomsskyld ske et Fradrag, svarende til det Beløb, hvorefter der svares Grundstigningsskyld af Ejendommen i Henhold til denne Lov.

§ 5. Hvor Bekostningen til Grundforbedringsforanstaltninger forskudsvis er udredt af det offentlige, afkortes tre Fjerdedele af den Ejendommen paahvilende aarlige Ydelse

til Renter og Afdrag af Bekostningen i det Beløb, der svares af Ejendommen i Grundstigningsskyld af den Værdistigning, som Vurderingerne udviser, efter at Ydelsen har taget sin Begyndelse. I Tilfælde, hvor Bekostningen ved Forbedringer ikke kan anses for vederlagt gennem den Udbytteforøgelse, Forbedringerne har medført, indenfor den i Loven af 7. August 1922 § 3, Punkt 4, nævnte Frist af 30 Aar, kan Finansministeren efter Begæring af den afgiftspligtige tilstaa en Forlængelse af nævnte Frist.

§ 6. Ved den første Vurdering til Grundskyld af en Ejendom efter denne Lovs Ikrafttræden opføres i Vurderingsfortegnelsen Ansættelsen af Grundværdien efter Fradrag for Forbedringer ved Ejendommens sidste Vurdering før Lovens Ikrafttræden. Vurderingsraadene har herved at berigtige mulige Fejl i disse Ansættelser. De saaledes opførte Ansættelser er som Grundbeløb Udgangspunkt for Beregning af Grundstigningen og kan kun ændres af Skyldraad og Over-Skyldraadet efter Reglerne i Loven af 7. August 1922 §§ 10 og 12.

I § 7 gives de samme Regler for Skyldens Forfaldstid og Optrækning, som gælder for Ejendomsskyld og Grundskyld til Staten efter Loven af 7. August 1922 § 9, og Bestemmelserne i §§ 8 og 9 om, hvilke Ejendomme og Arealer der er fritagne for Grundstigningsskyld, falder i det hele sammen med den ved Lov Nr. 83 af 31. Marts 1926 om kommunale Ejendomsskatter §§ 14 og 15 givne Fritagelse for kommunal Grundstigningsskyld. Kun er det foreslaaet, at ogsaa Hedearealer, der opdyrkes eller beplantes, skal kunne fritages for Grundstigningsskyld i et Tidsrum af indtil 30 Aar, efter at Opdyrkningen eller Beplantningen har taget sin Begyndelse, i Lighed med, hvad der efter Loven af 7. August 1922 § 8, 3. Stykke, gælder med Hensyn til Ejendomsskyld og Grundskyld til Staten.

Ogsaa Reglerne i § 10 om Nedsættelse af Grundstigningsskylden i visse Tilfælde af Bygningsforandringer falder i det væsentlige sammen med de tilsvarende Regler i Loven af 31. Marts 1926 om kommunale Ejendomsskatter § 17.

§ 11. For Ejendomme af Areal højst 800 m² og Grundværdi højst 4 000 Kr., der ved denne Lovs Ikrafttræden er bebygget med en Beboelsesbygning for højst 2 Familier,

kan Finansministeren, saafremt Ejendommen bebos af Ejeren selv, og en stedfunden Grundstigning ikke ledsages af et forøget Udbytte af Ejendommen, bestemme, at Grundstigningsskylden bortfalder. For tilsvarende Ejendomme af Areal højst 1 200 m² og Grundværdi højst 6 000 Kr. kan Finansministeren derhos under de samme Betingelser bestemme, at Grundstigningsskylden kun svares med Halvdelen af den i øvrigt gældende Sats. For de nævnte Ejendommers Vedkommende saavel som i de Tilfælde i øvrigt, hvor Ejeren godtgør, at den stedfindende Udnyttelse af en Ejendom, paa hvilken der hviler Grundstigningsskyld, staar i Misforhold til den for Ejendommen ansatte Grundværdi, kan Finansministeren, hvor Omstændighederne maatte tale derfor, efter derom af Ejeren fremsat Andragende tilstaa ham Henstand med Betalingen af Grundstigningsskylden.

Henstanden, der tilstaaes for een Vurderingsperiode ad Gangen, gives rentefri og kan ikke udstrækkes ud over 30 Aar fra denne Lovs Ikrafttræden at regne. Naar en Ejer, der i Henhold til foranstaaende Bestemmelser har opnaaet Henstand med Betaling af Grundstigningsskyld, foretager Forandringer i Ejendommens Udnyttelse eller Behæftelse, der skønnes at være væsentlige, bortfalder den givne Henstand helt eller delvis efter Finansministerens nærmere Bestemmelse. Ejeren kan dog forlange, at Finansministeren ikke træffer Afgørelse om Henstandens Bortfald, forinden der paa Ejeren's Foranledning er foretaget Omvurdering af Ejendommen.

Naar Grundstigningsskyld, med hvis Betaling der har været givet Henstand, forfalder til Betaling enten som Følge af, at den givne Henstand ikke fornyes ved Vurderingsperiodens Udløb, eller som Følge af, at en given Henstand bortfalder, kan Finansministeren tillade, at det forfaldne Skattebeløb indfries ved Afdrag efter Finansministerens nærmere Bestemmelse. Enhver given Henstand i Henhold til denne Paragraf bortfalder ved Salg eller Afhændelse af Ejendommen.

§ 12. Saafremt en Ejendom, paa hvilken der hviler Grundstigningsskyld, med hvis Betaling der ifølge foranstaaende Paragraf er givet Henstand, ved ny Vurdering ansættes til lavere Grundværdi end den eller de Grundværdier, hvorefter den fornævnte Grundstigningsskyld er beregnet, kan Finansministeren efter derom af Ejeren fremsat Andra-

gende nedskrive dette Grundstigningsskyldsbeløb i Forhold til den ved den nye Vurdering for Ejendommen ansatte Grundværdi.

Da det maa antages, at den Værdistigning, der skyldes Jernbaneanlæg, og som har været paalagt *Jernbaneskyld* i Henhold til Lov af 18. April 1910, ikke efter Grundstigningsskyldens Gennemførelse vil blive af særlig Betydning, bestemmes det i § 13, at efter Lovens Ikrafttræden finder Vurdering til Jernbaneskyld ikke længere Sted, og for de Ejendommers Vedkommende, for hvilke Vurderinger til Jernbaneskyld alt tidligere har fundet Sted, opkræves Jernbaneskylden med det Beløb, der er fastsat ved den sidste Vurdering før denne Lovs Ikrafttræden. Udstykkes en Ejendom, vil den Ejendommen paahvilende Jernbaneskyld være at fordele mellem de udstykkede Dele af Ejendommen i Forhold til de enkelte Parcellers Grundværdi ved den første Vurdering til Grundskyld, der finder Sted efter Udstykningen.

I § 14 fastsættes, at af det samlede Beløb, som Grundstigningsskylden indbringer, tilfalder *de tre Fjerdedele København, Frederiksberg, Købstadkommunerne og Sognekommunerne*. Den de nævnte Kommuner tilkommende Andel fordeles af Finansministeren til disse efter hvert Finansaars Udløb med Halvdelen i Forhold til den i hver Kommune opkrævede Grundstigningsskyld og med Halvdelen i Forhold til hver Kommunes regnskabsmæssige Udgift til Skolevæsen, Forsørgelsesvæsen og Aldersrente for det sidst forløbne Regnskabsaar.

Endelig bestemmes i § 15, at de Nationalbanken ved Oktroj af 4. Juli 1818, jfr. Lov Nr. 157 af 12. Juli 1907, samt de Københavns Frihavns-Aktieselskab ifølge Lov Nr. 44 af 31. Marts 1891 § 6 tilstaaede Skattebegunstigelser berøres ikke af denne Lov, og ved § 16 bemyndiges Finansministeren til at fastsætte de nærmere Regler angaaende Anvendelsen af Loven og til at afholde den til Lovens Gennemførelse nødvendige Udgift.

Det oplyses i Bemærkningerne med Hensyn til Forslagets finansielle Virkninger, at Vurderingen i 1927 udviser en Stigning i Forhold til Vurderingen i 1924, der kan anslaaes til følgende Beløb:

Hovedstaden	ca. 55 Mill. Kr.
Købstæderne	- 28 — —
Landkommunerne	- 15 — —
I alt	<u>ca. 98 Mill. Kr.</u>

En Afgift af $4\frac{1}{2}$ pCt. af $\frac{3}{4}$ af disse Beløb, ca. 98 Mill. Kr., vilde andrage ca. 3,3 Mill. Kr. aarlig. Hvorvidt der i Vurderingsperioden 1927—32 kan paaregnes en tilsvarende Stigning, lader sig ikke med Sikkerhed forudsige. Den Indflydelse, Grundstigningsskylden vil have paa Jordpriserne, hvor disse er paavirket af Forventningen om fremtidig Værdistigning, vil dog formentlig bevirke, at Grundstigningsskylden i den første Vurderingsperiode efter Gennemførelsen kun vil kunne give et forholdsvis beskedent finansielt Udbytte.

Ved Fremsættelsen udtalte Finansministeren, at med Hensyn til Enkelthederne i Lovforslaget tvivlede han ikke om, at der kan være meget delte Meninger, maaske ogsaa blandt dem, der i Virkeligheden tiltræder Lovforslagets Hovedprincipper, og at han ikke tillægger Detailbestemmelserne i dette Lovforslag den store Værdi, men med stor Sindsro vilde se paa, at man ændrer paa disse Forhold, men han haabede, at man vilde dele Ministeriets Ønske om at skaffe Mulighed for, at den Værdistigning af Grund og Jord, der skabes ved Samfundet, ogsaa for største Delen kan komme dette til gode.

Ved 1. Behandling tilsagde *Lundberg* som Ordfører for Socialdemokraterne disses uforbeholdne Støtte til Lovforslaget, idet han dog ønskede Ændring i dets § 11 i Retning af, at ogsaa smaa ubebyggede Arealer kan fritages for Grundstigningsskyld. *Pinholt*, Venstres Ordfører, gik imod Lovforslaget, som han fandt upaakrævet, og udtalte, at hans Parti ikke kunde ventes at ville gaa ind i nogen egentlig Forhandling om Forslaget, »idet vi mener, at de Regler, vi nylig har faaet gennemført med 3 Partiers Tilslutning, og som jo egentlig endnu ikke er ført videre ud i Livet, maa vi prøve, inden vi gaar til saa gennemgribende Foranstaltninger som disse, Foranstaltninger, som vi ikke kan se er blot rimelige, for ikke at tale om forsigtige.« De Konservatives Ordfører, *Fibiger*, sluttede sine Udtalelser med at sige: »at saaledes som Lovforslaget er forelagt, kan vi ikke medvirke til, at det nogen Sinde bliver ophøjet til Lov. Men hvis Regeringen kunde ønske, at det skulde gaa i den Retning, jeg har paapeget, at man kunde tage en Værdistigningsafgift, naar Stigningen var konstateret ved Salg, er vi villige til at gaa ind i en Forhandling herom.« De Radikales Ordfører, *Jørgen Jørgensen (Lejre)*, anbefalede Lovforslaget, som han tilsagde sit Partis Tilslutning, og *Hans Hansen* udtalte som

Ordfører for Retsforbundet, at dette principielt kunde give Lovforslaget fuld Tilslutning, men ønskede Bestemmelserne om Fritagelse for visse Ejendomme strøget.

3. Forslag til Lov om ekstraordinære Tillægs- laan til Statshusmænd. (Finansminister *Bramsnæs*). [A. Sp. 4979].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{1}{2}$ (F. Sp. 4721). 1. Beh. $12\frac{1}{2}$ (F. Sp. 5117). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Jens Sørensen [Smørum], Larsen [Bjerre], Olufson, Jensen [Lille-ring][Form.], M. F. Mortensen, Hauberg [Skr.], J. P. Nielsen, Mads Larsen, Thorhaug, Nørskov, Chr. Ernst Christensen, Johannes Hansen, Edvard Sørensen, Ulrich og Viggo Hansen). Beretning (B. Sp. 2715) afgiven $11\frac{1}{4}$.

I Bemærkningerne til Lovforslaget oplyses, at der i Henhold til den gamle Husmandslov er oprettet i Tiden fra 1. April 1900 til 31. Marts 1927 ca. 11 000 Husmandsbrug (efter Fradrag af ca. 2 000, hvis Laan fra Staten er indfrieede) med et samlet Statslaan af 126 114 368 Kr. (herunder 8 200 000 Kr. i Statstilskud) og i Henhold til Lovene af 4. Oktober 1919 Husmandsbrug med Laan til et Beløb af 42 743 750 Kr. I hele det nævnte Tidsrum fra 1. April 1900 til 31. Marts 1927, 27 Aar, blev der af de »gamle« Husmandsbrug med den foran nævnte Udlaanskapital af ca. 126 100 000 Kr. kun afholdt 65 Tvangsauktioner med et samlet Tab paa ca. 122 800 Kr., hvoraf ca. 34 800 Kr. er Kapitaltab, Resten Omkostninger, Rentetab m. v. — Paa Husmandsbrug efter Jordlovene af 1919 er intet Tab lidt i disse Aar.

Men fra Foraaret 1927 viser Landbrugskrisens Virkninger sig for Statshusmandsbrugenes Vedkommende. Der er siden nævnte Tidspunkt afholdt 70 Tvangsauktioner, der giver et samlet Kapitaltab paa ca. 43 000 Kr., medens afskrevne Renter og Omkostninger ved Retsforfølgninger m. m. udgør ca. 232 000 Kr. eller i alt i disse 2 Aar et Tab paa ca. 275 000 Kr., hvilket er 2 à 3 Gange saa stort et Tab som i de 27 Aar forud for denne 2 Aars Periode.

Paa Husmandsbrug, oprettede i Henhold til Jordlovene af 1919, er i disse Aar lidt et Rentetab paa ca. 7 000 Kr.

I de sidste Aar er der til Finansministeriet indkommet et meget stort Antal Andragender om Henstand. Der gives fra Ministeriets Side — efter indhentede Erklæringer fra vedkommende Husmandsbrugskommission — Henstand først med 1 Termin og derefter med flere, saaledes at Antallet af

Restanter pr. 1. December 1929 efter de »gamle« Husmandslove udgjorde 1 446 (af 12 204 Debitorer) og efter Jordlovene af 1919 740 (af 5 463 Debitorer).

Restancernes samlede Beløb udgjorde den 1. December 1929 870 467 Kr., der fordeler sig saaledes:

1) For Laan, ydede efter Husmandsloven af 1899 med følgende Love: 583 136 Kr., hvoraf 38 298 Kr. er Afdrag, 544 838 Kr. Renter (af disse falder 281 206 Kr. paa de til Hypotekbanken transporterede 1. Prioritets Obligationer).

2) Restancer efter Jordlovene af 1919 og følgende Love: 287 331 Kr., hvoraf 113 936 Kr. er Jordrente, 38 462 Kr. Afdrag paa Byggelaan og 134 933 Kr. Renter af samme.

Nærværende Lovforslag gaar ud paa at bringe en Lettelse for de mange Husmænd, som i Henhold til foranstaaende er kommet i Restance med deres pligtige Ydelser til Staten, derved, at Finansministeren bemyndiges til efter Anbefaling af vedkommende Husmandsbrugskommission at yde Tillægslaan til Statshusmænd, der uden egen Skyld har paadraget sig Restancer med Hensyn til Afdrag og Renter til Statskassen, Stats-Laanefonden eller Jordfonden. Tillægslaanets Størrelse maa ikke overstige 2 000 Kr. Af Tillægslaanet svares en fast halvaarlig Ydelse, saaledes at Laanet afdrages i Løbet af 10 Aar. Af denne Ydelse vil $2\frac{1}{4}$ pCt. af det til enhver Tid skyldige Beløb være at betragte som Rente og Resten som Afdrag. Tillægslaanet anvendes til Betaling af de foran omhandlede Restancer indtil 11. December Termin 1929 inklusive og vil ikke kunne ydes Debitorer, hvis Restancer overstiger 2 000 Kr.

Lovforslaget anbefaledes af Socialdemokratiets og det radikale Venstres Ordførere, *Jens Sørensen (Smørum)* og *Mads Larsen*; Venstres Ordfører, *Thorhauge*, og det konservative Folkepartis Ordfører, *Ulrich*, var betænkelige ved Lovforslaget og ønskede Udvalgsbehandling. Retsforbundets Ordfører, *Hans Hansen*, vilde ikke gaa imod Lovforslaget, men heller ikke arbejde med paa det.

Det nedsatte Udvalg blev efter Samraad med Finansministeren enigt om at lade Restancespørgsmaalet afgøre ved en *Anmærkning paa Finansloven for 1930—31*. Denne Finanslovs § 24 har i Overensstemmelse hermed som Nr. 4 følgende Tekstanmærkning:

»Finansministeren bemyndiges til — hvor Husmænd, hvis Brug er oprettet enten i Henhold til Lov Nr. 39 af 24. Marts 1899 og senere Lov om Oprettelse af Husmandsbrug eller i

Henhold til Lovene Nr. 537 og 557 af 4. Oktober 1919 med senere dertil knyttede Love, uden egen Skyld har paadraget sig Restancer med Hensyn til Afdrag og Renter til Statskassen, Stats-Laanefonden eller Jordfonden — at tilstaa disse Husmænd Henstand med Restancerne. I hvert enkelt Tilfælde maa der af den paagældende Husmand indgives Andragende til Finansministeriet. Dette Andragende maa være anbefalet af vedkommende Husmandsbrugskommission, der fra Debitor indhenter en paa Tro og Love afgiven Erklæring om, hvor stor løs Gæld vedkommende eventuelt har, og hvem Kreditorerne er, samt hvilke Omstændigheder der har bragt Husmanden i økonomisk Vanskelighed. For at opnaa saadan Henstand maa Andragende herom være indsendt til Finansministeriet inden 1. Juli 1930. For Henstandsbeløbet udstedes Gældsbevis, der er stempel- og gebyrfrit, og der svares en fast halvaarlig Ydelse, saaledes at Gælden er afdraget i Løbet af højst 15 Aar; af denne Ydelse vil $2\frac{1}{4}$ pCt. af det til enhver Tid skyldige Beløb være at betragte som Rente og Resten som Afdrag. Ydelsen erlægges i hver 11. Juni og 11. December Termin.

Henstand efter disse Bestemmelser vil ikke kunne ydes Debitorer, hvis Restancer overstiger 2 000 Kr., og den sidste Termin, der kan komme i Betragtning, er 11. December Termin 1929.»

4. Forslag til Lov om Erhvervelse af Jord til Oprettelse eller Udvidelse af mindre Landbrug og til Byggepladser m. v. (Landbrugsminister *Bording*). [A. Sp. 2859].

Fremsat i *Folketinget* $13/_{11}$ (F. Sp. 1909, 1913). 1. Beh. $27/_{11}$ — $3/_{12}$ (F. Sp. 2552, 2623, 2774, 2859, 2938). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Larsen [Bjerre], Olufson, Marinus Sørensen, J. P. Jensen, Jensen [Lillering] [Skr.], Jens Sørensen [Smørum], Niels Frederiksen [Form.], Andreasen [Forsinge], Madsen-Mygdal, Pinstrup, Thorhauge, C. O. Pedersen, Vadgaard, Ulrich og A. C. D. Petersen). Beretning (B. Sp. 2709) afgiven $11/_{4}$.

Forslag om dette Emne i Forbindelse med Forslag om Vilkaar for Overtagelse af Jorder i offentligt Eje har tidligere været fremsat dels fra privat socialdemokratisk Side, senest i Samlingen 1928—29 (Aarbog Side 365), dels af den socialdemokratiske Regering i Samlingerne 1924—25 og 1925—26

(se disse Aarbøger henholdsvis Side 298 og 347). I den sidstnævnte Samling vedtoges Lovforslagene i Folketinget.

Nærværende Lovforslag har i det væsentlige nedenstaaende Indhold:

For at fyldestgøre Efterspørgselen efter Jord til Oprettelse af eller Forøgelse af Jordtilliggendet til mindre Landbrug og til Fremskaffelse af Byggepladser og Havelodder, fortrinsvis i København, Købstæderne og de bymæssige Bebyggelser med over 1 500 Indbyggere, kan den dertil nødvendige Jord skaffes efter følgende Regler.

Det foreslaas i Kap. I (§§ 2—6), at *Staten* skal kunne erhverve den til Formaalet fornødne Jord ad følgende Veje:

1) Ved direkte Køb (§ 2).

2) Ved Overtagelse af Landejendomme, der sættes til Tvangsauktion (§ 3). Ved denne Bestemmelse aabnes der i de Tilfælde, hvor en Landejendom med et Tilliggende af mindst 8 Tdr. Hartkorn og mindst 40 ha sættes til Tvangsauktion, Adgang for Staten til at overtage Ejendommen for det højeste Auktionsbud. Betingelsen for Udøvelsen af denne Ret er dog dels, at Staten forud for Tvangsauktionen giver Meddelelse om, at Retten eventuelt vil blive benyttet, dels at Staten gør sin Forkøbsret gældende inden 14 Dage efter Auktionen.

3) Ved Ekspropriation af Jord (§ 4). Det bestemmes her, at der i det Omfang, i hvilket Efterspørgselen efter Jord til Oprettelse af eller til Forøgelse af Tilliggendet til mindre Landbrug ikke kan fyldestgøres i Henhold til Bestemmelserne i §§ 2 og 3, kan eksproprieres Jord af Staten fra større Landejendomme paa visse nærmere Betingelser. Ekspropriationen kan som Regel kun foretages fra Landejendomme med en Grundværdi af over 50 000 Kr., og som tillige har et Tilliggende af mere end 50 ha Ager og Eng. Dog skal der i særlige Tilfælde efter enstemmig Indstilling fra Statens Jordlovsudvalg ogsaa kunne eksproprieres fra Landejendomme med en Grundværdi af over 40 000 Kr. og med et Tilliggende af mere end 40 ha Ager og Eng. Ekspropriationen skal fortrinsvis rettes mod den Jord, der ikke udnyttes forsvarligt, og maa kun gøres gældende med Hensyn til Jordarealer, hvis Adskillelse fra Hovedlodden ikke virker skadelig for Ejendommens Drift, samt Ekspropriationen maa ikke formindske

en Gaards Areal saaledes, at Restarealet kommer til at staa i Misforhold til Avlsbygningerne. Endelig foreslaas som Maksimumsgrænser for det Areal, der overhovedet skal kunne eksproprieres, at der fra Ejendomme med et Tilliggende af 40—50 ha Ager og Eng ikke maa eksproprieres mere end 10 pCt., fra Ejendomme med et Tilliggende af 50—65 ha Ager og Eng indtil 15 pCt., 65—75 ha Ager og Eng indtil 20 pCt. og fra større Ejendomme ikke over 25 pCt. af Arealet, medmindre Restarealet desuagtet vilde blive over 100 ha Ager og Eng, i hvilket Tilfælde Arealet kan nedbringes hertil.

I Lovforslagets § 5 (jfr. § 1) foreslaas det, at der til Fremskaffelse af Byggepladser og Havelodder, fortrinsvis i København, Købstæderne og de bymæssige Bebyggelser med over 1 500 Indbyggere, skal gives *Kommunen* Adgang til at ekspropriere Jord paa visse nærmere Betingelser. I de Tilfælde, hvor Jord agtes erhvervet til Byggepladser med Havelod (§ 5, 1. Stykke), bestemmer Lovforslaget, at Kommunalbestyrelsen, saafremt de ledige Beboelseslejligheder i det sidste Aar maatte have udgjort mindre end 5 pCt. af samtlige til Beboelse egnede Lejligheder i vedkommende Kommune, skal være berettiget til at forlange det til Efterspørgselen svarende Areal eksproprieret. Det skal dog være en Forudsætning for at kunne ekspropriere Jord fra private Grundejere, at Kommunen ikke selv ejer fornøden, til Formaalet egnet Jord, hvorover Kommunen ikke alt har disponeret til andet Øjemed (Skoler eller andre offentlige Bygninger, Sports- eller Legepladser, offentlige Anlæg eller lignende).

Til Erhvervelse af Arealer til Havelodder alene (§ 5, 2. Stykke) skal Ekspropriationen kunne finde Sted, naar Kommunen efter Statens Jordlovsudvalgs Skøn ikke selv ejer fornøden Jord til Fyldestgørelse af de Krav, der fremsættes af dens Beboere om passende Havelodder.

I Lovforslagets § 6 foreslaas det, at der til Erhvervelse af Jord til Udstykning ved Statens Foranstaltning efter Reglerne i §§ 2—4 aarlig skal kunne anvendes 3 Mill. Kr. af Jordfonden og 3 Mill. Kr. af Statskassen.

I Kap. II (§§ 7—10) gives nærmere Regler om *Fremgangsmaaden ved Jordens Erhvervelse*. Det bestemmes her, at Statens Jordlovsudvalg skal gøre Indstilling til Land-

brugsministeren dels om Statens Erhvervelse af Jord ved Køb, dels om Statens eventuelle Overtagelse af Landejendomme, der stilles til Tvangsauktion. Endvidere skal Udvalget behandle alle Sager om eventuel Ekspropriation af Jord og gøre Indstilling til Landbrugsministeriet om, hvilken Jord der bør eksproprieres. Ved Valget af den Jord, der skal eksproprieres, skal Udvalget dels paase, at de almindelige Betingelser for Foretagelsen af Ekspropriationen er til Stede, dels tage skønsomt Hensyn til de Ønsker, der i saa Henseende fremsættes af Privatpersoner eller Kommunalbestyrelser. Den endelige Bestemmelse om Ekspropriationens Foretagelse skal træffes af Landbrugsministeren.

I Lovforslagets § 9 foreslaas det, at Erstatningen for den eksproprierede Jord skal bestemmes paa Grundlag af den Værdi, hvortil Jorden er ansat ved den sidst skete almindelige Jordvurdering. Erstatningen skal ansættes af de i Ejendomsskyldloven nævnte Vurderingsmyndigheder, saaledes at Vurderingsraadet efter at have foretaget den nødvendige Fordeling af det paagældende Vurderingsbeløb mellem den eksproprierede og anden Jord, hvormed den er samvurderet, forhøjer eller nedsætter det paa den eksproprierede Jord faldende Beløb under Hensyn til den Ændring i Jordens Værdi, der muligt kan være indtraadt siden den sidste almindelige Vurdering, og under Hensyn til den eksproprierede Jords Kulturtilstand. Vurderingsraadets Ansættelse skal saavel af Ejeren som af Statens Jordlovsudvalg eller det af vedkommende Kommune nedsatte Jordudvalg (jfr. Lovforslagets § 20) kunne indannes for Over-Skyldraadet, hvis Afgørelse skal være endelig.

I Kap. III (§§ 11—12) gives Regler for *Anvendelsen af den* i Overensstemmelse med de foregaaende Regler *erhvervede Jord*. Det bestemmes her (§ 11), at der med Hensyn til den af Staten erhvervede Jord skal forholdes i Overensstemmelse med Reglerne i Lov om Vilkaar for Overtagelse af Jorder i offentligt Eje, og at den til Byggepladser med Havelodder eller til Havelodder alene eksproprierede Jord skal stilles til vedkommende Kommunalbestyrelses Raadighed og anvendes efter dennes nærmere Bestemmelse, som for Landkommunernes Vedkommende maa approberes af Amdtsraadet, for Københavns og Købstædernes af Indenrigs-

ministeren, i øvrigt under Iagttagelse af Reglerne i Lov om Vilkaar for Overtagelse af Jorder i offentligt Eje.

I § 12 gives Regler om, hvilke Betingelser en Ansøger skal opfylde for at faa overladt Jord henholdsvis til Opretelse af et mindre Landbrug og til Byggeplads eller Havelod.

For at lette de mindre bemidlede Adgang til at komme i Besiddelse af et mindre Landbrug foreslaas det endvidere, at Landbrugsministeren efter Indstilling af vedkommende Amtskommission og Statens Jordlovsudvalg skal være bemyndiget til at yde *et Etableringslaan* (Laan til Anskaffelse af Besætning og Inventar) paa indtil $\frac{1}{10}$ af Vurderingssummen for Jord og Bygninger, dog ikke over 2 000 Kr.

Det foreslaas i Kap. IV (§ 13), at der til *Erhvervelse af Tillægsjord til mindre Landbrug ved privat Køb* skal kunne ydes Laan af Statskassen, og at der til dette Formaal kan anvendes 1 Mill. Kr. aarlig. Det skal være en Betingelse, at Grundværdien for det Landbrug, hvis Tilliggende ønskes forøget, ikke overstiger 5 000 Kr., og at Ejeren ikke har andet Erhverv end Jordbrug og Landbrugs- eller lignende Arbejde. Ejendommens Tilliggende skal som Regel ikke kunne forøges ud over 6 ha middelgod Jord.

Det foreslaas endvidere, at Statslaanet, der ikke maa overstige Købesummen for Tillægsjorden, skal prioriteres med oprykkende Panteret i den samlede Ejendom med Bygninger, Besætning og Inventar næst efter Pantehæftelser, der paahvilede den oprindelige Ejendom, dog at der ikke forud for Statslaanet kan prioriteres Pantehæftelser til et større Beløb end den for den oprindelige Ejendom ansatte Ejendomsskyldværdi. Af Laanet skal svares en halvaarlig Ydelse af $2\frac{3}{4}$ pCt., hvoraf $2\frac{1}{4}$ pCt. af den til enhver Tid skyldige Gæld er Rente, Resten Afdrag. Det foreslaas dog, at Landbrugsministeren efter Anbefaling af Statens Jordlovsudvalg kan fritage Husmanden for at svare Renter af indtil $\frac{1}{4}$ af det ham tilstaaede Statslaan til Indkøb af Tillægsjord; ved Ejerskifte skal denne Begunstigelse dog bortfalde. Endelig foreslaas det, at der kan tilstaaes Husmanden Byggelaan af Statskassen efter § 7 i Lov om Vilkaar for Overtagelse af Jorder i offentligt Eje.

Kap. V (§§ 14—20). *Adgang for Kommunerne til at erhverve Jord til Udstykning til mindre Landbrug, Byggeplad-*

ser *m. v.* For at give forøgede Muligheder for Oprettelsen af selvstændige Hjem paa Land og i By foreslaas det her, at der skal gives Landets Kommuner Adgang til at erhverve Jord til Udstykning med Støtte af Statens Jordfond.

I § 15 foreslaas det saaledes, at Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at visse nærmere betegnede, Kommunen tilhørende Aktiver [1) Salgssummer ved Afhændelse af Kommunen tilhørende faste Ejendomme efter Fradrag af de Ejendommene paahvilende Prioriteter, 2) Renter og Afdrag af Kommunen tilhørende Prioriteter i faste Ejendomme, der afhændes efter denne Lovs Ikrafttræden, 3) Afløsningssummer for Kommunen tilhørende Grundbyrder og Servitutter, for hvilke Kommunen har Paataaleret], skal anvendes til Erhvervelse af fast Ejendom til Udstykning og Afhændelse efter de i Lov om Vilkaar for Overtagelse af Jorder i offentligt Eje fastsatte Regler. Til Fremskaffelse af yderligere Midler til nævnte Formaal skal Kommunen endvidere være berettiget til at optage Laan uden at indhente Samtykke fra den Kommune overordnede Myndighed, dog at saadant Samtykke udkræves, hvis Kommunalbestyrelsen i et enkelt Finansaar vil optage Laan til et større samlet Beløb end een Procent af den samlede Grundværdi i Kommunen.

I § 16 foreslaas det, at Statens Jordfond efter Begæring af Kommunen skal tilskyde et Beløb, svarende til $\frac{1}{4}$ af den ansatte Grundværdi for Jord, der erhverves og anvendes til Oprettelse af selvstændige Jordbrug eller til Have og Byggegrund for een Familie. Af Jordfonden skal der aarlig kunne ydes Tilskud i nævnte Øjemed til et samlet Beløb af 2 Mill. Kr., deraf indtil 1 Mill. Kr. til Erhvervelse af Jord til Haver og Byggegrunde. De paagældende Tilskud skal ikke forrentes, men afdrages med 3 pCt. af det oprindelige Beløb.

I § 20 foreslaas det, at der til at administrere de kommunale Jordkøb i den paagældende Kommune skal nedsættes et kommunalt Jordudvalg, bestaaende af 3 Medlemmer, valgt af Kommunalbestyrelsen efter Forholdstal.

I Kap. IV (§§ 24—27) bestemmes (§ 24), at der *til Statens Jordfond henlægges* til Erhvervelse af fast Ejendom til Udstykning og Afhændelse paa de i Lov om Vilkaar for Overtagelse af Jorder i offentligt Eje fastsatte Vilkaar følgende Midler:

- 1) Salgssummer ved Afhændelse af Staten tilhørende Ejendomme med Fradrag af den Ejendommen paahvilende Gæld.
- 2) Renter og Afdrag af Staten tilhørende Prioriteter i faste Ejendomme, der afhændes efter denne Lovs Ikrafttræden.
- 3) Afløsningssummer for Staten tilhørende Grundbyrder og Servitutter, for hvilke Staten har Paataleret.
- 4) Aarlig Jordrente af Jord, afhændet i Henhold til Lov om Vilkaar for Overtagelse af Jorder i offentligt Eje, samt Renter og Afdrag af Byggelaan givet af Jordfondens Midler.
- 5) Afdrag paa Tilskud til de kommunale Jordkøb i Henhold til nærværende Lovs § 16.

I sin *Fremsættelsestale* bemærkede Landbrugsministeren, at det i Aar var 30 Aar, siden Rigsdagen vedtog den første Lov om Oprettelse af Husmandsbrug, og 10 Aar, siden Rigsdagen vedtog Loven om Udstykning af Lensjord og Præstegaardsjord, og Ministeren gav følgende *Oversigt*:

»Hvad angaar Loven om Udstykning af Lens- og Præstegaardsjord og den senere Lov om Udstykning af den sønderjydske Domænejord samt den Jord, der er indkøbt for de Midler, der er indkommet i Jordfonden, ogsaa efter Lensloven, foreligger der for mig Resultater, som giver sig Udtryk i, at af Lensjord er der i de 10 Aar udstykket saa store Arealer, at der er oprettet 2 264 nye Brug og ydet Tillægsparceller til bestaaende Husmandsbrug i et Antal af 728, af Præstegaardsjord er der oprettet 1 247 nye Brug og givet 738 Tillægsparceller, og af den sønderjydske Domænejord 245 nye Brug og 39 Tillægsparceller; paa Jord, der i Henhold til Lensloven er indkøbt for Jordfondens Midler, er der oprettet 454 nye Brug og 46 Tillægsparceller. Det vil sige: i alt i Henhold til denne Lovgivning 4 210 nye Brug og 1 551 Tillægsparceller. Det drejer sig om et Areal af Lensjord og Præstegaardsjord paa i alt 28 000 ha, 17 000 ha Lensjord og 11 000 ha Præstegaardsjord. Tilbage er der af Lensjord ca. 800 ha og af Præstegaardsjord ca. 1 500, i alt 2 300 ha, det vil sige saadant noget som til Oprettelse af 300—400 nye Brug. Man er altsaa omtrent færdig med Udstykningen af denne Jord. — Efter den gamle Husmandslov er der i de 30 Aar oprettet ca. 14 500 nye Husmandsbrug, men i de senere Aar har der været en kendelig Tilbagegang. — — — I 1927—28 blev der oprettet 622 Brug, i 1928—29 gik det ned til

458 og i 1929—30 til 330, og af de for det næste Finansaar indkomne Ansøgninger er 174 godkendt af Amtskommissionerne. Man vil se, at der er en meget stor Tilbagegang i disse Aar, hvad denne Lov angaar, og at Udstykningsen efter den anden Lov, Loven af 4. Oktober, som den populært kaldes, snart er forbi, fordi der ikke er mere Jord til Udstykning.«

Nærværende Lovforslag og Lovforslaget om Vilkaar for Overtagelse af Jorder i offentligt Eje var under eet til 1. Behandling, der var meget indgaaende og vidtspændende saavel fra Ordførernes og Ministerens som fra andre Medlemmers Side. Socialdemokratiets Ordfører, *Larsen (Bjerre)*, gennemgik først Lovforslagenes Enkeltheder, fremsatte dernæst nogle Bemærkninger i Anledning af Udentings-Betragtninger over Forslagene, navnlig om disses paastaaede Brud paa Ejendomsretten, og han sluttede med at sige, at Lovforslagene var et Udtryk for, hvad der i Øjeblikket krævedes for at holde Trit med Udviklingen, og anbefalede dem til Tingets Velvillie.

Venstres Ordfører, *Madsen-Mygdal*, omtalte først Lovforslaget om Overtagelse af offentlige Jorder og mente, at det her drejede sig om Indførelse og Anerkendelse af et revolutionerende Princip i vor Jordlovgivning, nemlig det private Selvejes Afskaffelse og Statens og Kommunernes successive Overtagelse af Ejendomsretten til al Jord her i Landet, at det var et Tilbageskridt fra Selveje til offentligt Fæste, hvilket Taleren nærmere belyste. Derefter omtaltes §§ 6 og 8, der omhandler henholdsvis Byggelaan og Brugets Overdragelse, og andre af Lovforslagets Enkeltheder. Lovforslaget afvistes fra Venstres Side. Vedrørende Forslaget om Erhvervelse af Jord dvælede *Madsen-Mygdal* navnlig ved Ekspropriationsbestemmelserne og omtalte baade disses Vurderingsgrundlag og deres Forhold til Grundlovens § 80 og fremkom endvidere med kritiske Bemærkninger om Etableringslaanet (§ 12). Ogsaa dette Lovforslags Gennemførelse vilde Venstre modsætte sig. Partiet vilde i øvrigt nu som tidligere være med til Arbejdet til Fremme af Jordens Udstykning, men det maatte ske paa et sundt og naturligt Grundlag.

Det konservative Folkpartis Ordfører, *Ulrich*, ansaa Lovforslaget om Erhvervelse af Jord for at være af en saadan Art, at det, dersom det blev vedtaget, vilde blive erklæret for grundlovsstridigt ved Domstolene. Efter at have omtalt de Radikales og Venstres Stilling forhen til denne Art Lovgivning gennemgik *Ulrich* kritisk Lovforslagets Enkeltheder og udtalte herunder Ønske om at faa fastlagt en Lov, hvorigennem den fremtidige Anvendelse af Jordfondens Midler blev fastslaet, og endvidere Ønske om at faa nedsat en

Kommission til Undersøgelse af de nuværende Jordloves Virkninger for derefter at fremsætte Forslag om en centraliseret Jordlov. De Konservative var i øvrigt nu som tidligere Tilhængere af Statstilskud til Oprettelse af mindre Landbrug, men ønskede dem oprettet som ren Ejendom, ikke som Statsfæste. Lovforslaget om Overtagelse af Jord i offentligt Eje maatte de Konservative ogsaa afvise, som tidligere sket, men de var villige til en Realitetsforhandling om hele Jordudstykningsspørgsmaalet.

Det radikale Venstres Ordfører, *Andreasen (Forsinge)*, omtalte først Venstres Modstand mod Brugsformen efter 4. Oktober-Loven, pegede dernæst paa, at Lovforslaget om Erhvervelse af Jord gjaldt baade for Landet, ved Oprettelse af nye Husmandshjem, og for Byerne, ved Erhvervelse af Jord til Byggepladser og Havelodder m. v. for Byernes Arbejdere i Særdeleshed, og kom derefter udførligt ind paa de to Lovforslags forskellige Bestemmelser, som han billigede og forsvarede. Til Slut tilsagde Ordføreren sit Partis Medvirken til Videreførelse af denne Jordlovgivning, som nu har været gældende i 10 Aar.

Danmarks Retsforbunds Ordfører, *Hans Hansen*, kunde ikke tiltræde de Betragtninger, der laa til Grund for i Særdeleshed Lovforslaget om Erhvervelse af Jord, og ønskede i Stedet en effektiv Grundskyldslovgivning til Modvirkning af Vandringer fra Land til By; han vilde dog gerne gøre sit til at gøre Lovforslaget saa godt som muligt og fremkom i dette Øjemed med kritiske Bemærkninger til Enkeltheder i Lovforslaget. Partiet kunde ikke stemme for det foreliggende Lovforslag om Overtagelse af offentlig Jord; om de vilde undlade at stemme, beroede paa, om der kunde skabes et saadant Grundlag for Udstykningen, at den kan foregaa uden Tvangsindgreb og paa Ejendomsrettens Grund.

Schmidt, Slesvigske Parti, betragtede den danske Jordlovgivning, taget i sin Helhed, som et stort Værk og opkastede samtidig det Spørgsmaal, om de Mennesker, man har knyttet til Jorden, staar saa faste og økonomisk uafhængige, at de føler sig saa inderligt bundet til Stat og Land, som man maatte ønske. Til Besvarelse heraf kom han ind paa Jordlovspolitikens Udvikling og lagde her et godt Ord ind for Oprettelse af Havelodder som et Arbejdssted for Arbejderen o. a. i hans Fritid. Til Slut pegede han paa, at man skulde være varsom med at indskrænke den private Ejendomsret samtidig med, at man understøtter; Staten burde kun være Formidleren, ikke den, der havde Ejendomsretten.

Landbrugsministeren replicerede derefter udførligt til Ordførerne og sluttede med at anbefale Tingets Medlemmer at vedtage Lovforslagene, da dette Spørgsmaal, en Gang

rejst, krævede sin Løsning. Under den fortsatte langvarige Debat havde ogsaa *andre Medlemmer* Ordet for større Indlæg, saasom C. O. Pedersen (V.), Duborg (V.), Holstein (Løsgænger), Olav Olsen (V.), Johannes Hansen (V.), Olufson (S.) Holdgaard (R. V.), Mads Larsen (R. V.) m. fl.

Det nedsatte Udvalgs Formand, Niels Frederiksen, afgav saalydende *Beretning*:

»Der er fra Udvalget stillet en Række Spørgsmaal ved rørende de økonomiske Resultater af Udstykninger foretagne ved Hjælp af Statslaan til Oprettelse af Husmands brug efter begge hidtil anvendte Former. En Del af disse Spørgsmaal er endnu ikke besvaret, og Udvalget mener, at det var ønskeligt, om disse Besvarelser kunde foreligge ved Begyndelsen af næste Rigsdagssamling til Belysning af den økonomiske Rækkevidde af de i Udvalget stillede Ændringsforslag.

En Række Møder er holdt om begge Lovforslag, men der har ikke kunnet opnaas Enighed om dem. Underudvalg har været nedsat for at prøve, om der var Mulighed for en Overenskomst om Forslagene derved, at Partierne gav Indrømmelser fra begge Sider, men uden at der opnaaedes noget Resultat.«

5. Forslag til Lov om Vilkaar for Overtagelse af Jorder i offentligt Eje. (Landbrugsminister *Bording*). [A. Sp. 2877].

Fremsat i *Folketinget* ^{13/11} (F. Sp. 1915 jfr. 1909). 1. Beh. ^{27/11-3/12} (F. Sp. 2552, 2623, 2774, 2859, 2938). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Erhvervelse af Jord til Oprettelse eller Udvidelse af mindre Landbrug og til Byggepladser m. v. (se Side 307). *Beretning* (B. Sp. 2709) afgiven ^{11/4}.

Nærværende Lovforslag, der er fremsat samtidig med Forslag til Lov om Erhvervelse af Jord til Oprettelse eller Udvidelse af mindre Landbrug eller til Byggepladser m. v. (se foran Nr. 4), er delt i *to Hovedafsnit*: Jorder i Statens Eje og Jorder i Kommunernes Eje. Det er et af Hovedformaalene med dette Forslag at udstrække de hidtil gældende Jordloves Regler til i saa vidt Omfang som muligt tillige at gælde for kommunal Landbrugsjord, Byggegrunde og Havelodder.

Lovforslaget er bestemt til at afløse Lov Nr. 557 af 4. Oktober 1919 om Vilkaar for Bortsalg af Jorder i offentligt Eje med tilhørende Tillægslove af 28. Juni 1920, 6. Maj 1921, 29. Marts 1924, 2. April 1927 og 1. Juni 1929 og er paa mange Punkter i Overensstemmelse med denne Lov og dens Tillægslove. Her skal derfor kun omtales Forskellighederne i Hovedtræk.

Til §§ 1—3. Disse Bestemmelser er i alt væsentligt i Overensstemmelse med §§ 1—3 i Loven af 4. Oktober 1919, dog har man i Forslagets § 2, 2. Stykke, sat Maksimumsstørrelsen for *et sammensat Brug* til 6 ha i Stedet for som hidtil 7 ha og i § 3 knyttet den første Vurdering til Grundskyldsansættelsen.

Til § 4. Angaaende *Betingelserne for at overtage Jord* henvises til § 12 i det samtidig hermed fremsatte Forslag til Lov om Erhvervelse af Jord til Oprettelse eller Udvidelse af mindre Landbrug og til Byggepladser m. v.

Til § 5. Den første *Jordrente*, der svares af et Brug, beregnes i Overensstemmelse med de hidtil gældende Regler. Efter hver foretagen Omvurdering til Grundskyld svares Renten af den nye Vurderingssum. Rentefoden udregnes paa samme Maade som tidligere.*)

Til § 6. Efter de nugældende Bestemmelser, jfr. Loven af 4. Oktober 1919 § 6, kan der til *Opførelse af Bygninger* paa nye Brug kun gives Laan, svarende til de $\frac{9}{10}$ af Omkostningerne ved passende Bygningers Opførelse, saa at vedkommende Nybygger selv maa være i Besiddelse af et Beløb,

*) § 5 lyder saaledes: »Den halvaarlige Afgift, der udredes i hver 11. Juni og 11. December Termin, skal foreløbig udgøre $2\frac{1}{4}$ pCt. af den Sum, hvortil Jordens Værdi er bestemt efter § 3. — Efter hver foretagen almindelig Vurdering til Grundskyld fastsættes den i 1. Stykke omhandlede halvaarlige Afgift fremtidig til en Rente af den nye Vurderingssum. Rentefoden ansættes i Procent med een Decimal. Ansættelsen foretages af Finansministeren paa Grundlag af et Gennemsnit af de foregaaende 5 Aars Køberkurser paa Østifternes Kreditforenings og Jydske Landkreditforenings Obligationer af løbende Serier. Den saaledes bestemte Afgift erlægges første Gang i den 11. Juni eller 11. December Termin, der indtræder efter Forløbet af 3 Maaneder efter Omvurderingens Foretagelse.«

svarende til $\frac{1}{10}$ af Byggeomkostningerne. Denne Bestemmelse vil jævnlig udelukke i øvrigt kvalificerede Husmænd og Landarbejdere fra at oprette et nyt Brug, og det foreslaas derfor, at der til passende Bygningers Opførelse kan udbetales et Statslaan, svarende til Byggeomkostningernes fulde Beløb. — I Modsætning til den hidtil gældende Lovgivning foreslaas et fast Maksimum for disse Byggelaan af 10 000 Kr., hvoraf $\frac{9}{10}$ forrentes med $4\frac{1}{2}$ pCt. p. a. Laanet kan udbetales i flere Dele. Laanet er afdragsfrit i 5 Aar, jfr. Tillægslov Nr. 85 af 29. Marts 1924 § 2; det afdrages med en aarlig Ydelse af Laanets oprindelige Hovedstol af $\frac{1}{2}$ pCt. (tidligere 1 pCt.) udover Renten, der, indtil Laanet er fuldt afbetalt, stadig beregnes af den Kapital, der er fastsat til Forrentning, saaledes at det Beløb, som ikke medgaar til Forrentning af den til enhver Tid tilbagestaaende Restgæld, ligeledes er Afdrag paa Laanet.

Til § 8. I § 8, 3. Stykke, er indsat en Bestemmelse, hvorefter der ved Brugets *Overdragelse til Livsarving*, som opfylder Betingelserne for at kunne faa overladt Jord i Henhold til § 4, kan tilstaaes den nye Bruger *Suppleringslaan* indtil Forskellen mellem det resterende Laan og Bygningernes Værdi, fastsat efter foretagen Vurdering af den i § 4, 2. Stykke, nævnte Amtskommission.

Til §§ 9—12. Medens disse Bestemmelser om Brugsforholdets Karakter og Omfang i det hele er stemmende med den hidtidige Lovgivning, saaledes som denne er fortolket af Administrationen, idet disse Bestemmelser er antaget kun at skulle finde Anvendelse paa »selvstændige«, ikke paa sammensatte Brug, er der i § 9, sidste Stykke, aabnet Adgang for Staten til, hvor et Husmandsbrug efterhaanden er omgivet af Bebyggelse, at *ophæve Husmandsbruget* mod Erstatning til Ejeren, hvorved dog bør tages i Betragtning de Indskrænkninger i Ejendomsretten, der er hjemlede ved Jordlovgivningen.

De i § 10 nævnte *Etableringslaan* omhandles i det samtidige hermed fremsatte Forslag til Lov om Erhvervelse af Jord til Oprettelse eller Udvidelse af mindre Landbrug og til Byggepladser m. v. § 12, 2. Stykke.

Til § 14. For at forebygge, at Ejeren af et Husmandsbrug, til hvilket der er henlagt *en Tillægsparcel* i Henhold til

Bestemmelsen i § 2, 2. Stykke, ved Ejendommens Salg skal opnaa en ufortjent Fordel, bestemmes det her, at det ved *Salg* til anden Mand, som ikke er Ejerens Livsarving, af Vurderingsraadet skal bestemmes, hvor stor en Del af den for den samlede Ejendom betingede Købesum der falder paa Tillægsparcellen, og at det Beløb, hvormed den saaledes udfundne Værdi maatte overstige Tillægsparcellens Grundskyldværdi, skal indbetales til Statskassen. Vurderingsraadets Afgørelse skal kunne indankes for Over-Skyldraadet.

Til § 17. I denne Paragraf gives Landbrugsministeren Bemyndigelse til at *afhænde Stamparceller, bortliggende Smaalodder m. v.* paa andre Vilkaar end de i denne Lov indeholdte, hvor Forhold og Omstændigheder maatte tale derfor, idet dette ofte er fornødent for at kunne udnytte en Jorderhvervelse paa den mest hensigtsmæssige Maade. De indkomne Midler skal dog anvendes til Indkøb af Jord andetsteds, hvor der er Trang til Oprettelse af Husmandsbrug.

Til §§ 21—25. *Jorder i kommunalt Eje* foreslaas afhændet paa samme Vilkaar som de Staten tilhørende Jorder, saaledes at der kan ydes Garanti for Byggelaan til de paagældende Købere og Bruget undergives tilsvarende Indskrænkninger i Raadigheden. — I § 23, 2. Stykke, er indsat en Bestemmelse om, at Kommunen for Havelodders Vedkommende er berettiget til at bortleje Lodden paa et bestemt Aaremaal og for en lavere Afgift end den, der vilde blive paalagt efter Reglerne i Lovens § 5.

Lovforslaget behandlede sammen med Forslaget om Erhvervelse af Jord til mindre Landbrug og Byggepladser. Om Partiernes Stilling og Udvalgsformandens Beretning henvises derfor til Bemærkningerne herom foran under Nr. 4.

6. Forslag til Lov om Jagten. (Landbrugsminister *Borling*). [A. Sp. 3633].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{5}{12}$ (F. Sp. 3177). 1. Beh. $\frac{13}{12}$ (F. Sp. 3469). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (J. P. Jensen, J. I. Jørgensen [Form.], Ludvigsen, Hinrichsen, Larsen [Bjerre], M. F. Mortensen, Mads Larsen, Jens Jensen [Sekr.], J. C. A. Larsen, Svend Nielsen, Raunkjær, Vejen,

A. Chr. Christensen, Ulrich og A. C. D. Petersen). Beretning (B. Sp. 2711) afgiven ¹¹/₄.

Nærværende Lovforslag, der er bestemt til at afløse den gældende Jagtlov af 30. Juni 1922, blev første Gang fremsat i Samlingen 1924—25 (Aarvog Side 294) og er senere med enkelte Ændringer fremsat i Samlingerne 1925—26 (Aarvog Side 347) og 1926—27 (Aarvog Side 448).

Hovedformaalet med Lovforslaget er, at Jagtretten skal følge Brugsretten, og at Jagtkortene skal afskaffes. Herom og om andre Ændringer i Forhold til den gældende Lov henvises til Aarvog for 1924—25, Side 294. Desuden er der i nærværende Lovforslag bragt en Del Ændringer i Forslag.

I Lovforslagets Kapitel I om *Jagtretten* er der saaledes foretaget enkelte, mindre væsentlige Ændringer, der blev bragt i Forslag indenfor det Folketingsudvalg, som i Rigsdagssamlingen 1925—26 behandlede det da fremsatte lige lydende Forslag til Lov om Jagten.

Endvidere er der i Lovforslagets Kapitel II om *Jagt-tider og Fredningsbestemmelser* foretaget mere indgribende Ændringer, der dels er bragt i Forslag indenfor det ovennævnte Folketingsudvalg, dels skyldes indtrængende Henstillinger fra Ornitologer og Naturfredningsinteresserede. Af de saaledes foreslaaede Ændringer skal man særlig anføre, at *Svaner* og de fleste *Rovfugle* foreslaas fredet hele Aaret.

Endelig er der i Lovforslagets Kapitel IV (§§ 24—25) om *Jagtmaader og Jagtredskaber* foretaget enkelte mere indgribende Ændringer.

Ændringen til § 24 i Reglerne om Natjagt er affattet i Overensstemmelse med, hvad der blev foreslaaet indenfor det ovennævnte Folketingsudvalg. § 24 i dens foreslaaede Skikkelse er saalydende:

»Al Jagt er forbudt fra Solens Nedgang til dens Opgang, undtagen paa Svømmefugle paa Træk, der maa skydes 1½ Time før Solens Opgang og 1½ Time efter dens Nedgang.

Tilladelse til Jagt paa Raa-, Daa- og Kronvildt, hvor dette gør Skade paa Markafgrøder, kan, indenfor de samme Tider som i 1. Stykke anført for Svømmefugle paa Træk, gives af Kommunalbestyrelsen. Indberetning herom skal tilstilles Landbrugsministeren. Gives Tilladelsen ikke af

Kommunalbestyrelsen, kan Sagen indbringes for Ministeren, som saa har den endelige Afgørelse.«

Med Hensyn til Bestemmelserne i §§ 25—28, der ikke fandtes i de tidligere fremsatte Lovforslag, bemærkes følgende:

I Aaret 1928 rettede den svenske Regering en Henvendelse til den danske Regering om Optagelse af Forhandlinger om Indførelse af fælles Lovbestemmelser sigtende til at skaffe en udvidet Beskyttelse for Trækfugle. Ved de i denne Anledning foretagne Forhandlinger, der fandt Sted i Stockholm i November 1928, enedes de tvende Landes delegerede om et Udkast til en Overenskomst, der senere er tiltraadt af de respektive Regeringer, for Danmarks Vedkommende dog under Forbehold af, at der foretages de fornødne Ændringer i Jagtlovgivningen. Hertil sigter Bestemmelserne i Lovforslagets §§ 25—28.

I § 25 foreslaas det, at der til Fangst af Søfugle ikke maa anvendes Net, og at Søfugle, som findes fanget og døde i Net, ikke maa falbydes, sælges, købes eller forsendes.

I § 26 foreslaas det, at der til Jagt ikke maa anvendes Haglbøsser af større Kaliber end 12 eller Automatgeværer til Ladning med Hagl.

I § 27 foreslaas det, at Jagt fra Motorbaad eller andet maskindrevet Fartøj efter andet Dyr end Sæl skal være forbudt, i Øresund fra Avlandshage (Sydspidsen af Amager) til Kronborgpynten hele Aaret og ved Landets øvrige Kyster, heri indbefattet Vige og Fjorde, i Tiden fra den 31. Maj til den 1. Oktober.

I § 28 foreslaas det, at Anvendelse af Fuglekøjer skal være forbudt.

I Lovforslagets Kapitel VI foreslaar man under § 47, at Regeringen skal være bemyndiget til *med andre Lande at afslutte Overenskomster* om Iværksættelse af fælles Foranstaltninger til Beskyttelse af Trækfugle. De nærmere Bestemmelser til Gennemførelse af saadanne Foranstaltninger skal, om fornødent, kunne træffes ved kongelig Anordning.

Den socialdemokratiske Ordfører, J. P. Jensen, takkede Ministeren for Lovforslaget og anbefalede efter Omtale af Enkeltheder Lovforslaget til velvillig Behandling i et Udvalg.

Venstres Ordfører, J. C. A. Larsen, gennemgik Lovforslaget udførligt og sluttede med følgende: »Det foreliggende Lov-

forslag indeholder baade ondt og godt. Der er mange Ting i dette Forslag, som vi fra vor Side kan være med til; men der er andre Ting, vi maa sætte os imod. Jeg vil paa mit Partis Vegne tilsige Ministeren, at vi, som tidligere, vil gaa ind i et sagligt Arbejde for at faa det bedst mulige ud af det. Og det bedst mulige for mig og sikkert for de fleste er dette, at vi kan bevare vor Fauna til Glæde for hele den danske Befolkning og ikke mindst til Glæde for dem, der skal overtage Arven efter os.«

De Konservatives Ordfører, Ulrich, mente ikke, at der i Princippet var Grund til at ændre den gældende Lov, men derimod nok i Enkelthederne, som han derefter udførligt kom ind paa.

De Radikales Ordfører, Mads Larsen, var enig i Princippet i Lovforslaget, at Jagtretten følger Brugsretten, og kunde gaa med til Jagtkortenes Afskaffelse mod at faa forbedrede Fredningsbestemmelser og anbefalede i øvrigt Lovforslaget til velvillig Behandling.

Retsforbundets Ordfører, Hans Hansen, pegede navnlig paa, at det var Lovgivningsmagtens Opgave i første Række at have Opmærksomheden henvendt paa Fredningsbestemmelserne.

Den af Udvalgets Formand, J. I. Jørgensen, afgivne *Beretning* er saalydende:

»Udvalget har holdt en Række Møder og modtaget talrige Deputationer fra Organisationer af forskellig Art. Under Lovforslagets videre Drøftelse er der af Medlemmer fremsat Krav om en Række Oplysninger, der er optrykt som Bilag til Beretningen. Besvarelsen af disse Spørgsmaal har imidlertid ikke kunnet tilvejebringes inden Samlingens Slutning.«

7. Forslag til Lov om indenrigs Kødkontrol. (Landbrugsminister *Bordning*). [A. Sp. 3201].

Fremsat i *Landstinget* ^{20/11} (L. Sp. 166). 1. Beh. ^{4/12} (L. Sp. 239). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (H. C. Andersen, Bunch [fra ^{24/1}: Lehwald], Ludvig Christensen, Johs. Clausen [Form.], Gisselbæk, A. P. Hansen, Albert Jensen, H. P. Jensen, Jensen-Stevns, Jeppesen [Drusebjerg], Josiassen, N. K. Kristensen, Elisa Petersen, S. Rasmussen og C. F. Sørensen). Beretning (B. Sp. 2663) afgiven ^{12/4}.

I adskillige Aar har der fra forskellige Sider været fremsat Ønske om, at alt Kød, der anvendes til Menneskeføde,

skulde underkastes Kontrol, selvfølgelig den saakaldte Hjemmeslagtning undtaget. Disse Ønsker fik allerede Udtryk i et Lovforslag om obligatorisk Kødkontrol, der blev fremsat i Folketinget den 28. Januar 1920 af Justitsminister Zahle og den 9. Juni 1920 af Justitsminister Rytter uden dog at blive vedtaget (se Aarbog 1919—20, Side 439).

I Rigsdagssamlingerne 1925—26 og 1926—27 fremsatte Landbrugsminister Bording i Folketinget et Lovforslag om indenrigs Kødkontrol (se Aarbog 1925—26, Side 367). Nærværende Lovforslag indeholder med formelle Ændringer i det væsentlige de samme Bestemmelser som det fornævnte Forslag og gaar ud paa, at Kød, der fremkommer ved Slagtning i Kommuner, som har indført Kontrol af første Kategori, det vil sige Kød, der fremkommer ved Slagtning i offentlige Slagtehus og Eksportslagterier, maa forhandles overalt i Landet, endvidere at man fra kommunal Side kan vælge Slagtning eller Kontrol af anden eller tredie Kategori, som vi nu har det, men at de Kommuner, der indfører eller bibeholder Kontrol af anden Kategori (godkendte private Slagtsteder med Undersøgelse af Dyrlæge baade før og efter Slagtning), kun kan faa Lov til at udføre Kød af den dertil svarende Beskaffenhed til Kommuner, som har tilsvarende eller ringere Kontrol end den Kommune, hvorfra Kødet udføres, og at Kød, der fremkommer ved Slagtning i Kommuner med Kontrol af tredie Kategori (Kontrol, indført ved Sundhedsvedtægt og hvor Dyrene kun synes efter Slagtningen), kun maa sælges i den Kommune, hvor Slagtningen er foregaaet, og i Kommuner, som ingen Kontrol har indført. Lovforslaget skal betragtes som en Overgangsordning, der tilsigter at fremme Oprettelsen af offentlige Slagtehus ved at hemme Udbredelsen af Kødkontrol af anden Kategori (Slagtning paa godkendte private Slagtsteder i Kommunen med Undersøgelse af Dyrene saavel før som efter Slagtningen af dertil autoriseret Dyrlæge med Henblik paa Salg overalt i Landet) og ved at forbyde Indførselen af ukontrolleret Kød og Slagteaffald i Kommuner, der har paabudt Kødkontrol.

Venstres Ordfører, Johs. Clausen, kunde ikke love Partiets Støtte til Gennemførelse af Lovforslaget, idet man ansaa Kødkontrol af den forannævnte 2. Kategori for fuldt ud til-

strækkelig og i enhver Henseende betryggende for Befolkningen, men lovede i øvrigt saglig Behandling af de Enkeltheder i Lovforslaget, som de ansaa for Forbedringer. H. P. Jensen, *Socialdemokratiets* Ordfører, hilste Lovforslaget med Glæde og betegnede det udover enkelte kritiske Bemærkninger som et godt Led i Levnedsmiddel-Kontrollens Udvikling. *Det konservative Folkepartis* Ordfører, Bunck, kunde medvirke til, at Kontrol af Kategori 2 indtil videre stilledes ved Siden af Kontrol 1 (Slagtning paa offentligt Slagtehus), medens man paa den anden Side skulde kræve en af disse Former for Kontrol. Jeppesen (Drusebjerg), der var *det radikale Venstres* Ordfører, ønskede gennemført en Kødkontrol over hele Landet med Kontrol af Kategori 2 som Minimum.

Det nedsatte Udvalgs Formand, Johs. Clausen, afgav en *Beretning* saalydende:

»Udvalget har holdt nogle Møder og drøftet Lovforslaget i Almindelighed uden at tage Standpunkt til dets Enkeltheder. Et Flertal i Udvalget, bestaaende af Venstres, det konservative Folkepartis og det radikale Venstres Repræsentanter, vedtog gennem Landbrugsministeriet at afæske De samvirkende danske Landboforeninger og De samvirkende danske Husmandsforeninger Erklæring om Lovforslagets Betimelighed (idet man mente, at det særlig var Landbostanden, som berørtes af Forslaget). Socialdemokratiets Repræsentanter fandt det overflødigt at rette en saadan Forespørgsel til de paagældnede Organisationer. Den 1. Februar 1930 afsendtes over Landbrugsministeriet Forespørgselen til Organisationerne, men ved Samlingens Slutning havde Udvalget endnu intet Svar modtaget.«

8. Forslag til Lov om Indtegning til Vagtkorps og Statsmarine. (Indenrigsminister *Dahlgard*). [A. Sp. 2653].

FremSAT i *Folketinget* $\frac{1}{11}$ (F. Sp. 1487). 1. Beh. $\frac{12-14}{11}$ (F. Sp. 1836, 1919 og 1987). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Omdannelse af Hær og Flaade til et Vagtkorps og en Statsmarine, bestemt til Varetagelse af Danmarks Neutralitets- og Folkeforbundsopgaver (se Nr. 28). Beretning (B. Sp. 2721) afgiven $\frac{12}{4}$.

Dette Lovforslag, der fremsattes i Tilknytning til Lovforslaget om Omdannelse af Hær og Flaade til et Vagtkorps og en Statsmarine, se Nr. 28, har i det væsentlige følgende Indhold, idet det, da den almindelige Værnepligt ved det nævnte Lovforslag foreslaas ophævet, gaar ud paa at give

Regler for, hvorledes Udtagelsen af det fornødne Mandskab til Tjenesten i Vagtkorpset og Statsmarinen skal finde Sted.

Administrationen af den Ordning, der foreslaas, henlægges efter Lovforslaget dels til 7 *Indtegningskredse*, svarende til de nuværende Udskrivningskredse, dels til *Folkeregistrene*, idet i øvrigt hele den nuværende Lægdsinstitution bortfalder. Der findes nærmere Regler for, hvorledes de Mandskabslistor, der danner Grundlaget for det tjenstgørende Mandskabs Udvælgelse, udarbejdes. En Gang om Aaret før 1. Februar sender ethvert Folkeregister til den Indtegningskreds, indenfor hvilken den paagældende Kommune er beliggende, en Fortegnelse over de Mænd, som i Kalenderaaret fylder 20 Aar. Mænd, der ved Dom er fundet skyldige til Frihedsstraf, er udelukket fra Optagelse i Vagtkorpset eller Statsmarinen, en Bestemmelse, som der dog kan dispenseres fra af Indenrigsministeren, medmindre den vedkommende ved Dom er fundet skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling. Paa Grundlag af disse Fortegnelser udarbejder dernæst Indtegningskredsen inden den 1. April en samlet Liste, den saakaldte *Rulle*, for hele Indtegningskredsen, idet der dog af Rullen udelades enhver af disse 20-aarige, som inden 1. Februar har givet Meddelelse til Indtegningskredsen om, at han ikke ønsker at indtegnes i Rullen. Paa den anden Side optages i Rullen ogsaa de Mænd i Alderen 18—24 Aar, der overfor Indtegningskredsen maatte have fremsat Begæring derom. Enhver, der herefter er indtegnet i Rullen, tilstilles der et Indtegningsbevis af Indtegningskredsen, ligesom der tilstilles dem, der har begæret sig fritaget for Indtegnelse i Rullen, et Bevis derfor.

Enhver, der herefter er indtegnet i Rullen, er forpligtet til at melde sig paa den førstkommende ordinære Session. En saadan ordinær Session afholdes aarlig i hver Indtegningskreds, og paa disse Sessioner udtages blandt de i Rullen indtegnede det tjenstgørende Mandskab til Vagtkorps og Statsmarine. Sessionen for København og Frederiksberg bestaar af Indtegningschefen, et Kommunalbestyrelsesmedlem, valgt af Kommunalbestyrelsen, samt af en Befalingsmand udpeget af Statsministeren, Sessionen i Købstæderne af Indtegningschefen, et Kommunalbestyrelsesmedlem, Politimesteren og en Befalingsmand, samt Sessionen for Landdistrikternes Ved-

kommende af Indtegningschefen, et Amdsraadsmedlem, valgt af Amdsraadet, Politimesteren og en Befalingsmand. Bestemmelserne vedrørende Sessionens Myndighed og Forretningsgang svarer i øvrigt til de nugældende Regler for Sessionerne med den Tillem্পning, som naturligt følger af den nye Ordning. Det samme gælder om Regelen for Sessionens Bedømmelse af de fremmødte samt Bestemmelserne, der omhandler dels de Straffe, der kan idømmes for Udeblivelse fra Session, dels de Tilfælde, hvor Fremmøde paa en senere Session kan paabydes.

Fordelingen mellem Vagtkorpsets forskellige Vaaben og Statsmarinen af det paa samtlige Sessioner udtagne Mandskab foretages af Indenrigsministeren efter en af denne i Forening med Statsministeren fastsat Plan. Mandskabets Fordeling foretages saaledes, at de lavere Lodtrækningsnumre til hver Art af Tjeneste tages fremfor de højere, dog at de Krav, som stilles med Hensyn til faglig Uddannelse eller særlig Livsstilling, fortrinsvis fyldestgøres. Endelig er der Bestemmelser med Hensyn til Rejsetilladelser og Dispensationer samt de fornødne strafferetlige Regler.

I Beretningen fra Udvalgets Formand nævnes, at Lovforslaget, der behandlede sammen med Lovforslaget om Vagtkorpset, havde været til Behandling i Udvalget; Udvalgets Overvejelser afsluttedes ikke.

9. Forslag til Lov om Købstadkommunernes Styrelse. (Indenrigsminister *Dahlggaard*). [A. Sp. 3569].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{3}{12}$ (F. Sp. 2927). 1. Beh. $\frac{18-19}{12}$ (F. Sp. 3603 og 3646). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bresemann, A. C. Mortensen, Knud Hansen [Form.], Fr. Andersen [Holbæk A.] [Skr.], P. Andersen, J. P. Larsen, Holger Kristiansen, Rager, Elgaard, Krag, Inger Gautier Schmit, Vagn Bro, Arnth Jensen, Carlsen-Skiødt og C. J. F. Sven). Beretning (B. Sp. 2729) atgIVEN $\frac{12}{4}$.

Lovforslaget adskiller sig paa flere væsentlige Punkter fra det i forrige Rigsdagssamling i Landstinget forelagte Forslag om samme Emne, og hvilket henvises til Aarvog 1928—29 Side 258, hvor der er gjort Rede for de Ændringer

i den gældende Lovgivning om Købstadkommunernes Styrelse, som det foreslog. Det nu foreliggende Forslag afviger væsentligt paa følgende Punkter fra Forslaget i Fjor

I § 11, som omhandler de kommunale Udvalg, er foretaget flere Forandringer:

Som nyt 2. Stykke er optaget en Bestemmelse, der gør det til Pligt for Byraadet at nedsætte visse staaende Udvalg, nemlig vedrørende Forsørgelsesvæsenet, Gade- og Vejvæsenet og Skolevæsenet samt i Købstæder, hvor kommunal Magistrat ikke er oprettet, vedrørende Kasse- og Regnskabsvæsenet. De bestaaende Skolekommissioner i Købstæderne ophæves. Det angaaende Skolevæsenet nedsatte Udvalg benævnes Skolekommissionen og skal bestaa af mindst 5 Medlemmer. Til Medlemmer af Skolekommissionen kan Byraadet vælge enkelte dertil villige ulønnede Personer udenfor sin Midte. For de sønderjydske Landdele opretholdes dog de gældende Regler om Skolekommissioner.

I Bemærkningerne udtales, at denne Ændring hænger sammen med, at man — som det ogsaa er udtrykt i en Ændring til Lovforslagets § 17 — har ønsket at lade de af de hidtidige Skolekommissioner varetagne Forretninger overgaa til Byraadet, der igen i det Omfang, det fastsættes i Vedtægten, kan lade dem forvalte af dette Udvalg, saaledes at der ikke finder nogen dobbelt Administration Sted paa dette Omraade.

Det bestemmes derhos i § 11, at paa samme Maade som for Skolekommissionen fastsat kan Byraadet, naar det i Vedtægten er bestemt, at den umiddelbare Forvaltning af Havnevæsenet varetages af et staaende Udvalg paa Byraadets Vegne, til Medlemmer af dette Udvalg vælge enkelte ulønnede Personer udenfor sin egen Midte, naar de dertil er villige. Lignende Bestemmelse kan undtagelsesvis ogsaa træffes i Vedtægten med Hensyn til andre staaende Udvalg, dog ikke Kasse- og Regnskabsudvalget, og det maa i alle Tilfælde iagttages, at Flertallet af et Byraadsudvalgs Pladser beklædes af Byraadsmedlemmer.

For hvert enkelt af Byraadets Udvalg vil der være at føre en af Borgmesteren autoriseret Protokøl, hvori Udvalgets Beslutninger indføres. Disse Protokoller skal fremlægges til Eittersyn for Byraadets Medlemmer inden hvert Byraads-møde.

Yderligere er som nyt 6. Stykke i Paragraffen indføjet en Bestemmelse, hvorved der sikres et Mindretal, der ellers ikke vilde have opnaaet Repræsentation i et staaende Byraadsudvalg, saadan Repræsentation, saafremt dette kan ske ved en Udvidelse af Udvalget med et Medlem. En saadan Regel har Forbillede i Bestemmelser i enkelte Købstadvedtægter. Forslaget har følgende Ordlyd:

»Naar Byraadet skal foretage Valg til et staaende Byraadsudvalg, og et Antal Byraadsmedlemmer, der ellers ikke vilde blive repræsenteret i Udvalget, vilde opnaa saadan Repræsentation, saafremt Udvalgets Medlemsantal forøges med et Medlem udover det i Vedtægten fastsatte Antal, da skal saadan Udvidelse finde Sted, naar de paagældende Medlemmer senest umiddelbart forinden det Byraadsmøde, i hvilket Valget skal foretages, anmelder sig som Valggruppe ved det otnævnte Valg. Vil Udvidelsen berøve en af Byraadets Grupper absolut Flertal i det paagældende Udvalg, kan Gruppen gøre Anvendelsen af Bestemmelsen afhængig af, at Udvalget udvides med yderligere et Medlem.«

Den i den gældende Købstadkommunallovs § 13, 2. Stykke, indeholdte Bestemmelse om, at Tilsynet med de fattige kan overdrages Fattigforstandere, er udgaaet. I det i forrige Rigsdagssamling forelagte Lovforslag var Bestemmelsen ændret saaledes, at Hvervet, der nu er et borgerligt Ombud, blev frivilligt. Under Hensyn til den stedfindende Revision af Forsørgelseslovgivningen har man imidlertid nu ment det rigtigst ikke at foregribe noget paa dette Punkt ved en udtrykkelig Lovbestemmelse og har derfor overladt Ordningen af dette Forhold til den kommunale Vedtægt.

§ 17, der handler om Skolevæsenet, er ændret i det Omfang, der er nødvendiggjort af den ovenfor under § 11 omtalte Ændring, hvorved Skolekommissionens Forretninger fremtidig overgaar til Byraadet, eventuelt repræsenteret ved dettes Skoleudvalg, der samtidig faar Benævnelsen Skolekommission. En Følge af denne Ændring bliver det, at Sognepræsterne ikke længere er fødte Medlemmer af de købstadkommunale Skolekommissioner, hvorved man paa dette Punkt vender tilbage til den af det til Lovforslagets Udarbejdelse nedsatte Udvalg foreslaaede Ordning. Samtidig er Bestemmelsen om, at Købstadens Lærere ikke kan

vælges til Medlemmer af Skolekommissionen, foreslaaet ophævet.

§ 17 lyder nu saaledes:

»Bestyrelsen af Skolevæsenets Indtægter og Udgifter samt hele dets Kasse- og Regnskabsvæsen henhører under Byraadet; dette varetager desuden alle de Hverv med Hensyn til Skolevæsenets Administration og Tilsyn, som ved Lov Nr. 61 af 29. Marts 1904 og Skolelovgivningen i øvrigt er henlagt til Byraadet eller Skolekommissionen. Disse Hverv udøves, i det Omfang det i Vedtægten fastsættes, af den i § 11 omhandlede Skolekommission.

For de sønderjydske Landsdeles Skolevæsen gælder de særlige Regler i Lov Nr. 223 af 1. Maj 1923.«

I § 19 foretages et Par Tilføjelser, der ligesom for Købstadens Overslag og Regnskab udtrykkelig fastslaar, at ogsaa Havnens Overslag og Regnskab skal udfærdiges efter et af Ministeren foreskrevet Skema.

Til § 20, sidste Stykke, er føjet en Bestemmelse om, at Byraadets Valg af Medlemmer til Kommissioner, Bestyrelser, Nævn m. v. kun gælder for Raadets Funktionstid, altsaa som Regel for 4 Aar. — Det i Fjor optagne Forslag om, at Byraadet af sin Midte skal vælge et til Folkekirken hørende Medlem til at tage Sæde i Kirkebestyrelsen, er udvidet til to saadanne Medlemmer.

I § 23 er Paragraffens 1. Stykke ført tilbage til den Form, det har i den nugældende Købstadkommunallov, og dermed til den af Købstadforeningens Repræsentanter foreslaaede Formulering. Man opretholder paa denne Maade Købstædernes hidtidige Adgang til Optagelse af midlertidige Laan uden ministerielt Samtykke, idet der dog af Hensyn til Vigtigheden af, at Ministeriet til Stadighed har Føling med Købstædernes økonomiske Forhold, er tilføjet en Bestemmelse om, at der efter nærmere fastsatte Regler skal ske Indberetning til Ministeriet om midlertidige Laan. Heraf følger, at Ministeriets Samtykke er nødvendigt ogsaa til Købstædernes Overtagelse af Kaution eller anden økonomisk Garanti saavel som til Stiftelse af saadanne Kreditter, t. Eks. for Vareleverancer, der i Virkeligheden maa betragtes som et af vedkommende Leverandør ydet Laan. Denne Forstaaelse af Købstadkommunalloven af 1868 har altid

været betragtet som en Konsekvens af Lovens Regler om Optagelse af Laan og var ogsaa foreslaaet indsat i Fjor.

Endvidere er Bestemmelsen om, at Foretagender, der udkræver Laan, ikke maa paabegyndes, forinden Samtykke til Laanet er erhvervet, udgaet, saaledes at man ogsaa paa dette Punkt holder sig til de hidtil gældende Regler, hvorefter en saadan Paabegyndelse af et Arbejde ikke udtrykkelig er forbudt, men dog sker paa den Risiko, at Udgifterne maa bestrides gennem Skatteudskrivning, dersom Samtykke til Laanet nægtes.

Endelig er Bestemmelsen om Kommunens Ret til frit at forbruge visse Fonds efter deres Bestemmelse udvidet derhen, at denne Ret ogsaa gælder Beløb, der er henlagt til Indkøb af fast Ejendom.

I § 26 er i Forhold til det i forrige Samling foreslaaede gjort den Forandring, at en Købstads Overligningskommission fremtidig kommer til at bestaa af to af Byraadet valgte Overligningskommissærer med vedkommende Skatteraadformand som Formand, medens det i Fjor foresloges, at Indenrigsministeren valgte en Overligningskommissær, der i Forening med de tilsvarende fra de to nærmeste Købstæder skulde udgøre Overligningskommissionen. Det siges i Bemærkningerne, at ved Forandringen opnaar man, at Kommissionen udelukkende kommer til at bestaa af lokalkendte Personer, ligesom det maa antages, at Byraadet bedst vil være i Stand til at udpege de Personer, som maa anses egnede til Bestridelse af det paagældende Hverv.

I § 29 aabnes Adgang til at opkræve de kommunale Skatter i saa mange Terminer, f. Eks. 10, aarlig, som Vedtægten maatte bestemme, en Opkrævningsmaade, der allerede nu er i Brug i enkelte Købstæder.

I § 30, 2. Stykke, er foretaget en Ændring, hvorved Byraadets i nævnte Stykke omhandlede Ansvar for de Kommunen tilhørende Kapitaler m. v. begrænses til at drage Om-sorg for Kapitalernes forsvarlige Forvaring og Forvaltning, medens efter Lovforslaget i Fjor Ansvaret i al Almindelighed paalagdes Byraadet.

I § 33 forhøjes Antallet af Revisorer til tre, tidligere to, der fastsættes en Række Bestemmelser angaaende Fremgangsmaaden ved Revisionens Foretagelse, idet man anser

det for ønskeligt, at der paa dette Omraade skabes faste Regler. Der foreslaas følgende: »Revisorerne skal mindst en Gang aarlig foretage uanmeldt Eftersyn af Kæmnerkassen; findes der flere kommunale Kasser, da samtidig af disse. Det paahviler Revisorerne regelmæssigt i Regnskabsaarets Løb talmæssigt at revidere det løbende Regnskab og nøje at afkontrolere de til dette hørende Bilag. Endvidere paahviler det dem kritisk at gennemgaa Regnskabets Poster og paase, at de er i Overensstemmelse med Byraadets lovlige trufne Beslutninger. Revisorerne skal gøre Udsættelse, naar de formener, at Regnskabets Poster giver Grund til at antage, at der er handlet i Strid med gældende Love og Bestemmelser, eller de skønner, at Indtægtsposter er udeladt, som kunde være kommet Kommunen til gode, eller Udgifter er atholdt, som kunde have være sparet. Revisorerne har at paategne Regnskabsførelse og Kassevæsen, sikrer sig en Kontrol paa samme Maade, som en saadan Ktroonl har fundet stadkommunale Revision vil dog ikke udelukke, at Købstæder, der ønsker yderligere Kontrol med Kommunens Regnskabsførelse og Kassevæsen, sikrer sig en Kontrol paa samme Maade, som en saadan Kontrol har fundet Sted i forskellige Købstæder ved Siden af den i den nugældende Købstadkommunallov hjemlede Revision. Endvidere paatænkes det, saafremt Lovbestemmelsen gennemføres i den foreslaaede Form, at give de Revisorer, som maatte ønske det, Adgang til Regnskabskursus, som Indenrigsministeriet vil foranstalte afholdt med passende Melleumrum.

Endelig er der givet § 38 en Tilføjelse, der svarer til de i § 12, 1. og 3. Stykke, i Lov Nr. 112 af 1. Marts 1919 (Borgmesterloven) indeholdte Bestemmelser angaaende Frederiksberg og Gentofte Kommuner, idet det bestemmes:

For saa vidt angaar de i nærværende Lov fastsatte Bestemmelser, bliver Frederiksberg Kommune at anse som Købstad. Den nærmere Ordning fastsættes under Hensyn tagen til de for denne Kommune gældende særlige Bestemmelser og med de Lempelser, som maa anses for ønskelige, i en af Frederiksberg Kommunalbestyrelse vedtagen, af Indenrigsministeren stadfæstet Vedtægt.

Det kan i den for Gentofte Sogneraad i Henhold til Landkommunalloven af 6. Juli 1867 § 14, sidste Stykke, udfærdigede

Vedtægt med Indenrigsministeriets Samtykke bestemmes, at Sogneraadet af sin Midte foruden Formanden og en Næstformand vælger mindst 2, højst 4 Medlemmer, der i Overensstemmelse med de derom i Vedtægten nærmere fastsatte Regler bistaar Sogneraadets Formand ved Udførelsen af de ham i Henhold til Landkommunallovens § 12, 2. Punktum, paahvilende Hverv. Formanden og Næstformanden vælges efter tilsvarende Bestemmelser som i §§ 3 og 4 for Valg af Borgmester og Næstformand fastsat; Valgene af de fornævnte 2 til 4 Medlemmer foretages efter tilsvarende Regler, som er fastsat i § 7 for Valg af Raadmænd. I Vedtægten for Gentoftte Sogneraad kan der ligeledes træffes Bestemmelse angaaende Nedsættelse af staaende Udvalg. Valgene foregaar saa ofte, som der er foretaget nyt almindeligt Valg til Sogneraadet. Ved Vedtægten tillægges der Sogneraadets Formand et aarligt Vederlag.

Ved 1. Behandling i Folketinget anbefalede Socialdemokraternes Ordfører, Bresemann, Lovforslaget, med Ønske om enkelte Smaaændringer, hvorhos han fremsatte Ønske om de folkevalgte Borgmestres Pensionering og om et mindre Honorar til Byraadsmedlemmerne. Som Ordfører for Venstre nævnte Elgaard en Del Bestemmelser, ved hvilke han havde Betænkeligheder, men udtalte, at Venstre er rede til at drøfte disse Spørgsmaal. Carlsen-Skiødt, som var Ordfører for de Konservative, udtalte ligeledes, at hans Parti var rede til at gaa ind i en saglig Forhandling, men fremhævede, at Partiets Grundsyn samlede sig i fire Hovedpunkter: nemlig for det første større kommunalt Selvstyre for Byraadene; for det andet, at Tyngdepunktet flyttes fra Centraladministrationen ud til de kommunale Raad; for det tredie, at det fulde Ansvar for Kommunens og Borgernes, Skatteydernes, Penge og Ejendom o. s. v. fremdeles kommer til at hvile paa Byraadene, som det hidtil har gjort; og endelig for det fjerde, at der ikke i en Kommunallov som denne lovgives paa Kirkens og Skolens Omraade. De Radikales Ordfører, Holger Kristiansen, anbefalede Lovforslaget »til størst mulig Velvillie«.

I den af Udvalgets Formand afgivne Beretning udtaltes:

»Udvalget har afholdt 13 Møder, og der har været indkaldt foreløbige Ændringsforslag, som har været drøftet i Udvalget og med Ministeren, og som har foranlediget, at Udvalget har stillet en Del Ændringsforslag for at imødekomme fremsatte Ønsker, der var udtrykt i Partiernes Ændringsforslag, og for om muligt at naa til Enighed om Forslagets Gennemførelse.

Der har i alt været stillet 65 Ændringsforslag.

Den Omstændighed, at det konservative Folkepartis Medlemmer har gjort det til en Betingelse for at gaa med til Forslagets Gennemførelse, at der i denne Lov skulde indføres Bestemmelser vedrørende Indlemmelse af et Landdistrikt i en Købstad, hvilke vilde komme i Strid med den gældende Indlemmelseslov, har udelukket, at der kunde opnaas Enighed med dette Parti om Forslagets Gennemførelse.

Venstres Udvalgsmedlemmer har indtrængende anmodet om at faa Lovforslagets videre Behandling i Folketinget udsat til næste Aar og har derfor foreslaaet, at man i Stedet for at føre Forslaget ned i Tinget til 2. og 3. Behandling skulde nøjes med at afgive en Beretning.

Da der, saaledes som Forholdene har været, ikke har været nogen Udsigt til at faa Forslaget ført gennem Rigsdagen, saa det kunde blive til Lov i Aar, er alle Partier enedes om at afslutte Arbejdet i denne Samling med Afgivelse af en Beretning.«

10. Forslag til Lov om Ændringer i Lov Nr. 83 af 31. Marts 1926 om kommunale Ejendomsskatter. (Indenrigsminister *Dahlggaard*) [A. Sp. 4245].

Fremsat i Folketinget ¹³/₁₂ (F. Sp. 3463). 1. Beh. 4-6/2 (F. Sp. 4723). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Fischer, O. Andersen [Form.], Bjerring, Bresemann, J. Chr. Jensen, Marinus Sørensen, Jens Jensen [Skr.], Andreasen [Forsinge], Pinholt, Jensen [Broby], Thorhauge, Vejen, Duborg, Fibiger og Korsgaard). Beretning (B. Sp. 2727) afgiven ¹²/₄.

Lovforslagets § 1 tilsigter ved Ændring af §§ 1—7 i Lov Nr. 83 af 31. Marts 1926 om kommunale Ejendomsskatter en *Omlægning* af de kommunale Ejendomsskatter, saaledes at *Ejendomsskylden nedsættes eller helt bortfalder*, og de til Nedsættelsen svarende Beløb *lignes som Grundskyld* paa de faste Ejendomme i Kommunen. Den nye Affattelse af de nævnte §§ 1—7 i Loven af 1926 lyder saaledes:

§ 1. De kommunale Skatter, der skal svares af faste Ejendomme, opkræves fremtidig som Grundskyld og — hvor Kommunalbestyrelsen ikke i Medfør af § 3, 5. Stykke, har besluttet at undlade Opkrævningen — som Ejendomsskyld.

§ 2. Den kommunale Grundskyld paalignes de skattepligtige Ejendomme med en bestemt Promille af Ejendom-

mens Grundværdi (jfr. §§ 3 og 4 i Lov Nr. 352 af 7. August 1922 om Beskatning til Staten af faste Ejendomme). Grundskylden maa dog, saa længe der i Kommunen endnu opkræves kommunal Ejendomsskyld, ikke lignedes med en lavere Promille end den for Skatteaaret 1929—30 i Kommunen fastsatte, jfr. § 3, 3. Stykke.

§ 3. Den kommunale Ejendomsskyld opkræves med en bestemt Promille af det afgiftspligtige Beløb, der for hver enkelt Ejendom var Grundlag for Ejendomsskyldens Paaligning i Skatteaaret 1929—30.

Udstykkes en Ejendom, fordeles den afgiftspligtige Ejendomsskyldværdi for Skatteaaret 1929—30 paa de udstykkede Parceller i Forhold til de Beløb, hvormed Ejendomsskyldværdien paa Tidspunktet for Udstykningen overstiger Grundværdien.

Er det Beløb, hvormed en Ejendoms Vurderingssum til Ejendomsskyld overstiger dens Grundværdi, efter en senere Vurdering lavere end efter den Vurdering, der har været Grundlag for Paaligning af kommunal Ejendomsskyld i Skatteaaret 1929—30 eller et senere Skatteaar, vil Forskellen være at fradrage i Ejendommens afgiftspligtige Beløb til Ejendomsskyld.

Den kommunale Ejendomsskyld kan fremtidig ikke opkræves med højere Promille end den, Kommunen har bragt i Anvendelse i Skatteaaret 1929—30 eller i et senere Skatteaar. Saafremt Nedgangen i en Kommunes Udskrivningsbeløb eller en Forhøjelse af en Kommunes samlede Grundværdi eller det i København, Frederiksberg og Købstæderne (§ 4) samt i Sognekommunerne (§ 6) gældende Forhold mellem Ligning paa fast Ejendom og paa Formue og Lejlighed vilde medføre, at Grundskylden maatte opkræves med en lavere Promille end den for Skatteaaret 1929—30 fastsatte, vil det Beløb, der svarer til en saadan Nedsættelse af Grundskyldpromillen, være at fradrage i det Beløb, der udredes af de faste Ejendomme som kommunal Ejendomsskyld.

Kommunalbestyrelsen kan beslutte at nedsætte eller helt lade bortfalde Ejendomsskyldpromillen for alle Ejendomme i Kommunen, der svarer kommunal Ejendomsskyld, og at det hertil svarende Beløb lignedes som Grundskyld paa de faste Ejendomme i Kommunen.

§ 4. I *København, paa Frederiksberg og i Købstæderne* fastsætter Kommunalbestyrelsen fremtidig for fire Aar ad Gangen, første Gang dog kun for Skatteaaret 1930—31, i hvilket Forhold de til Dækning af Kommunens Udgifter fornødne Skattebeløb skal lignedes paa fast Ejendom og udskrives som personlig Skat. Vedtager Kommunalbestyrelsen at lignede mere end $\frac{1}{6}$ af de Udgifter, der i det paagældende Skatteaar er Genstand for Ligning paa fast Ejendom og paa Personer (herunder ikke kommunal Selskabsskat), paa fast Ejendom, kan Grundskylden dog ikke i noget Skatteaar opkræves med en Promille, der er mere end een højere end den for det foregaaende Skatteaar fastsatte.

For Ejendomme i *København og paa Frederiksberg*, af hvilke i Skatteaaret 1929—30 er udredet et mindre Beløb i Ejendomsskat til Kommunen end det, som vilde have paa-hvilet Ejendommen under Anvendelse af den fulde for Kommunen i 1929—30 fastsatte Promille af Ejendommens afgiftspligtige Beløb til Grundskyld, sker der et Fradrag i Ejendommens Skattebeløb svarende til den nævnte Forskel. Fradraget nedsættes hvert fjerde Aar, første Gang fra 1. April 1931 at regne, med et Beløb svarende til 0,7 pro mille af Ejendommens Vurderingssum til Ejendomsskyld, indtil Fradraget er bortfaldet.

Ejendomme i *København og Frederiksberg*, for hvilke den kommunale Grundskyld og Ejendomsskyld i noget Skatteaar er lavere end det samlede Beløb, Ejendommen har udredet i kommunal Ejendomsskat i 1929—30, udreder en Tillægsskat, der indtil 31. Marts 1931 udgør den nævnte Forskel, men derefter nedsættes i Tiden fra 1. April 1931 til 31. Marts 1935 til tre Fjerdedele, i Tiden fra 1. April 1935 til 31. Marts 1939 til Halvdelen og i Tiden fra 1. April 1939 til 31. Marts 1943 til en Fjerdedel af det omhandlede Forskelsbeløb; herefter udredes Tillægsskatten ikke mere.

§ 5. I *København, paa Frederiksberg og i Købstæderne* fastsættes den Promille, hvormed den kommunale Grundskyld og Ejendomsskyld skal opkræves, for hvert Skatteaar af Kommunalbestyrelsen i Forbindelse med Vedtagelsen af det aarlige Overslag. Beslutningen tages ved 2 Behandlinger med mindst 14 Dages Mellemlum.

§ 6. De Promiller, hvormed den sognekommunale

Grundskyld og Ejendomsskyld skal opkræves, fastsættes for hvert Skatteaar af Sogneraadet i Forbindelse med Vedtagelsen af det aarlige Overslag.

Fastsættelsen i Henhold til § 18 i Landkommunalloven af 6. Juli 1867 af Forholdet mellem Ligning paa fast Ejendom og paa Formue og Lejlighed i Sognekommunerne sker for fire Aar ad Gangen, første Gang for Tidsrummet 1. April 1927 til 31. Marts 1931.

§ 7. *Amtsrepartitionsfondens* Fornødenheder tilvejebringes ved Udskrivning af amtskommunal Grundskyld og — hvor Amtsraadet ikke i Medfør af § 3, 5. Stykke, har besluttet at undlade Opkrævning — af amtskommunal Ejendomsskyld. De Promiller, hvormed den amtskommunale Grundskyld og Ejendomsskyld skal opkræves, fastsættes af Amtsraadet i Forbindelse med Vedtagelsen af det aarlige Overslag.

Amtsraadet kan dog bestemme, at den Del af Fondens Fornødenheder, der i det enkelte Skatteaar overstiger 8,5 pro mille af den samlede afgiftspligtige Grundværdi af de i Amtsraadskredsen beliggende faste Ejendomme, dog ikke mere end en Trediedel af det Beløb, der i alt for det paagældende Skatteaar skal tilvejebringes til Dækning af Fondens Fornødenheder, lignede direkte paa dem af Amtsraadskredsens Beboere, hvem der er paalignet Indkomstskat til Staten i Medfør af Bestemmelserne i § 2 Nr. 1—3 i Lov Nr. 149 af 10. April 1922. Ligningen foregaar derved, at Beløbet ved vedkommende Amtstues Foranstaltning fordeles paa samtlige de forannævnte Skatteydere i Amtsraadskredsen i Forhold til de dem paalignede Indkomstskattebeløb til Staten. Opkrævningen foretages af Amtstuen efter nærmere af Finansministeren efter Forhandling med Indenrigsministeren fastsatte Regler.

De Promiller, hvormed den amtskommunale Grundskyld og Ejendomsskyld skal opkræves, fastsættes af Amtsraadet i Forbindelse med Vedtagelsen af det aarlige Budget.

Ved Paaligning af Bidrag til den for Bornholms Købstæder og Landdistrikter fælles Amtsfond har det sit Forblivende ved de hidtil gældende Regler, for saa vidt angaar Fordelingen af Amtsfondens Udgifter imellem Købstæder og Land.

Lovforslagets §§ 2—11 staar i Forbindelse med det af

Finansministeren forelagte Lovforslag om Grundstignings-skyld, idet disse Paragraffer gennemfører de Ændringer i Loven af 1926, der vil følge af Grundstigningsskyldlovforsla-gets Gennemførelse; der foreslaas derfor i en Række Para-graffer i Loven af 1926 forskellige formelle Ændringer, væsentlig sigtende til at lade alle Bestemmelser i denne om Grundstigningsskyld udgaa. Bl. a. ophæves §§ 8, 9 og 17. Ogsaa Bestemmelserne i Lovforslagets §§ 12 og 13 er af formel Karakter, idet de kun tilsigter at indarbejde i den kommunale Ejendomsskattelov Lov Nr. 172 af 14. Juli 1927 om Dæk-ningsafgift til Sogne- og Amtskommuner og Lov Nr. 15 af 30. Januar 1929 om Udpantningsfristerne for de kommunale Ejendomsskatter. Lovforslagets § 14 har samme formelle Karakter, og § 15 bevarer de sønderjydske Amters hidtidige Særstilling med Hensyn til Udskrivning af Skatter til Dæk-ning af Amtets Fornødenheder.

Ved Lovforslagets Fremsættelse mindede Indenrigs-ministeren om, at ved Statsejendomsskatteloven af 1922 indførtes, om end i ringe Omfang, for første Gang Grund-skyldsprincippet i moderne dansk Skattelovgivning. Der-efter fulgte en Videreførelse af disse Principper ved Loven om de kommunale Ejendomsskatter af 31. Marts 1926. Efter Gennemførelsen af denne sidste Lov er Forholdet det, at der af samtlige Kommuners kommunale Ejendomsskatter nu opkræves ca. 55 Mill. Kr. som Grundskyld og ca. 33 Mill. Kr. som Ejendomsskyld. Ministeren omtalte ligeledes den Modstand, som Loven af 1926 mødte fra konservativ Side, og udtalte, at han troede nu at have Ret til at sige, at Erfar-ingerne siden ingen Baggrund har givet for disse Protester, og at der derfor er god Grund til at videreføre Grundskylds-lovgivningen indenfor den kommunale Ejendomsbeskatning og til ligeledes at gaa videre i Retning af Kommunernes Selvbestemmelsesret paa dette Omraade, hvilke Formaal Lovforslaget derfor har. Ministeren gennemgik derefter de nye Bestemmelser i §§ 1—7 og sagde, at medens Lovforslaget for *Landkommunernes* Vedkommende alene gaar ud paa en Skatteomlægning, idet disse Kommuner i Forvejen selv bestemmer, hvilket Forhold der skal bestaa mellem Ejen-domsskatterne og de personlige Skatter, indeholder den nye § 4 en vis Adgang for *Hovedstaden og Købstæderne* til, hvis man ønsker det, at forhøje Grundskylden ud over de Grænser, der i Øjeblikket gælder. Navnlig for Købstædernes Vedkommende gælder ganske overordentlig snævre Grænser for Paaligningen af Ejendomsskatter, idet Ejendomsskylden og

Grundskylden tilsammen her ikke maa udgøre over en Sjettedel af Kommunens aarlige Udgifter efter et Gennemsnit for de sidste 10 Aar, hvilket i høj Grad har været medvirkende til de høje personlige Skatter i en Række Provinsbyer.

Med Hensyn til den *amtskommunale* Beskatning omtalte Ministeren, at § 7 i Loven af 1926 giver Amtskommunerne Ret til at udskrive indtil 7,5 pro mille af Grundværdien foruden indtil 5,6 pro mille af den skattepligtige Ejendomsskyldværdi, men at Amterne dog bevarer Retten til i Henhold til Landkommunallovens § 50 at udskrive indtil en Trediedel af Amtsrepartitionens Fornødenheder paa Sognekommunerne, og at hvis Amtet benytter sig af denne Ret, skal disse Bidrag fra Kommunerne fordeles over Amtets Kommuner med Halvdelen i Forhold til Grundværdien i Amtsraads-kredsen, tillagt tre Fjerdedele af den afgiftspligtige Ejendomsskyldværdi, med en Fjerdedel efter Folketal og med en Fjerdedel under Hensyntagen til Forholdet mellem den skattepligtige Indkomst i den enkelte Sognekommune og dennes samlige Udgifter til Aldersrente, Skolevæsen og Vejvæsen. Ministeren mente sig berettiget til at sige, at der ikke ret mange Steder her i Landet har været Tilfredshed med denne Udskrivning paa Kommunerne, idet denne Fordelingsregel efter Landkommunallovens § 50, som den ændredes ved Loven af 1926, har ude omkring i Amterne medført, at de Beløb, Amterne har besluttet at opkræve gennem Sognekommunerne, i meget stort Omfang har ramt fortrinsvis de fattigste Kommuner og indenfor Kommunerne ramt de mindre Ejendomsbesiddere forholdsvis haardt. Disse Bestemmelser foreslaas derfor ophævet; Landkommunallovens § 50 skal herefter ikke mere gælde, og i § 7 indføres nye Regler, som vil medføre, at hvis Amtsskatterne bliver særlig høje, kan Amtet — men selvfølgelig er det ikke forpligtet dertil — anvende den nye Udskrivningsregel i sikker Fortrøstning til, at Beløbene paalægges Indkomsterne i Amtet efter rimelige Regler, saaledes at de store Indkomster kommer til at bære deres rigelige Andel af Amtets Byrder. Dernæst betyder de, at man imødekommer et stærkt udtalt Ønske hos Sognekommunerne om at blive fritaget for at opkræve Skatterne til Amtet.

Ved 1. Behandling udtalte den socialdemokratiske Ordfører, *Fischer*, at hans Parti fuldt ud billigede Lovforslagets Principper, men nævnte enkelte Spørgsmaal, som han ønskede overvejet, navnlig for at gøre Overgangen lettere. Venstres Ordfører, *Pinholt*, gennemgik Lovforslaget, og idet han citerede Betænkningen fra 1924—25, Tillæg B. Sp. 2489, hvor Venstres Standpunkt med Hensyn til den kommunale Ejendomsbeskatning er angivet — navnlig Modstand imod

ved Beskatningen at ekspropriere Ejendomsbesiddernes Formue og Fastsættelse af faste Promiller for Ejendomsbeskatningen —, sluttede han med at sige, at hans Parti fandt Lovforslaget upaakrævet, men det vilde ikke afvise Forhandling. Den konservative Ordfører, *Fibiger*, udtalte, at hans Parti vil yde den mest haardnakkede Modstand mod Grundskyldens Videreførelse som Beskatningsgrundlag og tværtimod arbejde for Ophævelse af den allerede indførte Grundskyld. De Radikales Ordfører, *Jens Jensen*, fandt Lovforslaget at være et Skridt i den rigtige Retning og haabede, at det maatte blive gennemført. Retsforbundets Ordfører, *Hans Hansen*, tilsagde hans Partis Støtte til at føre Grundskyldslovgivningen videre.

11. Forslag til Lov om Statens Bygningsvæsen.

(Indenrigsminister *Dahlggaard*). [A. Sp. 5803—C. Sp. 1283].

Fremsat i *Folketinget* $7\frac{1}{2}$ (F. Sp. 4993). 1. Beh. $20\frac{1}{2}$ (F. Sp. 5334). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (J. Chr. Jensen, Chr. Hansen, Andreasen [Næstved], O. Andersen, Einer Jensen [Form.], Gerhard Nielsen, Sneum [Skr.], Rager, Jensen [Broby], Samuelson, Pinholt, Elgaard, Julin, Koch og Pitzner). Betænkning (B. Sp. 1813) afgiven $26\frac{1}{3}$. (Ordfører: J. Chr. Jensen). 2. Beh. $28\frac{1}{3}$ (F. Sp. 6433). 3. Beh. $28\frac{1}{3}$ (F. Sp. 6540). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $1\frac{1}{4}$ (L. Sp. 1412). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (J. V. Christensen, Ludvig Christensen, Ellinger, Gisselbæk, Hauch, Jensen [Aale], Jensen-Stevns, Laurits Knudsen, Carl F. Madsen, Stegger Nielsen, Johannes Pedersen, Rasmus Rasmussen, Stensballe, Stumph og Tvede [Form.]). Beretning (B. Sp. 2735) afgiven $12\frac{1}{4}$.

Bemærkningerne til Lovforslaget indledes med en historisk Redegørelse om Tilsynet med Statens Bygninger og giver dernæst Oplysninger om Udgifter ved Bygningsinspektørernes Bygningstilsyn, om Udgifter ved Bygningstilsynet m. m. ved Statsbanerne, Krigs- og Marineministeriet og om Bygningsudgifter i Finansaarene 1921—22 til 1927—28 og slutter med: »Nærværende Lovforslag søger at skabe det nødvendige Grundlag for Planmæssighed og god Økonomi indenfor Statens Bygningsvæsen. Der vil fremtidig blive et ensartet sagkyndigt Tilsyn med alle eksisterende Statsbygninger, der skabes en samlet økonomisk Administration, for saa vidt angaar Udgifterne ved Bygningernes Vedlige-

holdelse og Bevaring, og der indføres den fornødne Kontrol med alt Nybyggeri. Det er utvivlsomt, at en Nyordning af denne Karakter i Fremtiden vil kunne spare Staten for meget store Beløb.« De herhen hørende Udgifter til Vedligeholdelse m. v. af Statens Bygninger udgør for Tiden henimod 20 Mill. Kr. aarlig.

Lovforslaget, der er udarbejdet paa Grundlag af et Forslag, der er fremsat af det under 19. Juni 1924 af Indenrigsminister Hauge nedsatte Udvalg til Undersøgelse af den gældende Ordning af Statens Bygningsvæsen i en Betænkning af 2. December 1929, henvistes efter 1. Behandling i *Folketinget*, hvor *Ordførerne* var: J. Chr. Jensen (S.), Jensen (Broby) (V.), Koch (K. F.) og Rager (R. V.), til et Udvalg, der indstillede Lovforslaget til Vedtagelse med nogle Ændringer, der alle vedtoges. Det ændrede Lovforslag vedtoges ved 3. Behandling enstemmigt og fastsætter følgende:

§ 1. Under Indenrigsministeriet ansættes indtil 6 *Bygningsinspektører*. Endvidere ansættes indtil 3 honorarlønnede *Ingeniører*. Bygningsinspektørernes Lønninger fastsættes i Tjenestemandsløven, Honorarerne til Ingeniørerne paa de aarlige Finanslove.

§ 2. *Bygningsinspektørerne* fører det bygningsmæssige Tilsyn med samtlige Statens under de civile Ministerier — undtaget Statsbanerne samt Post- og Telegrafvæsenet — hørende Bygninger, Monumenter og Statuer; de udfører de nødvendige Vedligeholdelses- og Istandsættelsesarbejder indenfor de givne Bevillingers Ramme og har Ansvaret for de dertil medgaaede Udgifter; de udarbejder Skitser til Nybygninger og større Om- og Tilbygninger og er de forskellige Ministeriers Konsulenter i alle forekommende Bygningssspørgsmaal, ogsaa, for saa vidt det ønskes, vedrørende Landets Kirker, og fører, om ønskes, Tilsyn med Præstegaardene, fredede Bygninger samt Bygninger, der tilhører Institutioner ell. lign., hvis Økonomi helt eller delvis er baseret paa Statstilskud. Dog skal Indenrigsministeren være bemyndiget til at undtage mindre Bygninger fra Bygningsinspektørernes Tilsyn.

Ingeniørerne fører Tilsyn med bestaaende tekniske Anlæg i de Bygninger, der er underlagt Bygningsinspektørerne, og sørger for Anlæggenes Vedligeholdelse, Istandsættelse og eventuel Udvidelse og Forbedring, udarbejder Udkast til tekniske Anlæg vedrørende Nybygninger, Om- og Tilbygning-

ger og yder i det hele Bygningsinspektørerne Bistand i alle tekniske Spørgsmaal vedrørende Statens eller andre Bygninger, hvormed Bygningsinspektørerne fører embedsmæssigt Tilsyn.

De enkelte Bygningsinspektørers og Ingeniørers Bopæl og Omraade samt øvrige Bestemmelser vedrørende deres Arbejde fastsættes af Indenrigsministeren.

§ 3. Der oprettes et *Bygningsraad*, der skal være Statens øverste Raadgiver i Spørgsmaal vedrørende alle Statens Bygninger.

Bygningsraadet bestaar af en kunstnerisk og praktisk fuldt uddannet Arkitekt, der ikke er Bygningsinspektør i Statens Tjeneste, en videnskabelig og praktisk fuldt uddannet Ingeniør, der ikke maa være en af de i denne Lov omtalte honorarlønnede Ingeniører, samt 2 Medlemmer med særlig praktisk Kendskab til Byggeri. Chefen for det i § 4 nævnte Statsbygningsskontor tilforordnes Raadet, saaledes at han staar til Raadets Disposition med Hensyn til Oplysning og Vejledning i de Sager, der sorterer under Raadet. Han har Møde- og Taleret ved Raadets Møder, men ikke Stemmeret.

Bygningsraadets Medlemmer maa, saa længe de beklæder dette Hverv, ikke udføre eller deltage i Udførelsen af Statens Byggearbejder, herunder medregnet Arbejde for de Institutioner, hvis Økonomi helt eller delvis er baseret paa Tilskud fra Staten.

Bygningsraadets Medlemmer udnævnes af Indenrigsministeren for 3 Aar ad Gangen og oppebærer et aarligt Honorar. Indenrigsministeren udpeger et af Raadets Medlemmer til Formand.

Bygningsraadet kan i særlige Tilfælde tilkalde specielt sagkyndige.

For dette Raad forelægges ethvert Forslag til Opførelse af nye Statsbygninger samt Oni- og Tilbygninger — ogsaa for saa vidt angaar Krigs- og Marineministeriet —, saafremt Udgifterne til Bygnings- og Ingeniørarbejder anslaaes til mindst 20 000 Kr. Endvidere skal Forslag til selvstændige husbygningstekniske Nyanlæg, hvortil Udgifterne er anslaaet at ville andrage mindst 5 000 Kr., forelægges Raadet.

Disse Bestemmelser skal, for saa vidt angaar Statsbanernes samt Post- og Telegrafvæsenets Bygninger, dog

kun gælde disse Institutioners Beboelsesbygninger samt egentlige Stations-, Post- og Telegrafbygninger, idet der for disse sidstnævnte Bygningers Vedkommende kun vil være at forelægge Raadet Tegninger og Beskrivelser, forinden Licitation eller Udbydelse af Arbejdet finder Sted.

Endelig vil et hvilket som helst Spørgsmaal vedrørende en Statsbygning eller en Bygning, hvori Staten paa anden Maade er interesseret, herunder ogsaa Krigs- og Marineministeriets, Statsbanernes og Post- og Telegrafvæsenets Bygninger, kunne forelægges Bygningsraadet til Udtalelse.

§ 4. Der oprettes under Indenrigsministeriet *et Statsbygningskontor*, hvorunder Forretningerne vedrørende samtlige Statens Bygninger, der omfattes af denne Lov, jfr. § 7, henlægges. Bygningerne vedbliver dog som hidtil at henhøre under det Ministerium, til hvis Benyttelse de er bestemt, ligesom det Ministerium, som skal være eller er den paagældende Bygnings Ejer, selv toreslaar og bringer alle Bygningsarbejder til Udførelse. Naar en Nybygning, Om- eller Tilbygning er fuldført, foretager Bygningsinspektøren, i hvis Distrikt Bygningen er beliggende, Syn over Bygningen, som derefter overgaar til Bygningsinspektørens fremtidige Tilsyn og Vedligeholdelse. Bygningsinspektøren drager fremtidig Omsorg for at tilstille Statsbygningskontoret de i nærværende Paragrafs sidste Stykke omhandlede Tegninger, Matrikulkort eller Maalebrev, jfr. dog § 2, 2. Stykke.

Statsbygningskontoret sørger for Bevilling af de for Tilsynet med Statsbygningerne fornødne Beløb, jfr. §§ 1, 2 og 6.

Forslag til Udførelse af Arbejder ved de civile Ministeriers Bygninger — bortset fra Statsbanerne, Post- og Telegrafvæsenet — samt vedrørende Beboelseslejligheder under Krigs- og Marineministeriet forelægges Statsbygningskontoret til Gennemsyn, for saa vidt angaar Vedligeholdelse og Istandsættelse. Endvidere forelægges for dette Kontor Forslag angaaende Nybygninger, Om- og Tilbygninger eller tekniske Anlæg, hvortil Udgifterne anslaaes at ville andrage mindre end 20 000 Kr.

Saaframt Statsbygningskontoret har særlige Bemærkninger til Forslagene, vil saadanne være at tilstille de paa-gældende Ministerier samt Rigsdagens Finansudvalg.

Bevillingerne til de fornævnte Arbejder søges af de Ministerier, som bringer Arbejderne til Udførelse, ligesom de enkelte Ministerier anviser de til Arbejdernes Udførelse medgaaede Beløb.

De af Bygningsinspektørerne til Ministerierne indsendte Regnskaber med Bilag (eventuelt i Genpart) tilstilles Statsbygningskontoret til Gennemsyn i det Omfang, det maatte ønskes af Kontoret.

I Statsbygningskontoret tilvejebringes efterhaanden et Arkiv af Tegninger af Statens Bygninger samt Maalebrev og Matrikulkort. Bygninger, hvoraf der ikke findes Tegninger, kan, hvis de har særlig historisk, arkitektonisk eller praktisk Værdi, opmaales og indlemmes i Kontorets Arkiv. I Kontoret skal samles Oplysninger om Enhedspriser, Licitationer, Vedligeholdelsesudgifter, der har Betydning for Statens Bygningsvæsen.

§ 5. I Almindelighed vil *Arkitektarbejdet* ved Nybygninger eller Om- og Tilbygninger, der andrager større Beløb end 30 000 Kr., være at overdrage til private Arkitekter, men for saa vidt saadant Arbejde paalægges en Bygningsinspektør, tilkommer der ham et Honorar, der udgør et fast Beløb, og som fastsættes af vedkommende Minister efter Forhandling med Bygningsraadet. Paa tilsvarende Maade vil i Almindelighed *Ingeniørarbejder*, der andrager mere end 7 000 Kr., være at overdrage private Ingeniører og ikke de i § 1 nævnte honorarlønnede Ingeniører, dog at disse sidste, hvis et Arbejde af nævnte Art paalægges dem, oppebærer et fast Beløb derfor.

Det er tilladt baade Bygningsinspektørerne og de honorarlønnede Ingeniører at arbejde for andre end Staten, dog for Bygningsinspektørernes Vedkommende kun i det af Indenrigsministeren tilladte Omfang.

§ 6. De til *Medhjælp m. v.* for Bygningsinspektørerne og de i § 1 nævnte Ingeniører fornødne Midler samt Udgifter ved Bygningsraadet bevilges paa de aarlige Finanslove.

Ansættelsen af Bygningsinspektørernes Medhjælpere samt disses Honorarer skal forelægges Indenrigsministeriet til Godkendelse, og Bygningsinspektørerne vil have at aflægge særligt Regnskab med Bilag for ethvert til Bygningsinspektoraternes Drift medgaaet Beløb.

§ 7. Denne Lov, der, med Undtagelse af de i §§ 3 og 4 givne Bestemmelser, ikke gælder for Krigs- og Marineministeriets, Statsbanernes samt Post- og Telegrafvæsenets Bygningsvæsen eller for Statens Bygninger paa Færøerne og Grønland, træder i Kraft 1. Maj 1930, dog at Bygningernes Henlæggelse under Bygningsinspektørernes Tilsyn, hvor Forholdene i særlig Grad taler derfor, kan udskydes indtil 1. April 1931.

Ved 1. Behandling i *Landstinget* af ovennævnte af Folketinget vedtagne Lovforslag udtalte *Venstres Ordfører*, Stensballe, at han vilde behandle Lovforslaget velvilligt i et Udvalg, idet han dog nærede stor Betænkelighed med Hensyn til Nyttens af det i § 4 omhandlede Statsbygningsskontor, der let vilde komme til at virke som en Hemske, et Omsvøb for Administrationen. Johannes Pedersen, der talte for *Socialdemokratiet*, ansaa Lovforslaget for praktisk og nyttigt, maaske med en enkelt Ændring, og ønskede det gennemført inden Samlingens Slutning. *Det konservative Folkepartis* Ordfører, Tvede, kritiserede Lovforslaget paa adskillige Punkter og ønskede det simplificeret samt Klarhed over Udgifterne ved det. Rasmus Rasmussen, *det radikale Venstres* Ordfører, anbefalede Lovforslaget til en velvillig og hurtig Behandling.

Det nedsatte Udvalgs Formand, Tvede, har i en *Beretning* meddelt, at der har været nedsat et Underudvalg — Ludvig Christensen, Ellinger, Rasmus Rasmussen, Stensballe og Udvalgets Formand —, hvor der blev fremsat Ændringsforslag, men begrundet paa Rigsdagssamlingens Afslutning lykkedes det ikke i den korte Tid, der blev til Raadighed, at føre Underudvalgsarbejdet til Afslutning.

12. Forslag til Lov om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m. (Socialminister *Steincke*). [A. Sp. 2145].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{3}{10}$ (F. Sp. 36). 1. Beh. $\frac{31}{10}$ - $\frac{4}{11}$ (F. Sp. 1454, 1490, 1537). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Einer Jensen, Nygaard, Lundberg [Form.], Schrøder, Jønson, Fr. Andersen [Holbæk A.], Rager, Holger Kristiansen [Skr.], Krag, Vanggaard [fra $\frac{19}{2}$: Svend Nielsen], J. C. A. Larsen, Søren P. Larsen, Olav Olsen, C. J. F. Sven og Fibiger). Beretning (B. Sp. 2705) afgiven $\frac{11}{4}$.

Lovforslaget er et Led i Socialministerens Arbejde for en samlet Revision af Socialforsikrings- og Forsørgelseslovgivningen, men, som Ministeren bemærkede ved Fremsættelsen, et selvstændigt Forslag, hvis Fremkomst har samme Motiv som de af den socialdemokratiske Gruppe i de seneste Aar fremsatte Lovforslag, nemlig det at raade Bod paa de efter Gruppens Formening uheldige Følger, som navnlig den ved Lov af 1. Juli 1927 gennemførte Arbejdsløshedslov har medført. I saa Henseende mindede Ministeren om, at man allerede i 1924, ved Loven af 4. Marts, betydeligt svækkede Arbejdsløshedsfondens økonomiske Bæreevne ved at nedsætte Arbejdsgivernes Bidrag til Fonden meget betydeligt, og ved Loven af 1. Juli 1927 opgav man det i 1921 skabte Grundlag og ophævede den af Arbejdsløshedsfonden, Staten og Kommunerne i Fællesskab hidtil baarne ekstraordinære Arbejdsløshedsunderstøttelse. Til Erstatning henviste man Arbejdsløshedskasserne til hver for sig at oprette en Krisefond, der altsaa skulde træde til under ekstraordinære Forhold, men Erfaringerne i de Aar, der er forløbet siden 1927, har til fulde vist, at det var yderst berettiget at nære den Tvivl, som blev næret fra mange Sider, om denne sidste Ordning Formaalstjenlighed. Til Trods for at man senere paa forskellig Maade søgte at forbedre Ordningen, søgte at opmuntre Arbejdsløshedskasserne til at danne Krisefonds, har dog af 70 Kasser i alt kun 6 oprettet saadanne Fonds, og Aarsagen hertil var, at Arbejderne var ikke i Stand til at bære de yderligere Byrder, som Dannelsen af Krisefonds vilde paalægge dem, særlig da man samtidig nedsatte de offentlige Tilskud til den ordinære Forsikring og derigennem stillede yderligere Krav i en Krisetid til Arbejdernes økonomiske Evne endogsaa overfor den ordinære Forsikring. Resultatet af denne Lovgivning i 1927 blev da, at flere og flere arbejdsløse saa sig henvist til den almindelige Forsørgelseslovgivning og da særlig Hjælpekasseloven.

Hovedformaalet med Revisionen er da at søge i størst mulig Grad at udbygge Arbejdsløshedsforsikringen, saaledes som man tidligere har været enig om, at bygge videre paa den oprindelige Udvikling, men at stive Forsikringen som Forsikring saadan af, at Hjælpekasserne, det vil sige Kommunerne, kan lettes, altsaa at opbygge Krisefonds og Arbejdsløshedsfonds saaledes, at disse kan løse deres Opgave, uden at Arbejderne samtidig overbebyrdes med Kontingenter. Desuden søger Lovforslaget at ophæve en Række andre i 1927 indførte Ændringer i den tidligere Lovgivning, der efter Ministerens Udtalelse »paa flere Punkter betød et Brud med de Regler, der paa Grundlag af enstemmig Tilslutning fra samtlige politiske Partier her i Landet har været opretholdt

hele Tiden siden Arbejdsløshedslovgivningens Gennemførelse i 1907«. Lovforslaget vender sig paa disse Punkter imod dette Brud af 1927 og genoptager den historiske Linie.

Endelig har Ministeren samtidig forsøgt at lave Lovens Sprog om i betydeligt Omfang, »idet Formuleringen af en Række Bestemmelser havde lidt betydeligt ved de mange i Tidens Løb foretagne Ændringer, som havde gjort Sproget knudret, til Tider uforstaaeligt«.

Ministeren gav i Overensstemmelse med Lovforslagets Bemærkninger følgende Oplysninger om Udgifterne ved den foreslaaede Ordning: »Hvad den ordinære Forsikring angaar, har man ment efter den Statistik, der er udarbejdet, at den gennemsnitlige Udgift i de kommende Aar antagelig vil kunne sættes til 21 Mill. Kr. aarlig. Jeg haaber dog, at dette Beløb er for højt ansat, men for at være paa den sikre Side har vi sat det saa højt. For Aarene fra 1920 og til nu har i øvrigt de samlede Udgifter været følgende: 19,6, 32,18, 21,26, 18,70, 15,50, 26,39, 29,85 og 29,99 Mill. Kr., og man regner altsaa nu med ca. 21 Mill. Kr.

Efter de i Lovforslaget indeholdte Regler vil Udgiften, beregnet efter 21 Mill. Kr., fordele sig med 11,2 Mill. Kr. til Medlemmerne, 6,5 til Staten og 3,3 til Kommunerne. Hvad Krisefondene angaar, viser Beregningen, at de gennemsnitlige Udgifter ikke kan antages at ville overstige ca. 7 Mill. Kr. om Aaret. Dette Beløb vil blive baaret af Kassernes Medlemmer med 1,86 Mill. Kr. — medens de til Gængæld lettes for 2,5 Mill. Kr. ved den ordinære Forsikring —, af Staten med 1,09 Mill. Kr., af Kommunerne med 0,55 Mill. Kr. og af Arbejdsløshedsfonden med 3,5 Mill. Kr. Endelig er der altsaa Arbejdsløshedsfonden, hvis aarlige Udgifter, — — — antagelig vil andrage ca. 5,1 Mill. Kr. Dette Beløb tilvejebringes efter Forslaget med 2,55 fra Staten og 2,75 fra Arbejdsgiverne, medens 0,3 Mill. Kr. er Renteindtægt; der er regnet med et aarligt Overskud paa $1\frac{1}{2}$ Mill. Kr.

Den foreslaaede samlede Ordning vilde da herefter medføre en aarlig Udgift paa 6,14 Mill. Kr. for Staten, 0,55 for Kommunerne og 1,25 for Arbejdsgiverne, medens Medlemmernes samlede Udgifter vilde gaa ned med 0,64 Mill. Kr. Hertil kommer saa den Udgift een Gang for alle til Etableringsfonden, som vil falde med $\frac{1}{3}$ eller 2,60 Millioner paa Staten og paa Arbejdsløshedsfonden med $\frac{2}{3}$ eller 5,5 Mill. Kr. Men disse Tal her forudsætter altsaa baade en ret betydelig Arbejdsløshed, idet man har sat 21 Millioner, som jeg nævnte før, og endvidere, at samtlige Kasser etablerer Krisefonds, altsaa ogsaa de resterende 64 Kasser. Dertil kommer jo, at Nyordningen vil medføre en betydelig Mindreudgift gennem en Formindskelse af Hjælpekassernes Udgifter.«

Med Hensyn til det sidste Punkt nævnte Ministeren Hjælpekasseudgifterne for de sidste 3—4 Aar. »De er fra 1926—27 til 1927—28 steget fra 8,4 Mill. Kr. til 13,9 Mill. Kr. eller med $5\frac{1}{2}$ Mill. Kr., hvoraf de 4,4 Millioner alene falder paa andet Halvaar af 1927—28, altsaa netop paa den Periode, da den ekstraordinære Arbejdsløshedsunderstøttelse var bortfaldet. Derefter steg de yderligere fra 13,9 Millioner til 17,93 Mill. Kr. i Aaret 1928—29.«

Ministeren gjorde endnu opmærksom paa, at da Udgifterne til den ordinære Forsikring er baseret paa en gennemsnitlig Beregning af 21 Mill. Kr. aarlig til den ordinære Forsikring, vil den rent faktiske Merudgift for Staten ikke netop blive 6,14 Mill. Kr., men et Beløb, der bliver noget lavere. For Finansaaret 1928—29 udgør Statens Tilskud til Arbejdsløshedsforsikringen nemlig i alt 6,18 Mill. Kr. For 1929—30 er bevilget 5,55 Mill. Kr., og for Finansaaret 1930—31 er der foreslaaet et samlet Beløb paa 5,98 Mill. Kr. til Arbejdsløshedsforsikringen. Naar man regner med, at Lovforslaget vil medføre en Udgift af 10,25 Mill. Kr., vil Merudgiften kun blive følgende, regnet efter de 21 Mill. Kr.: 4,7 Millioner i Forhold til 1928—29, 4,70 i Forhold til 1929—30 og 4,27 i Forhold til Finanslovforslaget for 1930—31. Om Merudgiften bliver netop disse Tal, vil afhænge af, hvorledes Arbejdsløsheden stiller sig i de kommende Aar.

De væsentligste *Realitetsændringer*, som Lovforslaget vil medføre i Forhold til den nugældende Lovgivning, er følgende:

Lovforslagets første Afsnit handler om *Arbejdsanvisning*, §§ 1—8. Her foreslaas i § 1 en Ændring af den i 1927 etablerede Ordning med de anerkendte Arbejdsanvisningskontorer, hvis Antal da væsentlig indskrænkedes. Da der har vist sig forskellige Ulemper ved privates Adgang til at medvirke ved Arbejdsanvisning, foreslaas der ved to nye Paragraffer, §§ 6 og 7, at gøre en Begrænsning heraf, og da dette vil medføre større Krav til den offentlige Arbejdsanvisning, foreslaas denne, der efter Loven af 1927, foruden Amts-Arbejdsanvisningskontorerne og Kontoret i København, kun for saa vidt angaar Kontorer med Statstilskud kan finde Sted i Købstæder med over 10 000 Indbyggere eller paa andre nærmere beskrevne Vilkaar, udvidet til at gælde alle Købstæder samt i øvrigt Kommuner, hvor Forholdene efter Ministeriets Skøn i særlig Grad taler derfor, og alle Kontorer anerkendes med Ret til Statstilskud. I § 2, der indeholder Reglerne om Kon-

torernes Organisation, foreslaas den Ændring, at Kommunalbestyrelsens Valg af Bestyrelsen for Kontorerne kan forlanges foretaget efter Forholdstal, og Bestyrelsen, 6 Medlemmer, for Kontoret i København skal vælges af Københavns Borgerrepræsentation og Frederiksberg Kommunalbestyrelse i Forening efter Forholdstal. Bestyrelsen faar en Ret til Dagpenge, som tidligere kun kunde tillægges den. — Medens efter Loven af 1927 Forsømmelighed fra en Arbejdsløshedskasses Side med at tilstille Anvisningskontoret Til- og Afmeldinger af arbejdsløse kunde medføre Nedsættelse af Statstilskuddet til Kassen, er dette nu ændret til, at Socialministeren kan paalægge de forsømmelige Tillidsmænd under Tvangsboøde at opfylde deres Pligt. — I § 5 foretages en Ændring i de i Loven af 1927 indeholdte Bestemmelser, der tilsigter at faa de saakaldte »skjulte Blokader« draget frem i Dagens Lys og underkastet Forhandling mellem de interesserede Parter.

De før omtalte nye Paragraffer, der begrænser den private Arbejdsanvisningsvirksomhed, er foranlediget ved Klager over den. Socialraadet afgav i Februar 1926 paa Grundlag af Overvejelser, der havde fundet Sted i Socialraadets Funktionærudvalg, en Betænkning angaaende Pladsanvisning for Funktionærer. I Betænkningen anbefalede et betydeligt Flertal af Socialraadets Medlemmer, at der gennem en Lov om Anvisning af Arbejde til Privatfunktionærer blev gennemført et almindeligt Forbud mod for Betaling at yde sin Mellekomst ved Ansættelse af Funktionærer i Haandværks-, Industri-, Transport- eller Handels- og Kontorvirksomhed, fordi den Virksomhed, der udøves af de private Engageringsbureauer, der drives erhvervsmæssigt — efter hvad der hævdedes —, udnytter den ledige Funktionærs vanskelige Stilling ved at betinge sig ublu Honorar for deres Assistance uden i Virkeligheden at kunne byde de pladssøgende bedre Chancer for at kunne opnaa en Stilling end de af Principal- og Funktionærorganisationerne i Almindelighed vederlagsfrit drevne Engageringskontorer. Ligeledes er der adskillige Gange fremsat lignende Kritik imod den Virksomhed, der udøves af private Kontorer, der beskæftiger sig med at anvise midlertidig Hjælp ved almindelig Husgerning, de saakaldte »Husgerningskontorer«. Da Ministeriet anser den saaledes

fremkomne Kritik for berettiget, og da disse Kontorers Opretholdelse ikke kan anses for ønskelig eller nødvendig ud fra et socialt Synspunkt, idet den paagældende Anvisningsvirksomhed paa fyldestgørende Vis i Almindelighed vil kunne bestrides af de kommunale Arbejdsanvisningskontorer, foreslaas i §§ 6 og 7 et Forbud i saa Henseende. Den førstnævnte nye Paragraf lyder saaledes: Det skal herefter være forbudt for Betaling, hvad enten den udredes direkte eller indirekte, at tilbyde eller yde sin Mellekomst, være sig ved Anvisning eller paa anden Maade, ved Ansættelse af Funktionærer i Haandværks-, Industri-, Transport- eller Handels- og Kontorvirksomhed.

Pladsanvisning, som udøves af Foreninger af Principaler eller Funktionærer indenfor Haandværks-, Industri-, Transport-, Handels- og Kontorvirksomhed eller af Engageringskontorer, som er oprettede af saadanne Foreninger, eller af Handelsskoler, tekniske Skoler og lignende, omfattes ikke af foranstaaende Forbud, for saa vidt der ikke tages Betaling for den enkelte Anvisning og vedkommende Institution har erholdt offentlig Anerkendelse af sin Anvisningsvirksomhed.

Den i Stykke 2 omhandlede offentlige Anerkendelse meddeles af Direktøren. Anerkendelse gives, naar Institutionen underkaster sig de nærmere Regler, som fastsættes af Socialministeren angaaende Direktørens Tilsyn med Arbejdsanvisningsvirksomheden og dennes Samarbejde med den offentlige Arbejdsanvisning. Anerkendelse kan dog nægtes, naar Direktøren skønner, at der ved den paagældende Ordning tilsigtes en Omgaaelse af det i Stykke 1 indeholdte Forbud. Anerkendelsen kan tilbagekaldes, naar det skønnes, at Virksomheden væsentlig tilsidesætter de ved Anerkendelsens Meddelelse opstillede Vilkaar.

Saafermt det indenfor visse Omraader — faglige eller lokale — maa anses nødvendigt for at tilfredsstille den tilstedeværende Trang til Anvisning, at der gives Adgang til at udøve Pladsanvisning for Betaling, kan Socialministeren efter Samraad med Direktøren og vedkommende Principal- og Funktionærorganisationer, uanset det i Stykke 1 indeholdte Forbud, meddele Foreninger eller Personer Tilladelse til at drive Pladsanvisning for Betaling i den Udstrækning og paa de nærmere Vilkaar — derunder angaaende Tilsyn —, som

Ministeren anser det for paakrævet at foreskrive. Saadan Tilladelse kan dog højst meddeles for 5 Aar ad Gangen, og en meddelt Tilladelse kan tilbagekaldes, saafremt Virksomheden væsentlig tilsidesætter de givne Forskrifter.

I Stykke 5 gives Straffebestemmelser.

Den nye § 7 bestemmer: Det skal herefter være forbudt uden Bevilling, for Betaling, hvad enten den udredes direkte eller indirekte, at tilbyde eller yde sin Mellemkomst, være sig ved Anvisning eller paa anden Maade, ved Fremskaffelse af Arbejdskraft til midlertidig Hjælp ved enhver Art af Husgerning. Kun en Person, hvem en saadan Bevilling er meddelt, har Ret til at betegne sin Virksomhed som Husgerningskontor. Bevilling kan ikke meddeles til at drive saadan Virksomhed i Kommuner, hvor der findes et anerkendt kommunalt Arbejdsanvisningskontor, eller hvorfra der er let Adgang til at benytte et i en anden Kommune beliggende anerkendt kommunalt Arbejdsanvisningskontor.

Bevilling til at have Husgerningskontor meddeles af Direktøren. Den kan gives for et begrænset Aaremaal. De nærmere Regler angaaende Betingelserne for Bevillingers Meddelelse, om Husgerningskontorens Samarbejde med den offentlige Arbejdsanvisning og om Kontrol med Kontorenes Virksomhed fastsættes af Socialministeren efter Indstilling af Direktøren. Bevillingen kan tilbagekaldes, naar det skønnes, at Kontorets Indehaver væsentlig tilsidesætter de for Virksomheden givne Forskrifter. — I sidste Stykke findes de samme Straffebestemmelser som i § 6. — Endelig foreslaas i en ny § 8 følgende: Der kan ikke meddeles ny Bevilling til som Fæstemand at drive Fæstevirksomhed i Henhold til Lov af 1. April 1891 om Fæstevirksomhedens Ordning. Der kan heller ikke gives Tilladelse til Overtagelse af Fæstebevillinger, som er blevet ledige ved Indehaverens Død eller ved Ophævelse af Virksomheden. Ogsaa her mener Ministeriet, at den af de saakaldte Fæstekontorer udøvede Virksomhed lige saa vel vil kunne udføres af den offentlige Anvisning.

Andet Afsnit omhandler de *anerkendte Arbejdsløsheds-kasser* §§ 9—28.

I § 9, tidligere § 6, foreslaas, at Arbejdsnævnet, i Stedet for Direktøren, skal gøre Indstilling til Ministeren om under ganske særlige Omstændigheder at bestemme, at andre

Erhvervsomraader end de i Paragraffens Stykke 1 nævnte vil være at anse for Fag i Paragraffens Forstand. — En i 1927 indsat Bestemmelse i § 6, Stykke 3, om, at Lønarbejdere, der tilhører forskellige Fag, har Ret til at slutte sig sammen i en Landskasse, der ligestilles med Arbejdsløshedskasserne, er strøget, da man ikke kan anse den for paakrævet.

§ 10 svarer til den gældende § 7, med en enkelt Ændring, der ikke tilsigter Realitetsforandring.

I § 12, der svarer til Lovens § 9, er til de nærmere Regler for, i hvilke Tilfælde en Lønarbejder ikke kan anses for ubemidlet i Arbejdsløshedslovens Forstand, føjet en Bestemmelse, der gør det muligt at overskride de i Paragraffen fastsatte Formuegrænser i saadanne Tilfælde, hvor vedkommende Lønarbejder ikke har fri Raadighed over Formuen.

Den i Slutningen af § 9 i den nugældende Lov indeholdte Bestemmelse om, at Direktørens Afgørelse kan indankes for Ministeren, er foreslaaet slettet, idet der i Lovforslagets § 36, Stykke 1, er optaget en almindelig Bestemmelse om Adgangen til Indankning af Direktørens Afgørelser.

I § 13 (nu § 10) er udeladt en i 1927 indsat Bestemmelse, hvorefter faglige Uoverensstemmelser ikke kan begrunde Nægtelse af at optage en Person i en Arbejdsløshedskasse eller hans Udelukkelse af denne. Denne Bestemmelse siges at kunne tilføre Arbejdsløhedsforsikringen Personer, der ud fra et forsikringsmæssigt Synspunkt er en meget daarlig Risiko, idet det kan være umuligt eller i hvert Fald meget vanskeligt at anvise dem Arbejde; ogsaa en anden i 1927 indføjet Bestemmelse er udeladt, nemlig den, hvorefter Optagelse i en Arbejdsløshedskasse — der ellers er betinget af, at den paagældende paa Optagelsestidspunktet har Beskæftigelse indenfor vedkommende Fag —, ikke kan nægtes Personer, som godtgør umiddelbart efter Optagelsen at kunne faa Beskæftigelse af passende Varighed indenfor Faget. Efter Ministeriets Mening er det af forsikringsmæssig Betydning saa vidt muligt at fastholde den fornævnte Hovedregel.

I Paragraffens Stykke 3 er foreslaaet, at de af Kassens Bestyrelse paa Grundlag af Paragraffens Bestemmelser truffne Afgørelser kan indankes for Arbejdsnævnet i Stedet for for Direktøren.

I § 15, nu § 12, blev i 1927 indsat en Bestemmelse om,

at saafremt Direktøren skønner, at det af Kassen opkrævede Bidrag ikke er tilstrækkeligt til at fyldestgøre Fordringerne, kan han paalægge Arbejdsløshedskassens Ledelse at tilvejebringe den Merindtægt, som efter Direktørens Skøn maa anses fornøden, enten ved Forhøjelse af det ordinære Medlemsbidrag eller (og) ved Paaligning af Ekstrabidrag. Direktørens Afgørelse kan indankes for Arbejdsnævnet med Appel til Ministeren. Dette foreslaas nu ændret til, at Direktøren kan, hvis en Forhandling med Kassens Ledelse om Tilvejebringelse af den fornødne Merindtægt enten ved Forhøjelse af det ordinære Medlemsbidrag eller (og) ved Paaligning af Ekstrabidrag ikke fører til et Resultat, forelægge Sagen for Arbejdsnævnet. Hvis dette tiltræder Direktørens Opfattelse, er Kassen forpligtet til at rette sig efter den saaledes truffe Afgørelse, der dog i Løbet af 8 Dage kan indankes for Socialministeren, hvis Afgørelse er endelig. For saa vidt der er Meningsulighed mellem Direktøren og Arbejdsnævnet, træffes Afgørelsen endelig af Socialministeren.

I § 16, nu § 13, omhandles Statstilskuddet til Arbejdsløshedskasserne.

Ministeren refererede ved Lovforslagets Forelæggelse den historiske Udvikling paa dette Omraade og udtalte: »Ved Loven af 1914 fastsattes Statstilskuddet til 50 pCt. af de samlede Medlemsbidrag, hvorhos Kommunerne kunde yde $33\frac{1}{3}$ pCt. regnet efter de Medlemmer, der havde Ophold i Kommunerne den foregaaende 31. Marts. Ved Loven af 1921 fik Kommunerne Pligt til at yde dette Tilskud. I 1924 nedsatte man Statstilskuddet fra 50 til 35 pCt. og Kommunitilskuddet fra $33\frac{1}{3}$ til 30 pCt. Endelig omregulerede man i 1927 Tilskuddene saaledes, at disse skulde ydes efter en Skala i omvendt Forhold til Fagets Gennemsnitsfortjeneste, men samtidig betød denne Omlægning tillige en yderligere Nedsættelse af det offentlige Tilskud, idet Skalaen for 1927—28 gennemsnitligt har givet et Statstilskud paa 29 og et Kommunitilskud paa 24 pCt., altsaa tilsammen kun ca. Halvdelen af, hvad Medlemmerne selv maa betale. Som Følge af disse forskellige Forringelser af de offentlige Tilskud og den samtidig stigende Arbejdsløshed er Medlemmerne blevet mere og mere overbebyrdede med Medlemskontingenter gennem Aarene. I 1924 udgjorde Medlemsbidragene 11 Mill. Kr., i 1926 $14\frac{1}{2}$ Mill. Kr., i 1927—28 21 Mill. Kr. og sidste Aar $19\frac{1}{4}$ Mill. Kr. Da denne Udvikling efter Regeringens Opfattelse maa anses for ganske ubillig overfor Arbejderne, idet

Forsikringen jo lige saa vel er i Samfundets Interesse som i Arbejdernes Interesse, har man foreslaaet den gældende Ordning ændret; dog beholder man det af forhenværende Indenrigsminister Krag gennemførte Grundlag for Tilskuddet, altsaa Skalaberegningen, men forhøjer Tilskuddet betydeligt og omlægger det saaledes, at Staten yder det hele foreslaaede Tilskud mod bagefter at faa refunderet en Trediedel fra Kommunerne paa Grundlag af Indbyggerantallet ved den sidst offentliggjorte Folketælling. — — — For de Arbejdere eller Fag, hvor Aarsfortjenesten gennemsnitligt andrager et saa ringe Beløb som under 2 000 Kr., forhøjes Statstilskuddet til 100 pCt. af Medlemsbidraget, altsaa en betydelig Forhøjelse fra det nuværende, hvor Stats- og Kommunitilskud tilsammen ikke kan naa op over 65 pCt. For de bedst stillede Arbejdere bliver Tallet 40 i Forhold til 15 nu. Til Gengæld forudsættes det, at 20 pCt. af Kontingenterne anvendes til de Krisefonds, jeg senere skal komme til. Endelig er Regelen om Opholds- eller Forsørgelseskommunens Adgang til at hjælpe et Medlem med indtil en Trediedel af hans Kontingent gaaget ud, idet der henvises til Lovgivningen om offentlig Forsorg. Men i § 40 findes der dog en Overgangsbestemmelse, hvorefter Opholdskommunen, indtil en saadan ny Lov maatte blive vedtaget, kan hjælpe med Halvdelen af Medlemskontingentet.«

Den i § 16 foreslaaede Skala har følgende Affattelse:

Gennemsnitlig Aarsfortjeneste for Fagets (Omraadets) Arbejdere:	Statstilskud i Forhold til Medlemsbidraget:
indtil 2 000 Kr.	100 pCt.
2 000 — til 2 500 Kr.	90 —
2 500 — - 3 000 —	80 —
3 000 — - 3 500 —	70 —
3 500 — - 4 000 —	60 —
4 000 — - 4 500 —	50 —
over 4 500 —	40 —

I § 18, nu § 15, der omhandler Understøttelsen, er foretaget forskellige Ændringer. For det første er Maksimum for Dagpengene sat op fra 3 Kr. til 3,50 Kr. for Ikke-Familieforsørgere, ligesom det var før Loven af 1927, og Adgangen for Socialministeren til at nedsætte Maksimumsbeløbene efter Lønstatistikken er slettet, da Lønningerne nu neppe længer vil undergaa væsentlige Nedsættelser. Dernæst er der givet Adgang til at yde en særlig Juleunderstøttelse.

Endvidere er der foreslaaet forskellige nye Bestemmelser om Understøttelsens Bortfald paa Grund af ringere Beskæftigelse i Faget.

Ved Arbejdsløshedsloven af 5. Januar 1920 blev der — som § 12, 4. Stykke — indsat en Bestemmelse om, at Retten til at erholde Understøttelse bortfalder, saafremt Medlemmet ikke i Løbet af de sidste 2 Aar før Understøttelsens Udbetaling har haft Arbejde i mindst 10 Maaneder. Ministeren kunde imidlertid tillade, at denne Bestemmelse midlertidig blev sat ud af Kraft i Tilfælde af, at der herskede ekstraordinær Arbejdsløshed i det paagældende Fag. Denne Dispensationsadgang blev ved Loven af 4. Marts 1924 udvidet til ogsaa at gælde i Tilfælde af, at der paa det paagældende Tidspunkt vel ikke herskede saadan ekstraordinær Arbejdsløshed, men at Arbejdsløsheden havde været ekstraordinær indenfor Faget i mindst 12 Maaneder af de sidste to Aar. Nu foreslaas, at Ministeren skal have Adgang til at give den fornødne Dispensation i alle Tilfælde, hvor der indenfor de to sidste Aar har hersket ekstraordinær Arbejdsløshed i Faget. Da der selv i Tider med ekstraordinær Arbejdsløshed bør stilles visse Krav om, at Villigheden til Arbejde skal have fundet Udtryk i præsteret Arbejde gennem et vist Tidsrum, foreslaas — som nyt Stykke 5 i Paragraffen — indsat en Bestemmelse, hvorefter Retten til at erholde Understøttelse dog bortfalder i alle Tilfælde, saafremt et Medlem ikke har haft Arbejde som Lønarbejder i henholdsvis mindst 26, 39 eller 52 Uger indenfor den i Vedtægten fastsatte Grænse af 3, 4 eller 5 Aar, jfr. § 21, Stykke 2. Understøttelsesretten genindtræder først, naar den paagældende indenfor et Tidsrum af 12 paa hinanden følgende Maaneder efter Udelukkelsen fra Understøttelse har haft Arbejde som Lønarbejder i mindst 26 Uger og derhos opfylder de i 1. Punktum fastsatte Betingelser for at oppebære Understøttelse. Den i 1927 indsatte Bestemmelse, hvorved det blev paabudt Kasserne at fastsætte i deres Vedtægt, at Understøttelse skal bortfalde for hele den paagældende Uge, saafremt Medlemmet har haft 4 eller flere Dages Arbejde i Ugen, er slettet i Lovforslaget.

§ 19, der svarer til § 16 i Loven, omhandler Karenstiden. Der foreslaas forskellige Ændringer, men ingen af dem er af indgribende Betydning. En i 1927 indsat Regel om, at de

Dage, for hvilke et Medlem under Arbejde paa nedsat Arbejdstid ikke kan oppebære Arbejdsløshedsunderstøttelse, ikke kan medtages som ledige Dage ved Beregning af Ventetid, foreslaas nu ændret saaledes, at Afgørelsen af, om denne Regel skal gælde for en Kasse, overlades til Kassen selv. — Den gældende Bestemmelse om, at det for Kasser, der tæller Sæsonarbejdere blandt deres nydende Medlemmer, kan fastsættes, at Understøttelse ikke ydedes de paagældende Sæsonarbejdere, forinden Arbejdsløshedens Varighed har strakt sig over et længere Antal Dage end 15, foreslaas ændret til, at det blot fastsættes, at Ventetiden skal være længere end 6 Dage.

I § 20, nu § 17, der omhandler de Tilfælde, i hvilke der ikke maa ydes Understøttelse, foreslaas den i 1927 indsatte nærmere Definition af, hvilke Personer der i understøttelsesmæssig Henseende skulde anses for omfattede af en Strejke eller Lockout, strøget, saa at den paagældende Bestemmelse affattes ligesom i Loven af 1907, at der ikke ydes Understøttelse under Strejke eller Lockout til Personer, der omfattes af samme. Den nærmere Gennemførelse af denne Bestemmelse overlades da, ligesom i Tiden 1907—27, til Administrationen. — De i 1927 indsatte Bestemmelser om Udelukkelse af »Medlemmer, der oppebærer Fattigunderstøttelse med Fattighjælps Virkning, eller som i de sidste 3 Maaneder gentagne Gange har oppebaaret saadan Fattigunderstøttelse«, og af Aldersrente- og Invaliderrentenydere foreslaas nu affattet saaledes, at Understøttelse ikke maa ydes:

7. til Medlemmer, der oppebærer Invaliderente eller Aldersrente, eller som paa Grund af nedsat Erhvervsevne af det offentlige erholder udbetalt en Understøttelse, der i Omfang og Varighed kan sidestilles med Invaliderente. Direktøren kan dog tillade Undtagelse fra denne Bestemmelse, naar særlige Omstændigheder taler derfor;
8. til Medlemmer, der forsørges paa Anstalt;
9. til Medlemmer, der oppebærer fast Fattighjælp med Fattighjælps Virkning, eller som indenfor de sidste 3 Maaneder har oppebaaret saadan Hjælp.

I 1927 blev det i Lovens § 17, Stykke 1, Nr. 9, fastsat, at den Regel om Udelukkelse af Understøttelse til Medlemmer, der uden fyldestgørende Grund havde vægret sig ved

at overtage et af Kassens Bestyrelse eller af et kommunalt Arbejdsanvisningskontor anvist Arbejde, som man havde haft i Arbejdsløshedslovene siden 1907 (henholdsvis 1914), skulde udvides til at gælde ogsaa i Tilfælde af, at Anvisningen havde fundet Sted af Kommunalbestyrelsen. Da denne Bestemmelse imidlertid efter Ministeriets Mening i de forløbne Aar er blevet misbrugt til at udnytte de arbejdsløses vanskelige Stilling ved at anvise dem Arbejde, for hvilket der ydedes en Betaling, som ikke stod i noget rimeligt Forhold til det Arbejde, der krævedes, foreslaas Bestemmelsen slettet.

I 1927 udvidedes den tidligere gældende Bestemmelse om, at det ikke kan anses for fyldestgørende Grund til at vægre sig ved at overtage et Arbejde, at Lønnen for dette er lavere end den, som den paagældende havde haft, naar Lønnen dog ikke laa under den, som sædvanlig ydedes for tilsvarende Arbejde i den paagældende Virksomhed eller Egn, saaledes at en Arbejdsvægring heller ikke kunde anses for berettiget, naar Lønnen ikke laa »under den Timeløn, der i Henhold til Overenskomst mellem Arbejdsgivere og Arbejdere er fastsat for tilsvarende Arbejde«. Da dette efter Ministeriets Mening maa anses for mindre rimeligt, idet den i Overenskomsten fastsatte Timeløn i mange Tilfælde slet ikke er Udtryk for den Fortjeneste, som vedkommende Arbejde normalt giver Arbejderen, ændres den paagældende Regel, saaledes at det afgørende bliver den faktiske Fortjeneste ved tilsvarende Arbejde.

Den i den nugældende Lovs § 17, Stykke 4, indeholdte Bestemmelse — der indsattes i Arbejdsløshedslovgivningen i 1927 — om Kassernes Tilbageholdelse af Medlemmernes Alimentationsbidrag foreslaas slettet, allerede fordi den hører efter sit Indhold ikke hjemme i Arbejdsløshedslovgivningen, men i Bestemmelserne om Midler til Inddrivelse af Alimentationsbidrag.

I § 21, nu § 18, foreslaas en Ændring af Bestemmelsen om, i hvor lang Tid et Medlem har Adgang til at oppebære fuld aarlig Understøttelse, hvilket efter den gældende Lov ikke kan i Vedtægten fastsættes til en længere Tid end 4 Aar. Dette foreslaas nu til »ikke mindre end 3 Aar og ikke større end 5 Aar«. — Den gældende Bestemmelse, at et Medlem,

der har opbrugt sin Understøttelse — foruden at betale Bidrag i 12 Maaneder uden at have Adgang til Understøttelse af Kassen —, skal have haft Arbejde i mindst 26 Uger indenfor de paagældende 12 Maaneder, inden hans Understøttelsesret indtræder paa ny, foreslaas slettet.

§ 22, nu § 19, saaledes som denne er ændret ved Lov af 9. November 1928, jfr. endvidere Lov Nr. 124 af 4. April 1928, der giver Reglerne for Oprettelse af Krisefonds, foreslaas ændret paa flere Punkter, hvilket anses nødvendigt, da det under de nugældende Regler har vist sig, at Arbejderne ikke ser sig i Stand til i noget Omfang af Betydning at oprette Krisekasser.

Efter at Ordningen af 1927 var indført, oprettedes kun 3 Kasser, og efter Loven af 4. April 1928, ved hvilken man tilstræbte at opmuntre dertil, og den senere i samme Øjemed givne Lov af 9. November 1928 er yderligere kun andre 3 Kasser kommet til, saa at der kun findes 6 Krisekasser indenfor de 70 anerkendte Arbejdsløshedskasser. Det anses derfor nødvendigt at ændre de gældende Regler og navnlig at yde større Tilskud af det offentlige.

De Ændringer, der foreslaas, gaar væsentlig ud paa følgende: Hvad først Muligheden for Krisekassernes Træden-i-Virksomhed angaar, altsaa Betingelserne for at anse Arbejdsløsheden i Faget for ekstraordinær, foreslaas det, da det i 1927 og 1928 gennemførte Beregningsgrundlag ikke menes at give det rette Udtryk for Normalledigheden indenfor Faget, at regne med en længere Aarrække end henholdsvis 10 og 16 Aar, og det foreslaas derfor, at Normalledighedsprocenten beregnes paa Grundlag af de sidste 30 Aar med Udskydelse af de 10 daarligste, og saaledes at Aarene før 1910 ikke regnes med, fordi der ikke er tilstrækkeligt statistisk Materiale fra den Tid. — Med Hensyn til Reglerne om det Tillæg, hvormed den aktuelle Ledighedsprocent skal overstige Normalledighedsprocenten, for at Arbejdsløsheden skal anses for ekstraordinær, foreslaas det at blive staaende ved Bestemmelserne i Loven af 9. November 1928, dog at den laveste Tillægsprocent nedsættes fra 30 til 20. Denne vil komme til Anvendelse i Tilfælde af, at Normalledighedsprocenten er 30 eller derover.

Ved Siden af de i den nugældende Lovs § 19, Stykke 6

— saaledes som dette er affattet efter Loven af 9. November 1928 —, indeholdte Bestemmelser om en Krisefonds Adgang til at aabne for Udbetaling, selv om Ledighedsprocenten ikke overstiger Normalledighedsprocenten i det ellers udkrævede Omfang, foreslaas det at give Adgang til at yde Krisehjælp, naar den aktuelle Ledighed har et saa stort Omfang, at 50 pCt. eller mere af Kassens Medlemmer er ledigmeldte.

Den Begrænsning, som Arbejdsløshedsloven af 1. Juli 1927 § 19, Stykke 8, fastsætter for Krisehjælpens Omfang og Varighed — kun to Trediedele af Kassens ordinære Dagpengehjælp og kun for 70 Dage indenfor 12 Maaneder —, foreslaas ophævet, saa at Krisehjælpen skal ydes i samme Størrelse og Omfang som Kassens ordinære Dagpenge-Understøttelse.

For at opmuntre til Dannelsen af Krisefonds foreslaas det, at der en Gang for alle skal ydes Kasserne et Etablerings-tilskud af 30 Kr. pr. Medlem, dog at de Kasser, der allerede har modtaget et Tilskud af 10 Kr. pr. Medlem i Henhold til Loven af 4. April 1928, kun skal have dette suppleret op til 30 Kr. Den samlede Udgift hertil vil under Forudsætning af, at alle Kasser opretter Krisefonds, andrage ca. $7\frac{3}{4}$ Mill. Kr., hvoraf Staten skal bære en Trediedel eller ca. 2,60 Mill. Kr. og Arbejdsløshedsfonden Resten eller ca. 5,15 Mill. Kr.

Som aarlige Tilskud til Fondene skal der af Staten ydes et Beløb, der beregnes efter samme Regler som Statstilskudet til den ordinære Forsikring, og hvoraf Staten ligeledes skal have en Trediedel refunderet af Kommunerne.

Endelig skal der som hidtil ydes et aarligt Tilskud fra Arbejdsløshedsfonden. Det foreslaas imidlertid, at dette ydes ikke som et fast Tilskud, men i Forhold til den Krisehjælp, som Krisefonden har udbetalt i det foregaaende Regnskabsaar.

De foretagne Beregninger udviser, at de samlede Krisefondsudgifter kan antages gennemsnitlig at ville udgøre ca. 7 Mill. Kr. aarlig. Heraf vil efter de foreslaaede Regler 3,5 Mill. Kr. blive baaret af Arbejdsløshedsfonden, 1,86 Mill. Kr. af Medlemmerne, 1,09 Mill. Kr. af Staten og 0,55 Mill. Kr. af Kommunerne.

§ 24, der giver Regler for, hvad en anerkendt Arbejdsløshedskasses Vedtægter skal indeholde, stemmer væsentligt

med den gældende Lovs § 21, dog at Kontrolreglerne skærpes, idet det fremtidig skal kræves, at mindst den ene af Arbejdsløshedskassens Revisorer skal være autoriseret eller godkendt af Socialministeren, hvorhos der indsættes en Bestemmelse om, at for Medlemmer, hvis Arbejde kendetegnes ved stadig skiftende og kortvarige Arbejdsforhold, skal Understøttelsens Udbetaling gøres afhængig af, at deres Ledighedsperiode og Fortjeneste i Arbejdsperioderne godtgøres paa en for Kassen fyldestgørende Maade.

I § 25, der svarer til den nugældende Lovs § 22, er et nyt Forslag om, at der hvert Aar skal foretages Regnskabs- og Kasseeftersyn hos samtlige anerkendte Kasser i Stedet for som hidtil kun i Løbet af 3-aarig Perioder.

Endvidere er i Paragraffens Stykke 3 foreslaaet, at der af Socialministeren fastsættes nærmere Regler for, hvorledes det i Paragraffen omhandlede Tilsyn vil være at føre.

I Afsnit III omhandles *Arbejdsløhedsfonden*, §§ 29—35, og i de herom gældende Regler foreslaar Lovforslaget en Del Ændringer af Betydning, hvis Formaal er at styrke Fondens Økonomi.

Den første Ændring, der foreslaas i saa Henseende, er Forslag om Genoptagelse af det i 1927 inddragne *Statstilskud* til Fonden, hvilket Tilskud sættes til et aarligt Beløb, svarende til Halvdelen af Fondens Udgifter i det foregaaende Finansaar til Tilskud til Arbejdsløshedskassernes Krisefonds (Lovforslagets § 22, Stykke 10), til særlige Foranstaltninger til Gavn for arbejdsløse (Lovforslagets § 32), til Arbejder til Afhjælpning af Arbejdsløsheden (Lovforslagets § 33) og til Kursus for arbejdsløse (Lovforslagets § 34).

Dernæst foreslaas *Arbejdsgivernes Bidrag* til Fonden forhøjet, nemlig fra 3 Kr. til 4 Kr. 50 Ø. aarlig pr. forsikret Helaarsarbejder, for de ved Kontrakt ansatte Lærlinge dog kun for det sidste Aar af Læretiden — efter den gældende Regel skal der betales i de 2 første Aar af Læretiden. — Enkelte af de gældende Fritagelser for Bidragspligt foreslaas ophævet, nemlig den ved Loven af 4. Marts 1924 gennemførte Nedsættelse af Bidragene for Land- og Skovbrugsarbejdere til 2 Kr. aarlig og Fritagelsen for at yde Bidrag for Personer, herunder Landvæsenselever, der har Kost og Logi hos Husbonden, og som godtgøres at være antaget for mindst et halvt Aar. —

Hvad *Fondens Størrelse* angaar, foreslaas, at naar Arbejdsløshedsfondens Beholdning — kontante og udlaante Midler — andrager 12—18 Mill. Kr., nedsættes Bidraget fra 4 Kr. 50 Ø. aarlig til 3 Kr. aarlig. Naar Fondens fornævnte Beholdning andrager mere end 18 Mill. Kr., nedsættes Bidraget til 1 Kr. 50 Ø. aarlig.

En sidste ny Bestemmelse lyder paa, at saafremt Fondens Midler paa Grund af ekstraordinære Forhold viser sig utilstrækkelige til Opfyldelse af Fondens Forpligtelser, indstiller Fondens Bestyrelse til Socialministeren, at der af Statskassen ydes foreløbige Laan til Fonden, hvilke Laan afvikles af Fonden efter nærmere Bestemmelse af Socialministeren. Er Fondens almindelige Indtægter ikke tilstrækkelige hertil, kan Socialministeren med Tilslutning af Rigsdagens Finansudvalg bestemme, at Laanet afvikles med Halvdelen gennem særlig Bevilling af Statskassen og med den anden Halvdel gennem Forhøjelse af Arbejdsgivernes Bidrag.

I Bemærkningerne oplyses, at efter de foretagne Beregninger vil Arbejdsløshedsfondens aarlige Budget herefter antagelig stille sig saaledes:

Indtægter:

Arbejdsgiverbidrag	2,75	Mill. Kr.
Statstilskud (Halvdelen af Fondens Udgifter)	2,55	— —
Andre Indtægter (Renter)	0,30	— —

I alt Indtægt... 5,60 Mill. Kr.

Udgifter:

Tilskud til Arbejdsløsheds-kassers Krisefonds (Halvdelen af Udgiften til Understøttelse)	3,50	Mill. Kr.
Tilskud til Arbejder til Afhjælpning af Arbejdsløsheden	0,80	— —
Tilskud til Kursus for arbejdsløse	0,80	— —

I alt Udgift... 5,10 Mill. Kr.

I § 31, der omhandler Arbejdsløshedsfondens Bestyrelse, foreslaas under Hensyn til Statens betydelige økonomiske Interesser i Arbejdsløshedsfonden Statens Repræsentation i Fondens Bestyrelse forstærket gennem et af Socialministeren udnævnt Medlem.

En ny § 32 lyder saaledes: Naar Arbejdsløshedsfondens Økonomi tillader det, kan Fondens Bestyrelse under ekstraordinær stor Arbejdsløshed, jfr. § 22, Stykke 5 og 6, af Fon-

dens Midler bevilge Tilskud til Foreninger og Institutioner til Løsning af Opgaver til Gavn for arbejdsløse. Bestyrelsen kan betinge Ydelsen af saadanne Tilskud af, at de Kommuner, hvis arbejdsløse særlig nyder godt af de paagældende Foranstaltninger, samtidig yder Tilskud hertil.

§ 33 giver Regler for de Arbejder, der hidtil er blevet udført som *Nødhjælpsarbejder*. Da Antallet af disse i de forløbne Aar — af Grunde, som nævnes i Bemærkningerne — kun har været ret ubetydeligt, foreslaas det at forlade det særlige Nødhjælpsarbejdsbegreb og aabne Adgang til i Almindelighed at give en vis økonomisk Støtte fra Arbejdsløshedsfonden til Arbejder, som iværksættes under ekstraordinær Arbejdsløshed med det Formaal at bidrage til Afhjælpning af denne, og som er egnede hertil. Den nye Bestemmelse lyder saaledes: Saafremt Staten, Kommuner eller private Institutioner, der nyder offentlig Støtte, paa et Tidspunkt, hvor der indenfor et eller flere Fag hersker ekstraordinær stor Arbejdsløshed, jfr. § 22, Stykkerne 5 og 6, iværksætter Arbejder, som er egnede til at afhjælpe den paagældende Arbejdsløshed, og som ellers ikke eller ikke for Tiden vilde være blevet bragt til Udførelse, kan der til disse Arbejder af Arbejdsløshedsfonden ydes et Tilskud, der dog i intet Tilfælde kan overstige 30 pCt. af den ved Arbejderne udbetalte Arbejdsløn.

Afgørelsen af Spørgsmaalet om Ydelse af Tilskud til de i Stykke 1 omhandlede Arbejder og om Tilskuddets Størrelse træffes endelig af Socialministeriets Arbejdsudvalg. Dog skal Spørgsmaalet om Ydelse af Tilskud paa Begæring af Direktøren tillige forelægges Arbejdsløshedsfondens Bestyrelse, for saa vidt Direktøren mener, at Fondens Økonomi ikke tillader Ydelsen af det paagældende Tilskud, eller for saa vidt der efter Direktørens Mening kan rejses Tvivl om, hvorvidt det paagældende Arbejde falder indenfor Rammen af de Arbejder, hvortil der kan ydes Tilskud efter Stykke 1. For saa vidt der i saadant Tilfælde er Meningsulighed mellem Arbejdsudvalget og Fondens Bestyrelse, træffes Afgørelsen af Socialministeren.

Socialministeriets Arbejdsudvalg foreslaas sammensat noget anderledes end tidligere, navnlig for at give de kommunale Interesser Repræsentation: Efter Lovforslaget bestaar det af Departementschefen i Socialministeriet som

Formand, Direktøren og 13 andre Medlemmer, hvoraf 2 vælges af Socialministeren, 2 af Dansk Arbejdsgiverforening, 3 af De samvirkende Fagforbund i Danmark, hvoraf mindst 1 skal repræsentere Landarbejderforbundet, 1 af Københavns Kommunalbestyrelse, 1 af Den danske Købstadsforening, 1 af Fællesorganisationen af Landkommuner med bymæssig Bebyggelse, 1 af De samvirkende Sogneraadsforeninger, 1 af De samvirkende danske Landboforeninger og 1 af De samvirkende danske Husmandsforeninger.

Ved 1. Behandling i Folketinget anbefaledes Lovforslaget af Einer Jensen som Ordfører for Socialdemokraterne, ligesom de Radikales Ordfører, Rager, tilsagde Ministeren sit Partis Støtte ved dets Gennemførelse og en velvillig og saglig Forhandling om dets endelige Udformning. — Venstres Ordfører, Krag, gennemgik meget udførligt Lovforslagets Enkeltheder og fremsatte paa mange Punkter Betæneligheder ved det foreslaaede, hvorhos han fremhævede Vanskeligheden ved at tage Stilling til Lovforslaget, saa længe man ikke kender alle Ledene i den paatænkte nye Forsørgelseslovgivning, ligesom der savnes Anvisning af, hvorledes Midlerne til Udgiftsførelsen skal fremskaffes. — De Konservatives Ordfører, Sven, kunde ikke i det store og hele tilsige Ministeriet nogen særlig Støtte til Lovforslagets Gennemførelse fra hans Parti, men dette vilde navnlig være parat til en fordomsfri Behandling af Spørgsmaalet om Krisefonds, der har særlig Interesse for Partiet. — Retsforbundets Ordfører, Geert-Jørgensen, erklærede, at det af mange forskellige Grunde, af hvilke flere nævnes, stiller sig afvisende til Lovforslaget.

I Beretningen fra Udvalgets Formand udtaltes, at det ikke har været muligt at tilendebringe Forhandlingerne om Lovforslaget.

13. Forslag til Lov om midlertidig Hjælp til arbejdsløse. (Socialminister *Steincke*). [A. Sp. 2609—C. Sp. 37].

Fremsat i *Folketinget* $30/10$ (F. Sp. 1360). 1. Beh. $31/10-4/11$ (F. Sp. 1454, 1490 og 1537). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m. (se Side 344). Betænkning (B. Sp. 11). afgiven $22/11$. (Ordfører: Einer Jensen). 2. Beh. $27/11$ (F. Sp. 2551). 3. Beh. $29/11$ (F. Sp. 2727). *Oversendt til Landstinget*

1. Beh. $1\frac{1}{2}$ (L. Sp. 305). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (J. V. Christensen, Ludvig Christensen, Henriette Crone, Gunnar Fog-Petersen, Gregersen, Hauch, Laurits Knudsen, Thomas Larsen, Laursen, Lyngsie, Carl F. Madsen, Rs. Nielsen, Ch. Petersen, Stensballe [Form.] og Tvede). Betænkning (B. Sp. 537) afgiven $2\frac{4}{1}$. (Ordfører: Stensballe). 2. Beh. $7\frac{1}{2}$ (L. Sp. 681). 3. Beh. $1\frac{2}{2}$ (L. Sp. 707), ved hvilken Lovforslaget *forkastedes*.

Lovforslaget gaar ud paa, at til Medlemmer af statsanerkendte Arbejdsløshedskasser, der har opbrugt den dem tilkommende Arbejdsløshedsunderstøttelse, kan der af vedkommendes Opholdskommune udbetales en Hjælp, der i Størrelse og Dagetal ikke maa overstige, hvad de har faaet udbetalt i ordinær Arbejdsløshedshjælp i Løbet af de sidste 12 Maaneder før Hjælpens Ophør. De nærmere Regler om Hjælpens Ydelse og Udbetaling m. v. fastsættes af Kommunalbestyrelsen (i København af Magistraten), der kan overlade Hjælpekassen Udbetalingen.

Udgifter, der afholdes til saadanne Understøttelser, bæres af vedkommende Opholdskommune, der erholder $\frac{2}{3}$ af Udgiften refunderet af Arbejdsløshedsfonden. — Socialministeren bemyndiges til at fastsætte Reglerne for Affattelse af Regnskab over Kommunernes Udgifter samt for Anvisningen af de Kommunerne tilkommende Tilskud af Fonden.

Loven skulde træde straks i Kraft og bortfalde samtidig med Ikrafttrædelsen af en ny Lov om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring.

I Bemærkningerne til Lovforslaget nævnes som Grund til dets Fremkomst, at de arbejdsløse, der har opbrugt deres vedtægtsmæssige Understøttelse, efter 1. Oktober 1927, da den ekstraordinære Arbejdsløshedsunderstøttelse i Henhold til Lov af 1. Juli 1927 bortfaldt, er henvist til at søge Hjælp hos Kommunerne og Hjelpekasserne, og at der for at forbedre Forholdene for de arbejdsløse i de to sidste Rigsdagsamlinger fra socialdemokratisk Side fremsattes private Lovforslag, se Aarbog for 1927—28 og 1928—29, henholdsvis Side 439 og 363, hvis Indhold til Dels faldt sammen med nærværende Lovforslag. Det siges derhos, at den forløbne Tid har vist, at de Synspunkter, som laa til Grund for de fornævnte Lovforslag, var rigtige, idet Forholdene for de arbejdsløse i Aarene efter den nye Arbejdsløshedslovs Ikraft-

træden har været særdeles vanskelige under den stadig herskende store og langvarige Arbejdsløshed, og for Kommunerne har Bortfaldet af den ekstraordinære Arbejdsløshedsunderstøttelse bevirket meget forøgede Byrder. Kommunernes Udgifter til Fattighjælp er fra 1926—27 til 1928—29 steget med ca. 3 Mill. Kr., nemlig fra 17,9 Mill. Kr. til 20,9 Mill. Kr., medens Antallet af Hovedpersoner, der har modtaget Fattighjælp med Fattighjælps Virkning, er steget med ca. 8 000. I samme Tidsrum er Hjelpekassernes Udgifter steget med ca. 9,5 Mill. Kr. fra 8,4 Mill. K. til 17,9 Mill. Kr.

Under Hensyn hertil samt til, at det af Ministeriet i indeværende Rigsdagssamling forelagte Lovforslag, se Nr. 12, der indfører en ny og betryggende Kriseordning for de arbejdsløse, først kan træde i Kraft den 1. Oktober 1930, har Ministeriet forment, at det maa være paakrævet at skaffe en midlertidig Hjælp til de arbejdsløse, der staar uden Understøttelse.

Med Hensyn til Bekostningen ved Forslagets Gennemførelse siges det, at det ligger i Sagens Natur, at det ikke vil være muligt at opstille en blot tilnærmelsesvis rigtig Beregning herom, og man maa derfor henholde sig til et Skøn baseret paa tidligere Udgifter til fortsat Hjælp til arbejdsløse. Disse androg i Regnskabsaaret 1926—27 ca. 10 Mill. Kr. Den Gang var Arbejdsløsheden imidlertid omtrent dobbelt saa stor, som den efter det foreliggende maa antages at blive i Aaret 1929—30. Selv om man ikke som Følge heraf tør reducere Udgifterne til Halvdelen, mener man dog i Betragtning af, at Understøttelserne skal ydes efter et Skøn, at turde anslaa de samlede Udgifter til højst at ville andrage 5 Mill. Kr. om Aaret, hvoraf Arbejdsløshedsfonden altsaa skal bære 3,3 Mill. Kr. Da tilsvarende Udgifter under de forhaandenværende Forhold maa antages i vidt Omfang at udredes af Kommunerne, vil Refusionsbestemmelsen betyde en væsentlig Lettelse for disse. Arbejdsløshedsfondens Formue pr. 1. Oktober 1929 udgjorde ca. 8 Mill. Kr., og den Forøgelse af Udgifterne, som vil blive en Følge af Forslaget til en ny Arbejdsløshedslov, vil først indtræde efter den 1. Oktober 1930.

Ved 1. Behandling anbefaledes Lovforslaget af Socialdemokraternes og de Radikales Ordførere, henholdsvis Einer Jensen og Rager. Venstres Ordfører, Krag, udtalte, at det syntes ham rimeligt at optage Lovforslaget til Overvejelse i Forbindelse med Lovforslaget om Ændring i Hjelpekasse-loven, Afsnit A, Nr. 32, og han fandt det naturligt at udsætte Afgørelsen af det ved Lovforslaget rejste Spørgsmaal, indtil den ved Hjelpekasselovforslaget ønskede Undersøgelse i

Tilknytning til Stigningen i Hjælpekasseudgifterne er foretaget. De Konservatives Ordfører, C. J. F. Sven, erklærede under Henviſning til de af hans Partis Ordfører (Christmas Møller) i 1927 og 1928 ved de da foreliggende Lovforslags Behandling fremsatte Udtalelser, at Lovforslaget ikke fra de Konservatives Side vilde »kunne vente nogen særlig velvillig Behandling«. — Retsforbundets Ordfører, Geert-Jørgensen, udtalte, at hans Parti stillede sig velvilligt overfor Lovforslaget paa Grund af dets midlertidige Karakter, og fordi det overlader til Kommunalbestyrelserne, om de vil hjælpe.

I den af Folketingsudvalget afgivne Betænkning, i hvilken var aftrykt en Skrivelse fra Direktoratet for Arbejdsanvisningen med Redegørelse for den i Lovforslagets Bemærkninger indeholdte Beregning af Omkostningerne ved Lovforslagets Gennemførelse, indstillede *Flertallet*, Socialdemokrater og Radikale, Lovforslaget til Vedtagelse med en redaktionel lille Ændring, idet *Flertallet* ansaa »de i Forbindelse med Lovforslaget staaende Spørgsmaal for tilstrækkeligt oplyst.« *Venstremindretallet* fandt det ikke forsvarligt, at Lovforslaget ophøjes til Lov. Det anførtes saa, at i den ovenomtalte Skrivelse fra Statens Direktorat for Arbejdsanvisningen og Arbejdsløshedsforsikringen angives det, at »Arbejdsløsheden nu nærmer sig en Størrelse svarende til ca. Halvdelen af Tallet i 1926.« *Mindretallet* fandt derfor, »at Arbejdsløsheden neppe nu kan siges at have en saadan kriseagtig Karakter, at der bør skrides til at skabe en ny ekstraordinær Form for Udbetaling af Støtte til arbejdsløse, oven i Købet i en i Sammenligning med den ved Lov Nr. 151 af 1. Juli 1927 bortfaldne »fortsatte Hjælp« stærkt udvidet Form, idet der i Lovforslaget ikke, saaledes som det før nævnte Lovs Vedtagelse var Tilfældet, skelnes mellem kriseramte Fag og andre, og Understøttelsen til den enkelte sættes lig den vedtægtsmæssige Understøttelse i daglig Størrelse og Dagetal.

Ikke blot indføres saaledes ved Lovforslaget paa ny »fortsat Hjælp« i stærkt udvidet Form, hvad Ydelserne angaar, men de indtil 1. Oktober 1927 gældende lovbundne Regler om Hjælpens Størrelse, Udbetaling, Kontrol o. s. v. erstattes nu af fri Bestemmelsesret for de enkelte Kommuner, hvoraf let vil følge saa forskelligartet Tilrettelægning i disse, at fornøden Kontrol bliver i overordentlig Grad vanskeliggjort. Da Arbejdsløshedsfonden skal refundere Kommunerne to Trediedele af disses Udgifter, bør Arbejdsdirektoratet have Adgang og Pligt til at udøve Kontrol med Udbetalingen, hvilket vanskeliggøres — for ikke at sige umuliggøres —, naar Reglerne, der bringes til Anvendelse, bliver forskellige i de forskellige Kommuner. Lovforslaget indeholder i øvrigt

ingen Bestemmelser, der berettiger Arbejdsløshedsfonden til at kontrolere; heri maa Mindretallet se en væsentlig Mangel.

Man har i Erindring de mange uheldige Sider, der i de nærmeste Aar før Gennemførelsen af Lov Nr. 529 af 22. December 1921 knyttedes til Kommunernes frie Bestemmelsesret med Hensyn til Udbetaling af Arbejdsløshedsunderstøttelse til Personer, som ikke længere kunde faa vedtægtsmæssig Hjælp. En ny *lovordnet* Form, der bygger paa samme Mangel paa Princip, kan Mindretallet derfor ikke tiltræde.

Hertil kommer, at ved en midlertidig Lovgivning som den her foreslaaede vil man — efter Mindretallets Mening — lægge væsentlige Hindringer i Vejen for Genoptagelse af et energisk Arbejde for Oprettelse af Krisekasser, hvilken Vej til Støtte for arbejdsløse, der har opbrugt anden Hjælp, Mindretallet langt foretrækker for den her anviste.

Medens tidligere Lovgivning, selv om den med Hensyn til fortsat Hjælp med Rette favoriserede Arbejdsløsheds-kassemedlemmer, dog ogsaa aabnede Adgang for Ikke-Medlemmer til Hjælp, tager nærværende Lovforslag slet intet Hensyn til saadanne, hvilket Mindretallet ikke kan billige.

Vel er i Henhold til § 3 Gyldighedstiden begrænset, men ikke til nogen bestemt Dato. Den er gjort afhængig af Vedtagelsen af en ny Lov om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring og kan saaledes befrygtes at blive lang, hvorved Mindretallet af ovennævnte Grunde maa nære den største Betænkelighed.

Men hertil kommer som afgørende for Mindretallet, at Arbejdsløshedsfonden efter dets Forvisning ingenlunde, hvis den fortsat i kommende Krisetider skal faa Betydning til Støtte for arbejdsløse, kan bære den Udgift, som en saadan Lovgivning vil foranledige. Mindretallet anførte herom, at det ikke kunde godkende Rigtigheden af det Udgiftstal — højst 5 Mill. Kr. aarlig —, som var angivet i Bemærkningerne til Lovforslaget, og det følte sig ingenlunde overbevist om, at Udgifterne vil kunne holdes under denne Grænse, ved den ovenomtalte Redegørelse fra Statens Direktorat for Arbejdsanvisningen.

Mindretallet sluttede med at udtale: »Ved Lov Nr. 124 af 4. April 1928 blev der ydet Støtte til saadanne Kommuner, som i Vinteren 1927—28 havde haft stærkt forøgede Hjelpekasseudgifter til arbejdsløse. Mindretallet mener, at en tilsvarende Vej muligt bør følges, hvad Udgifterne i Vinteren 1928—29 angaar, hvis det, efter at der er foretaget fornøden Undersøgelse af Aarsagen til Hjelpekasseudgifternes store Vækst, maatte vise sig, at Arbejdsløsheden har haft aldeles overvejende Indflydelse herpaa. Hvorvidt der med den

kommende Vinters Arbejdsløshed for Øje vil blive Begrundelse for at yde særlig Støtte til Kommunerne, er Tiden endnu ikke inde til at afgøre.«

Det *konservative Mindretal* indstillede Lovforslaget til Forkastelse »under Hensyn til, at den herskende Arbejdsløshed ikke har den samme kriseagtige Karakter som i de nærmest foregaaende Aar, og at en Hjælp som den i Lovforslaget paatænkte bør ydes gennem Krisekasser, til hvis Udbygning Mindretallets Parti gentagne Gange har tilbudt sin Medvirken«.

Ved 3. Behandling i Folketinget vedtoges Lovforslaget med 77 Stemmer mod 48.

Ved 1. Behandling i Landstinget anbefaledes Lovforslaget af Socialdemokraternes og de Radikales Ordførere, henholdsvis *Ludvig Christensen* og *Gunnar Fog-Petersen*, medens Venstres Ordfører, *Stensballe*, udtalte, at hans Parti ikke kunde medvirke til Lovforslagets Gennemførelse, og den konservative Ordfører, *Tvede*, var villig til at drøfte Lovforslaget og udtalte, at hans Parti er villigt til at afhjælpe Ubilligheder i den nugældende Ordning, naar de klargøres. I øvrigt ansaa han det for Regeringens og Rigsdagens første Opgave at afhjælpe Arbejdsløsheden ved øget Erhvervsvirksomhed. Efter Forslag fra Socialdemokraternes Ordfører henvistes Lovforslaget til Udvalg, i hvis Betænkning det udtaltes, at Udvalget havde forhandlet om Lovforslaget, men uden at der opnaaedes Enighed om at fremme Lovforslaget eller om Ændringer deri. *Flertallet*, Venstre og Konservative, indstillede derefter Lovforslaget til Forkastelse, *Mindretallet*, Socialdemokrater og Radikale, til Vedtagelse uforandret. Ved 3. Behandling *forkastedes* Lovforslaget med 37 Stemmer mod 31.

14. Forslag til Lov om Ændringer i Lov Nr. 151 af 1. Juli 1927 om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m. (Socialminister *Steincke*). [A. Sp. 6101—C. Sp. 1869].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{5}{3}$ (F. Sp. 5699). 1. Beh. $\frac{7}{3}$ (F. Sp. 5773). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Einer Jensen, Fr. Andersen [Holbæk A.], Jønson, Schrøder, Lundberg [Form.], Nygaard, Rager, Holger Kristiansen [Skr.], Søren P. Larsen, J. C. A. Larsen, C. O. Pedersen, Olav Olsen, Svend Nielsen, C. J. F. Sven og Fibiger). Betænkning (B. Sp. 2545) afgiven $\frac{7}{4}$. (Ordfører: Einer Jensen). 2. Beh. $\frac{10}{1}$

(F. Sp. 7163). 3. Beh. $1\frac{1}{4}$ (F. Sp. 7222). *Oversendt til Landstinget.*

Lovforslaget fremsattes, fordi det ikke har været muligt i Rigsdagen at gennemføre det af Regeringen forelagte Forslag til Lov om midlertidig Hjælp til arbejdsløse, der havde til Formaal at skaffe de arbejdsløse, der staa uden Understøttelse, en midlertidig Hjælp.

Under sine Overvejelser af, hvorvidt det da maatte være muligt ad anden Vej at hjælpe de arbejdsløse, fæstede Regeringen sin Opmærksomhed ved, at man under Behandlingen af det fornævnte Lovforslag saavel fra Partiet Venstre som fra Det konservative Folkepartis Side henviste til at søge den ved Arbejdsløshedsloven af 1. Juli 1927 gennemførte Ordning med Krisefonds udbygget videre. Socialministeren mente imidlertid ikke at kunne optage en Forhandling om dette Spørgsmaal paa et Tidspunkt, da der var forelagt Folketinget et samlet Forslag om Arbejdsløshedsforsikring med Oprettelse af Krisefonds, men da det senere har vist sig, at Forhandlingerne om sidstnævnte Lovforslag neppe vil kunne afsluttes i denne Rigsdagssamling, har Regeringen ment, at Tidspunktet var inde til at forsøge at komme de arbejdsløse, der har opbrugt deres ordinære Understøttelse, til Hjælp paa den foran angivne Maade, og det foresloges derfor igennem nærværende Lovforslag, at de Afsnit af Lovforslaget om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m., der tilsigter at gøre det økonomisk overkommeligt for Arbejderne ikke blot at bære deres Andel af den ordinære Forsikring, men ogsaa at oprette Krisefonds til Anvendelse under ekstraordinær stor Arbejdsløshed, gennemførtes forlods, saaledes at de uden Hensyn til, hvilken Skæbne det samlede Lovforslag om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring i øvrigt maatte faa, kunde træde i Kraft fra 1. April 1930.

Lovforslagets § 1 gaar ud paa en ny Affattelse af Skalaerne i den gældende Arbejdsløshedslovs § 13 for Aarsfortjeneste og tilsigter igennem en forhøjelse af Statens og Kommunernes Tilskud til den ordinære Arbejdsløshedsforsikring at lette de forsikredes Bidrag til denne Forsikring, saaledes at de bliver i Stand til at paatage sig de økonomiske Ofre, som Oprettelsen af Krisefonds vil kræve af dem. Forslaget opretholder den Skala for Aarsfortjenesten, som er foreslaaet i § 16 i Lovforslaget om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m., samt dette Lovforslags Skala for Tilskuddet til Arbejdsløsheds-kasserne fra det offentlige, men gennemfører ikke dette Forslags Refusionsbestemmelser. De to

Tilskudsskalaer er imidlertid søgt opbygget paa en saadan Maade, at Kommunernes samlede Tilskud paa det nærmeste svarer til en Trediedel af det samlede Tilskud fra det offentlige.

a. Skalaen i § 13, Stykke 1, foreslaas affattet saaledes:

»Gennemsnitlig Aarsfortjeneste for Fagets (Omraadets) Arbejdere:	Kommunetilskud i Forhold til Medlemsbidraget:
indtil 2 000 Kr.	65 pCt.
2 000 — til 2 500 Kr.	60 —
2 500 — - 3 000 —	55 —
3 000 — - 3 500 —	50 —
3 500 — - 4 000 —	45 —
4 000 — - 4 500 —	35 —
over 4 500 —	30 — .«

b. Skalaen i Paragraffens Stykke 4 foreslaas saaledes:

»Gennemsnitlig Aarsfortjeneste for Fagets (Omraadets) Arbejdere:	Kommunetilskud i Forhold til Medlemsbidraget:
indtil 2 000 Kr.	35 pCt.
2 000 — til 2 500 Kr.	30 —
2 500 — - 3 000 —	25 —
3 000 — - 3 500 —	20 —
3 500 — - 4 000 —	15 —
4 000 — - 4 500 —	15 —
over 4 500 —	10 — .«

Lovforslagets § 2 foreslog en ny Affattelse af § 19 i den gældende Arbejdsløshedslov om Krisefonds, svarende i det hele til § 22 i Lovforslaget om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m., se under dette, og foreslog saaledes gennemført en Forhøjelse af Statens og Kommunernes Tilskud til Krisefonds, en Ændring i Grundlaget for Beregningen af, om der foreligger ekstraordinær stor Arbejdsløshed i et Fag, en udvidet Adgang til at yde Hjælp af Krisefonden og Ophør af den særlige Begrænsning for Krisehjælpens Omfang og Varighed. Endelig indeholdt Paragraffen — ligesom det fornævnte Lovforslag — Forslag om et særligt Etablerings-tilskud.

I § 3 foresloges det at foretage saadanne Ændringer i § 27 i Arbejdsløshedsloven, at den blev overensstemmende med § 30 i det i Aar forelagte Lovforslag, for saa vidt som det

foresloges at tillægge Arbejdsløshedsfonden et aarligt Stats-tilskud svarende til Halvdelen af Fondens Udgifter i det forløbne Finansaar til Tilskud til Arbejdsløsheds-kassernes Krisefonds. Derimod var ikke medtaget det ogsaa i det nye Lovforslags § 30 indeholdte Forslag om at styrke Arbejdsløshedsfondens Økonomi gennem en Forhøjelse af Arbejdsgivernes Bidrag til Fonden, fordi denne Forhøjelse neppe var nødvendig til Løsning af den tidsbegrænsede Opgave, som dette Lovforslag stillede sig, og kunde befrygtes at ville føre Forhandlingerne om Lovforslaget ud over de Rammer, som en hurtig Gennemførelse af Lovforslaget maatte opstille.

Endelig foresloges i § 4 en ny Affattelse af § 29 i den gældende Lov, saalydende: »Som Tilskud til de i § 26 omhandlede Arbejdsløsheds-kasser, der ikke har Statsanerkendelse, kan der aarlig anvendes et samlet Beløb af 8 pCt. af Fondens Renteindtægt i det Regnskabsaar, for hvilket Tilskuddet skal ydes. Den enkelte Kasses Tilskud fastsættes til 40 pCt. af det af Kassens Medlemmer i det foregaaende Regnskabsaar indbetalte Bidrag til Kassens Krisefond. Saafremt de nævnte 8 pCt. ikke muliggør en Udbetaling af 40 pCt. af Medlemsbidraget, foretages en forholdsmæssig Nedsættelse«.

Ved 1. Behandling i Folketinget anbefaledes Lovforslaget af Regeringspartiernes Ordførere, henholdsvis Einer Jensen (S.) og Holger Kristiansen (R.), Venstres Ordfører, Søren P. Larsen, erklærede, at hans Parti ikke kunde medvirke til at gennemføre dette Lovforslag i den Skikkelse, hvori det forelaa, men at det var villigt til at forhandle paa Grundlag af et af det til det store Forslag om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring stillet Ændringsforslag paa det foreliggende Omraade.

De Konservatives Ordfører, Sven, udtalte, at hans Parti principielt set er imod en brudstykkøvis Ændring af Arbejdsløshedsloven, men da Krisekassetanken har Partiets Interesse, vil de trods de fremhævede principielle Betænkeligheder ikke undslaa sig for at deltage i en Behandling af Lovforslaget i et Udvalg, men han maatte dog allerede paa nærværende Tidspunkt sige, at Partiet ikke kunde tiltræde Lovforslaget i dets foreliggende Form.

I Udvalgets Betænkning indstillede *Flertallet* (Regeringspartierne) Lovforslaget til Vedtagelse uforandret. *Mindretallet* (Venstre og Konservative) kunde ikke gaa med til at gennemføre Lovforslaget, men stillede Ændringsforslag om

en ny Affattelse af Lovforslaget, der tilsigtede at yde et Beløb af indtil 2 Mill. Kr. af Arbejdsløshedsfonden i Tilskud til anerkendte Arbejdsløshedskasser til Oprettelse af Krisekasser, idet Mindretallet erklærede sig villigt til teknisk at tillempe .Endringsforslaget saaledes, som Socialministeriet maatte anse det for nødvendigt. Forslaget gik ud paa at yde et Tilskud paa indtil 10 Kr. pr. nydende Medlem i Kassen den 31. Marts 1930, dog at Tilskuddets samlede Beløb ikke kunde overstige 2 Mill. Kr., og et Laan til Tilvejebringelse af Grundkapital i Krisefonden paa 5 Kr. pr. nydende Medlem. Desuden fandtes der nærmere Bestemmelser om Vilkaarene for at opnaa Tilskud og Laan.

Dette Forslag, som Ministeren modsatte sig, forkastedes med 74 Stemmer mod 58, og ved 3. Behandling vedtoges Lovforslaget med 72 Stemmer mod 51. Det kom ikke til Behandling i Landstinget.

15. Forslag til Lov om Folkeforsikring. (Socialminister *Steincke*). [A. Sp. 3905].

Fremsat i *Folketinget* ¹²/₁₂ (F. Sp. 3401). 1. Beh. ¹⁶⁻²²/₁ (F. Sp. 4074, 4136, 4206 og 4316). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Holger Larsen, Bresemann, Helga Larsen, Simonsen [Aarhus], Weygaard [Form.], Jens Sørensen [Smørum], Holdgaard, A. M. Hansen [Skr.], C. O. Pedersen, Kr. Kristensen, Vadgaard, Elmquist, Johannes Hansen, Hendriksen og Christmas Møller). Beretning (B. Sp. 2703) afgiven ¹¹/₄.

Lovforslaget er det første Led af Regeringens paatænkte Revision af den samlede Sociallovgivning, og ved Lovforslagets Forelæggelse fremsatte Socialministeren en Redegørelse for de bærende Principper og Hovedlinierne i denne Reform, idet han i øvrigt henviste dels til de udførlige Bemærkninger til Lovforslaget, dels til to Bilag, der ledsagede dette, nemlig en Betænkning fra det raadgivende Socialudvalg vedrørende en ny Refusionsordning, altsaa nye Forslag til Fordelingen af de sociale Udgifter mellem Stat og Kommuner eller mellem Kommunerne indbyrdes, og en Oversigt over de økonomiske Konsekvenser af de samlede Revisionsforslag, for saa vidt disse Konsekvenser kan opgøres i Tal. Ministeren nævnte, at det store Forslag om Kodifikation af Forsørgelseslovgivningen endnu ikke er udarbejdet og først vil kunne fremsættes til Efteraaret, saa at han maatte holde sig til de store Linier og nøjes med at angive Rammerne. Ministeren sagde, at

da han tiltraadte som Socialminister, stod det ham straks klart, at skulde hele Sociallovgivningen revideres, kodificeres og forenkles indenfor en nær Fremtid, maatte der straks tages fat og af Ministeriet selv. Derfor begyndte han med at ophæve den store Socialkommission, der i bedste Fald vilde have været Aar om at afgive Betænkning, og udstykkede Arbejdet efter en forud lagt Plan til forskellige specielle tekniske Smaaudvalg, der samtidig og hvert for sig kunde arbejde hurtigt paa sit Speciale, men indenfor de fastsatte Rammer.

Ministeren fremsatte derefter en Redegørelse for, hvori efter hans Opfattelse Hovedfejlen i den nuværende Ordning af Sociallovgivningen — der omfatter over 20 forskellige Love, som ustandselig er ændret — ligger, nemlig det ved Fattigloven af 1891 fastslaaede System med de meget strenge Fattighjælps-Virkninger, som har medført, at man for at mildne disse skabte Undtagelsesbestemmelser igennem Hjælpekasselovgivningen, »et finere Fattigvæsen«, hvis Ulemper Ministeren gennemgik, i hvilken Forbindelse han nævnte den derved fremkomne Splittelse af Administrationen, og tillige karakteriserede han som en Hovedfejl ved den bestaaende Ordning de »fuldkomne antikverede« Regler om Forsørgelsesret og Forsørgelsessted samt »det uheldige Refusions-system«. Disse Mangler vil blive søgt afhjulpet ved Revisionen. Ministeren udtalte, at han havde set det som sin Opgave ikke at fremsætte et Forslag, der kunde betragtes som et Agitations- eller Demonstrationsforslag eller som et principielt Udtryk for Socialdemokratiets Ønsker, »et partipolitisk Forslag, men at tage alle politiske Muligheder i Betragtning og udarbejde en Socialreform, der tager Hensyn til alle Sider, som byder noget for enhver Smag, for saa vidt denne er anstændig, og som alligevel er forsvarlig baade overfor de trængende og overfor Samfundsøkonomien, saaledes som de politisk-finansielle Forhold er i Øjeblikket.« Ministeren tilføjede: »Det, der altsaa skal tilstræbes, er: For det første en hurtig Genopbygning, der yder den Hjælp, som det politisk skønnes muligt at gennemføre under de nuværende politiske Magtforhold, og som alligevel samtidig betyder en Forbedring af de virkelig trængendes Kaar og hele Forhold; for det andet en Kodificering af alle disse Love med Forenklinger og Beparelser, der, stort set, kan holde Revisionen indenfor omtrent de samme samlede økonomiske Rammer som hidtil; for det tredie et System, der, samtidig med at hjælpe i virkelige Trangstilfælde paa en mere effektiv Maade end nu, peger opad i den Forstand, at de store Udgifter faar en mere moralsk forsvarlig Anvendelse, end det ofte er Tilfældet i Øjeblikket; for det fjerde en Ordning, der udjævner de store

Forskelligheder, som nu, til Skade for de virkelig trængende saavel som for Skatteyderne i de daarligst stillede Kommuner, findes netop i Refusionsordningen, i Kommunernes Stilling, altsaa helt at ændre disse Refusionsregler og, om muligt, at ledsage denne Ændring med en anden Fordeling af Udgifterne i Forholdet mellem Kommune og Stat; og endelig for det femte en Revision, der bevarer den historiske Kontinuitet i den Forstand, at den gaar ad indarbejdede Baner, hvor disse ikke er ufarbare, og paa den anden Side undlader at realisere Planer, som enten er ganske ukendte herhjemme, uprøvede, eller som man ved straks vilde vække Modstand eller tidsspildende politiske Stridigheder.«

Det er Tanken at sammendrage den Snes Love og Lovbestemmelser, som Sociallovgivningen nu bestaar af, i 4 Love, nemlig en *Lov om Ulykkesforsikring*, en *Lov om Arbejdsløshedsforsikring*, en *Lov om Folkeforsikring* og endelig en *Lov om offentlig Forsorg*. Den første af disse Love, Ulykkesforsikringsloven, ligger efter Ministerens Udtalelse for Tiden i et snævert sagkyndigt Udvalg. Forslag om en ny Arbejdsløshedslov er forelagt i denne Samling, det tredje Lovkompleks, nærværende Folkeforsikringsforslag, omfatter den hidtidige Lovgivning om Sygekassevæsen, Invalidforsikring og Aldersrente, og den sidste Gruppe, en Lov om offentlig Forsorg, som ventes fremsat til Efteraaret, vil omfatte hele Fattiglovgivningen, den Del af Sygelovgivning, der grupperer sig omkring Bestemmelserne i Fattiglovens §§ 61, 62 og 63, samt Blinde- og Tuberkuloselovgivningen, endvidere Hjelpekasseloven, Værgeraadsløven, Plejetilsynsloven og hele Børnelovgivning, for saa vidt denne vedrører Forsørgelseslovgivningen, altsaa de 4 eller 5 forskellige Love om Bidrag til Børn i og udenfor Ægteskab og Enkebørn, Loven om forebyggende Børneforsorg, om Skolebespisning m. fl. Ministeren angav Retningslinierne for denne sidste Lovgivning og nævnte, at det vil være en Hovedopgave for en Revision at gennemføre en omfattende Forenkling med dertil hørende Sammendragning og Besparelser, og det første Problem, der her rejser sig, drejer sig om Muligheden af fremtidig i hver Kommune at faa kun *et Forsørgelsesvæsen i Stedet for fire*, nemlig Fattigvæsenet med og uden Fattighjælps Virkninger, Forsorgen for de gamle: Aldersrenten, Hjelpekasserne og Værgeraadene. Ministeren omtalte derefter, hvorfor han mente det muligt at gennemføre dette, og henviste først til, at Forsorgen for de gamle er tænkt ordnet gennem det foreliggende Lovforslag om Folkeforsikring, der væsentlig administreres af Kommunalbestyrelserne.

Hvad Værgeraadsarbejdet angaar, er det Hensigten at bevare Overværgeraadet, Overinspektøren og det System,

der nu i øvrigt gennem de forskellige Arter af Hjem tager sig af Børnene eller de unge, som Værgeraadsloven omfatter, men det øvrige Værgeraadsarbejde kan efter Ministerens Mening i Almindelighed i Kommunerne bedst varetages af den Institution, der har det bedste Kendskab til Befolkningen, og som i øvrigt varetager hele den offentlige Forsorg, vel at mærke, naar der gives Kommunalbestyrelserne Adgang til, hvor det kræves, at nedsætte sociale Udvalg og til visse Sider af Arbejdet at tilkalde særlige dertil egnede eller interesserede Medborgere.

Hvad dernæst Hjelpekassearbejdet angaar, gælder der til Dels tilsvarende Betragtninger, idet Hjelpekassernes Opgave er af samme Karakter som den, Kommunalbestyrelserne varetager gennem Fattiglovgivningen, hvortil kommer, at denne skal søges ændret og ordnet saaledes, at Hjelpekasserne gøres overflødige, hvilket Ministeren nærmere udviklede, idet han nævnte, at den foreslaaede Opbygning af Folkeforsikringen og navnlig Sygeforsikringens Styrkelse i høj Grad vil aflaste Hjelpekasserne, hvilket ogsaa vil ske ved Udbygningen af Invalidforsikringen og ved Gennemførelse af det nye Forslag om Arbejdsløshedsforsikring med Tilskud til Krisekassers Oprettelse. Den egentlige Fattighjælp med Fattighjælps Virkninger maa trænges tilbage til kun at omfatte de Alimentanter, forsømmelige Forsørgere, Alkoholister, Vagabonder m. fl., der er helt udenfor et ordnet Samfundsliv.

Med denne Ændring i Administrationen af den offentlige Forsorg bør følge forandrede Regler gennem Forenkling af Bestemmelserne om *Forsørgelsesret* og *Forsørgelsessted* samt af *Refusionssystemet*. Forslag i sidste Retning er som foran nævnt udarbejdet af det af Socialministeriet nedsatte Udvalg — bestaaende af Folketingets Formand H. P. Hansen, Borgmester i København Viggo Christensen, Næstformand i Landsoverskatteraadet Henningsen, Fabrikant Hans Holten, fhv. Folketingsmand Gerud Jensen, Hovedkasserer A. Johansen og Amtmand V. Topsøe —, og Regeringen har tiltraadt Udvalgets Forslag, hvis Indhold Ministeren angav saaledes: »Hvad først Fordelingen af Udgifterne mellem Stat og Kommuner angaar, gaar Forslaget ud paa, at Staten overtager den direkte Forsorg og Udgifterne ved Anstaltsbehandling m. v. af sindssyge, aandsvage o. s. v., det vil sige dem, der er nævnt i Fattiglovens § 61, og hvis Kur og Pleje, navnlig paa Hospitaler eller Anstalter, altsaa skulde udgaa af Kommunernes Økonomi Ved dette Forslag overføres der fra Kommuner til Stat en Udgift paa 7½ Mill. Kr. Staten skulde dernæst yde Kommunerne fuld Refusion for forskudsvis udbetalte Alimentationsbidrag samt for den saakaldte offent-

lige eller vederlagsfrie Behandling, der er omtalt i Fattiglovens § 62, samt $\frac{2}{3}$ i Refusion for Hjælp til Personer uden Forsørgelsesret her i Landet. Herigennem overføres henholdsvis $3\frac{1}{4}$, $1\frac{1}{4}$ Million og 300 000 Kr. fra Kommuner til Stat, altsaa i alt en Overflytning af kommunale Udgifter til Staten paa 12,3 Mill. Kr. Endelig foreslaas det, at Staten refunderer $\frac{4}{7}$ af Udgifterne til Aldersrente og Enkebørnsbidrag med flere samt dækker Invalidefondens Underskud, men dette sidste skulde efter Forsikringsforslaget ikke betyde nogen Merudgift

Hvad dernæst Udgifterne mellem Kommunerne angaar, gaar Forslaget ud paa, at Opholdskommunen skal bære $\frac{1}{7}$ af Udgifterne til Aldersrente og Børnebidrag, altsaa de Udgifter, der hviler paa helt faste Takster, og $\frac{1}{3}$ af alle øvrige Udgifter, som Staten efter det anførte altsaa ikke selv skal bære eller refunderer fuldt ud. Det vil sige, at efter den nye Ordning bliver Genstand for mellemkommunal Refusion $\frac{2}{7}$ af Udgifterne til Aldersrente og Enkebørnsbidrag og $\frac{2}{3}$ af al den skønsmæssige Hjælp.

I grove, meget grove Træk kan man sige, at Opholdskommunen fremtidig skal bære $\frac{1}{3}$ i Stedet for $\frac{1}{4}$ af den Hjælp, paa hvis Ydelse og Størelse den selv har Hovedindflydelsen, hvilken Ændring jo altsaa kun kan opfordre Kommunerne til at administrere ogsaa med en rimelig Hensyntagen til Økonomien. Men medens Opholdskommunen normalt hidtil har faaet $\frac{3}{4}$ af sine Udgifter dækket af Forsørgelseskommunen, bortfalder jo efter mit Forslag, efter det nye System, Forsørgelseskommunen som saadan, og de henholdsvis $\frac{2}{7}$ og $\frac{2}{3}$, der fremtidig skal refunderes Opholdskommunen ad mellemkommunal Vej, refunderes paa en helt ny Maade, hvorved Hovedformaalet for Udvalget som for Regeringen har været paa een Gang at naa til en mere retfærdig Fordeling af de sociale Udgifter paa Kommunerne og til en langt mere praktisk, altsaa forenklet og lettere haandterlig Refusionsordning med tilhørende Regnskabsopgørelser.« Ministeren gjorde derefter Rede for, hvorledes dette er tænkt ordnet, nemlig igennem Socialministeriet efter Oplysninger, modtagne fra samtlige Kommuner. Den nye Ordning vil gennemgaaende betyde en Lettelse for en Række Kommuner, navnlig for de jyske Landkommuner, bortset fra de sønderjyske, der endnu ikke følger Trit med det øvrige Land; og omvendt vil det betyde en væsentlig Udgiftsforøgelse for alle velhavende Kommuner, ikke mindst for Skattelyene i Nærheden af de store Byer. Da Forsørgelsesudgifter til henimod 12,3 Mill. Kr. efter dette Forslag skal overflyttes fra Kommuner til Stat, vil, hvis det skal ske samtidig med den store Lovs Behandling til Efteraaret,

nødvendigvis Spørgsmaalet om nye Statsskatter eller i hvert Fald om en hel eller delvis Skatteomlægning mellem Stat og Kommuner bliver rejst, og af Hensyn hertil vil Regeringen foreslaa Spørgsmaalet ordnet i to Tempi, hvorfor Forslaget vil blive ledsaget af Overgangsbestemmelser, hvori Overflytningen af de 12 Mill. Kr. fra Kommuner til Stat foreløbig udsættes, og hvorefter Merudgiften, som det nye System vil medføre for en Del Kommuner, vil blive afbødet ved Statstilskud.

Endelig gav Ministeren, under Henvisning til det foran nævnte Udvalgs Betænkning og den deri indeholdte Oversigt over *de sociale Udgifter før og efter Gennemførelsen af Regeringens Plan*, et kort Resumé over den samlede Revisions Indflydelse paa den sociale Udgift for Stat og Kommuner. Ministeren sagde, »at efter den midlertidige Plans Gennemførelse, altsaa hvis vi tænker os hele Sociallovgivningens Revision gennemført, men uden den særlige Overflytning af § 61 og § 62 Udgifter, Alimentationsbidrag m. v. fra Kommuner til Stat, vilde Forholdet sammenlignet med de nuværende samlede Udgifter stille sig saaledes:

Udgifterne til Børnelovgivningen vil, særlig paa Grund af Reformen vedrørende Bidrag til Enker, Enkemænd og forældrelose Børn, stige fra 10 325 000 Kr. til 15 155 000 Kr., altsaa en Stigning paa 4,8 Mill. Kr., hvoraf 2,9 Mill. Kr. falder paa Staten og 1,9 Mill. Kr. paa Kommunerne. Udgifterne til Fattighjælp uden Fattighjælps Virkninger vil falde fra 31 450 000 Kr. til 31 200 000 Kr., altsaa kun med 250 000 Kr., som Kommunerne vil spare; Staten bærer i Øjeblikket heraf de 14, Kommunerne de 17,4 Mill. Kr. Udgifterne til Fattighjælp med Fattighjælps Virkninger vil falde fra ca. 20 Mill. Kr., der nu næsten udelukkende bæres af Kommunerne, til ca. 2 Mill. Kr., altsaa en Mindreudgift af 18 Mill. Kr., der naturligvis til Dels dukker op nedenfor.

Hvad anden skønsomæssig Hjælp angaar, vil Hjelpekassernes Bortfald betyde en Mindreudgift for Staten af $\frac{3}{4}$ Mill. Kr., for Kommunerne af 11 150 000 Kr., altsaa i alt en Besparelse paa 11,9 Mill. Kr. Naar jeg kun regner med en Besparelse af 11,9 Mill. Kr. paa denne Post, ved Hjelpekassernes Bortfald, skønt Hjelpekasseudgifterne i 1928—29 ikke har været 11,9 Mill. Kr., men 17,8 Mill. Kr., saa er Grunden den, at man selvfølgelig ved en Beregning over Aar med Gennemsnitsarbejdsloshed og andre Gennemsnitsudgifter overalt maa gaa ud fra dette Grundlag og derfor ogsaa maa beregne en Gennemsnitsudgift for Hjelpekasserne. Men herved maa jeg reducere Udgifterne til Hjelpekasserne paa Forhaand med 6 Mill. Kr.«

— — — —

»Til Gengæld vil Besparselsen paa den egentlige Fattighjælp, 18 Mill. Kr., paa Hjælpekasserne 11,9 Mill. Kr. samt paa Administrationen af Fattiglovens § 44, det vil sige 1,2 Mill. Kr., eller i alt 31,2 Mill. Kr., naturligvis blive udlignet ved den skønsmæssige Socialforsorg, der nu er henlagt eller vil blive henlagt til Kommunerne, men uden Fattighjælps Virkninger. Og her maa man regne med en Udgift paa 23 850 000 Kr., saaledes at Besparselsen paa Forsørgelseslovgivningen skulde blive 7,3 Mill. Kr. Men da Udgifterne til Børnelovgivningen samtidig skulde stige med 4,8 Mill. Kr., vil den samlede Besparelse paa den hele Forsørgelseslovgivning — ganske vist meget forsigtigt beregnet — kun andrage ca. $2\frac{1}{2}$ Mill. Kr.

Personlig tror jeg ganske vist, at Besparselsen vil blive betydelig større paa Grund af hele Omlægningen og Sammenbragningen af Administrationen og Overførelse af Udgifter — som jeg tidligere har nævnt — til et Beløb af $6\frac{1}{2}$ Mill. Kr. til Folkeforsikring, Arbejdsløshedsforsikring, Enkebørns Forsorg o. s. v. Men jeg vil ikke ved denne Lejlighed beskyldes for paa noget som helst Punkt ikke at have budgetteret forsigtigt, saa vidt man overhovedet kan beregne, og derfor vil jeg heller ikke i denne rent skematiske Opstilling regne med andre Tal eller andre Forhold end dem, jeg nu har angivet.

Men overfor den samlede Besparelse paa Forsørgelseslovgivningen, der altsaa trods Stigningen paa Børnelovgivningen vil andrage $2\frac{1}{2}$ Mill. Kr., staar altsaa de Merudgifter, der er foreslaaet paa Forsikringslovgivningen, nemlig ca. 9 Mill. Kr. for Folkeforsikring, Sygekasser, Invalidforsikring og Aldersrente, samt 6,7 Mill. Kr. paa Arbejdsløshedslovgivningen med Krisekasser. Det samlede beregnede Resultat for hele Socialreformen, saavel for Stat som for Kommuner, skulde altsaa blive en Merudgift for det danske Samfund paa ca. 13 Mill. Kr., altsaa en Stigning fra 160,8 til 174 Mill. Kr., for Statens Vedkommende fra 72,9 Mill. Kr. til 86,8 Mill. Kr. eller 13,8 Mill. Kr., for Kommunerne en Besparelse paa ca. $\frac{3}{4}$ Mill. Kr.

Trods Stigningen er Udgiften for Staten dog mindre end for Aaret 1926—27 og 1927—28, og hele Ordningen er langt mere betryggende; thi for disse Penge faar man en langt bedre Ordning af Folkeforsikringen, en Udbygning af Arbejdsløshedsforsikringen med Krisekasser, den ofte planlagte Forbedring af Forholdene vedrørende Enker, Enkemænd og forældreløse Børn, Bortfald af Hjælpekasserne og Vægeraadene, Sammenarbejden af hele Administrationen, en Forenkling af hele Forsørgelsesapparatet og af Lovmaskineriet gennem en Sammendragning af de 20 Love til 4 og en praktisk og langt mere retfærdig Refusionsordning med tilhørende Ordning af Bogholderi- og Regnskabsvæsen.«

»Og hvis jeg efter alle disse Tal og forsigtige Beregninger maa ende med alligevel ud fra mit praktiske Kendskab til Forholdene at agere Spaamand, vil jeg sige, at den faktiske Merudgift — og det er jo alligevel den, saavel en Finansminister som enhver praktisk Politiker og Kommunalmand ikke kan lade være at skæve til og regne med, selv om han for at være paa den sikre Side altid har Statistikerne bag sig —, at den i Forhold, ikke til *beregned*e Tal, men til de senere Aars *faktiske* Udgifter jo slet ikke vil blive 13 Mill. Kr., men sammenlignet med det foreliggende Finanslovsforslag 10 Mill. Kr. og i Forhold til Statsregnskabet for 1928—29 endda kun ca. 7½ Mill. Kr. Og herved maa jeg jo bemærke, at alle de Udgifter, der nu er foreslaaet i de midlertidige Lovforslag om midlertidig Hjælp til arbejdsløse, om Brændselshjælp, om Forhøjelse af personlige Tillæg til Aldersrente og Invaliderrentnydere, om øget Støtte til Hjælpekasserne o. s. v., Udgifter, der andrager større Beløb end det, der her er Tale om, alle sammen falder bort ved Vedtagelsen af en Socialreform som denne.

Derfor tror jeg, man kan hævde, at stort set vil den samlede Reform, bortset fra de rent specielle Overgangsudgifter, komme til at hvile i sig selv, navnlig da hvis Tiderne vil blive noget bedre, end de har været i de senere Aar med den katastrofale Arbejdsløshed, hvile i sig selv, saaledes at der forhaabentlig vil blive Raad til og Enighed om i Løbet af ganske faa Aar at tage ogsaa det andet Tempo, at gennemføre Regeringens endelige Plan i Henhold til Udvalgets enstemmige Betænkning, nemlig at overføre de 12,3 Mill. Kr. fra Kommuneskatteyderne til Statskatteyderne, en Retfærdighedshandling, som jeg synes det store Flertal af Landets Kommuner efter de mange vanskelige Aar, de har gennemgaaet, i og for sig har Krav paa.«

Angaaende det foreliggende Forslag til Lov om *Folketryk*, der omfatter den hidtidige *Lovgivning om Sygekassevæsen, Invalideforsikring og Aldersrente* i sammenarbejdet og omarbejdet Form, udtalte Ministeren, at medens det alle Hensyn taget i Betragtning vilde være praktisk umuligt og politisk set en halsløs Gerning at søge andre Grundprincipper for den frivillige Sygekassebevægelse eller for Invalideforsikringen, efter at ogsaa her det gældende System er nøje indarbejdet gennem Aarene, har der i Aartier i store Kredse af Befolkningen været og er endnu stadig Tale om Indførelse af en *tvungen Forsikring* i Anledning af Invaliditet, særlig som Følge af Alder. Ministeren udviklede, hvorfor han ansaa en *Tvangsforsikring* for uheldig og uigennemførlig, og hvorfor Regeringen i Forslaget har bevaret

den vederlagsfri Aldersrente. Derefter udtalte Ministeren: »Selv om jeg altsaa efter mine Undersøgelser bestemt maa afvise enhver Tale om en Tvangsforsikring, det vil sige enhver Kopskat eller, om man vil, enhver Særskat til dette specielle Formaal, saa er det ingenlunde dermed min Mening, at vi overfor Spørgsmaalet Forsikring kontra Forsørgelse skal blive staaende netop ved det, vi har i Dag. Min ledende Tanke, som altsaa har faaet Regeringens Tilslutning og har fundet Udtryk i det foreliggende Lovforslag om Folkeforsikring, er følgende: Hvorfor skal man altid, naar man her i Landet taler om en Folkeforsikring, tvinges til at tænke paa en Tvangsforsikring mod Alderdom og Invaliditet? vi har jo i Virkeligheden en Folkeforsikring her i Landet, bygget op paa Frivillighedens Grund, en Folkeforsikring, som — det beder jeg bemærket — allerede nu er langt mere effektiv, end nogen Tvangsforsikring i noget andet Land er.

Vi har den paa fuldstændig frivilligt Grundlag opbyggede Sygeforsikring med den senere tilbyggede Invaliditetsforsikring. Sygekassebevægelsen, der i Øjeblikket omfatter $\frac{2}{3}$ af hele Befolkningen eller 1 580 000 Medlemmer foruden Børnene, er en Forsikring, der er mere udbredt i Foregangslandet Danmark end nogen anden Art af Forsikring i noget andet Land. Hvorfor skal vi da ikke, naar vi bevarer den historiske Kontinuitet, udbygge denne Folkeforsikring yderligere . . . ? Hvorfor skal man i det hele taget have en særlig Lov om Nedsættelse af Erhvervsevnen paa Grund af Alder ved Siden af en særlig Lov som Invalideloven om Nedsættelse af Erhvervsevnen paa Grund af Svagelighed? Fra Samfundets Synspunkt er Invaliditet i alle Tilfælde Tab af Erhvervsevne, og ved en Forenkling af Forsikringslovgivningen er der ingen virkelig Grund til at have mere end een Lov om Folkeforsikring, hvori baade Sygekasse-, Invalide- og Aldersrentelovgivningen kan indpasses.«

I Overensstemmelse med disse Udtalelser af Ministeren gaar det forelagte Lovforslag ud paa at knytte Aldersrenten til Sygeforsikringen, saaledes at fremtidig saavel Retten til Aldersrente som Retten til Invaliderente betinges af, at paagældende er sygeforsikret, og saaledes at omvendt enhver i Henhold til Loven sygeforsikret — forudsat at han opfylder visse nærmere Vilkaar — faar tilsikret en Ret til Invalide- eller Aldersrente, det vil sige er forsikret mod Invaliditet som Følge af Svaghed og Alder.

Lovforslaget, hvis væsentligste Indhold nu skal gengives, indledes med en § 1, der giver den almindelige Ramme for Forsikringens Omfang, idet den bestemmer: Enhver, der opfylder de i denne Lovs Afsnit I fastsatte Betingelser, er

berettiget til at blive *sygeforsikret* enten i en for ubemidlede anerkendt Sygekasse eller i en statskontrolleret Sygeforening (Fortsættelsessygekasse). Enhver saaledes sygeforsikret er — med den Begrænsning, der følger af senere Bestemmelser — samtidig forsikret mod Invaliditet og berettiget til Aldersrente, for saa vidt han har Indfødsret og er bosat her i Riget eller forhyret med dansk Skib. For Personer under 65 Aar giver denne Forsikring Ret til en *Invalidereente*, for saa vidt den forsikredes Erhvervsevne ifølge Kendelse af Invalidforsikringsretten er nedsat til $\frac{1}{3}$. Til Personer over 65 Aar ydes Rente uden Undersøgelse af, hvor meget Erhvervs- evnen er nedsat; denne Rente benævnes *Aldersrente*. For Adgangen til at erholde Invalidereente erlægges forsikrede i Alderen mellem 18 og 60 Aar en særlig Præmie i Forbindelse med Sygeforsikringskontingentet. — Retten til Invalid- og Aldersrente er i øvrigt undergivet Reglerne i Afsnit II.

Lige med en indfødt anses med Hensyn til Adgangen til Invalid- og Aldersrente en frasepareret eller fraskilt Hustru eller Enke, der ikke selv har Indfødsret, men som er eller senest har været i Ægteskab med en Mand med dansk Indfødsret.

Lovforslagets øvrige Indhold er som her angivet delt i: Afsnit I *Sygeforsikring* i 2 Afdelinger, den ene omfattende Forsikring for ubemidlede, den anden Forsikring for bemidlede, og Afsnit II, omhandlende *Invalid- og Aldersrente*. I Afsnit III findes Bestemmelser om *mellemkommunal Refusion*, og endelig i Afsnit IV *Overgangs- og Slutningsbestemmelser*.

Afsnit I. A. *Forsikringen for ubemidlede* har i §§ 2 og 3 Regler, der i det væsentlige stemmer med den gældende Sygekasselov §§ 1 og 3, ligesom § 4 er i Overensstemmelse med Lovens §§ 4 og 5. — § 5, der omhandler, hvad en Sygekasses Vedtægt skal omhandle, svarer til Lovens § 29 med enkelte mindre Ændringer, hvoraf skal nævnes, at Sygekassens Størrelse, over 1 000 Medlemmer, ikke dens Beliggenhed er afgørende for, om den skal have en autoriseret Revisor. — I § 6, der giver Reglerne om *Ret til Optagelse og Forbliven* som Medlem, er foretaget nogle Forandringer i den gældende Ordning, hvoraf den væsentligste er den, at den Begrænsning, der blev indført ved Sygekasseloven af 1927 ved Tilføjelse

af følgende Ord: »De Indtægts- og Formuegrænser, som fastsættes i fremtidige Bekendtgørelser, skal være ens for alle de i 1. Stykke nævnte Kategorier af Personer. — Hvor Talen er om Personer, hvis Indtægtsforhold er usikre, vil de i Bekendtgørelsen fastsatte Indtægtsgrænser kunne forhøjes med indtil 20 pCt. »nu er strøget, hvilket medfører, at ubemidlede Personer af Arbejderklassen under alle Omstændigheder maa være adgangsberettigede til Sygekasserne. Regelen lyder nu ligesom før 1927 paa, at »som nydende Medlemmer af en Sygekasse kan kun optages ubemidlede Personer af Arbejderklassen og de med dem i økonomisk Henseende ligestillede Mænd eller Kvinder, saasom mindre Jordbrugere, Haandværkere og andre næringsdrivende, Tjenestemænd o. lign.«

Hvad *Aldersbetingelserne* angaar, bestemmes det, ligesom efter den gældende Lov, at Sygekasser og Sygeforeninger skal give Adgang for Personer mellem 14 og 40 Aar. Derimod er slettet de nugældende Bestemmelser, hvorefter en Sygekasse kan fastsætte en højere Aldersgrænse end 40 Aar og en Sygeforening kan give Personer paa indtil 50 Aar Adgang til Optagelse, hvilket er sket af Hensyn til Invalide- og Aldersrentens Tilknytning til Sygeforsikringen.

Det nye Systems Indførelse gør det imidlertid nødvendigt — ligesom det skete i 1921 ved Invalideforsikringens Indførelse — i en Overgangsperiode at *aabne Sygeforsikringen for Tilgang af Personer, der har overskredet 40 Aars Aldersgrænsen*, idet man i modsat Fald i en lang Aarrække maa operere med en Undtagelsesbestemmelse om Aldersrente til disse. I § 74 foreslaas det derfor i et Aar fra Lovens Ikrafttrædelsesdato at aabne Sygekasserne og Sygeforeningerne for Personer indtil 60 Aars Alderen

§§ 7—12 svarer i det væsentlige til de samme Paragraffer i den gældende Lov, hvorimod der i § 13, *Statstilskuddet*, foreslaas den Ændring i Loven af 1927 § 13, at den i 1927 indførte Begrænsning, hvorefter Tilskuddet til Sygekasseudgifter til Lægehjælp ikke maa overstige 2,4 Mill. Kr. aarlig, er udeladt. Naar denne Begrænsning slettes, vil det have til Følge, at Hovedregelen, hvorefter Staten godtgør Sygekasserne $\frac{1}{4}$ af Udgifterne, kommer til at virke fuldt ud; dette vil for Tiden betyde en Forøgelse af Tilskuddet med

ca. 1,3 Mill. Kr. Foruden denne Forøgelse af Statens Tilskud foreslaas det, at der ved Beregningen af det Tilskud, som Stat og Kommuner yder til Dækning af Kassernes Merudgifter til kronisk syge, skal tages Hensyn til Medicinudgiften (som før Ændringen i 1927), idet Kasserne ellers ikke faar fuld Dækning for nævnte Merudgift, saaledes som det var Tanken, da Ordningen med Hensyn til de kronisk syge blev indført i 1921. Endvidere gives der Godtgørelse for den Merudgift, der paaføres Sygekasserne ved den ovenfor omtalte Overgangsbestemmelse, hvorefter de i et Aar skal aabne for Tilgang af Personer i Alderen mellem 40 og 60 Aar. — Derhos paalægges det yderligere Staten fuldt ud at refundere Sygekasserne Udgiften til Insulin og Leverpræparater, idet efter § 18 Sygekasserne skal yde $\frac{3}{4}$ af Betalingen for Insulin til Sukkersygepatienter og Leverpræparater til Patienter med farlig Blodsygdom.

Lovforslagets § 14 svarer med enkelte mindre Ændringer til Sygekasselovens § 17, og § 15 til Lovens § 13, Stykke 5, dog med nogen Forandring. Ifølge Sygekasselovens § 13, Stykke 5, er Kommunerne berettiget til uden Samtykke fra højere Myndighed at yde ubemidlede Medlemmer Hjælp til Betaling af Medlemsbidraget, dog ikke udover $\frac{3}{4}$ heraf. Af Hensyn til, at det, navnlig naar Aldersrenten knyttes til Sygeforsikringen, er af største Vigtighed, at Medlemmerne ikke glider ud af Forsikringen, blot fordi de i Perioder paa Grund af særlig Trang er ude af Stand til at udrede de dem paa lagte Ydelser, er denne Bestemmelse ændret saaledes, at den omfatter ogsaa Invalidepræmien, og saaledes at det bliver en Pligt for Kommunen at yde denne Hjælp, naar der foreligger Trang, foranlediget af de i Paragraffen nærmere angivne Aarsager. Dernæst er Begrænsningen $\frac{3}{4}$ slettet, idet man mener, at det bør overlades til Kommunalbestyrelsen i det enkelte Tilfælde at skønne over, hvor megen Hjælp der bør ydes, og at der bør være Mulighed for under ganske særlig vanskelige Forhold midlertidig at gaa op til fuld Hjælp.

I § 16, der svarer til Lovens § 14, er ligeledes enkelte Ændringer, hvoraf kun skal nævnes, at Bestemmelsen om Nedsættelse i Sygekassens Betaling for et Medlem, der er indlagt paa et offentligt Sygehus, er udvidet til ogsaa at gælde ved ambulante Behandling paa et Sygehus.

§ 18, Sygekassernes Ydelser, svarer til Lovens § 19, Stykke 1, dog med Ændringer. Det fastslaas, at der i alle Sygekasser skal være Adgang til at sikre sig en Pengehjælp af mindst 40 Ø. og højst 6 Kr., medens det efter den gældende Lov er muligt, at Kasserne kan have forskelligt Maksimum. — Som foran nævnt paalægges det Kasserne at udrede $\frac{3}{4}$ af Betalingen for Insulin og Leverpræparater. — En anden ny Bestemmelse gaar ud paa, at den i Loven foreskrevne Ventetid — at Hjælp fra Sygekassen først ydes 6 Uger efter Optagelsen — ikke gælder for et Sygekassemedlems Barn, naar det indmeldes før det fyldte 15. Aar. — § 19, der handler om Barselhjælp fra Sygekassen, svarer til Lovens § 23, men Perioden for Ydelse af denne Hjælp er forlænget fra 10 til 14 Dage, hvorhos det fastslaas, at paagældende ved tilstødende Sygdom ogsaa indenfor de nævnte Dage har Krav paa sædvanlig Hjælp af Kassen. — § 20, Lovens § 24, foretager bl. a. den Ændring, at medens den, der har opbrugt Hjælpen, tidligere henvistes til enten at være bidragydende Medlem (med hvilende Medlemsret) eller udtræde af Kassen, siger Forslaget blot, at »den paagældende overgaar til at være bidragydende Medlem (med hvilende Medlemsret)«. Hvis han vil udtræde, maa han melde sig ud. — § 21, Lovens § 25, ændrer den gældende Regel, hvorefter Medlemmer, der under Sygdom oppebærer fuld eller delvis Indtægt, ikke har Ret til Pengehjælp, derhen, at dette ikke finder Anvendelse, hvis Medlemmets Indtægt kun bestaar i Invalide- eller Aldersrente. — § 22 svarer til Lovens § 22 med en Del mindre betydende Ændringer. — § 23 er som Lovens § 33, dog med den Forandring, at kun de Sygekasser, som inden den eventuelle nye Lovs Ikrafttræden har givet Adgang til Sikring af særlig Hjælp (Begravelseshjælp, Alderdomshjælp eller andet), kan vedblive dermed. — Lovforslagets § 25, om Voldgiftsraadet, er som Lovens § 28, med nogle Ændringer, hvoraf skal nævnes, at Udgifterne ved Raadet foreslaas lagt over paa de 2 i Paragraffen nævnte Hovedorganisationer i Stedet for som nu paa Statskassen. — §§ 26—28, om Regnskab og Revision, stemmer i det væsentlige med Lovens §§ 30—32. — § 29, Direktoratet for Sygekassevæsenet, er som Lovens § 26. Der er tilføjet, at Direktørens Afgørelser kan indankes for Ministeren, hvis Afgørelser er endelige, hvilken almindelige

Regel træder i Stedet for den tilsvarende, der i Loven findes paa en Række Steder. Ligeledes er tilføjet, at Direktøren til Brug ved Behandling af Sagerne kan indhente Oplysninger efter samme Regler, som gælder for Invalidforsikringsretten. — § 30, Sygekassenævnet, er som § 27 i Loven.

I Afsnit I. B. omhandles *Forsikringen for bemidlede*, og de første 4 Paragraffer, 31—34, om Sygeforeninger, afløser Lovens § 34 om statskontrollerede Fortsættelseskasser og har væsentlig samme Indhold som denne, saaledes som den affattedes ved Lov af 27. Marts 1929, se Aarbog 1928—29, Side 128, hvor § 34 er gengivet. Fremtidig benævnes disse Kasser »statskontrolleret Sygeforening (Fortsættelsessygekasse)«. Den i Lovens § 34 indeholdte Bestemmelse, hvorved der blev aabnet Adgang for Sygeforeninger, der ikke opfyldte de i øvrigt i Paragraffen fastsatte Betingelser, for at blive anerkendt som Fortsættelseskasse, for saa vidt de var oprettet inden 1. Oktober 1928, er udeladt, da der ikke i Henhold til den er godkendt nogen Sygeforening.

I Lovforslagets § 31 fastsættes, at i en saadan Sygeforenings Bestyrelse indtræder 1 Repræsentant for den Sammenlutning af Sygekasser, i Forbindelse med hvilken Foreningen virker, hvilket er indsat for at sikre, at Sygekasser og Sygeforeninger ledes efter ensartede Principper.

I § 32 indeholdes Regelerne om, hvem der kan optages i Sygeforeningerne, væsentlig som tidligere. Dog er Lovens Bestemmelse om, at Foreningen kan give Adgang til Optagelse af Personer indtil 50 Aars Alderen, slettet i Overensstemmelse med, hvad der som foran bemærket gælder for Sygekasser efter Lovforslaget. — Som en ny Bestemmelse er optaget:

»I en Sygeforening skal der være Adgang til Optagelse af bidragydende Medlemmer paa Betingelser, der svarer til dem, der ifølge § 8, Stykke 2, gælder for de anerkendte Sygekasser, og der skal være Adgang til, at et Medlem, der har opbrugt den ham tilkommende Sygehjælp, kan blive staaende i Foreningen som bidragydende Medlem (med hvilende Medlemsret), jfr. § 20.« — §§ 33 og 34 stemmer med Lovens § 34.

Lovforslagets § 35, der omhandler Afdelinger for bemidlede i anerkendte Sygekasser, svarer i det væsentlige til Lovens Bestemmelser i § 6, Stykke 5, og § 19, Stykke 2.

I Afsnit II omhandles *Invalide- og Aldersrente*, og i § 36 udtrykkes straks Invalide- og Aldersrentens Tilknytning til Sygeforsikringen, idet 1. og 2. Stykke i Lovforslagets § 36, der omhandler »Optagelse i Forsikringen«, lyder saaledes:

»Enhver Person, der optages i en anerkendt Sygekasse som nydende Medlem eller som bidragydende Medlem i Henshold til § 8, Stykke 2, uden Vedtegning om Tilstedeværelse af en hyppig tilbagevendende eller uhelbredelig Sygdom eller betydeligere Legemssvaghed, indtræder samtidig med Optagelsen uden Ansøgning i Invalideforsikringen og er dermed forsikret mod Invaliditet og berettiget til Aldersrente, jfr. dog § 1, Stykke 2,

Personer, der optages med Vedtegning som i Stykke 1 nævnt, opnaar ligeledes uden videre Adgang til Aldersrente, hvorimod deres Adgang til at blive forsikret mod Invaliditet er afhængig af nærmere af Socialministeren fastsatte Regler. I disse Regler vil det være at bestemme, at Personer, lidende af visse lettere Arter af de i Stykke 1 omhandlede Sygdomme eller Legemssvagheder, uden forudgaaende Ansøgning er forsikret mod Invaliditet, medens Personer, der lider af sværere Sygdomme eller Legemssvagheder, samtidig med Indgivelse af Begæring om Optagelse i Sygekassen skal ansøge herom.«

Det første Stykke svarer til Invalideforsikringslovens § 1, Stykke 2, men med Tilføjelse af, at ogsaa bidragydende Medlemmer falder ind under Bestemmelsen, jfr. § 8, Stykke 2.

Stykke 2 svarer til Invalideforsikringslovens § 1, Stykke 3, men omredigeret saaledes, at det deraf fremgaar, at de omhandlede Sygdomme og Legemssvagheder kun berører vedkommendes Adgang til Forsikring mod Invaliditet, men ikke Adgangen til Aldersrente. Endvidere er udeladt Regelen i de 2 sidste Linier (der blev tilføjet ved Revisionen i 1927) om, at aandssvage kun kan optages paa Vilkaar, at de ikke kan faa Invaliderende paa Grund af Aandssvaghed. Ved denne Ændring tilsigtes det paa dette Punkt at bringe Loven i Overensstemmelse med de Principper, som var gældende i Invalideforsikringsloven af 6. Maj 1921, saaledes som denne blev ændret ved Lov Nr. 93 af 29. Marts 1924, og det udvikles i Bemærkningerne til Lovforslaget, hvorfor der ikke ses nogen Grund til at opretholde den i 1927 indsatte Særregel

for aandssvage. — De øvrige Bestemmelser i § 36 svarer til den gældende Lov.

I Lovforslagets § 37 fastsættes, at enhver Person, der er nydende Medlem af en statskontrolleret Sygeforening, er samtidig forsikret mod Invaliditet og berettiget til Aldersrente, jfr. dog § 1, Stykke 2. Det samme gælder de i § 32, Stykke 3, omhandlede bidragydende Medlemmer. Nærmere Vejledning med Hensyn til den heromhandlede Forsikring udstedes af Socialministeren.

I § 38 omhandles *Betingelserne for at opnaa Invaliderende eller Aldersrente*. I første Stykke, som fastsætter Omfanget af den Nedsættelse af Erhvervsevnen, som betinger Invaliderende, nemlig Evnen til at erhverve $\frac{1}{3}$ af det, som legemlig og aandelig sunde Personer med lignende Uddannelse og i samme Egn plejer at fortjene ved Arbejde, er udeladt de i 1927 indsatte Ord »i tilsvarende Aldersklasse«, der i Bemærkningerne betegnes som værende i direkte Strid med Invalidforsikringens Princip og vanskeliggørende at tildele Invaliderende til Personer op imod det 65. Aar, hvor Aldersrenten begynder. — I andet Stykke opregnes Betingelserne i øvrigt for at opnaa Invalid- eller Aldersrente, til Dels svarende til de i Aldersrentelovens § 2 fastsatte, dog med en Del Ændringer, hvorfor § 38, 2. og 3. Stykke, her indrykkes.

- 1) Den forsikredes økonomiske Stilling maa ikke i Løbet af de sidste 10 Aar være forringet ved Handlinger, ved hvilke han — i Tilfælde af Ægteskab ej heller Ægtefællen med den andens Vidende og Villie — til Fordel for Børn eller andre har betaget sig selv Midlerne til sit Underhold, saaledes at han derved er bragt til at opfylde de i § 41 fastsatte økonomiske Betingelser. Ej heller maa hans økonomiske Stilling være forringet ved hans uordentlige eller ødsle Levned eller paa anden lignende Maade. Hvis Omstændighederne taler derfor, kan der dog ydes paagældende den Rente, som han vilde have kunnet opnaa, hvis han ikke havde forringet sine Kaar paa nævnte Maade. — Ved Anvendelsen af heromhandlede Regler bortses fra, hvad paagældende har forbrugt til sine Børns Opdragelse og Undervisning. Invalidrenten kan ikke nedsættes under $\frac{1}{3}$ af Grundbeløbet.

- 2) Den forsikrede maa ikke i Løbet af de sidste 10 Aar være idømt Strafarbejde i over 2 Aar, eller i de sidste 5 Aar lavere Straf, for en i den offentlige Mening vanærende Handling; en saadan Handling tages dog ikke i Betragtning, hvis Æresoprejsning er opnaaet eller indtraadt.
- 3) Den forsikrede maa ikke i Løbet af de sidste 5 Aar vitterlig have ført et Levned, der i det almindelige Omdømme vækker Forargelse (Erhverv ved Utugt, Alfonseri eller Rufferi, bevislig Drikfældighed, professionelt Betleri, Mishandling eller grov Vanrøgt af sin Familie ell. lign.).
- 4) Vedkommende maa ikke med Forsæt have fremkaldt eller i væsentlig Grad have forøget Invaliditeten eller have paadraget sig denne ved længere Tids Misbrug af Alkohol eller narkotiske Midler.
- 5) Den forsikrede maa umiddelbart forinden have været Medlem af Forsikringen i mindst 2 Aar.

Saafernt en Person, der i øvrigt opfylder Betingelserne for at opnaa Invalide- eller Aldersrente, er bidragydende Medlem af en Sygekasse eller Sygeforening, er Retten til at oppebære Renten betinget af, at han søger Optagelse som nydende Medlem og forbliver staaende som saadan, saa længe han opfylder Betingelserne derfor.

I §§ 39—41 omhandles *Invaliderentens og Aldersrentens Størrelse*, paa hvilket Omraade Lovforslaget afviger væsentligt fra de gældende Bestemmelser. Medens nu Invaliderenten er ens over hele Landet, men Aldersrenten varierende, indføres der ved Lovforslaget ogsaa en Graduering af Invaliderenten, saa at begge Renters Grundbeløb fastsættes efter samme Skala. Dernæst foreslaas det, at der sker Fradrag i Invaliderenten — ligesom nu ved Aldersrenten —, naar den paagældende har Indtægter udover en vis Størrelse. Der indføres for de 80-aarige Aldersrentenydere et Alderstillæg og for Invalide- og Aldersrentenydere med Forsørgelsespligt et Børnetillæg, hvorhos der endelig i visse Tilfælde kan være Tale om et personligt Tillæg. Lovforslagets § 39, Stykke 1, fastsætter følgende:

Den tilsikrede Invaliderente og Aldersrente udredes med følgende Grundbeløb, jfr. dog § 41:

	I København, Frederiksberg og Gentofte Kommuner	I Købstæder, Marstal samt i Flækker og bymæssige Bebyggelser paa Landet med over 1 500 Indbyggere	I det øvrige Land
	Aarlig Kr.	Aarlig Kr.	Aarlig Kr.
Til Ægtepar, naar begge opfylder Betingelserne for at opnaa Rente.....	1 062	912	756
Aldersrenten forhøjes ved Opsættelse med Begærings Indgivelse til den ældste Ægtefælles fyldte			
66. Aar til.....	1 116	960	792
67. — -	1 170	1 002	834
68. — og derefter	1 224	1 050	870
Til enlige Mænd samt Ægtepar, naar kun Manden opfylder Betingelserne.....	708	606	504
Aldersrenten forhøjes ved Opsættelse til det fyldte			
66. Aar til.....	744	636	528
67. — -	780	666	552
68. — og derefter,	816	696	582
Til enlige Kvinder samt Ægtepar, naar kun Hustruen opfylder Betingelserne.....	660	564	468
Aldersrenten forhøjes ved Opsættelse til det fyldte			
66. Aar til.....	696	594	492
67. — -	726	618	516
68. — og derefter.....	762	648	540

Efter Stykke 2 kan en Kommune, der hører til en af de to sidstnævnte Grupper, af Kommunalbestyrelsen med Socialministerens Samtykke henføres til en Gruppe med højere Grundbeløb, saafremt en tilgrænsende Kommune henhører derunder og Levevilkaarene maa anses for at være lige saa dyre i førstnævnte Kommune som i Nabokommunen. For saa vidt en Kommune har en bymæssig Bebyggelse med over 1 500 Indbyggere, kan Kommunalbestyrelsen ligeledes, naar den skønner, at Levevilkaarene er lige saa dyre i den øvrige Del af Kommunen, med Ministerens Samtykke bestemme, at denne Del skal henføres til samme Gruppe som den bymæssige Bebyggelse.

De øvrige Bestemmelser i § 39 stemmer i det væsentlige med Aldersrenteloven. Dog er der tilføjet en Regel, som fandtes i Loven af 1922, men blev ophævet i 1927, hvorefter en Kommunalbestyrelse, naar en Aldersrentenyder afgaar ved Døden, er berettiget til, hvor særlige Omstændigheder taler derfor, for et Aar ad Gangen at forhøje den efterlevende Ægtefælles Aldersrente med et Beløb paa indtil Halvdelen af det nedenfor omhandlede i § 40, Stykke 1, nævnte Tillæg.

I Lovforslagets § 40 gives Bestemmelser om forskellige Tillæg. I 1. Stykke omhandles det i 1927 indførte Tillæg for svære Former af Invaliditet, men Regelen herom ændres. Den lyder i Lovforslaget saaledes:

Medfører Invaliditet en Tilstand af Hjælpeløshed, der nødvendiggør, at Invaliden stadig maa have Bistand af andre, og yderligere afskærer ham fra at paatage sig erhvervsmæssigt Arbejde af praktisk Betydning, ydes der ham som Tillæg til Invaliderenten et aarligt Beløb paa henholdsvis 180 Kr., 168 Kr. og 156 Kr., efter som Kommunen henhører til den første, anden eller tredie af de i § 39, Stykke 1, anførte Grupper. Naar en Invaliderentyder overgaar til at oppebære Aldersrente, beholder han det nævnte Tillæg.

Efter 2. Stykke ydes samme Tillæg en Aldersrentenyder fra det 80. Aar, hvilket ikke nu kendes, og i 3. Stykke bestemmes, at hvis to samlevende Ægtefæller hver især opfylder Betingelserne for at oppebære Tillæget, nedsættes det med $\frac{1}{4}$ for hver.

Ved 4. Stykke indføres et Børnetillæg, hvorom fastsættes: Har en Invalide- eller Aldersrentenyder fuld Forsørgelses-

pligt overfor Børn under 15 Aar, ydes som Tillæg for det første Barn under 15 Aar et Beløb af henholdsvis 144 Kr., 120 Kr. og 96 Kr., efter som Kommunen henhører til den første, anden eller tredie af de i § 39, Stykke 1, anførte Grupper; for hvert følgende Barn under 15 Aar ydes henholdsvis 72 Kr., 60 Kr. og 48 Kr., idet der dog højst kan ydes henholdsvis 360 Kr., 300 Kr. og 240 Kr. i alt. — Har flere Rentenydere Forsørgelsespligt overfor samme Barn, tilkommer Tillæget kun den, der helt eller overvejende underholder Barnet. — Enhver Forandring i Antallet af en Rentenyders Børn under 15 Aar faar Virkning fra den 1. i den følgende Maaned. Og endelig foreskriver 5. Stykke, ogsaa som noget nyt:

Skønner Kommunalbestyrelsen, at en Invalide- eller Aldersrentenyders Forhold er ganske særlig vanskelige, kan den tilstaa den paagældende et personligt Tillæg. Det samlede Beløb, Kommunalbestyrelsen anvender til saadanne Tillæg, maa dog for hvert Aar ikke overstige 5 pCt. af Grundbeløbene af de Invalide- og Aldersrenter, som i det foregaaende Regnskabsaar er udredet i Kommunen. Har Antallet af Rentenydere i en Kommune i det foregaaende Regnskabsaar været mindre end 10, kan Kommunalbestyrelsen, hvor Forholdene gør det paakrævet, dog med Overøvrighedens Samtykke anvende mere end 5 pCt.

§ 41 omhandler *Fradragsreglerne* for Invalide- og Aldersrentens Vedkommende, og her ændrer Lovforslaget de i 1927 fastsatte Regler, der betød en væsentlig Skærpelse mod det tidligere gældende. Da Regeringen har ønsket at forhøje Aldersrenten, har den ikke anset det for muligt at gøre Fradragene fuldt saa lempelige som efter Loven af 1922, men foreslaar dog en meget følelig Forbedring i Forhold til de gældende Regler. Der foreslaas i § 41 følgende:

Retten til at oppebære Invalide- eller Aldersrente med dennes Grundbeløb efter § 39 er betinget af, at vedkommendes aarlige Indtægt, beregnet efter Reglerne i Stykke 3, ikke repræsenterer en Værdi, der overstiger 40 pCt. af Grundbeløbet.

Saaframt Indtægten er større, bliver 60 pCt. af det overskydende Indtægtsbeløb at fradrage i Renten og eventuelle Tillæg efter § 40, Stykkerne 1—4. Renten med Tillæg kan dog for Invalidere rentenydere ikke nedsættes under $\frac{1}{3}$ af

Grundbeløbet. Bliver Aldersrenten som Følge af Fradraget mindre end $\frac{1}{12}$ af Grundbeløbet, bortfalder den.

I Stykke 3 gives saa Regler om den Indtægt, som kommer i Betragtning, til Dels svarende til de gældende Regler, men med nye Forslag, særlig Nr. 3 og 4. Der bestemmes følgende:

Den Indtægt, som kommer i Betragtning i Henhold til foranstaaende, beregnes efter følgende Regler:

- 1) Enhver Indtægt, som paagældende har oppebaaret i det foregaaende Kalenderaar, medregnes, hvad enten Indtægten hidrører fra personligt Arbejde, jfr. dog Punkt 4, vedvarende privat eller offentlig Understøttelse (Invalid- og Aldersrente undtaget), Pension eller Besiddelse af Formue eller Ejendom. For saa vidt paagældende pludselig har mistet Muligheden for at opnaa den hidtidige Arbejdsfortjeneste, skal den første Renteberegning foretages uden Hensyn til den Indtægt, som skyldes personligt Arbejde i det foregaaende Kalenderaar, men under Hensyntagen til den mindre Arbejdsfortjeneste, som han efter den indtraadte Forandring skønnes i Stand til at opnaa paa Egnen.
- 2) Ved Beregning af Aldersrente til en Person, der ejer fast Ejendom eller anden Formue, lægges der til hans aarlige Indtægt 4 pCt. af den samlede Formues Beløb.
- 3) Der vil i alle Tilfælde være at se bort fra et Indtægtsbeløb af indtil 200 Kr., hvis dette er erhvervet som Livrente gennem en af Rentenyderen selv eller andre for ham tegnet frivillig Forsikring eller er Rente af en paa samme Maade erhvervet Kapital, dog saaledes at Kapitalen skal beregnes mindst at burde give en Rente af $4\frac{1}{2}$ pCt. p. a. Er Forsikringen tegnet af Rentenyderen selv, kommer denne Bestemmelse kun til Anvendelse, for saa vidt Forsikringen er tegnet, inden han er fyldt 60 Aar.
- 4) For Invalididentnydere vil der i alle Tilfælde være at se bort fra Indtægt ved personligt Arbejde, for saa vidt angaar et Beløb af indtil 60 pCt. af Rentens Grundbeløb.

- 5) Dersom kun den ene af to samlevende Ægtefæller er berettiget til at oppebære Rente, skal kun Halvdelen af Ægtefællernes samlede Indkomst komme i Betragtning ved Fradrag i Renten i Henhold til denne Paragraf, ligesom det under Nr. 2 omhandlede Tillæg kun skal beregnes af Halvdelen af Ægtefællernes samlede Formue, dog saaledes, at der ikke kan tilstaaes paagældende større Rente end den, et saadant Ægtepar vilde have kunnet oppebære, dersom begge Ægtefæller havde været berettiget dertil.
- 6) Det Indtægtsbeløb, som i Henhold til nærværende Paragraf skal lægges til Grund ved Beregningen af Rentens Størrelse, afrundes til Delelighed med 10 Kr., saaledes at et Beløb paa 5 Kr. og opefter forhøjes til 10 Kr., medens Beløb under 5 Kr. fradrages.

Oppebærer paagældende Pension fra Staten eller fra en Kommune i Henhold til en af Indenrigsministeren godkendt Pensionsvedtægt, bliver der i Renten, saaledes som denne maa beregnes efter foranstaaende Regler, yderligere at fradrage 20 pCt. af det Beløb, hvormed Pensionen overstiger det ifølge Stykke 1 fradragsfri Beløb.

Tilsvarende yderligere Fradrag vil være at foretage i en Invaliderende, saafremt paagældende i Henhold til Ulykkesforsikringsloven eller anden Lov, dansk eller fremmed, i Anledning af Invaliditeten har faaet tilkendt (tillagt) Erstatning for en Nedsættelse af Erhvervsevnen af over 20 pCt. Der fradrages i saa Fald 20 pCt. af det Beløb, hvormed den Livrente, der i Statsanstalten for Livsforsikring er eller kunde være indkøbt for Erstatningen paa det Tidspunkt, da den blev udredet, overstiger det ifølge Stykke 1 fradragsfri Beløb. — Saafremt en tilstaaet Erstatning maatte være forbrugt helt eller delvis før denne Lovs Ikrafttræden, kan Kommunalbestyrelsen efter Omstændighederne undlade at bringe foranstaaende Regel om yderligere Fradrag til Anvendelse. — Hvis en Invaliderentyder trods Opfordring fra Kommunalbestyrelsen ikke selv gør et ham i Anledning af Invaliditeten tilkommende Erstatningskrav gældende, er Kommunalbestyrelsen berettiget til paa Rentenyderens Vegne at gøre Kravet gældende mod den erstatnings-

pligtige og derefter lade den Erstatning, som maatte blive ydet, komme til Fradrag i Renten efter foranstaaende Regler.

I §§ 42—44 omhandles *Invalideforsikringsfonden*, og det bestemmes i Stykke 1, at dens Midler tilvejebringes ved Invalidepræmier fra de forsikrede og Bidrag fra samtlige efter Ulykkesforsikringslovgivningen forsikringspligtige Arbejdsgivere. (Statens og Kommunernes Bidrag indgaar altsaa ikke i Fonden). Præmiernes og Arbejdsgiverbidragenes Beløb, der ændredes i 1927, foreslaas nu atter ført tilbage til de ifølge Loven af 1921 gældende.

Lovforslaget bestemmer følgende:

Invalidepræmien fra de forsikrede erlægges i Alderen mellem 18 Aar og 60 Aar og fastsættes saaledes:

Personer, der er indtraadt i Forsikringen inden det fyldte 25. Aar, betaler 5 Kr. 40 Ø.

Personer, der er indtraadt efter det fyldte 25. Aar, men inden det fyldte 33. Aar 7 — 80 —

Personer, der er indtraadt efter det fyldte 33. Aar, men inden det fyldte 40. Aar 10 — 20 —

Personer, der er indtraadt efter det fyldte 40. Aar, betaler en af Direktøren for Sygekassevæsenet fastsat Præmie, der beregnes paa et af Socialministeren godkendt Grundlag.

Personer, der først ved denne Lov har faaet Adgang til at indtræde i Forsikringen, og som inden den 1. April 1932 benytter sig af denne Adgang, betaler uden Hensyn til Alder 5 — 40 —

Personer, der ifølge § 36 ikke er forsikret mod Invaliditet, erlægger ingen Præmie.

Saaframt en invalideforsikret Person udtræder og senere genindtræder i Forsikringen, skal den ham paahvilende Præmie derefter beregnes efter hans Alder paa Genindtrædelsens Tidspunkt.

For saa vidt der anerkendes en Sygekasse for et Omraade, for hvilket der ikke den 1. Oktober 1921 bestod nogen anerkendt Sygekasse, kan Socialministeren bestemme, at samtlige Personer, der ved Anerkendelsen indtræder i Forsikringen,

betaler laveste Præmie uden Hensyn til Alder paa Indtrædelsestidspunktet.

De efter Ulykkesforsikringslovgivningen forsikringspligtige Arbejdsgiveres Bidrag fastsættes til 5 Kr. 40 Ø. for hver hos dem beskæftiget Helaarsarbejder.

Lovforslagets § 43 om Præmiernes Opkrævning m. v. svarer til Invalidforsikringslovens §§ 6 og 28, ligesom § 44 om Fondens Bestyrelse svarer til denne Lovs §§ 7 og 16. Ligeledes stemmer § 45 om Invalidforsikringsretten, som Invalidforsikringsraadet nu foreslaas benævnt, med Lovens § 12, og § 46, Begæring om Invalid- og Aldersrente, med henholdsvis Invalidforsikringslovens § 14 og Aldersrentelovens § 3.

I §§ 47—51 findes Reglerne om Renternes Fastsættelse. Medens det, ligesom hidtil, tilkommer Invalidforsikringsretten at afgøre, om Invaliditet paa Grund af Svaghed foreligger, og Sygekassedirektøren at afgøre, om de formelle Betingelser for at oppebære Invalidrente er til Stede, paa hviler det Kommunalbestyrelsen at beregne Rentens Størrelse, derunder navnlig at træffe Afgørelse med Hensyn til Fradragsreglernes Indflydelse paa denne. For Aldersrentens Vedkommende tilkommer Afgørelsen, ligesom hidtil, alene Kommunalbestyrelsen, og begge Slags Renter udbetales af denne.

I § 47 er tilføjet en ny Bestemmelse om, at Kommunalbestyrelsen ved Oversendelse af Begæringen om Invalidrente til Sygekassedirektøren skal ledsage den med Erklæring om den forsikredes Erhvervsevne og hans økonomiske Forhold, derunder hans Skatteforhold. I § 48, der svarer til Invalidforsikringslovens § 16, og hvorefter det paa hviler Retten at afgøre ikke alene, om Invaliditet foreligger, men ogsaa, om den forsikrede opfylder Betingelserne for at faa det for svære Former af Invaliditet i § 40, Stykke 1, fastsatte Tillæg, er foretaget den væsentlige Forandring i det nugældende, at man har opgivet Sondringen mellem forbigaaende og vedvarende Invaliditet, hvilken Sondring Raadet nu skal foretage ved sin Kendelse. Vedvarende Invaliditet medfører Renteudbetaling fra Invaliditetens Indtræden, medens forbigaaende Invaliditet først medfører Udbetaling fra det Tidspunkt, da Retten til Dagpenge fra Sygekassen og den til-

svarende Hjælp i Henhold til Fattiglovens § 63 er ophørt. Ulemperne ved den gældende Ordning udvikles nærmere i Bemærkningerne til Lovforslaget. — §§ 49, om Invalide-rettens Indhentning af Oplysninger ved Sagernes Afgørelse, 50, om Sagernes Ekspedition, og 51, der indeholder Regler om Kommunalbestyrelsernes Afgørelse af Begæringer om Aldersrente, svarer til de nugældende Regler.

§§ 52—54 handler om Renternes Udbetaling, der, som foran bemærket, efter Lovforslaget er henlagt til Kommunerne, medens Invaliderenten nu udbetales af Sygekasserne. Reglerne om Udbetalingens nærmere Ordning i §§ 52 og 53 svarer til Aldersrentelovens og Invalideforsikringslovens §§ 17 og 25, ligesom § 54, om Optagelse paa Alderdomshjem i Stedet for Udbetaling af Rente, svarer til de gældende Regler. Til Lovfæstelse af, hvad der i enkelte Tilfælde er sket efter Tildelse af Ministeriet, fastsættes, at Kommunalbestyrelsen er berettiget til i ganske særlige Tilfælde i et kommunalt Alderdomshjem at optage Personer, der ifølge § 41, Stykke 2, er udelukket fra at nyde Aldersrente, paa de i Paragraffen nærmere angivne Vilkaar.

I §§ 55—57 findes Reglerne om Forandring eller Ophor af Renteudbetalingen, nærmest paa Grund af Forandring i Rentenyderens økonomiske eller personlige Forhold. Reglerne svarer væsentlig til Aldersrentelovens Bestemmelser, men er ændret under Hensyn til, at de nu angaar baade Aldersrente- og Invaliderrentenydere. Der er nye Bestemmelser for det Tilfælde, at en Rentenyder flytter til en anden Kommune. § 56, om Rentenydernes Pligt til at underrette Kommunalbestyrelsen om Forandring af hans Forhold og Kommunalbestyrelsens Pligt til hvert 5. Aar at gøre Indberetning til Invalideforsikringsretten om samtlige Rentenydere Forhold, svarer til gældende Ret. I Stedet for Invalideforsikringslovens § 27, der fastsætter, hvorledes der med Hensyn til Invaliderenteudbetalingen forholdes, naar Nyderen fylder 62 Aar, bestemmes nu i § 57:

»Naar en Invaliderrentenyder er fyldt 65 Aar, overgaar han til at nyde Aldersrente, for saa vidt han opfylder Betingelserne herfor. Det paahviler Kommunalbestyrelsen i rimelig Tid, førend han opnaar nævnte Alder, at træffe Afgørelse af, om han er berettiget til Aldersrente og med hvilket Beløb.

Reglerne i §§ 58 og 59 om *Renteforskud* svarer i det væsentlige til de gældende Regler.

I §§ 60—64 omhandles *Helbredelsesforanstaltninger*. §§ 60 og 61 om Rentenydernes Oplæring eller Kur stemmer med Invalideforsikringslovens §§ 20, 21 og 23, ligesom § 62 om anden Hjælp til Sygebehandling m. v. svarer til Lovens § 24, men saaledes, at Bestemmelserne ogsaa kan anvendes til Fordel for Aldersrentenydere. Derimod foreslaas der i §§ 63 og 64 nye Bestemmelser om Helbredelsesforanstaltninger overfor Børn, nemlig § 63 saalydende:

Invalideforsikringsretten er bemyndiget til overfor Børn under 15 Aar at iværksætte de i § 60 nævnte Foranstaltninger, saafremt der utvivlsomt er Fare for, at Invaliditet vil indtræde i en overskuelig Fremtid, hvis saadanne Foranstaltninger undlades, eller saafremt en allerede indtraadt Invaliditet utvivlsomt ved saadanne Foranstaltninger vil kunne bedres betydeligt. Modsætter vedkommende sig at lade Barnet underkaste de omhandlede Foranstaltninger, kan Retten henlede Værgeraadsinstitutionens Opmærksomhed paa Sagen.

§ 64. Det paahviler enhver Læge, for saa vidt Hospitaler angaar Overlægen, der under Udøvelsen af sit Kald hos Børn under 15 Aar iagttager Lidelser, der skønnes at have medført eller i en overskuelig Fremtid at ville medføre Invaliditet, at afgive Indberetning til Invalideforsikringsretten, saafremt Lægen skønner, at Iværksættelsen af Foranstaltninger som i § 60 nævnt vil kunne medføre betydelig Bedring eller afværge Invaliditets Indtræden. En lignende Pligt paahviler Skoler.

Reglerne om *Refusion*, §§ 65—69, adskiller sig væsentligt fra de gældende Regler, idet de nye Bestemmelser om Fordeling af Udgifterne er affattet i Overensstemmelse med det Forslag, som det foran omtalte raadgivende sociale Udvalg stillede. Lovforslagets § 65 lyder da saaledes:

Det paahviler Opholdskommunen endelig at afholde $\frac{1}{7}$ af Udgiften til Invalide- og Aldersrenter.

Af den øvrige Del af Udgiften til *Invaliderenter* udreder Invalideforsikringsfonden en saa stor Del, som den, under Hensyn til dens Udgifter i øvrigt, kan bære, medens Statskassen udreder Resten.

Af Udgiften til *Aldersrenter* fordeles $\frac{2}{7}$ paa samtlige

Kommuner i Landet efter Reglerne i Afsnit III om mellemkommunal Refusion, medens Statskassen udreder de resterende $\frac{4}{7}$.

Statens Tilskud til Invalide- og Aldersrenter bevilges paa Finansloven.

§ 66 svarer til Aldersrentelovens § 16 og angaar disse Udgifters Opførelse i Kommunernes Regnskab, Indsendelse af Afskrift af de paagældende Poster inden 1. September til Overøvrigheden, der atter inden 1. November sender

- a. til Direktoratet for Sygekassevæsenet en Fortegnelse over, hvad hver enkelt Kommune har anvendt til Invaliderenter,
- b. til Socialministeriet en Fortegnelse over, hvad hver enkelt Kommune har anvendt til Aldersrenter.

Københavns Magistrat indsender Afskrifter af de omhandlede Regnskabsposter til Socialministeriet.

Efter § 67 skal Direktøren inden 2 Maaneder efter Modtagelsen af Fortegnelserne over hver enkelt Kommunes Udgifter til Invaliderenter sørge for, at de $\frac{6}{7}$, som Invalidefonden og Statskassen skal udrede, anvises Kommunerne. Af Fondens Midler kan Direktøren anvise en Kommune som Forskud de til Sygekasserne i Kommunen indgaaede Invalidepræmier, eventuelt yderligere Forskud. Efter § 68 skal Socialministeriet efter tilsvarende Regler anvise Kommunerne de $\frac{4}{7}$ af Aldersrenteudgifterne, som Statskassen efter § 65 skal udrede, og ogsaa herpaa kan gives Forskud indtil $\frac{4}{5}$ af, hvad der skal refunderes. I § 69 indeholdes Ankebestemmelser, svarende til Aldersrentelovens §§ 8 og 18.

Ogsaa Reglerne om *mellemkommunal Refusion* er overensstemmende med, hvad det nævnte sociale Udvalg havde foreslaaet. De lyder saaledes:

§ 70. De Beløb, som i Henhold til § 13, Stykke 3, og § 65, Stykke 3, skal fordeles paa samtlige Landets Kommuner, fordeles med

- a) $\frac{1}{3}$ i Forhold til den enkelte Kommunes Indbyggertal ved sidste almindelige Folketælling,
- b) $\frac{1}{3}$ i Forhold til Kommunens i Henhold til § 71, Stykke 2 a, opgjorte samlede Indkomstbeløb,
- c) $\frac{1}{3}$ i Forhold til Kommunens samlede afgiftspligtige

Grundværdi med Tillæg af $\frac{3}{4}$ af det samlede Beløb, hvormed Vurderingssummen til Ejendomsskyld overstiger Grundværdien for samtlige Ejendomme i Kommunen, bortset fra Ejendomme, der i Medfør af Lov Nr. 83 af 31. Marts 1926 §§ 14 og 18 er fritaget for kommunal Grundskyld og Ejendomsskyld.

Saaftremt en Kommune ikke rettidig har indsendt de i § 71 nævnte Regnskaber og Oplysninger, bemyndiges Socialministeren til ved den følgende Beregning af de i § 72 omhandlede Beløb at anvende de for paagældende Kommune ved sidste Opgørelse foreliggende Udgiftsbeløb og Oplysninger, dog saaledes at det for Kommunen opgjorte Udgiftsbeløb nedsættes med 10 pCt., og at det i Henhold til Stykke 1 b opgjorte Indkomstbeløb forhøjes med 30 pCt.

§ 71. Den i § 70 omhandlede Fordeling foretages af Socialministeriet.

Til Brug ved denne Fordeling paahviler det hver Kommune samtidig med Indsendelsen af Afskriften af Regnskabsposten vedrørende Udgiften til Aldersrente at oplyse

a) med Hensyn til den personlige Beskatning i Kommunen i det løbende Skatteaar:

- 1) Summen af de Indkomstbeløb, der i Kommunen har været Grundlag for Ansættelse af personlig Skat til Opholdskommunen uden Forhøjelse eller Nedsættelse af nogen Art, med Tillæg af
- 2) Summen af de Indkomstbeløb, der — efter Fradrag af det i Lov Nr. 73 af 29. Marts 1924, § 10, Stykke 1, omhandlede Beløb af 5 000 Kr. — har ligget til Grund for Ligning af Erhvervsskat i Kommunen, men med Fradrag af
- 3) Summen af de Indkomstbeløb, jfr. Punkt 1, der — efter Fradrag af det i Lov Nr. 73 af 29. Marts 1924 § 10, Stykke 1, vedrørende personlig Skat til Kommunen omhandlede Beløb af 5 000 Kr. — har været erhvervsbeskattet i andre Kommuner.

b) den samlede til Kommunen afgiftspligtige Grundværdi i Henhold til Lov Nr. 83 af 31. Marts 1926 samt det samlede Beløb, hvormed Vurderingssummen til Ejendoms-

skyld overstiger Grundværdien for samtlige Ejendomme i Kommunen, bortset fra Ejendomme, der i Medfør af nævnte Lovs §§ 14 og 18 er fritaget for kommunal Grundskyld og Ejendomsskyld.

Disse Oplysninger indsendes af Overøvrigheden og Københavns Magistrat til Socialministeren samtidig med de i § 66 nævnte Indberetninger.

§ 72. Inden den 31. December meddeler Socialministeriet enhver Kommune, hvilket Beløb det paahviler den at udrede for det sidst afsluttede Regnskabsaar efter den i Henhold til § 70 foretagne Fordeling.

Dersom det i Stykke 1 nævnte Beløb er større end det for vedkommende Kommune opgjorte Udgiftsbeløb, paahviler det Kommunalbestyrelsen senest den paafølgende 31. Januar til Socialministeriet at indbetale Forskellen mellem de to nævnte Beløb.

Dersom det i Stykke 1 nævnte Beløb er mindre end det for vedkommende Kommune opgjorte Udgiftsbeløb, udbetaler Socialministeriet senest den paafølgende 31. Januar vedkommende Kommunalbestyrelse Forskellen mellem de nævnte Beløb. Til disse Udbetalinger stilles de fornødne Beløb til Raadighed af Statskassen.

§§73—77 indeholder *Overgangsbestemmelser*.

Efter § 73 bevarer Personer, der ved denne Lovs Ikrafttræden oppebærer Invalide- eller Aldersrente i Henhold til de hidtil gældende Regler, Retten til at oppebære Rente, men saaledes, at den beregnes efter denne Lovs Regler; dog kan Renten intet Aar nedsættes med mere end 10 pCt. af Grundbeløbet ifølge § 39. For Aldersrentenydere, der paa nævnte Tidspunkt er under 65 Aar, beregnes Renten efter denne Lovs Regler for 65-aarige. Aldersrentenydere, der oppebærer Rente efter de i Aldersrenteloven af 1. Juli 1927 for 66-, 67- eller 68-aarige fastsatte Regler, kan i intet Tilfælde faa lavere Rente, end de vilde faa, saafremt de i nævnte Lov fastsatte Grundbeløb stadig var gældende.

Invaliderentydere, der ved Lovens Ikrafttræden oppebærer Tillæg for svær Invaliditet, er berettiget til det i § 40, Stykke 1, omhandlede Tillæg. Det paahviler dog Invalideforsikringsretten inden 1 Aar efter Lovens Ikrafttræden at optage til Undersøgelse, hvorvidt paagældende opfylder de

i § 40, Stykke 1, opstillede Betingelser, idet Tillæget i benægtende Fald vil være at inddrage.

For Invalidere nydere, der indtil det Tidspunkt, da Invalidere renten begyndte at løbe, har betalt forhøjet Invalidere præmie i Henhold til § 5, Stykke 3, i Invalidere forsikringslovene af 6. Maj 1921 og 16. Juli 1927, beregnes Renten efter de hidtil gældende Regler indtil deres fyldte 62. Aar.

Naar svigtende Helbred eller andre ganske særlige Omstændigheder taler derfor, kan Kommunalbestyrelsen med Socialministerens Samtykke tillægge en Person, der ved denne Lovs Ikrafttræden er fyldt 55 Aar, Aldersrente allerede efter det fyldte 60. Aar efter Reglerne for 65-aarige, forudsat at paagældende i øvrigt opfylder Betingelserne for at oppebære Aldersrente.

I § 74 bestemmes, at i Tiden indtil den 1. April 1932 skal Personer, der har overskredet den for Optagelse i Sygekasser og Sygeforeninger fastsatte Aldersgrænse, men som dog ikke er fyldt 60 Aar, efter Begæring optages i disse som nydende Medlemmer eller som bidragydende Medlemmer i Henhold til § 8, Stykke 2, jfr. § 32, Stykke 3, for saa vidt de opfylder de øvrige Betingelser herfor. Kan en saadan Person af Helbredshensyn ikke optages i en Sygekasse, skal han desuagtet have Adgang til Aldersrente og være berettiget til fra Kommunalbestyrelsen at erholde Attest herom, jfr. § 78, naar Begæring om saadan Attest fremsættes inden 1. Juli 1932.

Personer, der ved denne Lovs Ikrafttræden er fyldt 60 Aar, er, selv om de ikke er sygeforsikret, berettiget til Aldersrente efter Reglerne i Afsnit II.

For hver Person, der optages i en Sygekasse i Henhold til Stykke 1, yder Staten og Kommunerne Sygekassen et ekstraordinært Tilskud, beregnet efter Reglerne i § 13, Stykke 3.

§ 75. Samtlige Personer, der den 1. April 1929 var Medlemmer af en Sygeforening, kan vedblive at være Medlemmer af Foreningen, uanset om de ikke ved Optagelsen opfyldte Betingelserne for fremtidig Optagelse; men de har kun Ret til den i § 6, Stykke 6, omhandlede Optagelse uden Hensyn til Alder og Helbred i en anerkendt Sygekasse, saafremt de inden den 1. Oktober 1929 har fremskaffet Lægeattest for,

at de opfyldte Foreningens Helbredsbedingungen eller var overført fra en anerkendt Sygekasse, og de er kun under nævnte Forudsætning forsikret mod Invaliditet som Følge af Svaghed.

§ 76 bemyndiger ligesom i sin Tid Invalidforsikringsloven Socialministeren til at fastsætte Regler for Lovens Anvendelse paa nogle Sygekasser for Statsbanepersonale.

I § 77 omhandles det foran omtalte *Statstilskud til Kommunerne*, idet det bestemmes, at ved Finanslovene for Finansaaret 1931—32 og de følgende 9 Finansaar, dog længst indtil en Lov om offentlig Forsorg er traadt i Kraft, stilles der aarlig et Beløb til Raadighed som Bidrag til delvis Dækning af Kommunernes i det foregaaende Regnskabsaar afholdte Udgifter til Invalide- og Aldersrenter. Beløbet fastsættes for det første Finansaar til 1 500 000 Kr. og nedsættes for hvert af de følgende Finansaar med $\frac{1}{10}$ heraf. Beløbet vil være at fordele til Kommuner, for hvilke de paagældende Udgifter maa anses for særlig byrdefulde i Forhold til deres tilsvarende Udgifter i Finansaaret 1929—30, og efter Regler, der efter Forhandling med Rigsdagens Finansudvalg fastsættes af Socialministeren.

Endelig indeholder Lovforslaget nogle *Slutningsbestemmelser*, §§ 78—85. I § 78 aabnes der — efter hvad der udtales i Bemærkningerne, som et nødvendigt Supplement til det nye System — Adgang til Aldersrente for Personer, der af Helbredshensyn ikke kan blive sygeforsikret. Det fastsættes i § 78:

Er en Person ikke sygeforsikret i Henhold til Afsnit I, skal han desuagtet være adgangsberettiget til Aldersrente, for saa vidt han inden sit fyldte 41. Aar overfor Kommunalbestyrelsen i sin Opholdskommune — i København Magistraten — fører Bevis for, at han ikke i de sidste 3 Aar før sit fyldte 40. Aar har opfyldt Helbredsbedingungen for at optages i en anerkendt Sygekasse eller statskontrolleret Sygeforening.

Naar det i Stykke 1 omhandlede Bevis er ført, meddeler Kommunalbestyrelsen (Magistraten) paagældende Attest herom. I Tvivlstilfælde paahviler det Kommunalbestyrelsen, forinden Attest udfærdiges eller nægtes, at indhente en Udtalelse fra Direktøren for Sygekassevæsenet om Spørgsmaa-

let. — Besværing over, at Attest er nægtet, kan indbringes for Overøvrigheden, hvis Afgørelse atter kan indankes for Socialministeren.

Det i § 66 omhandlede Regnskab skal være ledsaget af en Fortegnelse over de af Kommunalbestyrelsen i Aarets Løb i Henhold til foranstaaende udfærdigede Attester, bilagt med det Bevismateriale, paa Grundlag af hvilket Attesterne er udfærdiget. Kommer Overøvrigheden ved Gennemsynet af det saaledes indsendte til det Resultat, at en Attest er udstedt paa utilstrækkeligt Grundlag, og kan vedkommende ikke efter at være opfordret dertil tilvejebringe fyldestgørende Bevis, annullerer Overøvrigheden Attesten. Denne Afgørelse kan indankes for Socialministeren. Hvis Attesten annulleres, kan paagældende indenfor en Frist af 3 Maaneder begæres sig optaget i en Sygekasse eller Sygeforening.

Naar svigtende Helbred eller andre ganske særlige Omstændigheder taler derfor, kan Kommunalbestyrelsen med Socialministerens Samtykke tillægge en af Bestemmelserne i denne Paragraf omfattet Person Aldersrente allerede efter det fyldte 60. Aar efter Reglerne for 65-aarige. Det samme gælder med Hensyn til en sygeforsikret Person, der ifølge § 36 ikke har kunnet optages i Forsikringen mod Invaliditet som Følge af Svaghed.

I Overensstemmelse med Invalideforsikringsloven fastsætter § 79, at Personer, der bevislig forsørges af saadanne, som i Henhold til § 60 er underkastet Kur og Pleje paa Sygehus eller Kuranstalt eller Oplæring udenfor Hjemmet, er berettiget til uden Fattighjælps Virkning af vedkommende kommunale Kasse mod Refusion efter Forsørgelseslovgivningens almindelige Regler at erholde den til deres Underhold nødvendige Understøttelse, saa længe Kuren eller Oplæringen varer. Det samme gælder, naar paagældende, om han end forbliver i Hjemmet, ved de i Henhold til § 60 paabudte Foranstaltninger er forhindret i at passe sit Erhverv.

Saaframt en Invalididentenyder eller Aldersrentenyder ifølge Sygeforsikringens Regler ikke kan blive eller vedblive at være nydende Medlem af en anerkendt Sygekasse, jfr. § 38, Stykke 3, skal den Understøttelse, som af det offentlige ydes ham til Lægehjælp, Kur og Pleje i Sygdomstilfælde, ikke have Fattighjælps Virkning.

De Regler, der overfor trængende i Almindelighed gælder for Sognerejser samt for Begravelseshjælp, finder ogsaa Anvendelse paa Personer, der nyder Invaliderende eller Aldersrente efter nærværende Lov.

$\frac{6}{7}$ af Kommunens Udgifter i Henhold til denne Paragraf refunderes den efter Reglerne i § 65, Stykkerne 2 og 3.

I §§ 80 og 81 træffes Bestemmelser svarende til Sygekasse-lovens §§ 18 og 19 og Invalideforsikringslovens §§ 11 og 29 om Fritagelse for Arrest og Eksekution i de forsikredes Ydelser, om Stempelfrihed for de forskellige Forsikringsdokumenter og om Fastsættelse af en Takst for Lægeattester, der benyttes under Sager efter Loven.

§ 82 bestemmer, at efter Samraad med Socialministeren kan Indenrigsministeren fastsætte saadanne Regler vedrørende Førelse af Folkeregistrene og Anmeldelser til disse, som skønnes at ville fremme Indmeldelse i de i denne Lov omhandlede Forsikringskasser. Der tænkes i saa Henseende paa gennem Folkeregistrene at animere Folk til at lade sig sygeforsikre.

Ved § 83 henlægges den Arbejderforsikrings-Raadet i Henhold til Lov Nr. 171 af 11. Juli 1927 paahvilende Virksomhed vedrørende den i Lov Nr. 315 af 28. Juni 1920 omhandlede Invalideforsikring i de sønderjydske Landsdele, for saa vidt Invaliditetsbedømmelse (herunder Kontrol og Helbredelsesforanstaltninger) angaar, til Invalideforsikringsretten, hvis Afgørelser er endelige.

Endelig indeholder § 84 Bestemmelse om Lovens Ikrafttræden paa Færøerne og § 85 Ikrafttrædelses- og Ophævelsesbestemmelser.

Ved 1. Behandling gennemgik Socialdemokraternes Ordfører, *Holger Larsen*, Lovforslaget og anbefalede det til Tingets Velvillie. Som Ordfører for Venstre talte i Kragssygdomsforfald *C. O. Pedersen*, der udtalte, at Venstre ikke skulde møde Ministerens Forsøg paa at forenkle den sociale Lovgivning med Modstand, men at det maa have samtlige de Led, hvoraf Reformen bestaar, inden det kan tage Stilling til Lovforslaget eller gennemføre det eller andre enkelte Led, ligesom Venstre maa forlange det for Lovens Gennemførelse nødvendige Skattespørgsmaal forelagt. Taleren beskæftigede sig med en Del af Lovforslagets Bestemmelser og sluttede med at sige: »Vi erkender, at denne Reform tiltrænges.

Der er mange Enkeltheder i den, som vi uden videre kan acceptere; . . . jeg har nøjedes med at fremdrage Hovedlinien og de Enkeltheder, som jeg kunde tænke mig, at vi kommer til at diskutere rigeligt i Fremtiden. Men med Hensyn dertil har den højtærede Minister altsaa vort Tilsagn om en saglig Forhandling. . . . Men jeg føjer til, at vi vil ogsaa gøre det, naturligvis, med den Forsigtighed, som altid paabydes Rigsdagens Medlemmer, naar det drejer sig om en aarlig Udgift paa ikke mindre end 150 Mill. Kr.« — De Konservatives Ordfører, *Christmas Møller*, sluttede sine Udtalelser med at sige, at Partiet ønskede, at dets eget Lovforslag om Folkeforsikring maa blive gjort til Genstand for en saglig Behandling sammen med Regeringens Lovforslag. Om dette udtalte han: »Og vor Stilling er, kort udtrykt, den, at vi maa have hele den samlede Plan forelagt, altsaa Ulykkesforsikringsloven og Forsørgelsesloven lagt ved Siden af Forsikringsloven og Arbejdsløshedsloven, før Rigsdagen kan tage endelig Stilling, og desuden maa vi fra den højtærede Regering have en Finansplan, som viser, ad hvilke Veje man vil skaffe de eventuelt forøgede Udgifter.

Vi for vort Vedkommende kan ikke være med til en . . . Sociallovgivning, der medfører en mægtig Forøgelse af de nuværende Udgifter. Vi vil være med til en Forenkling, hvor denne kan gennemføres, og til paa Refusionsområdet at skabe en fornuftigere Fordeling af de sociale Byrder paa de enkelte Dele af Landet. . . . Jeg tror, der fra alle Sider indenfor Oppositionen vil være Villighed til at søge at gøre et Arbejde i den Retning: sagligt underbygget, økonomisk forsvarlig.« — Det radikale Venstres Ordfører, *Holdgaard*, udtalte, at hans Parti med Tilfredshed hilste Regeringens Formaal at bringe System i Forsikrings- og Forsørgelseslovgivningen, og i det hele tilsagde Partiets Støtte til Gennemførelse af Lovforslaget, hvis Enkeltheder det er villigt til at forhandle om. — Retsforbundets Ordfører, *Geert-Jørgensen*, ansaa Lovforslaget for præget af socialistisk Tankegang og var Modstander af, at man vilde tvinge Folk ind i Sygekasser ved at gøre det til Betingelse for at faa Aldersrente, samt af, at den private Sygeforsikring umuliggøres. Som Helhed vil Retsforbundet forholde sig afventende og tage endelig Stilling til Lovforslaget, naar det en Gang kommer ud af Udvalget.

16. Forslag til Lov om Ydelse af Brændsel til Aldersrentenydere i Vinteren 1929—30. (Socialminister *Steincke*). [A. Sp. 4285].

Fremsat i *Landstinget* 20/12 (L. Sp. 422). 1. Beh. 20/12 (L. Sp. 429), ved hvilken Lovforslaget toges tilbage.

Lovforslaget gik ud paa at bemyndige Kommunalbestyrelserne til i Tiden indtil 1. April 1930 at yde Personer, der oppebærer Aldersrente udenfor kommunale Alderdomshjem, og som Kommunalbestyrelserne anser for trængende dertil, Brændselshjælp, saaledes at de dertil medgaaede Beløb kunde afholdes udenfor de Beløb, der staar til Kommunernes Raadighed til personlige Tillæg. Prisen for det Kvantum Brændsel, der skulde ydes, maatte ikke overstige 25 Kr. aarlig for hver Aldersrentenyder. Samlevende Ægtefæller, der hver for sig oppebærer Aldersrente, skulde betragtes i denne Henseende som een Aldersrentenyder. I øvrigt var Lovforslaget overensstemmende med §§ 4—9 i det af Folketinget vedtagne Lovforslag om Brændselshjælp og andet Tillæg til Aldersrente- og Invaliderrentenydere m. fl., der senere i Landstinget ændredes og af Rigsdagen vedtoges som Lov om Ændring i § 6 i Lov af 1. Juli 1927 om Aldersrente, se Side 126, men det angik altsaa kun Aldersrentenydere.

I Bemærkningerne til Lovforslaget udtales, at dette fremsattes, fordi det for Rigsdagen fremsatte ovenfor nævnte, mere omfattende Forslag til Lov om Ydelse af Brændselshjælp ikke kunde forventes gennemført inden Udgangen af dette Aar. Det tilføjes, at da det svarer i Indhold til, hvad der i tidligere Aar er gennemført som Lov, forventede Regeringen, at Lovforslaget maatte kunne fremmes saa hurtigt, at det kunde træde i Kraft i Løbet af ganske kort Tid, saaledes at den heromhandlede Brændselshjælp kunde komme Aldersrentenyderne til gode *nu*, da Trangen til denne særlige Hjælp allerede forelaa.

Ved Lovforslagets Fremsættelse udtalte Socialministeren, at efter hvad han havde forstaaet, var der ingen nærliggende Udsigt til Gennemførelse af det ovennævnte mere omfattende Lovforslag i en nærmere Fremtid, hvorimod der fra Udvalget var tilgaaet Ministeren Meddelelse i den Retning, at man mente, der var nogen Stemning for at yde Brændsel til Aldersrentenydere, medens man ikke paa nærværende Tidspunkt kunde tage Stilling til de forskellige andre omfattende Forslag i det tidligere omtalte Regeringsforslag. Under Hensyn til de Oplysninger, Ministeren i øvrigt havde faaet, havde Regeringen da anset det for rigtigt nu at trække de særlige Bestemmelser i Lovforslagets §§ 4—8 ud og fremsætte disse Bestemmelser som et særligt Lovforslag om Ydelse af Brændsel til Aldersrentenydere i Vinteren 1929—30.

Ved 1. Behandling udtalte Venstres Ordfører, Bækgaard, at Kommunerne i Forvejen har Adgang til at yde

Brændselshjælp, hvis man finder det nødvendigt, af de Midler, der er stillet til fri Raadighed, og »da vi indenfor det paa-gældende Udvalg ikke er kommet saa langt i Forhandlingerne, at vi er blevet klar over, hvorvidt der er Trang til Stede, hvorvidt disse Midler er brugt, saa at Kommunerne mangler Midler«, vilde han henstille, at det foreliggende Lovforslag gik til Overvejelse og Behandling i det Udvalg, som behandler det førnævnte større Lovforslag. — Hertil sluttede de Konservatives Ordfører, Tvede, sig, medens saavel Socialdemokraternes som de Radikales Ordførere, henholdsvis Carl Jensen og Veistrup, ansaa det unødvendigt at henvise Lovforslaget til Udvalg. Der udviklede sig saa en Diskussion om, hvorvidt Ministeren havde haft Grund til at tro, at der indenfor Udvalget om det større Lovforslag var overvejende Stemning for at vedtage Brændselshjælp til Aldersrentenydere, naar Forslag derom forelaa isoleret, og Forhandlingen endte med, at Socialministeren udtalte, at efter at han nu havde faaet det Indtryk, at hverken de Konservative eller Venstre ønskede at gennemføre Lovforslaget isoleret og hurtigt, vilde han tage dette tilbage, da han ikke ønskede, at det skulde »gaa igen i dobbelt Skikkelse i et Udvalg til ingen Verdens Nytte«. Lovforslaget blev ikke optaget af nogen.

17. Forslag til Lov om ekstraordinært Statstilskud til Kommuner. (Socialminister *Steincke*). [A. Sp. 6113--C. Sp. 1113].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{5}{3}$ (F. Sp. 5702). 1. Beh. $\frac{7}{3}$ (F. Sp. 5792). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bresemann, Fr. Andersen [Holbæk A.] [Form.], Helga Larsen, Fisker, A. C. Mortensen, Hauberg [Sekr.], Ludvigsen, Mads Larsen, Sevelsted, Arnth Jensen, Inger Gautier Schmit, Duborg, Koefoed, Carlsen-Skiødt og Bindslev). Betænkning (B. Sp. 1511) afgiven $\frac{19}{3}$. (Ordfører Bresemann). 2. Beh. $\frac{24}{3}$ (F. Sp. 6224). 3. Beh. $\frac{26}{3}$ (F. Sp. 6324). *Oversendt til Lands-tinget*. 1. Beh. $\frac{3}{3}$ (L. Sp. 1562). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Andrea Brochmann, Bækgaard, Ludvig Christensen, Marie Christensen, Johs. Clausen, Gisselbæk [Form.], H. P. Jensen, Jensen-Stevns, Kr. Johansen, Stegger Nielsen, P. C. Petersen, Schaumann, Stumph, Tvede og Veistrup). Beretning (B. Sp. 2773) afgiven $\frac{12}{4}$.

Ifølge § 1 skulde de Kommuner, hvis kommunale Hjælpekasser i Tiden fra den 1. April 1929 til den 31. Marts 1930

har udbetalt et større samlet Beløb i Understøttelse i Henhold til Lov Nr. 101 af 29. April 1913 om Hjælpekasser end i Tiden fra den 1. April 1926 til den 31. Marts 1927, have Ret til af Staten at faa refunderet en Trediedel af Forskellen mellem de i de 2 fornævnte Tidsrum udbetalte Beløb, jfr. dog § 2 og nærværende Paragrafs Stykke 2, ifølge hvilket Statens samlede Refusion i Henhold til foranstaaende Bestemmelse for samtlige Landets Kommuner ikke kan udgøre over 1 Mill. Kr. Dersom dette Beløb ikke er tilstrækkeligt til fuldt ud at dække den samtlige Kommuner i Henhold til 1. Stykke tilkommende Refusion, formindskes denne for hver enkelt Kommune i det Forhold, hvori 1 Mill. Kr. staar til nævnte Refusion.

§ 2 bestemmer, at i det i § 1 nævnte Merforbrug fradrages et Beløb, svarende til 20 pCt. af Forbruget fra den 1. April 1926 til den 31. Marts 1927, forinden Refusionen fra Staten beregnes, ligesom Kommuner, hvis Hjælpekasser ikke i Regnskabsaaret 1929—30 i Henhold til Lov Nr. 101 af 29. April 1913 om Hjælpekasser har udbetalt i samlet Understøttelse et Beløb, der udgør mindst 50 Ø. pr. Indbygger i Kommunen efter sidste almindelige Folketælling, ikke faar Andel i Refusionen. — Refusioner under 100 Kr. udbetales ikke.

Ifølge § 3 fastsætter Socialministeren Tidspunktet og de nærmere Regler for Udbetalingen af Refusionen i Henhold til denne Lov, og efter § 4 medregnes ved Beregningen af det Kommunerne i Henhold til § 13 i Lov Nr. 101 af 29. April 1913 for Regnskabsaaret 1929—30 tilkommende Tilskud ikke det Beløb, hvoraf der i Henhold til § 1 er ydet Refusion fra Staten.

Loven skulde træde straks i Kraft.

Som Begrundelse for Lovforslagets Fremsættelse anførtes i Bemærkningerne, at efter at det havde vist sig, at det forelagte Forslag til Lov om midlertidig Hjælp til arbejdsløse ikke har kunnet gennemføres i Rigsdagen, havde Regeringen overvejet, hvorvidt det da maatte være muligt ad anden Vej at bringe Kommunerne en Lettelse i deres Byrder ved Understøttelsen af arbejdsløse, der har opbrugt deres vedtægtsmæssige Understøttelse. De foreliggende statistiske Oplysninger om de kommunale Hjælpekassers Udgifter viste bl. a., at Tallene fra at være ret konstante i Aarene 1921—22 til 1926—27 frembød en meget betydelig Stigning for Aarene 1927—28 og 1928—29 henholdsvis 13 924 000 og 17 900 000

imod 8 366 000 i 1926—27. Tallene for Aaret 1929—30 forelaa ifølge Forholdets Natur endnu ikke, men der var neppe Anledning til at antage, at de afveg meget fra Tallene for 1928—29. Aarsagen til den paagældende Stigning maatte søges i, at Ophævelsen af den ekstraordinære Arbejdsløshedsunderstøttelse paaførte Kommunerne en betydelig Understøttelsesopgave, som for en væsentlig Del er blevet løst igennem de kommunale Hjelpekasser. Fattigvæsenets Udgifter var — formentlig af samme Grund — i øvrigt ogsaa steget, fra 1926—27 til 1928—29 med ca. 3 Mill. Kr., nemlig fra 17,9 Mill. Kr. til 20,9 Mill. Kr.

For Vinteren 1927—28 fik Kommunerne en Lettelse i deres Udgifter til Hjelpekasserne igennem de i Lov Nr. 124 af 4. April 1928 indeholdte Bestemmelser, hvorved der blev givet Kommunerne Adgang til med visse Begrænsninger at faa en Trediedel af deres Merudgifter i Henhold til Hjelpekasseloven refunderet af Arbejdsløshedsfonden. Gennem nærværende Lovforslag foreslog man da, at der efter de i Loven af 4. April 1928 indeholdte Principper ydes Kommunerne et ekstraordinært Tilskud fra Staten af den angivne Beskaffenhed.

Aarsagen til, at man foreslog Tilskuddet ydet i Forhold til Hjelpekasseudgifterne i Aaret 1929—30, skønt man endnu ikke kendte disse, og ikke i Forhold til Udgifterne i Aaret 1928—29, laa væsentlig i, at Forslaget havde til Formaal at yde Kommunerne den Støtte, som det bortfaldne Lovforslag om midlertidig Hjælp til arbejdsløse tilsigtede at give dem. Medens Loven af 4. April 1928 ydede Støtten fra *Arbejdsløshedsfonden*, foreslog man nu, at den skal ydes af *Staten*, idet der igennem Bestemmelserne i det samtidig forelagte Forslag til Lov om Ændringer i Arbejdsløshedsloven af 1. Juli 1927 i betydelig Grad vilde blive lagt Beslag paa Arbejdsløshedsfondens Midler. — Merudgiften vilde i Forhold til 1926—27 blive 9 534 000 Kr. Heri fragaar — jfr. Lovforslagets § 2 — et Beløb paa 1 673 200 Kr. Et Beløb af 7 860 800 Kr. kommer herefter i Betragtning til Refusion, saaledes at fuld Refusion af en Trediedel i alt vilde medføre en Udgift af 2 620 266 Kr. Dette Beløb maatte dog nedsættes som Følge af de i § 2 indeholdte begrænsende Bestemmelser. Naar man imidlertid ikke havde foreslaaet en større samlet Statsrefusion end 1 Mill. Kr., skyldes dette særlig, at der igennem Lov Nr. 7 af 14. Januar 1930 om Ændring i Lov Nr. 101 af 29. April 1913 om Hjelpekasser allerede var ydet Kommunerne en ekstraordinær Støtte fra Staten i Forhold til de foregaaende Aar paa 750 000 Kr.

Lovforslaget vedtoges uforandret i Folketinget af et Flertal, 69 (Socialdemokrater og Radikale), medens et Mindre-

tal, 59 (Venstre og Konservative), stemte imod. Venstre udtalte bl. a. i Folketingsudvalgets Betænkning, at man ikke kunde tiltræde Forslaget, idet der fra Ministerens Side ikke forelaa bestemte Oplysninger angaaende Kommunernes Hjælpekasseudgifter i Aarene 1929—30, hvorhos Ministeren under Forhandlingerne om det forhøjede ordinære Tilskud fra 1928—29, hvortil Venstre gav sin Tilslutning, efter Venstres Opfordring havde givet Løfte om at fremskaffe Oplysninger angaaende Aarsagen til Hjælpekassernes forøgede Udgifter, navnlig om disse kunde tilskrives Bortfald af den ekstraordinære Arbejdsløshedsunderstøttelse. Mindretallet maatte derfor i Tilslutning hertil mene, at det vil være forstandigt at vente med Gennemførelsen af nye Hjelpeforslag til Kommunerne, indtil saadanne Oplysninger kunde foreligge til Efteraaret, idet en Udsættelse indtil dette Tidspunkt ikke vil være af nævneværdig Betydning for Kommunernes Økonomi; naar saadanne Oplysninger forelaa, vilde man kunne tage endelig Stilling til Sagen. — Det konservative Mindretal i Udvalget sluttede sig til ovenstaaende Betragtning, ligesom man maatte mene, at en Nyordning af Statens og Kommunernes Mellemværende ikke skulde ske ved stykkevis Lovgivning, men burde finde Sted efter en samlet systematisk tilrettelagt Plan.

I Landstinget stillede Partiernes Ordførere sig overfor Forslaget paa samme Maade som i Folketinget, og i den af Udvalgets Formand afgivne Beretning oplyses, at man havde udbedt sig følgende Oplysninger fra Socialministeren:

1) »Hvor meget udgør Hjælpekasseudgifterne i Finansaaret 1929—30?

2) Hvor stor en Del deraf kan antages at skyldes Bortfaldet af den ekstraordinære Arbejdsløshedsunderstøttelse?« — Herpaa svarede Ministeren bl. a. følgende: »Som allerede meddelt af Socialministeren under Forhandlingerne om Lovforslaget vil det ikke være muligt umiddelbart efter Udløbet af Regnskabsaaret 1929—30 at erholde en Oversigt som den under Spørgsmaal 1 nævnte, og en saadan Oversigt blev da heller ikke forlangt i den tilsvarende Situation i 1928, da Forslag til Lov om Tilskud og Laan af Arbejdsløshedsfonden til Kommuner og anerkendte Arbejdsløsheds-kasser var til Behandling. Som Følge heraf vil Spørgsmaal Nr. 2 heller ikke kunne besvares«, hvorhos der i samme Skrivelse udtales følgende: »Man undlader ikke at henlede Opmærksomheden paa Bemærkningerne til det i indeværende Rigsdagssamling forelagte Forslag til Lov om Ændring i Lov af 9. April 1891 om det offentlige Fattigvæsen, i hvilke man har redegjort for Stigningen i det offentlige Forsørgelsesvæsens Udgifter i Aarene 1924-25—1928-29. Af de Oplysninger fra Amterne

og fra Kommunerne, som laa til Grund for Ministeriets Redegørelse, fremgik det, at Stigningen i Udgifterne i Aarene 1927—28 og 1928—29 i det væsentlige skyldes Arbejdsløsheden og Bortfaldet af den ekstraordinære Arbejdsløshedsunderstøttelse, og det maa desuden efter de modtagne Oplysninger antages, at Kommunalbestyrelserne i vidt Omfang har stillet Midler til Hjælpekassernes Raadighed for at sætte disse i Stand til at afværge den økonomiske Krise, som den ekstraordinære Arbejdsløshedsunderstøttelses Bortfald har medført for mange.«

I Beretningen udtaltes:

»Da Ministeren, som det fremgaar af Skrivelsen, ikke har set sig i Stand til at give Udvalget de ønskede Oplysninger, har Udvalget ikke kunnet tilendebringe sit Arbejde.«

18. Forslag til Lov om Tilvejebringelse af Midler til Gennemførelse af ekstraordinære Vejarbejder. (Minister for offentlige Arbejder *Friis-Skotte*). [A. Sp. 2629].

FremSAT i Folketinget $30/10$ (F. Sp. 1364). 1. Beh. $6-7/11$ (F. Sp. 1707, 1756). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Fr. Andersen [Holbæk A.], Fisker [Form.], Simonsen [Aarhus], J. Chr. Jensen, N. P. Nielsen, Knud Hansen, Steen [Skr.], Mads Larsen, Hedelund, Slebsager, Nørskov, Elgaard, J. C. A. Larsen, Ulrich og Korsgaard). Beretning (B. Sp. 2717) afgiven $11/4$.

Nærværende Lovforslag fremsattes til Afhjælpning af Arbejdsløsheden derigennem, at der ved Statens Foranstaltning tilvejebringes Midler, saaledes at der kan ydes et Beløb af indtil 75 Mill. Kr. til Amts-, Købstad- og Sognekommuner til Iværksættelsen af ekstraordinære Vejarbejder i Finansaarene 1929—30, 1930—31 og 1931—32, og saaledes, at der i hvert af disse 3 Finansaar kan anvendes indtil 25 Mill. Kr. aarlig. Beløbene tilvejebringes gennem Udstedelse af Obligationer, der forrentes og amortiseres ved, at der af Motorafgifterne indeholdes de hertil fornødne Beløb.*)

*) Om disse Beløbs Størrelse oplyses i Bemærkningerne til Lovforslaget: »Saafremt de 75 Mill. Kr. ydes fuldt ud, vil de Beløb, der vil være at indeholde i Motorafgifterne til Forrentning og Amortisation, ikke antages at overstige et Beløb af 6,5 Mill. Kr. om Aaret i de Aar, hvor saavel Forrentning

Lovforslagets Enkeltheder skal ikke omtales nærmere, da Ministeren for offentlige Arbejder, efter at det nedsatte Folketingsudvalg efter den af dets Formand afgivne Beretning havde indhentet forskellige Oplysninger fra Amts-, Sogne- og Købstadkommuner vedrørende Anvendelsen af det Beløb, der i Henhold til Lovforslaget stilles til Raadighed for Kommunerne, derefter forelagde et nyt Lovforslag om Tilvejebringelse af Midler til Gennemførelse af særlige Vej-arbejder, der vedtoges af Rigsdagen; paa Grund heraf standsedes Udvalgsarbejdet. (Se Side 156).

19. Forslag til Lov om Ophævelse af Lov Nr. 70 af 27. Marts 1929 om Værn for Erhvervs- og Arbejdsfriheden. (Minister for Handel og Industri *Hauge*). [A. Sp. 2093—C. Sp. 35].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{3}{10}$ (F. Sp. 34). 1. Beh. $\frac{15}{11}$ (F. Sp. 2146). 2. Beh. $\frac{19}{11}$ (F. Sp. 2187). 3. Beh. $\frac{21}{11}$ (F. Sp. 2316). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{6}{12}$ (L. Sp. 272). 2. Beh. $\frac{11}{12}$ (L. Sp. 304). 3. Beh. $\frac{13}{12}$ (L. Sp. 365); Lovforslaget *forkastet*.

Ved nærværende Lovforslag foreslaas Loven om Erhvervs- og Arbejdsfrihed (se Aarbog 1928—29, Side 142) ophævet.

som Afdrag finder Sted, idet herved bemærkes, at Obligationerne tænkes afdraget i 20 Aar fra og med Finansaaret 1932—33 at regne. I de 3 Finansaar forud for Afdragsperioden vil der kun blive Tale om Renter, der i Finansaaret 1930—31 højst vil kunne andrage 1 875 000 Kr. og i 1931—32 højst 3 125 000 Kr., medens der i Finansaaret 1929—30 paa Grund af det fremrykkede Tidspunkt kun vil blive Spørgsmaal om et mindre Rentebeløb.

I sin Tid regnede man med, at Vægt- og Benzinafgifterne efter Motorafgiftsloven af 1. Juli 1927 vilde give ca. 20 Mill. Kr. og Omsætningsafgiften ca. 6 Mill. Kr., i alt ca. 26 Mill. Kr. aarligt. I Finansaaret 1928—29, det første Finansaar, hvor den nye Afgiftslov fuldt ud har virket, har Vægt-, Benzin- og Omsætningsafgifterne i alt andraget ca. 36 371 000 Kr. I Finansaaret 1929—30 og i de kommende Finansaar kan man antagelig vente, at Afgifterne vil indgaa med samme Beløb, muligvis med en mindre Stigning hvert Aar.»

Bemærkningerne til Lovforslaget er saalydende:

»Idet Regeringen er af den Opfattelse, at Loven om Værn for Erhvervs- og Arbejdsfriheden i den Affattelse, i hvilken den foreligger, vil kunne have skadelige Følger for dansk Erhvervsliv og de i dette beskæftigede Personer — saavel Arbejdsgivere som Arbejdere — og derhos paa skadelig Maade forrykke Befolkningens Syn paa og Tillid til Domstolene, foreslaas Loven ophævet.«

Handelsministeren (Hauge) betegnede i sin Fremsættelsestale den gældende Lov som en Klasselov, der særlig var vendt mod Landarbejderne, men Loven kunde ogsaa ramme Smede, Hjulmagere og andre næringsdrivende, ikke mindst paa Landet. Han havde da ogsaa modtaget Andragende fra forskellige Mesterorganisationer, repræsenterende 15 000 Haandværkere, om at søge Loven ophævet. Endvidere henviste Ministeren til en Artikel i »Socialt Tidsskrift«, Februar 1927, af Højesteretsdommer Troels G. Jørgensen, hvori denne paaviste, at Lovforslagets Bestemmelser var uklare. Under Henvisning hertil og til Folketingsvalget i Foraaret forekom det Ministeren, at han havde Tilslutning i den overvejende Del af Befolkningen til at fremsætte dette Lovforslag.

Socialdemokratiets Ordfører, Hans Nielsen, anbefalede Lovens snarlige Ophævelse, hvilket ogsaa var ønsket af alle Organisationer, undtagen Landboforeningerne, og nævnte et Par Domme, der var faldet efter Lovens Ikrafttræden, som Bevis for, at Loven var en ganske overflødig, unyttig og skadelig Lov.

Venstres Ordfører, Slesbager, mente, at Loven paa en heldig Maade vil kunne tjene til at underbygge Domspraksis, som derigennem har faaet et saadant Grundlag at bygge videre paa i Retsordenens og Samfundsordenens Interesse, at et væsentligt Skridt frem mod virkelig Erhvervs- og Arbejdsfrihed for den enkelte ad den Vej vil kunne naas. Der fandtes efter Venstres Opfattelse intet i Loven, der vilde kunne skade dansk Erhvervsliv eller paa skadelig Maade forrykke Befolkningens Syn paa og Tillid til Domstolene. Efter at have imødegaaet Hans Nielsen anbefalede Slesbager at stemme imod det foreliggende Lovforslag.

Det konservative Folkepartis Ordfører, Hendriksen, ønskede nu som før Lovgivningsregler paa det her omhandlede Omraade, og hans Parti kunde derfor ikke gaa med til uden videre at ophæve den bestaaende Lov, uden at der sattes noget andet og efter deres Skøn noget bedre i Stedet. Og at den gældende Lov skulde have haft skadelige Følger, var en

Paastand, der ikke var bilagt med Beviser. Han anbefalede derfor at stemme imod Lovforslaget.

Det radikale Venstres Ordfører, Steen, ansaa den gældende Lov for egnet til at skabe Forvirring og fremkalde Misforstaaelser og fandt Beviset herfor i de Domme, der var kommet frem for Offentligheden. Han anbefalede derfor at stemme for det foreliggende Lovforslag, idet han samtidig rettede en Henstilling til Handelsministeren om — under Hensyn til det principielle Spørgsmaal om Organisationernes Magtomraade — at lade foretage en rolig og lidenskabsløs Undersøgelse af de Faktorer i Samfundslivet, som berører de Forhold, det her drejer sig om.

Retsforbundets Ordfører, Axel Dam, ønskede den gældende Lovs Princip opretholdt, men ansaa det for rigtigst, at dertil sigtende Bestemmelser fandtes i Borgerlig Straffelov. Saa længe dette ikke var Tilfældet, ønskede han Loven opretholdt.

Schmidt, Slesvigske Parti, vilde — i Henhold til tidligere Begrundelse — stemme for Lovforslaget.

Af *Socialdemokratiet* havde endvidere *Nygaard* Ordet. Han udtalte, at de organiserede Arbejdere var i høj Grad interesserede i det foreliggende Lovforslag, men de var tillige Tilhængere af, at Spørgsmaalet om Organisationernes Retsstilling blev optaget til grundig Undersøgelse for derigennem at faa skabt en virkelig og sikker Retstilstand for Organisationerne. Dog vilde de først gaa ind i en saadan Forhandling, naar den gældende Lov var ophævet.

Handelsministeren (Hauge) imødegik Venstres og de Konservatives Ordførere og uddybede yderligere sit Forsvar for Lovforslaget. Til *Steens* Henstilling (se foran) svarede Ministeren, at han gerne, naar Loven blev ophævet, vilde medvirke til en saglig og objektiv Prøvelse af det herhen hørende Problem: om der vil være Anledning til at supplere den bestaaende Lovgivning med Bestemmelser, der paa en klarere Maade, end Tilfældet er nu, udformer, hvad der er Ret for Organisationerne, og hvad der ikke er Ret for dem.

Efter yderligere Bemærkninger af Ordførerne og Ministeren gik Sagen direkte til 2. Behandling.

Ved Lovforslagets 2. *Behandling* stillede *Holstein* et Ændringsforslag om en ny Affattelse af Lovforslaget, hvorved der — foruden at ophæve Loven, om Erhvervs- og Arbejdsfrihed — tillige skulde nedsættes et Udvalg ang. eventuel Lovgivning om Erhvervs- og Arbejdsfrihed, sammensat af Jurister og Repræsentanter for de i Forholdet særlig interesserede, et Forslag af samme Indhold som foreslaaet fra radikal Side i forrige Samling, tiltraadt af Socialdemokraterne (se Aarbo 1928—29, Side 147). *Handelsministeren* vilde

ikke fragaa Tilslutning til Ændringsforslaget, hvis der var nogen Mulighed for at faa det vedtaget. *Venstres Ordfører, Slebsager*, anbefalede at stemme imod det. *De Konservatives Ordfører, Hendriksen*, saa gerne, at der jævnsides med den nu-gældende Lovs fortsatte Gyldighed nedsattes et Udvalg til at beskæftige sig med disse Spørgsmaal, om end han ogsaa ønskede Handelsstanden repræsenteret i det, men Ændringsforslaget i det foreliggende Skikkelse maatte han stemme imod. *De Radikales Ordfører, Steen*, vilde henholde sig til Ministerens Tilsagn om, at denne Tanke er Genstand for hans Interesse og Bevaagenhed og anbefalede at stemme imod Ændringsforslaget. *Retsforbundets Ordfører, Axel Dam*, vilde kun gaa med til Nedsættelse af et saadant Udvalg paa Betingelse af, at Loven indtil videre blev staaende ved Magt, og maatte derfor stemme imod Ændringsforslaget. Dette forkastedes med 122 Stemmer mod 1.

Ved Lovforslagets 3. *Behandling* i Folketinget vedtoges det med 76 Stemmer mod 70.

I *Landstinget* gik *Hauch* paa *Venstres* Vegne imod Lovforslaget, idet han ikke i de hidtil faldne Domme efter Loven om Erhvervs- og Arbejdsfrihed kunde se nogen skadelig Virkning for Erhvervslivet. Hvis noget saadant kunde bevises, vilde Venstre optage en saglig Forhandling og, hvis det blev overbevist om, at Loven var skadelig for Erhvervslivets sunde Trivsel, vilde det medvirke til dens Ophævelse. — *Carl F. Madsen, Socialdemokratiets Ordfører*, anbefalede Lovforslagets Vedtagelse, fordi Loven om Erhvervs- og Arbejdsfrihed var en ren Klasselov. Den var ogsaa kun anbefalet af enkelte Landboforeninger, medens alle andre Organisationer, der blev spurgt, gik imod den. — *De Konservatives Ordfører, Schovelin*, vilde stemme imod Lovforslaget, fordi den gældende Lov indeholdt et rigtigt Princip. — *De Radikales Ordfører, Jeppesen (Drusebjerg)*, anbefalede at stemme for det foreliggende Lovforslag, idet den gældende Lov saa langt fra at opfordre til Enighed i Stedet for opfordrede til Kamp mellem Klasserne.

Ved 3. *Behandling* i Landstinget *forkastedes* Lovforslaget — ved Navneoppraab — med 39 Stemmer mod 35 (2 Medlemmer var fraværende).

20. Forslag til Lov om offentligt Tilsyn med visse Virksomheder samt om Prisaftaler m. v. (Minister for Handel og Industri *Hauge*). [A. Sp. 3559].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{3}{12}$ (F. Sp. 2920). 1. Beh. $\frac{11}{12}$ (F. Sp. 3322). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (P. Andersen, Hans Nielsen, Fr. Andersen [Holbæk A.] [Sekr.], J. P. Nielsen, Sneum, Trier, Rasmussen [Gylling], Jesper Simonsen [Form.], Olav Olsen, Krag, Nørskov, J. C. A. Larsen, I. A. Hansen, Christmas Møller og Hendriksen). Beretning (B. Sp. 2719) afgiven $\frac{11}{4}$.

Et Regeringslovforslag om dette Emne fremsattes første Gang i Samlingen 1918—19 og derefter i 1919—20, hvor det vedtoges af Folketinget. Senere er det i hver Samling fra 1922—23 indtil 1928—29 forelagt af forskellige Folketingsmænd. Nærværende Lovforslag er udarbejdet paa Grundlag af det i Folketinget 1919—20 vedtagne Forslag til midlertidig Lov om offentligt Tilsyn med visse Virksomheder (se Aarvog 1919—20, Side 348). I Forslagets § 5 er dog optaget Bestemmelser, der i et nærmere angivet Omfang paalægger erhvervsdrivende Pligt til for Tilsynsraadet at anmelde Aftaler til Fastsættelse af Priser overfor det danske Publikum. De øvrige Afvigelser fra fornævnte af Folketinget vedtagne Forslag er væsentlig af formel Karakter.

Ovennævnte § 5 er saalydende:

»Ethvert Selskab (Aktieselskab, Andelsselskab, Kommanditselskab eller Interessentskab), der driver Erhverv her i Landet, skal til Tilsynsraadet anmelde de skriftlige eller mundtlige Aftaler til Fastsættelse af Priser overfor det danske Publikum, som Selskabet indgaar med andre erhvervsdrivende, uanset om den eller de, med hvem Aftalen indgaas, driver Erhverv her i Landet eller ej.

Skønner Raadet, at der af andre her i Landet virkende erhvervsdrivende end de i foregaaende Stykke nævnte Selskaber er indgaaet Aftaler til Fastsættelse af Priser overfor det danske Publikum, kan Raadet kræve, at vedkommende erhvervsdrivende skal indgive Anmeldelse om de paagældende Prisaftaler.

Anmeldelsen, der i de i nærværende Paragrafs 1. Stykke ommeldte Tilfælde skal tilstilles Raadet inden 8 Dage efter Aftalens Indgaaelse, skal indeholde en nøjagtig Gengivelse af den paagældende Aftale.

De nærmere Regler vedrørende Anmeldelse af Prisaftaler fastsættes af Ministeren for Handel og Industri.

Det paahviler Raadet at undersøge, om de anmeldte Prisaftaler medfører urimelige Priser eller Takster. I det Omfang, det maatte findes paakrævet, kan Raadet hertil tilkalde særlige sagkyndige.

Til Fremme af en saadan Undersøgelse er vedkommende erhvervsdrivende pligtig at afgive alle Oplysninger, som Raadet skønner fornødne for at skaffe sig tilstrækkeligt Kendskab til Prisdannelsen for de af Aftalen omfattede Varer eller andre Ydelser.

Om de foretagne Undersøgelser og deres Resultat afgiver Raadet snarest muligt Indberetning til Ministeren for Handel og Industri. Sammen med Indberetningen skal Raadet sende Ministeren en Redegørelse, indeholdende det fornødne Oplysningsmateriale. Raadet kan ledsage denne Redegørelse med en Indstilling om, at Redegørelsen helt eller delvis skal offentliggøres.«

I sin Fremsættelsestale omtalte *Handelsministeren* bl. a., at Lovforslaget er bygget paa Undersøgelsesprincippet og paa det Princip, at Resultatet af Undersøgelsen kan offentliggøres. Endvidere, at det i ingen Henseende gaar de legitime Virksomheder for nær. *Socialdemokratiets* Ordfører, P. Andersen, kom ind paa en Omtale af indenlandske Monopoler og udenlandske Truster og sluttede med Haabet om, at alle Kræfter vilde forene sig om Lovforslagets Gennemførelse. Olav Olsen, der talte paa *Venstres* Vegne, kunde ikke gaa med til § 5, men vilde forhandle sagligt om de øvrige Paragraffer i Lovforslaget, som han betegnede som »uklart og svævende«. *Det konservative Folkepartis* Ordfører, Christmas Møller, ansaa det for uberegneligt, hvad dette Lovforslag kunde medføre, hvad han omtalte nærmere i sin Gennemgang af Lovforslaget, og mente ikke, at der i det danske Samfund var saadanne Tilstande, at der var nogen Rimelighed i at lovgive som foreslaaet. Rasmussen (Gylling), *det radikale Venstres* Ordfører, ønskede gerne dette Lovforslag vedtaget; det var ikke mindst fra hans Partis Side, at Spørgsmaalet om en Lovgivning om disse Forhold var blevet rejst. Hans Hansen, der talte for *Retsforbundet*, havde ikke nogen overdreven Tro paa Statens Evne som Kontrolmyndighed og ønskede fuld Frikonkurrence i Omsætningslivet og kunde derfor ikke støtte Lovforslaget.

Det nedsatte Udvalgs Formand, Jesper Simonsen, har i

en *Beretning* meddelt, at Ministeriet efter Udvalgets Anmodning har fremskaffet omfattende Oplysninger væsentligst angaaende udenlandske Forhold, men da betydelige Dele af disse Oplysninger først har kunnet tilvejebringes henimod Samlingens Slutning, har Udvalget ikke kunnet tilendebringe sit Arbejde.

21. Forslag til Næringslov. (Minister for Handel og Industri *Hauge*). [A. Sp. 2481].

Fremsat i *Landstinget* ¹⁸/₁₀ (L. Sp. 16). 1. Beh. ¹⁸/₁₁ (L. Sp. 25). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Andrea Brochmann, Fink, A. P. Hansen, Albert Jensen, Johannes Jensen [Form.], M. C. Jensen, Jeppesen [Drusebjerg], N. K. Kristensen, Lange, Henrik Nielsen, Ch. Petersen, Elisa Petersen, Schovelin, C. F. Sørensen og Villemoes).

Det forelagte Lovforslag er i alt væsentligt overensstemmende med det i Rigsdagssamlingerne 1927—28 og 1928—29 fremsatte, hvis Indhold er gengivet i Aarbogen for 1927—28, Side 349.

I Lovforslaget, saaledes som det nu paa ny fremsattes, er foretaget enkelte Ændringer. I § 4 er den foreslaaede Adgang til at kunne fritage for Erlæggelse af Stempelafgift for Næringsbreve udgaaet. I § 22 er foretaget en mindre Ændring, der tilsigter at fastslaa, at Udstaaelse af reglementeret Læretid i et Fag maa anses som tilstrækkeligt Grundlag for Benyttelsen af »Mester«-Navnet uden Aflæggelse af særlig Prøve. I § 70 er den for de statsautoriserede Revisorer foreslaaede Fortrinsret til Benyttelse som regnskabskyndige Konsulenter i Henhold til Loven om Indkomst- og Formueskat til Staten udgaaet. Endvidere er den nu bestaaende Adgang til at begrænse Antallet af statsautoriserede Vejere og Maalere foreslaaet opretholdt i Overensstemmelse med, hvad der allerede tidligere var foreslaaet for Københavns Vedkommende.

Lovforslaget henvistes efter 1. Behandling til Udvalg, men naaede ikke videre. — Hvad derimod angaar Lovforslagets §§ 65—74, Afsnittet Revisorer, blev disse optaget uforandret i et af Ministeren i Folketinget forelagt Forslag til Lov om statsautoriserede Revisorer, hvilket Lovforslag gennemførtes med en Del Ændringer (se foran Afsnit A. Nr. 47).

22. Forslag til Lov om Ferskvandsfiskeri. (Minister for Søfart og Fiskeri *Stauning*). [A. Sp. 4785].

Fremsat i *Folketinget* $17/1$ (F. Sp. 4130). 1. Beh. $11/2$ (F. Sp. 5051). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Saltvandsfiskeri (se Side 423). Beretning (B. Sp. 2733) afgiven $12/4$.

Fra Ferskvandsfiskeriforeningen og Sportsfiskerforeningen modtog Ministeriet for Søfart og Fiskeri Andragender om Ændringer i Lov Nr. 317 af 2. Juni 1917 om Ferskvandsfiskeri, og da der ligeledes fremkom Henvendelse fra Dansk Fiskeriforening og Ferskvandsfiskeriforeningen om Ændringer i Loven om Saltvandsfiskeri, samt under Hensyn til, at de to Love paa forskellige Omraader griber ind i hinanden, ansaa Regeringen det for rettest, at begge Love underkastes Revision, og Regeringen lod derfor udarbejde saavel et Forslag til Lov om Ferskvandsfiskeri som et Forslag til Lov om Saltvandsfiskeri.

I Forslaget til Lov om Ferskvandsfiskeri er der saa vidt muligt taget Hensyn til Ferskvandsfiskeriforeningens og Sportsfiskerforeningens Ønsker, hvorhos der i Lovforslaget er indføjet enkelte Ændringer, som ved Lovens Administration har vist sig ønskelige, ligesom der er indføjet Bestemmelserne i Lov Nr. 336 af 28. Juni 1920 om Indførelse af dansk Lovgivning om Ferskvandsfiskeri i de sønderjydske Landsdele.

Af de Ændringer i den gældende Lov, som foreslaas i Lovforslaget, skal nævnes:

I § 1 er indsat en Bestemmelse om, at Fiskeriretten kan skilles fra Grunden, naar den derved forbliver i eller kommer i Statens Eje, idet der bør gives Staten Adgang til at afrunde sine Fiskevande. I adskillige Søer ejer Staten den største Del af Fiskeriretten, men vil under de nugældende Bestemmelser ikke kunne erhverve de manglende Dele uden tillige at skulle købe den tilliggende Jord. Paa den anden Side findes det ogsaa rimeligt, at Staten kan sælge sine Jorder, saaledes at den reserverer sig Fiskeriretten.

For saa vidt angaar Landvæsenskommissionerne og Overlandvæsenskommissionerne, der skal behandle Spørgsmaal vedrørende Ferskvandsfiskeriet, foreslaas det, at der, for saa vidt angaar Landvæsenskommissionerne, skal tilkaldes sagkyndig Medhjælp, og for saa vidt angaar Overlandvæsenskommissionerne, at de foruden de ordinære Medlemmer skal

bestaa af to fiskerisagkyndige, der udnævnes af Ministeriet for Søfart og Fiskeri.

Der er endelig indføjet følgende Bestemmelser fra § 2 i Lov Nr. 336 af 28. Juni 1920 om Indførelse af dansk Lovgivning om Ferskvandsfiskeri i de sønderjydske Landsdele:

»I de sønderjydske Landsdele kommer foranstaaende Regler til Anvendelse med følgende Ændringer:

I de i 1. Stykke omhandlede Vande skal Retten til at drive Fiskeri alene tilkomme Ejeren af det paagældende Vand, medmindre der haves anden gyldig Regel, eller nogen har erhvervet en særlig Ret til Fiskeri i Vandet.

Retten til at drive Fiskeri maa ikke adskilles fra Ejendomsretten over Vandet og maa ikke bortlejes for længere Tid end 25 Aar ad Gangen.

De i 3. Stykke indeholdte Regler om Afløsning af Fiskerirettigheder finder Anvendelse, naar Ejerne af et Fiskevand ikke har Fiskeriretten i dette, og Afløsningen begæres af et Flertal af Ejerne, repræsenterende mindst Halvdelen af det paagældende Fiskevand.«

Bestemmelserne i § 2 er overensstemmende med de nu-gældende, kun er der i Paragraffens 1. Stykke foretaget en formel Ændring, og for saa vidt angaar det i Paragraffens 2. Stykke omhandlede Nævn, er det foreslaaet, at den fiskerikyndige Repræsentant skal udnævnes af Ministeren for Søfart og Fiskeri — efter Loven af 1917 af Fiskeritilsynet — og være Formand for Nævnet.

Som en ny § 7 er i Overensstemmelse med § 3 i Lov Nr. 336 af 28. Juni 1920 bestemt, at de i §§ 3—6 indeholdte Regler angaaende Spærre- og Fangstindretninger, der er indrettede efter, at Lov Nr. 336 af 28. Juni 1920 om Indførelse af dansk Lovgivning om Ferskvandsfiskeri i de sønderjydske Landsdele er traadt i Kraft, finder Anvendelse paa samtlige Indretninger af den paagældende Art i de sønderjydske Landsdele, dog at Indretninger, som lovlig bestod ved nævnte Lovs Ikrafttræden, vedblivende kan benyttes, selv om de ikke stemmer med disse Regler.

§ 9 svarer til § 8 i Loven af 1917. Reglerne for Fredningsbæltet er dog ændret, saaledes at disse er bragt i Overensstemmelse med Saltvandsfiskerilovforslagets § 12, og til Paragraffen er føjet en Bestemmelse om, at Fredningsbæltet

m. m. i visse Tilfælde kan fastsættes af et Nævn. Paragraffen lyder nu saaledes:

»I saadanne Dele af Søterritorier, som i Henhold til § 1, 8. Stykke, er inddragne under denne Lov, maa uden særlig Adkomst intet Fiskeri finde Sted nærmere ved *Aaers, Bækkes og Indvandes* naturlige eller ved Kunst frembragte *Udløb* eller Udmunding ved almindeligt dagligt Højvande end 200 Meter, naar Aaen, Bækken eller Indvandet ved Udløbet eller Udmundingen har en Bredde af mindst 2 Meter. I lige Retning udfor Vandløbets eller Indvandets Udløb eller Udmunding skal der altid være uhindret Gennemgang til Fredningsbæltet paa en Strækning, der har en Bredde af mindst samme Størrelse som $\frac{1}{3}$ af Fredningsbæltets Grænselinie og en Længde af mindst 100 Meter.

De i Paragraffens 1. Stykke nævnte Bestemmelser kommer ogsaa til Anvendelse ved Udløbet eller Udmundingen af Vandløb, hvis Bredde ved Udløbet eller Udmundingen er mindre end 2 Meter, i den for Laks og Ørred fastsatte Fredningstid.

I øvrigt maa Fangstredskaberne ikke anbringes paa en saadan Maade, at der spærres for Fiskenes Opgang og Nedgang i Aaer, Bække eller Indvande. I Tvivlstilfælde afgør Ministeren for Søfart og Fiskeri, hvilket Sted der skal anses som et Vandløbs eller Indvands Udløbs- eller Udmundingssted ved almindeligt dagligt Højvande. Ministeren kan, hvor Forholdene efter hans Skøn maatte gøre det ønskeligt, fastsætte et større eller mindre Fredningsbælte end foran angivet samt fastsætte anden Retningslinie og anden Længde for den fredede Strækning end overfor angivet og i øvrigt nærmere bestemme Grænsen for denne.

Hvor det begæres af Ferskvandsfiskeriforeningen eller af Dansk Fiskeriforening, skal dog Fredningsbæltet og Gennemgangsarealet til det fastsættes af et Nævn, hvori hver af Foreningerne har Ret til at lade sig repræsentere ved to Mand, medens Ministeren for Søfart og Fiskeri udpeger et femte Medlem, der fungerer som Nævnets Formand. Hvis Nævnets Afgørelse ikke indeholder Bestemmelser, der strider mod gældende Love, Bekendtgørelser m. m., vil den være at stadfæste af Ministeren for Søfart og Fiskeri. Foreningerne afholder selv Udgifterne ved deres Repræsentanters Deltagelse

i Nævnets Arbejde. Nævnets Afgørelse kan først forelægges Nævnet til Ændring, naar der er forløbet fem Aar efter Ministeren for Søfart og Fiskeris Stadfæstelse.»

I § 12, der i øvrigt stemmer med Lovens § 11, er bestemt, at for Landvæsenskommissionernes og Overlandvæsenskommissionernes Sammensætning gælder de nye Regler i § 1.

I § 13, der ellers er i Overensstemmelse med § 12 i Loven, er der med Hensyn til Adgangen til Sejlads indføjet en Bestemmelse om, at ingen er berettiget til ud fra sin Ejendom at benytte Vandet til Sejlads, der er til væsentlig Ulempe for anden Mands Fiskeri. Denne Bestemmelse er indsat af Hensyn til den overhaandtagende Trafik med hurtiggaaende Motorbaade. Disse kunde tidligere kun forbydes, naar det kunde paavises, at Sejladsen var til Skade for anden Mands Fiskeri. Efter Forslaget er det tilstrækkeligt, at Sejladsen er til væsentlig Ulempe.

I § 14, der svarer til Lovens § 13, er der indsat en Bestemmelse om, at Affald m. m. ikke maa henkastes i Fiskevande, der ikke er i Enkeltmands Besiddelse, i et saadant Omfang, at Fiskeriet hemmes eller skades i væsentlig Grad.

§ 15 svarer til § 14 i Loven af 1917 med følgende Ændringer og Tilføjelser:

Mindstemaalet er kun fastsat efter Totallængden, idet Fastsættelsen af Mindstemaalet fra Snudespids til Halerod er udgaaet af praktiske Grunde.

Der er fastsat Mindstemaal for Sandart og Regnbueørred, og der er tilføjet en Bestemmelse om, at Ministeren, hvor det af Hensyn til Gennemførelsen af rationel Drift ønskes, bemyndiges til at dispensere fra Reglerne om Mindstemaal for Gedder og Sandart.

§ 16 svarer til § 15 i Loven af 1917. Der er indsat Fredningstid for Sandart, og Bestemmelsen om Fædningstid for Gedder og Aborrer er udgaaet, idet der tillægges disse Fisk forskellig Betydning de forskellige Steder i Landet, og Regler for deres Fredning derfor rettelig bør optages i Regulativer. Hertil kommer, at Fredningstid for disse Fisk, der ikke er fredet i Salt- eller Brakvand, er uigennemførlig i Praxis.

§ 17 er overensstemmende med § 16 i Loven af 1917, kun at Paabudet om, at Fisk, der fanges med Piglyster, skal dræbes umiddelbart efter Fangsten, er udgaaet som uigennem-

førlig i Praksis, og Bestemmelsen om Adgangen til Fangst og Ilandbringelse af Sættefisk og Fiskeyngel til Omplantning er i Overensstemmelse med Saltvandsfiskerilovforslaget foreslaaet ændret saaledes:

»Tilladelse til Fangst, Ilandbringelse, Forsendelse og Salg af Fiskeyngel og Sættefisk til Indplantning kan gives af Ministeren for Søfart og Fiskeri under Hensyntagen til de lokale Forhold paa de Steder, hvor Fiskeyngelen skal indfiskes. Indfiskningen og Indplantningen, som skal foregaa under Fiskerikontrollens Tilsyn og efter dens Anvisning, kan ske uden Hensyn til Bestemmelserne i denne Lov eller i de i §§ 20 og 21 omhandlede Regulativer.«

§ 18 svarer til § 17 i Loven af 1917, med enkelte Ændringer. Under a. er udgaaet Ordene »mod andet løst eller faststaaende Redskaber«, idet det formentlig i alle Tilfælde, hvor anden Bestemmelse ikke er truffet ved Regulativ, bør være forbudt at drage Vaad m. m., der spænder over mere end Vandets halve Bredde. Under e. er udgaaet Ordene »samt i Tiden fra 1. November—30. April«.

Ministerens Bemyndigelse til at ophæve de i Paragraffen indeholdte Forbud udvides fra at omfatte de under d., e., f., g. og h. nævnte til ogsaa at omfatte de under a. og b.

Bemyndigelsen for Ministeren til at indrømme Undtagelser fra de under c. nævnte Forbud udvides til at omfatte alle ferske Vande.

§ 19 er i Overensstemmelse med § 18 i Loven af 1917, kun at Bestemmelsen (om Udsætning af Fisk) er udvidet til ogsaa at omfatte Krebs, og Minimumsbøderne er forhøjet fra 10 til 20 Kr.

I § 20, der svarer til § 19 i Loven af 1917, er der for at lette Adgangen til at faa Regulativer oprettet foretaget en Ændring gaaende ud paa, at den, der ønsker Regulativ oprettet, skal rette Henvendelse derom til Ministeriet for Søfart og Fiskeri, der derefter tager Sagen i sin Haand, medens Regelen tidligere var, at vedkommende selv maatte lave et Udkast til Regulativ og faa dette-vedtaget paa et Møde, og først da blev det indsendt til Ministeriet. Endvidere er der indsat en Bestemmelse om, at Indvarsling til Møde om Fastsættelse af Regulativ kan ske ved anbefalet Brev.

§ 21 er i Overensstemmelse med § 20 i Loven af 1917,

dog at der er indsat en Bestemmelse, hvorefter Ministeren kan ophæve et Regulativ, naar det faktisk er traadt ud af Kraft, og der ikke er nogen fungerende Bestyrelse.

Til § 22, der svarer til § 21 i Loven af 1917, er føjet en Bemyndigelse for Ministeren til i visse Tilfælde at ophæve Lovens Bestemmelser vedrørende Fangstmaader, Afspærring, Mindstemaal og Fredningstid.

Til § 23, der svarer til § 22 i Loven af 1917, er føjet en Bestemmelse om, at Videnskabsmænd, der for Staten foretager Fiskeriundersøgelser, har Ret til at færdes over de Jorder og private Veje, der støder op til de paagældende Vande. — Minimumsbøderne er forhøjet fra 5 til 10 Kr.

§ 25 svarer til § 24 i Loven af 1917, dog at Bestemmelsen om Ansættelse af en Ferskvandsfiskeriinspektør af formelle Grunde er udgaaet.

§ 26 er i Overensstemmelse med § 25 i Loven af 1917, kun at Minimumsbøderne er fordoblet.

§§ 28 og 29 er i Overensstemmelse med § 27 og § 28 i Loven af 1917, kun at Minimumsbøderne er fordoblet.

§ 32 svarer til § 31 i Loven af 1917, dog at det foreslaas, at Bestemmelsen om, at de af Fiskerikontrollen anmeldte Sager i Gentagelsestilfælde kun med Fiskeridirektørens Samtykke kan sluttet uden Dom, hvor der er forløbet 3 Aar eller mere, efter at Sagen angaaende den sidst begaaede Forseelse er endeligt afgjort, udvides til at gælde i alle Gentagelsestilfælde.

Ved 1. Behandling i Folketinget blev Lovforslaget velvilligt modtaget fra alle Sider, Ordførere var: Ludvigsen (S.), Sevelsted (V.), Fibiger (K.) og Holger Kristiansen (R.). I Udvalgets Beretning udtaltes, at man ikke naaede frem til Behandling af Lovforslaget.

23. Forslag til Lov om Saltvandsfiskeri. (Minister for Søfart og Fiskeri *Stævning*). [A. Sp. 4673—C. Sp. 1489].

Fremsat i *Folketinget* ^{17/1} (F. Sp. 4128). 1. Beh. ^{11/2} (F. Sp. 5051). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Ludvigsen, Fr. Andersen [Holbæk A.], Lundberg, Bomholt, P. Andersen [Form.], Marinus Sørensen, J. P. Nielsen, Holger Kristiansen [Sekr.], Kr. Kristensen, Vadgaard, Sevelsted,

J. C. A. Larsen, A. Chr. Christensen, Fibiger og Hendriksen). Betænkning (B. Sp. 2501) afgiven $\frac{2}{4}$. (Ordfører: Ludvigsen).. 2. Beh. $\frac{5}{4}$ (F. Sp. 6796). 3. Beh. $\frac{7}{4}$ (F. Sp. 6843). *Oversendt til Landstinget.*

Saa vel af Dansk Fiskeriforening som af Ferskvandsfiskeriforeningen fremsattes overfor Ministeriet Ønsker om, at der snarest muligt maatte blive forelagt et Forslag til Lov om Ændringer i Saltvandsfiskeriloven af 2. Juni 1917, og den førstnævnte Forening indsendte samtidig et Udkast til en ny Lov. Regeringen lod derfor udarbejde et Lovforslag, der i videst muligt Omfang tog Hensyn til Foreningernes Ønsker og derhos indføjede enkelte Ændringer, som ved den gældende Lovs Administration har vist sig ønskelige. Nedenfor gengives de væsentligste af de i Lovforslaget indeholdte Ændringer i Loven.

§§ 1—4 stemmer med de tilsvarende Paragraffer i den gældende Lov, kun at i §§ 2 og 4 er indsat de derhenhørende Bestemmelser fra Loven af 28. Juni 1920 om Indførelse af dansk Lovgivning om Saltvandsfiskeri i de sønderjydske Landsdele, ligesom Bestemmelserne i § 3 er bragt i Overensstemmelse med Bestemmelserne i Lovene om Skibes Registrering.

I § 5, der fastsætter Regler for Indtagelse m. v. af Bundgarn, foreslaas der enkelte Ændringer, der i Hovedsagen gaar ud paa, at Tidspunktet for Indtagelse af Bundgarnspladser er fastsat til 15. November i Stedet for som hidtil 15. Februar, og at de særlige Bestemmelser for Farvandet omkring Læsø er bortfaldet.

§ 6, der indeholder Reglerne for Afmærkning af Bundgarn og andet faststaaende Redskab, er ændret paa flere Punkter, særlig for at faa en skarpere Markering af Afmærkningen. Der er indsat Regler for Afmærkning af Sommeraaleruser og om Signaler under Snurrevaadsfiskeri, hvorhos de tidligere fælles Regler for Bundgarn, Aaleruser, Rejeruser, Laksegarn og lignende til Pæle fastgjorte Redskaber nu er sondret i 2 Grupper, af hvilke den ene angaar Bundgarn, den anden de andre Redskaber.

Bestemmelserne i § 7 vedrørende Retten til Fiskeri med Aalegaarde er i det væsentlige overensstemmende med de nu gældende, dog med enkelte Ændringer.

Definitionen af Aalegaarde er tydeliggjort ved Tilføjelse

af Ordene »ved almindeligt dagligt Højvande« efter Ordene: »med en fra Land udsat Rad«.

Den gældende Bestemmelse om, at Aalegaardsretten ikke maa adskilles fra den tilstødende Grund, har i Praksis vist sig at volde Vanskeligheder, idet det i Tilfælde, hvor Aalegaardsretten er bortlejet for et længere Tidsrum, er vanskeligt at afgøre, om der foreligger en Adskillelse eller ej. Der tilføjes derfor nu i Lovforslaget efter Forbudet imod at adskille Aalegaardsretten fra Grunden, at den maa ikke bortlejes for længere Tid ad Gangen end 25 Aar, i Overensstemmelse med den tilsvarende Bestemmelse i Ferskvandsfiskerilovens § 1.

Tidsfristen for Udsættelse af Rad og Ruser er ændret fra 10. til 1. September. — Dagpenge til Medlemmer af Aalegaardsnævn og Overnævn er ændret i Overensstemmelse med Tekstanmærkning Nr. II. til § 18 i Finansloven for Finansaaret 1929—30.

Til Paragraffen er føjet et nyt Stykke om, at Paragraffens Bestemmelser ikke kommer til Anvendelse i de sønderjydske Landsdele.

§§ 8 og 9 er overensstemmende med de tilsvarende Paragraffer i Loven af 1917, med Undtagelse af, at der i § 9 er indsat en Bestemmelse om en tydeligere Afmærkning af afbrækkede Pæle, og Kontrollen bemyndiges til at paalægge vedkommende inden en i hvert enkelt Tilfælde fastsat Frist at optage Pælene.

§ 10, Reglerne om Trawlfiskeri, er ændret paa flere Punkter: Ifølge § 10 i Loven af 1917 er *Fiskeri med Trawl*, d. v. s. med et bestemt Redskab, der nærmere defineres i Paragraffens 2. Stykke, forbudt. Ifølge nærværende Forslag er *Trawlfiskeri* forbudt, d. v. s. Fiskeri foretaget paa en bestemt Maade, hvilken Maade nærmere defineres i Paragraffens 2. Stykke. Det afgørende for Bedømmelsen af Handlingens Ulovlighed er nemlig ikke, om et bestemt Redskab er benyttet, men derimod om et Redskab er benyttet paa en bestemt Maade.

I øvrigt betyder de i Forslaget indeholdte Bestemmelser en Lempelse af det hidtil gældende Forbud mod Fiskeri med Trawl, som det ses af Paragraffens Indhold, der her gives. — Der er i den indsat en Definition af Snurrevaads-

fiskeri, i Overensstemmelse med den i andre Lande benyttede Definition af dette Redskab.

§ 10.

Trawlfiskeri er forbudt.

Ved Trawlfiskeri forstaas Fiskeri med ethvert Vaadredskab, som fæstet til Baad eller Fartøjer, der bevæges fremad ved hvilken som helst Kraft, drages langs Bunden.

Herfra undtages, naar ikke andet er foreskrevet i særlig Lov, Fiskeri med:

- 1) *Skovlvaal* (Skovltrawl, Ottertrawl) med en Maskestørrelse svarende til højst 30 Knuder for hver Meter, og hvis Skovle ikke maaler mere end 0,8 m². Maskestørrelsen maales i strakt Maal, og Maalet paa Skovlene (Længde og Bredde) tages paa det længste og bredeste Sted; der gives intet Afdrag for afrundede Hjørner eller lignende. De til Vaaddets Spredning anvendte Skovle kan anbringes paa en til Vaadsækken eller Vaadarmene fæstnet Hanefodskonstruktion. Disse Vaad maa kun anvendes om Dagen. Ud for de aabne Kyster maa de anvendes, naar der ikke i Vedtægt findes udtrykkeligt Forbud herimod, jfr. dog § 11. I Fjorde, Vige og lignende Indskæringer af Havet, hvis Mundingers Bredde er under 30 Kilometer, samt i de smallere Sunde er det til enhver Tid forbudt at anvende Skovlvaad, medmindre dette udtrykkelig er tilladt i en for det paagældende Farvand oprettet Vedtægt. I Tvivlstilfælde afgøres det af Ministeren for Søfart og Fiskeri, om Brugen af Skovlvaad er tilladt i et Farvand.
- 2) Smaaredskaber, hvis Fangeaabninger ikke er bredere end 2 Meter, og som udelukkende er bestemt til Fangst af Agn.
- 3) Bomtrawl, dog kun til Brug ud for Jyllands Vestkyst — derunder Graadyb. Bommen maa ikke være over 5 Meter i Længden, og Vægten paa Liget maa ikke overstige 20 Kilogram.
- 4) *Drivvaad* og *Slæbevaad*, der piles ved Hjælp af Bomme, og som har en Spændvidde af ikke over 20 Meter. De til Spiling af Redskabet anvendte Bomme maa ikke være bestemte til under Brugen af følge Havbunden. Bommene

maa være saaledes konstrueret, at de ikke ved deres egen Vægt eller ved anbragte Vægte kan bringes under Vandets Overflade. Bommene kan fæstnes til Vaaddet ved Hjælp af Hanefodskonstruktioner. Ved Redskabets Spændvidde forstaas Bredden af Sækken og Længden af Armene eller de til Erstatning for Arme anvendte Konstruktioner tilsammentagne i strakt Maal.

Det er i alle Tilfælde forbudt at anvende de under 1)–4) nævnte Vaadredskaber, saaledes at de spiles ud ved andet Baad eller Fartøj.

Overalt paa Søterritoriet, hvor der ikke i særlig Lov eller i Vedtægt findes Forbud derimod, jfr. dog § 11 og Kapitel 2, er det tilladt at drive Snurrevaadsfiskeri, hvorved forstaas Fiskeri med ethvert Vaad, der indhives til forankret Fartøj eller til Land.

Skovle og Bomme, der anvendes til Udspiling af Fiske-redskaber, skal være indrettet saaledes, at de saa vidt muligt ikke kan beskadige undersøiske Telegraf- og Telefonkabler.

Brugen af *Aalekam* og *Aalepryne* er forbudt.

Paa *Piglyster* skal der være mindst 16 Millimeters Afstand mellem Flæner og Tunger, midt imellem hvilke kun een Pig maa anbringes. Ministeren for Søfart og Fiskeri kan udstede Forbud mod Benyttelsen af Piglyster i et Farvand, naar Flertallet af de omboende, stemmeberettigede Fiskere, jfr. § 26, fremsætter Begæring derom.

Brugen af *eksploderende* eller *giftige Stoffer* til Fiskeri er forbudt.

Reglerne i § 11 er overensstemmende med de nugældende, saaledes som de er ændret ved Lov Nr. 97 af 1. April 1925, dog med følgende nye Ændringer: Der er indsat et absolut Forbud mod Brugen af Risgaarde og Hestevaad, medens der tidligere var givet Ministeren en Bemyndigelse til at udstede Forbud derimod. Endvidere er der indsat en Bestemmelse om, at Aaledrivvaad og Aaleslæbevaad er tilladt hele Aaret paa det fredede Omraade, og som Følge heraf er der i Slutningen indsat en Bestemmelse om, at der i Fartøj, der anvender Aaledrivvaad i det fredede Omraade, ikke maa findes Rødspætter i Tiden fra 1. Maj til 31. Juli.

I § 12, der handler om *Fredningsbæltet*, det fredede Bælte ved Aaers, Bækkes og Indvandes Udløb, er der foretaget

følgende Ændringer. Udenfor den for Laks og Ørred gældende Fredningstid foreslaas Fredningsbæltet ophævet for Vandløb, der ved Udløbet er mindre end 2 Meter. Til Gengæld foreslaas det, at de gældende Regler angaaende Fredningsbælte for Vandløb, hvis Udløb er mindst 3 Meter, kommer til Anvendelse paa alle Vandløb, hvis Udløb har en Bredde af mindst 2 Meter. — Endvidere er der for Indvandes og Fjordes Vedkommende indsat en Bestemmelse om, at der ogsaa kan fastsættes Fredningsbælte indenfor Udmundingen, idet det i mange Tilfælde vil være formaalsløst at have Fredningsbælte udenfor et Udløb, uden at kunne fastsætte et tilsvarende Fredningsbælte indadtil mod Fjorden eller Indvandet.

Bestemmelserne i § 13, om Afstanden mellem Fiskeredskaber i Brug, er paa flere Punkter ændret af praktiske Hensyn, og der er indsat en ny Regel om Sideafstanden mellem Overvandsruser og Bundgarn, hvorimod den nugældende særlige Bestemmelse for Læsø er udeladt.

§ 14, der giver Reglerne for, hvorledes der skal forholdes med Fisk under Mindstemaal o. lign., er i Overensstemmelse med de nugældende Regler, dog at Bestemmelsen om, at alle Fisk, der fanges med Pilk og Piglyster, umiddelbart efter Fangsten skal dræbes, er udgaaet som uigennemførligt i Praksis.

I de nugældende Bestemmelser i § 15 om Mindstemaal er der foretaget følgende Ændringer og Tilføjelser:

Fastsættelsen af Mindstemaal »Fra Snudespids til Hale-rod« er af praktiske Grunde udgaaet, saa at der kun er een Angivelse af Mindstemaal »Fra Snudespids til Halefinnens Spids«. Den gældende Bestemmelse om »Ørred« er delt i to: for »Havørred« og »Regnbueørred«, med samme Mindstemaal som nu. Den nugældende Bestemmelse om Fredning af Aalekvabber er ændret, idet i Fredningstiden kun Aalekvabber til 180 mm maa fanges til Brug som Agn.

Bestemmelsen om, at Fisk, for hvilke der er fastsat Mindstemaal, ikke maa anvendes til Føde for Fiskeyngel i Opdrætningsanstalter og Dambrug, er udgaaet som uhenigtsmæssig.

Der er endvidere efter derom fremsat Anmodning tra sønderjydske Side indsat en Bestemmelse om Fredning af Koralmos, overensstemmende med den tilsvarende Bestemmelse i den tyske Fiskerilov.

De særlige Bestemmelser om Maal for Rødspætter, der ilandbringes paa Kysterne af Øresund og Østersøens aabne Kyster, er udgaaet, undtagen for saa vidt angaar Rødspætter, der ilandbringes paa Bornholm og Christiansø.

I Paragraffens sidste Stykke, hvori der gives Ministeren Bemyndigelse til at nedsætte Mindstemaal, er der indføjet Ordene »efter indhentet Erklæring fra Dansk Fiskeriforening«.

For Laks og Ørred er Fredningstiden uforandret sat til Tiden fra 1. November til 31. December. Af Ferskvandsfiskeriforeningen var fremsat Forslag om Forlængelse af Fredningstiden, saaledes at den fastsættes til Tiden fra 15. Oktober til 15. Januar, og Ministeriet var i og for sig enig med Foreningen i, at den gældende Fredningstid er for kort, idet Fiskens Opgang for en meget væsentlig Del falder i Efteraarsmaanederne før 1. November, men da Dansk Fiskeriforening foreslog Fredningstiden sat til 15. November—15. Januar, ansaa Ministeriet det for rettest at blive ved det gældende.

§§ 16—21 stemmer med de nugældende.

I § 22 er tilføjet en Bestemmelse om Udsættelse af Hegn og Pigtraad i Stranden (kun ud til daglig Lavvande) og et Forbud mod Udkastning i Vandet af Affald.

Bestemmelserne i § 23 om Fremgangsmaaden for at faa Forbud nedlagt imod Ulemper fra Fabrikker o. lign. er overensstemmende med de nugældende, dog at der er indsat en Bestemmelse om, at Landvæsenskommissionen skal antage fiskerisagkyndig Medhjælp, og at der i Overlandvæsenskommissionen yderligere skal indtræde 2 fiskerisagkyndige Medlemmer, der udnævnes af Ministeren.

§§ 24—26 stemmer med de nugældende, dog at der er indføjet i § 26 (Stemmeberettigelsen) en Bestemmelse om, at Kommunalbestyrelsen, forinden den afgiver sit Skøn om, hvorvidt $\frac{3}{5}$ af vedkommendes Aarsindtægt ved personlig Virksomhed skyldes Fiskeri, skal indhente en Erklæring fra den stedlige Fiskeriforening, hvor en saadan findes.

Bestemmelsen i den gældende Lovs § 27 om, at Statskassens Tilskud til Indplantning udenfor Limfjorden kun maa anvendes til Indplantning paa saadanne Steder, hvor der for de salte Vandes Vedkommende er oprettet Vedtægter og for de ferske Vandes Vedkommende Regulativer, er ikke

optaget i Forslaget, men der foreslaas givet Ministeren en almindelig Bemyndigelse til at træffe særlige Bestemmelser for Fiskeriets Udøvelse og Fredning af Fiskene m. m. i de Vande, hvor Indplantning finder Sted. Denne Fredning tænkes alene baseret paa Resultatet af foretagne biologiske Undersøgelser. Der er ikke saaledes som i den gældende Lov fastsat et bestemt Beløb (indtil 30 000 Kr.) til Indplantning, men Beløbet foreslaas fastsat paa de aarlige Finanslove.

Kapitel II i Lovforslaget omhandler ligesom i den gældende Lov *Fiskeriet i Limfjorden*. Her er efter dansk Fiskeriforenings Forslag de 3 første Paragraffer, §§ 28—30 i Loven af 1917 (om de 4 »Skælde«, hvorefter Garnene skal bindes, og Maskernes Maal) udeladt. § 28 i Lovforslaget er som § 31 i Loven af 1917 og omhandler Sejldybets Bredde.

§§ 29—32 (§§ 32—35 i Loven) omhandler *Sildefiskeriet*. Den første Paragraf, § 29, stemmer med Lovens § 32, dog at der er tilføjet en Bestemmelse om Sideafstande og Gennemsejlingsaabninger mellem Bundgarn.

§ 30 svarer til § 33 i Loven af 1917, med følgende Ændringer:

Bestemmelserne om, hvorledes Sildevaad skal bindes, og om, at det i Tiden fra 15. Oktober til 31. Marts er tilladt i Sildevaad at anvende Hove af mindre Maskestørrelse, er udgaaet, hvilket staar i Forbindelse med, at Bestemmelserne i den nugældende Lovs §§ 28—30 ikke er optaget.

Endvidere er Bestemmelsen om, at der ved Fiskerikontrollens Foranstaltning skal optages Fortegnelse m. m. over de gamle Sildevaadsteder, udgaaet, da den har vist sig uigennemførlig i Praksis.

§§ 31—32 er i Overensstemmelse med Bestemmelserne, i §§ 34 og 35 i Loven af 1917.

§§ 33—35, der omhandler *Aalefiskeri*, svarer til §§ 36 38 og 39 i Loven, idet § 37 i Loven, saaledes som den er ændret ved Lov Nr. 97 af 1. April 1925, ikke er optaget i Forslaget som Følge af, at Maskebestemmelserne i §§ 28—30 er udgaaet. I § 33 (Lovens § 36) er blandt de tilladte Fiskeredskaber optaget Overvandsruser med Forgaard. For saa vidt angaar de i Paragraffen nævnte Vaad, er der for at karakterisere disse indsat en Bestemmelse om, at deres Dybde i Armene ved Indgangen til Sækken skal være mindst 6 Meter

maalt med Maskerne i Firkant, samt en Bestemmelse om, at Sættelinens Længde ikke maa overstige 300 Meter.

I § 34 (Lovens § 38) er blandt de til enhver Tid tilladte Redskaber optaget Plumpstang, medens den nu kun maa bruges i Tiden 1. December—31. Marts. Vadeglibens Maskestørrelse er bestemt til 26 mm i strakt Maal, medens den efter Lovens § 38 bestemmes efter »Aalevaadkalve-Skælden«, der er udgaaet med Lovens § 28. — § 35, der fastsætter Indskrænkninger i Brugen af Aalegaarde, stemmer med § 39 i Loven af 1917.

§ 36 om *Flynderfiskeri* er i Overensstemmelse med § 40 i Loven af 1917, kun at Maskestørrelsen for Flyndervaad af praktiske Hensyn er fastsat i strakte Maal i Stedet for Maal i Kvadrat. Bestemmelserne i 2. Stykke, 2. Punktum, svarer til Bestemmelserne i § 30, 1. Stykke, i Loven af 1917, hvilken Paragraf som nævnt er udgaaet.

§ 37 svarer til § 41 i Loven af 1917, jfr. § 3 i Lov Nr. 97 af 1. April 1925, med følgende Ændringer. Blandt de Redskaber, der maa anvendes til Fangst af Torsk, er optaget Overvandsruser med Forgaard. Bestemmelserne i den gældende Lov vedrørende Vaaddets Belastning er udgaaet.

§ 38 svarer til § 42 i Loven af 1917, kun at den fastsatte Maskestørrelse af praktiske Hensyn er ansat til 14 mm i strakt Maal i Stedet for 28 mm i Omkreds, og Bestemmelsen om Sideafstand mellem Rejeruser er udgaaet.

§ 39 er i Overensstemmelse med § 43 i Loven af 1917, saaledes som denne er ændret ved § 4 i Lov Nr. 97 af 1. April 1925, dog at foruden en formel Ændring i 1. Stykke, 1. Punktum, de i den gældende Lovs § 43, 1. Stykke, indeholdte Bestemmelser om Agnvaad ikke er optaget, da Maskeviddebestemmelserne for Aalevaad i nærværende Forslag helt er bortfaldet.

§ 40 er i Overensstemmelse med § 44 i Loven af 1917, dog at den for et Tidsrum af 3 Aar begrænsede Bestemmelse om Godtgørelse til Fiskere, der afleverer Søstjerner, er udgaaet.

§ 45 i Loven af 1917 er udgaaet i Forslaget som nu værende uden Betydning, og Lovforslagets § 41 svarer derfor til § 46 i den gældende Lov, med nogle nærmest formelle Ændringer.

I Kapitel III findes *særlige Bestemmelser for Fiskeri i de øvrige Farvande*, først § 42, der er overensstemmende med

§ 47 i Loven af 1917. § 43 om Affattelse af Vedtægterne svarer til § 48 i Loven af 1917, med enkelte Ændringer, der hovedsagelig gaar ud paa følgende:

Bestemmelsen om, at Valget af Vedtægtsudvalg kan ske ved Forholdstalsvalg, er udgaaet, da den ikke har fundet og vanskelig vil kunne finde Anvendelse i Praksis.

Der er indsat Bestemmelser om, at man i visse Tilfælde i Stedet for at lade udgaa Bekendtgørelse om Forslag til Vedtægt kan sende Meddelelse pr. anbefalet Brev til de stemmeberettigede Fiskere, samt at Ministeren skal stadfæste en paa lovlig Maade vedtagen Vedtægt, naar den ikke strider mod gældende Love, Bekendtgørelser m. v. Ifølge Ordene i Loven af 1917 kunde det synes tvivlsomt, om Ministeren var pligtig hertil, om end man i Praksis er gaaet ud herfra. Den nugældende Bestemmelse om, at der ydes Befordringsgodtgørelse for Udvalgsmedlemmer efter Regning, naar Jernbane og Dampskib bliver benyttet, er udvidet til ogsaa at gælde i andre Tilfælde, og Godtgørelse for Befordring i øvrigt er fastsat til den for Tjenestemænd for egen Befordring til enhver Tid fastsatte Godtgørelse. — §§ 44 og 45 er overensstemmende med §§ 49 og 50 i Lovens Kapitel IV, §§ 46—50, der indeholder *Kontrolbestemmelser*, er bortset fra enkelte rent formelle Ændringer i Overensstemmelse med §§ 51—55 i Loven af 1917.

I Kapitel V er Bestemmelser om *Straf og Paatale*, som indeholder nogen Skærpelse af det gældende. § 51 svarer til § 56 i Loven af 1917, saaledes som denne er ændret ved Lov Nr. 97 af 1. April 1925, med følgende Ændringer og Tilføjelser: Minimumsbøderne er helt igennem forhøjede. Der er fastsat Straf for Overtrædelse af Bestemmelserne om Afmærkning og Optagelse af efterladte Pæle, jfr. § 9. Den gældende Bestemmelse om, at Bøder i Gentagelsestilfælde *kan* fordobles, er ændret til, at Bøderne *skal* fordobles. Endelig er indsat en Bestemmelse om, at Konfiskation i alle Tilfælde skal finde Sted af i Vandet udsatte forbudte Redskaber, hvis Ejermænd ikke kan findes. Ifølge den gældende Ret kommer Strandingslovens Regler til Anvendelse paa saadanne Redskaber, d. v. s. at vedkommende Fiskeribetjent skal have Redskaberne udleveret og kunne sælge dem til egen Fordel, en Ordning, som maa anses for uheldig.

§§ 52—55 er i Overensstemmelse med §§ 57—60 i Loven af 1917, og § 56 er i Overensstemmelse med § 61 i Loven af 1917, idet et Forslag fra Fiskeriforeningen om, at Dommeren skal tilkalde Fiskere til Bistand, ikke er optaget som upraktisk. § 57 svarer til § 62 i Loven af 1917, dog at det foreslaas, at Bestemmelsen om, at de af Fiskerikontrollen anmeldte Sager i Gentagelsestilfælde kun med Fiskeridirektørens Samtykke kan sluttes uden Dom, hvor der er forløbet 3 Aar eller mere, efter at Sagen angaaende den sidst begaaede Forbrydelse er endeligt afgjort, udvides til at gælde i alle Gentagelsestilfælde. — §§ 58—59 svarer til §§ 63 og 64 i Loven af 1917.

Ved 1. Behandling i Folketinget gennemgik Socialdemokraternes Ordfører, *Ludvigsen*, en Række af Lovforslagets nye Bestemmelser, som han kritiserede, og idet han til Slut takkede Ministeren for Fremsættelsen af Lovforslaget og for de Fremskridt, det paa flere Punkter indeholdt, udtalte han Haabet om Ændring af de Bestemmelser, der ikke indeholder Fremskridt for Fiskerne. — Som Ordfører for Venstre tilsagde *Kr. Kristensen* Ministeren Partiets Støtte til Gennemførelse af et tilfredsstillende Resultat, idet han dvælede ved enkelte Spørgsmaal, derunder en eventuel Afløsning af Aalegaard retten, som den foregaaende Ordfører havde fremdraget, medens *Kr. Kristensen* ansaa det for rigtigt, at Ministeren ikke havde rørt ved dette Spørgsmaal. Hertil sluttede de Konservatives Ordfører, *Fibiger*, sig, idet han i øvrigt udtalte, at hans Parti vilde behandle Lovforslaget velvilligt i enhver Henseende. De Radikales Ordfører, *Holger Kristiansen*, ansaa det ogsaa for ugørligt at tage Aalegaardsspørgsmaalet op til Afgørelse nu og anbefalede ligeledes Lovforslaget.

I Udvalgets Betænkning udtalte to Mindretal, Venstre og de Konservatives Medlemmer, en Beklagelse af, at Lovforslaget var ført frem til Afstemning, idet de havde ønsket mere Tid i Udvalget til at faa Bestemmelserne oplyst, bl. a. ved Forhandling med de interesserede Parter, medens Flertallet under Hensyn til den betydelige Interesse, der for Fiskerierhvervets Udøvere er knyttet til det foreliggende Forslag, mente det rigtigt at fremme dette. Det samlede Udvalg stillede en Række Ændringsforslag, af hvilke følgende skal nævnes:

I § 5, der handler om Indtagelse af Bundgarnspladser, indsattes en Bestemmelse om, at et Kompagni eller Baadelag kan kun deltage i Lodtrækningen med en Mand fra hvert Kompagni eller Baadelag. — Den i Lovforslaget foreslaaede Ændring af Tidsfristen i § 7 for Udsættelse af Rad og Ruser

fra 10. til 1. September førtes tilbage til det gældende, 10. September, da der havde været fremsat forskellige Ønsker for Udvalget. — I § 10 ændredes det tilladte Maal for Skovlene paa Skovlvaad fra 0,8m² til 1,2 m², og i samme Paragraf, Stykke 3, Nr. 4, ændredes Bestemmelsen om Spændvidden, ikke over 20 Meter, for Drivvaad og Slæbevaad, til, at disse Længder ikke maa overstige 9 Meter. — I samme Paragraf, 5. Stykke, ændredes Bestemmelsen om, at Snurrevaadsfiskeri, der nærmere defineres, er tilladt overalt, til, at det overalt er tilladt at drive »Fiskeri med andre bundsøgende Vaadredskaber (Snurrevaad og deslige), som under Brugen indhives til et Fartøj eller til Land. Saadanne Vaad maa ikke være belastede med større Vægt end 20 kg. Bestemmelsen om Vægtbelastning finder dog ikke Anvendelse paa Redskaber, der udelukkende er bestemt til Aalefiskeri.«

I § 15 indsattes en Fredningsbestemmelse, Tiden 1.—30. April, for Gedder.

I § 37 udstemtes Ministerens i Paragraffen indsatte nye tilladte Redskaber ved Torskefiskeri »Overvandsruser med Forgaard«. — I § 39 indsattes den af Ministeren udeladte Bestemmelse om, at i Limfjorden tillades Brugen af Agnvaad, hvis Armes Længde og Fangeaabning tilsammen ikke overskrider 7½ m. i ført Stand. — I § 43, Affattelsen af Vedtægterne, foretoges flere Ændringer. I Udvalget, der affatter dem, indsattes », 2 af Dansk Fiskeriforenings Bestyrelse valgte Medlemmer«, det fastsattes, at »Udvalgets Afgørelser træffes ved almindelig Stemmemflerhed; i Tilfælde af Stemmelighed er Formandens Stemme afgørende.« En i Lovforslaget, ligesom i den gældende Lov, indeholdt Bestemmelse, hvorefter der ved Fiskernes Møde til Vedtagelse af Vedtægterne kan mødes ved Fuldmægtig, udgik, og der foretoges nogen Ændring i Bestemmelserne om Befordringsgodtgørelse og Diæter til Udvalgets Medlemmer.

Et Medlem af Udvalget, A. Chr. Christensen, indtog en Særstilling paa et enkelt Punkt, idet han, »da der indenfor Udvalget ikke har vist sig Mulighed for at imødekomme de Ønsker, der er fremkommet fra et meget stort Antal Fiskere ved den østlige Del af Limfjorden, og hvis Erhvervsinteresser i saa høj Grad er knyttet til Fiskeri med faststaaende Redskaber, og da der ydermere ved Ændringsforslag Nr. 6 til § 10 (om Snurrevaadsfiskeriet) lovfæstes en Praksis, som har vist sig til stor Gene for Fiskeri med disse Redskaber«, stillede Ændringsforslag om til § 33, Aalefiskeri, at føje følgende nye Stykke: »Paa Strækningen fra Limfjordens Grænse mod Kattegattet til Anduvningstønden paa Løgstør Grunde forbydes det at drive Aalefiskeri med Pulsvaad, Bøtvaad og Aalesnurrevaad i Tiden fra 15. August til 1. Maj, ligesom

Sættelinens Længde paa den nævnte Strækning ikke maa overstige 125 Meter.« Dette Forslag forkastedes med 70 Stemmer mod 8, medens 10 Medlemmer afholdt sig fra at stemme.

Ved 3. Behandling udtalte Venstres og de Konservatives Ordførere, at de ikke vilde gaa med til at tage Ansvaret for Lovforslagets Vedtagelse, da der efter deres Mening ikke har været tilstrækkelig Tid til dets Behandling. Lovforslaget vedtoges da med 72 Stemmer, medens 52 Medlemmer afholdt sig fra at stemme.

24. Forslag til Lov om Forhyring og Mønstring af Skibsmandskab. (Minister for Søfart og Fiskeri *Stauning*). [A. Sp. 3549—C. Sp. 211].

Fremsat i *Folketinget* $30/11$ (F. Sp. 2858). 1. Beh. $6/12$ (F. Sp. 3222). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (P. Andersen [Form.], Bomholt, Elgaard, Elmquist, Hendriksen, Hinrichsen, Kr. Kristensen, Holger Kristiansen [Skr.], J. P. Larsen, Ludvigsen, F. K. Madsen, N. P. Nielsen, A. C. D. Petersen, Samuelsen og Vanggaard). Betænkning (B. Sp. 517) afgiven $10/1$. (Ordfører: P. Andersen). 2. Beh. $17/1$ (F. Sp. 4133). 3. Beh. $23/1$ (F. Sp. 4348). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $7/2$ (L. Sp. 683). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Blang, Degnbol, Effersøe, Gunnar Fog-Petersen, A. P. Hansen, Albert Jensen, H. P. Jensen, M. C. Jensen, Jensen [Aale], Josiassen, Lange, Thomas Larsen, Laursen, Carl F. Madsen og Villemoes [Form.]). Beretning (B. Sp. 2665) afgiven $12/4$.

Lovforslaget fremsattes enslydende med det i Samlingerne 1925—26 og 1926—27 fremsatte Forslag (se Aarvog 1925—26, Side 398, og Aarvog 1926—27, Side 474). Lovforslaget vedtoges af Folketinget og sendtes med enkelte Ændringer til Landstinget, hvor det sendtes i Udvalg, der afgav Beretning. De i Folketinget vedtagne Ændringer i Lovforslaget er følgende:

Til § 6, 2. Stykke, føjes følgende:

Forevisning af en gældende og af Mønstringsbestyreren tidligere godkendt Skibsbemandingsliste for den Tjenestemand, for hvem Toldklareringen foregaar, betragtes som fyldestgørende i saadanne Tilfælde, hvor en effektiv Mønstring ikke er foreskrevet.

§ 8, 1. Stykke, 2. Punktum, affattes, nu saaledes:

Har Skibsføreren antaget nyt Mandskab, medens Skibet var i Udlandet eller under Anløb af dansk Havn uden at toldklarere, eller har Skibet mistet nogen af Mandskabet ved Afskedigelse, Dødstald, Rømning eller paa anden Maade, skal Føreren mønstre sit Mandskab for Mønstringsbestyreren forinden Udklareringen fra det første danske Toldsted, ved hvilket Skibet derefter toldklareres,

§ 15 affattes saaledes:

For Skibe, der tilhører Staten, eller som af Regeringen maatte blive anvendt til Troppetransport, bestemmer Ministeren for Søfart og Fiskeri, i hvilket Omfang Loven bliver at anvende.

Ovenstaaende Ændringer vedtoges — efter enstemmig Indstilling af hele Folketingsudvalget —, idet der var Enighed om hele Kapitel II »Om Mønstring«, medens saavel Venstre som det konservative Folkeparti gik imod Kapitel I »Om Forhyring«, idet — som Mindretallet udtaler i Folketingsudvalgets Betænkning — man ikke fandt, »at der foreligger nogen saglig Begrundelse for at gaa over fra Privatforhyring til Statsforhyring«. — Da Flertallet fastholdt Ønsket om Gennemførelse af Lovforslaget i dets Helhed, og det ikke indenfor Udvalget havde været muligt at naa til Enighed om kun at gennemføre Mønstringsbestemmelserne, modsatte Mindretallet sig Lovforslagets Gennemførelse og stemte imod ved dettes 3. Behandling.

Overfor en Udtalelse af Mindretallet i nævnte Betænkning om, at man var »blevet bestyrket i sin Opfattelse af Unødvendigheden af at gaa bort fra den nuværende Ordning ved Udtalelser fremsatte overfor Udvalget af en Deputation fra Sømændenes, Søfyrbødernes og Kokkenes Organisationer«, oplæste Ministeren for Søfart og Fiskeri ved sin Forelæggelse i Landstinget af Lovforslaget en Folketingsudvalgets Formand efter Forslagets 3. Behandling tilsendt Skrivelse fra Søfolkenes Repræsentanter, hvori det bl. a. udtales, at det ikke fra deres Side ved deres Udtalelser overfor Udvalget havde »været tilsigtet at underkende Lovforslagets Indhold, men derimod at gøre samme mere fyldestgørende ved den af os foreslaaede Tilføjelse til § 4. Under Forudsætning af, at Udvalget ikke kan bifalde vor Henstilling, udtaler vi Ønsket om, at det foreliggende Forslag ophøjes til Lov.«

Ved 1. Behandling i Landstinget indtog Parti-Ordførerne samme Standpunkt som i Folketinget, men Venstres og de Konservatives Ordførere erklærede sig villige til Forhandling.

I den af Landstingsudvalgets Formand afgivne Beretning optoges som Bilag Besvarelse af en fra Udvalget rettet Forespørgsel til Ministeriet, om eventuelle Statsforhyringskontorer kunde henlægges til de allerede bestaaende (kommunale) Arbejdsanvisningskontorer. Herpaa svarede Ministeriet, at selv om det maatte erkendes, at Henlæggelsen administrationsteknisk set er mulig, kunde Søfartsministeriet imidlertid for sit Vedkommende ikke tilraade, at dette sker, idet det maa anses for tvivlsomt, om de almindelige Arbejdsanvisningskontorer vil være i Stand til at tilfredsstille Skibsfartens Krav om hurtig Ekspedition og om Ekspedition hele Døgnet igennem. — En Omlægning af Forhyringsvirksomheden maatte i hvert Fald forudsætte, at der paa Anvisningskontorerne ansattes det fornødne Personale med Kendskab til Søens særlige Forhold, ligesom det maatte være en Forudsætning, at Kontorerne anbragtes med en for Skibsfarten passende Beliggenhed. Søfartsministeriet maatte ogsaa anse det for særdeles tvivlsomt, om denne Vej vilde betyde mindre Udgifter for den samlede offentlige (Statens og Kommunernes) Administration. — Endelig henledte Ministeriet Opmærksomheden paa, at ingen af Skibsfartens Organisationer — være sig Reder- eller Mandskabsorganisationer — havde udtrykt Ønske om, at Forhyringsvirksomheden henlægges til de kommunale Anvisningskontorer.

I Beretningen optoges ligeledes som Bilag en fra Dansk Dampskibsrederiforening fremkommen Udtalelse om Forslaget, hvori bl. a. udtales, at Dansk Dampskibsrederiforening i det store og hele kunde tiltræde Kapitlet om Forhyring i det i Landstinget forelagte Forslag og gerne saa, at disse Bestemmelser blev gjort til Lov.

»Endvidere skal man udtale« — hedder det — »at de Forhold, hvorunder Forhyring for Tiden foregaar, efter Dansk Dampskibsrederiforenings Formening ganske vist ikke kan betegnes som utilfredsstillende; derimod maa de vel nok efter Omstændighederne karakteriseres som utidssvarende, hvorfor Foreningen som nævnt gerne ser, at de ændres som foreslaaet.«

Om nævnte Henvendelse oplyses endelig i Beretningen, at den var »kommet Udvalget saa sent i Hænde, at det har været umuligt at faa en endelig Drøftelse deraf inden Rigsdagssamlingens Slutning.«

25. Forslag til Lov om Handel med samt Tilvirkning og Besiddelse af Vaaben m. v. (Justitsminister Zahle). [A. Sp. 3601—C. Sp. 1115].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{3}{12}$ (F. Sp. 2925). 1. Beh. $\frac{17}{12}$ (F. Sp. 3565). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Rigsdagsbeslutning angaaende Danmarks Ratifikation af den i Genève den 17. Juni 1925 vedtagne Konvention angaaende Kontrol med den internationale Handel med Vaaben, Ammunition og Krigsmateriel (se Side 475). Betænkning (B. Sp. 1507) afgiven $\frac{18}{3}$. (Ordfører: Jesper Simonsen). 2. Beh. $\frac{24}{3}$ (F. Sp. 6228). 3. Beh. $\frac{26}{3}$ (F. Sp. 6329). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{4}{4}$ (L. Sp. 1584). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (H. C. Andersen, J. V. Christensen, Henriette Crone, Døcker, Godskesen, Marie Hjælmer, Jepsen Christensen, Jensen-Stevns [Form.], H. P. Johansen, Kr. Johansen, Laurits Knudsen, Elisa Petersen, Rasmussen [Flemløse], Stumph og C. F. Sørensen). Betænkning (B. 2659) afgiven $\frac{12}{4}$.

Et lignende Lovforslag blev i forrige Samling vedtaget af Landstinget (se Aarvog 1928—29, Side 332). Det her fremsatte og af Folketinget vedtagne Lovforslag atviger fra hint paa følgende Punkter:

a. Undtaget fra Forbudet i § 2 mod at forskafe sig Genstande eller Stoffer, der omfattes af Forbudet i § 1 (Indførsel og Tilvirkning af Vaaben m. v.), er alene Statsmyndigheden. I Henhold til Landstingets Vedtagelse var endvidere undtaget kommunale Myndigheder, frivillige Korps, der har Overenskomst med Forsvarsministeren, samt de under Overbestyrelsen for De danske Skytte- og Gymnastikforeninger eller Dansk Idrætsforbund staaende Skytteforeninger.

b. Endvidere er i nærværende Lovforslag indføjet som nye Paragraffer (§§ 7 og 8) følgende, der ikke fandtes i Landstingets Affattelse:

(§ 7). Det er forbudt uden Tilladelse fra Justitsministeren i hvert enkelt Tilfælde at udføre:

1. Vaaben af enhver Art med Undtagelse af Jagtvaaben, Genstande, der kan benyttes som Vaaben, Dele og Tilbehør til Vaaben,
2. Ammunition med Undtagelse af Ammunition til Jagtvaaben,
3. Instrumenter og Apparater, som udelukkende er forfærdiget til Fabrikation af Krigsammunion, til Fabrikation eller Reparation af Vaaben og
4. Materiel til Land- eller Søkrig.

Justitsministeren kan udstede Forbud mod Udførsel af Jagtvaaben, Ammunition til Jagtvaaben, Sprængstoffer, derunder Krudt, Stoffer; der kan benyttes til Fremstilling af Sprængstoffer, samt Flyvemaskiner og Motorer til Flyvemaskiner.

(§ 8). Justitsministeren kan offentliggøre statistiske Oversigter over, hvilke Vaaben m. v. der er indført eller udført i Henhold til de af Justitsministeren meddelte Tilfaldelser.

c. Endelig afviger dette Lovforslag fra Landstingets Affattelse af det derved, at der i en ny Paragraf (§ 10) er indsat følgende Bestemmelse:

Ingen Statstjenestemand kan være Direktør, Bestyrelsesmedlem, Medlem af Repræsentantskab, have nogen lønnet Stilling eller være Agent i noget Selskab, som tilvirker Vaaben m. v. af den i § 1 omhandlede Art.

Efter 1. Behandling i *Folketinget*, hvor Ordførerne var: Gerhard Nielsen (S.), Nørskov (V.), Ole Bjørn Kraft (K. F.) og Jesper Simonsen (R. V.), gik Sagen i Udvalg, hvis *Flertal* (Socialdemokrater og Radikale) indstillede Lovforslaget til Vedtagelse uændret medens *Mindretallet* (Venstre og Konservative) foreslog, at de foran under Litra a.—c. nævnte Ændringer udgik af Lovforslaget.

Angaaende §§ 7 og 8 (se ovenfor), der var indsat for at opfylde de i den internationale Vaabenkonvention af 17. Juni 1925 stillede Fordringer, mente Mindretallet, at det i § 7 omhandlede Forbud allerede var hjemlet ved Lov Nr. 159 af 6. August 1914 og Lov Nr. 260 af 29. Oktober 1914, hvorved Justitsministeren bemyndigedes til midlertidig at forbyde Udførsel af Krigsmateriel og andre Krigsfornødenheder.

Og med Hensyn til § 8 bemærkede Mindretallet, at der allerede nu offentliggøres statistiske Oversigter over Ind- og Udførsel af Vaaben, og at yderligere Offentliggørelse maa vente, indtil Ratifikationen af den i Genève den 17. Juni 1925 vedtagne Konvention angaaende Kontrol med den internationale Handel med Vaaben, Ammunition og Krigsmateriel træder i Kraft.

Om § 10 bemærkede Mindretallet, at den Sag rettest bør afgøres ved den kommende Revision af Tjenestemandsløven.

Mindretallets Ændringsforslag forkastedes. Ved 3. *Behandling* vedtoges Lovforslaget i den fremsatte Skikkelse med 69 Stemmer (Socialdemokrater og Radikale) mod 60 (Venstre og Konservative).

I *Landstinget* anbefaledes Lovforslaget af Laurits Knudsen

og Marie Hjelmer paa henholdsvis Socialdemokratiets og det radikale Venstres Vegne. Venstres Ordfører, Jensen-Stevns, og det konservative Folkepartis Ordfører, Døcker, var imod Lovforslagets nye Bestemmelser. Paa Forslag af Jensen-Stevns henvistes Lovforslaget til et Udvalg; han meddeler som dettes Formand i en *Beretning*, at Udvalget paa Grund af det sene Tidspunkt af Samlingen ikke paabegyndte nogen egentlig Realitetsdrøftelse af Lovforslaget.

26. Forslag til Lov om Ordning af Folkemuseet og dets Frilandsafdeling. (Undervisningsminister *Borgbjerg*). [A. Sp. 6145].

Fremsat i *Folketinget* $1\frac{1}{3}$ (F. Sp. 5841).

Lovforslagets Indhold er følgende:

Undervisningsministeren bemyndiges til at anvende et Beløb af indtil 985 000 Kr. til Opførelsen af en Bygning for Folkemuseet paa den Staten tilhørende Grund »Arsenaløen« ved Christianshavns Vold.

I Anledning af dette Byggearbejde nedsættes der af Ministeren dels et Udvalg til Bedømmelse af Byggeplan, dels et Byggeudvalg.

Bedømmelsesudvalget bestaar af 13 Medlemmer, nemlig:
8 Medlemmer af Rigsdagen, valgte efter Reglerne i Grundlovens § 45,

1 af Ministeren valgt Medlem,

Direktøren for Nationalmuseet,

Den kgl. Bygningsinspektør samt

2 Medlemmer, valgte af »Akademisk Arkitektforening«.

Ministeren beskikker et af de af Rigsdagen valgte Medlemmer til Formand for Bedømmelsesudvalget.

Dette Udvalg gør Indstilling til Ministeren om Iværksættelse af fri eller bunden Arkitektkonkurrence, i sidste Tilfælde om Valget af de Arkitekter, til hvem Tilbud om Deltagelse i Konkurrencen skal rettes, om Konkurrencebetingelser, om Antal og Uddeling af Præmier eller Konkurrencevederlag, hvortil et Beløb af 8 000 Kr. stilles til Raadighed, samt efter Konkurrencen om det endelige Valg af Byggeplan.

Byggeudvalget har Tilsyn med Udførelsen af Byggearbejdet og bestaar af 4 Medlemmer, nemlig:

en af Ministeren valgt Formand,
Direktøren for Nationalmuseet,
Den kgl. Bygningsinspektør og
et af Ministeren valgt Medlem, der skal have praktisk
Kendskab til Byggearbejde.

Folkemuseets Frilandsafdeling henflyttes fra sin nuværende Plads ved Lyngby til Arsenaløen i Tilslutning til det nye Folkemuseum.

Ministeren bemyndiges til at afhænde Lyngby-Arealet og til at anvende et Beløb af indtil 560 000 Kr. til Flytning af Frilandsmuseet, Genopstilling paa Arsenaløen, Terræn- og Haveanlæg samt Hegn-, Vej-, Kloak- og Vandledningsanlæg m. v.

De foran nævnte Udgiftsbeløb med Fradrag af, hvad der indvindes ved Salg af Lyngby-Arealet, og med Tillæg af Erstatning til Marinen for Afgivelse af maritime Anlæg paa Arsenaløen opføres paa de aarlige Finanslove.

I Bemærkningerne til Lovforslaget omtales først det i forrige Rigsdagssamling fremsatte *Forslag*, se Aarvog 1928—29 Side 355, der gik ud paa at lade Frilandsmuseet forblive paa sin nuværende Plads ved Lyngby og at opføre en Bygning for Folkemuseet paa Materialgaardens Grund ved Vester voldgade, ud fra den Betragtning, at Frilandsmuseet efter sin Natur egner sig for frie landlige Omgivelser, medens Folkemuseet ser sin kulturelle Mission bedst varetaget ved en central Beliggenhed i Hovedstaden.

Det udtales, at det har været den nuværende Regering magtpaaliggende at søge en Løsning, hvorved de nævnte Hensyn, hvis Rigtighed i og for sig anerkendes, kunde forenes paa en saadan Maade, at man kunde opnaa den centralt og frit beliggende Plads, den naturlige Forbindelse mellem Folkemuseet og dettes Frilandsafdeling, samt Muligheden for et betydeligt større Besøg paa Frilandsmuseet, end dettes afsides Beliggenhed for Tiden tillader.

En saadan Løsning synes at frembyde sig ved Valget af den større østlige Del af Arsenaløen som Fællesgrund for begge Museumsafdelinger.

Denne Grund, der omfatter et Areal af ca. 100 000 m², ligger frit og i alt væsentligt ubenyttet, i Nærheden af Byens Centrum, delvis omgivet af Kanaler og umiddelbart op til det gamle Christianshavnske Voldterræn, som før eller senere i større Udstrækning end nu tør ventes gjort tilgængeligt for Publikum, hvorved hele dette særprægede Kvarter vil kunne

inddrages som et betydningsfuldt Led i Hovedstadens Park- og Friluftsliv.

Dette Areal er tilstrækkelig stort til Anbringelse af Folkemuseet i umiddelbar Tilslutning til Frilandsafdelingen og til Placering af dettes forskellige Bygninger paa en adskillig friere Maade og med større Udvidelsesmuligheder end efter nogen tidligere fremkommen Plan, og det er derhos saaledes beliggende, at man er berettiget til at regne med en meget væsentlig Stigning i Museumsbesøget, en deraf følgende Forøgelse af Museets Hjemmeindtægt og Lettelse af det aarlige Driftsbudget.

Paa det foreliggende Grundlag er der efter indgaaende Forhandlinger udarbejdet en Plan, hvis nærmere Enkelt-heder fremgik af de Lovforslaget vedføjede Bilag, og som anbefales af Museumsbestyrelsen som den bedste af de Planer, der er fremkommet.

Den skitserede Bygning danner to symmetriske Karreer, forbundne ved en Midtfløj, saaledes at der mellem dem ligger en mod Vest aaben Gaard. Den nye Bygning, der har et Netto-Gulvareal af 4 200 m², vil danne den monumentale Hovedindgang til hele Museumsterrænet, til hvilket der tænkes fremskaffet en ny Adgangsvej fra Prinsessegade med Bro over Kanalen.

Med Hensyn til den forventede Indtægt for Staten ved Salget af det nuværende Museumsareal ved Lyngby opstilles følgende — efter de lokale Jordpriser — Kalkule:

Frilandsmuseets fritrealisable Grundareal 63 493

Kvadratalen à 1¼ Kr.	79 366 Kr.
Værdi af Tjenestebolig.	15 000 —
Den resterende Del af Arealet, hvortil afdøde Direktør Bernhard Olsens Arvinger ifølge tinglæst Deklaration har Tilbagekøbsret for	13 114 —

I alt... 107 480 Kr.

Benyttes Tilbagekøbsretten ikke, vil Indtægten for Statskassen kunne budgetteres ca. 100 000 Kr. højere end foran angivet.

Planens Gennemførelse vil kræve Nedrivning og Flytning af Marinens nuværende Laboratorium paa Arsenaløen, hvilket efter de for Ministeriet foreliggende Oplysninger vil medføre en Udgift af indtil 300 000 Kr.

Sluttelig fremsættes nogle Bemærkninger vedrørende Lovforslagets Betydning for det fremtidige Driftsbudget.

Den nye Folkemuseumsbygning og det større Frilandsareal vil medføre forøgede Udgifter til Varme, Vedligeholdelse, Opsyn, Rengøring m. v., men denne Merudgift vil rigeligt kunne opvejes ved den Merindtægt, som man er berettiget

til at budgettere som Følge af Entréindtægtens Stigning. For Frilandsmuseets Vedkommende vil denne forøgede Indtægt være af ganske særlig Betydning. Efter Museets Beregninger vil der nemlig, inden Frilandsmuseet er fuldstændiggjort, saaledes at hver af de — bygningshistorisk og topografisk bestemt — vigtigste Typer paa gamle danske Huse og Gaarde findes repræsenteret i Museet, medgaa ca. 450 000 Kr. til Erhvervelse og Overflytning af de resterende Bygningstyper. Det er forudsat, at disse Nyerhvervelser maa strække sig over en Aarrække, men det er af Betydning, at dette Tidsrum forkortes saa meget som muligt, for at ikke de udvalgte Typer skal forsvinde eller ved Omdannelse miste deres Museumsværdi.

For Frilandsmuseet paa dets nuværende Plads ved Lyngby kan Entréindtægten efter de indvundne Erfaringer ikke ventes at overstige 16 000 Kr., og der kan ikke budgetteres med mere end ca. 10 000 Kr. aarlig til Nyerhvervelser. Uden særlige Bevillinger fra Statskassen vil der herefter forløbe over 40 Aar, inden Bygningerhvervelserne er afsluttet, og det maa da befrygtes, at det vil være umuligt at erhverve en væsentlig Del af de udpegede Bygningstyper. Blot en Stigning i Antallet af besøgende fra nu ca. 20 000 til 50 000, hvilket under de nye Forhold turde være en forsigtig Beregning, vilde medføre en Merindtægt paa ca. 20 000 Kr., hvorved Nyerhvervelsestiden kunde halveres og en passende Margin være til Stede til Imødegaaelse af Driftsudgifternes Stigning.

Ved Lovforslagets Fremsættelse udviklede Ministeren nærmere Fordelene ved at lægge Museet paa Arsenaløen og imødegik de Indvendinger, der offentligt er fremsat derimod.

Lovforslaget kom ikke til Behandling.

27. Forslag til Lov om statsunderstøttede Biblioteker. (Undervisningsminister *Borgbjerg*). [A. Sp. 6123].

Fremsat i *Folketinget* 14/3 (F. Sp. 5838). 1. Beh. 27/3 (F. Sp. 6299, 6401). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Knud Hansen, Hauberg, J. P. Larsen [Form.], Vilhelm Rasmussen, Hartvig Frisch [Skr.], M. K. Sørensen, Bomholt, Povlsen, Julin, Inger Gautier Schmit, Chr. Ernst Christensen, Søren P. Larsen, Arnth Jensen, Bindslev og Vesterager). Beretning (B. Sp. 2725) afgiven 12/4.

Lovforslaget har i det væsentlige følgende Indhold:

§ 1. Til Biblioteker, hvis Formaal er at virke for alminde-

lig Udbredelse af Kundskaber og Oplysning, ydes der Statstilskud efter de i denne Lov angivne Regler.

§ 2. Biblioteker, der oppebærer Tilskud efter denne Lov, skal være undergivet følgende Bestemmelser:

- a. Biblioteket skal være kommunalt eller selvejende eller ejes af en Forening, der er dannet med Bibliotekets Drift som Hovedformaal. Undtagelser fra denne Regel kan tillades af Undervisningsministeren.
- b. Bibliotekets Vedtægt, der skal indeholde Bestemmelse om Bibliotekets Styrelse og Virksomhedsomraade, skal være godkendt af Biblioteksdirektøren i Henhold til Regler, fastsatte af Ministeren.
- c. Ved Ophør af et selvejende Biblioteks eller Foreningsbiblioteks Virksomhed overgaar dets Ejendele til Kommunen, saafremt denne vil overtage Biblioteksvirksomheden; i modsat Fald bestemmer Ministeren, hvorledes der skal forholdes med de paagældende Ejendele. Ved helt eller delvist Ophør af et kommunalt Biblioteks Virksomhed træffer Ministeren Bestemmelse om Ejendelenes Fordeling mellem Kommunen (Kommunerne) og Staten.
- d. Adgang til gratis Hjemlaan fra Biblioteket skal gives alle Beboere indenfor dets Virksomhedsomraade. Ministeren kan give Tilladelse til, at denne Bestemmelse fraviges, dog at Driftstilskuddet efter § 6 a. til det paagældende Bibliotek i saa Fald nedsættes med $\frac{1}{8}$.
- e. Ved Biblioteker i Købstæder og købstadlignende Bebyggelser skal der, medmindre Ministeren tillader Fritagelse herfor, forefindes gratis tilgængelig Læsestue med Haandbogsamling og bibliotekarisk Vejledning.
- f. Bibliotekets Arbejdsplan skal være godkendt af Biblioteksdirektøren.
- g. Sammen med Ansøgning om Statstilskud skal Biblioteket indsende Beretning for det forløbne Aar efter et af Ministeren fastsat Skema.
- h. For Centralbibliotekernes Vedkommende skal Bibliotekarens Person og Lønning godkendes af Ministeren efter Indstilling af Biblioteksraadet. For andre Bibliotekers Vedkommende skal, for saa vidt Driftstilskuddet, beregnet efter § 6 a., overstiger 2 000 Kr. for et Aar, tilsvarende Godkendelse gives af Biblioteksdirektøren i Henhold til Regler, fastsatte af Ministeren.

§ 3. I faste, stedlige Tilskud skal Biblioteket oppebære mindst 100 Kr. aarlig. Ved Tilskudsberegningen for Finansaarene 1930—31 og 1931—32 kan Ministeren dog bestemme, at der skal tillægges et Bibliotek Tilskud, selv om de stedlige Tilskud kun udgør mellem 50 og 100 Kr.

Ministeren bemyndiges til efter Indstilling fra Biblioteksraadet at fastsætte de nærmere Bestemmelser med Hensyn til det for Ydelse af Statstilskud fornødne Mindstetal af Laanere og Kravene til Bibliotekets Bogbestand og indre Ordning, derunder med Hensyn til Udlaan til Børn i den skolepligtige Alder.

§ 4. Statstilskud, der som Regel kun kan tillægges eet Bibliotek (een Biblioteksorganisation) i hver Købstad eller — paa Landet — i hvert Sogn, ydes dels som aarligt Tilskud til det paagældende Biblioteks Drift, dels i særlige Tilfælde som Tilskud een Gang for alle ved et Biblioteks Oprettelse eller Nyordning.

§ 5. Bevillingen til Driftstilskud fra Statskassen for et vist Finansaar fastsættes paa den paagældende Finanslov, svarende til det samlede Beløb af

- a. de i Henhold til Bestemmelserne i § 6 a., 1. Stykke, i det sidst forløbne Finansaar beregnede Driftstilskud med eventuel Nedsættelse efter § 2 d.
- b. De særlige Centralbibliotekstilskud efter § 6 b.
- c. Tilskuddet til Færøernes Biblioteksvæsen.

Ved Beregningen bortses fra, at de stedlige Tilskud mulig paa Grund af Bevillingens Utilstrækkelighed ikke fuldt ud har kunnet komme i Betragtning.

Det Beløb, hvormed den efter foranstaaende udregnede Bevilling maatte overstige de Tilskud, der efter nedenstaaende Tilskudsregler maatte komme til Anvendelse i det paagældende Finansaar, bespares for Statskassen.

§ 6. Det aarlige Driftstilskud til de enkelte Biblioteker for det paagældende Finansaar beregnes efter følgende Regler:

- a. Til hvert Bibliotek (hver Biblioteksorganisation) ydes der et Grundtilskud, der i Forhold til de faste, stedlige Tilskud i det forløbne Aar udgør 80 pCt. af indtil 15 000 Kr., 40 pCt. af indtil 10 000 Kr. og 20 pCt. af de faste, stedlige Tilskud udover 25 000 Kr. Som stedligt Tilskud

kan medregnes Lejeværdien af Bibliotekslokaler, som er stillet gratis til Disposition, saavel som Værdien af Lys og Varme, der leveres gratis; det fastsættes af Biblioteksdirektøren — for selvstændige Biblioteksbygningers Vedkommende af Ministeren — i Forhold til det almindelige Prisniveau, til hvilket Beløb saadan Ydelse kan ansættes.

Grundtilskuddet kan dog for det enkelte Bibliotek ikke overstige den Sum, der ved Fastsættelsen af den samlede Bevilling til Driftstilskud paa Finansloven for det paagældende Finansaar er medregnet for vedkommende Bibliotek i Medfør af § 5, Stykke 1 a.

- b. Til Biblioteker, der er anerkendt som Centralbiblioteker, ydes der yderligere Centraltilskud, der udgør Halvdelen af Grundtilskuddet, dog ikke over 6 400 Kr. Til Anerkendelse som Centralbibliotek udkræves det, at vedkommende Bibliotek foruden at virke som almindeligt Bibliotek indenfor sit særlige Omraade dels supplerer de stedlige, almindelige Bibliotekers Arbejde indenfor et større Omraade ved gratis Udlaan af oplysende Litteratur til Enkeltmand og i Vandrebogsamlinger, dels støtter de paagældende stedlige Biblioteker ved Ydelse af biblioteksteknisk Vejledning og paa anden Maade. Ministeren bemyndiges til efter Biblioteksraadets Indstilling at meddele Anerkendelse som Centralbibliotek og at fastsætte Omraadet for denne Virksomhed.
- c. Driftstilskuddet til Færøernes Biblioteksvæsen fastsættes ved Finansloven uden Hensyn til Bestemmelserne under a. og b.

§ 7. Skulde Bevillingen paa Finansloven ikke være tilstrækkelig til, at Tilskuddene til Bibliotekerne kan ydes fuldt ud efter de foran anførte Regler, sker der en ensartet, procentvis Nedsættelse af de til de enkelte Biblioteker efter § 6 a. og b. beregnede Tilskud.

§ 8. Der opføres paa de aarlige Finanslove en særlig Bevilling, hvoraf der, hvor Forholdene i afgørende Grad gør det ønskeligt, efter Ministerens Bestemmelse dels ved Oprettelse eller gennemgribende Nyordning af et Bibliotek kan ydes Tilskud til grundlæggende Bogindkøb, dog ikke udover $\frac{1}{3}$ af de stedlige Tilskud til Boganskaffelsen, dels kan ydes

mindre Hjælp til Biblioteker, der paa Grund af Bestemmelsen i § 6 a., 2. Stykke, ikke kan komme i Betragtning ved Fordelingen af de normale Driftstilskud.

§ 9. Biblioteksdirektøren, der leder Statens Biblioteks-tilsyn, foretager Beregningen og Fordelingen af Statstilskuddet i Overensstemmelse med de derom fastsatte Regler og yder Bibliotekerne Raad og Vejledning. Han organiserer under Biblioteksraadets Medvirkning den faglige Bibliotekaruddannelse.

§ 10. Biblioteksraadet, for hvilket Biblioteksdirektøren er Formand, bestaar i øvrigt af 10 Medlemmer, nemlig:

en Repræsentant for Undervisningsministeriet,

en Repræsentant for de to Statsbiblioteker i København,

en Repræsentant for Statsbiblioteket i Aarhus,

en Repræsentant for Købstadkommunerne,

en Repræsentant for Landkommunerne,

en Repræsentant for Amtskommunerne,

en Repræsentant for Københavns Kommune og

tre Repræsentanter for den bestaaende faglige Organisation.

De tre førstnævnte Medlemmer udpeges af Ministeren, de syv sidstnævnte vælges af de paagældende Organisationer og Institutioner efter Ministerens nærmere Bestemmelse. Skulde den bestaaende faglige Organisation opløses, eller der skulde opstaa Foreninger og Virksomheder, der maa stilles ved Siden af denne, afgør Ministeren, hvorledes der skal forholdes med Valget af de paagældende Medlemmer af Biblioteksraadet.

Biblioteksraadet sammenkaldes til Møde, saa ofte Undervisningsministeren eller Biblioteksdirektøren anser det for nødvendigt, dog mindst to Gange aarlig. Endvidere skal Raadet indkaldes til Møde, naar mindst 5 Medlemmer forlanger det.

Det aarlige Budget forelægges af Biblioteksdirektøren for Raadet, før det indsendes til Ministeriet.

Raadet skal af Ministeren høres om Sager af principiel Betydning for det i denne Lov omhandlede Biblioteksvæsen, ligesom Raadet af egen Drift kan gøre Indstilling til Ministeren om saadanne Spørgsmaal.

Loven træder i Kraft den 1. April 1930. Forslag til dens Revision forelægges af Ministeren inden 31. Marts 1935.

Som nævnt ved et i forrige Rigsdagssamling forelagt Lovforslag, se Aarbog 1928—29, Side 358, skulde ifølge § 11 i Lov Nr. 222 af 1. Maj 1923 om statsunderstøttede Biblioteker den nævnte Lov forelægges Rigsdagen til Revision inden Udløbet af Marts Maaned 1928. Denne Bestemmelse blev ved Lov Nr. 144 af 4. April 1928 ændret, saaledes at Revisionen udsattes et Aar. I Marts 1929 forelagde den daværende Undervisningsminister Forslag til en Lov, hvorefter Revisionen paa ny skulde udsættes et Aar, men Forslaget naaede ikke at blive behandlet.

Naar Revisionen saaledes stadig er foreslaaet udskudt, har Grunden ikke været den, at der ikke i Tide er paabegyndt Arbejde med det nye Lovforslag. I Efteraaret 1927 forelagde Biblioteksraadet et fuldstændigt Udkast til et nyt Lovforslag. Gennemførelsen af dette vilde imidlertid have meget vidtgaaende økonomiske Følger, og der førtes derfor en Række Forhandlinger mellem Ministeriet og Biblioteksraadet, gaaende ud paa at finde en Ordning, der uden at overskride Grænserne for det økonomisk mulige hidførte tilfredsstillende Forbedringer i Tilskudsordningen. Under Forhandlingerne fremkom i Raadet fra et Mindretals Side Forslag af meget principiel Art, og under disse Omstændigheder kom den daværende Undervisningsminister til den Opfattelse, at der kunde være Grund til at lade hele Sagen drøfte i et større Udvalg. Dette anser den nuværende Regering ikke for nødvendigt. Biblioteksraadet, i hvilket baade de større og de mindre Folkebiblioteker, Statsbibliotekerne, Kommunerne og Staten er repræsenteret, er saa alsidig sammensat, og de i Raadet førte Forhandlinger har været saa indgaaende, at Sagen efter Ministeriets Formening ligger fuldt forberedt til Forelæggelse for Rigsdagen.

Foranstaaende Lovforslag er udarbejdet i Undervisningsministeriet paa Grundlag af det oprindelig af et Flertal i Biblioteksraadet fremsatte Forslag med Ændringer, der er optaget under de senere førte Forhandlinger. Det har i sin nuværende Skikkelse i indeværende Efteraar været drøftet af Biblioteksraadet, der — selv om der indenfor Raadet er afvigende Meninger med Hensyn til den rette Fordeling af Tilskuddet mellem de forskellige Grupper af Biblioteker — i det hele har givet sin Tilslutning til Forslaget.

Ministeren nævnte ved Fremsættelsen, at der paa det foreliggende Finanslovforslag er budgetteret et Beløb til Statsbibliotekerne paa 945 250 Kr. Tilskuddet vil ifølge Forslaget blive 1 072 071 Kr., en Forøgelse paa 126 821 Kr.

Ved 1. Behandling anbefaledes Lovforslaget af Socialdemokraternes Ordfører, Knud Hansen, medens Venstres Ordfører, Julin, udtalte: »Selv om vi fra Venstres Side erkender, at der i Lovforslaget er Bestemmelser, som er bedre end i den nugældende Lov, saaledes Bestemmelsen angaaende hele Tilskudsordningen, kan vi ikke tage Lovforslaget, som det er affattet; der er adskilligt i det, som vi ønsker ændret. Men vi vil gaa med til en saglig Forhandling i det Udvalg, som forhaabentlig vil blive nedsat, og det er saa at haabe, at der maa komme et godt Resultat ud deraf.« De Konservatives Ordfører, Bindslev, udtalte, at da det er givet, at Lovforslaget ikke kunde gennemføres i denne Samling, skulde han ikke udtale sig nærmere om det, men idet han erkendte, at det vil medføre en forbedret Fordeling af Statstilskuddet, fremhævede han, at dette vil stige væsentligt, hvorfor man maa se nærmere paa den finansielle Side af Sagen, derunder Bibliotekernes Administrationskonto, ogsaa denne set i Forhold til Bogindkøbskontoen. De Radikales Ordfører, Povlsen, anbefalede Lovforslaget, med Antydning af enkelte ønskelige Ændringer. Retsforbundets Ordfører, Axel Dam, bemærkede, at Partiets Anskuelse er, at Udgiften ved Bibliotekerne bør betales af dem, der bruger dem.

28. Forslag til Lov om Omdannelse af Hær og Flaade til et Vagtkorps og en Statsmarine, bestemt til Varetagelse af Danmarks Neutralitets- og Folkeforbundsopgaver. (Forsvarsminister *L. Rasmussen*). [A. Sp. 2095].

Fremsat i *Folketinget* ^{3/10} (F. Sp. 57). 1. Beh. ^{12-14/11} (F. Sp. 1836, 1919 og 1987). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (J. P. Larsen [Form.], Chr. Hansen, Gerhard Nielsen [Sekr.], Vilhelm Rasmussen, Holger Larsen, Alsing Andersen, E. Friis, Jesper Simonsen, I. A. Hansen, Vanggaard, Krag, Nørskov, Elgaard, Parkov og Holger Andersen [fra ^{9/1}: Ole Bjørn Kraft]). Beretning (B. Sp. 2721) afgiven ^{12/4}.

Lovforslaget er i alt væsentligt affattet paa Grundlag af det af Folketinget den 12. Marts 1926 ved 3. Behandling vedtagne Forslag til Lov med samme Titel, og som findes i Aarvog 1924—25, Side 560. Der er dog foretaget nogle Ændringer, af hvilke skal nævnes:

Hvad angaar Vagtkorpsset, er blandt dets Bestanddele tilføjet »Flyverkorpsset«. For saa vidt angaar Benævnelserne,

foreslaas det at anvende Betegnelserne Kaptajn, Premierløjtnant og Løjtnant af Reserven i Stedet for det oprindelige Forslags Betegnelser Fuldmægtig, Assistent og Reserveassistent. Endvidere at ombytte 10 Kaptajner og Premierløjtnanter med tilsvarende Reservepersonel, at indføre Intendantstillinger (Regnskabsførere og Materieforvaltere ved Afdelinger m. fl.) som Avancementsstillinger for Overvagtimestrene, at fastsætte det samlede Antal af Intendantter, Overvagtimestre og Vagtmestre til 93 (tidligere 63). at ned sætte Antallet af Reservevagtimestre med 17 og at indføre en Stilling som Materielinspektør. — Det foreslaas at lade Artilleriuddannelsen foregaa i Grupper for sig selv straks fra Mandskabets Møde i Stedet for, som i det oprindelige Forslag tænkt, først efter 2½ Maanedes Uddannelse ved Fodfolksgrupperne, og at give Befalingsmændene en noget bedre Uddannelse end oprindelig forudsat. Der var tidligere kun paaregnet eet Aars Uddannelse paa Centralskolen forud for Udnævnelse til saavel Vagtmester som Premierløjtnant. Nu foreslaas der 1 Aars Uddannelse inden Udnævnelse til henholdsvis Reservevagtmester og Løjtnant af Reserven og derefter yderligere 1 Aars Uddannelse inden Udnævnelse til henholdsvis Vagtmester og Premierløjtnant.

Med Hensyn til Statsmarinen foreslaas enkelte Forandringer af organisatorisk Art henvist til den Udvikling, der har fundet Sted siden ovennævnte Lovforslags Vedtagelse.

Chefernes Antal er forandret til 3, idet Chefen for Admiralitetsafdelingen og Chefen for Kommissariatsafdelingen i Statsmarinens ministerielle Afdeling paaregnes opført i Tjenestemandslovens § 114. 3 Kontorchefer, 4 Fuldmægtige og 8 Kontorassistenter er udgaaet og paaregnes ligeledes opført i Tjenestemandsløven. Kontorister og Bude udgaar, og disse antages som nu uden fast Normering.

Endvidere foreslaas det at nedlægge de i det tidligere Lovforslag opførte Stillinger som Ingeniør af 1. og 2. Grad samt Ingeniørassistent og samtidig at forøge Maskinmestrene med et tilsvarende Antal fordelt paa 3 Grader, idet man formener, at Statsmarinens Materiel vil kunne tilses ved dette Personel i Forbindelse med Orlogsværftets Teknikere. Saavel det nuværende Skibstilsyn som Skibsinspektionen nedlægges, og der oprettes to Inspektioner, Skibs- og Maskininspektionen, hver forestaaet af en Inspektør, der for Skibsinspektionens Vedkommende er Søofficer og for Maskininspektionens Maskinmester.

Efter Lovforslagets § 2 skal Søartilleriet og Søminevæsenets Værksteder omdannes til selvbærende Statsvirksomheder, og de tænkes overført til Orlogsværftet, der i Forvejen er en selvbærende Virksomhed. Søværnets Bygningsvæsen ned-

lægges ligeledes, og Tilsynet med Statsmarinens Bygninger skal udføres ved honorarlønnet bygningskyndig Assistance.

Det overordnede Lægetilsyn forudsættes udført af Vagtkorpsets Sanitetsinspektør, ligesom Auditørtjeneste er fælles for Vagtkorps og Statsmarine.

Hvad angaar Skibsmateriellet, foreslaas Antallet af mindre Bevogningsfartøjer nu »fra 18 til 24«, idet man af Bekostningshensyn ikke mener at kunne binde sig til 24 Fartøjer, som fandtes i det tidligere Forslag.

Ved Statsmarinens Oprettelse forudsættes det nuværende tjenstdygtige Materiel at indgaa i Statsmarinen for derefter ved første Udrangering at ombyttes med saadanne Skibstyper, som svarer til Lovens Hensigt.

Saa vel for at opnaa Ensartethed som for bedre at udnytte det til Skolerne kommanderede Personel foreslaas disse indordnet under fælles Ledelse i en Centralskole.

Befalingsmandsskolen foreslaas inddelt i 2 Afdelinger, en for Uddannelse til Søofficerer i Linien og en for Uddannelse til Søofficerer i Reserven med Rekrutering fra Koffardimarinene. — Budgettet, som Lovforslaget forudsætter, lyder paa 17 923 159 Kr., ca. 300 000 Kr. højere end det tidligere Forslag.

Lovforslaget har i de første 4 Paragraffer følgende *Almindelige Bestemmelser*:

Hæren og Flaaden omdannes til et Vagtkorps og en Statsmarine, hvis Opgave bliver at varetage Danmarks Neutralitets- og Folkeforbundsopgaver i Overensstemmelse med gældende mellemfolkelige Regler og Aftaler, derunder at udføre Grænsebevogtning og at udøve Tilsyn paa Søterritoriet under urolige Forhold. Statsmarinens Opgave er endvidere at udføre Fiskeriinspektion og Søopmaaling samt at vise Flaget i Udlandet, naar det skønnes ønskeligt til Støtte for Handelsinteresser eller i særligt Statsøjemed. Krigsministeriet og Marineministeriet ophæves; Vagtkorps og Statsmarine henlægges under Statsministeren.

De *bestaaende Fæstningsanlæg nedlægges*. De paagældende Anlæg og Arealer, saavel som andre, Staten tilhørende, af Hær og Flaade hidtil anvendte Arealer og Bygninger, samt det til Hær og Flaade knyttede Materiel, der ved denne Lovs Gennemførelse maatte blive frigjort, overgaaer til Anvendelse i andre Statsøjemed eller bortsælges. Hærens og Orlogsværftets Fabrikker, Værksteder, Laboratorier og lignende anvendes dels til Vagtkorpsets og Statsmarinens Forsyning,

dels til andre Statsformaal. Geodætisk Instituts og Søkortarkivets Virksomhed opretholdes.

Den i Lov af 8. Juni 1912 paabudte Værnepligt ophæves. Uddannelsen til Tjeneste i Vagtkorps og Statsmarine bliver *frivillig*. Der optages aarlige Lister over Mænd, der har dansk Indfødsret, og som det paagældende Aar naar en Alder af 20 Aar; endvidere kan optages Mænd med dansk Indfødsret, der har naaet en Alder af 18 Aar og ikke er over 24 Aar, for saa vidt de derom fremsætter Begæring. Mænd, der har naaet Tyveaarsalderen, men som ikke ønsker at uddannes, giver Meddelelse herom efter Regler, der fastsættes ved Lov. For det øvrige paa Listen optagne Mandskab foretages en Bedømmelse af dets Tjenstdygtighed, hvorved det deles i ubetinget tjenstdygtige, betinget tjenstdygtige og tjenst-udygtige. Blandt dem, der erklæres for tjenstdygtige (ubetinget eller betinget), foretages Lodtrækning. De, der har trukket de laveste Numre, antages, under Hensyn til Vedtegning, faglig Uddannelse eller særlig Livsstilling, indtil det fastsatte Tal er naaet, idet i øvrigt ubetinget tjenstdygtige antages forud for betinget tjenstdygtige. Det antagne Mandskab er forpligtet til at underkaste sig den lovbestemte Uddannelse og møde ved de lovbestemte Indkaldelser. Ekstraordinær Indkaldelse kan kun ske, naar Beslutning derom er taget ved Lov, og den kan kun finde Sted af Mandskab, der er antaget indenfor et Tidsrum af 12 Aar før Indkaldelsen. Nærmere Bestemmelse om Indtegning til Vagtkorps og Statsmarine træffes ved særlig Lov.

Private Korps, der uddannes til eller er organiseret til militær Virksomhed, maa ikke oprettes eller bestaa. De nu bestaaende frivillige Korps ophæves inden 3 Maaneder efter denne Lovs Ikrafttræden. Staten er forpligtet til at købe deres Vaaben. Skytteforeninger, der uddanner i Skarpskydning, er tilladt, naar de ikke er organiserede som militære Korps, ikke forsyner deres Medlemmer med Skydevaaben udover Øvelserne og ikke afholder militære Øvelser. Om Fabrikation og Forhandling af Skydevaaben og Ammunition træffes nærmere Bestemmelse ved Lov.

I §§ 5—26 omhandles *Vagtkorpset*, der bestaar af: Centralledelsen og, umiddelbart under denne, Centralskolen, Flyverkorpsset og 2 Distriktskorps, hvert paa sin Side af Store Bælt.

Distriktskorpset Øst for Store Bælt bestaar af 2 Afdelinger. Distriktskorpset Vest for Store Bælt bestaar af 3 Afdelinger. Hver Afdeling omfatter 10 Fodfolksgrupper og 1 Artillerigruppe. I fornødent Fald kan de 5 Afdelinger udvikles til 10.

Korpsets *Personel* bestaar af faste Befalingsmænd og ligestillede, der alle er Tjenestemænd, Reservebefalingsmænd, der er honorarlønnede, samt Overkonstabler og Konstabler, der er til midlertidig Tjeneste.

Vagtkorpsets Chef er *Direktør*.

Der ansættes ved Vagtkorpset endvidere: 3 Overinspektører, 9 Inspektører, 1 Materielinspektør, 1 Forplejningsinspektør, 1 Sanitetsinspektør (fælles for Vagtkorps og Statsmarine), 1 Overauditor (fælles for Vagtkorps og Statsmarine), 27 Kaptajner, 92 Kaptajner af Reserven, 40 Premierløjtnanter, 93 Løjtnanter af Reserven, 13 Intendantter, 27 Overvagtimestre, 53 Vagtmestre, 358 Reservevagtimestre og 9 Haandværkere.

Der antages fornødent *Hjælpepersonale* for Sanitetsinspektør, Forplejningsinspektør, Materielinspektør og Overauditor. Lægetjenesten ordnes ved Aftale med Byraad og Læger i de Byer, hvor Afdelingerne faar Kvarter.

Af det Personale, der er erklæret for tjenstdygtigt til Vagtkorpset, og som er i Alderen mellem 18 og 25 Aar, uddannes aarligt som *Konstabler* indtil 1 600 Mand. Uddannelsen ved *Fodfolksafdelingerne* (1 440 Mand) varer 4 Maaneder (120 Dage). Den omfatter Betjening af Fodfolksvaaben og -skyts, Cykling m. m. Uddannelsen ved *Artillerigrupperne* (160 Mand) varer 5½ Maaned (165 Dage). Den omfatter dels Betjening af lettere Artilleriskyts, dels Uddannelse som Motorvognførere. — Efter 2½ Maanedes Forløb udtages blandt dem, der frivillig maatte melde sig, 160 Konstabler til at gennemgaa en Overkonstabelskole af 3½ Maanedes Varighed. De, der bestaar Skolens Afgangsprøve, udnævnes til *Overkonstabler* med Forpligtelse til at forrette Tjeneste som Hjælpe lærere paa den følgende Uddannelsesskole.

Der afholdes aarlig *fortsat Øvelse* i 12 Dage. Til disse Øvelser indkaldes de uddannede Konstabler og Overkonstabler 2 Gange i Løbet af 12 Aar.

De til Uddannelse antagne Konstabler faar Kvarter,

fuld Forplejning og Beklædning samt Sygepleje. Desuden udbetales i Tjenestetiden et Lønningsbeløb fastsat pr. Dag samt efter Tjenestetidens Slutning et samlet Beløb beregnet efter Tjenestetidens Varighed. Disse Beløbs Størrelse fastsættes paa de aarlige Finanslove.

Ministeren nævnte, at det er Tanken, at det Mandskab, der indkaldes, i de første 2½ Maaned udoover Forplejning, Ophold, Beklædning faar et Vederlag af 5 Kr. pr. Dag og i den følgende Tid 6 Kr., saaledes at Mandskabet ved Hjemsendelsen vil kunne have et Beløb i Behold af 645 Kr., og det Mandskab, der skal ligge 1½ Maaned længere inde, 915 Kr.

Konstabler, der er til Tjeneste udoover 4 Maaneder, modtager desuden et Tillæg. Overkonstabler erholder et yderligere Tillæg for den Tid, de forretter Tjeneste i Korpsset, ligesom der gives Tillæg under Indkaldelserne til fortsat Øvelse.

Centralskolens Bestemmelse er at uddanne faste Befalingsmænd og Befalingsmænd af Reserven. Uddannelsen sker i 4 Klasser: *Reservevagtmasterklassen*, *Vagtmasterklassen*, *Løjtnantsklassen* og *Premierløjtnantsklassen*.

Uddannelsen i hver Klasse varer ca. 1 Aar og omfatter dels militære Fag, dels almindelige Skolefag og Fag, der kan blive af Betydning for Eleverne i det borgerlige Liv.

Der gives en Række Bestemmelser om *Forfremmelse*. *Afgang m. v.*, og i § 26 fastsættes endelig, at samtidig med Antagelsen af første Hold Konstabler efter den nye Ordning antages blandt de ved Hæren uddannede, som maatte ønske det, og som ikke er over 25 Aar gamle, ca. 13 000 Mand som hjemsendte Konstabler og Overkonstabler. Antagelsen gælder for et Tidsrum af indtil 11 Aar, i hvilket de paagældende deltager i 2 Indkaldelser til fortsat Øvelse, medmindre de allerede tidligere har været indkaldt til fortsat Øvelse, i hvilket Tilfælde Indkaldelserne bortfalder eller indskrænkes under Hensyn til de tidligere Indkaldelser. De modtager ved Antagelsen et særligt Vederlag, hvis Størrelse fastsættes paa Finansloven. Dersom det fulde Antal ikke naas, udtages blandt de nuværende ved Hærens Vaaben uddannede værnepligtige det fornødne Antal efter Lodtrækningsnummer af de yngste Aargange og under Hensyn til Vaabenart m. v., idet det paa Sessionen trukne Nummer lægges til Grund, og

de laveste Numre fortrinsvis udtages. Forpligtelsen ophører, efterhaanden som Uddannelse har fundet Sted i Henhold til nærværende Lov.

I §§ 27—43 omhandles *Statsmarinen*, hvis *Personel* bestaar af Befalingsmænd og dermed ligestillede samt menige.

Statsmarinens Chef er *Direktør*. Der ansættes ved Statsmarinen endvidere: 3 Chefer, 5 Inspektører, 6 Marinekaptajner af 1. Grad, 14 Marinekaptajner af 2. Grad, 19 Kaptajnløjtnanter, 57 Søløjtnanter af 1. Grad, 40 Søløjtnanter af 2. Grad, 35 Befalingsmænd af Reserven, 12 Maskinmestre af 1. Grad, 29 Maskinmestre af 2. Grad, 21 Maskinmestre af 3. Grad, 47 Undermaskinmestre, 2 Overintendanten, 5 Intendanten, 1 Overmaterieforvalter, 3 Materieforvaltere, 36 Kvartermestre, 6 Marinelæger, 164 Overkonstabler, 124 Konstabler, samt Elever og Lærlinge. Endvidere antages midlertidige menige efter Behov.

Statsmarinens *Skibsmateriel* bestaar af: 6 Vagt- og Inspektionsskibe paa tilsammen indtil 8 000 Tons, 18—24 mindre Bevogningsfartøjer paa tilsammen indtil 3 600 Tons, Minefartøjer, Opmaalingskibe m. m. paa tilsammen indtil 1 500 Tons, 2 Depotskibe og 12 Flyvebaade.

Der nævnes de forskellige *Skoler*, som hører under Centralskolen, der ledes af en Chef og deles i 3 Skoler, Befalingsmands-, Maskin- og Konstabelskolen, der atter ledes af hver sin Chef. Befalingsmandsskolen er delt i 2 Afdelinger, med Uddannelse dels til Linien, dels til Reserven. Maskinskolen uddanner Maskinmestre, og i Konstabelskolen kan optages unge Mænd, der har gennemgaaet en Uddannelse i Statsmarinen eller i Handelsmarinen eller har Fagkundskaber, der gør dem skikkede til Anvendelse som Konstabler.

Som midlertidige menige kan af det for tjenstdygtigt til Statsmarinen erklærede Mandskab i Alderen mellem 18 og 25 Aar antages til Tjeneste saa mange menige af de forskellige Grupper, som behøves til Bemandingen i Statsmarinen. Tjenestetiden er indtil 7 Maaneder, der dog for ca. en Fjerdedel af det hele Antal kan forlænges indtil 1 Aar.

Blandt de antagne, der har faglig Uddannelse, udtages af de dertil egnede det fornødne Antal til at forrette særlig Tjeneste. Disse kan efter Tjenestetidens Udløb tages til Tjeneste som midlertidige Befalingsmænd eller dermed ligestillede, eventuelt efter en forudgaaende Skoleuddannelse.

De midlertidige menige faar Kvarter, fuld Forplejning og Beklædning samt Sygepleje. De vederlægges med et Lønningsbeløb pr. Dag.

Ogsaa for Statsmarinen gives i §§ 39—43 en Række Bestemmelser om *Tilgang, Afgang, Ansættelse og Fremmelse*.

Som *Fælles Overgangsbestemmelser* bestemmes, at de af denne Lov følgende Forandringer i det bestaaende foretages, saa snart Forholdene gør det muligt. Med de Undtagelser, der er en nødvendig Følge af Lovens Bestemmelser, skal de personelle være fuldført inden 3 Aars Forløb. Mindre Afvigelser fra de angivne Grænser for Statsmarinens Materiel kan finde Sted, for saa vidt dette nødvendiggøres af Hensyn til Anvendelse af det til Raadighed værende Materiel.

Som Befalingsmænd og ligestillede i Vagtkorpset og Statsmarinen kan ansættes Befalingsmænd og ligestillede af Hæren og Søværnet. Personel, der er ansat i Stillinger, der nedlægges i Henhold til nærværende Lov, og som ikke overføres til anden Stilling, vil være at afskedige i det Omfang, Forholdene efter Ministerens Skøn kræver det, hvorved iagtages, at Afskedigelse saa vidt muligt ikke medfører Antagelse eller Ansættelse af nyt Personel til Bestridelse af samme eller nærbeslægtede Tjenestehverv.

Folkeafstemning. Naar denne Lov er vedtaget i Rigsdagen, bliver den inden 3 Maaneders Forløb at forelægge Folketingsvælgerne til Godkendelse eller Forkastelse ved en direkte Afstemning. Denne Afstemning finder Sted i Overensstemmelse med Reglerne om Folkeafstemning i Lov af 23. Juni 1920. Bliver der ved Afstemningen Flertal for Loven, og stadfæstes den af Kongen, træder den derefter straks i Kraft.

Ved Lovens Gennemførelse sættes Lov om Hærens Ordning af 7. August 1922, Lov om Søværnets Ordning af 7. August 1922 og Lov om Nedlæggelse af ældre Kystbefæstningsanlæg af 7. August 1922 samt Lov om ekstraordinær Bevilling til Omdannelse og Supplement af Hærens Bygninger, Øvelsespladser og Beholdninger af 12. Marts 1923 med de Ændringer og Tilføjelser, der knyttersig hertil, ud af Kraft.

Myndigheder og Institutioner m. m., der i Henhold til Love og Bestemmelser er underlagt Krigsministeriet eller Marineministeriet, underlægges Statsministeriet.

Ved Fremsættelsen udtalte Ministeren: »Det er vor Opfattelse, at med dette Forslag vil vi kunne opfylde alle vore internationale Forpligtelser. Vi har aldrig bestridt, at Danmark har internationale Forpligtelser, og Ministeren udviklede derefter nærmere sin Opfattelse i saa Henseende og citerede bl. a. Haagerkonventionens Artikel 25: »En neutral Magt er i Forhold til de Midler, hvorover den raader, pligtig at udøve det fornødne Opsyn for at forhindre enhver Krænkelse af det i det foregaaende bestemte i sine Havne eller paa sine Reder og i sit Søterritorium.« Ministeren tilføjede: I Forhold »til de Midler, hvorover de raader«. »Men hvilke Midler de raader over, bestemmer de selv fuldkommen suverænt.«

Ministeren fremsatte derefter nogle Udtalelser om Hærens og Flaadens nuværende Tilstand og tilføjede: »Saadan ligger Forholdet i Dag, og paa det Grundlag, jeg her har fremsat om en Nyordning, erklærer vi os villige til Forhandling. Jeg vil dog gerne minde om, hvad jeg sagde sidste Vinter under Behandlingen af Militærlovene — det blev udtalt af Radikale og Socialdemokrater, det blev udtalt af den nuværende Udenrigsminister, det blev udtalt af mig —, at vi fra radikal-socialdemokratisk Side var parate til Forhandling, og jeg gentager: Det er vi ogsaa i Dag. Men vi er ikke i Dag saa frit stillede, som vi var sidste Vinter. I Dag kan vi ikke byde paa det samme Forhandlingsgrundlag, som vi kunde have budt paa sidste Vinter, fordi der er en Valgdag imellem, en Valgdag, hvor Militærspørgsmaalet stod i Forgrunden.«

Ministeren omtalte Oppositionspartiernes Stilling og bemærkede bl. a.: »Derfor gentager jeg, at naar vi skal til at forhandle, staar vi ikke saa frit, som vi har staaet tidligere, og Venstre vil forstaa, at hvor enige vi end i Dag er om det, der er sagt saa ofte fra Venstres Side, at en Ordning paa bred Basis er af stor Betydning, og hvor rede vi end er til ved Forhandling at søge at finde en Løsning paa bred Basis, vil dog Valgdagen binde i en saadan Grad, at der er Krav, der ikke kan fraviges. Vi maa opretholde vort Krav om Afskaffelsen af den almindelige Værnepligt. — — Og vi maa ogsaa gøre os klart, at vi ikke kan etablere et Værn mod forsætlige Neutralitetskrænkelser fra Stormagternes Side; Neutralitetsforsvaret lader sig ikke opretholde.«

Derimod er vi parate til at forhandle baade om Personel og Materiel. — — Om vi aarlig skal uddanne 1 600 eller 1 500 Mand til et Vagtværn — der var nogle, der mente, at det var alt for meget med 1 600 —, er et Spørgsmaal, hvormed det kan forhandles. Ogsaa om Størrelsen og Antallet af Skibsmateriellet, Fiskeriinspektionsskibene, kan vi forhandle.

Endelig er der Budgettets 18 Mill. Kr. Om det skal være 18, 19 eller 17, er ikke for os det afgørende.«

Ved 1. Behandling gennemgik Socialdemokraternes Ordfører, J. P. Larsen, Hovedlinierne i Forslaget og endte med at anbefale Lovforslaget til velvillig Behandling. — Venstres Ordfører, I. A. Hansen, udtalte sig udførligt om Danmarks internationale Forpligtelser paa dette Omraade og Forslagets Mangel paa Evne til at opfylde dem og bemærkede: »Den højtærede Forsvarsminister har indbudt os til Samarbejde om en Løsning af denne Sag. Han er parat, siger han, til at forhandle baade om Personel og Materiel. Det er imidlertid ikke meget vide Grænser, den højtærede Forsvarsminister har at stille i Udsigt for denne Forhandling. — — — Jeg siger paa mit Partis Vegne Tak for Tilbudet, men det frister os ikke. Paa denne spøgefulde Maade kommer den højtærede Regering nu ikke i Forhandling med os Venstre.

Vi fra vor Side agter at stemme, som vi plejer at stemme, efter vor Anskuelse om, hvad der tjener dette Land, og ud fra disse Anskuelser maa vi modsætte os dette Lovforslags Gennemførelse, saa sandt som det er vor Overbevisning, at det vilde indeholde en Fare for Landets fortsatte Bestaaen som en fri og selvstændig Stat.

Vil Regeringen i Forhandling med os, maa den tilvejebringe et andet Forslag, et Forslag, som stiller os Side om Side med andre smaa Magter, først og fremmest Side om Side med vore nordiske Nabostater i Opfattelsen af vore internationale Forpligtelser og Villigheden til at opfylde dem.« Senere gentog Taleren: »Vi er rede til en Forhandling, men vi agter ikke at fravige vor Grundopfattelse, og den er, at Danmark maa have et Forsvar, som kan bruges som Forsvar. Noget absolut Tal for den Styrke af Kombattanter og Skibe og andet Materiel, som Danmark maa have for at kunne værne sin Neutralitet effektivt, kan ikke opstilles, fordi ingen paa Forhaand kan vide, hvor stor en Styrke en eventuel Fjende vil møde med. Men man vil forlange, at Danmark paatager sig Forpligtelser med Hensyn til Hævdelsen af sin Neutralitet, der staar i rimeligt Forhold til de Ofre, som andre Medlemmer af Folkeforbundet paatager sig.»

Som Ordfører for de Konservative anstillede Parkov lignende Betragtninger som de af I. A. Hansen om Danmarks Forpligtelser og Lovforslagets Indhold fremsatte og sluttede med at udtale: »Vi ønsker klart og tydeligt at tilkendegive, at vi er afgjorte Modstandere af det foreliggende Lovforslag, og vi ønsker, saa snart Lejlighed tilbydes sig, at fremkomme med vore Tanker om, hvorledes vore Værn fremtidig bør indrettes.« I en Tilføjelse hertil udtalte Taleren senere, at Partiet ikke betragter Forslaget som et Forhandlingsgrundlag, men dermed er ikke sagt, at det ikke vil deltage i Behandlingen af det.

De Radikales Ordfører, Jesper Simonsen, gennemgik udførligt de Bestemmelser, hvorefter Danmarks internationale Forpligtelser maa bedømmes. og udtalte, at »juridiske eller folkeretlige Pligter til at opretholde et Militærvæsen af noget bestemt Omfang har Danmark ikke«. Han sluttede med at udtale, at der kunde forhandles om Enkeltheder i Lovforslaget. men dettes Principper maa fastholdes. Retsforbundets Ordfører, Axel Dam, fremhævede, at Partiet er enigt i den almindelige Værnepligts Afskaffelse, men maa forbeholde sig sin Stilling til Forslagets øvrige Indhold, »indtil der kommer større Klarhed over, hvad Formaålet skal være, og om Midlerne virkelig svarer til dette Formaål.«

Den af Udvalgets Formand afgivne Beretning lyder saaledes:

»Udvalget, der blev nedsat i Folketingets Møde den 15. November 1929, har holdt en Række Møder, i hvilke det førstnævnte Forslag er udførligt gennemgaaet.

Den 22. November 1929 blev der af Venstres og det konservative Folkepartis Medlemmer i Udvalget stillet 26 skriftligt formulerede Spørgsmaal til Forsvarsministeren, hvorpaa denne afgav Besvarelse den 6. December s. A. Den 14. og 18. Januar 1930 blev der af de ovenfor nævnte Medlemmer begæret Svar paa dels en Række skriftlig formulerede nye Spørgsmaal og dels Spørgsmaal angaaende en nærmere Udformning af nogle af Besvarelserne til Spørgsmaalene af 22. November f. A. Besvarelserne fra Forsvarsministeren paa disse sidste Spørgsmaal indløb den 19. Februar d. A. I Mødet den 14. Marts fremsatte de ovenfor nævnte Medlemmer Begæring om endnu en Række Oplysninger, og disse blev givet i et Samraad med Forsvarsministeren i et Møde den 25. Marts. Den 31. Januar d. A. afholdtes Samraad med Udenrigsministeren, der besvarede forskellige til ham fra Medlemmer af Udvalget stillede Spørgsmaal.

Under Udvalgets Forhandlinger fremsattes Ønske om, at Udvalgets Medlemmer kunde faa Lejlighed til ved Selvsyn at sætte sig ind i forskellige Forhold vedrørende Hær og Flaade. Dette Ønske blev imødekommet af Forsvarsministeren, og Udvalget har derefter aflagt Besøg paa Middelgrundsfortet, Saltholms Flak Fortet, i Nyboder, paa Kadetskolen, Flaadestationen, Orlogsværftet, Marinens og Hærens Flyvepladser, Laboratoriet, Hærens Værksteder (Geværfabrik og Tøjhus) og Hærens Skydebaner paa Amager, hvor der blev givet Opvisning i Haandgranatkastning, Skydning med Rekylgeværer, Granatkastning med Stokes-Brandt-Morterer samt Skydning med motortrukne 15 cm Haubitze-Kanoner og 10,5 cm Feltkanoner. Endvidere har Udvalget med Fyrtransportskibet »Argus« besejlet Store Bælt, Smaalands-havet og Grønsund.

Forslag til Lov om Indtegnning til Vagtkorps og Statsmarine, der er knyttet til Forslaget om Omdannelse af Hær og Flaade til et Vagtkorps og en Statsmarine, har ogsaa været til Behandling i Udvalget.

Ved Rigsdagssamlingens Slutning var Udvalgets Overvejelser endnu ikke tilendebragt.«

29. Forslag til Lov om Afvigelse fra Bestemmelserne i Lov Nr. 77 af 12. Marts 1923, § 4, angaaende ekstraordinær Bevilling til Omdannelse og Supplering af Hærens Bygninger, Øvelsespladser og Beholdninger. (Forsvarsminister *L. Rasmussen*). [A. Sp. 2681—C. Sp. 33].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{5}{11}$ (F. Sp. 1613). 1. Beh. $\frac{15}{11}$ (F. Sp. 2135). 2. Beh. $\frac{19}{11}$ (F. Sp. 2186). 3. Beh. $\frac{21}{11}$ (F. Sp. 2315). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{13}{12}$ (L. Sp. 367). 2. Beh. $\frac{18}{12}$ (L. Sp. 401). 3. Beh. $\frac{20}{12}$ (L. Sp. 424). Behandlingen standset og Lovforslaget henvist til et Udvalg paa 15 Medlemmer (J. V. Christensen, Henriette Crone, Ellinger, I. A. Hansen, Hauch, Jepsen Christensen, H. P. Johansen, Kr. Johansen, Laurits Knudsen, Laursen, Henrik Nielsen, Stegger Nielsen, Stensballe [Form.], C. F. Sørensen og Veistrup). Betænkning (B. Sp. 725) afgiven $\frac{13}{2}$. (Ordfører: Hauch). 3. Beh. fortsat $\frac{19}{2}$ (L. Sp. 770), ved hvilken *Lovforslaget forkastedes*.

Ved Lovforslaget bemyndiges Forsvarsministeren til at *afvige fra* den i Lov Nr. 77 af 12. Marts 1923 angaaende ekstraordinær Bevilling til Omdannelse og Supplering af Hærens Bygninger, Øvelsespladser og Beholdninger § 4 fastsatte *Fordeling af den ekstraordinære Bevilling paa 30 Mill. Kr. til Supplering af Hærens Beholdninger af Materiel m. v.*, saaledes at der for Finansaaret 1930—31 i Stedet for 3 Mill. Kr. bevilges 600 000 Kr.

Paa Forslag til Finanslov for 1930—31 var der *gennem Anmærkning til § 22 søgt Hjemmel* for i nævnte Finansaarkun at anvende 600 000 Kr. til det omhandlede Formaal dels under Hensyn til det i Folketinget fremsatte Forslag om Omdannelse af Hær og Flaade til et Vagtkorps og en Statsmarine, dels under Hensyn til hele den nuværende

økonomiske Situation. Under 1. Behandling af Finanslovsforslaget blev der fra forskellig Side fremsat Ønske om, at saadan Hjemmel søgtes gennem et særligt Lovforslag, og da man i det foreliggende Tilfælde intet havde imod at imødekomme dette Ønske, blev nærværende Lovforslag fremsat. — Det bemærkes, at ved Lov Nr. 135 af 1. Juli 1927 (se Aarvog 1926—27, Side 431) blev for *Finansaaret 1927—28* de foran omhandlede 3 Mill. Kr. nedsat til 1 Mill. Kr.

Lovforslaget vedtoges i Folketinget — uden Udvalgsbehandling — med 78 Stemmer (Socialdemokrater og Radikale) mod 67 Stemmer (Venstre og Konservative). Ordførere var: J. P. Larsen (S.), I. A. Hansen (V.), Christmas Møller K. F.) og Jesper Simonsen (R. V.). Venstre og Konservative begrundede deres Modstand med, at Hær-Ordningen af 1922 maatte føres ud i Livet, saa længe man ikke havde en anden Ordning.

Det fra Folketinget oversendte Lovforslag *forkastedes i Landstinget* med 36 Stemmer (Venstre og Konservative) mod 25 (Socialdemokrater og Radikale). Forinden havde Lovforslaget været henvist til et Udvalg efter Forslag af C. F. Sørensen (S.) ved 3. Behandling. Udvalget indhentede paa Forslag af dets socialdemokratiske Medlemmer forskellige Oplysninger, bl. a. om, at der af de 30 Mill. Kr. pr. 31. Marts 1930 var forbrugt 17 167 050 Kr.; se i øvrigt Bilag til Betænkningen. — Ordførere var: Hauch (V.), C. F. Sørensen (S.), Ellinger (K. F.) og Veistrup (R. V.).

30. Forslag til Lov om Foranstaltninger til Ædruelighedens Fremme. (Ædruelighedsloven). (Af *Vesterager* [Ordfører], *Elgaard*, *Fibiger*, *Holdgaard*, *Jørgen Jørgensen* (*Løjre*), *Holger Kristiansen*, *A. C. Mortensen*, *Olufson*, *Thorhauge* og *Edvard Sørensen*). [A. Sp. 3179].

Forelagt i Folketinget 19/11 (F. Sp. 2185). 1. Beh. 31/1 (F. Sp. 4677). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (A. C. Meyer, Olufson [Form.], A. C. Mortensen, Jønson [Sekr.], F. K. Madsen, Trier, Holger Kristiansen, Mads Larsen, Fuglsang, Thorhauge, Tange, Clausager, Arnth Jensen, Christmas Møller og Vesterager).

Lovforslaget var enslydende med det i forrige Rigsdags-samling privat indbragte Lovforslag med samme Titel, se Aarvog 1928—29, Side 414, hvor dets væsentligste Indhold er gengivet.

Ved Lovforslagets Forelæggelse udtalte Forslagsstillernes Ordfører, *Vesterager*, at de helst havde set, at Regeringen havde fremsat Lovforslaget, — eller maaske Dele deraf, udarbejdet i Administrationen — paa en saadan Maade, at Regeringen gik ind for det som Forhandlingsgrundlag, men da Ministeriet ikke havde ment at kunne paatage sig det, fremkom Lovforslaget ad privat Vej, som et Forhandlingsgrundlag, ikke paa nogen Maade som et Ultimatum.

Ved 1. Behandling var *A. C. Meyer* Socialdemokraternes Ordfører. Han udtalte, at det foreliggende Forslag maatte betragtes som et Forslag om Forbud, og skønt han er Afholdsmand, er han ikke Forbudsmand. Han ønskede imidlertid at betragte Lovforslaget som et Forhandlingsgrundlag, »saaledes at man søger at fortsætte den Lovgivning, man har, eventuelt fører visse af de Bestemmelser, som Lovforslaget her indeholder, ud i Livet og søger at arbejde paa dem, selv om man kan gøre visse Betæneligheder gældende. Jeg tror, at dette burde være Opgaven, og jeg vil i den Henseende gerne yde min Medvirken.« — Efter at Forslagsstillernes Ordfører derefter havde anbefalet Lovforslaget, udtalte *Indenrigsministeren*, »at der i Regeringen findes forskellige Meninger om dette Forslag, selvfølgelig ikke forskellige Meninger om Ønskeligheden af den større Ædruelighed i Befolkningen, som det er Forslagets Hensigt at naa, men forskellige Meninger om den Vej, Forslaget anviser for at naa dette Maal, ganske paa samme Maade som der er Uenighed om Forslaget indenfor vistnok alle Partier her i Rigsdagen. De Udtalelser, jeg her fremsætter, har da kun Krav paa at være Udtryk for min personlige Opfattelse af de Forhold, der knytter sig til dette Forslags Fremsættelse.« Ministeren anerkendte Forslagets Formaal, som han opfattede som »en videre Udvikling af Principper, der er nedlagt i den gældende Beværterlovgivning, men paa en saadan Maade, at der ogsaa rummes Muligheder for, at et Landsforbud en Gang kan komme, vel at mærke paa en bestemt Betingelse, nemlig denne, at Ædruelighedsvillien og Ædruelighedstanken i Fremtiden vokser til en saadan Styrke, at Forbudet kommer som et naturligt Udtryk for den offentlige Mening i Folket.« Ministeren haabede, »at dette Forslag maa blive Udgangspunktet for en Videreførelse af vor Ædruelighedslovgivning paa en saadan Maade, at det, der naas, ogsaa stadig maa kunne holdes fast, saaledes som det paa de forskellige Trin i Udviklingen hidtil har kunnet ske.«

Venstres Ordfører, *Fuglsang*, udtalte, at ogsaa indenfor hans Parti er der Uenighed om dette Spørgsmaal, først og fremmest om, hvor langt man skal gaa, og sluttede med at sige: »Hvis dette Lovforslag kan danne Grundlaget for en

Forhandling her paa Rigsdagen, der kan resultere i en Lovgivning, som fremmer Ædrueligheden i vort Folk, vil Venstre være villigt til at gaa ind i et sagligt Arbejde derfor.«

De Konservatives Ordfører, *Christmas Møller*, henviste til Partiets Flertals-Ordførers Udtalelser i forrige Samling. Han opfattede Lovforslaget som et Forslag, »som i sig rummer Forbudstanken«, og han endte sin Udtalelse saaledes: »Vi vil da fra den Side, jeg repræsenterer indenfor mit Parti, . . . baade ud fra erhvervsmæssige Betragtninger og ogsaa ud fra en Betragtning angaaende Forbudets gavnlige Virkning, se ganske overordentlig kritisk paa dette Forslag. Vi kan ikke give Tilslutning til det paa den Maade, at vi siger, at vi vil søge at ændre det paa et eller andet Punkt; nej, vi maa tro, at dette overhovedet ikke er den rigtige Vej at gaa. Vi er villige til, som vort Parti altid har vist sig villigt til det i sin Politik, at hjælpe med til Ædruelighedens Fremme, men vi tror ikke, at de Veje, som de højtærede Forslagsstillere her har betraadt, er de rigtige.«

De Radikales Ordfører, *Holger Kristiansen* (en af Forslagsstillerne), anbefalede Lovforslaget og udtalte Ønsket om, at selv om man ikke kunde enes om hele Lovforslaget, maatte man enes om en Række af dets Bestemmelser.

Retsforbundets Ordfører, *Axel Dam*, udtalte, at dette er »principielt Modstander af al Forbudslovgivning«, og da Lovforslaget efter hans Mening stiler mod Forbud, fraraadede han det. Han endte med at sige: »Vi vil være med til ethvert Arbejde for Ædruelighedens Fremme, der respekterer Kravet om Individets Selvbestemmelsesret og fulde Ansvarlighed. Men Lovforslaget, saaledes som det foreligger her, maa vi tage Afstand fra som uegnet til at danne Grundlag for en virkelig Ansvarslovgivning, og det er kun en saadan, vi kan gaa med til.«

31. Forslag til Lov om almindelig Folkeforsikring.
(Af *Hendriksen* [Ordfører], *Fibiger*, *Mathilde Hauschultz*, *Korsgaard*, *Christmas Møller*, *Parkov*, *A. C. D. Petersen* og *C. J. F. Sven*). [A. Sp. 2737].

Forelagt i *Folketinget* ⁶/₁₁ (F. Sp. 1693). 1. Beh. ¹⁶⁻²²/₁ (F. Sp. 4074). Henvist til Udvalg et angaaende Forslag til Lov om Folkeforsikring (se Side 371). Beretning (B. Sp. 2703) afgiven ¹¹/₄.

Lovforslaget er ganske enslydende med det i forrige Rigsdagssamling af de samme Forslagsstillere forelagte, se Aarbog 1928—29, Side 372, hvor dets Indhold er gengivet.

Ved Lovforslagets Fremsættelse udtalte Forslagsstillernes Ordfører: »Naar vi nu forelægger disse Lovforslag igen, er det, fordi vi meget ønsker dem undergivet en saglig Behandling og Drøftelse i et Udvalg . . . Motiverne for Forelæggelsen er af rent saglig Art; vi ønsker, at de Tanker og Ideer, vi har nedfældet i vore Forslag, skal tages op til Overvejelse sammen med det eller de Forsikringsforslag, som den højtærede Socialminister har bebudet at ville fremsætte i den nærmeste Fremtid. Vi tror ikke, at det store og omfattende Problem, der her er Tale om, kan løses paa anden Maade end gennem en Tvangsforsikring, og det er for at faa undersøgt og belyst Mulighederne for en saadan Forsikringsforms Gennemførelse, vi nu atter tillader os at forelægge de nævnte Lovforslag.«

Ved Socialministerens Fremsættelse af hans Forslag om Folkeforsikring udviklede han udførligt, hvorfor han ansaa en »Tvangsforsikring« som den, der foreslaas i de Konservatives Lovforslag, for uigennemførlig, og han betegnede den som en »Kopskat«. Ved 1. Behandling udtalte Socialdemokraternes Ordfører, *Holger Larsen*, sig bestemt imod Forslaget, som han betegnede som »dødfødt«. Venstres Ordfører *C. O. Pedersen* henviste til de Udtalelser, der i sidste Samling fremsattes om Forslaget fra Venstres daværende Ordfører, *Krag*, idet han tilføjede, at han var enig i mangt og meget af det, som Ministeren havde udtalt om den tvungne Folkeforsikring, som Taleren mente kun med meget store Vanskeligheder lod sig skabe. Forslagsstillernes Ordfører, *Hendriksen*, udtalte sig om Forslaget i Almindelighed og fremhævede, at det er fremsat som Forhandlingsgrundlag. De Radikales Ordfører, *Holdgaard*, henviste til sine Udtalelser i forrige Samling og sagde, at Forslaget og de dermed sammenhørende to andre Lovforslag efter hans Partis Mening er baade »urimelige, uretfærdige og reaktionære«. Retsforbundets Ordfører, *Geert-Jørgensen*, tog bestemt Afstand fra Forslaget, fordi det er præget af Tvang, hvad hans Parti altid er absolut Modstander af.

32. Forslag til Lov om supplerende Understøttelse til Invalide- og Aldersrentenydere. (Af *Hendriksen* [Ordfører], *Fibiger*, *Mathilde Hauschultz*, *Korsgaard*, *Christmas Møller*, *Parkov*, *A. C. D. Petersen* og *C. J. F. Sven*). [A. Sp. 2775].

Forelagt i *Folketinget* 6/11 (F. Sp. 1693). 1. Beh. 16-22/1 (F. Sp. 4074). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til

Lov om Folkeforsikring (se Side 371). Beretning (B. Sp. 2703) afgiven $11/4$.

Lovforslaget stemmer med det i forrige Rigsdagssamling fremsatte, se Aarbog 1928—29, Side 385. Det er et Supplement til det af de samme Forslagsstillere fremsatte Folkeforsikringsforslag og behandlede sammen med det, men var ikke Genstand for særlig Omtale.

33. Forslag til Lov om Opkrævning af Skatter m. m.

(Af *Hendriksen* [Ordfører], *Fibiger*, *Mathilde Hauschultz*, *Korsgaard*, *Christmas Møller*, *Parkov*, *A. C. D. Petersen* og *C. J. F. Sven*). [A. Sp. 2781].

Forelagt i *Folketinget* $9/11$ (F. Sp. 1693). 1. Beh. $16-22/1$ (F. Sp. 4074). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Folkeforsikring (se Side 371). Beretning (B. Sp. 2703) afgiven $11/4$.

Lovforslaget er enslydende med det i forrige Rigsdagssamling af de samme Forslagsstillere fremsatte, se Aarbog 1928—29, Side 389. Om det gælder det samme, som er bemærket om det foranstaaende Lovforslag Nr. 32, at det er et Supplement til Folkeforsikringsforslaget og behandlede sammen med det uden at blive særlig omtalt.

34. Forslag til Lov om Ophævelse af Lov Nr. 253 af 12. Juni 1922 om Afgift paa Omsætningen i Kafeer og Restaurationer m. m.

(Af *Hans Hansen* [Ordfører], *Axel Dam* og *Geert-Jørgensen*). [A. Sp. 5829].

Forelagt i *Folketinget* $20/2$ (F. Sp. 5331).

Lovforslaget gaar ud paa fra 1. April 1930 at ophæve Lov Nr. 253 af 12. Juni 1922 om Afgift paa Omsætningen i Kafeer og Restaurationer m. m. med Ændringer af 1. Maj 1923 (Lov Nr. 220) og 20. April 1926 (Lov Nr. 117).

I Bemærkningerne til Lovforslaget oplyses følgende om Restaurationsskattens Størrelse:

1922—23.....	12,6	Mill.	Kr.	
1923—24.....	19,1	—	—	
1924—25.....	20,1	—	—	
1925—26.....	19,0	—	—	
1926—27.....	16,2	—	—	
1927—28.....	15,0	—	—	
1928—29.....	14,6	—	—	
1929—30.....	14,8	—	—	Anslaaet
1930—31.....	15,0	—	—	—

»Det viser sig — tilføjes det —, at samtlige indirekte Afgifter til Staten for de 10 Maaneder af indeværende Finansaar 1929—30 er 191,9 Mill. Kr. imod 176,5 Mill. Kr. i samme Tidsrum for 1928—29, altsaa 15,4 Mill. Kr. mere. Hertil kommer sandsynligvis 2 Maaneders yderligere Merindtægt og endvidere Besparelse for Staten ved Lovens Administration og formentlig Stigning af Befolkningens Indkomster. Ophævelsen af Loven kan derfor ske, uden at Staten derved faar mindre Indtægter.«

Ved Lovforslagets Fremsættelse mindede Forslagsstillerens Ordfører om, at den nuværende Statsminister for et Aar siden som Ordfører for private Forslagsstillere indbragte et Lovforslag om Restaurationsskattens Bortfald.

Lovforslaget kom ikke til Behandling, men Skatten ophævedes ved Loven om Omsætningsafgift af stærke Drikke, se foran Side 77.

35. Forslag til Lov om Ændringer i og Tillæg til Lovgivningen om Skolevæsenet i de sønderjydske Landsdele. (Af Schmidt). [A. Sp. 3247].

Forelagt i Folketinget ²⁰/₁₁ (F. Sp. 2263). 1. Beh. ¹²/₂ (F. Sp. 5102). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (P. Mortensen, J. P. Nielsen, Hinrichsen [Skr.], Sneum [Form.], Hartvig Frisch, Alsing Andersen, Schmidt, Povlsen, Chr. Ernst Christensen, C. O. Pedersen, Julin, Søren P. Larsen, Arnth Jensen, Vesterager og J. Oskar Andersen). Beretning (B. Sp. 2673) afgiven ¹¹/₄.

Lovforslaget er af samme Indhold som det i forrige Samling forelagte, se Aarbog 1928—29, Side 429. Kun er Lovforslagets Bestemmelse om tyske Skolebørns Ret til at besøge tysk Skole i Nabokommunen, for saa vidt en saadan ikke findes i deres egen Kommune, udvidet til ikke blot at gælde Folkeskolen, men ogsaa højere Skole.

Ved 1. Behandling tog *Undervisningsministeren* (*Borgbjerg*) med Velvillie imod Lovforslaget og meddelte, at der i Ministeriet forelaa et *udarbejdet samlet Ændringsforslag* til nærværende Forslag, hvor Regeringen paa alle Punkter tager det Hensyn, den anser for rigtigt, til det, endvidere at et nedsat Udvalg af sagkyndige havde afgivet Betænkning angaaende Spørgsmaalet om *ikke-dansktalende* studerendes Adgang til Universitetet og dets Eksaminer.

Ordførerne var for Socialdemokratiet, Venstre og det radikale Venstre de samme som i Fjor, nemlig *P. Mortensen*, *Chr. Ernst Christensen* og *Povlsen*, medens det konservative Folkepartis Ordfører i Aar var *Vesterager*, i Fjor *Holger Andersen*. Disse Ordførere tilsagde, som i Fjor, veivillig Behandling af Lovforslaget. Retsforbundets Ordfører, *Hans Hansen*, foreslog at løse dette vanskelige Spørgsmaal derved, at der gives Mulighed for, at Forældre kan tage deres Børn ud af Skolen mod, at de Udgifter, som det offentlige i Øjeblikket har, fordeles paa Børnene, og saa lade Forældrene selv tage Bestemmelse om, hvem der skal opdrage deres Børn, og hvor Lærerne skal uddannes (flydende Skolepenge).

Som Bilag til *Beretningen* fra det nedsatte Udvalgs Formand (*Sneum*) er optaget det af *Undervisningsministeren* (se foran) bebudede Udkast til Ændring af Lov Nr. 223 af 1. Maj 1923 om nogle Bestemmelser med Hensyn til en midlertidig Ordning af Folkeskolens Administration i de sønderjydske Landsdele. Saavel Forslagsstillerens Forslag som Undervisningsministerens Udkast og nogle fra Ministeriet modtagne Besvarelser af forskellige Spørgsmaal fra Udvalget har været til udførlig Behandling i Udvalget, men paa Grund af den fremrykkede Tid naaede Udvalget ikke at tilendebringe Arbejdet og afgive Betænkning.

36. Forslag til Lov om Afrustning m. v. (Af *Holstein*). [A. Sp. 2667].

Forelagt i *Folketinget* 4/11 (F. Sp. 1534).

Lovforslaget er med uvæsentlige formelle Ændringer enslydende med det socialdemokratiske Afrustningsforslag, fremsat af Forsvarsminister *L. Rasmussen* i Samlingen 1924—25, se dennes Aarbog, Side 549.

Samtidig forelagde Forslagsstilleren de to andre socialdemokratiske Forslag, der sluttede sig til Afrustningsforslaget, nemlig Forslag til Lov om Oprettelse af et Vagtkorps og Forslag til Lov om Statsmarinen.

Som *Begrundelse* for Lovforslagenes Forelæggelse angav Forslagsstilleren i sin Forelæggelsestale *dels*, at han vilde give Statsministeren (Stauning) Lejlighed til at forklare, hvorfor han havde forladt Socialdemokratiets oprindelige Afvæbningsforslag til Fordel for den nuværende radikale Udenrigsministers Militærforslag; *endvidere* at der ved disse Forslags Forelæggelse skulde gives Tingets Medlemmer Lejlighed til indgaaende at prøve dem og Regeringens nuværende Forslag saavel i gensidig Belysning som i Belysning af den højtærede Statsministers og den højtærede Udenrigsministers forventede officielle Vurdering og Bedømmelse af begge disse principielt vidt forskellige Sæt Love; og *endelig* var de forelagt, fordi det nuværende Ministeriums radikale Venstre-Forslag indeholdt en Bestemmelse om Folkeafstemning, der i sin Formulering var oplagt grundlovsstridig, medens det socialdemokratiske Forslag lykkeligt havde undgaaet denne Fejl ved overhovedet intet at indeholde om Folkeafstemning.

Forslagsstilleren anbefalede Tinget disse socialdemokratiske Forslag, ikke til hurtig Vedtagelse, men til indgaaende kritisk Analyse, og han vilde i paakommende Tilfælde anbefale, at de blev underkastet ikke en sanktionær, men en vejledende Folkeafstemning, ved hvilken 60 pCt. af Landets valgberechtigede Borgere skulde godkende dem.

Lovforslaget kom ikke til Behandling.

37. Forslag til Lov om Oprettelse af et Vagtkorps.

(Af *Holstein*). [A. Sp. 2671].

Forelagt i *Folketinget* $\frac{4}{11}$ (F. Sp. 1534).

Lovforslaget er enslydende med det socialdemokratiske Forslag, fremsat af Forsvarsminister L. Rasmussen i Samlingen 1924—25, se dennes Aarvog Side 566.

Om Begrundelsen for dets Forelæggelse henvises til Forslag til Lov om Afrustning m. v. Side 467.

Lovforslaget kom ikke til Behandling.

38. Forslag til Lov om Statsmarinen. (Af *Holstein*).

[A. Sp. 2677].

Forelagt i *Folketinget* $\frac{4}{11}$ (F. Sp. 1534).

Lovforslaget er enslydende med det socialdemokratiske Forslag, fremsat af Forsvarsminister L. Rasmussen i Samlingen 1924—25, se dennes Aarvog Side 573.

Om Begrundelsen for dets Forelæggelse henvises til Forslag til Lov om Afrustning m. v., Side 467.

Lovforsaget kom ikke til Behandling.

39. Forslag til Lov om Oprettelse af et Landsarkiv for de sønderjydske Landsdele. (Af 2. Medlem for 1. Kreds Ellinger). [A. Sp. 3627].

Forelagt i *Landstinget* $\frac{4}{12}$ (L. Sp. 235). 1. Beh. $\frac{10}{1}$ (L. Sp. 462). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (H. C. Andersen, Blang, J. V. Christensen, Ellinger, Fink, A. P. Hansen, Jepsen Christensen, H. P. Jensen, Kr. Johansen, Josiassen, Thomas Larsen, Lausten, Lewinsky, Jørgen Møller og Schaumann). Beretning (B. Sp. 2661) afgiven $\frac{12}{4}$.

Lovforslaget er ganske enslydende med det af daværende Undervisningsminister Byskov den 20. Marts 1928 i Folketinget fremsatte Forslag (Aarbog 1927—28, Side 437).

Om Grunden til, at nævnte Lovforslag, der ikke færdigbehandledes af det Folketingsudvalg, hvortil det henvistes, ikke senere er blevet forelagt af Regeringen, oplyste Statsministeren paa den fraværende Undervisningsministers Vegne, at Sagen i Mellemtiden i Ministeriet har været Genstand for en Overvejelse med Bedømmelse af de forskellige Muligheder, der har været fremme. Ministeriet havde dog intet imod, at Sagen rejstes paa denne Maade, saaledes at en Overvejelse til Løsning af Spørgsmaalet kunde finde Sted i et Udvalg i Landstinget, sideordnet med de Overvejelser, der stadig fandt Sted i Ministeriet. Ministeren vilde saaledes anbefale en Løsning af Spørgsmaalet, idet han dog tog Forbehold med Hensyn til selve Ordningens Udformning, om det skulde ske som angivet ved Oprettelse af et særligt Landsarkiv i Tønder, eller man fandt en anden Løsning.

Under Forhandlingen tilsagde Partiernes Ordførere deres Støtte til Lovforslagets Gennemførelse, idet der dog var Divergens angaaende Arkivets Beliggenhed og Omfang. — I den af Udvalgets Formand afgivne Beretning udtales følgende:

»Udvalget angaaende Sønderjydske Landsarkiv har holdt en Række Møder og blandt andet modtaget flere Deputationer. Naar det ikke er lykkedes Udvalget at tilendebringe sit Arbejde, skyldes det dels disse Henvendelser og Prøvelsen af de ved disse rejste Spørgsmaal, dels at der har maattet fremskaffes et yderligere Materiale til Bedømmelse af Arkiv-

sagen i dens Helhed, idet det har vist sig, at Udvidelser andetsteds synes paakrævede, uanset Indretningen af et særligt sønderjydske Landsarkiv. Forskellige Spørgsmaal til Undervisningsministeriet desangaaende var ikke besvaret ved Rigsdagssamlingen Slutning.»

40. Forslag til Lov om et færøsk Klasselotteri.

(Af Landstingsmanden for 7. Kreds *Patursson*). [A. Sp. 6119].

Forelagt i *Landstinget* $\frac{7}{3}$ (L. Sp. 1007). 1. Beh. $\frac{2}{4}$ og $\frac{5}{4}$ (L. Sp. 1492 og 1611).

Lovforslagets væsentligste Indhold er følgende:

Finansministeren bemyndiges til at meddele et Konsortium, repræsenteret ved Forretningsfører Hans Olaf Hansen, Prokurist Johannes Olaus Joensen og Sagfører Edward Esbern Mitens, alle af Thorshavn, Bevilling til Oprettelse af et færøsk Klasselotteri væsentlig paa følgende Vilkaar:

- a) Hvert Aars Lotteri deles i 2 af hinanden uafhængige Serier med lige mange Trækninger i hver. Antallet af Lodder maa ikke overstige 12 000 for hver Serie. Antallet af Erstatningslodder maa ikke overstige 1 800 for hver Serie. Antallet af Trækninger for hver Serie maa ikke overstige 6.
- b) Indskuddet til den enkelte Serie for et helt Lod skal være 240 Kr. Lodderne kan udstedes baade som hele og delte.
- c) I hver af Lotteriets Serier skal det samlede Gevinstbeløb være mindst 70 pCt. af Indskudssummen for samtlige til Serien hørende Lodder med Fradrag af den nedenfor omtalte halvaarlige Afgift. Gevinstbeløbet fordeles efter en af Finansministeren godkendt Plan, i hvilken tillige vil være at fastsætte andre nærmere angivne Bestemmelser. Gevinsterne udbetales uden Afdrag. Gevinster, der ikke fordres udbetalt i rette Tid, regnes Færø Amts Repartitionsfond til gode.
- d) Trækningerne foregaar offentlig i Thorshavn under Tilsyn af en dertil af Kongen beskikket Kommission paa 5 Mand, hvoraf mindst 1 Jurist, der opfylder Betingelserne for at være Dommer.
- e) Bevillingen til Lotteriets Drift kan gives for et Tidsrum af 12 Aar fra 1. Juli 1930 at regne, og Bevillingen for-

tabes, naar Bevillingshaveren ikke opfylder de ham overfor det offentlige i Henhold til Bevillingen paa hvilende pekuniære Forpligtelser, eller naar den for Lotteriet godkendte Plan ikke overholdes.

- f) Bevillingshaveren skal erlægge forud en halvaarlig Afgift af 50 400 Kr. til Færø Amts Repartitionsfond.
- g) Bevillingshaveren skal desuden af Indskudssummen for de til enhver Serie afsatte Lodder erlægge en Afgift til Færøernes Lagting, svarende til 6 pCt. af de første 3 000 Lodder, 8 pCt. af de følgende 3 000 Lodder, 10 pCt. af de derpaa følgende 3 000 Lodder og 12 pCt. af Resten. Lodderne er stempelfri.
- h) Til Sikkerhed for Opfyldelsen af de Bevillingshaveren paa hvilende Forpligtelser skal der, forinden Lotteriet kan træde i Virksomhed, være tilvejebragt en Garantifond, bestaaende af solide Effekter til samme Værdi som Halvdelen af det samlede Gevinstbeløb i en Serie. Staten fører Tilsyn med og indestaar for Tilstedeværelsen af den her nævnte Sikkerhed.

Finansministeren fastsætter de nærmere Regler om Lotteriets Ordning og om det offentliges Tilsyn med Lotteriet. De heraf flydende Udgifter bæres af Bevillingshaveren.

Afsætning af Lodsedler i og til Udlandet er forbudt, og det kan i Bevillingen fastsættes, at enhver Lodseddel tydeligt og paa mindst 3 Hovedsprog skal bære Paategning om, at Loddet er ugyldigt udenfor Danmarks Grænser.

Saa længe en i Medfør af nærværende Lov given Lotteribevilling er i Kraft, skal det ikke være tilladt at oprette noget Pengelotteri paa Færøerne.

Loven træder straks i Kraft.

Lovforslaget er — efter hvad Forslagsstilleren oplyste ved dets Forelæggelse — vedtaget af Lagtinget i tre paa hinanden følgende Lagtingssamlinger, nemlig i 1926, 1927 og 1928, og den Afgift, der kunde paaregnes af det, vilde — foruden de ca. 100 000 Kr., der i Henhold til § 1 g. af Bevillingshaveren forud skulde erlægges —, hvis Lotteriet blev halvt udsolgt, kunne anslaaes til ca. 200 000 Kr., medens den, hvis alle Lodder solgtes, vilde blive ca. 550 000 Kr. Beløbet skulde stilles til Raadighed for Lagtinget til Gennemførelse af forskellige efter Forslagsstillerens Mening paatrængende Foranstaltninger paa Færøerne, Foranstaltninger, hvis

Karakter nærmere præciseredes af ham, efter at Justitsministeren havde erklæret, at Regeringen ikke kunde gaa med til Forslaget, da man ikke kan bygge Færøernes offentlige Anliggendes Trivsel paa en Lotteribevilling. Heroverfor hævdede Forslagsstilleren, at Lagtinget, hvis Forslaget blev vedtaget, vilde blive i Stand til at opfylde en Del af sine lokale Samfundspligter. Lagtinget var »ubemidlet i den Grad, at det grænser til Uforsvarlighed«, og »hele Lagtingets Arbejde præges herved af en kronisk Uformuenhed, Ubestemmelighed og Vankelvornhed«. Selv om den danske Stat i flere Tilfælde havde ydet ret betydeulge Tilskud til offentlige færøske Foretagenders Fremme — hvilket Taleren paaskønnede —, var disse Bidrag dog ofte ydet planløst og havde ikke formaaet at bringe Færøernes Udvikling paa Højde med den Udvikling, der havde fundet Sted i andre nærliggende Lande. Forslagsstilleren nævnte saaledes som Opgaver, der forelaa til Løsning, Støtte til det færøske Landbrug — der fandtes saaledes ingen Landbrugsskole paa Færøerne —, Støtte til Opdyrkning af ukultiverede Arealer, Udvikling af Vej- og Havnevæsen m. v. — Effersøe oplyste, at i Samlingen 1928-29 afslog Regeringen og Folketingets Finansudvalg Lagtingets Forslag om Oprettelse af et Lotteri for Færøerne. — Justitsministeren fastholdt sin Modstand mod Forslaget, bl. a. af den Grund, at hvis samtlige Lodder blev solgt, vilde dette koste det danske Folk 6 624 000 Kr., et Beløb, der sikkert ikke kunde tilvejebringes, hvorfor Lotteriet vilde blive en Skuffelse.

Lovforslaget gik til 2. Behandling, men naaede ikke videre.

C.

Andre Sager.

I. Beslutninger m. m.

1. **Beslutning af Rigsdagen angaaende den af Statsrevisorerne afgivne Betænkning over Statsregnskabet for Finansaaret 1927—28.** (C. Sp. 543 og 1963).

Behandlet først i *Folketinget*. Henvist til et Udvalg, hvortil valgtes: Andreasen (Næstved), L. D. Rasmussen, Sneum [Form.], Weygaard, Rager [Sekr.], Elgaard, Olav Olsen, Fuglsang og C. J. F. Sven. I Stedet for C. J. F. Sven indtraadte senere Mathilde Hauschultz. (F. Sp. 271). Efter at Mathilde Hauschultz var afgaaet ved Døden, indvalgtes Ole Bjørn Kraft (F. Sp. 4028). Udvalget afgav Betænkning $1\frac{4}{3}$ (B. Sp. 1473). (Ordfører: Sneum). 1. Beh. $1\frac{3}{3}$ (F. Sp. 5892). 2. (sidste) Beh. $2\frac{0}{3}$ (F. Sp. 5975).

Anmeldt i Landstinget $2\frac{0}{3}$ (L. Sp. 1131). Behandlingsmaaden $2\frac{5}{3}$ (L. Sp. 1197, jfr. 1131). 1. Beh. $2\frac{6}{3}$ (L. Sp. 1248). Henvist til et Udvalg paa 9 Medlemmer (H. C. Andersen, Johs. Clausen, Effersøe, Gunnar Fog-Petersen, Godskesen [Sekr.], H. P. Jensen, Jensen [Aale], Stegger Nielsen [Form.] og Ch. Petersen), der afgav Betænkning $\frac{9}{4}$ (B. Sp. 2625). (Ordfører: Stegger Nielsen). 2. (sidste) Beh. $1\frac{1}{4}$ (L. Sp. 1773 og 1785).

Begge Ting vedtog — efter Indstilling af paagældende Udvalg — følgende Beslutning: Statsregnskabet for Finansaaret 1927—28 godkendes.

2. Beslutning af Rigsdagen i Henhold til Lov Nr. 112 af 9. Marts 1917 om »Kongeriget Danmarks Hypotekbank« § 13. [C. Sp. 61 og 559].

Behandlet først i *Folketinget*. Anmeldt $\frac{2}{10}$ (F. Sp. 4). Behandlingsmaaden $\frac{11}{10}$ (F. Sp. 168). Henvist til et Udvalg paa 9 Medlemmer (N. C. Christensen [Form.], Fr. Andersen [Kh.-Frb. ø. Stkr.], J. Chr. Jensen [Skr.], Bjerring, Rasmussen [Gylling], Fuglsang, Julin, Slesbager og C. J. F. Sven), der afgav Betænkning $\frac{3}{12}$ (B. Sp. 35). (Ordfører: Bjerring). 1. Beh. $\frac{12}{12}$ (F. Sp. 3456). 2. (sidste) Beh. $\frac{17}{12}$ (F. Sp. 3558).

Anmeldt i *Landstinget* $\frac{17}{12}$ (L. Sp. 421). Behandlingsmaaden $\frac{20}{12}$ (L. Sp. 423). Henvist til et Udvalg paa 9 Medlemmer (Blang, Ludvig Christensen, Degnbol, Fink, Godskesen [Form.], N. K. Kristensen, Lewinsky, Johannes Pedersen og Veistrup), der afgav Betænkning $\frac{22}{1}$ (B. Sp. 531). (Ordfører: Godskesen). 1. Beh. $\frac{19}{3}$ (L. Sp. 1102). 2. (sidste) Beh. $\frac{21}{3}$ (L. Sp. 1132).

Ved Beslutningen godkendtes Hypotekbankens Regnskab for Tiden fra 1. April 1928 til 31. Marts 1929.

3. Beslutning om Godkendelse af Opgørelsen over de Beløb, som Københavns Frihavns-Aktieselskab i Aaret 1929 har anvendt til Anlæg i Frihavnen. (Minister for offentlige Arbejder *Friis-Skotte*). [A. Sp. 6203, C. Sp. 1111 og 1313].

Behandlet først i *Folketinget*. Anmeldt $\frac{19}{3}$ (F. Sp. 5905). Behandlingsmaaden $\frac{20}{3}$ (F. Sp. 5976). 1. Beh. $\frac{21}{3}$ (F. Sp. 6244). 2. (sidste) Beh. $\frac{26}{3}$ (F. Sp. 6324).

Anmeldt i *Landstinget* $\frac{26}{3}$ (L. Sp. 1286). Behandlingsmaaden $\frac{27}{3}$ (L. Sp. 1288). 1. Beh. $\frac{29}{3}$ (L. Sp. 1356). 2. (sidste) Beh. $\frac{1}{4}$ (L. Sp. 1375).

Det Beløb, Beslutningen angaar, er 57 074 Kr. 67 Ø. (Til 1. Januar 1930 er der i alt anvendt 17 676 285 Kr. 71 Ø. til Anlæg i Frihavnen). Beslutningen vedtoges enstemmigt i begge Ting.

4. Rigsdagsbeslutning angaaende Danmarks Ratifikation af den i Genève den 17. Juni 1925 vedtagne Konvention angaaende Kontrol med den internationale Handel med Vaaben, Ammunition og Krigsmateriel. (Udenrigsminister *P. Munch*). [A. Sp. 2913—C. Sp. 407 og 557].

Behandlet først i *Folketinget*. Anmeldt $13/11$ (F. Sp. 1908). Behandlingsmaaden $14/11$ (F. Sp. 1985). 1. Beh. $6/12$ (F. Sp. 3238). Henvist til et Udvalg paa 15 Medlemmer (Gerhard Nielsen [Form.], Hans Rasmussen [Sekt.], J. P. Larsen, Chr. Hansen, Vilhelm Rasmussen, Holger Larsen, Alsing Andersen, Jesper Simonsen, Moltesen, Nørskov, I. A. Hansen, Fuglsang, Søren P. Larsen, Holger Andersen og Ole Bjørn Kraft). I Stedet for Holger Andersen indvalgte senere Hendriksen (F. Sp. 4029). Udvalget afgav Betænkning $27/2$ (B. Sp. 759). (Ordfører: Jesper Simonsen). 2. (sidste) Beh. $6/3$ (F. Sp. 5738).

Anmeldt i *Landstinget* $6/3$ (L. Sp. 987). Behandlingsmaaden $12/3$ (L. Sp. 1012). 1. Beh. $19/3$ (L. Sp. 1128). 2. (sidste) Beh. $21/3$ (L. Sp. 1133).

Ved Beslutningen meddeler Rigsdagen sit Samtykke til, at den i Genève den 17. Juni 1925 vedtagne Konvention angaaende Kontrol med den internationale Handel med Vaaben, Ammunition og Krigsmateriel ratificeres, idet Konventionen dog først træder i Kraft samtidig med, at dette sker i Sverige og i Schweiz.

Den foreliggende Konvention har sit første Udgangspunkt i Folkeforbundspagts Art. 8, der stod i Forbindelse med Ønsket om Rustningernes Begrænsning og bestemte:

»I Betragtning af, at den private Fabrikation af Krigsforsyninger og Krigsmateriel rejser alvorlige Indvendinger, overdrager Forbundets Medlemmer Raadet at anvise Foranstaltninger tjenlige til at undgaa de skadelige Følger, idet man dog samtidig tager Hensyn til de Medlemmer af Forbundet, der ikke selv kan fremstille de Krigsforsyninger, deres Sikkerhed kræver.« Paa Grund af de Vanskeligheder, der viste sig ved at føre det ud i Livet, lykkedes det først i 1925 at blive enig om en Konvention, der efter Ministerens Udtalelse ofte opfattes som en Art Forbud imod privat Vaabenhandel, hvad den imidlertid ikke er, og Ministeren betegnede den som »overordentlig beskeden og forsigtig«, den gaar kun ud paa at sikre en Kontrol fra Regeringsmyndighedernes Side med den Vaabenhandel, der finder Sted, og en vis Grad

af Offentlighed med Hensyn til, hvilke Bevillinger der af Regeringerne gives til Udførsel af Krigsmateriel.

Konventionen opstiller i Art. 1 fem forskellige Kategorier af Vaaben, Ammunition og Krigsmateriel, nemlig:

I. Vaaben, etc., der udelukkende er forfærdiget og bestemt til Land-, Sø- eller Luftkrig.

II. Vaaben etc. til saavel militært som til andet Formaal.

III. Krigsskibe og disses Udrustning.

IV. Flyvemaskiner og -motorer.

V. Krudt og Vaaben, der ikke falder ind under de øvrige Kategorier.

I Henhold til Konventionens Art. 2—5 bestaar Kontrollen med Handelen med de under Kategorierne I og II faldende Vaaben, etc. i en Udførselskontrol. Udførsel af Krigsmateriel (Kategori I) maa kun finde Sted til en Regering eller med dennes Samtykke til en underlagt Myndighed mod behørig Dokumentation. Undtagelsesvis kan Udførsel til-lades til private, nemlig til vaabenindustrielle Virksomheder, til Skytteforeninger og til Repræsentanter for et vaabenproducerende Foretagende, i sidste Tilfælde for saa vidt det drejer sig om Prøver i Demonstrationsøjemed. Importlandets Regering skal dog altid have meddelt Samtykke til, at Indførselen finder Sted.

Vaaben, etc. der ikke udelukkende er til Krigsbrug (Kategori II), maa kun udføres efter en af Eksportlandets Regering given Tilladelse. Hvis Lovgivningen i det Land, hvortil Udførselen skal ske, kræver det, skal der forinden Udførselen finder Sted, tillige foreligge Indførselstilladelse fra en Repræsentant for vedkommende Regering, saafremt denne har underrettet den anden Regering om de paagældende Lovbestemmelser.

Udførsel af Genstande hørende til Kategori IV og V er ikke i Konventionen underkastet særlige Betingelser eller Indskrænkninger, bortset fra de Betingelser, der indeholdes i Konventionen for Udførsel til de i denne særlig fastsatte Zoner i Atrika og Asien.

Reglerne om Offentliggørelse af Vaabenhandelen findes i Art. 6—11. I Henhold hertil forpligter Parterne sig til to Maaneder efter hvert Kvartals Udløb at offentliggøre en

Statistik over sin udenrigske Handel med Vaaben og Ammunition (Kategori I og II) i Overensstemmelse med en Konventionen vedføjte Formular samt over de paa vedkommende Parts Territorium byggede Krigsskibe til fremmede Regeringer.

Art. 12—27 indeholder Regler for den særlige Kontrol med Vaabenhandel og -transport i de særlige Zoner i Afrika og Asien og de omliggende Farvande.

I Henhold til Art. 41 træder Konventionen i Kraft 4 Maaneder efter Notifikationen af en Protokol, der skal opsættes, naar 14 Stater har deponeret deres Ratifikationsinstrumenter.

Konventionen blev ved Konferencens Slutning undertegnet af: Abyssinien, de amerikanske Forenede Stater, Brasilien, det britiske Rige, Indien, Chile, Estland, Finland, Frankrig, Italien, Japan, Letland, Luxembourg, Polen, Rumænien, Salvador, Serbien, Spanien, Tyskland, Østrig og Ungarn, og er senere blevet undertegnet af: Belgien, Canada, Bulgarien, Kina, Czekoslovakiet, Danmark, Ægypten, Nederlandene med hollandsk Indien, Surinam og Curacao, Norge, Siam, Sverige, Schweiz, Uruguay og Venezuela, men den er hidtil kun blevet ratificeret af Kina, Ægypten, Frankrig, Nederlandene med hollandsk Indien, Surinam og Curaçao, Polen samt Venezuela og tiltraadt af Liberia. Ved Undertegnelsen har Finland, Letland, Estland, Polen og Rumænien taget det Forbehold, af Anerkendelsen af Art. 6—9 — Reglerne om Offentliggørelse af Vaabenudførsel — suspenderes, indtil Rusland tiltræder Konventionen.

Det udtales i Bemærkningerne, at Konventionens Ratifikation vil ikke i og for sig gøre Ændringer i den danske Lovgivning paakrævet, idet der i Lov Nr. 159 om Forbud mod Udførsel af visse Varer af 6. August 1914, saaledes som denne senere er ændret, indeholdes tilstrækkelig Hjemmel til Gennemførelse af Konventionens Bestemmelser. Imidlertid har Justitsministeriet ment at burde tilvejebringe en Afsløring af den i ovennævnte Lovbestemmelser indeholdte rent midlertidige Hjemmel til Udstedelse af Udførselsforbud og har i den Anledning for Rigsdagen, samtidig hermed, fremsat et Forslag til Lov om Handel med samt Tilvirkning og Besiddelse af Vaaben m. v., hvis § 7 og 8 fyldestgør de af omstaaende Konvention flydende Krav til dansk Lovgivning, se Afsnit B, Nr. 25.

Ved 1. Behandling i Folketinget anbefalede Socialdemokraternes og de Radikales Ordførere, henholdsvis Gerhard Nielsen og Jesper Simonsen, at vedtage Forslaget til Beslutning. Venstres Ordfører, Moltesen, gjorde opmærksom paa,

at det, saa længe de Lande, som kan tænkes at konkurrere med Danmark i Vaabeneksport, ikke har ratificeret Konventionen, er betænkeligt at vedtage den af Hensyn til Bestemmelsen om Offentliggørelse, og han kunde derfor ikke tilsige sit Partis Tilslutning dertil, før i alt Fald i et Udvalg alting er lagt klart med Hensyn til, hvordan det vil virke herhjemme i økonomisk Henseende. Han oplyste, at den hollandske Regering har den 31. Januar 1928 meddelt Generalsekretæren for Folkenes Forbund,

«at den under Hensyn til, at andre Stater ikke har fulgt det nederlandske Eksempel at offentliggøre Statistikken vedrørende Vaaben- og Ammunitionshandelen, har til Hensigt at afbryde Offentliggørelsen af denne Statistik for Nederlandenes Vedkommende fra den 1. Juni 1929, saafremt et tilstrækkeligt Antal af andre Stater, hvis Vaabenfabrikation er betydelig, ikke inden nævnte Dato maatte have begyndt en Offentliggørelse af Vaabenhandelstatistikken, der svarer til den siden den 1. Januar 1926 stedfundne nederlandske Offentliggørelse», da denne medfører »alvorlige Følger for den hollandske Vaabenindustri.« De Konservatives Ordfører, Holger Andersen, stillede sig paa samme Maade som Moltesen.

I den af Folketingsudvalget afgivne Betænkning udtaltes, at Udvalget var enigt om, at det vilde være særdeles ønskeligt, at den Kontrol med den internationale Handel med Vaaben, Ammunition og Krigsmateriel, som den foreliggende Konvention tilsigter at indføre, maatte blive gennemført. Fra enkelte Sider var det imidlertid hævdet, at det vil kunne svække danske Virksomheder i Konkurrencen paa det udenlandske Marked, hvis Danmark bliver bundet til at følge Konventionens Bestemmelser før visse andre Lande. Udvalget havde i denne Anledning indhentet Oplysninger og ført Forhandling med Udenrigsministeren. Paa Grundlag af det herunder fremkomne var Udvalget blevet enigt om at indstille Forslaget til Vedtagelse med den Ændring, at Konventionen først træder i Kraft samtidig med, at dette sker i Sverige og i Schweiz.

Det konservative Mindretal udtalte, at det var af den Opfattelse, at Hensynet til de industrielle Virksomheder, som berøres af denne Konventions Bestemmelser, burde have foranlediget et videregaaende Forbehold end det foreslaaede. Mindretallet havde i Udvalget stillet Forslag om, at Konventionen ikke skulde ratificeres for Danmarks Vedkommende, før den — foruden de i Ændringsforslaget nævnte Stater — var ratificeret af *Belgien* og *England*. Da dette Forslag imidlertid ikke kunde vinde Tilslutning, skulde Mindretallet af Hensyn til Ønskeligheden af en enstemmig Tilslutning til Konventionen afholde sig fra at stille Ændringsforslag og tiltræde Udvalgets Indstilling, da denne giver Udtryk for

Synspunkter, Mindretallet i Princippet delte. Mindretallet forbeholdt sig dog i Salen at gøre nærmere Rede for sine Synspunkter.

I Landstinget udtalte kun Udenrigsministeren sig, og han stillede til 2. Behandling samme Ændringsforslag til Forslaget som i Folketinget.

5. Rigsdagsbeslutning om Danmarks Tiltrædelse af den paa Folkeforbundets 9. Forsamling i Genève den 26. September 1928 vedtagne Generalakt angaaende fredelig Bilæggelse af mellemfolkelige Tvistigheder. (Udenrigsminister *P. Munch*). [A. Sp. 3073—C Sp. 315 og 411].

Behandlet først i *Folketinget*. Anmeldt $13/11$ (F. Sp. 1908). Behandlingsmaaden $14/11$ (F. Sp. 1985). 1. Beh. $10/12$ (F. Sp. 3287). Henvist til et Udvalg paa 15 Medlemmer (Hans Rasmussen, Hans Nielsen [Form.], Gerhard Nielsen, Alsing Andersen, Hartvig Frisch [Skr.], J. P. Nielsen, Jesper Simonsen, Povlsen, Moltesen, Vanggaard, Elgaard, I. A. Hansen, Himmelstrup, Holger Andersen og Pürschel. I Stedet for Holger Andersen indvalgte senere Ole Bjørn Kraft [F. Sp. 4029]). Betænkning (B. Sp. 695) afgiven $13/2$. (Ordfører: Hans Rasmussen). 2. (sidste) Beh. $18/2$ (F. Sp. 5228).

Anmeldt i *Landstinget* $18/2$ (L. Sp. 764, jfr. Sp. 147). Behandlingsmaaden $21/2$ (L. Sp. 796). 1. Beh. $5/3$ (L. Sp. 956). 2. (sidste) Beh. $7/3$ (L. Sp. 998).

Ved Beslutningen meddeler Rigsdagen sit Samtykke til Danmarks Tiltrædelse af den paa Folkeforbundets 9. Forsamling den 26. September 1928 vedtagne Generalakt angaaende fredelig Bilæggelse af mellemfolkelige Tvistigheder.

Allerede ved Folkeforbundets Dannelse var der meget stærke Krav fremme om, at der i selve Folkeforbundspagten skulde gennemføres en almen Regel om tvungen Voldgift til Afgørelse af alle Stridigheder, som ikke kunde løses ved Forhandling eller ved Mægling, men Kravet derom strandede saavel den Gang som senere — da Reglerne om den faste Voldgiftsdomstol formedes —, navnlig paa Englands Modstand. I Statutterne for den faste Domstol optog man imidlertid Bestemmelser om, at de Stater, som ønskede det,

kunde ved en særlig Erklæring give Tilsagn om, at alle *Retsstridigheder* af dem skulde søges afgjort ad Voldgiftens Vej og saaledes komme ind under en virkelig retslig Afgørelse. Denne saakaldte *fakultative Klausul* i Voldgiftsdomstolens Statutter blev efterhaanden underskrevet af en Række af Folkeforbundets Medlemsstater, men adskillige stod tilbage, og blandt dem nogle af de mægtigste. I Aar skete der imidlertid i denne Henseende en afgørende Svingning i det engelske Riges Politik. Den engelske Førsteminister, Mac Donald, erklærede i Genève, at han vilde forelægge det engelske Parlament Forslag om at tiltræde, og lignende Erklæringer afgaves af andre Stater.

Tilbage stod imidlertid de saakaldte *Interessestridigheder*, den Art Stridigheder, som, naar det gælder Forholdet mellem Arbejder og Arbejdsgiver, ikke gaar til den faste Voldgiftsret, men derimod til Forligsmanden. For deres Vedkommende findes der en Række Stater imellem særlige Voldgiftsaftaler, men der findes ikke nogen samlet international Regel. Et Forsøg paa at skabe en saadan er imidlertid gjort ved den her foreliggende saakaldte Generalakt af 1928.

Generalakten, der hviler paa lignende Grundsætninger med Hensyn til Løsningen af mellemfolkelige Tvistigheder som dem, der har fundet Udtryk i de saakaldte Locarno-Traktater, bestaar af 4 Kapitler, hvoraf Kapitlerne I, II og III omhandler henholdsvis *Forligsmægling*, *retlig Afgørelse* og *Voldgift*, medens Kapitel IV indeholder en Række *almindelige Bestemmelser*. I alle ikke-retlige Tvistigheder skal der finde en Forligsmægling Sted for et særligt udnævnt Forligsnævn, hvorimod retlige Tvistigheder ikke henvises til Forligsmægling, medmindre Parterne er enige herom. I øvrigt henvises retlige Tvistigheder til Afgørelse af den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje eller af en i denne Anledning nedsat Voldgiftsdomstol, medens ikke-retlige Tvistigheder henvises til Voldgiftsbehandling for en Voldgiftsdomstol, hvis Medlemmer udnævnes efter de samme Regler som det ovennævnte Forligsnævn. For at give Generalakten den fornødne Elasticitet, saaledes at den vil kunne tiltrædes af det størst mulige Antal Stater, er der ved Art. 39 givet Staterne Adgang til at tiltræde under forskellige Forbehold, nemlig med Udelukkelse af:

- a. Tvistigheder, der stammer fra Forhold, der ligger forud for den Parts Tiltræden, som tager Forbeholdet, eller

for Datoen for en anden Parts Tiltræden, med hvem den første maatte have en Tvistighed.

- b. Tvistigheder vedrørende Spørgsmaal, som Folkeretten overlader til Staternes udelukkende Myndighedsomraade.
- c. Tvistigheder, der angaar særlige Sager eller særlige bestemte Forhold, saasom Territoriet, eller som indgaar under klart angivne Kategorier.

Samme Formaal har Bestemmelserne i Artikel 38, hvorefter Tiltrædelser af nærværende Generalakt kan omfatte:

- A. Enten Akten i sin Helhed (Kap. I, II, III og IV).
- B. Enten blot Bestemmelserne vedrørende Forligsbehandling og retlig Afgørelse (Kap. I og II) og de almindelige Bestemmelser vedrørende Fremgangsmaaden ved disse (Kap. IV).
- C. Eller blot Bestemmelserne vedrørende Forligsbehandling (Kap. I) og de almindelige Bestemmelser vedrørende Fremgangsmaaden ved denne (Kap. IV).

Generalakten gælder for et Tidsrum af 5 Aar fra Ikrafttrædelser og fornys derefter for 5-aarige Perioder, hvis den ikke opsiges med 6 Maaneders Varsel inden en Perodes Udløb. Akten berører ikke gældende Aftaler om Forligsmægling, retlig Afgørelse eller Voldgift, men drejer saadanne Aftaler sig kun om Forligsmægling, vil dog, saafremt Forlig ikke opnaas, Aktens Bestemmelser om retlig Afgørelse og Voldgift komme til Anvendelse i den Udstrækning, disse er blevet tiltraadt af Parterne.

Den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje skal træffe Afgørelse, hvis der opstaar Tvivl med Hensyn til Fortolkningen af Generalaktens Bestemmelser eller de af Parterne tagne Forbehold.

Generalakten, der vedtoges af Folkeforbundet i 1928, har imidlertid kun faaet en ret sparsom Tilslutning. Et Land har sluttet sig helt til den, kun med Forbehold, som ikke berører Princippet; dette Land er Belgien. Dernæst er den ratificeret af Sverige og af Norge, men disse to Lande har benyttet den Adgang, som Aftalen giver, til at udelade det vigtigste Kapitel, nemlig Kapitel 3, der gælder Anvendelsen af tvungen Voldgift i Interessestrigheder. Der er imidlertid Udsigt til, at Norge vil ændre denne Beslutning

For Frankrigs Vedkommende blev Forslaget forelagt for den franske Rigsdag, ledsaget af en ret stor Gruppe af For-

behold, som den franske Regering paa det Tidspunkt havde fundet ønskelige. Men under Forhandlingerne i Deputeretkammeret blev Hovedparten af Forbehold strøget.

Endelig blev der under sidste Delegeretforsamling givet Tilsagn om Tilslutning fra græsk Side og fra czekoslovakisk Side uden nærmere Angivelse af, i hvilket Omfang man vilde slutte sig dertil. Finland har taget Beslutning om at foreslaa Ratifikation i fuldt Omfang, Holland foreløbig med Undtagelse af Kapitel 3.

Fra engelsk Side lod man i noget forsigtig Form forstaa, at det var den engelske Regerings Hensigt nu at drøfte Spørgsmaalet med de forskellige Dominions Repræsentanter med det Formaal at opnaa almindelig Tilslutning. Fra dansk Side har man ikke haft Betænkelighed ved at foreslaa Tiltrædelse uden Forbehold.

I Betænkningen fra det i Folketinget om Sagen nedsatte Udvalg, der indstillede Forslaget til Vedtagelse uforandret, indeholdtes en udførlig Redegørelse for det danske Voldgiftstraktatsystem. — Under Forhandlingen fremsattes Spørgsmaal om, hvorvidt de Voldgiftstraktater, vi har, var blevet anvendt i betydeligt Omfang, og foranlediget heraf gav Udenrigsministeren ved Sagens 1. Behandling i Landstinget Oplysning om de væsentligste af de, ikke mange, Sager, der har været Genstand for forligsmæssig eller voldgiftsmæssig Afgørelse.

6. Rigsdagsbeslutning i Anledning af en under 21. Juni 1929 i London afsluttet Handels- og Skibsfartstraktat mellem Danmark og Columbia med dertil hørende Slutprotokol. (Udenrigsminister *P. Munch*). [A. Sp. 3133—C. Sp. 39 og 49].

Behandlet først i *Landstinget*. Anmeldt $13/11$ (L. Sp. 146). Behandlingsmaaden $20/11$ (L. Sp. 173). 1. Beh. $27/11$ (L. Sp. 187). 2. (sidste) Beh. $29/11$ (L. Sp. 194).

Anmeldt i *Folketinget* $29/11$ (F. Sp. 2774, jfr. Sp. 1908). Behandlingsmaaden $30/11$ (F. Sp. 2858). 1. Beh. $6/12$ (F. Sp. 3235). 2. (sidste) Beh. $10/12$ (F. Sp. 3273).

I Beslutningen meddeler Rigsdagen Samtykke til den nævnte Handels- og Skibsfartstraktat.

Afslutning af Traktaten er Resultatet af en Række Bestræbelser, der allerede paabegyndtes i 1883 og, efter en Afbrydelse, igennem en Aarrække, syntes at føre til et Resultat i 1912, idet der da opnaaedes Enighed om en Traktat. Denne

blev imidlertid ikke ratificeret af den columbianske Regering, og Arbejdet blev saa først genoptaget efter Verdenskrigen, idet Udenrigsministeriet har søgt at faa Handelsoverenskomster i Stand med de syd- og mellemamerikanske Stater, for hvilke de mangler. Det oplyses, at vor Udførsel til Columbia i 1928 havde en Værdi af 2½ Mill. Kr., og at den stadig er i Opgang.

Traktaten adskiller sig ikke i Princippet fra de i de senere Aar afsluttede Handelstraktater, men er langt mindre detailleret end disse. Den hviler altsaa paa Mestbegunstigelsesprincippet, idet de to Stater tilsiger hinanden Mestbegunstigelse paa det sædvanlige Grundlag og for vort Vedkommende med de sædvanlige Forbehold, som dels gaar ud paa, at vi har Ret til at give de nordiske Stater en Særstilling, ligesom en Særstilling kan gøres gældende for Islands Vedkommende.

Beslutningen vedtoges enstemmigt i begge Ting.

7. Rigsdagsbeslutning om Danmarks Ratifikation af den den 17. Juni 1925 i Genève undertegnede Protokol, der forbyder til Krigsbrug at anvende kvælende, giftige eller lignende Gasarter samt bakteriologiske Krigsmidler. (Udenrigsminister *P. Munch*). [A. Sp. 3153—C. Sp. 75 og 305].

Behandlet først i *Landstinget*. Anmeldt 13/11 (L. Sp. 146). Behandlingsmaaden 20/11 (L. Sp. 173). 1. Beh. 27/11 (L. Sp. 190). Henvist til et Udvalg paa 15 Medlemmer (J. V. Christensen, Marie Christensen, Effersøe, A. P. Hansen, Hauch, Jepsen Christensen [Form.], Jensen [Aale], Laurits Knudsen, Lange, Lewinsky, Jørgen Møller, Rytter, Schovelin, C. F. Sørensen og Veistrup), der afgav Betænkning 20/12 (B. Sp. 243). (Ordfører: Jepsen Christensen). 2. (sidste) Beh. 8/1 (L. Sp. 446).

Anmeldt i *Folketinget* 8/1 (F. Sp. 3799, jfr. Sp. 1908). Behandlingsmaaden 10/1 (F. Sp. 3876). 1. Beh. 20/1 (F. Sp. 4611). 2. (sidste) Beh. 31/1 (F. Sp. 4672).

I Beslutningen meddeler Rigsdagen sit Samtykke til Ratifikation af den den 17. Juni 1925 i Genève af Regeringen undertegnede Protokol, der forbyder til Krigsbrug at anvende kvælende, giftige eller lignende Gasarter samt bakteriologiske Krigsmidler.

Et tilsvarende Forslag til Beslutning var forelagt i forrige Rigsdagssamlings 1. Afdeling, se Aarvog 1928—29, Side 460, men dets Behandling førtes ikke til Ende, fordi det i Landstinget nedsatte Udvalg ikke inden Samlingens Slutning havde modtaget Oplysning om, hvorledes Ministerierne for Handel og Industri og for Søfart og Fiskeri stillede sig overfor Forslaget for det Tilfælde, at de deri tagne Forbehold skulde udgaa, hvorom Udenrigsminister Munch i Samlingens 2. Afdeling havde stillet Ændringsforslag. Disse Forbehold, der ogsaa er taget af Frankrig, Belgien, Sovjetunionen, Spanien og Rumænien, gik ud paa, at Konventionen kun er bindende overfor andre Stater, der ogsaa har ratificeret, og dernæst, at saafremt visse Stater bryder Konventionens Regler, øphører dens bindende Karakter overfor de Stater, af hvilke den brydes. Disse Forbehold var udeladt i det i Aar forelagte Forslag, og Udenrigsministeren udtalte, at det har forekommet ham, »som de fleste af de Staters Regeringer, der har ratificeret, at disse to Forbehold var overflødige. Den ene af Bestemmelserne: at den kun er gyldig overfor dem, der undertegner, findes allerede i selve Konventionen; om den anden gælder dette, at den, om jeg saa maa sige, falder ind under den fra alle Sider anerkendte Nødværgeret og i og for sig vil være bestaaende uden Hensyn til, om det udtrykkeligt formuleres eller ikke.

Naar enkelte Stater har tilføjet disse Forbehold, maa det, saa vidt jeg forstaa, have Forbindelse med de Forhold, der gælder i de paagældende Stater med Hensyn til Forberedelser af kemisk Krigsførelse. Saadanne Forberedelser findes ikke i Danmark, og der kan derfor, saa vidt jeg kan se, ikke være nogen Grund til de paagældende Forbehold.»

I den af Landstingsudvalget i Aar afgivne Betænkning udtaltes, at Udvalget har fra Udenrigsministeriet modtaget Afskrifter af Svar fra Ministeriet for Søfart og Fiskeri, Ministeriet for Handel og Industri, Marineministeriet, Krigsministeriet, Grosserer-Societetets Komité og Industriraadet, der hver for sig giver Udtryk for, at der ikke fra nogen af disse Faktoreres Side næres Betænkelighed ved, at Rigsdagen meddeler sit Samtykke til Ratifikation af Protokollen.

Angaaende de nævnte Forbehold udtaltes derhos: »Udvalget er enigt i at anbefale, at Rigsdagen giver sit Samtykke til Ratifikation af den foreliggende Protokol uden at tage et lignende Forbehold som de nævnte Stater, idet det efter Samraad med Udenrigsministeren gaar ud fra, at Stykke 4 og Stykke 9 i Protokollen dækker de af de nævnte Stater tagne Forbehold, at Kinas, Liberias og Sovjetunionens »Tiltrædelse« dækker Begrebet »Ratifikation«, og at der ved Ratifikationen af denne Protokol intet er foregrebet med

Hensyn til Landets naturlige Nødværgeret overfor enhver Stat, der eventuelt maatte anvende de i Protokollen omhandlede Krigsmidler overfor Danmark.«

Beslutningen vedtoges derefter enstemmigt i begge Ting.

8. Rigsdagsbeslutning om Danmarks Ratifikation af de paa den internationale Konference i Genève fra den 4. til den 12. September 1929 og af Folkeforbundets 10. Forsamling den 14. s. M. vedtagne to Protokoller, den ene vedrørende Ændring af Statutten for den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje, den anden vedrørende de amerikanske Forenede Staters Tiltræden af Undertegnelsesprotokollen til Statutten for den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje. (Udenrigsminister *P. Munch*). [A. Sp. 4289—C. Sp. 245, 305].

Behandlet først i *Folketinget*. Anmeldt $\frac{8}{1}$ (F. Sp. 3799). Behandlingsmaaden $\frac{10}{1}$ (F. Sp. 3876). 1. Beh. $\frac{20}{1}$ (F. Sp. 4615). 2. (sidste) Beh. $\frac{31}{1}$ (F. Sp. 4672).

Anmeldt i *Lanulstinget* $\frac{31}{1}$ (L. Sp. 667, jfr. 459). Behandlingsmaaden $\frac{5}{2}$ (L. Sp. 672). 1. Beh. $\frac{7}{2}$ (L. Sp. 682). 2. (sidste) Beh. $\frac{12}{2}$ (L. Sp. 705).

Ved Beslutningen meddeler Rigsdagen sit Samtykke til Ratifikation af de paa den internationale Konference i Genève fra den 4. til den 12. September 1929 og af Folkeforbundets 10. Forsamling den 14. s. M. vedtagne to Protokoller, den ene vedrørende Ændring af Statutten for den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje, den anden vedrørende de amerikanske Forenede Staters Tiltræden af Undertegnelsesprotokollen til Statutten for den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje.

De to i Beslutningen nævnte Protokoller vedtoges paa en af Folkeforbundsraadet sammenkaldt Konference, der afholdtes fra den 4. til den 12. September 1929 i Genève, og hvor de Stater, der har undertegnet Protokollen af 16. December 1920 vedrørende Domstolens Statut, var repræsenteret.

Statutten for den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje findes i Udenrigsministeriets Bekendtgørelse Nr. 316 af 27. Maj 1921, Lovtidende A. 1921, Side 1063, og i Rigsdags-

tidende, Ordentlig Samling 1920—21, Tillæg A. Spalte 5505—5586. Initiativet til Ændringerne deri toges af den franske Regering, der dog ikke tilsigtede at foretage dybtgaaende Ændringer, og de, som vedtoges, er da ogsaa uden principiel Betydning. Hovedændringen er den, at medens man hidtil har haft 11 Dommere og 4 Suppleanter, rykker de 4 Suppleanter nu ind som Dommere, saaledes at Domstolen i alt faar 15 regelmæssige Medlemmer. Dette medfører visse Forandringer med Hensyn til Udpegningen af Medlemmerne, idet der nu maa træffes Bestemmelse om, hvorledes ledigblevne Poster skal besættes, hvilket efter Statutten skulde ske paa samme Maade som ved første Valg; da dette medførte visse Ulemper, vedtoges en Ændring, der skaber Mulighed for at fremskynde Udnævnelsen af den nye Dommer. — Bestemmelsen i Artikel 16 om, at Domstolens Medlemmer ikke kan udøve nogen politisk eller administrativ Virksomhed, har faaet følgende Tilføjelse: »eller have nogen anden Beskæftigelse af faglig Art«. Hensigten er, at Dommerne skal være helt uafhængige. — Domstolen har hidtil haft een ordentlig Samling om Aaret; men Arbejdets Mængde har medført mange overordentlige Møder, saaledes at den til Tider har været samlet det meste af Aaret. Den nye Formulering gaar ud paa, at Domstolen — bortset fra Retsferier — altid skal være samlet. — Der fastsættes nye Regler for Dommernes og Retsskriverens Vederlag. Dommernes Løn vil herefter være 45 000 hollandske Gylden om Aaret, hvorhos Formanden faar et særligt Honorar paa 15 000 Gylden og Næstformanden 100 Gylden for hver Dag, han fungerer, dog ikke over 10 000 Gylden om Aaret.

I Forbindelse med denne Protokol staar den *anden Protokol*, som har til Formaal at muliggøre *de Forenede Staters Tilslutning til den faste Domstol i Haag*. Der har været arbejdet derfor i flere Aar, idet Forslag om at tiltræde Undertegnelsesprotokollen af 16. December 1920 angaaende den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje, dog uden at tiltræde den dertil knyttede valgfri Bestemmelse om tvungen Domsmyndighed, første Gang fremsattes i 1923 for det amerikanske Senat, der gav sit Samtykke med den udtrykkelige Betingelse, at Undertegnelsen først maatte finde Sted, naar de Magter, som har undertegnet den ovennævnte Protokol, gennem en Noteveksling har godkendt 5 Forbehold og Fortolkninger, som Senatet havde formuleret som en Del af og en Betingelse

for sin Tilslutning. Disse Forbehold drøftedes i Konferencen i Genève i 1926 uden Deltagelse fra de Forenede Staters Side, og de fleste af de fra amerikansk Side opstillede Forbehold accepteredes, og der var kun egentlig Uoverensstemmelse om et af dem, som imidlertid fastholdtes af de Forenede Stater, som dog ytrede Ønske om at komme overens med de andre Magter. Dette er opnaaet ved Møderne i 1929, i hvilke tidligere amerikansk Statssekretær Elihu Root deltog.

Ved Protokollens Artikel 1 anerkender Signatarmagterne de fem amerikanske Forbehold. Artiklerne 2, 3 og 4 giver Regler om de Forenede Staters Deltagelse i Dommervalg, om, at Statutten ikke kan ændres uden alle kontraherende Staters Samtykke, og om, at raadgivende Udtalelser skal afgives i offentligt Møde. Artikel 5 — den Artikel, hvorm Striden stod — sikrer, at der gives de Forenede Stater Meddelelse om ethvert Forslag, der forelægges Raadet eller Forsamlingen om raadgivende Meningstilkendegivelser, saaledes at de kan faa Lejlighed til at meddele, om deres Interesser er berørt, hvorefter Raadet og Forsamlingen frit kan træffe Afgørelse. Opnaas Forstaaelse ikke, er de Forenede Stater berettiget til at tage deres Tiltræden af Statutten tilbage, uden at det skal kunne opfattes som en uvenlig Handling. — Artikel 6 bestemmer, at Protokollen skal have samme Kraft og Virkning som Domstolens Statut, og at fremtidige Tiltrædelser af Statutten skal betragtes som indbefattende Protokollen. Artikel 8 indeholder Regler om saavel de Forenede Staters Tilbagetræden som om de øvrige Signatarmagters; for disse sidstes Vedkommende kræves der $\frac{2}{3}$ af Magterne for at sætte den nye Protokol ud af Kraft.

Protokollens Ikrafttræden er en nødvendig Betingelse for de Forenede Staters Tiltræden af Domstolens Statut, som maa anses for et stort Fremskridt. De Forenede Staters Statssekretær har i Henhold til Indberetning fra Gesandtskabet i Washington udsendt en Erklæring om, at han kan tiltræde den udarbejdede Protokol, og at han, hvis den godkendes af de andre Magter, vil anbefale Præsident Hoover at lade den undertegne og oversende til Senatet til Ratifikation.

9. Rigsdagsbeslutning angaaende Danmarks Ratifikation af den i Genève den 12. September 1923 afsluttede Overenskomst til Undertrykkelse af Udbredelsen af og Handelen med utugtige Offentliggørelser. (Udenrigsminister *P. Munch*). [A. Sp. 4397—C. Sp. 385 og 527].

Behandlet først i *Landstinget*. Anmeldt $\frac{8}{1}$ (L. Sp. 459). Behandlingsmaaden $\frac{10}{1}$ (L. Sp. 460). 1. Beh. $\frac{24}{1}$ (L. Sp. 559). Henvist til det Udvalg, der senere blev nedsat angaaende Forslag til Borgerlig Straffelov (se Afsnit A, Nr. 57), hvilket afgav Betænkning $\frac{21}{2}$ (B. Sp. 745). (Ordfører: Godskesen). 2. (sidste) Beh. $\frac{5}{3}$ (L. Sp. 955).

Anmeldt i *Folketinget* $\frac{5}{3}$ (F. Sp. 5735). Behandlingsmaaden $\frac{7}{3}$ (F. Sp. 5772). 1. Beh. $\frac{14}{3}$ (F. Sp. 5854). 2. (sidste) Beh. $\frac{18}{3}$ (F. Sp. 5881).

Ved Beslutningen meddeler Rigsdagen sit Samtykke til Danmarks Ratifikation af den af Regeringen den 12. September 1923 tiltraadte Overenskomst til Undertrykkelse af Udbredelsen af og Handelen med utugtige Offentliggørelser.

Den i Overenskomsten nævnte Overenskomst har bl. a. følgende Indhold:

Art. 1. De kontraherende Parter er enige om at tage alle Forholdsregler for at opdage, forfølge og straffe enhver, der gør sig skyldig i en af de nedenfor angivne Handlinger, og bestemmer som Følge heraf, at

det skal anses for en strafbar Handling:

1) at fabrikere eller være i Besiddelse af utugtige Skrifter, Tegninger, Stik, Malerier, Tryksager, Billeder, Plakater, Emblemer, Fotografier, Film eller andre utugtige Genstande i det Øjemed at drive Handel med dem eller uddele eller offentligt udstille dem;

2) i ovennævnte Øjemed at indføre, transportere, udføre eller lade indføre, transportere eller udføre de ovennævnte Skrifter, Tegninger, Stik, Malerier, Tryksager, Billeder, Plakater, Emblemer, Fotografier, Film eller andre utugtige Genstande eller paa nogen Maade at bringe dem i Omløb;

3) at drive Handel med dem, offentligt eller privat, paa hvilken som helst Maade at udføre nogen i Forbindelse

med de nævnte Genstande staaende Virksomhed, at uddele dem, at udstille dem offentligt eller at drive Forretning ved at udleje dem;

4) for at fremme nævnte strafbare Omløb eller Handel at avertere eller ved hvilket som helst Middel at bekendtgøre, at en Person giver sig af med nogen af de ovenfor opregnede strafbare Handlinger; at avertere eller bekendtgøre, hvorledes eller fra hvem de nævnte Skrifter, Tegninger, Stik, Malerier, Tryksager, Billeder, Plakater, Emblemer, Fotografier, Film eller andre utugtige Genstande kan skaffes enten direkte eller indirekte.

Art. 2. Personer, der har gjort sig skyldige i en af de i Art. 1. omhandlede Overtrædelser, skal kunne drages til Ansvar for Domstolene i det kontraherende Land, paa hvis Omraade Forseelsen eller en af de Handlinger, der er en Hovedbestanddel af denne, er blevet begaaet. De skal ligeledes, naar Landets Lovgivning tillader det, kunne drages til Ansvar for Domstolene i det kontraherende Land, hvor de har Indfødsret, hvis de findes paa dets Omraade, selv om de Handlinger, der er Forseelsens Hovedbestanddele, er blevet begaaet udenfor dets Omraade.

Hver kontraherende Part skal imidlertid have Ret til at bringe Grundsætningen »*non bis in idem*» til Anvendelse i Overensstemmelse med de i dens Lovgivning fastsatte Regler.

I Art. 3 gives Regler for Fremsendelse af Retsanmodninger angaaende de i nærværende Overenskomst omhandlede Lovovertrædelser, og Art. 4 forpligter de af de kontraherende Parter, hvis Lovgivning ikke for Tiden er fyldestgørende til Gennemførelsen af nærværende Overenskomst, til at tage de nødvendige Skridt til dette Formaal eller at fremsætte Forslag derom for deres lovgivende Myndigheder.

Efter Art. 5 er de af de kontraherende Parter, hvis Lovgivning ikke for Tiden er fyldestgørende, enige om at sørge for en Ransagning af de Steder, hvor der er Grund til at tro, at der fabrikeres eller findes opbevaret til et af de i Art. 1 opregnede Formaal eller i Strid med denne Artikels Bestemmelser nogen af de i Art. 1 nævnte Genstande, og ligeledes at sørge for disses Beslaglæggelse, Konfiskering og Ødelæggelse.

I Art. 6 bestemmes, at i Tilfælde af, at en Overtrædelse af Bestemmelserne i Art. 1 er begaaet paa en af de kontraherende Parters Omraade, og naar der er Grund til at tro, at de til Grund for Forseelsen liggende Genstande er blevet fabrikeret paa eller indført fra en anden Parts Omraade, er de kontraherende Parter enige om, at den i Medfør af Arrangementet af 4. Maj 1910 udepledgede Myndighed straks skal gøre denne anden Parts Myndighed bekendt med disse Forhold og samtidig forsyne denne med fuldstændige Oplysninger for at sætte den i Stand til at tage de nødvendige Forholdsregler.

I Art. 7—16 findes Bestemmelserne om Overenskomstens Ikrafttræden.

Overenskomsten traadte i Kraft den 7. August 1924 og er til Dato ratificeret af 28 af de 43 oprindeligt undertegnende Stater, nemlig Albanien, Tyskland, Østrig, Belgien, Storbritannien og Nord-Irland, den sydafrikanske Union, Ny Zealand, Indien, Bulgarien, Kina, Spanien, Finland, Grækenland, Ungarn, Italien, Letland, Luxembourg, Monaco, Nederlandene, Polen, Fristaden Danzig, Portugal, Rumænien, Jugoslavien, Siam, Schweiz, Czekoslovakiet, Tyrkiet, samt tiltraadt af Canada, Ny Foundland, en Række britiske Besiddelser, Ægypten, Irak, San Marino og Norge samt Peru (under Forbehold af Ratifikationen).

Da de i Overenskomstens Art. I nævnte Handlinger ikke alle er straffbare efter dansk Ret, den nugældende Straffelov, blev Overenskomsten fra dansk Side undertegnet med følgende Forbehold: »Efter dansk Ret vil man kun kunne straffe de i Art. I opregnede Handlinger, for saa vidt de omfattes af den danske Straffelovs § 184, der fastsætter Straf for den, som offentliggør et utugtigt Skrift, eller som sælger, uddeler eller paa anden Maade udbreder, eller som offentlig udstiller utugtige Afbildninger, hvorhos bemærkes, at der i den danske Presselovgivning findes særlige Bestemmelser om, hvilke Personer der vil kunne drages til Ansvar for Presseforseelser. Disse Bestemmelser kommer til Anvendelse paa de i § 184 nævnte Handlinger, for saa vidt disse maa anses for Presseforseelser. En Ændring af den danske Lovgivning paa disse Punkter maa afvente en antagelig nær forestaaende Revision af Straffeloven.« Efter den nye, i indeværende Samling vedtagne Straffelov vil der være det fornødne Grundlag for Danmarks Gennemførelse af Overenskomstens Bestemmelser.

Det i Landstinget nedsatte Udvalg, som ogsaa behandlede Straffelovforslaget, udtalte i Betænkningen, at skønt Ud-

valget ikke havde tilendebragt sin Behandling af Straffelovforslaget, mente man dog allerede nu at kunne udtale, at der ikke vil opstaa Uoverensstemmelse mellem den nye Straffelov og Reglerne i den foreliggende Overenskomst, og under disse Omstændigheder indstillede Udvalget Forslaget til Vedtagelse i uforandret Skikkelse.

Beslutningen vedtoges enstemmigt i begge Ting.

10. Rigsdagsbeslutning vedrørende et af delegerede for Danmark og Sverige i Stockholm i Aaret 1929 vedtaget Forslag til Overenskomst om Samarbejde mellem de to Lande angaaende Isbrydningstjeneste i Øresund og visse tilgrænsende Farvande. (Minister for Søfart og Fiskeri *Stærning*). [A. Sp. 5831—C. Sp. 1297 og 1543].

Behandlet først i *Landstinget* Anmeldt $2\frac{1}{2}$ (L. Sp. 795). Behandlingsmaaden $2\frac{6}{2}$ (L. Sp. 824). 1. Beh. $\frac{5}{3}$ (L. Sp. 949). Henvist til et Udvalg paa 15 Medlemmer (Johs. Clausen, Degnbol, I. A. Hansen, H. P. Jensen, M. C. Jensen, Jensen [Aale], Laurits Knudsen, Lange, Lewinsky, Carl F. Madsen, Jørgen Møller, Stensballe [Form.], Tvede, Veistrup og Villemoes), der afgav Betænkning $2\frac{6}{3}$ (B. Sp. 1823). (Ordfører: Stensballe). 2. (sidste) Beh. $\frac{1}{4}$ (L. Sp. 1368).

Anmeldt i *Folketinget* $\frac{2}{4}$ (F. Sp. 6593). Behandlingsmaaden $\frac{4}{4}$ (F. Sp. 6699). 1. Beh. $\frac{5}{4}$ (F. Sp. 6815). 2. (sidste) Beh. $\frac{9}{4}$ (F. Sp. 7037).

Ved Beslutningen udtaler Rigsdagen sin Tilslutning til, at det af delegerede for Danmark og Sverige i Stockholm i Aaret 1929 vedtagne Forslag til Overenskomst om Samarbejde mellem de to Lande angaaende Isbrydningstjeneste i Øresund og visse tilgrænsende Farvande ratificeres.

Da Isforholdene i Februar 1929 antog en saadan Karakter, at alle Kræfter maatte sættes ind paa, i gensidig Interesse og i den internationale Skibsfarts Interesse, at holde de naturlige Adgangsveje til Østersøen aabne — Kieler Kanalen var den 11. s. M. officielt erklæret lukket for Skibsfarten paa Grund af Ishindringer —, traf det danske Søfartsministerium med det svenske Handelsdepartement Aftale om en midlertidig Etablering af en samvirkende dansk-svensk Isbrydningstjeneste i Kattegat, Øresund og den sydlige Del af Østersøen.

Den paa Grundlag heraf tilvejebragte dansk-svenske Fællesadministration fik Plads i det danske Søfartsministerium. Den begyndte sin Virksomhed den 17. Februar og afsluttede den den 10. April, og under dens hele Arbejdsperiode holdtes nøje Føling med det finske Isbrydningsvæsen, fra hvilket man modtog værdifuld Bistand.

For at søge Samarbejdet mellem de to Landes Regeringer paa Isbrydningsvæsenets Omraade tilrettelagt under fastere Former førtes der efter den svenske Regerings Indbydelse i Dagene fra den 20. til 25. November 1929 Forhandlinger i Stockholm mellem delegerede for de to Regeringer med det Formaal at organisere dette Samarbejde, og som Resultat deraf udarbejdedes den her foreliggende Overenskomst.

Overenskomsten bestaar af 15 Artikler. Det forudsættes i Indledningen, at Danmark og Sverige allerede paa Grund af deres geografiske Beliggenhed naturligt maa være henvist til i Forening at overtage Ledelsen af den Opgave under Isvanskeligheder af Betydning paa Adgangsvejene til Østersøen at sørge for Opretholdelsen af Skibsfarten i Øresund og visse tilgrænsende Farvande, og i Artikel I udtales i Tilslutning hertil Princippet om, at de to Regeringer paatager sig denne Opgave, idet de i Fællesskab vil opretholde Isbrydningstjenesten paa de naturlige Søveje til og fra Østersøen samt i visse tilgrænsende Farvande.

Efter Artikel II vil Isbrydningstjenesten assistere, uanset Nationaliteten, alle Skibe, der efter deres Ladningspapirer medfører enten fuld Ladning eller nogen betydeligere Partsladung til eller fra dansk eller svensk Havn, og i øvrigt alle Skibe af dansk eller svensk Nationalitet. Ogsaa Skibe i Ballast, bestemte til eller kommende fra dansk eller svensk Havn, vil faa Assistance, saa vidt Isforholdene tillader det og uden Hensyn til Skibenes Nationalitet. Denne Opgave forudsættes at kunne udvides til at omfatte ogsaa fremmede Skibe under Gennemsejling, paa saadanne Vilkaar, som den danske og den svenske Regering maatte fastsætte, eventuelt efter Forhandling med Regeringerne i de Lande, der kan have Interesse i, at saadanne Skibe opnaar Isbrydningsassistance.

I Artikel III gives der dernæst Vejledning angaaende den Fællestjeneste, som man vil yde Skibsfarten med Hensyn til Navigering gennem de paagældende Farvande, angaaende Is-Efterretningstjenesten samt Flyverrekognosce-

ring, der udgør den naturlige Støttetjeneste for selve Isbrydningstjenesten, o. s. v., I Artikel IV omtales bl. a. Nødprovantering af Skibe ved Hjælp af Flyvere. I Artikel V forpligter de to Regeringer sig til gensidigt at bestræbe sig for til enhver Tid at stille til Fællestjenestens Raadighed det nødvendige Isbrydermateriel og Flyvemateriel; det erkendes at skulle ske i tilnærmelsesvis samme Omfang fra hvert Land, saa at finansiell Mellemregning mellem de to Regeringer ordentligvis vil kunne undgaas eller i hvert Fald reduceres til et Minimum.

Dernæst reguleres ved Artikel VII—IX forskellige rent praktiske Anliggender vedrørende Isbrydningstjenesten, idet der gives Regler om ensartede Kendetegn for de til Fællestjenesten henhørende Isbrydere, Klareringsforhold, Kulforsyning, Adgang til Reparation o. s. v. Artikel X henlægger Fællesledelsen for den dansk-svenske Isbrydningstjeneste til København, hvor den etableres i Tilslutning til Søfartsministeriet, og enhver af de to Regeringer indsætter det fornødne kvalificerede Personale i Ledelsen. I Artikel XI fastslaaer man for enhver af de to Regeringer Adgangen til at fyldestgøre alle særlige Forpligtelser og Opgaver med Hensyn til Isbrydernes Anvendelse, som til enhver Tid maatte paahvile vedkommende Regering i Henhold til Lovgivningen, eller hvorom Regeringen i øvrigt maatte træffe særlig Beslutning. Denne Bestemmelse har for det danske Isbrydningsvæsen sin særlige Betydning i Henseende til Adgangen for det til at assistere Havnene og Statsbanerne, saaledes som det naturligt maa være Forudsætningen. Overenskomsten kan efter Artikel XV naar som helst opsiges ved simpel Noteveksling, dog saaledes, at løbende Isbrydningsvirksomhed med dertil hørende Afviklingsarbejde ikke derved afbrydes.

Forslaget blev modtaget med Velvillie fra alle Sider. I Landstingsudvalgets Betænkning udtaltes, at Ministeren under et Samraad havde udtalt, at det er Hensigten at organisere Isbrydningstjenesten i Fremtiden efter nærmere Forhandling med Repræsentanter for Ministeriet for offentlige Arbejder, for Skibsfarten og for andre interesserede. Hvorledes det vil blive i Enkeltheder, kan først fastlægges, efter at saadanne Forhandlinger har fundet Sted, men Ministeriet paatænker at overdrage Ledelsen af Isbrydnings-

tjenesten til en søfartskyndig Mand og at udnævne et Raad, der kan være med til at fastlægge de principielle Hovedlinier. Dette Raad maa ogsaa under Vinterens Forløb kunne kaldes til Raadslagning og maa have Beføjelse til at kræve Raadslagninger, naar det skønnes fornødent.

11. Rigsdagsbeslutning angaaende Danmarks Ratifikation af den den 19. Februar 1925 paa den 2. Opiumskonference i Genève afsluttede Konvention. (Udenrigsminister *P. Munch*). [A. Sp. 5953—C. Sp. 415 og 527].

Behandlet først i *Landstinget*. Anmeldt $26\frac{1}{2}$ (L. Sp. 823). Behandlingsmaaden $27\frac{1}{2}$ (L. Sp. 893). 1. Beh. $5\frac{1}{3}$ (L. Sp. 964). 2. (sidste) Beh. $7\frac{1}{3}$ (L. Sp. 998).

Anmeldt i *Folketinget* $11\frac{1}{3}$ (F. Sp. 5807). Behandlingsmaaden $12\frac{1}{3}$ (F. Sp. 5829). 1. Beh. $14\frac{1}{3}$ (F. Sp. 5857). 2. (sidste) Beh. $18\frac{1}{3}$ (F. Sp. 5882).

Ved Beslutningen meddeler Rigsdagen sit Samtykke til Ratifikation af den den 19. Februar 1925 paa den 2. Opiumskonference i Genève vedtagne og af Regeringen undertegnede Konvention.

Konventionen har til Formaal at søge undertrykt den Smughandel med og det Misbrug af farlige Bedøvelsesmidler, som havde vist sig endnu at drives i stor Maalestok til Trods for Opiumskonventionen af 1912, som for Danmarks Vedkommende traadte i Kraft den 21. Oktober 1921 og afløses af nærværende Konvention. Til Gennemførelse her i Landet af Bestemmelserne i denne blev der af Indenrigsministeren fremsat Forslag til en ny Lov om Fremstilling af og Handel med Opium m. m., se Afsnit A, Nr. 28.

Konventionens Indhold er kort gengivet følgende:

I Kapitel I fastslaas de nærmere *Definitioner* af de i denne forekommende Benævnelser paa de i Betragtning kommende farlige Bedøvelsesmidler, nemlig Raa-Opium, Medicinsk Opium, Morfin, Diacetylmorfin, Kokablade, Raa-Kokaïn, Kokaïn, Ecgonin og indisk Hamp. — I Kapitel II og III indeholdes de i Konventionen deltagende Staters Forpligtelse til at gennemføre Lovgivningsforanstaltninger i Retning af at skabe indenrigsk Kontrol med *Raa-Opium, Koka-blade og fabrikerede Bedøvelsesmidler*. Kontrollen skal omfatte

Fremstilling, Forhandling samt Ind- og Udførsel, og med Hensyn til de sidstnævnte Bedøvelsesmidler tilsigter Kontrollen tillige at sikre, at disse udelukkende benyttes i medicinsk og videnskabeligt Øjemed.

Kapitel IV omhandler *indisk Hamp*, bl. a. Forpligtelse til at forbyde Udførsel af *Harpiks* af *indisk Hamp* til Lande, der har forbudt Brugen af dette Stof.

Kapitel V omhandler *Tilsynet med den internationale Handel* med de af Konventionen omfattede Bedøvelsesmidler. Der fastsættes deri et System, hvorefter Ind- og Udførslen af ethvert af disse kun kan finde Sted paa Grundlag af Ind- og Udførselsbevis fra Myndighederne i henholdsvis Ind- og Udførselslandet, hvilke Dokumenter meddeles Myndighederne i det andet Land.

Kapitel VI omhandler det ved Konventionen skabte *faste Central-Udvalg*, der er sammensat af uafhængige Personer, som udnævnes af Folkeforbundets Raad, og som skal være i Besiddelse af særligt Kendskab til de i Betragtning kommende Forhold. Til det skal de i Konventionen deltagende Stater indsende en Række Oplysninger, navnlig skønsmæssige Angivelser af, hvilke Kvanta af hvert enkelt Stof der omtrentlig hvert Aar vil være at indføre til medicinske, videnskabelige eller andre Formaal, og aarlige statistiske Oplysninger om Landenes Produktion, Fabrikation og Forbrug, samt Kvartaloversigter over Ind- og Udførsel. Saafremt der efter Udvalgets Skøn i noget Land finder en overdreven stor Ophobning Sted, eller der er Fare for, at noget Land skal blive et Centrum for ulovlig Handel, er Central-Udvalget berettiget til gennem Folkeforbundets Generalsekretær at afkræve det paagældende Land nærmere Redegørelse og til, saafremt denne ikke fremkommer eller er utilfredsstillende, at bringe Sagen for Folkeforbundets Raad.

Kapitel VII indeholder endelig *almindelige Bestemmelser* af mindre Betydning.

Forslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting uden anden Omtale end Udenrigsministerens Forelæggelse deraf.

12. Rigsdagsbeslutning vedrørende et af den internationale Arbejdskonference i Genève i Aaret 1921 vedtaget Udkast til Konvention angaaende Landarbejderes Forenings- og Organisationsret. (Socialminister *Steincke*). [A. Sp. 2565—C. Sp. 1341 og 1843].

Behandlet først i *Landstinget*. Anmeldt $16/10$ (L. Sp. 8). Behandlingsmaaden $14/10$ (L. Sp. 24). 1. Beh. $25/10$ (L. Sp. 112, jfr. Sp. 79). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Rigsdagsbeslutning vedrørende et af den internationale Arbejdskonference i Genève i Aaret 1921 vedtaget Udkast til Konvention angaaende Børns Beskæftigelse ved Landbrugsarbejde, (se Sag Nr. 16), der afgav Betænkning $1/4$ (B. Sp. 1917). (Ordfører: Tvede). 2. (sidste) Beh. $1/4$ (L. Sp. 1583).

Anmeldt i *Folketinget* $1/4$ (F. Sp. 6765). Behandlingsmaaden $3/4$ (F. Sp. 6767). 1. Beh. $7/4$ (F. Sp. 6874). 2. (sidste) Beh. $9/4$ (F. Sp. 7038).

Ved Beslutningen udtaler Rigsdagen sin Tilslutning til, at det af den internationale Arbejdskonference i Genève i Aaret 1921 vedtagne Udkast til Konvention angaaende Landarbejderes Forenings- og Organisationsret ratificeres.

I Konventionen bestemmes i Artikel 1:

»Ethvert Medlem af den internationale Arbejdsorganisation, som ratificerer denne Konvention, forpligter sig til at sikre samtlige Personer, der beskæftiges ved Landbrugsarbejde, samme Forenings- og Organisationsret som Industriens Arbejdere og at afholde sig fra enten ved Lovbestemmelser eller paa anden Maade at træffe nogen Foranstaltning, der har til Hensigt at indskrænke denne Ret for Landarbejderne.«

Forslag om Godkendelse af Konventionen har været forelagt i Rigsdagssamlingerne 1924—25, 1925—26 og 1926—27.

Følgende Lande har pr. 1. Juli 1929 ratificeret Konventionen: Belgien, Bulgarien, Chile, Tjsekoslovakiet, Estland, Finland, Frankrig, Holland, Indien, Irland, Italien, Letland, Luxembourg, Norge, Polen, Storbritannien, Sverige, Tyskland, Østrig, i alt 19.

Socialministeren udtalte: »Konventionen giver ikke for Danmarks Vedkommende Anledning til særlige Lovgivningsforanstaltninger, idet den her i Landet gældende Lovgivning maa antages fuldt ud at opfylde Konventionsudkastets

Fordringer, og jeg kan i saa Henseende henvise til Grundlovens § 85.«

I Landstinget udtalte Udvalgets Ordfører: »Der har i Udvalget hos nogle Medlemmer været en vis Tilbageholdenhed overfor at tiltræde Konventionen, idet det mentes mindre rigtigt at tiltræde en for den enkelte Organisation særlig gældende Konvention om Forenings- og Organisationsret, da vi i vor Grundlovs § 85 har en for alle Borgere her i Landet gældende Ret til uden foregaaende Tilladelse at danne Foreninger i lovligt Øjemed. Men da Tilslutningen til Konventionen ikke kan ses at give de her omhandlede Landarbejderorganisationer nogen Fordel fremfor andre Organisationer her i Landet, har samtlige Udvalgets Medlemmer kunnet tiltræde det foreliggende Forslag til Rigsdagsbeslutning.« Beslutningen vedtoges enstemmigt i begge Ting.

13. Afgørelse i Henhold til § 7 i Lov Nr. 198 af 16. Juli 1927 af, hvilke Hverv Medlemmerne af Ministeriet Stauning beholder efter Ministeriets Dan-nelse. (F. Sp. 3, L. Sp. 3).

Meddelelsen, der blev afgivet til det af Rigsdagen i Henhold til Grundlovens § 45, sidste Stykke, nedsatte staaende Fællesudvalg, gik ud paa, at samtlige lønnede Hverv var afgivet, og at de ulønnede Hverv, som Ministrene beklædte, ikke ansaas for at være uforenelige med Hvervet som Minister. Med Hensyn til Finansministeren, der af særlige Grunde havde bibeholdt Stillingen som Formand for Arbejdernes Andels-Boligforening, udtalte Fællesudvalget, at det intet havde at erindre imod dette (B. Sp. 1—6).

14. Meddelelse af Orlov indtil videre til Folke-tingsmand Holger Andersen given ¹⁴/₁ (F. Sp. 3954, jfr. F. Sp. 5703).

15. Afgørelse af Forslag om Indkaldelse af en Stedfortræder for Folketingsmand Holger Andersen i Henhold til Forretningsordenens § 43.

Efter at der ved Folketingets Beslutning af 14. Januar 1930 var meddelt Folketingsmand Holger Andersen Orlov indtil videre (F. Sp. 3954), og efter at denne senere havde

meddelt Folketingets Formand, at han ikke vilde kunne give Møde i Tinget i de første 3 Maaneder, vedtog Tinget $\frac{5}{3}$ i Henhold til en den $\frac{4}{3}$ vedtagne Ændring i Folketingets Forretningsorden § 43, (se Side 530) og efter Formandens Indstilling, at der indkaldtes en Stedfortræder for Folketingsmand Holger Andersen, nemlig Gaardejer Johan Nissen, Strandelhjørn pr. Over-Jerstal, der midlertidig skulde tage Sæde i Folketinget (F. Sp. 5703).

16. Forslag til Rigsdagsbeslutning vedrørende et af den internationale Arbejdskonference i Genève i Aaret 1921 vedtaget Udkast til Konvention angaaende Børns Beskæftigelse ved Landbrugsarbejde. (Socialminister *Steincke*). [A. Sp. 2531].

Behandlet først i *Landstinget*. Anmeldt $\frac{16}{10}$ (L. Sp. 8). Behandlingsmaaden $\frac{18}{10}$ (L. Sp. 24). 1. Beh. $\frac{25}{10}$ (L. Sp. 79). Henvist til et Udvalg paa 15 Medlemmer (Marie Christensen, Henriette Crone, Gregersen, A. P. Hansen, Hauch, Marie Hjelmer, Johannes Jensen, H. P. Johansen, Kr. Johansen, Josiassen, Laursen, Carl F. Madsen, Stegger Nielsen [Skr.], Rytter og Tvede [Form.]). Beretning afgiven $\frac{12}{4}$ (B. Sp. 2737).

Medens der tidligere er forelagt Forslag til Lov om Ratifikation af denne og andre Konventioner, fremtræder det nu som Forslag til *Rigsdagsbeslutning*, hvorom Socialministeren ved 1. Behandling fremsatte nogle Bemærkninger. Et Lovforslag vedrørende denne Konvention var forelagt i Rigsdags-samlingerne 1924—25, 1925—26 og 1926—27 uden at blive vedtaget.

Forslaget gaar ud paa, at Rigsdagen udtaler sin Tilslutning til Konventionsudkastet. Dettes Artikler 1—3 har følgende Indhold:

1. Børn under 14 Aar maa kun udenfor Skoletiden beskæftiges eller arbejde i nogen offentlig eller privat Landbrugsvirksomhed eller i nogen Gren deraf. Hvis saadant Arbejde finder Sted udenfor Skoletiden, skal det være af en saadan Karakter, at det ikke indvirker skadeligt paa deres Skolegang.

2. Før at give Adgang til praktisk Uddannelse kan Skoletiden og Skoletimerne lægges saaledes, at de tillader

Børns Beskæftigelse ved lettere Landbrugsarbejde, særligt lettere Høstarbejde, paa Betingelse af, at den aarlige Skolegang ikke derved nedsættes til mindre end 8 Maaneder.

3. Bestemmelserne i Art. 1 kommer ikke til Anvendelse paa Arbejde, som udføres af Børn i tekniske Skoler, for saa vidt saadant Arbejde er godkendt og under Kontrol af offentlige Myndigheder.

I Samlingen 1924—25 rettedes paa Foranledning af Folketingsudvalget en skriftlig Forespørgsel til det internationale Arbejdsbureau i Genève angaaende Fortolkningen af forskellige Bestemmelser i Konventionen, se Aarbog 1924—25, Side 380, og det nævnte Bureau afgav Besvarelse i en Skrivelse af 19. Marts 1925, der i Oversættelse er vedføjet det i Aar forelagte Forslag.

Det oplyses i Bemærkningerne, at følgende 12 Lande indtil 1. Juli 1929 havde ratificeret Konventionen: Belgien, Bulgarien, Tjecoslovakiet, Estland, Irland, Italien, Japan, Luxembourg, Polen, Sverige, Østrig, Ungarn.

Ved 1. Behandling i Landstinget udtalte Venstres Ordfører, Stegger Nielsen, at der endnu ikke var tilvejebragt tilstrækkelig Klarhed om, at der ikke ved Ratifikation af Konventionen skabes et Modsætningsforhold til vor bestaaende Lovgivning, der vil kræve Ændringer af større eller mindre Omfang i denne, og dette ønskede han undersøgt i Udvalg, hvilket Standpunkt ligeledes de Konservatives Ordfører, Tvede, indtog, medens derimod Socialdemokraternes og de Radikales Ordfører, henholdsvis Carl F. Madsen og Marie Hjelder, mente, at den ovenomtalte Skrivelse fra Arbejdsbureauet var fyldestgørende i saa Henseende. — I Udvalgets Beretning udtaltes, at der ikke var opnaaet Enighed om en Indstilling. Beretningen var vedføjet en Henvendelse fra 6 Arbejdsgiver-Organisationer, der fraraadede Ratifikation af Konventionen. Ligeledes var i Beretningen optaget en Skrivelse fra Socialministeriet som Svar paa en Forespørgsel om den særlige vestjydske Skoleordning, som har Interesse i denne Forbindelse.

17. Forslag til Rigsdagsbeslutning vedrørende et af den internationale Arbejdskonference i Genève i Aaret 1921 vedtaget Udkast til Konvention angaaende en ugentlig Hviledag i industrielle Virksomheder. (Socialministeren *Steincke*). [A. Sp. 2571].

Behandlet først i *Landstinget*. Anmeldt $16/10$ (L. Sp. 8). Behandlingsmaaden $18/10$ (L. Sp. 24). 1. Beh. $25/10$ (L. Sp. 112, jfr. Sp. 79). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Rigsdagsbeslutning vedrørende et af den internationale Arbejdskonference i Genève i Aaret 1921 vedtaget Udkast til Konvention angaaende Børns Beskæftigelse ved Landbrugsarbejde. (Se foran under Nr. 16). Beretning afgiven $12/4$ (B. Sp. 2737).

Forslaget gaar ud paa, at Rigsdagen udtaler sin Tilslutning til Konventionen.

Forslag om Godkendelse af denne Konvention har været fremme i Samlingerne 1924—25, 1925—26 og 1926—27.

Af dens Indhold skal følgende Bestemmelser gengives:

Art. 1. Ved Udtrykket »industriell Virksomhed« forstaaes i denne Konvention:

- a) Mine- og Stenbrud og andre Virksomheder, hvorved Mineralier udvindes af Jorden.
- b) Industrier, i hvilke Artikler bliver forfærdigede, forandrede, rensede, reparerede, udstyrede, gjort færdige, tilpassede til Salg eller opløste, eller i hvilke Materialer bliver omformede; heri indbefattet Skibsbygning, Produktion, Transformering og Overførelse af Elektricitet eller Drivkraft af enhver Art.
- c) Opførelse, Genopførelse, Vedligeholdelse, Reparation, Forandring eller Nedrivning af Bygning, Jernbane, Sporvej, Havn, Dok, Bolværk, Kanal, indenlandsk Vandvej, Vej, Tunnel, Bro, Viadukt, Kloak, Vandafløb, Brønd, Telegraf- eller Telefon-Installation, elektrisk Virksomhed, Gasværk, Vandværk eller andet Bygningsværk saavel som forberedende og grundlæggende Arbejde til saadant Værk eller Bygninger.
- d) Transport af Passagerer eller Gods ad Vej, Jernbane eller indenlandsk Vandvej, heri indbefattet Losning af Gods ved Dok, Kaj, Skibsbro eller Varehus med Undtagelse af den rene Bud- og Dragertjeneste.

Denne Opregning er foretaget med Forbehold af de særlige i nationale Hensyn begrundede Undtagelser, der indeholdes i Washington-Konventionen om Begrænsning af Arbejdstiden i industrielle Virksomheder til 8 Timer om Dagen og 48 Timer om Ugen, for saa vidt saadanne Undtagelser er anvendelige paa denne Konventions Bestemmelser.

Saafrømt det maa anses nødvendigt, kan ethvert Medlem som Supplement til den ovennævnte Opregning fastsætte Skillelinien mellem Industri paa den ene Side og Handel og Landbrug paa den anden.

Art. 2. For hver Periode paa 7 Dage skal der, medmindre andet bestemmes i de følgende Artikler, gives samtlige de Personer, der beskæftiges ved saavel offentlige som private industrielle Virksomheder eller nogen Gren heraf en ugentlig Hviletid bestaaende af mindst 24 paa hinanden følgende Timer.

Denne Hviletid skal saa vidt muligt gives hele Personalet i den enkelte Virksomhed paa samme Tid.

Den skal saa vidt muligt falde sammen med de Dage, der allerede ifølge det enkelte Lands eller Omraades Tradition eller Sædvane er fastsat som Hviledage.

Art. 3. Ethvert Medlem kan bestemme, at de i Art. 2 indeholdte Bestemmelser ikke skal finde Anvendelse paa saadanne Foretagender, i hvilke udelukkende Medlemmer af en og samme Familie er beskæftigede.

Art. 4. Ethvert Medlem kan efter Samraad med de interesserede Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationer og med tilbørlig Hensyntagen til samtlige humane og økonomiske Interesser fastsætte fuldstændige eller delvise Undtagelser (heri indbefattet Udsættelse og Forkortelse af Hviletiden) fra Bestemmelserne i Art. 2.

Saadant Samraad er ikke nødvendigt med Hensyn til de Undtagelser, der allerede har Hjemmel i den eksisterende Lovgivning.

Art. 5. Ethvert Medlem skal saa vidt muligt fastsætte Bestemmelser, der sikrer, at der ydes en anden Hviletid som Erstatning for en i Henhold til Art. 4 fastsat Udsættelse eller Forkortelse af Hviletiden, bortset fra de Tilfælde, hvor der ved Overenskomst eller Skik og Brug allerede er fastsat en saadan.

Art. 6. Ethvert Medlem udfærdiger og tilstiller det internationale Arbejdsbureau en Fortegnelse over de i Medfør af Art. 3 og 4 fastsatte Undtagelser og meddeler derefter hvert andet Aar Bureauet alle de Forandringer, der er foretaget i denne Fortegnelse.

Art. 7. For at lette Gennemførelsen af Bestemmelserne i denne Konvention skal hver Arbejdsgiver, Direktør eller Bestyrer være forpligtet til:

- a) hvor det ugentlige Hvil gives til hele Personalet under eet, at bekendtgøre Dag og Time for dette Hvil ved Hjælp af Opslag, der er anbragt paa en synlig Maade i Etablissementet eller paa andet passende Sted, eller paa en anden af Regeringen godkendt Maade;
- b) hvor Hvileperioden ikke tilstaas hele Personalet under eet, at bekendtgøre ved Hjælp af en Liste, der føres paa en ved Landets Lovgivning eller af den kompetente Myndig-

hed foreskrevet Maade, Arbejdernes og Funktionærernes Indordning under et særligt Hvile-System samt angive dette System.

Det oplyses i Bemærkningerne, at følgende Lande har pr. 1. Juli 1929 ratificeret Konventionen: Belgien, Bulgarien, Chile, Czekoslovakiet, Estland, Finland, Frankrig, Grækenland, Indien, Italien, Jugoslavien, Letland, Luxembourg, Polen, Portugal, Rumænien, Spanien, i alt 17.

I Aaret 1926 forhandlede Ministeriet med det internationale Arbejdsbureau angaaende de mindre betydende Punkter, paa hvilke den nugældende Lovgivning afviger fra Konventionsudkastet, hvorom henvises til en som Bilag trykt Skrivelse af 17. September 1926 fra Bureauet, der var vedføjet Forslaget.

Ved 1. Behandling i Landstinget var Ordførerne for Partierne de samme som ved foranstaaende Konvention om Børns Landbrugsarbejde, og deres Udtalelser om nærværende Konvention faldt sammen med dem, som fremsattes om den, idet Tvede dog særlig ønskede undersøgt, om ikke Ratifikationen af denne kan medføre, at Produktionen indenfor en Del kontinuierlige Virksomheder derved vil blive fordyret, hvad han mente der er en ret betydelig Mulighed for.

Til Beretningen fra Udvalgets Formand, i hvilken der udtaltes, at der ikke var opnaaet Enighed om en Indstilling, var føjet en Skrivelse fra Socialministeriet med Besvarelse af nogle af Udvalget fremsatte Spørgsmaal og bl. a. indeholdende Oplysning om, hvilke Undtagelser fra Konventionen der var gjort af de Stater, som har ratificeret.

18. Forslag til Rigsdagsbeslutning om Danmarks Ratifikation af den i Genève den 24. Marts 1930 afsluttede internationale Handelskonvention med tilhørende Protokol. (Udenrigsminister *P. Munch*). [A. Sp. 6281].

Behandlet først i *Folketinget*. Anmeldt $\frac{4}{4}$ (F. Sp. 6697). Behandlingsmaaden $\frac{5}{4}$ (F. Sp. 6767). 1. Beh. $\frac{7}{4}$ (F. Sp. 6887). Henvist til et Udvalg paa 15 Medlemmer (Hans Rasmussen, Hans Nielsen, Gerhard Nielsen, Trier [Form.], J. P. Nielsen, Fr. Andersen [Kh.-Frb. ø. Stkr.], Jesper Simonsen, Jørgen Jørgensen [Lejre] [Sekr.], Himmelstrup, Jensen [Broby], Clausager, Raunkjær, Vejen, Drachmann og Christmas Møller). Beretning afgiven $\frac{12}{4}$ (B. Sp. 2731).

Forslaget gaar ud paa, at Rigsdagen meddeler sit Samtykke til den heri nævnte Handelskonvention og Protokol.

Den foreliggende Konvention er Resultatet af de Forhandlinger, der indenfor Folkeforbundet i 1929 og 1930 er ført om Tilvejebringelse af en »Toldvaabenhvile«, en Standsning af den i de seneste Aar i flere Stater foretagne Forhøjelse af Toldsatserne. Udenrigsministeren udviklede ved Forslagets 1. Behandling, at den er præget af de modsatte Kræfter, der paa dette Omraade gør sig gældende rundt om i Landene og ikke mindst i Europa for Tiden.

Paa den ene Side staar den Opfattelse, at det nuværende Toldsystem øver en ødelæggende Indflydelse paa Europas Økonomi og truer alvorligt hele Europas økonomiske Stilling i Forhold til de øvrige Verdensdele. Denne Opfattelse er i de sidste Aar blevet nogenlunde eneraadende mellem Nationaløkonomerne i Europa, og den er blevet understreget atter og atter ved Folkeforbundets Delegeretmøder.

Men overfor denne Opfattelse staar Kræfter, der virker i modsat Retning. Der staar Traditionerne i hvert Land og de dertil knyttede formentlige nationale Interesser og i mange Tilfælde særdeles reelle Særinteresser. Denne modsatte Bevægelse har under den almindelige Svækkelsestilstand, hvori Krigen har efterladt Europa, hyppigt medført Højnelse af Toldmurene i Tro paa, at dette skulde lette Forholdene for vedkommende bestemte Land, selv om det ikke var nyttigt for Europa som Helhed.

Det er de to modsatte Opfattelser, som har kæmpet mod hinanden i Genève. Resultatet er blevet en Overenskomst, der i sit Princip bygger paa den første Opfattelse, men som paa mange Punkter tager et vidtgaaende Hensyn til den sidste.

Hovedpunktet i Konventionen er, at de deltagende Stater forpligter sig til ikke at opsigte de gældende Handelstraktater, og det uanset af hvilken Karakter disse Handelstraktater er. Men ved Siden af de Satser, som er fastslaaet i Handelstraktater, findes i de forskellige Lande en Række frie Satser. Og Spørgsmaalet er da: Er man med Hensyn til dem bundet eller frit stillet, naar denne Traktat træder i Kraft?

Forholdet i denne Henseende ligger meget forskelligt i de forskellige Lande, som er Deltagere i Aftalerne. Der er nogle Lande, som har en meget stor Del af deres Toldsatser bundet ved Aftaler med andre Lande; der er visse Grupper af Lande, som kun har ganske faa af deres Toldsatser bundne. Yderpunkterne danner, hvis man tager det rent procentvis, Frankrig, som har bundet nogle og halvfjerds Procent af alle de Satser, der overhovedet findes i den franske Lovgiv-

ning, gennem Aftaler med andre Lande; nær Frankrig staar Tyskland med nogle og halvtreds Procent. Paa den anden Side staar England og Holland, der overhovedet ingen Satser har bundet. Og saa er der en Gruppe af Lande som Norge med ganske faa og Danmark med 3—4 pCt. — Vin og Sydfrugter — af sine Toldsatser bundne gennem Aftaler. De bundne Satser er af meget forskellig Betydning, idet nogle er uden væsentlig Betydning, andre netop de vigtigste af det paa-gældende Lands Toldsatser. Af Hensyn til denne Tilstand har man delt Staterne i to forskellige Grupper, der behandles forskelligt i Traktaten. Den ene af disse Grupper er de Lande, der har de saakaldte Tariftraktater med mange bundne Satser, og disse bundne Satser bliver staaende, saa længe denne Traktat er i Kraft, men for deres fri Satser, der for mange af dem i Virkeligheden kun er ganske faa og lidet betydende, bevarer de Friheden til at forhøje disse, naar de maatte anse dette for nødvendigt, dog kun efter de i Konventionen givne Regler. Den anden Gruppe af Lande er de, der har bygget deres Handelsaftaler paa Mestbegunstigelsessystemet, og som enten slet ikke har truffet Aftaler eller kun ganske undtagelsesvis har det. Saa længe Traktaten er i Gyldighed, kan de ikke forhøje deres Beskyttelses-toldsatser. Derimod bevarer de Ret til at forhøje deres Finanstold, ligeledes efter bestemte Regler. Efter Konventionen kunde Staterne selv vælge den Gruppe, til hvilken de vilde høre. Til den første Gruppe hører de allerfleste af de deltagende Stater. Den anden Gruppe, omfatter kun England, Holland, Danmark, Norge og Portugal.

Ministeren nævnte saa særlig: Hvorledes er Stillingen overfor Tyskland, i hvilken Grad bindes tyske Toldsatser ved de Aftaler, som træffes? og Ministeren besvarede Spørgsmaalet med, at for Tarifsatsernes Vedkommende vil Tyskland være bundet med en svag Begrænsning, kun i rene Undtagelsestilfælde efter vidtgaende Forhandlinger og ved Overenskomst med andre Magter vil Tyskland være i Stand til at forhøje sine Toldsatser for de Grupper Vedkommende, hvor disse er bundne. Dette var over Halvdelen af alle tyske Toldsatser, og til denne Del af de tyske Toldsatser hører saa godt som alle de for Danmark mest betydende Grupper indenfor den tyske Toldorganisation, hele den store Række af de Landbrugsprodukter, som udføres fra Danmark til Tyskland. 30 Stater har deltaget i Forhandlingerne; Sovjetunionen har ikke deltaget, og Albanien heller ikke, medens der paa den anden Side mellem Deltagerne var 4 ikke europæiske Stater. Med andre Ord, saa godt som alle de europæiske Stater har været Deltagere i Forhandlingen. 11 af Staterne har underskrevet straks efter Forhandlingen i Genève,

nemlig Tyskland, Frankrig, Storbritannien, Italien, Holland, Schweiz, Belgien, Finland, Luxembourg, Estland og Østrig. Siden er Traktaten underskrevet af Danmark, ligesom der i Sverige og Norge er truffet Beslutning om at underskrive den. Hvad angaar den derefter nødvendige Ratifikation, kan det endnu ikke siges, hvem der vil ratificere.

De enkelte Artikler i Konventionen har i det væsentlige følgende Indhold:

I *Art. I* indeholdes Konventionens Hovedprincip, at de kontraherende Parter forpligter sig til ikke før den 1. April 1931 at gøre Brug af deres Ret til at opsigte de bilaterale Overenskomster, som enhver af dem maatte have sluttet med en anden af de kontraherende Parter, og som er i Kraft paa Undertegnelsesdagen.

I *Art. II* bestemmes, at dersom et Land, der fører Trafiktraktatpolitik, forinden den internationale Konvention ophører at gælde, skulde se sig nødsaget til at forhøje Toldsatserne udover det Afgiftsniveau, som eksisterer paa Undertegnelsesdagen, eller til at indføre nye Toldafgifter, som er egnede til paa en alvorlig Maade at skade en af de andre kontraherende Parters Interesser, vil denne have Ret til efter Modtagelsen af den i *Art. III* omtalte Meddelelse og i Løbet af to Maaneder efter denne at anmode om, at der maa blive optaget venskabelige Forhandlinger mellem de to Lande for at genoprette den ved de skete Toldforanstaltninger forstyrrede Ligevægt. Saafremt disse Forhandlinger i Løbet af to Maaneder efter Anmodningen ikke har ført til noget Resultat, har den Part, som har ønsket Forhandlingerne optaget, Ret til straks at opsigte Konventionen til Ophør for sit Vedkommende 1 Maaned efter, at Meddelelse herom er givet Generalsekretæren for Folkenes Forbund.

Toldændringer, der sker i Kraft af Love eller som Følge af tvingende Omstændigheder, som nødvendiggør Toldændringernes øjeblikkelige Anvendelse, er ikke undergivet de ovenanførte Bestemmelser om Forhandlinger, men den Part, hvis Interesser skades ved de paagældende Toldændringer, kan dog opsigte Konventionen. Denne Bestemmelse er navnlig indført af Hensyn til den franske Lovgivning.

I *Art. III* bestemmes, at de tariftraktatforhandlende Lande skal give de andre Lande Meddelelse om Forhøjelse

af gældende Toldafgifter eller Indførelse af nye Toldafgifter 20 Dage, forinden de paagældende Forholdsregler finder Anvendelse. Love, som forudsætter Toldændringers øjeblikkelige Anvendelse, berettiger vedkommende Land til at undlade at give det nævnte Varsel.

I *Art. IV* bestemmes, at de Lande, som ikke ad traktatmæssig Vej binder deres Toldsatser eller kun i Undtagelses-tilfælde gør det, ikke inden Ophøret af den internationale Konvention maa forhøje Beskyttelsessatserne udover det Afgiftsniveau, som eksisterer paa Undertegnelsesdagen, og heller ikke maa indføre nye Satser af denne Art.

Art. V omhandler Fiskaltoldsatserne og bestemmer, at saafremt de Lande, som omfattes af *Art. IV*, inden Konventionens Ophør skulde forhøje Fiskaltoldsatserne eller indføre nye Fiskaltoldsatser, som paa alvorlig Maade kan skade en anden af de kontraherende Parter Interesser, har denne Ret til straks at opsiges Konventionen, saaledes at den ophører 1 Maaned, efter at Meddelelse derom er givet Generalsekretæren for Folkenes Forbund.

I *Art. VI* forpligter de kontraherende Parter sig til ikke at forværre den Tilstand med Hensyn til Ind- og Udførselsforbud og -restriktioner, som eksisterer paa dette Omraade paa Undertegnelsesdagen.

Art. VII bestemmer, at hvis et af de Lande, der er Deltagere i Konventionen, mener, at Opsigelse fra et andet Lands Side medfører en dybtgaaende Ændring i Konventionens Ligevægt, har ogsaa dette Land Ret til at opsiges denne.

I *Art. VIII* indeholdes Bestemmelser med Hensyn til de eksisterende bilaterale Overenskomsters eventuelle Ombytning med nye.

Efter *Art. IX* er Konventionen sluttet for 1 Aar fra den 1. April 1930 at regne. Før den 1. April 1931 kan Parterne meddele Generalsekretæren for Folkenes Forbund, at de har til Hensigt at trække sig tilbage fra Konventionen; men saafremt en saadan Opsigelse ikke finder Sted, forlænges Konventionens Gyldighed stiltiende for 6 Maaneder ad Gangen, idet dog hver af de kontraherende Parter 2 Maaneder før Udløbet af disse 6 Maaneders Perioder kan meddele

Generalsekretæren, at de for deres Vedkommende ønsker at bringe Konventionen til Ophør.

I *Art. X* bestemmes, at saafremt nogen af Parterne skulde gøre Brug af den i de foregaaende Artikler omtalte Ret til at trække sig tilbage fra Konventionen, kan enhver af de deltagende Lande ved Henvendelse til Generalsekretæren hidføre, at alle de deltagende Stater raadspørges for at fastslaa Konventionens videre Skæbne, og saafremt Generalsekretæren skulde anse det for nødvendigt, kan han indkalde de deltagende Stater til et Møde, i hvilket de forpligter sig til at deltage.

I *Art. XI* forpligter de deltagende Stater sig udtrykkeligt til at undlade at gribe til nogen Forholdsregel, af hvad Art denne end maatte være, som tager Sigte paa at omgaa de af Konventionens Bestemmelser flydende Forpligtelser.

Efter *Art. XII* kan Konventionen undertegnes til 15. April 1930, og den skal ratificeres.

I Henhold til *Art. XIII* vil Generalsekretæren for Folkenes Forbund i Tiden mellem den 1. og 15. November 1930 indkalde til en Konference af de Stater, som maatte have ratificeret Konventionen, samt af de Stater, som maatte have fremsat Anmodning om Tiltrædelse af den, og i Løbet af denne Konference vil Konventionens Ikrafttrædelsesdato blive fastsat, og der vil i paakommende Tilfælde blive opstillet en Liste over de Stater, hvis Tiltrædelse af Konventionen maa anses for nødvendig, for at den kan træde i Kraft.

I *Art. XIV* bestemmes, at enhver Stat, hvad enten den er Medlem af Folkenes Forbund eller ej, kan fremsætte Anmodning om Tiltrædelse af Konventionen.

Til Konventionen hører en Protokol, der indeholder visse forklarende og supplerende Bestemmelser til forskellige af Konventionens Artikler.

Ved Forslagets 1. Behandling i Folketinget anbefalede den socialdemokratiske Ordfører, Hans Rasmussen at vedtage Konventionen, der efter hans Mening ikke bør vurderes »alene efter Indholdet af dens mere eller mindre elastiske Artikler«, men bør betragtes som »et betydningsfuldt indledende Skridt til en ny mellemfolkelig økonomisk Politik.« Ogsaa Venstres Ordfører, Himmelstrup gav paa Partiets Vegne Tilslutning til Konventionen, fordi denne »netop ligger i den samme Linie som Venstres almindelige handels-

politiske Opfattelse, som jo er den, at vort Lands økonomiske Velfærd er i meget høj Grad knyttet til den størst mulige Frihed i den internationale Samhandel og den videst mulige Adgang for os til at komme ind paa de fremmede Markeder«, om end Partiet »naturligvis godt ser, at det kun er et Forsøg, paa visse Omraader endog et famlende Forsøg, som man ikke skal overvurdere, men paa den anden Side heller ikke undervurdere Betydningen af.« Det konservative Folkepartis Ordfører, Drachmann, erklærede, at Partiet maa bekæmpe Konventionen, hvis Indhold han gennemgik og karakteriserede saaledes, at den i Stedet for at indføre Toldfrihed eller blot Toldvaabenhvile »garanterer Opretholdelsen af de bestaaende Told-Uligheder og Told-Uretfærdigheder, som vi fra alle Sider har været enige om at føre Kampen mod, om end med højst forskellige Vaaben. Den opretholder denne Told-Ulighed til Gavn for Lande, som har ført en aggressiv Toldpolitik og i Virkeligheden til Skade, Spot og Spe for dem, der afholdt sig derfra,« og han ansaa det nødvendigt at anstille grundige og alsidige Undersøgelser og høre Erhvervenes Mening om Sagen. De Radikales Ordfører, Jesper Simonsen, anbefalede Forslaget. — I den af Udvalgets Formand afgivne Beretning udtales: »Udvalget har i et Samraad med Udenrigsministeren modtaget udførlige Oplysninger om de Konventionen vedrørende Forhold. Et *Flerstal* (Udvalget undtagen Drachmann og Christmas Møller) var villigt til *nu* at meddele det begærede Samtykke til Ratifikation, medens et *Mindretal* (Drachmann og Christmas Møller) ønskede mere Tid til Overvejelse og Undersøgelse. Da *Fler-tallet* ikke vilde lade nogen Mulighed for at opnaa en enstemmig Indstilling uforsøgt, og saadan efter *Mindretallets* Stilling i alt Fald ikke kunde naas i den korte Tid, der var tilbage af nærværende Rigsdagssamling, og da en Vedtagelse af Beslutningen kan foretages rettidig for Ratifikation i Oktober, besluttede hele Udvalget ikke at gøre Indstilling.

19. Forslag til Beslutning af Folketinget. (Af Geert-Jørgensen, Axel Dam og Hans Hansen). [A. Sp. 2409].

Anmeldt i *Folketinget* ¹²/₁₀ (F. Sp. 216). Behandlingsmaaden ¹⁵/₁₀ (F. Sp. 272).

Forslaget lød saaledes:

»Folketinget beslutter at nedsætte et Udvalg paa 15 Medlemmer til at undersøge, hvorvidt de forhenværende Handelsministre: Tyge Rothe, Jørgen Christensen, Th. Stau-

ning, M. V. Slebsager og J. P. Stensballe indenfor hver sin Embedsperiode har undladt at føre eller lade føre fornøden Kontrol med Udarbejdelsen af Handelsministeriets Budgetter og Regnskaber.

Udvalget afgiver snarest — og senest 14 Dage efter, at Rigsadvokaten har afgivet Beretning om, hvorvidt og i hvilket Omfang der bør rejses Tiltale mod nogen Embedsmand for Embedsforsømmelser i Forbindelse med Kontorchef Arendrups Bedragerier — Indstilling til Tinget om, hvorvidt der paa Grundlag af de Oplysninger, der er forelagt eller fremskaffet af Udvalget, er Grund til at bringe Grundlovens § 14 i Anvendelse mod de paagældende Ministre.«

Forslaget til Beslutning kom ikke til Behandling, idet Forslagsstillerne den 23/1 tog det tilbage (F. Sp. 4402) med den Motivering, at det dels var blevet forældet og dels overflødiggjort ved den af Holstein og Forslagsstillerne stillede Forespørgsel angaaende Arendrup-Sagen. (Se Side 515).

20. Forslag til Beslutning af Folketinget. (Af *Christmas Møller*). [A. Sp. 6213].

Anmeldt i *Folketinget* 20/3 (F. Sp. 5973). Behandlingsmaaden 21/3 (F. Sp. 6038). 1. Beh. 3/4 (F. Sp. 6612). 2. (sidste) Beh. 5/4 (F. Sp. 6768).

Forslaget lød saaledes:

»Folketinget opfordrer Regeringen til at nedsætte et Udvalg paa 16 Medlemmer, som skal afgive Betænkning til Rigsdagen angaaende Danmarks internationale Stilling og Rigets Forpligtelser som Medlem af Folkenes Forbund og Underskriver af Kellogg-Pagten.

Udenrigsministeren vælger Udvalgets Formand og 3 sagkyndige Medlemmer, som vælges blandt Gesandterne.

Rigsdagen vælger 8 Medlemmer; desuden tiltrædes Udvalget af den kommanderende General, Viceadmiralen og 2 af Universitetets rets- og statsvidenskabelige Fakultet udpegede Ekspertter i Folkeret.

Udenrigsministeren beordrer sagkyndig og teknisk Assistance for Udvalget.«

Ved 1. Behandling udviklede Forslagsstilleren, hvad der efter hans Mening gjorde det nødvendigt, at der bliver fore-

taget en objektiv Undersøgelse af de i Forslaget nævnte Spørgsmaal. Han fremhævede, at medens tidligere alle var enige om, at Danmark maatte bygge sin Udenrigspolitik paa *Neutralitetspolitikken*, hvilket ogsaa blev udtalt ved Verdenskrigens Udbrud, har der efter Danmarks Tiltræden af Folkenes Forbund og dets Underskrivelse af Kellogg-Pagten rejst sig det Problem, om det tilvante Begreb »Neutralitetspolitik« endnu gælder, eller om den ikke er afløst af en ny international Politik »*Solidaritetspolitikken*«, den Solidaritet, som maa herske mellem Medlemmerne af Folkeforbundet og Underskriverne af Kellogg-Pagten. Det er derfor af Vigtighed at faa klargjort, hvilke Forpligtelser der paahviler Danmark herfra, og hvad der kan kræves af os. Befolkningen har Krav paa at faa »ren Besked gennem en objektiv Undersøgelse af, hvilken Stilling Danmark virkelig har, internationalt set, hvilke Forpligtelser vi har, hvilke Krav man kan stille til os i militær Henseende, eller om man overhovedet kan det, om vi har Ret til den fuldstændige Afrustning, og hvad vi eventuelt skal gøre, naar Krig alligevel udbræder, med Hensyn til Passage gennem Land og gennem vore Farvande.

Det vil ikke være mindre vigtigt, at det ogsaa bliver undersøgt, hvilke juridiske Forpligtelser vi har med Hensyn til økonomiske Sanktioner, saa Befolkningen virkelig faar Klarhed over, om vort Medlemsskab i Folkeforbundet her ikke i Virkeligheden betyder, at den isolerede Stilling, vi kunde indtage i 1914, kan vi aldeles ikke indtage under tilsvarende Forhold i Dag, saa meget mere som enhver let ser, hvorledes Deltagelse i de økonomiske Sanktioner overfor en Fredsbryder kan føre os lige ud i Krig med denne.«

Udenrigsministeren udtalte, at han ikke var uenig i en Del af de Betragtninger om Begivenhedernes og Forholdenes Udvikling, som Christmas Møller havde anstillet, navnlig om Neutralitetspolitikken og Solidaritetspolitikken. »Den almindelige Sætning, at vi ikke alene skal tage Rettighederne, men ogsaa Pligterne, er vi selvfølgelig ogsaa enige i. Den Uenighed, der paa dette Punkt har vist sig at raade i den danske Rigsdag, ved tidligere Lejligheder, har været en Uenighed, som drejede sig om, hvilke Pligter der naturligt fulgte med Rettighederne, og dér er det jo ikke ubekendt, at det ærede Medlem og hans Venner i første Række har interesseret sig for militære Pligter, medens vi i højere Grad har interesseret os for Pligter til at være med i det fremadskridende Arbejde paa sociale og økonomiske Omraader...

Med Hensyn til Mulighederne af under kommende Kampe at bevare en isoleret Stilling er jeg heller ikke uenig i den almindelige Betragtning, som det ærede Medlem anlagde. . .

Jeg tror dog, der er Grund til i denne Forbindelse at understøtte to Ting: for det første dette, at under mindre Begivenheder af faretruende Karakter vil Folkeforbundets Regler og hele den nye Solidaritetsordning vel kunne faa vidtrækkende Betydning for Danmark, men ikke paa en for os faretruende Maade, og staar man først overfor virkelige Kampe mellem Stormagter, mellem store Grupper af Stormagter, ja, da erkender jeg, at da føler jeg mig ikke overbevist om, at de Regler, der internationalt er opstillet, vil faa Betydning. For mig staar det saaledes, at en stor Styrkeprøve mellem forskellige Stormagtsgrupper vil være et Ragnarok for Folkeforbundet og en Tilstand for den samlede Verden, hvor de paa Forhaand opstillede Regler vil være af underordnet Betydning.«

Ministeren gjorde dernæst opmærksom paa, at Overgangen mellem den gamle og den nye Tid ikke er saa afgørende, som Forslagsstilleren mente, idet Danmark under Verdenskrigen havde en stærkt begrænset isoleret Stilling, eftersom det i høj Grad mærkede de økonomiske Følger af Krigen og Bestemmelser, som knyttede sig dertil; »men at der er en Overgang, at der er en Forandring af Neutralitetsprincippet, derom vil vi paa ingen mulig Maade kunne blive uenige.

Naar vi imidlertid kommer til Spørgsmaalet om, hvorvidt denne almindelige Forskydning af de internationale Forhold nu skulde begrunde Nedsættelsen af et Udvalg, som foreslaaet af det ærede Medlem, saa maa jeg sige, at jeg har fra første Færd, jeg saa Forslaget, haft den Opfattelse, at det maatte siges at være formaalsløst, og jeg er ikke ved det ærede Medlems Udtalelser blevet overbevist om, at der kan komme til at knytte sig nogen virkelig Nytte til en saadan Kommissions Arbejde. Sagen er nemlig den, at Drøftelsen deraf aldeles ikke er noget, som vi nu pludselig skal gaa i Gang med herhjemme i Danmark. Forholdet er det, at dette Spørgsmaal har været drøftet allerede saa smaat i Krigens Tid, men i hvert Tilfælde fra det Øjeblik Vaabnene ophørte at tale, har det været drøftet ustandselig her i Landet. Før Danmark indtraadte i Folkeforbundet, undersøgte vi paa det omhyggeligste, hvilke Følger der for Danmark maatte kunne drages af Folkeforbundspagten.« — — — Siden i den Militærkommission, der afsluttede sit Arbejde i 1922, blev denne Sag drøftet atter og atter frem og tilbage ud fra alle de Synspunkter, som det overhovedet var muligt at anlægge. — — — «Det samme er sket i de i Folketinget senere nedsatte militære Udvalg og under Forhandlinger i Folketinget. »— — — Kellogg-Pagten og de Følger, Kellogg-Pagten maa antages at faa for Forbundspagten og dens Anvendelse, blev ogsaa meget nøje prøvet her i Tinget gennem

en indgaaende Udvalgsbehandling, før Danmark tiltraadte Kellogg-Pagten. — — —« Ministeren nævnte derefter, at der ikke har været Uenighed om vore retlige Forpligtelser »men lige som denne Enighed i sin Tid om Neutralitetspolitikken aldrig førte til, at man blev enig om, hvilke Konsekvenser man med Hensyn til vor militære Ordning skulde drage af denne Neutralitetspolitik, saaledes har det ogsaa nu vist sig, at Enigheden om vore retlige Forpligtelser *ikke* fører til Enighed om den Militærordning, der skal være her i Landet. — — — Vi for vort Vedkommende afviser paa ingen Maade Danmarks moralske Pligter med Hensyn til vor Stilling overfor hele dette Forhold, men det er vor Opfattelse, at saaledes som Danmarks Beliggenhed er, og som dets Forhold til Omverdenen er, og som endvidere dets materielle Kræfter er under de nuværende Verdensvilkaar, er den moralske Pligt, som hele denne internationale Situation paalægger Danmark, den: at være blandt de første Stater, der omsætter Folkeforbundspagtens Løfter om en Nyordning paa det militære Omraade, om en Opgivelse af Rustnings-systemet fra et smukt Program til Handling. — — —« Ministeren tvivlede ogsaa om, at det vilde være muligt at tilvejebringe en »objektiv Undersøgelse«, og han troede ikke, at den af Forslagsstilleren foreslaaede Fremgangsmaade vilde være hensigtsmæssig. — Efter at Forslagsstilleren havde imødegaaet Ministeren, udtalte Socialdemokraternes Ordfører, *Alsing Andersen*, sig i Overensstemmelse med Ministeren og betegnede det foreslaaede Udvalg som »unyttigt«. — Paa Venstres Vegne udtalte *Moltesen*, at han ikke fandt, der er nogen saglig Grund til at nedsætte det ønskede Udvalg, som ikke kan ventes at komme med en objektiv Redegørelse eller at give mere Vejledning, end der allerede foreligger. — *Jesper Simonsen* som Ordfører for de Radikale udtalte sig i Overensstemmelse med Ministeren. — Ved 2. (sidste) Behandling forkastedes Forslaget med 69 Stemmer mod 18.

21. Beretning til Rigsdagen angaaende Folkeforbundets 10. Forsamling i Genève i September 1929. [A. Sp. 3661 og 3665, F. Sp. 1834, L. Sp. 147].

22. Beretning fra Handelsministeren om Sagen »Kontorchef Arendrup«. [A. Sp. 4863].

II. Forespørgsler.

1. Den 13. November 1929 anmeldtes i *Folketinget* (F. Sp. 1909) følgende Forespørgsel til Statsministeren af Holstein:

»*Hvorvidt* formener Regeringen, at den af Folketingsoppositionen i 1923 hævdede Opfattelse, at Sagen angaaende »den Transatlantiske Concern« ikke blev Genstand for fuld- stændig retslig Opklaring, er blevet bestyrket ved, hvad der nu foreligger oplyst om Direktørerne Plums og Ydings Transaktioner saavel i »den Transatlantiske Concern« som i »Crown Butter Concernen«?

Hvorvidt bestrider Regeringen, at Afsløringerne i den sidste Plumske Concern giver Anledning til at lade foretage en fornyet Undersøgelse af det civile og strafferetlige Ansvar i »den Transatlantiske Concern«?»

Tingets Samtykke til, at Forespørgselen maatte stilles, gaves ^{14/11} (F. Sp. 1986). Forespørgselen foretoges ikke.

2. Den 13. November 1929 anmeldtes i *Landstinget* (L. Sp. 147) følgende Forespørgsel til Finansministeren og Landbrugsministeren af Patursson:

»Paa Forslag til Finanslov for Finansaaret fra 1. April 1930 til 31. Marts 1931 findes under § 13, Landbrugsministeriet III. Landbruget, S. Nr. 24, en Udgiftspost paa 108 229 Kr., der hedder »Forrentning af den i Statens Fæstegods paa Færøerne indestaaende Kapital«. Paa Statsregnskabet for 1928—29, Side 475, Bilag til Status. B. Andre faste Ejendomme og Anlæg Nr. 14. Aktiver under Landbrugsministeriet K. er Statens Jordegods m. v. paa Færøerne opført med et Beløb af 2 197 461 Kr. 58 Ø. Det ses, at dette færøske Jordegods første Gang er opført i Statsregnskabet for 1912—13 (under Bilag til Status Justitsministeriet, Side 315) som et Staten tilhørende Aktiv.

Hvad er Anledningen til og Begrundelsen for, at nævnte Gods, og det uden Besiddernes og Lagtingets Vidende, fra 1912—13 er opført og beregnet som et Statsaktiv?»

Forespørgselen foretoges den 29/11 (L. Sp. 197).

Efter at Forespørgeren havde refereret Indholdet af Forespørgselen og udtalt, at han ønskede Oplysning om Grunden til, »at en Genstand af denne egenartede Beskaffenhed, som det færøske Kongsgods i Realiteten er, opføres paa Statsregnskabet som et Statsaktiv, og at der burde være forhandlet med Lagtinget og Kongsgodsbesidderne, før dette skete«, besvarede Finansministeren Forespørgselen. Han oplyste, at Anledningen til, at den nævnte Postering foretoges i 1912—13, var en Betænkning afgiven af den i 1909 nedsatte Finanslovskommission, der bl. a. beskæftigede sig med Opstillingen af Statens Status, hvorpaa opførtes samtlige Aktiver og Passiver. Iblandt disse optoges ogsaa Værdien af Jordegodset paa Færøerne, og med Hensyn til denne Optagelse foreligger der i Finanslovskommissionens Betænkning nogle Bemærkninger, som viser, at man i hvert Fald med Hensyn til Summens Størrelse har støttet sig til nogle Undersøgelser og Beregninger, der er foretaget af den færøske Landbokommission, som blev nedsat ved Lov af 13. Marts 1908, og som afgav sin Betænkning den 25. Maj 1911. Denne Kommission beskæftigede sig ogsaa med Spørgsmaalet om Fæstegodset paa Færøerne, og man foretog en Slags Værdiansættelse, idet man opgjorde Fæstegodsets Værdi udtrykt i saakaldte Skattemarker, der ansattes i Kroneværdi i alt til 2 172 360 Kr. Den nævnte Finanslovskommission, som undersøgte, om der fandtes Værdier paa Færøerne, som burde optages paa Statens Status, udtalte, at der foreligger en Indberetning fra Færø Amt, hvorefter dette Amt efter Brevveksling med Landfogeden og Landbrugskonsulenten opgiver Værdien af Fæstegodset med Inventar og Besætning m. v. til 2 357 706 Kr. og Værdien af Jordegodset til 2 164 576 Kr. Med dette Beløb for Jordegodset blev saa Værdien optaget i Status for Finansaaret 1912—13. Overfor Spørgsmaalet om Anledningen til, at denne Optagelse er foregaaet uden Besiddernes og Lagtingets Vidende, udtalte Ministeren, at han er ikke i Stand til at sige, om der har været nogen Forbindelse med Lagtinget eller Indehaverne af Fæstegodset, inden den Indberetning, som kom fra Færø Amt til Finanslovskommissionen, blev sendt til Justitsministeriet, og det er vel sandsynligt, at der ikke er ført nogen Forhandling i saa.

Henseende. Hvorvidt man burde have ført saadanne Forhandlinger med Indehaverne af Fæstegodset, kan der være delte Meninger om. Hvis man undersøger Spørgsmaalet om deres juridiske Ret til den Jord, de dyrker, og den Ejendom, de sidder paa, maatte Ministeren sige, at den kan hverken forværres eller forbedres af, at Staten optager en Værdi i sin Status, der er ikke sket nogen som helst Forandring eller Forrykkelse af hele Retsforholdet derved. Ministeren tilføjede, at han vilde finde det naturligt, hvis man nu vilde foretage en saadan Optagelse paa Status, at man da forhandlede med Lagtinget som den færøske Befolknings repræsentative Institution.

Efter at Forespørgeren havde takket Ministeren for Besvarelsen, fremsatte han en meget udførlig Udvikling af det færøske Kongsgods' Historie og de for det gældende Bestemmelser og mente herefter at kunne hævde, at Kongsbønderne er de egentlige Ejere, medens Staten kun har en Rente- eller Grundbyrderet, der maa kunne afløses ved Betaling af dens Kapitalværdi. Som Følge heraf mente Forespørgeren, at disse Ejendomme ikke med Rette kan opføres paa Statsregnskabet som Statsaktiver, hvilket foranledigede Ministeren til at udtale, at Spørgsmaalet om Retten til Fæstegodset formentlig vil blive Genstand for nærmere Undersøgelse, da det er rejst paa Færøerne, og at Regeringen er villig til at underkaste alle de Synspunkter, som fremsættes, den velvilligste Behandling, saa at der forhaabentlig kunde naas en for alle Parter tilfredsstillende Ordning. Efter yderligere Forhandling sluttedes Forespørgselen.

3. Den 17. Januar 1930 (F. Sp. 4128) anmeldtes i *Folketinget* følgende Forespørgsel til Statsministeren af Holstein, Axel Dam, Geert-Jørgensen og Hans Hansen:

»Hvorledes begrundes Statsministeren, at Ministeriet efter Anklagemyndighedens Undersøgelse i »Sagen Arendrup« hverken har fundet Anledning til at bringe Spørgsmaalet om Departementschef Dalhoffs Ansvar for Domstolene, ej heller til at benytte Tjenestemandsløvens § 17, ej heller til at afskedige Departementschefen med Pension?

Hvorledes bringer Statsministeren denne Unladelse i Samklang med det forrige Ministerium Staunings Indskriden imod Departementschef Busck-Nielsen og Borgmester Drechsel?

Hvorledes begrundes Statsministeren sin egen Ansvarsfrihed for Bevillingen paa 20 000 Kr. paa Tillægsbevillingsloven for 1925—26, § 17 I. B. 1. Almindelige ministerielle og Kontorholdsudgifter (anslaet)?«

Forespørgselen foretoges den 24. Januar 1930 (F. Sp. 4404).

Som Ordfører for Forespørgerne redegjorde *Holstein* for Forespørgselens forskellige Led og gennemgik, hvad der fra Regeringens Side var foretaget for at klargøre, om der paa hvilede de ministerielle Embedsmænd noget Ansvar for de af Kontorchef Arendrup i Handelsministeriet begaaede Bedragerier og Rigsadvokatens Redegørelse for hans Opfattelse i saa Henseende. Forespørgeren kritiserede stærkt denne, hvilket ogsaa gjaldt om hans Omtale af Ministeren paa Grundlag af Rigsadvokatens Redegørelse offentliggjorte »Reprimande« til Departementschef Dalhoff, Kontorchef Krogh og Bankinspektør Tetens, nemlig følgende Slutningsudtalelse i Ministeriets Redegørelse: »Ministeriet har efter Gennemsyn af Sagens Akter og de fra vedkommende Embedsmænd modtagne Erklæringer sluttet sig til den af Rigsadvokaten udtrykte Opfattelse angaaende de paagældende Embedsmænds Forhold og forventer, at de i deres fremtidige Virksomhed udviser den Paapasselighed, som er nødvendig for deres Gerning i Statens Tjeneste.

Dette er tilkendegivet de i Slutningen af Rigsadvokatens Indstilling nævnte Embedsmænd.« — Statsministeren besvarede Forespørgselen og udtalte i saa Henseende, at han ikke havde bragt Spørgsmaalet om Dalhoffs Ansvar for Domstolene, fordi han ikke kunde se, at der var Grundlag derfor, at Tjenestemandenslovens § 17 ikke er bragt i Anvendelse, fordi der ikke er stillet Krav derom, at Ministeriet savnede Grund til en Afskedigelse af Dalhoff, at der efter Ministerens Mening derimod forelaa god Grund og Nødvendighed for i sin Tid at afskedige Departementschef Busck-Nielsen og Borgmester Drechsel, og endelig at der med Hensyn til de i Forespørgselens sidste Led omtalte 20 000 Kr. (som Arendrup havde tilegnet sig af Ministeriets Kontorholdskasse, og som var søgt bevilget, skønt der ingen Nødvendighed var derfor) var forholdt efter de Regler, som gælder og var gældende ogsaa den Gang. — *Holstein*, som derefter fik Ordet, betegnede Statsministerens »Forsvar«

som »intetsigende«. — For Socialdemokraterne talte *Hans Nielsen*, der sluttede sig til Statsministerens Udtalelser, medens Venstres Ordfører, *Madsen-Mygdal*, udtalte, at Partiet »ikke kan anse den af Ministeriet trufne Afgørelse for heldig«, og han sluttede saaledes: »Vi ønsker ikke at bruge denne Sag politisk, men vi tillader os at rette en Opfordring til Ministeriet — idet vi udtaler Haabet om, at Ministeriet vil tage denne Opfordring under alvorlig Overvejelse —, en Opfordring om paa ny at beskæftige sig med Sagen og at tilstræbe en Ordning, der i højere Grad, end det — i hvert Fald efter vor Mening — nu er sket, sikrer Handelsministeriet — og det er det vigtigste i Sagen — den Autoritet, som dets Virksomhed forudsætter.« — De Konservatives Ordfører, *Christmas Møller*, betegnede den af Ministeriet trufne Afgørelse som kun værende »en halv Afgørelse«, idet de Embedsmænd, der har faaet en Tilrettevisning, alligevel beholdes i Embederne, hvorved »Embedets Autoritet« ikke er tilstrækkelig haandhævet. Han sluttede med at sige: »Vi maa hævde, at det, som Rigsdagen og som Regeringen maa have Blikket aabent for, er, om man i Fremtiden kan bygge paa denne Afgørelse, eller om den ministerielle Autoritet i et Ministerium, som har med saa mange store, vigtige Sager at gøre, ikke paa et eller andet Tidspunkt maa kræve, at man eventuelt gaar en anden Vej end den, man har valgt.« — De Radikales Ordfører, *Niels Frederiksen*, udtalte, at hans Parti »billigede hele den Maade, hvorpaa denne Sag er løst af Regeringen. Vi anerkender den Fremgangsmaade angaaende Undersøgelse af hele Sagen, der er anvendt. Vi mener, at den Undersøgelse, der er foretaget denne Sag vedrørende, er af en saadan Art, at den giver Offentligheden det Indtryk, at selv de højeste Embedsmænd har Ret til og Krav paa, at der foregaar en Undersøgelse af deres Embedsførelse, inden de dømmes, men at Offentligheden ogsaa har Krav paa, at Undersøgelsen foregaar paa en saadan Maade, at det bliver klargjort, at der ikke er Grundlag for at gøre retslig Ansvar gældende overfor vedkommende. Den Afgørelse, der er truffet i Sagen, kan vi ligeledes billige.« — Retsforbundets Ordfører, *Geert-Jørgensen*, forklarede, hvorfor hans Parti var gaaet med til at stille Forespørgselen, nemlig for at faa Spørgsmaalet om Ministerens Ansvar klaret. Under den fortsatte Forhandling stillede Hans Nielsen følgende Paastand paa *Overgang til Dagsordenen*:

»Idet Folketinget tager den af Ministeriet i Tilslutning til Rigsadvokatens Undersøgelse afgivne Redegørelse om Åren-drup-Sagen til Efterretning og godkender de af Ministeriet iværksatte Foranstaltninger, gaar Tinget over til næste Sag paa *Dagsordenen*.«

Madsen-Mygdal og Christmas Møller anbefalede at stemme imod denne Dagsorden, medens Niels Frederiksen anbefalede den. *Axel Dam* erklærede, at Retsforbundets Repræsentanter kunde ikke stemme derfor og stillede følgende Dagsorden:

»Idet Folketinget finder Ministeriets Afgørelse i Arendrup-Sagen utilfredsstillende som Præcedens for fremtidige Tilfælde af lignende Art, og idet det opfordrer Regeringen til snarest at fremsætte Forslag til en Ministeransvarlighedslov, gaar Tinget over til næste Sag paa Dagsordenen.«

Madsen-Mygdal og Christmas Møller fraraadede at deltage i Afstemningen om denne. Den af Hans Nielsen foreslaaede Dagsorden vedtoges med 76 Stemmer mod 67, medens 6 Medlemmer var fraværende. Dermed bortfaldt den af Axel Dam foreslaaede Dagsorden.

4. Den 7. Februar 1930 anmeldtes i *Landstinget* (L. Sp. 680) følgende Forespørgsel til Undervisningsministeren af Patursson:

»Agtter Undervisningsministeren at imødekomme Lagtingets Indstilling angaaende Forandring i § 7 i Skoleanordningen af 16. Januar 1912 gaaende ud paa, at Undervisningsproget i den færøske Folkeskole skal være Børnenes Modersmaal, Færøsk?«

Forespørgselen foretoges $1\frac{2}{3}$ (L. Sp. 1030).

Forespørgeren nævnte i sin Motivering af Forespørgselen, at Spørgsmaalet om Undervisningsproget i Folkeskolen paa Færøerne ikke henhører under Rigsdagen, men bestemmes ved kongelig Anordning, nemlig i Henhold til Lov af 1. Marts 1854 om Ordningen af Skolevæsenet paa Øerne, men »paa Grund af den Konflikt, der i mere end en halv Snes Aar har hersket mellem Lagtinget og Undervisningsministeriet angaaende denne Sag«, havde han dog anset det for formaalstjenligt at drage Spørgsmaalet frem i Tinget. Skoleanordningen af 16. Januar 1912 § 7, som Forespørgselen angaar, lyder saaledes: »Der bør ved Undervisningen lægges Vægt paa, at Børnene, foruden at tilegne sig Lærestoffet, lære at forstaa og tale det danske Sprog, saa at de mundtlig kunne gøre Rede for det i hvert af Skolefagene lærte saavel paa Dansk som paa Færøsk. — Tilegnelsen af Stoffet kan og bør, særlig for de yngre Børns Vedkommende, lettes ved Benyttelse af Børnenes sædvanlige Talesprog, Færøsk, medens det, for at den fornødne Færdighed i Brugen af det danske Sprog

kan opnaas, er nødvendigt, at Undervisningen i de enkelte Fag, navnlig overfor de ældre Børn, hovedsagelig foregaar paa Dansk.« Forespørgeren omtalte, at Lagtinget siden 1918 8 Gange har indstillet til Undervisningsministeren at udvirke Kongens Underskrift paa en Ændring af § 7, men det er ikke sket, og han forventede nu, at Ministeren kan tiltræde Lagtingets Standpunkt i denne Sag.

Undervisningsministeren begyndte med at udtale, at det af Forespørgeren stillede Spørgsmaal »ville være let at besvare med et rent Ja eller Nej, hvis den færøske Befolkning stod nogenlunde enig i denne Sag. Som alle ærede Medlemmer ved, har Sprogspørgsmaalet, det vil sige Spørgsmaalet om, hvilket Sprog der skal være Undervisningssproget i den færøske Folkeskole, været et Stridsspørgsmaal paa Færøerne selv, i den færøske Befolkning, et Stridsspørgsmaal, der har delt Befolkningen i to Lejre, i to Partier, hvoraf til Tider det ene, til Tider det andet har haft Overtaget.« Ministeren gav en historisk Udvikling af Sagen og nævnte, at den første Bestemmelse blev givet i et Regulativ af 1845, i hvis § 10 det hedder: »Læreren bør stræbe efter at bringe Børnene til grundigt at forstaa og tale det danske Sprog, men dog ved Undervisningen tillige afbenytte det færøske, for saa vidt det anses fornødent til Udviklingen af Børnenes Begreber og til at sætte dem i Stand til fuldkomment at fatte, hvad der foredrages dem.« Herefter var Dansk Hovedsproget, Færøsk Hjælpesproget.

Ved Loven af 1. Marts 1854 bestemte man intet om Undervisningssproget. Følgen var, at baade Dansk og Færøsk blev anvendt. Men senere gik Udviklingen i Retning af, at det færøske Sprog bredte sig mere og mere som Undervisningssprog i Folkeskolen paa Færøerne. I 1910 udtalte Lagtingets Flertal, som ikke var et Selvstyreflertal, at det er tvivlsomt, om man vil kunne sige, at der nu ved Undervisningen gennemgaaende tales mere Dansk end Færøsk. Saa rejste Undervisningsministeriet Spørgsmaalet, der blev behandlet i Lagtinget i 1910, og et Flertal paa 15 Medlemmer vedtog følgende Udtalelse: »Lagtinget udtaler, at der ved Undervisningen i Folkeskolen paa Færøerne bør lægges Vægt paa, at Børnene, foruden at tilegne sig Lærestoffet, lære at forstaa og tale det danske Sprog, saa at de mundtlig kan gøre Rede for det i hvert af Skolefagene lærte lige saa godt paa Dansk som paa Færøsk. — Efter Lagtingets For-
mening kan og bør Tilegnelsen lettes ved en delvis Benyttelse af Børnenes sædvanlige Talesprog, Færøsk, medens det, for at den fornødne Færdighed i Brugen af det danske Sprog kan opnaas, formenes nødvendigt, at Undervisningen i de enkelte Fag hovedsagelig foregaar paa Dansk, navnlig overfor

de ældre Børn.« Heri erkendes, at Børnenes Talesprog er Færøsk. Et Mindretal paa 7 Medlemmer — det var væsentligt Selvstyrefolk — udtaler: »Lagtinget udtaler, at efter dets Formening vil det være ubetimeligt for Tiden ved nærmere Bestemmelser at forandre den nuværende Praksis, hvor- efter Lærerne har været fritstillet i Valget mellem Moders- maalet og Dansk som Undervisningsprog i Folkeskolen paa Færøerne, dog at Undervisningsproget i Dansk-Timerne skal være Dansk og i Færøsk-Timerne Færøsk.«

Paa Grundlag af denne Lagtingsvedtagelse med 15 Stemmer mod 7 udstedte Ministeriet Anordningen af 16. Januar 1912, hvis § 7 foran er citeret; her betragtes Færøsk som et Slags Hjælpeprog.

I 1918 rejste Lagtinget Spørgsmaalet, og Selvstyrepartiet stillede Forslag om, at § 7 affattes saaledes: »Undervisningsproget er Børnenes Talesprog, Færøsk. Ved Undervisningen i Færøsk og Dansk lægges der Vægt paa, at Børnene opnaar Færdighed i Brugen af de to Sprog, saavel i Læsning som i Tale og Skrift.« Samtidig blev der stillet Forslag om, at færøsk Retskrivning skulde være obligatorisk Fag i den færøske Folkeskole, hvilket sidste blev imødekommet og er fra den Tid den gældende Ordning paa Færøerne. Som Følge af dette Forslag blev der nedsat et Lagtingsudvalg, som bestod af to Selvstyremænd og en Sambandsmand; det fremsatte en Betænkning, som dog Sambandsmanden underskrev med Forbehold. I den udtaltes, at begge Sprog maa læres, og der maa tages ligeligt Hensyn til dem. Udvalget udtalte som sin Mening »at der gøres Ret og Skel til begge Sider, naar man gør Færøsk til Undervisningsprog og for øvrigt stiller begge Sprogene lige, saaledes at det sættes som det Maal, som Skolen med Hensyn til denne Undervisning stræber hen imod, at et Barn med almindelige Evner og med almindelig Skolegang skal kunne tale, læse og skrive baade Færøsk og Dansk«. Det viste sig imidlertid umuligt at opnaa Enighed eller nogenlunde Enighed i Lagtinget. Der blev af Sambandspartiet gjort et Arbejde i den Retning og stillet nogle Ændringsforslag, men de vandt ikke fornøden Tilslutning, og Behandlingen endte med, at Selvstyrepartiets Forslag, som foran er gengivet, blev vedtaget med 12 Stemmer mod 10, 5 stemte Nej, 3 stemte ikke, og 2 var fraværende. Derefter er Sagen som nævnt af Forespørgeren adskillige Gange blevet behandlet i Lagtinget, men i 1919 drog Undervisningsministeriet en ny Side af Sagen frem, nemlig Spørgsmaalet om selve Skolevæsenets Ordning. Der viste sig en umiskendelig Tendens til, at det færøske ogsaa indenfor Rammerne af Forordningen af 1912 bredte sig mere og mere som Undervisningsprog paa Færøerne. Det Spørgsmaal maatte da rejse

sig, om, hvis denne Udvikling fortsattes og endte med, at Færøsk blev det aldeles overvejende eller det eneste Undervisningssprog paa Færøerne, Kendskabet til Dansk da vilde kunne holdes ved lige, noget, som begge Partier var enige om burde være et Formaal for Skoleundervisningen. Derfor rejste man Spørgsmaalet, om det færøske Skolevæsen er af den Art, at det, særlig hvis denne Retning stadig udvikler sig videre, er i Stand til at give Børnene, naar de gaar ud af Skolen, tilstrækkelig Færdighed i Dansk, baade i at tale og skrive det. Man henstillede derfor til Skoledirektionen paa Færøerne at tage Spørgsmaalet op om en Reform, en Forbedring af den færøske Folkeskole, »en Nyordning, til hvilken der efter alt foreliggende maa siges at være stor Trang«. Denne Henstilling til Skoledirektionen og dermed for saa vidt ogsaa til Lagtinget er aldrig blevet besvaret. Man har i denne halve Snes Aar slet ikke rørt ved dette Spørgsmaal om den færøske Folkeskoles Reform. Udviklingen, hvorefter Færøsk stadig breder sig mere som Undervisningssprog, gaar stadig sin Gang. Paa Foranledning af Ministeriet er det oplyst af Undervisningsinspektionen, en færøsk Institution, at Undervisningssproget i 52 Skoler nu er overvejende Færøsk, i 24 Skoler baade Dansk og Færøsk og kun i 6 Skoler overvejende Dansk. For at faa yderligere Oplysninger om den virkelige Stilling paa Færøerne i denne Sag har Undervisningsministeriet nu bestemt, at der for alle Børn over 12 Aar i den færøske Folkeskole skal afholdes en Prøve dels i Dansk, baade med Genfortælling og med Diktat, dels i Regning. Ministeren nævnte derefter, at der i 1928 fra saavel Selvstyrepartiet som Sambandspartiet forelaa Forslag, der syntes at vise, at der er en Tilnærmelse fra begge Sider i Gang, og det syntes ikke Ministeren utænkeligt, selv ogsaa efter at i 1928 og 1929 Selvstyrepartiets Forslag er vedtaget, at Partierne kunde finde hinanden.

Ministeren besvarede derfor Forespørgselen saaledes, at Ministeriet vil »henstille til Lagtinget, at det i den kommende Samling, i indeværende Aar, tager Spørgsmaalet op paa ny, og hvis det skulde komme til en enig eller en nogenlunde enig Indstilling, er det klart, at et saadant fælles Forslag vil kunne paaregne Ministeriets Støtte«. Samtidig udtalte Ministeren Haabet om, at man tager den Henstilling op, som Ministeriet allerede i 1919 rettede til Skoledirektionen paa Færøerne, om at undersøge Spørgsmaalet om, eventuelt stille Forslag om, en Forbedring af Skolevæsenet paa Færøerne. Ministeren sluttede sit Foredrag med at udtale, at »vi i Danmark — — — kan ikke se med Uvillie paa, vi kan ikke lægge Hindringer i Vejen for en Udvikling, der synes at være

naturlig dør og alle andre Steder, hvor en Nation med sit eget Sprog vaagner til Selvbevidsthed. Det kan vi ikke.

Men paa den anden Side: Færøerne er en Del af det danske Rige, Færøerne er et Amt i Danmark, ogsaa Kommunerne deroppe er Kommuner i Danmark, — — — Maalet maa være, at man paa Færøerne, som et Led af Danmarks Rige, stadig opretholder, vedligeholder og udvikler Kendskab til og Kundskaber i Dansk, som — det erkender alle paa Færøerne — er og fremdeles bør være Kulturbroen over til den danske, hele den nordiske, til den fælleseuropæiske Kultur.«

»Jeg siger altsaa: Hvis man samtidig med nu paa Lagtinget i 1930 at gøre det Forsøg, som jeg henstiller maa blive gjort — og jeg tror, det vil være muligt, at de divergerende Anskuelser kan samle sig om en enig eller nogenlunde enig Indstilling, som da vil tjene Ministeriet til Rette- snor for en Ændring af Anordningen af 1912 —, tager Spørgs- maalet om en Forbedring, en Udvikling, en Reform af det færøske Folkeskolevæsen op, som jeg haaber maa vække lige Interesse i alle de tre Partier deroppe, blandt alle Færinger, saa tror jeg, at hele Spørgsmaalets Løsning i høj Grad vil lettes.«

»Jeg tror dermed, at jeg har besvaret den stillede Forespørgsel, om end ikke med et Ja eller Nej — det tror jeg ikke, Tiden i Øjeblikket er til, det kan maaske komme i næste Rigsdagssamling. Først vil jeg afvente, om man ikke kunde naa denne Enighed deroppe, om man ikke kunde komme ind paa det Spørgsmaal, som jeg her har antydnet.«

I sit Svar til Ministeren udtalte Forespørgeren, at han ikke var tilfreds med Ministerens Stilling, idet han hævdede, at Lagtingets gentagne Vedtagelse af, at § 7 i Anordningen af 1912 ønskes ændret, bør ske Fyldest. I den videre Diskussion deltog ogsaa Efferøe.

III. Valgs Prøvelse.

A. Folketinget.

1. Efter Valget til Folketinget den 24. April 1929 blev samtlige Valg godkendt af Tinget med Undtagelse af Valget paa Færøerne, der først fandt Sted den 29. Maj 1929. Efter at Indenrigsministeriet med Skrivelse af $17/6$ til Folketinget havde fremsendt Udskrift af Valgbogen vedrørende det paa

Færøerne stedfundne Valg, blev denne ved Samlingens Begyndelse tilstillet det staaende Udvalg for Valgs Prøvelse. (F. Sp. 2).

Udvalgets Indstilling om Godkendelse af Sysselmand A. Samuelson som Medlem af Folketinget vedtoges enstemmigt med 103 Stemmer $11/10$ (F. Sp. 152).

2. Efter at Borgmester, Redaktør H. K. Hækkerup, der repræsenterede Sorø Amtskreds, var afgaaet ved Døden den 23. November 1929 (F. Sp. 2481), indtraadte 2. Stedfortræder for Socialdemokratiet i nævnte Amtskreds, Lærer Hans Jørgen Hansen, Frederiksberg pr. Sorø, som Folketingsmand for Amtskredsen, idet 1. Stedfortræder for Partiet, Landstingsmand A. P. Hansen, ikke ønskede at modtage Mandatet. (F. Sp. 2483).

Indstilling om Godkendelse af Lærer Hans Jørgen Hansen som Medlem af Tinget vedtoges $3/12$ (F. Sp. 2919).

3. Efter at Overretssagfører, Fru Mathilde Hauschultz, der repræsenterede København—Frederiksberg, søndre Storkreds, var afgaaet ved Døden den 30. December 1929 (F. Sp. 3751), indtraadte 1. Stedfortræder for Det konservative Folkeparti i nævnte Storkreds, Ingeniør, Cand. polyt. K. V. Koch af Vanløse, som Folketingsmand for Storkredsen. (F. Sp. 3753).

Udvalgets Indstilling om Godkendelse af Ingeniør, Cand. polyt. K. V. Koch som Medlem af Tinget vedtoges $9/1$ (F. Sp. 3801).

4. Efter at Sekretær Harald Jensen, der repræsenterede Aalborg Amtskreds, var afgaaet ved Døden den 31. December 1929 (F. Sp. 3752), indtraadte 1. Stedfortræder for Socialdemokratiet i nævnte Amtskreds, Gaardejer Jens Fr. Sørensen, Sejlflod, som Folketingsmand for Amtskredsen. (F. Sp. 3753).

Udvalgets Indstilling om Godkendelse af Gaardejer Jens Fr. Sørensen, Sejlflod, som Medlem af Tinget vedtoges $9/1$ (F. Sp. 3801).

5. Som anført foran (se Side 497) vedtog Folketinget den $5/6$ at indkalde en Stedfortræder for Folketingsmand Holger Andersen, der midlertidigt havde forladt Landet. 1. Sted-

fortræder for Det konservative Folkeparti i Haderslev Amts Valgkreds var Gaardejer Johan Nissen, Strandelhjørn pr. Over-Jerstal, der erklærede sig villig til at indtræde.

Udvalgets Indstilling om Godkendelse af, at Gaardejer Johan Nissen midlertidigt tog Sæde i Folketinget, vedtoges $\frac{6}{8}$ (F. Sp. 5737).

B. Landstinget.

1. Efter at 3. landstingsvalgte Medlem, Gaardejer Rasmus Hansen-Stavnsbjerg var afgaaet ved Døden den 24. November 1929 (L. Sp. 181), indtraadte Gaardejer Rasmus Rasmussen, Flemløse, der ved Valget af landstingsvalgte Medlemmer og disses Stedfortrædere den $\frac{15}{8}$ 1929 af Venstre var valgt som Stedfortræder, som tingvalgt Medlem af Tinget. (L. Sp. 182).

Indstilling om Godkendelse af Gaardejer Rasmus Rasmussen, Flemløse, som Medlem af Tinget vedtoges $\frac{4}{12}$ (L. Sp. 238).

2. Efter at 7. Medlem for 5. Kreds, Hattemager Carl Jensen var afgaaet ved Døden den 10. Februar 1930 (L. Sp. 702), indtraadte Redaktør H. R. Stumph, Holstebro, der i Valgbogen stod opført som 1. Stedfortræder, som 7. Medlem for 2. Landstingskreds.

Indstilling om Godkendelse af Redaktør H. R. Stumph som Medlem af Tinget vedtoges $\frac{19}{2}$ (L. Sp. 765).

3. Efter at 1. Medlem for 1. Kreds Grosserer C. V. Bunch var afgaaet ved Døden den 22. Marts 1930 (L. Sp. 1195), indtraadte Cand. jur., Ekspeditionssekretær i Overpræsiediet, Frk. Fritze Teisen af København, der i Valgbogen stod opført som 1. Stedfortræder, som 1. Medlem for 1. Landstingskreds. (L. Sp. 1196).

Indstilling om Godkendelse af Cand. jur., Ekspeditionssekretær, Frk. Fritze Teisen som Medlem af Tinget vedtoges $\frac{26}{3}$ (L. Sp. 1311).

4. Efter at 12. Medlem for 2. Kreds Tobakshandler Henrik Nielsen var afgaaet ved Døden den 28. Marts 1930

(L. Sp. 1310), indtraadte Borgmester Peder Christensen, Helsingør, der i Valgbogen stod opført som 1. Stedfortræder, som 12. Medlem for 2. Landstingskreds. (L. Sp. 1310).

Indstilling om Godkendelse af Borgmester P. Christensen som Medlem af Tinget vedtoges $\frac{4}{4}$ (L. Sp. 1577).

IV. Valg til Kommissioner og Hverv.

1. Valg af 4 Statsrevisorer og Stedfortrædere for disse for Regnskabsaarene 1929—30 til 1932—33 i Henhold til Grundlovens § 49 (jfr. Lov Nr. 95 af $\frac{4}{4}$ 1928 og Rigsdagsbeslutning af $\frac{4}{4}$ 1928).

Til Medlemmer af et Fællesudvalg i Henhold til Grundlovens § 49 til at foretage Valget af Statsrevisorer valgtes:

Af *Folketinget* $\frac{21}{3}$ (F. Sp. 6038): H. P. Hansen, Fr. Andersen (Kh.-Frb. ø. Stkr.), Chr. Hansen, Simonsen (Aarhus), Helga Larsen, Sneum, Povlsen, Mads Larsen, Nørskov, Pinholt, I. A. Hansen, Vejen, Vagn Bro, Christmas Møller og Fibiger.

Af *Landstinget* $\frac{21}{3}$ (L. Sp. 1131): C. C. Andersen, Blang, Marie Christensen, Frøkjær, Johannes Jensen, J. Jensen-Klejs, Laurits Knudsen, Lewinsky, Carl F. Madsen, Jørgen Møller, Rasmus Nielsen, Stegger Nielsen, C. F. Sørensen, Tvede og Veistrup.

Dette Fællesudvalg valgte $\frac{25}{3}$ til *Statsrevisorer*; Folketingsmand N. C. Christensen, Folketingsmand Pinstrup, Landstingsmand Døcker og Folketingsmand A. M. Hansen, og til *Stedfortrædere*: Folketingsmand Andreasen, (Næstved), fhv. Folketingsmand Nørgaard, Folketingsmand Fraenkel og fhv. Folketingsmand Valdemar Nielsen. (F. Sp. 6320, L. Sp. 1238).

2. Valg af 16 Medlemmer og Suppleanter for disse til det udenrigspolitiske Nævn (nedsat i Henhold til § 1 i Lov Nr. 137 af 13. April 1923).

Valget foretoges af det staaende Fællesudvalg, valgt i Henhold til Folketingets Forretningsordens § 7, 2. Stykke, og Landstingets Forretningsordens § 9, 2. Stykke (se Side 25 og 26).

Til Medlemmer valgtes (¹⁸/₁₀ 1929): 1) Folketingsmand H. P. Hansen med Suppleant Folketingsmand Alsing Andersen, 2) Folketingsmand Hans Rasmussen med Suppleant Folketingsmand Hartvig Frisch, 3) Folketingsmand Hans Nielsen med Suppleant Folketingsmand J. P. Nielsen, 4) Folketingsmand Fr. Andersen (Kh.-Frb. ø. Stkr.) med Suppleant Folketingsmand Schrøder, 5) Folketingsmand Gerhard Nielsen med Suppleant Folketingsmand Lundberg, 6) Landstingsmand C. C. Andersen med Suppleant Landstingsmand Jensen (Aale), 7) Landstingsmand Laurits Knudsen med Suppleant Landstingsmand Lewinsky, 8) Folketingsmand Jesper Simonsen med Suppleant Landstingsmand Gunnar Fog-Petersen, 9) Folketingsmand Moltesen (Formand) med Suppleant Folketingsmand Elgaard, 10) Folketingsmand Vanggaard med Suppleant Folketingsmand J. A. Hansen, 11) Folketingsmand Himmelstrup med Suppleant Folketingsmand Chr. Ernst Christensen, 12) Landstingsmand Hauch med Suppleant Landstingsmand Fink, 13) Landstingsmand Jepsen Christensen med Suppleant Landstingsmand J. V. Christensen, 14) Folketingsmand Holger Andersen (Sekretær) med Suppleant Landstingsmand Tvede 15) Folketingsmand Fraenkel med Suppleant Folketingsmand Korsgaard, 16) Landstingsmand Schovelin med Suppleant Landstingsmand Effersøe. (F. Sp. 33 og 701, L. Sp. 9 og 48).

3. Valg af 15 Medlemmer og Suppleanter for disse til det erhvervspolitiske Nævn (nedsat i Henhold til § 1 i Lov Nr. 113 af 4. April 1928 om Forberedelse af Foranstaltninger til Styrkelse og Fremme af danske Erhvervsinteresser og til Imødegaelse af ubillig Konkurrence).

Valget foretoges af det under Nr. 2 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev (¹⁸/₁₀ 1929): 1) Folketingsmand Hans Nielsen (Formand) med Suppleant Folketingsmand Nygaard, 2) Folketingsmand Fr. Andersen (Holbæk A.) med Suppleant Folketingsmand P. Andersen, 3) Folketingsmand Einer Jensen med Suppleant Folketingsmand J. Chr. Jensen, 4) Folketingsmand Lundberg med Suppleant Folketingsmand Marinus Sørensen, 5) Folketingsmand Trier med Suppleant Folketingsmand Jønson, 6) Landstingsmand Jensen (Aale) med

Suppleant Landstingsmand A. P. Hansen, 7) Landstingsmand Henrik Nielsen med Suppleant Landstingsmand Ludvig Christensen, 8) Folketingsmand Andreasen (Forsinge) med Suppleant Landstingsmand Gunnar Fog-Petersen, 9) Folketingsmand Clausager med Suppleant Folketingsmand Kr. Kristensen, 10) Folketingsmand J. C. A. Larsen med Suppleant Landstingsmand Rasmus Nielsen, 11) Landstingsmand M. C. Jensen med Suppleant Folketingsmand Søren P. Larsen, 12) Folketingsmand Himmelstrup med Suppleant Landstingsmand N. K. Kristensen, 13) Landstingsmand Johannes Jensen med Suppleant Folketingsmand Raunkjær, 14) Folketingsmand Drachmann med Suppleant Folketingsmand Pitzner, 15) Folketingsmand Larsen (Badse) med Suppleant Folketingsmand A. C. D. Petersen. (F. Sp. 77 og 702, L. Sp. 10 og 49).

4. Valg af 1 Medlem af Rigsretten.

Af *Landstinget* valgtes ²³/₁₀ 1929: Landstingsmand Ludvig Christensen i Stedet for Socialminister K. K. Steincke. (L. Sp. 79).

5. Valg af 4 Medlemmer af Tilsynsraadet for Statens Sindssygehospitaller (oprettet i Henhold til Lov Nr. 262 af 6. Maj 1921 § 7) for Tiden fra 1. Januar 1930 til 31. December 1933.

Valget foretoges af det under Nr. 2 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev (²⁰/₁₂ 1929): Folketingsmand Tange, Folketingsmand Kammersgaard, Medlem af Folketinget Fru Elna Munch og Landstingsmand S. Rasmussen. (F. Sp. 2919 og 3744, L. Sp. 230 og 444).

6. Valg af 1 Medlem af Over-Skyldraadet (oprettet i Henhold til Lov Nr. 103 af 15. Maj 1903) og 1 Stedfortræder for samme for Tidsrummet indtil 30. Juni 1933.

Valget foretoges af det under Nr. 2 nævnte Fællesudvalg.

Valgt til Medlem blev (²⁰/₁₂ 1929): Folketingsmand Olufson i Stedet for afdøde Folketingsmand Hækkerup, (F. Sp. 3272 og 3744, L. Sp. 304 og 444).

Valgt til Stedfortræder blev ($\frac{1}{4}$, 1930): Sogneraadsmedlem, Tømrer Hans Hansen, Usserød, i Stedet for Folketingsmand Olufson. (F. Sp. 6543 og 6767, L. Sp. 1368 og 1590).

7. Valg af 2 Medlemmer af det i Henhold til § 127 i Lov Nr. 126 af 27. Juni 1927 om Statens Tjenestemænd nedsatte Nævn vedrørende Udenrigsministeriets Tjenestemænds Udetillæg for Tidsrummet indtil 17. November 1931.

Valget foretoges af det under Nr. 2 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($\frac{17}{1}$, 1930): Folketingsmand Andreasen (Næstved) i Stedet for Minister for offentlige Arbejder, Folketingsmand Friis-Skotte, der havde nedlagt sit Hverv som Medlem af Nævnet. (F. Sp. 3753 og 4205, L. Sp. 445 og 550) og ($\frac{20}{2}$, 1930): Folketingsmand Hans Jacob Sørensen i Stedet for fhv. Folketingsmand Hagbart Berg, der havde ønsket at udtræde af Nævnet. (F. Sp. 4991 og 5523, L. Sp. 679 og 892).

8. Valg af 2 Medlemmer af Toldraadet (oprettet i Henhold til § 44 i Lov Nr. 108 af 29. Marts 1924 om Toldafgifterne m. m.) for Tidsrummet indtil 31. Marts 1934.

Valget foretoges af det under Nr. 2 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($\frac{26}{2}$, 1930): Landstingsmand Carl F. Madsen i Stedet for afdøde Landstingsmand Carl Jensen (F. Sp. 5484 og 5523, L. Sp. 824 og 892) og ($\frac{11}{4}$, 1930): Landstingsmand C. F. Sørensen i Stedet for afdøde Landstingsmand Henrik Nielsen. (F. Sp. 6696 og 7285, L. Sp. 1576 og 1808).

9. Valg af 14 Medlemmer af Jernbaneraadet (oprettet i Henhold til Lov Nr. 40 af $\frac{25}{2}$, 1925 om Styrelsen af Statsbanerne) for Tidsrummet fra 29. Juli 1930 til 28. Juli 1935.

Valget foretoges af det under Nr. 2 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($\frac{4}{4}$, 1930): Folketingsmændene Bjerring, Andreasen (Næstved), Knud Hansen, Landstingsmændene Albert Jensen, Lewinsky, Laurits Knudsen, Folketingsmæn-

dene Slebsager, Pinstrup, Elgaard, Landstingsmændene Thomas Larsen, Stensballe, Godskesen, Tvede og fhv. Landstingsmand Jørgen Hald. (F. Sp. 6267 og 6767, L. Sp. 1196 og 1589).

10. Valg af 4 Medlemmer af Radoraadet (oprettet i Henhold til § 4 i Lov Nr. 76 af 21. Marts 1930 om Radiospredning) **for Tidsrummet fra 1. April 1930 til 31. Marts 1934.**

Valget foretoges af det under Nr. 2 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($\frac{1}{4}$ 1930): Folketingsmændene P. Andersen, J. A. Hansen, Bindslev og Steen. (F. Sp. 6267 og 6592, L. Sp. 1197 og 1368).

11. Valg af 1 Medlem af Landsoverskatteraadet (oprettet i Henhold til Lov Nr. 144 af 8. Juni 1912, jfr. Lov Nr. 149 af 10. April 1922) **for Tiden fra 1. April til 31. December 1930.**

Valget foretoges af det under Nr. 2 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($\frac{1}{4}$ 1930): Bogtrykker Rosendal, Esbjerg, i Stedet for Redaktør Jeppe Pedersen, Aalborg, der efter Ansøgning blev fritaget for Hvervet. (F. Sp. 6447 og 6767, L. Sp. 1307 og 1590).

12. Valg af 16 Medlemmer af Sygekasseudvalget (nedsat i Henhold til § 6 i Lov Nr. 149 af 15. April 1930 om Ændring i Lov Nr. 87 af 19. April 1929 om anerkendte Sygekasser).

Valget foretoges af det under Nr. 2 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($\frac{11}{4}$ 1930): Folketingsmændene Chr. Hansen, Weygaard, Simonsen, Holger Larsen, Landstingsmand Lewinsky, Medlem af Landstinget Frk. Henriette Crone, Landstingsmand A. P. Hansen, Folketingsmændene J. C. A. Larsen, Vanggaard, fhv. Folketingsmand Søgaard, Landstingsmændene Jepsen Christensen, Rs. Nielsen, Thomas Larsen, Folketingsmændene Viggo Hansen, Carlsen-Skiødt og A. M. Hansen. (F. Sp. 6840 og 7285, L. Sp. 1629 og 1808).

13. Valg af 15 Medlemmer og Suppleanter for disse til det erhvervspolitiske Nævn (nedsat i Henhold til Lov Nr. 125 af 15. April 1930 om Foranstaltninger til Fremme af danske Erhvervsinteresser).

Valget foretoges af det under Nr. 2 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev (¹¹/₄ 1930): 1) Folketingsmand Hans Nielsen (Formand) med Suppleant Folketingsmand Nygaard, 2) Folketingsmand Fr. Andersen (Holbæk A.) med Suppleant Folketingsmand P. Andersen, 3) Folketingsmand Einer Jensen med Suppleant Folketingsmand J. Chr. Jensen, 4) Folketingsmand Lundberg med Suppleant Folketingsmand Marinus Sørensen, 5) Landstingsmand Ludvig Christensen med Suppleant Landstingsmand P. Christensen, 6) Landstingsmand Jensen (Aale) med Suppleant Landstingsmand A. P. Hansen, 7) Folketingsmand Clausager med Suppleant Folketingsmand Kr. Kristensen, 8) Folketingsmand J. C. A. Larsen med Suppleant Landstingsmand Rs. Nielsen, 9) Landstingsmand M. C. Jensen med Suppleant Folketingsmand Søren P. Larsen, 10) Folketingsmand Himmelstrup med Suppleant Landstingsmand N. K. Kristensen, 11) Landstingsmand Johannes Jensen med Suppleant Folketingsmand Raunkjær, 12) Landstingsmand Hauch med Suppleant Landstingsmand Fink, 13) Folketingsmand Drachmann med Suppleant Folketingsmand Pitzner, 14) Folketingsmand Larsen (Badse) med Suppleant Folketingsmand A. C. D. Petersen, 15) Folketingsmand Andreasen (Forsinge) med Suppleant Landstingsmand Gunnar Fog-Petersen. (F. Sp. 7220 og 7285, L. Sp. 1765 og 1808).

V. Forretningsordenen.

Ændring i Folketingets Forretningsordens § 43.

[B. Sp. 755—C. Sp. 381]. 1. Beh. ²/₃ (F. Sp. 5567). 2. (sidste) Beh. ⁴/₃ (F. Sp. 5642).

Efter Henstilling af »Det konservative Folkeparti« har Udvalget angaaende Folketingets Forretningsorden drøftet Spørgsmaalet om Indkaldelse af Stedfortrædere for saadanne Medlemmer, som paa Grund af Sygdom eller anden Aarsag i længere Tid er forhindret i at give Møde i Tinget. Anled-

ningen dertil var, at Folketingsmand Holger Andersen paa Grund af et ham tildelt Hverv i Udlandet i længere Tid ikke kunde give Møde i Tinget. Efter en indgaaende Drøftelse af Spørgsmaalet enedes hele Udvalget om at stille følgende Forslag til Ændring i Folketingets Forretningsorden:

§ 43, 2. Stykke, sidste Punktum, affattes saaledes:

»Endvidere kan Tinget bestemme, at Stedfortræderen midlertidigt tager Sæde i Tinget, naar et Medlem i mindst 3 Maaneder ikke har givet Møde i Tinget, eller naar et Medlem meddeler Formanden, at han i mindst 3 Maaneder ikke vil kunne deltage i Tingets Møder, og der derefter tilstaas ham Orlov. Tingets Beslutning tages uden foregaaende Forhandling efter mundtlig Indstilling af Formanden. Stedfortræderens Hverv ophører, naar det paagældende Medlem efter Udløbet af den givne Orlov meddeler Formanden, at han atter kan give Møde i Tinget.»

Indstillingen vedtoges enstemmigt med 93 Stemmer.

VI. Andragender.

1. Betænkninger og Indstillinger fra Folketingets Finansudvalg angaaende Andragender, henvist til Udvalget. [B. Sp. 59 og 1461—C. Sp. 1883].

Eneste Beh. ³¹/₁ (F. Sp. 4673) og ¹¹/₄ (F. Sp. 7282).

2. Betænkning fra Folketingets Udvalg for Andragender. [B. Sp. 2555].

Udvalget, der havde behandlet 5 Andragender, gjorde ingen Indstilling.

3. Betænkning fra Landstingets Udvalg for Andragender. [B. Sp. 2641].

Udvalget, der havde behandlet 8 Andragender, gjorde ingen Indstilling.

TILLÆG.

De politiske Partiers Programmer.

Udtalelse af Det konservative Folkeparti.

Paa Det konservative Folkepartis Landsraadmøde i København den 8.—9. November 1929 vedtoges følgende Resolution:

»I Partiets grundlæggende Program af 1916*) fremhævede Det konservative Folkeparti, »at den stærkt udvidede Valgret kunde blive en Fare for Samfundets rolige Udvikling og en Trusel-mod Selvhjælps- og Selvstændighedsdriften, det private Initiativ og den personlige Ansvarsfølelse, ved at aabne Mulighed for Socialdemokratiets og Radikalismens hensynsløse Fremtrængen«.

Denne Spaadom er desværre gaaet i Opfyldelse, og det nu stedfindende Samarbejde mellem de to Regeringspartier betyder Indledningen til et politisk Tidehvert, hvor det derfor mere end nogen Sinde er nødvendigt at rejse de konservative Ideer i Folket paa den lige og almindelige Valgrets Grund.

Landsraadet udtaler, at Grundlaget for Partiets Politik under disse Omstændigheder i den kommende Tid maa være:

Paa Forsvarets Omraade

at skabe fuld Klarhed over Danmarks Fremtidsstilling i Nationernes Række, i hvilken Henseende Partiet allerede ved Finanslovens 1. Behandling gennem dets Ordfører har faaet stillet afgørende i Forgrunden, at vi ikke overfor vore nordiske

*) Se Aarbog 1915—16, Side 512. Partiets grundlæggende Møde fandt Sted 22. Februar 1916.

Stammefrænder kan lægge vort Land forsvarsløst hen til ubodelig Skade for hele Norden og os selv. Vi vil arbejde for Skabelsen af et Værn, der er tilstrækkeligt til Hævdelsen af vor nationale Selvstændighed og en loyal Opfyldelse af vore internationale Forpligtelser. Vi vil derfor yde ubetinget Modstand imod en isoleret Afrustning og lige saa ubetinget Modstand mod Bortødslen af Millionbeløb til »Militærstyrker«, som intet som helst kan udrette, og hvis Tilstedeværelse derfor blot fordobler Faren for os ved at lade Landet ligge hen uden virkeligt Forsvar.

Paa den økonomiske Politiks Omraade

strengt at fremholde Beskyttelsen for det private Initiativ og den private Ejendomsret — og *urokkelig Modstand mod en Skattepolitik, en Jordbeskatningspolitik, en Ekspropriations- og Konfiskations-Lovgivning, som endnu stærkere, end desværre allerede sket, angriber det Grundlag, hvorpaa Samfundet ifølge Grundloven hviler.* Vi kræver en Erhvervs politik gennemført, som fremmer den danske Produktion og de danske Eksportinteresser, og som paa Linie med andre Landes praktiske Foranstaltninger fremmer bestaaende og ny Produktion til Løsning af vort Beskæftigelses- og Befolkningsproblem.

Paa Kirkens og Skolens Omraade

at virke for, at Folkekirken omsider kan faa sin grundlovs-mæssige Ret til paa den evangelisk-lutherske Bekendelses Grund at ordne sine Anliggender selv — at Skolen kan bevare sin rummelige Adgang for hele Folkets Børn, ligesom vi vil vogte den opvoksende Slægt med voldeligt at spærres ude fra den Indlevelse i Religion, som Skolen — i Samarbejde med Hjemmet — bør give Barnet.

Paa den sociale Lovgivnings Omraade

at gennemføre Forenkling, fastholde Princippet: Hjælp til Selvhjælp og kun, hvor Selvhjælp er udelukket, yde Hjælp til saadanne Trængende fra det Offentlige.

*I den nærmeste Fremtid er det Maal,
der skal stiles imod:*

at fravriste de nuværende Regeringspartier deres Magt. Denne Opgave er først og fremmest *Det konservative Folkepartis* — saa sandt som vort Parti mere end noget andet søger at samle Vælgere fra alle Klasser i Folket. Denne Samling bør, som vi alt pegede paa i 1916, ske under Den personlige Friheds Fane — og det er da paa det Grundlag, her er givet, vi beder Vælgere fra By og Land slutte op om *Det konservative Folkepartis Sag.*«

Sagfortegnelse.

	Side
A frustning, Priv. Forsl.	467
Aftenskoler, Lov.....	288
Aktieselskaber, Lov.....	161
Aldersrente, Ændr., Lov.....	126
Aldersrentenydere, Brændsel til, Forsl.....	404
Aldersrentenydere, Priv. Forsl.	464
Amerikas Forenede Stater, Beslutn.	485
Andragender.....	531
Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring, Forsl....	344
— — — — — Ændr., Forsl.	367
Arbejdsløse, midlertidig Hjælp, Forsl.....	362
Arendrup-Sagen, Beretning	512
— , Ansvar, Forespørgsel.....	515
— , — , Forsl. til Beslutn.....	508
B anker, Lov.....	171
Beskatning, kommunal, i Sønderjylland, Lov.....	124
Biblioteker, Forsl.....	443
Bierhverv for Medlemmer af Ministeriet Stauning....	497
Biografteatervæsenet, Tillæg, Lov.....	239
Bipest, Lov.....	101
Brændsel til Aldersrentenydere	404
Bygningsvæsen, Statens, Forsl.....	339
Børn ved Landbrugsarbejde, Forsl. til Beslutn.....	498
C olumbia, Traktat med, Beslutn.	482

	Side
Hviledag i Industrien, Forsl. til Beslutn.....	499
Hypotekbankens Regnskab, Beslutn.....	474
Hær og Flaades Omdannelse, Forsl.....	449
I ndfødsret Lov.,.....	119
Invalide- og Aldersrentenydere, Priv. Forsl.....	464
Isbrydningstjeneste i Øresund, Beslutn.	491
J agtlov, Forsl.	319
Jernbaner, Krydsning med Veje, Lov.....	135
— , (Københavns Nærtrafik), Lov.....	146
Jordbrug paa Færøerne, Tillæg, Lov.....	106
Jorder i offentligt Eje, Forsl.	316
Jordfordeling i Sønderjylland, Lov.....	115
Jord til Landbrug og Byggepladser, Forsl.....	307
K asernelov, Ændr., Forsl.	460
Klasselotteri, færøsk, Priv. Forsl.....	470
Kommunal Beskatning i Sønderjylland, Lov.....	124
Kommunale Ejendomsskatter, Ændr., Forsl.....	333
Kommunalt Pligtarbejde, Lov.....	117
Kommuner, ekstraordinært Statstilskud, Forsl.....	406
Kommuneskat, personlig, Ændr., Lov.....	125
Kongelig Teater, Lov.....	266
Københavns Nærtrafik, Lov.....	146
Købstadkommunallov, Forsl.....	326
Kødkontrol, indenrigs, Forsl.....	322
L andarbejderes Forenings- og Organisationsret, Beslutn.	496
Landbrugsskoler paa Færøerne, Ændr., Lov.....	291
Landsarkiv for Sønderjylland, Priv. Forsl.....	469

	Side
Margarinelov, Ændr., Lov	100
Mellemfolkelige Tvistigheder, Besl.	479
Mergelselskaber, Tillæg, Lov	102
Motorafgiftslov, Ændr., Lov	141
Motorkøretøjer paa Færøerne, Lov	259
Nationalbankens Sedler, Lov	178
Navigationkundervisning, Tillæg, Lov	201
Normeringslov	73
Næringslov, Forsl.	417
Nærtrafik, Københavns, Lov	146
Omsætningsafgift af stærke Drikke, Lov	77
Opium, Lov	122
— , Besl.	494
Orlovs Meddelelse	497
Partiprogrammer:	
Udtalelse af Det konservative Folkeparti	532
Pligtarbejde, kommunalt, Lov	117
Prisaftaler, Forsl.	415
Privatbaner i Sønderjylland, Lov	161
Radiospredning, Lov	142
Randers Fjord, Fiskeri i, Lov	198
Restaurationsskat, Ophævelse, Priv. Forsl.	465
Rettens Pleje (Retsbetjentfuldmægtige), Lov	248
Revisorer, statsautoriserede, Lov	194
Røntgenstråler, Lov	120

	Side
Saltvandsfiskeri, Forsl.....	423
Seminarier, Lov.....	275
Skatkammerbeviser, Lov	94
Skatter (kommunale Ejendomsskatter), Forsl.....	333
Skatter og Afgifter paa Færøerne, Ændr., Lov	260
Skatters Opkrævning, Priv. Forsl.....	465
Skat til Kommunen, personlig, Ændr., Lov.....	125
Skibsfartens Betyggelse, Ændr., Lov.....	207
Skibsmandskab, Forsl.....	435
Skibsmaskinist-Eksaminer, Lov	203
Skibstilsyn, Ændr., Lov.....	205
Smørlov, Ændr., Lov.....	98
Spiritusbeskatning, Ændr., Love	77, 87
Statshusmænd, Tillægslaan, Forsl.....	305
Statslaan (Konvertering af Dollarlaan), Lov.....	96
Statsmarine, Forsl.....	449
— , Priv. Forsl.....	468
Statsregnskabet, Beslutn.....	473
Stedfortræder, Indkaldelse af, Beslutn.....	497
Straffelov, borgerlig, Lov.....	211
— , — , Ikrafttræden, Lov.....	235
Sygekasser, Ændr., Lov.....	131
Sønderjylland:	
Færgvæsen og Privatbaner, Lov.....	161
Jordfordeling, Lov.....	115
Kommunal Beskatning, Lov	124
Kreditforening, Lov.....	95
Landsarkiv, Priv. Forsl.....	469
Skolevæsenet, Ændr., Priv. Forsl.....	466
Udstykning, Lov.....	112

	Side
T eatr, kongelige, Lov	266
Tillægsbevillingslov	68
Tjenestemandslø, Ændr., Lov	93
Toldlov, Ændr., Lov	91
Transatlantiske Concern, Forespørgsel	513
Trustlov, Forsl.	415
U denrigstjenesten, Ændr., Lov	72
Udstykning i Sønderjylland, Lov	112
Underretterne, Fuldmægtige ved, Lov	249
Undervisningsproget paa Færøerne, Forespørgsel	518
Ungdomsskoler, Lov	288
Utugtige Offentliggørelser, Beslutn.	488
V aaben, Forsl.	437
— m. m., Kontrol med, Beslutn.	475
Vagtkorps, Priv. Forsl.	468
— og Statsmarine, Forsl.	449
— — — — — , Indtegning, Forsl.	324
Valgs Prøvelse	522
Valg til Kommissioner og Hverv.	525
Vand-, Gas- eller Elektricitetsværker, Arbejder ved, Lov	117
Vejarbejder, ekstraordinære, Forsl.	410
— , særlige, Lov	156
Vejkryds, Lov	135
Æ druelighedslov, Priv. Forsl.	461
Ø resund, Isbrydningstjeneste i, Beslutn.	491